www.designhet.hu
www.designweek.hu

DESIGN HÉT

2009.10.02–11.

BUDAPEST
DESIGN
WEEK

Kreatív
energiák
Creative
energies

Szervező | *Organiser*
Design Terminál Nonprofit Kft.

Védnök | *Patron*
Magyar Formatervezési Tanács

Támogató | *Sponsor*
Magyar Szabadalmi Hivatal

Nemzeti Kulturális Alap

Budapest Főváros Közgyűlése – Gazdasági Bizottság

Kreativitás és Innováció Európai Éve 2009

Médiatámogatók | *Media Partners*

Szerkesztő | *Editor* Halasi Rita Mária
Rothman Gabriella

Design Vargha Balázs | Stalker Studio

Felelős kiadó | *Publisher* Pohárnok Mihály
Design Terminál Nonprofit Kft.

TOURINFORM IRODÁK BUDAPEST

SÜTŐ UTCA
1052 Budapest, Sütő u. 2.
(Deák tér mellett)
Nyitva: 8:00-20:00

LISZT FERENC TÉR
1061 Budapest, Andrássy út 47.
Tel: 322-4098
Fax: 342-9390
liszt@budapestinfo.hu
Nyitva: 12:00-20:00

FERIHEGY1
Ferihegyi Repülőtér 1 terminál
Nyitva: 8:00-22:00

FERIHEGY2A
Ferihegyi Repülőtér 2A terminál
Érkezési oldal
Nyitva: 8:00-23:00

FERIHEGY2B
Ferihegyi Repülőtér 2/B terminál
Érkezési oldal
Nyitva: 10:00-20:00

TOURINFORM OFFICES BUDAPEST

SÜTŐ STR.
1052 Budapest, Sütő u. 2.
(near Deák square)
Open: 8:00-20:00

LISZT FERENC TÉR
1061 Budapest, Andrássy út 47.
Tel: 00-36-1/322-4098
Fax: 0036-1/342-9390
liszt@budapestinfo.hu
Open: 12:00-20:00

FERIHEGY1
Ferihegy Airport – terminal 1
Open: 8:00-22:00

FERIHEGY2A
Ferihegy Airport – terminal 2/A
Arrival Hall
Open: 8:00-23:00

FERIHEGY2B
Ferihegy Airport – terminal 2/B
Arrival Hall
Open: 10:00-20:00

„A VÁLLALAT
'THE HEART AND
SZÍVE ÉS LELKE
SOUL OF THE
A KREATIVITÁS
COMPANY IS
ÉS AZ
CREATIVITY AND
INNOVÁCIÓ."
INNOVATION.'

ROBERT IGER

a The Walt Disney Company

elnök-vezérigazgatója

CEO of The Walt Disney Company

BEVEZETŐ

Napjainkra a design egyértelműen kulcsfontosságú kreatív iparággá fejlődött, s jövőnk egyik legfontosabb művészeti-tudományos-technikai területe. A tudásalapú társadalmak gazdaságaiban a tudomány és a technika mellett a design az innováció meghatározó tényezője. A versenyképesség kulcsa ma már elsősorban az új típusú tudáshoz és a legfrissebb információkhoz való hozzáférés kérdése, amely a design esetében az újgenerációs anyagok és a legkorszerűbb technológiák alkalmazását jelenti.

Hatodik alkalommal indítjuk útjára a Design Hét Budapestet, ezt a főváros egész területén zajló és mára országos jelentőségű fesztivált. Az idei eseménysor – a Kreativitás és Innováció Európai Éve programjának hivatalos részeként – a *Kreatív energiák* tematika köré szerveződik. Idén az alkotói kreativitásra és az innovációra fókuszálva próbáljuk az érdeklődők számára testközelbe hozni a hazai és a nemzetközi designélet legfrissebb eredményeit, aktuális tendenciáit.

Állandó elemként újra lesz *Magyar Formatervezési Díj* kiállítás, speciális *Pecha-Kucha Night, finn–magyar WAMP,* és kedvezményes *vásárlási akció*nk is folytatódik, amelyben idén 60 üzlet, bemutatóterem és designműhely vesz részt, 20% kedvezménnyel.

Emblematikus nyitórendezvényünk a Design Terminál *Versenyben* című kiállítása, amely a hazai szellemi tőke versenyképességét vizsgálja, s magyar tervezők közreműködésével létrejött, a nemzetközi színtéren sikeresen helytálló termékeket vonultat fel.

Új elem a Magyar Formatervezési Tanács által alapított *Design Management Díj,* továbbá a Design Terminál *Nyitott Stúdiók* kezdeményezése, amely során a nagyközönség 16 kortárs tervező műhelyében, stúdiójában nyerhet bepillantást a designer szakma mindennapjaiba.

A Design Hét Budapest 2009-es programja kicsiknek és nagyoknak szóló kreatív workshopokban különösen gazdag. Külön figyelmet fordítottunk arra, hogy a fesztivál történéseibe a legfiatalabb korosztályt is bevonjuk. A *DESPLAY* és *DEMO* programok célja, hogy a gyerekek számára játékos és élménygazdag designleckéken keresztül váljon megfoghatóbbá és érthetőbbé a design világa.

A számos nemzetközi vonatkozású designprogramban hangsúlyos szerepet kap a finn és a dán formatervezés. Az idei Design Hét Budapest sztárvendége a finn *Harri Koskinen* lesz, s az Iparművészeti Múzeumban csakúgy, mint a Néprajzi Múzeumban finn tárlatok és programok várják a nagyérdeműt. Szintén külföldi alkotók munkáit hozza testközelbe a *Swiss Design in Hollywood* című kiállítás és a dán *INDEX: AWARD 2007,* de megtudhatjuk azt is, hogy miért olyan jó a török design, és a Red Dot díjas lengyel designcsapat, a *Moho* munkáival éppúgy alkalmunk lesz megismerkedni, mint a dán *Jacob Jensen* életművével.

Az elmúlt öt évben a Design Hét professzionális, nemzetközi összehasonlításban is jelentős fesztiválllá nőtte ki magát, erre kommunikációnk számos új eleme is utal. A hivatalos megnevezés kiegészítése – a Budapest szó használata – az esemény megkülönböztetésére szolgál az európai design hetek sorában. Ennek tudatosítását segíti az új logo, valamint az a komplett vizuális rendszer, amely szándékaink szerint hosszú távra szól. Városszerte látható plakátjaink, járműreklámjaink és zászlókampányunk a design ünnep jelentőségét hirdetik, s egyúttal azt a személyes meggyőződésemet is, hogy minden design, s a design a mindenünk, ahogy ezt egy neves amerikai grafikus, Paul Rand oly szenvedélyesen tudta megfogalmazni: *Design is everything. Everything!*

Halasi Rita Mária
kurátor
Design Hét Budapest

INTRODUCTION

Design today is undoubtedly a creative industry of outstanding importance, and is one of the most important artistic-scientific-technological areas of our future. In the economies of knowledge-based societies, design – in addition to science and technology – is a determining aspect of innovation. Competitiveness today is primarily based on access to a new type of knowledge and the most up-to-date information, which in the case of design means the use of new generation materials and modern technologies.

Budapest Design Week, the festival of country-wide importance, present all around the Hungarian capital, is organised for the sixth consecutive year. This year's series of events – part of the official programme of the European Year of Creativity and Innovation – focuses on the central theme, Creative Energies. *The focus is on artists' creativity and innovations, bringing the most recent results and progressive trends of the Hungarian and the international design world close to the wide public.*

The exhibition of the Hungarian Design Awards *is being organised as in previous years; there will also be a special* Pecha-Kucha Night, *a* Finnish-Hungarian WAMP *(Hungarian Design Market), while our discount initiative is also continued – this year 60 shops, showrooms and design workshops participate offering a 20% discount.*

The emblematic opening event is Design Terminal's exhibition titled Competing *studying the competitiveness of Hungarian intellectual capital and showcasing a selection of products that held their ground on the global scene and were created with the participation of Hungarian designers.*

New programme elements are the Design Management Award *founded by the Hungarian Design Council and Design Terminal's* Open Studios *initiative, in the framework of which the workshops and studios of 16 contemporary Hungarian designers can be visited.*

The programme of the 2009 Budapest Design Week is exceptionally rich in creative workshops organised for both children and adults – we paid special attention to involve the youngest generations in the events of the festival. The aim of the DESPLAY *and* DEMO *programmes is to make the world of design more tangible, more understandable through playful and stirring design lessons.*

Amongst the wide range of international design programmes, Finnish and Danish design play an important role; the star guest of this year's Budapest Design Week is Harri Koskinen, *while Finnish exhibitions and events await visitors in the Museum of Applied Arts and the Museum of Ethnography.*

The exhibition titled Swiss Design in Hollywood also presents the work of international artists, just like the Danish INDEX: AWARD 2007, *but we can also find out why Turkish design is so good and can get to know the work of the Red Dot Award winning Polish designer group,* Moho, *as well as the oeuvre of Danish* Jacob Jensen.

During the past five years, Design Week has become a professional, internationally acclaimed festival, which is also indicated by several elements of its communication. The addition to the official name – using the word Budapest – distinguishes the event from other European design weeks. The new logo, as well as the complete visual system planned to be the creative basis for years to come, all serve the same purpose.

Our city-wide posters, vehicle advertisements and flag campaign promote the importance of the design festival, and also my personal belief that everything is design and everything we have is design, as the famous American graphic designer, Paul Rand so passionately put it: Design is everything. Everything!

Rita Mária Halasi
curator
Budapest Design Week

MaDok-program

országos színháztörténeti múzeum és intézet

Szépművészeti Múzeum Budapest

Merlin

PechaKucha Night

moho design for passion

point zero

trafó

WWW.MOME.HU

ponton

V A M DESIGN

moho

SCHAUER Railway Systems Hungary

MOM Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum

Művészetek Palotája Budapest

TUNGSRAM Schréder

VAL Kft.

Nemzetközi Kerámia Stúdió Kecskemét

SÓKER

Városi Tájkép Csoport © copyright

Néprajzi Múzeum

SOLINFO Lámpastúdió

WAMP

Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium

sterling

WERK

Oktatási és Kulturális Minisztérium OKM

swiss arts council prohelvetia

WHD

ombrello

SHOWROOM SZIDONIA SZEP

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK

ami

DEMO

INNO SHOP
WWW.INNOSHOP.HU

aron DESIGNSTORE

Iparművészeti Múzeum

ArtFormer

ELEKTRO KAMLEITHNER KFT.

IVANKA

BAHARAT

Elsé MAGYAR DIVATTERVEZŐK SZÖVETSÉGE

JUNART
JUNIOR ART CENTER
LAKBERENDEZŐ ISKOLA

Pallon

EVENTUELL

KGB

B. Berker Switches and Systems

finnagora

Kortárs Építészeti Központ
www.kek.org.hu

be light!

fise

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM BUDAPEST

SZÖNYEG brinkus CARPET

FORMA

Krea MŰVÉSZETI ISKOLA ÉS KORTÁRS MŰVÉSZETI MŰHELY

DÁN KULTURÁLIS INTÉZET

BÖDÖR KLUB

Lengyel Intézet
Instytut Polski

Royal Danish Embassy Budapest

GROTESQUE.HU

LOFFICE coworking

defo

Hungarian Cycle Chic

MAAK

„NEM A TÁRGY, 'NOT THE HANEM OBJECT, BUT AZ EMBER THE MAN IS A CÉL." THE TARGET.'

MOHOLY-NAGY LÁSZLÓ

festőművész,

a Bauhaus tanára,

fotográfus, formatervező

painter,

a teacher of Bauhaus,

photographer, designer

DESIGN TERMINÁL
1051 BUDAPEST
ERZSÉBET TÉR
NYITVA: OKTÓBER 2.
NOVEMBER 1.
H–V 10:00–18:00

_17:00
VERSENYBEN
MAGYAR DESIGN A VILÁGPIACON

A Design Központ kiállítása válogatást mutat be magyar tervezők közreműködésével létrejött, a nemzetközi színtéren sikeresen helytálló termékekből.
Megtalálható köztük világszabadalommal védett és világszerte ismert termék, nagy múltú hazai vállalat, amely saját profiljában piacvezető pozíciót ért el, vállalkozó szellemű fiatal designer, aki kreativitását multinacionális cégeknél kamatoztatja csakúgy, mint a pályára készülő fiatalok, akik máris sikerrel szerepelnek rangos, nemzetközi szakmai versenyeken.
Megannyi meggyőző és vonzó bizonyítéka annak, hogy a magyar tervezők tudása, kreativitása versenyképes!
A Design Terminál szervezésében

COMPETING
HUNGARIAN DESIGN ON THE GLOBAL MARKET

Design Centre's exhibition is a selection of products that held their ground on the global scene and were created with the participation of Hungarian designers. There are world patent protected, acclaimed products, Hungarian companies of great past that gained market leading positions in different fields, venturesome young designers working for multinational companies, as well as young designers who are only starting their career but have already achieved success at acclaimed international competitions among the displayed works.
Convincing and attractive evidence of the competitiveness of the knowledge and creativity of Hungarian designers!
Organised by Design Terminal

CONTENTS

02	*Welcome*	
04	*Competing – Hungarian design on the global market*	
05	*Open Studios*	
14	*INDEX: Award 2007*	*Budapest Graphic Guide*
16	*WERKaholic creative workshop*	*Design 'That's how you write...'*
17	*Frame-line*	*Jacob Jensen*
18	*Ildikó Virág Erdei's hat exhibition*	*AFTERLIFESTYLE*
19	*Public space design*	*Normann Copenhagen exhibition*
20	*Budapest Couture exhibition and performance*	
21	*DESPLAY – The material*	*AMI Design Sopron*
22	*DEMO – design for kids workshop and exhibition*	
23	*Lighting of the future – CORIAN®*	*GAME OVER*
24	*Crystal salt design*	*Blogger SÁRGI*
25	*Curious*	*Projected clothes*
26	*Titanium*	*Skin-Membrane*
27	*NEXUS – interactive relationships with strangers and mobile statues*	
28	*DESPLAY –The motion*	*DEMO – design for kids workshop*
29	*Möbelkunst design fair*	*Crosseffects*
30	*Eye to eye*	*MOME Milan*
32	*Budapest Design Week discount*	
44	*The 2009 Hungarian Design Awards*	
	Design Management Award 2009	
	Hungarian Design Awards 30 – life achievement award and poster exhibition	
45	*Aladár Németh –Book presentation*	*Product-Form 15*
46	*Lemon juice – lemon-squeezers*	*Design Mops*
47	*SK – Krisztina Stomfai*	*Turkish tasting*
48	*Ego Trip*	*International Design Workshop*
49	*Swiss Design in Hollywood*	
50	*Mollis*	*Hotel concepts – professional saloon*
51	*Reinterpreting nature*	
	Finn Fatale – Pecha-Kucha Night Budapest vol. 15 & party	
52	*Finn Fatale – Presentation of the Finnish designer, Harri Koskinen at MOME*	
54	*Opening... – Posters in socialism*	*The Golden Age of Grotesque*
55	*Pointzero Grand Opening*	
56	*Moho Design*	*WastedWorld Eco-Design Festival – Workshop*
57	*DESPLAY –The colour*	*DEMO – design for kids workshop*
58	*Make It Work!*	*Functional intelligence of personality and space*
59	*Creativity, environment and city culture – in Finnish and Hungarian*	
60	*DESPLAY –The pattern*	*DEMO – design for kids workshop*
61	*Jewellidea3 – elemental energies*	*Finnish-Hungarian WAMP*
62	*Programme timeline*	

TARTALOMJEGYZÉK

01	Bevezető	
04	Versenyben – magyar design a világpiacon	
05	Nyitott Stúdiók	
14	INDEX: Award 2007	Budapest Graphic Guide
16	WERKaholic alkotóműhely	Design Így irtok ti...
17	Képhatár	Jacob Jensen
18	Erdei Ildikó Virág kalapkiállítása	AFTERLIFESTYLE
19	Köztér design	Normann Copenhagen
20	Budapest Couture kiállítás és performanszfolyam	
21	DESPLAY –Az anyag	AMI Design Sopron
22	DEMO – workshop és kiállítás	
23	A jövő világítása – A CORIAN®	GAME OVER: A JÁTÉKNAK VÉGE
24	Kristálysó-design	Blogger SÁRGI
25	Curious	A vetített ruha
26	TITÁN	Bőr-hártya
27	NEXUS	
28	DESPLAY – A mozgás	DEMO workshop
29	Möbelkunst designvásár	Áthatások
30	Szemtől szemben	MOME Milánó
32	Design Hét Budapest vásárlási akció	
44	Magyar Formatervezési Díj 2009	
	Design Management Díj 2009	
	MFD 30 – életműdíj átadás és plakátkiállítás	
45	Németh Aladár könyvbemutató	Termék-Forma 15
46	A citrom leve	Design Pamacsok – Brinkus Kata design
47	SK – Somfai Krisztina	Török kóstoló
48	Ego Trip	Nemzetközi Design Workshop
49	Swiss Design in Hollywood	
50	Mollis	Hotel koncepciók – szakmai szalon
51	A természet arcai	
	Finn Fatale – Pecha-Kucha Night Budapest vol. 15 & party	
52	Finn Fatale – Harri Koskinen finn designer előadása a MOME-n	
54	Nyitunk... – Plakátok a szocializmusban	The Golden Age of Grotesque
55	Pointzero Grand Opening	
56	Moho Design	SzemétVilág Öko-Design Fesztivál – Workshop
57	DESPLAY –A szín	DEMO – workshop
58	Dolgoztass Vele!	A személyiség és a tér működési intelligenciája
59	Kreativitás, környezet és városi kultúra – finnül és magyarul	
60	DESPLAY –A minta	DEMO –workshop
61	Ékszerképzet3 – elemi energiák	Finn-magyar WAMP
62	Programmátrix	

NYITOTT STÚDIÓK

A Design Hét Budapest 2009. évi programsorának kiemelt eleme a Nyitott Stúdiók kezdeményezés, melynek célja, hogy konkrét példákon keresztül mutassa meg, mivel is foglalkoznak a hazai designerek. Úgy tapasztaljuk, hogy a magyar társadalom körében még mindig nagy a bizonytalanság a designer szakma mibenlétét illetően. Éppen ezért szeretnénk, ha közönségünk közelebbről is megismerkedne egy-egy alkotói terület munkafolyamataival, technikai hátterével és műfogásaival; saját szemével látná, hogyan, milyen fázisokon keresztül születik egy termék, személyesen tehetné fel kérdéseit, és konkrét tapasztalatok révén válna számára érthetővé, mivel is foglalkozik egy designer nap, mint nap.
A Nyitott Stúdiók programmal 16 magyar designer/designcsapat műhelyének ajtaját nyitjuk meg az érdeklődők előtt, mivel meggyőződésünk, hogy a design iránti bizalom leginkább személyes élményeken keresztül erősödhet.
A tervezők már nagyon várják Önöket!
A Design Terminál szervezésében

OPEN STUDIOS

A key element in the program of the 2009 Budapest Design Week is the Open Studios initiative, the aim of which is to present the work of Hungarian designers through actual examples. According to our experience, the Hungarian society is still unsure about the design profession. That is why we would like the public to get closer to the working process, the technical background and the craftsmanship of certain fields within design, to see how, through what phases a product is born, to ask questions, and to understand through personal experience what designers do day by day.
In the framework of the Open Studios program the door of 16 designers, designer teams open for the public as we are convinced that trust in design can strengthen further through personal experience.
The designers are looking forward to meeting you!
Organised by Design Terminal

ERDA DNESDAY 0. | CSÜTÖRTÖK THURSDAY 01. | PÉNTEK FRIDAY 02. | SZOMBAT SATURDAY 03. | VASÁRNA SUNDAY 0 | HÉTFŐ MONDAY 12.

HÉTFŐ MONDAY 05. | KEDD TUESDAY 06. | SZERDA WEDNESDAY 07. | CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08. | PÉNTEK FRIDAY 09. | SZOMBAT SATURDAY 10. | VASÁRNAP SUNDAY 11.

1064 BUDAPEST
RÓZSA UTCA 74.
ANH TUAN KAPUCSENGŐ

_11:00–19:00

ANH TUAN

Luu Anh Tuan vietnámi származású divattervező 2006-ban alapított saját márkát Budapesten. A két évvel később az Év Fiatal Divattervezőjének választott designer táskáinak, ruháinak és cipőinek egységes stílusa az általa kifejlesztett speciális technikáknak és anyagmanipulációknak köszönhető. Gyakran alkalmaz tradicionális kézműves módszereket, melyeket modern technológiákkal ötvöz. A Design Hét Budapest ideje alatt feltárul a showroom élete és titkai, sőt a kész darabok 20%-os kedvezménnyel meg is vásárolhatók.

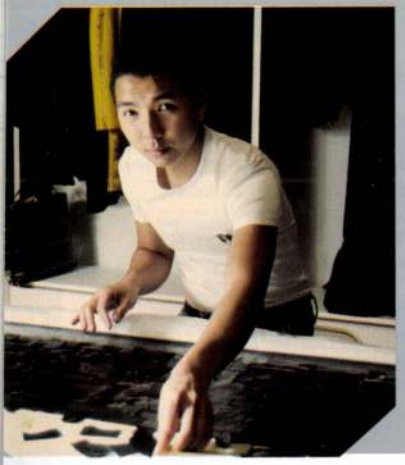

The Vietnamese fashion designer Luu Anh Tuan founded his own label in 2006 in Budapest and only two years later he won the title Young Designer of the Year. The solid style of his bags, clothes and shoes is based on special technics and material manipulations he developed. He often uses traditional craftsman methods that he combines with modern technologies. During Budapest Design Week the life and secrets of the showroom are revealed while ready-made items are available at a 20% discount.

www.anh-tuan.com

1012 BUDAPEST
LOGODI UTCA 30.
ART FORCE
KAPUCSENGŐ

SZERDA WEDNESDAY 07.

_15:00–18:00

ART FORCE

Az Art Force Kft-t 1994-ben alapították vizuális kommunikációval foglakozó szakemberek. Az eleinte csupán grafikai stúdióként működő vállalkozás később kreatív ügynökséggé nőtte ki magát. Tevékenységük fő területei a márkaépítés, csomagolástervezés, arculattervezés, valamint a kreatív kampányok kidolgozása.
Egy külön erre a célra felállított számítógépen megtervezik a vendég elképzelésének megfelelő névjegykártyát, amelyet igény szerint húsz példányban kinyomtatnak.

Art Force Ltd. was founded in 1994 by visual communication specialists. The company working originally as a graphic studio later developed into a creative agency. Key areas of their activities are brand building, package design, identity design and the development of creative campaigns. On a computer set up for this special purpose they design a business card based on the ideas of the visitor and print it in twenty copies.

www.artforce.hu

PROGRAMMÁTRIX PROGRAMME TIMELINE

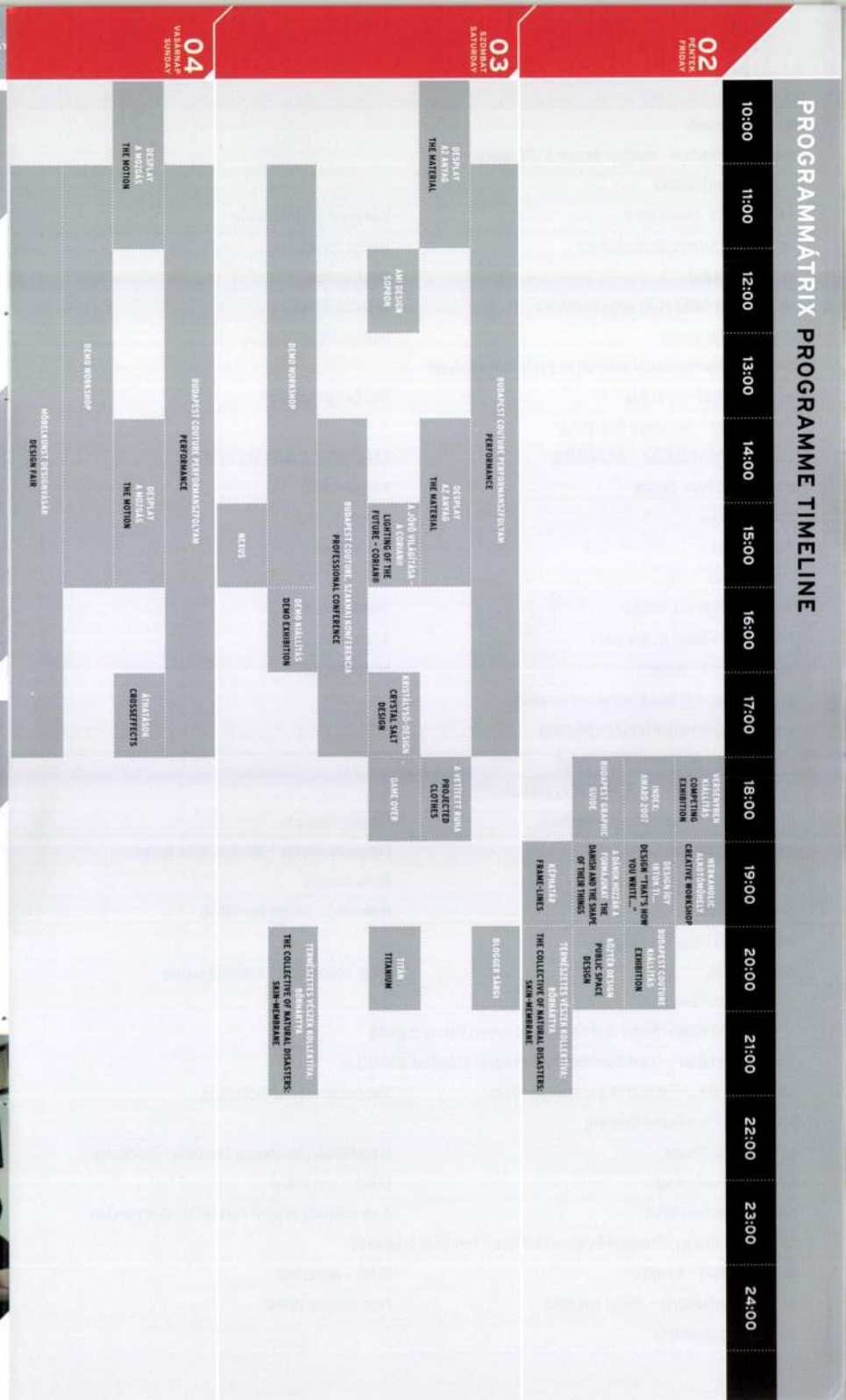

SZERDA WEDNESDAY 07.

SZOMBAT SATURDAY 03.

VASÁRNAP SUNDAY 04.

HÉTFŐ MONDAY 05.

KEDD TUESDAY 06.

CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08.

PÉNTEK FRIDAY 09.

SZOMBAT SATURDAY 10.

VASÁRNAP SUNDAY 11.

HÉTFŐ MONDAY 12.

_10:00–16:00 ÉS 10:00–18:00

BRINKUS DESIGN

1061 BUDAPEST
PAULAY EDE UTCA 56.
BEJÁRAT A LISZT FERENC TÉRHEZ KÖZEL

A Brinkus Design egyedi tervezésű gyapjúszőnyegei olyan stílust képviselnek, amely egyfajta kitörési pontot jelent a geometria szigorú szabályaiból és a merev szögletes formákból. A hand-tufting (kézi tűzéses) technikának köszönhetően a szőnyegek alakja és felülete szabadon alakítható, s a különböző anyagok társítása olyan különleges hatású darabok létrejöttét eredményezi, amelyek bármilyen enteriőrt egyedivé és karakteressé tesznek.
A vállalkozó szellemű látogatók kipróbálhatják a plasztikus nyírást, sőt az elkészült alkotást haza is vihetik.

The style of the uniquely designed wool carpets of Brinkus Design is a kind of breaking point from the strict rules of geometry and rigid angularity. Thanks to hand-tufting, the shape and surface of the carpets can be freely formulated while coupling the different materials results in the creation of special pieces that can make any interior original and characteristic.
Adventurous visitors can try sculpturesque sheaning and can even take the result of their work home.

www.brinkusdesign.com

CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08.

KEDD TUESDAY 06.

_14:00–18:00

CO&CO COMMUNICATION

1125 BUDAPEST
SZILÁGYI ERZSÉBET FASOR 34. II. EMELET 2.

Az arculattervezéssel, márkaépítéssel, márkagondozással, formatervezéssel, valamint designkommunikációval foglalkozó vállalkozást Cosovan Attila, Cosovan Tamás és Szabó Zoltán Pál alapította. A jelenlegi tulajdonosok – Cosovan Attila, Cosovan Tamás, Hosszú Gergely, Nagy Richárd és Siket Laura – bemutatják projektjeiket, illetve beavatják az érdeklődőket a designkommunikáció (saját stratégia) – a gazdasági, tervezői és alkotói szemlélet – lényegébe, amely a jelenlegi reklám- és marketingkommunikációs módszerek mellett (helyett) új alternatívát kínálhat a jövő fejlesztői és üzletemberei számára.
designkommunikáció = fejlesztésbe integrált kommunikáció ©

The company specialising in image design, brand building and management, design and design communication was founded by Attila Cosovan, Tamás Cosovan and Zoltán Pál Szabó. The present owners – Attila Cosovan, Tamás Cosovan, Gergely Hosszú, Richárd Nagy and Laura Siket – present their projects and let visitors in on the most important aspects of design communication (own strategy), the economic, designer and creator attitude that might offer a new alternative for the developers and businessmen of the future in addition to (instead of) the present advertising and marketing communication methods.
design communication = communication integrated into development ©

www.coandco.cc

KEDD TUESDAY 06.

_14:00–19:00
GROTESQUE

1062 BUDAPEST
ANDRÁSSY ÚT 128.
II. EMELET 2.

A Grotesque Grafikai Stúdiót 1999-ben alapította Simon József és Marcell Tamás, akik a Magyar Képzőművészeti Egyetem tervezőgrafikus szakán szereztek diplomát. Többek között az ő nevükhöz köthető a Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Társaságának (MATT) megalapítása.
Az elmúlt tíz év sikerekben gazdag termékeny korszakát egy könyv formájában foglalták össze The Golden Age of Grotesque címmel.
Vendégeik tanulmányozhatják az utóbbi időben készített nagyobb lélegzetű projekteket (televíziós arculatok, magazindesign, csomagolás), valamint fény derül számos szakmai titokra is.

Grotesque Graphic Studio was founded in 1999 by József Simon and Tamás Marcell, graduates of the Graphic Design Department of the Hungarian University of Fine Arts. They also founded the Society of Hungarian Graphic Designers and Typographers (MATT). They have summarised the productive period of the successful past ten years in a book titled The Golden Age of Grotesque. Visitors get the chance to study some of the biggest projects developed recently (television image, magazine design, packaging) while several secrets of the profession are also revealed.

www.grotesque.hu

KEDD TUESDAY 06.

_10:00–13:00,
_14:00–17:00
IVANKA

1134 BUDAPEST
LEHEL UTCA 9.
BEJÁRAT A
BULCSÚ UTCA 13. FELŐL
GPS KOORDINÁTÁK:
N 47° 31.043' E 19° 3.861'

IVANKA Beton, stúdió és fejlesztő-gyártó bázis. Az alapítók, Ivánka András Rudolf és Ivánka Katalin tevékenységükhöz a betont választották alapanyagul, mely számukra a kreatív kifejezés médiuma. Saját fejlesztéseik során az anyag természetes jellegének megőrzésére, de újfajta esztétikai érték teremtésére törekednek. A betont speciális technológiákkal alakítják, folyamatosan új dimenziókat kutatva.
Vendégeiket izgalmas anyagkísérletekkel, szakmai konzultációval, szellemi és testi táplálékkal kötetlen beszélgetésre várják.
+ program: 'Speed Dating' avagy Foglaljon nálunk helyet 10 percre.

IVANKA Concrete is a studio as well as a development and production base. The founders, András Ivánka and Katalin Ivánka chose concrete as their basic commodity, which is for them the medium of creative expression. With their own developments they aim at creating a new type of aesthetic value while preserving the natural character of the material. Concrete is shaped with special technologies in a constant search for new dimensions. Visitors are welcomed for informal discussions complete with exciting material tests, professional consultation, food for body and thought. Extra programme: 'Speed Dating', or take a seat for 10 minutes.

www.ivanka.hu, www.afterlifestyle.com

VASÁRNAP SUNDAY 11.

_10:00–18:00
FINN–MAGYAR WAMP

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 33–37.

Az idei Design Hét Budapest alkalmából, a WAMP Finn Fatale keretén belül különleges WAMP foglalja el az Iparművészeti Múzeum csarnokterét 2009. október 11-én. A természet arcai finn designkiállításhoz kapcsolódva a természet lesz a vásár mottója, így a kiállítók bemutathatják a témához kapcsolódó munkáikat is. A magyar tervezők mellett finn designsarok, friss diplomás válogatás várja a látogatókat, ahol a termékek nem csupán megtekinthetők, de meg is vásárolhatók.
A WAMP szervezésében

FINNISH-HUNGARIAN WAMP
On the occasion of this year's Budapest Design Week a special WAMP is organised in the Museum of Applied Arts as part of the WAMP Finnish Fatale. As the fair is related to the Finnish design exhibition titled Reinterpreting nature, its motto is nature, thus related works are displayed as well. In addition to Hungarian designers, a Finnish design corner and a selection from the works of recently graduated artists also await visitors, where products can not only be touched but also bought.
Organised by WAMP

_18:00
ÉKSZERKÉPZET3
ELEMI ENERGIÁK

EVENTUELL GALÉRIA
1056 BUDAPEST
NYÁRY PÁL U.7.

Milyen eszközökkel képes egyetlen gondolatot megragadni, és azt egymást erősítve közvetíteni a design és a mozgásművészet? Erre a kérdésre keresi a választ az Ékszerképzet című előadás, amelynek keretében a négy őselem elevenedik meg a színpadon. A tűz, a víz, a föld és a levegő energiái szolgáltak inspirációs forrásként az ékszertervezők alkotásaihoz (Bodor Bernadett, Gera Noémi, Máté Eszter, Vékony Fanni), és a táncművészek (Dance Dimensions Modern Táncművészeti Egyesület, koreográfia: Gellén Anna) produkciójához egyaránt.
Az Eventuell Galéria szervezésében

JEWELLIDEA3
ELEMENTAL ENERGIES
How can design and movement grasp an idea and mediate it by strengthening each other? At the Jewellidea performance, searching for an answer, the four elements come to life on the stage. The creations of jewellery designers (Bernadett Bodor, Noémi Gera, Eszter Máté, Fanni Vékony) and the productions of dancers (Dance Dimensions Modern Dance Club, choreographer: Anna Gellén) were inspired by the energies of fire, water, earth and air.
Organised by Eventuell Gallery

PONTON GALÉRIA 1015 BUDAPEST
BATTHYÁNY U. 65.

_10:00–12:00 ÉS 14:00–16:00

DESPLAY

DESIGNLECKÉK KEZDŐKNEK – A MINTA

A Design Hét Budapest sokszínű gyerekprogramja játékos, kreatív feladatokon, inspiratív beszélgetéseken keresztül teszi a 10–14 éves gyerekek számára megfoghatóbbá, érthetőbbé a design világát. A MINTA foglalkozás az autók keréknyomainak mintázataiból kiindulva a design tárgyakon megjelenő minták üzenetét, forma- és aránybeli különbségeit kutatja. A látottakat, például a camouflage (álcázás) vagy a bútortetoválás jelenségét a gyerekek azonnal ki is próbálhatják egy-egy ötletes tárgy létrehozása során.
Balogh Wanda, Fiáth Henrietta, Pais Panni és a Design Terminál közös szervezésében

DESPLAY, DESIGN LESSONS FOR BEGINNERS – THE PATTERN

Budapest Design Week's colourful programme for kids brings the world of design closer to 10–14 year olds through playful, creative challenges, inspiring discussions. The PATTERN lesson starting from the ruts of cars researches the messages of patterns appearing on design objects, their differences in form and proportion. Participating kids can even try some of the introduced techniques like camouflaging or the phenomenon of furniture tattoo while creating their innovative objects.
Organised by Wanda Balogh, Henrietta Fiáth, Panni Pais and Design Terminal

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM
1146 BUDAPEST
VÁROSLIGETI KRT. 11.

_11:00–16:00

DEMO

A DESIGN GYEREKSZEMMEL WORKSHOP

„Én és a mozdonyom" digitális rajz workshop: a kézi rajz és a blue box technika együttes használatával a gyerekek megalkothatják és hazavihetik azt az általuk készített fotót, amelyen a múzeum egyik legimpozánsabb járművével együtt szerepelnek.
Re-play, játék készítő workshop: örökifjú játékok készítése újrafelhasználható anyagokból, a környezettudatosság és a takarékosság jegyében.
Tér-forma, építő játék: a program az építőjátékok szintjén, ám azt más dimenzióba helyezve ismertet meg a térképzés fogalmával, valamint az építészet mibenlétével.
A Demo szervezésében

DEMO, DESIGN FOR KIDS WORKSHOP

'Me and my locomotive' digital drawing workshop: with the help of hand drawing and blue box technology kids can create and then take home a photo of themselves and one of the most impressive vehicles of the museum.
Re-play, the toy-maker's workshop: ageless toys made of recycled materials in the name of environment-consciousness and sparing.
Space-form, building toys: the program introduces the concept of space and architecture on the level of building toys, but puts it into another dimension.
Organised by Demo

SZOMBAT SATURDAY 03.

1054 BUDAPEST
FERENCIEK TERE 11.
IV. EMELET 1.
BEJÁRAT A PÁRISI UDVARBÓL

_15:00–19:00

JE SUIS BELLE

A Je Suis Belle-t 2005-ben alapította Dévényi Dalma és Kiss Tibor.
Ruházati klisék újraértelmezésével, átalakításával, destruált szabásvonalakkal gondolják újra az öltözködés alapdarabjait és közhelyeit. A Je Suis Belle-ruhák egyszerre kínálnak egyszerűséget, csendes eleganciát és felszabadítóan játékos magabiztosságot.
A divatfanatikusok már a 2009/10-es őszi-téli kollekció bemutatója előtt néhány nappal megismerkedhetnek a legújabb darabokkal és alkotóikkal egyaránt.

Je Suis Belle was founded in 2005 by Dalma Dévényi and Tibor Kiss. They reconsider the basics and stereotypes of clothing through the redefinition of clichés and destructed tailoring. Je Suis Belle clothes are simple, quietly elegant and liberatingly playful at the same time while ensuring self-confidence. Fashionistas can see the latest pieces and meet the creators a few days before the show presenting of the 2009/10 autumn-winter collection.

www.jesuisbelle.hu

SZERDA WEDNESDAY 07.

1016 BUDAPEST
FÉM UTCA 8. I. EMELET
FOTÓMŰTEREM

_10:00–13:00, _14:00–17:00

KÉPESÍTŐ MŰHELY

A Képesítő Műhelyt 1999-ben Pecsics Mária és Rátki János alapították. A jelenlegi csapat tagjai Rátki János, Gróf Annamária fotósok és Matis Edit sminkes, stylist. A műhely fő profilja a reklámfotózás: modell, étel, enteriőr és tárgy témában. Technikai felkészültségük és hátterük lehetővé teszi, hogy a műtermi munkákon kívül külső helyszíneken – esetenként akár a levegőben – készüljenek a felvételek. A Design Hét Budapest ideje alatt a főváros egyik legnagyobb műtermében a modell- és tárgyfotózás szakmai fogásait ismerhetik meg az érdeklődők.

Képesítő Műhely was founded in 1999 by Mária Pecsics and János Rátki. Members of the present team are photographers János Rátki and Annamária Gróf, and make-up artist, stylist Edit Matis.
The company engages primarily in photography for advertising: models, food, interior and objects. Thanks to the artists' technical knowledge and background they can work outside the studio even in the air. During Budapest Design Week visitors can get to know some of the professional tricks of model and object photography in one of the capital's biggest studios.

www.kepmuhely.hu, www.kepvadasz.hu

KEDD TUESDAY 06.

_10:00–18:00

KITCHEN BUDAPEST

1092 BUDAPEST
RÁDAY UTCA 30.
BEJÁRAT
A BIBLIA KÖZBŐL

A Magyar Telekom innovációs laborja egy városi térrel, mobil kommunikációval és internettel foglalkozó hely, amely fiatalok számára kínál terepet a szabad gondolkodásra és a kreatív csapatmunkára. A csoport alapítói Somlai-Fischer Szabolcs interaktív designer, építész, György Péter esztéta, Nagy Robin mérnök, közgazdász, Halácsy Péter mérnök, Nemes Attila kurátor, kommunikációs tanácsadó, Bircsák Eszter kurátor, programszervező. Megalakulása óta több mint 60 projektet készített a designtól az Art and Technology-n keresztül egészen a szoftverfejlesztésekig. Projektjeiből kinőtt eredményein túl (prezi.com, Animata – az év szoftvere 2009) működésének sikerét több nemzetközi kiállítás (Transmediale 2009, Berlin, Pixelache, Helsinki, 2008, 2009), konferencia (Lift Conference, Genf) és vásár (100% Design, Tokió) mutatja. A látogatók egy speciális kódrendszeren keresztül ismerhetik meg a technológia és kultúra területén végzett legújabb kutatásokat, és játékos, kreatív formában ki is próbálhatják azokat.

The innovation lab of Magyar Telekom deals with urban space, mobile communication and the Internet while offering young people a place for the free flow of ideas and creative teamwork. It was founded by Szabolcs Somlai-Fischer interactive designer, architect, Péter György aesthete, Robin Nagy engineer, economist, Péter Halácsy engineer, Attila Nemes curator, communication consultant and Eszter Bircsák curator, event organiser. Since its establishment, Kitchen Budapest has concluded 60 projects from design through Art and Technology to software development. In addition to the results based on its projects (prezi.com, Animata – Software of the year, 2009), its success has been reinforced by several international exhibitions (Transmediale 2009, Berlin, Pixelache, Helsinki, 2008, 2009), conferences (Lift Conference, Geneva) and fairs (100% Design, Tokyo). Visitors can get to know and even creatively try the most recent researches in the field of technology and culture through a special code system.

www.kitchenbudapest.hu

KEDD TUESDAY 06. | CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08.

1095 BUDAPEST
SOROKSÁRI ÚT 48.
MALOMUDVAR 14/1/1.

_14:00–18:00

LICHTHOF PRODUCTIONS

A cég alapítói többek között Novák Erik festőművész, producer, filmrendező, könyvkiadó, valamint Gauder Áron animációs filmrendező. A Lichthof animációs filmstúdió 2003-ban kezdte meg a Nyócker! munkálatait, amelyet 2004 decemberében mutattak be. A film hazai és nemzetközi sikerei után a Lichthof belekezdett a következő animációs film, az Egill gyártásába.
Az alkotók stúdiólátogatásra várják mindazokat, akik kíváncsiak egy készülő CGI (Computer Generated Image / számítógépes animáció) film gyártásának részleteire.

The company was founded by Erik Novák painter, producer, film director, publisher and Áron Gauder animation film director. The Lichthof Animation Film Studio started working on Nyócker! in 2004; the movie was premiered in December 2004. Following the local and international success, Lichthof started the production of its next animation movie Egill. Visitors interested in the production process of a CGI (Computer Generated Image) film are welcome in the studio.

www.lichthof.hu

SZOMBAT SATURDAY 10.

NÉPRAJZI MÚZEUM
1055 BUDAPEST
KOSSUTH LAJOS TÉR 12.

_14:00–22:00

KREATIVITÁS, KÖRNYEZET ÉS VÁROSI KULTÚRA FINNÜL ÉS MAGYARUL

14:00–16:00 BETTER FUTURE
Kerekasztalbeszélgetés és bemutató a Better Future című kiállítás alkotóinak részvételével: a University of Art and Design (Helsinki) hallgatói és oktatóinak, illetve a Finnagora munkatársainak közreműködésével.
Kortárs finn állásfoglalások a divat, a környezetvédelem, és az újrahasznosítás témakörében.
16:00 (M)ILYENEK A FINNEK?
Tárlatvezetés a kiállítás kurátorainak és a helsinki egyetem hallgatói részvételével.
14:00–18:00 SOHA EL NEM MÚLÓ TÁRGYAK
Újrahasznos alkotóműhely múzeumpedagógusok, fiatal magyar és finn tervezők részvételével – felnőtteknek és gyerekeknek.
19:00 RECIKLI-BICIKLI RUHADEMONSTRÁCIÓ – GÁLA
Újrahasznosan és trendin kerékpáron is: a Néprajzi Múzeum és az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet közös Recikli-bicikli című öltözettervezői pályázatára beérkezett munkák gálája. Kreativitás, környezettudatosság, kézművesség és kerékpár – magyar tervezők két keréken. A program alatt az aulában megtekinthető a Hungarian Cycle Chic és a Recycling Mission Hungary közös akciójaként létrehozott ReCycle Chic kiállítás, valamint egy kerékpárral működtethető vetítés.
A Néprajzi Múzeum, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, az University of Art and Design Helsinki, a Finnagora (Budapest) és a Hungarian Cycle Chic közös szervezésében

_14:00–22:00

CREATIVITY, ENVIRONMENT AND URBAN CULTURE IN FINNISH AND HUNGARIAN

14:00–16:00 BETTER FUTURE
Roundtable discussion and presentation with the participation of the artists of the Better Future exhibition: students and teachers of the University of Art and Design (Helsinki) and the experts of Finnagora. Contemporary attitudes about fashion, environmental protection and recycling.
16.00 WHAT (ARE) THE FINNISH LIKE?
Guided tour with the participation of the curators of the exhibition and the students of the Helsinki university.
14:00–18:00 EVER LASTING OBJECTS
Recycling workshop with the participation of museum educators, young Hungarian and Finnish designers – for adults and kids alike.
19:00 RECYKE-BIKE FASHION DEMONSTRATION – GALA
Recycled and trendy even on the bike: gala with the works of the Recyke-bike fashion design competition organised by the Museum of Ethnography and the Hungarian Theatre Museum and Institute. Creativity, environment-consciousness, handcraft and bike – Hungarian designers on two wheels. During the programme, the ReCycle Chic exhibition of Hungarian Cycle Chic and Recycling Mission Hungary, as well as a screening operated by bicycle can be seen in the hall.
Organised by the Museum of Ethnography, the Hungarian Theatre Museum and Institute, University of Art and Design Helsinki, Finnagora (Budapest) and Hungarian Cycle Chic

GÖDÖR KLUB
1051 BUDAPEST
ERZSÉBET TÉR

SZOMBAT SATURDAY 10.

_15:00–17:00

DOLGOZTASS VELE!

Ha új lendületet akarsz venni és kreatív ötletekre vágysz, esetleg van elképzelésed, de gyakorlati problémákba ütköztél lakásod berendezését, átalakítását vagy felújítását illetően, keresd fel a 4szoba.hu olvasói által legmagasabbra értékelt lakberendezőket és dolgoztass velük egy rapid randi keretében. Hozd magaddal lakásod alaprajzát és 15 perced van rá, hogy megtaláld a hozzád illő stílust, kedvenc lakberendeződet és a legjobb ötleteket! Keress fel minket az Erzsébet téri Gödörben október 10-én, 15:00–17:00 óra között! Ha a kezdésre pontosan érkezel, ismert arcokkal is találkozhatsz.
Az Ombrello Digital, a 4szoba.hu kiadója szervezésében

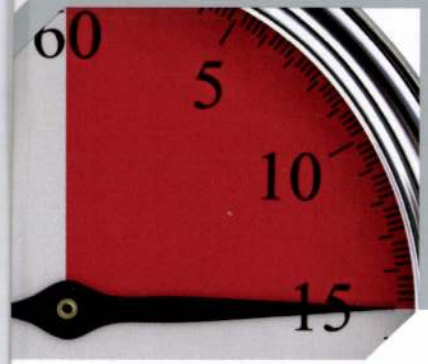

MAKE IT WORK!
Do you want new impulses and need some creative ideas? Do you have some concepts, but face practical problems when decorating your flat? Come and meet our readers' favourite 4szoba.hu interior decorators and make them work in the framework of a speed flirting event. Bring along the layout of your flat and you have 15 minutes to find your own style, your favourite interior decorator and the best ideas! Meet us in Gödör (Erzsébet square, downtown Budapest btw. 15:00–17:00). Arrive on time and you can even bump into celebrities.
Organised by Ombrello Digital, the publisher of 4szoba.hu

SOLINFO LÁMPASTÚDIÓ
1071 BUDAPEST
KERTÉSZ UTCA 50.
NYITVA: OKTÓBER 2–11.
H–P 10:00–18:00
SZO 10:00–14:00

_17:00

A SZEMÉLYISÉG ÉS A TÉR MŰKÖDÉSI INTELLIGENCIÁJA

A NYERTES INSTALLÁCIÓ

A fenti munkacímen hirdetett közös pályázatot a Solinfo Lámpastúdió, a WHD (a Schauer Hungária Kft. képviseletében), valamint a Berker (az Elektro Kamleithner Kft. képviseletében). A pályaműveket a Werk Akadémia és a Junior Art Center hallgatóitól várták térinstalláció formájában. A benyújtott tervek közül a legjobbnak ítélt alkotást a Solinfo Lámpastúdióban valósítják meg.
A defo és a Solinfo közös szervezésében

FUNCTIONAL INTELLIGENCE OF PERSONALITY AND SPACE, THE WINNING INSTALLATION
Solinfo Lamp Studio, WHD (represented by Schauer Hungária Ltd.) and Berker (represented by Elektro Kamleithner Ltd.) invited competition projects with the above title. Students of Werk Academy and Junior Art Center could submit their works in the form of interior installation. The winning installation design is being built in Solinfo Lamp Studio
Organised by defo and Solinfo

SZOMBAT SATURDAY 03.

_16:00–20:00

1093 BUDAPEST
PIPA UTCA 4.

SZOMBAT SATURDAY 10.

MAKETT LABOR MEDENCE CSOPORT

A Medence Csoport 2000-ben alakult. A három alapító tagból, – Terebessy Tóbiás designerből, Magyar Gergely kommunikáció-tervező művészből, Gross András belsőépítészből és Ónody Ági művészeti szervezőből álló formáció munkáiban további tervezők, előadóművészek, alkotók, valamint civil és nonprofit szervezetek működnek közre. A Makett Labor egy folyton változó, mindig látható és átjárható kommunikációs felület, egyszerre iroda, bemutatóterem, bolt, kiállítótér, önálló fizikai és szellemi alkotóműhely.
A vetítéssel egybekötött beszélgetés alatt feltárul a látványkonyha jellegű modellműhely is, ahol az aktuális „történéseken", a készülő modelleken és anyagkísérleteken keresztül megtapasztalható az alkotás eleven folyamata is.

Medence Csoport was founded in 2000 by Tóbiás Terebessy designer; Gergely Magyar communication designer; András Gross interior decorator and Ági Ónody art event organiser. Further designers, performers, creators, as well as civil and nonprofit organisations participate in their work. Makett Labor is a continuously changing, always visible and permeable communication surface acting as an office, showroom, shop, exhibition space, independent physical and intellectual workshop all at the same time.
During the discussion and screening, the open kitchen type model workshop is revealed where the lively process of creation can also be experienced through actual 'happenings', the preparation of models and material tests.

www.medencecsoport.hu

2000 SZENTENDRE
BOGDÁNYI ÚT 40.

SZOMBAT SATURDAY 10. VASÁRNAP SUNDAY 11.

_14:00–18:00

MANA ÉKSZERSTÚDIÓ

A Mana Ékszerstúdió öt fiatal tervező kezdeményezésére alakult 2003-ban. Az alapvető cél olyan nyitott műhely létrehozása volt, amely láthatóvá és elérhetővé teszi a legújabb szakmai törekvéseket mindazok számára, akik az egyedi ékszerek iránt érdeklődnek.
A kiállítások és nemzetközi workshopok szervezésének, illetve neves külföldi kollégák részvételének köszönhetően a stúdió mára nemzetközi szinten is ismertté vált.
Gondolattól a formáig: betekintés az ékszertervezés, modellezés és kivitelezés fázisaiba.

Mana Jewellery Studio was founded as the initiative of five young designers in 2003. The basic aim was the creation of an open workshop where the most recent professional aspirations are visible and available for those interested in unique jewellery. Thanks to the organisation of exhibitions and international workshops, as well as to the participation of acclaimed colleagues arriving from other countries, by now the studio has become internationally known.
From idea to form: a look into the phases of jewellery design, modeling and production.

http://mana.uw.hu/

SZOMBAT SATURDAY 10.

1056 BUDAPEST
NYÁRY PÁL UTCA 4.
MANIER KAPUCSENGŐ

_10:00–18:00
MANIER

A méretre készülő, kézműves technológiával kivitelezett ruhák létrehozásával, valamint jelmeztervezéssel foglalkozó szalont Németh Anikó divattervező hozta létre 1992-ben.
A Manier jelenleg is együttműködik a divatszakma és a kortárs művészet jeles képviselőivel. Törekvéseit az egyediség, a személyesség és a minőség jellemzi.
A látogatók megismerkedhetnek a szalonban zajló munkafolyamatokkal, és konzultálhatnak a tervezővel a személyre szabott alkalmi öltözékről a legapróbb részletekbe menően.

The haute couture salon dealing with tailor-made clothing and costume design was founded by fashion designer Anikó Németh in 1992. Her ambitions are characterised by uniqueness, personality and quality. Visitors can get to know the work process of the salon and can consult about tailor-made evening clothing in detail with the designer.

www.manier.hu

SZOMBAT SATURDAY 03.

1074 BUDAPEST
SZÖVETSÉG U. 39. FSZ.
CSENGŐ A PORTÁL ÜVEGÉN

_16:00–20:00
SZÖVETSÉG'39

A Kelner Krisztián és Baróthy Anna által alapított műhely jelenlegi tagjai Baróthy Anna, Bozsó Melinda, Kolozsvári Csenge és Tímár Dorka. Tevékenységük során főként építészeti projektekhez kapcsolódó művészeti tervezéssel és kivitelezéssel foglalkoznak. Munkamódszerük alapvető karakterjegye a csapatban való gondolkodás, illetve a más alkotócsoportokkal való aktív együttműködés.
A műhelyben ízelítőt adnak legizgalmasabb munkáikból, párhuzamosan szövetséglogó, állat-mintanyomó szakkört szerveznek. (Mindenki hozzon egyszínű, de ne fekete pólót, vagy egyéb nyomkodnivalót!) Ezt követően party zsíros jazz-zel és közös mulatsággal egybekötve!

Present members of the workshop founded by Krisztián Kelner and Anna Baróthy are Melinda Bozsó, Csenge Kolozsvári, Dorka Tímár and Anna Baróthy. They deal with artistic design and production related mainly to architecture projects. The basic characteristic of their work method is teamthinking and activ cooperation with other art groups. In the workshop visitors can get a taste of the artists' most exciting works while league logo and animal motif printing can also be tried. (Everyone should bring along a one-colour but not black t-shirt or anything for printing!) Then party!

www.szovetseg39.blogspot.com

SZOMBAT SATURDAY 10.

PONTON GALÉRIA
1015 BUDAPEST
BATTHYÁNY U. 65.

_10:00–12:00
ÉS 14:00–16:00
DESPLAY
DESIGNLECKÉK KEZDŐKNEK – A SZÍN

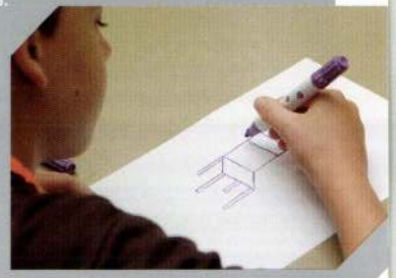

A Design Hét Budapest sokszínű gyerekprogramja játékos, kreatív feladatokon, inspiratív beszélgetéseken keresztül teszi a 10-14 éves gyerekek számára megfoghatóbbá, érthetőbbé a design világát. A SZÍN foglalkozás a design területén nélkülözhetetlen koloritok alkalmazásának kérdéseit, szabályait járja körül. A gyerekek a színek jelentésével, jelentőségével és emberekre gyakorolt hatásukkal híres, néha provokatív design tárgyak megismerése révén szembesülnek, majd saját tárgyat is alkotnak.
Balogh Wanda, Fiáth Henrietta, Pais Panni és a Design Terminál közös szervezésében

DESPLAY, DESIGN LESSONS FOR BEGINNERS – THE COLOUR
Budapest Design Week's colourful programme for kids brings the world of design closer to 10-14 year olds through playful, creative challenges, inspiring discussions. The COLOUR lesson discussed the questions, rules of colour use, a topic essential in the field of design. Kids can face the meaning, the importance of colours, their effects on people by getting to know famous, sometimes provocative design objects and can then create their own objects.
Organised by Wanda Balogh, Henrietta Fiáth, Panni Pais and Design Terminal

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM
1146 BUDAPEST
VÁROSLIGETI KRT. 11.

_11:00–16:00
DEMO
A DESIGN GYEREKSZEMMEL WORKSHOP

„Én és a mozdonyom" digitális rajz workshop: a kézi rajz és a blue box technika együttes használatával a gyerekek megalkothatják és hazavihetik azt az általuk készített fotót, amelyen a múzeum egyik legimpozánsabb járművével együtt szerepelnek.
Re-play, játékkészítő workshop: örökifjú játékok készítése újrafelhasználható anyagokból, a környezettudatosság és a takarékosság jegyében.
Tér-forma, építő játék: a program az építőjátékok szintjén, ám azt más dimenzióba helyezve ismertet meg a térképzés fogalmával, valamint az építészet mibenlétével.
A Demo szervezésében

DEMO, DESIGN FOR KIDS WORKSHOP
'Me and my locomotive' digital drawing workshop: with the help of hand drawing and blue box technology kids can create and then take home a photo of themselves and one of the most impressive vehicles of the museum.
Re-play, the toy-maker's workshop: ageless toys made of recycled materials in the name of environment-consciousness and sparing.
Space-form, building toys: the programme introduces the concept of space and architecture on the level of building toys, but puts it into another dimension.
Organised by Demo

PÉNTEK FRIDAY 09.

LENGYEL INTÉZET
1065 BUDAPEST
NAGYMEZŐ U. 15.
NYITVA: OKTÓBER 9.
NOVEMBER 20.
H–P 9:00–17:00

_18:00
MOHO DESIGN

A Moho márkát 2004-ben alapította Magda Lubińska és Michał Biernacki. Szőnyegeik gyakran forma vagy technológiai kísérletként is felfogható izgalmas darabok, amelyek a tradicionális lengyel szövéstechnikát alapul véve készülnek. Négyéves fenállásuk alatt igen komoly elismerést vívtak ki a nemzetközi piacon, hiszen dolgoztak már Ross Lovegrove-val és az olasz Morosóval is. Elnyerték a Wallpaper magazin legjobb textiltervnek kijáró elismerését, sőt, 2008-ban első lengyel márkaként átvehették a rangos Red Dot Díjat is.
A Lengyel Intézet szervezésében

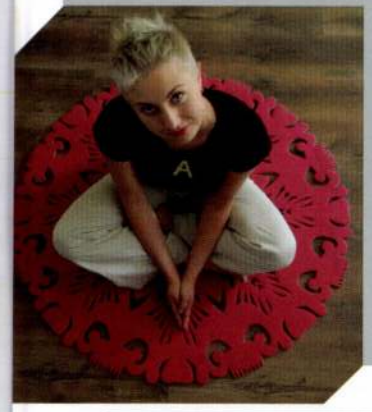

MOHO DESIGN
Moho brand was founded by Magda Lubińska and Michał Biernacki in 2004. Their carpets based on traditional Polish weaving techniques are exciting pieces of form and technology experiments. The designers have gained international recognition, worked with Ross Lovegrove, as well as with the Italian manufacture Moroso. They even won Wallpaper magazine's prize for the best textile design and were the first Polish brand to be awarded with the famous Red Dot Deisgn Awards which they received in 2008.
Organised by the Polish Institute

VAM
DESIGN CENTER
1061 BUDAPEST
KIRÁLY U. 26.

SZOMBAT SATURDAY 10.

_10:00–18:00
SZEMÉTVILÁG ÖKO-DESIGN FESZTIVÁL
WORKSHOP

A fenti címen megrendezésre kerülő eseménysort kísérő workshop keretében a résztvevők hazai és külföldi művészek vezetésével hulladékból készíthetnek használati, illetve dísztárgyakat. A műhelynap alkalmával megtekinthető a Baltic Sea Festival Green Design (Dánia – Dreams on Wheels bicikli kiállítás; Dánia – Christiania festménykiállítás; Svédország – divat; Finnország – ékszerek; Észtország – beszélő ruhák), valamint a Design-séta a szemétdomb körül című – design demonstrációként is felfogható – öko-design kiállítás is.
A VAM Design szervezésében

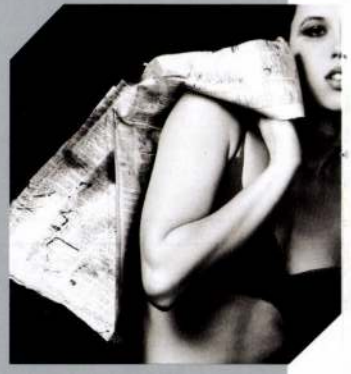

WASTEWORLD ECO-DESIGN FESTIVAL
WORKSHOP
In the framework of a workshop accompanying the series of events of the above title participants use waste to prepare everyday and ornamental pieces with the help of Hungarian and international artists. As part of the workshop day the Baltic Sea Festival Green Design (Denmark – Dreams on Wheels bicycle exhibition; Denmark – Christiania paintings exhibition; Sweden – fashion; Finland – jewellery; Estonia – talking clothes) and the Design walk around the garbage pile, also a design demonstration, eco-design exhibition can be seen as well.
Organised by VAM Design

SZOMBAT SATURDAY 03. | VASÁRNAP SUNDAY 04.

1052 BUDAPEST
SZERVITA TÉR 5.
II. EMELET

_14:00–18:00
USE UNUSED

A márkát Füzes Eszter, Godena-Juhász Attila és Tóth András alapította 2004-ben. Számos sikeres hazai és külföldi bemutatkozás után napjainkra állandó résztvevői a New York-i és Los Angeles-i Divathétnek. Kollekcióik a nemzetközi divatházakhoz hasonlóan az aktuális szezon előtt egy évvel készülnek el. A Design Hét Budapest alkalmával a téma iránt érdeklődőket beavatják a trió műhelytitkaiba, akik azt is megtudhatják, mi lesz a divat 2010 telén.

The brand was founded by Eszter Füzes, Attila Godena-Juhász and András Tóth in 2004. Following several successful debuts in and outside Hungary, by now they have become regular participants at the New York and the Los Angeles Fashion Weeks. Similar to other international fashion houses, their collections are prepared one year before the actual season.
During Budapest Design Week the secrets of the trio's workshop are revealed to visitors who can also get to know the 2010 winter fashion.

www.use.co.hu

HÉTFŐ MONDAY 05. | KEDD TUESDAY 06. | SZERDA WEDNESDAY 07.

1055 BUDAPEST
FALK MIKSA UTCA 13.

_14:00–18:00
WLADIS

A WLADIS Műterem 1993-ban alakult Péter Vladimir fémműves formatervező egyetemi tanár irányításával. Az általa tervezett és a műhelyben készülő ékszerek egyesítik a hagyományos ötvös eljárásokat és a legkorszerűbb nemesfémtechnológiákat. Anyaguk nagy finomságú (sterling) ezüst és válogatott minőségű, kézi csiszolású ékkövek. A WLADIS nyitott szellemű műhelye annak a szakmai környek, amely a fémműves tervezőművészetet hasonló módon értelmezi. A Műterem tervezője végigkalauzol az ékszerkészítés fázisain és beszél tervezői gondolkodásmódjáról.

WLADIS Gallery and Workshop was founded in 1993 with the leadership of Péter Vladimir, jewellery design and university professor. The jewels designed by him and produced in the workshop combine traditional gold- and silversmith methods and the most up-to-date precious metal technologies. They are made of sterling silver and hand-burnished gems of superior quality. The designer of the workshop introduces visitors to the different phases of jewellery making and talks about his ars poetica.

www.wladisgaleria.hu

PÉNTEK FRIDAY 02.

_18:00
INDEX: AWARD 2007

ERZSÉBET TÉRI SÉTÁNY
(A DESIGN TERMINÁL ÉPÜLETE ELŐTT)
1051 BUDAPEST
NYITVA: OKTÓBER 2–16.

A Dán Királyság által alapított és kétévente Koppenhágában kiosztott INDEX: Award a legnagyobb formatervezési díj a világon. Az elismerést öt kategóriában ítélik oda – Test, Otthon, Munka, Játék és Közösség + Közönségdíj –, a nyertesek fejenként 100 ezer eurós pénzjutalomban részesülnek. Az INDEX: Awardot életminőség-központú designszemlélete különbözteti meg a többi szakmai díjtól. Az INDEX: szervezői a nyitott, horizontális, az egyes formatervezési kategóriák és iparágak határait átlépő gondolkodásmódot értékelik a pályamunkák kiválasztásánál. A Budapestre érkező vándorkiállítás a hat nyertes alkotást prezentálja.
A Dán Királyság Nagykövetsége és a Dán Kulturális Intézet szervezésében

INDEX: AWARD 2007
INDEX: Award is the biggest design award in the world and is awarded every two years in Copenhagen in five categories – Body, Home, Work, Play and Community + People's Choice –, the winner in each category receives a prize of €100,000. The focus on design to improve life differentiates INDEX: Award from other design awards, as design is evaluated in a much broader sense than traditionally. In the selection process, works reflecting an open, horizontal, interdisciplinary approach are nominated. The exhibition in Budapest presents the six winners.
Organised by the Royal Embassy of Denmark and the Danish Cultural Institute

_18:30
BUDAPEST GRAPHIC GUIDE

GÖDÖR KLUB
TERASZ GALÉRIA
1051 BUDAPEST
ERZSÉBET TÉR
NYITVA: OKTÓBER 2–18.
H–V 14:00–23:00

Baráth Dávid grafikusművész a londoni székhelyű, tekintélyes Thames & Hudson könyvkiadó gondozásában és a Cicada Books szerkesztésében idén októberben megjelenő útikönyv számára készítette városillusztrációit. Alkotásaival Magyarország világhírű grafikusai, művészei, Moholy-Nagy László és Kassák Lajos előtt tiszteleg: egyszerű, tipográfiai megoldásokkal képezi le fővárosunkat, Budapestet. „Ezek a fantasztikusan dinamikus plakátok Bauhaus-elemekre építkeznek, mégis egyediek, és kimondottan humorosak, ami Dávid összes művére jellemző" – írta róluk Ziggy Hanaor, a Graphic Europe kiadvány szerkesztője. A kiállításon az ősszel megjelenő kötetbe készült összes mű megtekinthető.
A 321 Associates szervezésében

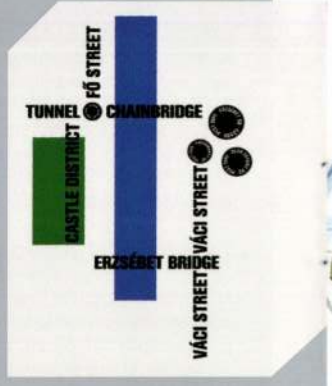

BUDAPEST GRAPHIC GUIDE
Graphic artist David Baráth prepared his city illustrations for a travel book edited by Cicada Books to be published this October by the acclaimed London-based Thames & Hudson. He pays tribute to Hungary's world famous artists, László Moholy-Nagy and Lajos Kassák with his simple typography based mappings of Budapest. Ziggy Hanaor, editor of Graphic Europe wrote the following: 'These amazingly dynamic posters build upon Bauhaus components, still they are unique and downright funny, which is typical of David's work.' At the exhibition all the works prepared for the book to be published this autumn are displayed. | Organised by 321 Associates

PÉNTEK FRIDAY 09.

_17:00
POINTZERO – GRAND OPENING

POINTZERO
1025 BUDAPEST
SZÉPVÖLGYI ÚT 92/G.

17:00 POINTZERO TÁGYKULTÚRA
Gaye Cevikel napjaink tárgykultúrájának avatott szakértője, a progresszív török formatervezés ékkövét jelentő vállalkozás, a Gaia&Gino létrehozója. A márka prémium lakberendezési kiegészítőkből álló kollekcióiban egyaránt megtalálhatóak a Jaime Hayon, Karim Rashid, Defne Koz és Andrée Putman által tervezett különleges alkotások. A 2004-ben alapított és mára Good Design Award és Design Plus díjakkal is kitüntetett tárgyakat kínáló cég bemutatkozó előadása.

18:00 POINTZERO KÖNYVTÁR
A FRAME belsőépítészeti és a MARK építészeti lapok a téma meghatározó nemzetközi szakfolyóiratai. A Pointzero egyedülálló építészeti- és design szakkönyvtárát és könyvesboltját egy előadással avatjuk fel, amelyen a magazinok mellett bemutatásra kerülnek a kiadó által megjelentetett, a könyvtárában megtalálható, és szakmabeliek valamint civilek érdeklődésére egyaránt számot tartó kiadványok is.

19:00 POINTZERO MOZI
Gary Hustwit egész estés dokumentumfilmje, az Objectified, a termékek és tervezőik komplex kapcsolatát vizsgálja olyan neves designerek megszólaltatásával, mint Ronan & Erwan Bouroullec, Naoto Fukasawa, Jonathan Ive, Hella Jongerius, Marc Newson, Chris Bangle vagy Karim Rashid. A film egyszeri magyarországi bemutatója.
A programokon való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött. A helyszín maximálisan 80 fő fogadására alkalmas. Regisztrálni a kornelia.fabian@pointzero.hu címen lehet.
A Pointzero szervezésében

17:00 POINTZERO DESIGN
Gaye Cevikel is the knowledgeable expert of contemporary design culture; he is the founder of Gaia&Gino, the jewel of progressive Turkish design. In the brand's collection of premium home décor accessories, exceptional pieces designed by Jaime Hayon, Karim Rashid, Defne Koz and Andrée Putman can be found. Introductory presentation of the company founded in 2004 and awarded with the Good Design Award and Design Plus.

18:00 POINTZERO LIBRARY
FRAME interior decoration magazine and MARK architecture magazine are among the defining international journals of the field. Pointzero's unique architecture and design library and bookstore is inaugurated with a presentation, in the framework of which not only the magazines, but also the books of the publishing house available from the library of the shop are introduced.

19:00 POINTZERO CINEMA
The documentary of Gary Hustwit titled Objectified examines the complex relationship of products and their designers with the help of famous designers like Ronan & Erwan Bouroullec, Naoto Fukasawa, Jonathan Ive, Hella Jongerius, Marc Newson, Chris Bangle and Karim Rashid. The one and only screening of the film in Hungary.
Registration is required for the programs (by e-mail only: kornelia.fabian@pointzero.hu). We can accept the registration of a maximum of 80 persons.
Organised by Pointzero

PÉNTEK FRIDAY 09.

_14:00

NYITUNK...

PLAKÁTOK A SZOCIALIZMUSBAN

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM
1051 BUDAPEST
SZENT ISTVÁN TÉR 15.
NYITVA: OKTÓBER 6. NOVEMBER 23.
SZ–H 11:00–19:00

A múzeum ezúttal az 1945-től 1989-ig terjedő időszak kereskedelmi plakátjait mutatja be. A plakátokon az egyes évtizedek jellemző stílusirányzatait követhetjük nyomon; megismerhetjük az egyes korszakok leggyakrabban reklámozott termékeit, üzlettípusait, szlogenjeit. A hirdetőoszlopokon elhelyezett plakátok az utca hangulatát idézik fel, amit tovább erősítenek a kor jellegzetes boltjainak és üzletportáljainak kinagyított fotói, valamint a korabeli árukkal berendezett kirakatok és enteriőrök is. Szoc-deko design a javából!
A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum szervezésében

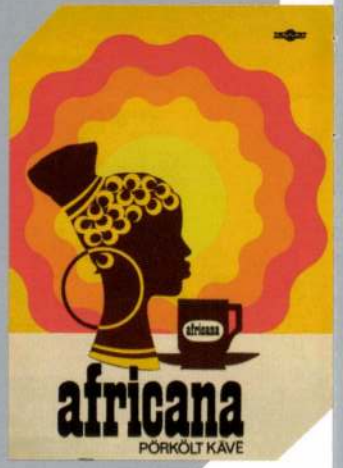

OPENING... POSTERS IN SOCIALISM

This time the museum exhibits the commercial posters of the period between 1945 and 1989, with the help of which we can trace the typical styles of the individual decades; we can get to know the most widely advertised products and shops, as well as the most often used slogans of the different eras. The posters placed on advertising pillars recreate the atmosphere of the streets of the by now historical times, which is further enhanced by the photos of typical shops, as well as the shop-windows and interiors furnished with usual products. The best of socio-deco design!
Organised by the Hungarian Museum of Trade and Tourism

_22:00–05:00

THE GOLDEN AGE OF GROTESQUE:

TÍZ ÉVES A GROTESQUE ÉS A KGB KÖNYVBEMUTATÓ ÉS JUBILEUMI PARTY

MERLIN
1052 BUDAPEST
GERLÓCZY UTCA 4.

Az idén tíz éves Grotesque Design és partnerük, a KGB Animációs Stúdió egy rendhagyó esttel ajándékozza meg az érdeklődőket. Az elmúlt évek grafikai munkáit tartalmazó exkluzív könyvbemutató mellett olyan előadók és zenekarok szórakoztatják majd a nagyérdeműt, akikkel a művészek pályafutásuk során együtt dolgoztak. Fellépnek az Ultrahang előadók (Tigrics, Taklamakán), a Sonar, az Amber Smith, a HS7, de hallható lesz az Anima Sound System DJ Set-je is. | Belépő: 800 Ft
A Grotesque Design, a KGB, a Matt és a Merlin közös szervezésében

THE GOLDEN AGE OF GROTESQUE: THE TENTH ANNIVERSARY OF GROTESQUE AND KGB BOOK PRESENTATION AND ANNIVERSARY PARTY

Grotesque Design celebrating its tenth anniversary this year and its partner, KGB Animation Studio offer an unconventional evening for visitors. In addition to the exclusive book presentation containing graphical works from the past few years, performers and groups the artists have worked with during their career entertain visitors: Ultrahang performers (Tigrics, Taklamakán), Sonar, Amber Smith, HS7 and the Anima Sound System DJ Set. | Entrance fee: 800 HUF
Organised by Grotesque Design, KGB, Matt and Merlin

„A JÓ DESIGN 'THE DIFFERENCE ÉS A KIVÁLÓ BETWEEN GOOD DESIGN KÖZTI DESIGN AND KÜLÖNBSÉG AZ GREAT DESIGN IS INTELLIGENCIA." INTELLIGENCE.'

TIBOR KALMAN

magyar származású grafikus, művészeti vezető

Hungarian-born graphic designer, art director

WERK AKADÉMIA
1051 BUDAPEST
ARANY JÁNOS UTCA 10.
NYITVA: OKTÓBER 9-IG
H–P 17:00–20:30

_19:00
WERKAHOLIC ALKOTÓMŰHELY

A Design Hét Budapest idejére a WERK nyitott alkotóműhelyt (workshopot) hoz létre és rendez be a Werk Akadémia enteriőrstylist termében. A WERK-es hallgatók különféle, ma már archaikusnak számító eljárásokkal (keresztszemes hímzéssel, afrikai szövéssel stb.) lehelnek új életet tönkrement, megunt tárgyakba. A közös munkába 16:30 és 21:30 között bárki bekapcsolódhat, sőt a gyereksarokban a kicsik is megismerkedhetnek jó néhány kézműves technikával és nem mellesleg a kortárs designnal.
A Werk Akadémia szervezésében

WERKAHOLIC CREATIVE WORKSHOP
During Budapest Design Week WERK operates an open creative workshop in the interior stylist classroom of the Werk Academy. WERK students bring ruined, old objects to life again with the help of archaic methods (cross stitch embroidery, African weaving etc.). Between 16:30 and 21:30 anyone can join in the work process, even kids can get to know several artisan techniques and, by way of digression, a bit about contemporary design.
Organised by Werk Academy

WERK AKADÉMIA
1051 BUDAPEST
ARANY JÁNOS U. 10.
NYITVA: OKTÓBER 9-IG
H–P 17:00–20:30

_19:00
DESIGN „ÍGY ÍRTOK TI..."
ÁTIRATOK KORTÁRS DESIGNEREK STÍLUSÁBAN

Az iskola hallgatói jól ismert, egyszerű használati tárgyakat dolgoznak át, gondolnak újra napjaink legfontosabb formatervezőinek stílusában. A Marcel Wanders, Jaime Hayon, Philippe Starck, a Tjep., a Campana fivérek, Zaha Hadid, Ora Ito, Karim Rashid, Konstantin Grcic, Ross Lovegrove, Patricia Urquiola és Tord Boontje modorában újragondolt tárgyak a WERKaholic műhelyében tekinthetők meg, ahol soha nem áll le a WERK-li.
A Werk Akadémia szervezésében

DESIGN 'THAT'S HOW YOU WRITE...' REMAKES Á LA DESIGNERS
Students of Academy redesign, recreate simple objects in the style of some of the leading designers of our time. The objects á la Marcel Wanders, Jaime Hayon, Philippe Starck, Tjep., the Campana brothers, Zaha Hadid, Ora Ito, Karim Rashid, Konstantin Grcic, Ross Lovegrove, Patricia Urquiola and Tord Boontje are displayed in the WERKaholic workshop where the WERK never stops.
Organised by Werk Academy

„A DESIGN 'DESIGN IS AZ ÉRTELMES REND THE CONSCIOUS MEGTEREMTÉSE EFFORT ÉRDEKÉBEN TETT TO IMPOSE TUDATOS A MEANINGFUL ERŐFESZÍTÉS." ORDER.'

VICTOR PAPANEK

designer, designteoretikus, egyetemi professzor

designer, design theorist, university professor

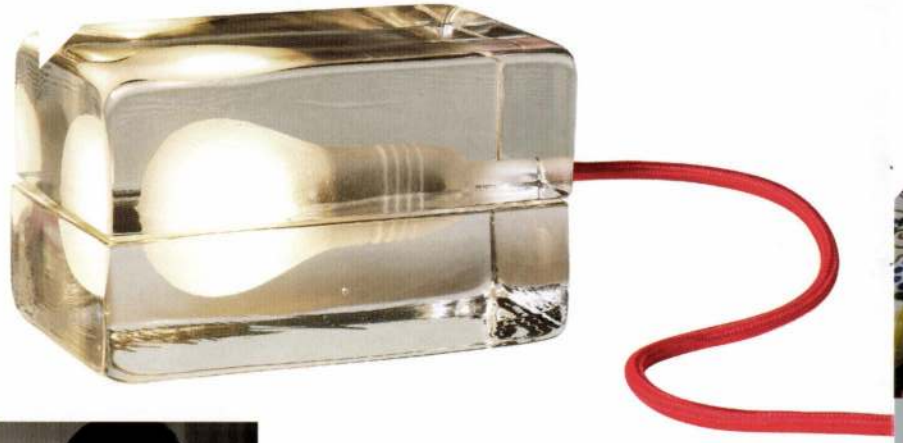

MOME AUDITÓRIUM
1121 BUDAPEST
ZUGLIGETI ÚT 9–25.

_11:00

FINN FATALE – HARRI KOSKINEN

FINN DESIGNER ELŐADÁSA A MOME-N

Harri Koskinen napjaink egyik legismertebb finn designere. Nemzetközi hírnevét a 2000-ben az Issey Miyake Design Studio Gallery-ben rendezett önálló kiállításával alapozta meg. Megrendelői között olyan nagy nevű cégek szerepelnek, mint az Artek, a Cassina, a Finlandia Worldwide, az Iittala, a Magis, a Marimekko vagy a Muji. Sikerét a legrangosabb díjak és a világ számos táján bemutatott válogatások fémjelzik. A design alapvető kérdéseire reflektáló praktikus és innovatív tárgyai közül a jégkockába dermesztett villanykörtét formázó Block lámpa a New York-i Museum of Modern Art design gyűjteményében is helyet kapott.

A WAMP és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem közös szervezésében

PRESENTATION OF THE FINNISH DESIGNER, HARRI KOSKINEN AT MOME

Harri Koskinen is one of the most recognised Finnish designers of our time. He rose to international fame with his exhibition at the Issey Miyake Design Studio Gallery in 2000. His clients include Artek, Cassina, Finlandia Worldwide, Iittala, Magis, Marimekko and Muji. His success is also marked by some of the most prestigious awards, as well as by exhibitions around the globe. From his practical and innovative objects reflecting on the basic questions of design, Block lamp, an object resembling an ice cube lit inside, has been placed in the design collection of the New York Museum of Modern Art.

Organised by WAMP and Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest

KREA KORTÁRS
MŰVÉSZETI ISKOLA
1051 BUDAPEST
OKTÓBER 6. UTCA 18.
FÉLEMELET
NYITVA: NOVEMBER 30-IG
H–P 10:00–19:00

_19:00

KÉPHATÁR

A KREA KORTÁRS MŰVÉSZETI ISKOLA KIÁLLÍTÁSA

A kiállításon szereplő művek olyan vizuális stúdiumok, amelyeket az iskola alkalmazott művészetekkel foglalkozó hallgatói készítettek a vizuális kommunikáció órákon. A tanulmányoknak célja az volt, hogy a diákok bepillantást nyerjenek a kortárs művészeti trendek anatómiájába, működési mechanizmusaiba, és maguk is autonóm alkotói szerepkörben próbálkozzanak meg a műtárgy készítésének folyamatával. Bár a művek tanulmány jellegűek, olyan elvárással készültek, hogy akár kiállítási kontextusban is megállják a helyüket.

A KREA Kortárs Művészeti Iskola szervezésében

FRAME-LINES, EXHIBITION OF KREA CONTEMPORARY ART SCHOOL

The exhibited works are visual studies of the applied art students of the school created at the visual communication classes. The aim was to give students get the chance to glance into the anatomy and the working mechanisms of contemporary art trends, and encourage them to create their own art pieces as autonomous creators. Even though prepared as studies, the works were created with the expectation to stand their ground at exhibitions as well.

Organised by KREA Contemporary Art School

ARON DESIGN STORE
1052 BUDAPEST,
DEÁK TÉR 4.
(A SÜTŐ UTCÁNÁL)
NYITVA: OKTÓBER 2–11.
H–P 10:30–18:30
SZO–V 11:00–17:00

JACOB JENSEN

ÖTVEN ÉV A SKANDINÁV DESIGN ÉLVONALÁBAN

Jacob Jensen dán formatervező nevéhez több mint ötszáz tárgy köthető. Pályájának kiemelkedő szakasza a dán szórakoztató elektronikai márkánál, a Bang & Olufsennél eltöltött időszak, amelynek eredményei Jensent a világ meghatározó designerei közé emelték. A Design Hét Budapest idejére az Aron Design Store egyfajta „múzeummá" alakul, s alapos áttekintést nyújt az elmúlt 50 év legsikeresebb alkotásaiból. A válogatással párhuzamosan az egyes tárgyak kipróbálására, valamint azok kedvezményes megvásárlására is lehetőség nyílik.

Az Aron Design Store szervezésében

JACOB JENSEN
FIFTY YEARS IN THE FRONT LINE OF SCANDINAVIAN DESIGN

Over five hundred objects can be connected to the Danish designer Jacob Jensen. An outstanding period of his career was the time spent at the Danish consumer electronics brand Bang & Olufsen that made Jensen one of the world's leading designers. Aron Design Store turns into a kind of 'museum' offering an extensive review of the most successful creations of the past 50 years. The actual objects can be tried out and even bought at a discount price.

Organised by Aron Design Store

PÉNTEK FRIDAY 02.

MONO FASHION
1054 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 20.
NYITVA: OKTÓBER 2–18.
H–P 10:00–20:00 SZO 10:00–18:00

ERDEI ILDIKÓ VIRÁG KALAPKIÁLLÍTÁSA

A Design Hét Budapest alatt debütál a feltörekvő kalapdesigner, Erdei Ildikó Virág 2009/2010-es őszi/téli kollekciója. A tervező a Kensington and Chelsea College of Art kalapkészítő szakán szerzett mesteri fokozatot, a gyakorlatot pedig Siggi mellett töltötte, aki az extrém fejfedőkben megjelenő arisztokratákról is híressé vált ascoti derby kedvenc kalaptervezője. Ildikó modelljeinek tulajdonosai között megtalálható Jay Kay, a Jamiroquai kalapimádó frontembere is.
A Mono Fashion szervezésében

ILDIKÓ VIRÁG ERDEI'S HAT EXHIBITION
The 2009/2010 autumn-winter collection of the aspiring hat designer, Ildikó Virág Erdei debuts at the Budapest Design Week. She gained her MA at the hat design faculty of the Kensington and Chelsea College of Art and worked as a trainee for Siggi, who having become famous thanks to the aristocrats wearing way-out headgear – is a favourite hat designer of the Ascot Derby. Among the owners of Ildikó's models is Jay Kay, lead singer of Jamiroquai, famous of being a hat fan.
Organised by Mono Fashion

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BP., ÜLLŐI ÚT 33–37.
A BAZILIKA ELŐTT
1051 BP., SZENT ISTVÁN TÉR
GÖDÖR
1051 BP., ERZSÉBET TÉR
OKTÓBER 2–11.

AFTERLIFESTYLE

ADJ NÉHÁNY PERCET AZ ELMÚLÁS GONDOLATÁNAK

Saint-Étienne, Köln, Pozsony, Tourcoing, Milánó, Palermo, Kortrijk és Bécs után végre itthon is láthatod az IVANKA legújabb fejlesztését, a Maurer-Klimes Ákos és Kucsera Péter által tervezett SEEYOU síremléket. Az elmúlás és emlékezés tárgya három budapesti helyszínen tűnik fel ezen a rendhagyó héten. Felületén besüllyesztett kereszt-forma. Ess, eső, hullj, falevél! Állj meg, halandó!
Küldd be nekünk a legjobban sikerült fotót, készíts kollázst vagy más módon mutasd meg, HOGYAN EMLÉKEZEL!
Részletes program és kiírás: www.afterlifestyle.com
Az IVANKA szervezésében

AFTERLIFESTYLE
STOP FOR A MINUTE AND THINK ABOUT PASSING
After Saint-Étienne, Cologne, Bratislava, Tourcoing, Milan, Palermo, Kortrijk and Vienna, the most recent product of IVANKA, the SEE YOU headstone designed by Ákos Maurer-Klimes and Péter Kucsera is exhibited in Hungary as well. The object of passing and remembrance can bee seen at three Budapest locations during this exceptional week. A cross-form recessed into the surface. Rain coming down, leaves falling. Stop mortal.
Send us your best photograph, prepare a collage or show us in any other way HOW YOU REMEMBER! Detailed programme and announcement: www.afterlifestyle.com
Organised by IVANKA

CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 33–37.
NYITVA: OKTÓBER 2–25.
K 14:00–18:00,
SZ, P–V 10:00–18:00,
CS 10:00–22:00

_18:00

A TERMÉSZET ARCAI

FINN DESIGN KIÁLLÍTÁS
A természettel való párbeszéd fontossága a finn designtörténet egészét meghatározó szemlélet. A Design Forum Finland közreműködésével megvalósult tárlat bemutatja, miként merítenek ihletet a tervezők a geológiai és biológiai alakzatokból, s hogyan fogalmazzák meg a tárgyak nyelvén a folyamatosan változó környezet szépségét. A kiállításon szereplő mintegy 60 alkotás a legjobbak munkáiból szemezget, s a technológiai vívmányokon, a hagyományos anyagok és eljárások újszerű alkalmazásain keresztül a tárgytervezés és a természet lehetséges kapcsolódási pontjait vizsgálja.
A WAMP és az Iparművészeti Múzeum közös szervezésében

REINTERPRETING NATURE
FINNISH DESIGN EXHIBITION
The importance of dialogue with nature is an approach driving the entire Finnish design history. The exhibition organised with the participation of Design Forum Finland shows how designers are inspired by geological and biological formations and how they conceive the beauty of the ever changing environment in the language of objects. The 60 pieces of the exhibition represent some of the best artists and examine the possible links between design and nature through technological achievements, as well as the application of traditional materials and processes.
Organised by WAMP and the Museum of Applied Arts

_20:20–02:00

FINN FATALE

PECHA-KUCHA NIGHT BUDAPEST VOL. 15 & PARTY
Ami a gasztronómiában a sushi vagy a sportban a szumó, az az építészeti- és designszcénában a Pecha Kucha! Rövid, tömör, ütős. Világszerte már kétszáz nagyvárosban szerveznek tokiói mintára Pecha Kucha Night esteket, ahol építészek, designerek és művészek mutatják be munkáikat. A pörgős, lényegre törő és izgalmas előadások kulcsa az este egyetlen szabályában rejlik: minden előadó csak 20 képet vetíthet, egyenként 20-20 másodpercig. A locsi-fecsi estet 23 órától DJ-VJ party követi majd.
Belépőjegy 1 200 Ft
A KÉK-Kortárs Építészeti Központ, a WAMP és az Iparművészeti Múzeum közös szervezésében

FINN FATALE, PECHA-KUCHA NIGHT BUDAPEST VOL. 15 & PARTY
What sushi is in gastronomy or sumo in sports, Pecha Kucha means in the architecture and design scene! Short, concise, cool. Pecha Kucha Nights where architects, designers and artists introduce their work are organised in two hundred cities worldwide based on the original Tokyo idea. The secret of the brief, focused and interesting presentations lies in the one and only rule of the night: presenters can show 20 pictures, each for 20 seconds. The tittle-tattle is followed by a DJ-VJ party from 23.00.
Organised by KEK-Hungarian Contemporary Architecture Centre, WAMP and the Museum of Applied Arts

SZERDA WEDNESDAY 07.

_18:00

MOLLIS

FÖLDI KINGA ÉS SIMON ZSOLT JÓZSEF KÖZÖS KIÁLLÍTÁSA

FIATAL IPARMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET
FÖLDI KINGA (BAHARAT) BEMUTATÓTERME
1054 BUDAPEST
KÁLMÁN IMRE UTCA 16.
NYITVA: OKTÓBER 2–11.
K–V 12:00–18:00

A Földi Kinga textiltervező egyedi tervezésű öltözékeinek otthont adó showroom megnyitójára egy rendhagyó kiállítás keretében kerül sor.
A Simon Zsolt József porcelándesigner szobrait és a művésznő haute couture ruháit bemutató tárlaton megtapasztalható lesz a két alkotóterület közti kreatív, ihlető kapcsolat. Két különböző anyaggal, technikával kísérletezve, egymást inspirálva készítették azokat az „élő szobrokat" és „szoborszerű ruhákat" melyekben a mozgás mint éltető erő központi szerephez jut.
A Baharat szervezésében

MOLLIS, EXHIBITION OF KINGA FÖLDI AND ZSOLT JÓZSEF SIMON

The opening of the showroom featuring the unique clothes of textile designer Kinga Földi is celebrated by an exceptional exhibition showcasing the sculptures of Zsolt József Simon, porcelain designer and the haute couture clothes of Kinga Földi, where the creative, inspiring connection between the two fields can be discovered. Experiencing with two different materials and techniques, they inspired each other when preparing the 'living sculptures' and the 'sculpture like clothes', in which motion is of central importance and is the vital strength.
Organised by Baharat

_10:00–16:00

HOTELKONCEPCIÓK

SZAKMAI SZALON

CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08.

BRÓDY HÁZ
1088 BUDAPEST
BRÓDY SÁNDOR U. 10.

A résztvevőkről további információ a www.designfocus.hu oldalon olvasható.
A szalon hangulatú párbeszéd vendégei hazai és nemzetközi hotelláncok beruházóival és üzemeltetőivel találkozhatnak, valamint kivitelezők, forgalmazók, projektkoordinátorok, építészek és belsőépítészek mesélnek az aktuális tendenciákról, a hotelszolgáltatások újraértelmezéséről és a mai designstratégiai programokról. A szervezők feltett szándéka, hogy az interaktív, klub hangulatú esemény az információátadáson túlmenően kötetlen beszélgetések és a kapcsolatépítés fóruma is legyen.
A defo szervezésében

HOTEL CONCEPTS, PROFESSIONAL SALOON

Further information about the participants: www.designfocus.hu
Guests of the saloon like discussion can meet the investors and managers of local and international hotel chains. Building contractors, dealers, project coordinators, architects and interior designers talk about up-to-date trends, the redefinition of hotel services and today's design strategy programmes. The organisers aim at making the interactive club act as a forum for informal discussions and networking in addition to exchanging information.
Organised by defo

PÉNTEK FRIDAY 02.

INNOSHOP
1053 BUDAPEST KECSKEMÉTI UTCA 8.
NYITVA: OKTÓBER 2–30.
H–P 11:00–18:00 SZO 10:00–14:00

_19:00

A DÁNOK HOZZÁK A FORMÁJUKAT

NORMANN COPENHAGEN KIÁLLÍTÁS

Mindig is tudtuk, hogy a skandináv designcégek tele vannak kreativitással. Most azt is megtapasztalhatjuk, mi születik ebből a termékeny energiából. Milánó és Stockholm után Budapesten is bemutatkoznak a világhírű dán brand, a Normann Copenhagen legújabb termékei. Meghökkentő és ámulatba ejtő ötletek, első osztályú kivitelezés, legyen szó akár olyan egyszerű hétköznapi tárgyakról, mint a Red Dot Design Díjjal elismert Funnel tölcsér, a fűcsomót idéző Grass váza vagy a kábelrengeteget bekebelező kutya, aki Woofy névre hallgat.
Az Innoshop szervezésében

THE DANISH AND THE SHAPE OF THEIR THINGS
NORMANN COPENHAGEN EXHIBITION

We have always known that Scandinavian design companies are full of creativity. Now we can experience what comes out of this fertile energy. After Milan and Stockholm, the most recent products of the world famous brand, Normann Copenhagen are introduced in Budapest as well. Whether it is a simple, everyday object like the Red Dot Design Award winning Funnel, the tuft like Grass vase or Woofy, the dog gobbling up cables – it is always about astounding and amazing ideas and first class workmanship.
Organised by Innoshop

LUMINÁRIUM, TUNGSRAM-SCHRÉDER VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK ZRT.
BEMUTATÓTERME | 1012 BUDAPEST, LOVAS UTCA 38.
NYITVA: 2009. OKTÓBER 2–11. H–P 10:00–19:00 SZ–V 10:00–17:00

_20:00

KÖZTÉR DESIGN

PUBLIC ART PROJEKTEK NAPJAINKBAN

A kiállítás célja a köztérdesign és a public art fogalmának tisztázása és megismertetése a laikus, valamint a szakmai közönséggel, az ebben a témakörben napjainkban megvalósult projektek és a Városi Tájkép Csoport munkáinak bemutatásán keresztül. A csoport és a hozzájuk csatlakozó nemzetközi szakemberek munkáit tablókra nyomtatva tanulmányozhatják a téma iránt érdeklődők.
A Városi Tájkép Csoport formatervező iroda szervezésében

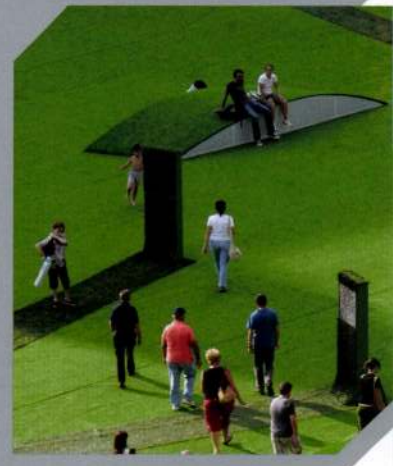

PUBLIC SPACE DESIGN
CONTEMPORARY PUBLIC ART PROJECTS

The aim of the exhibition is clarifying the expressions 'public space design' and ,public art' for the laic and the professional audience alike through the introduction of recently realised projects and the work of the Urban Landscape Group. Visitors can examine the work of the Group and participating international professionals printed on boards.
Organised by the Urban Landscape Group

PÉNTEK FRIDAY 02.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 33–37.
NYITVA: OKTÓBER 3–4.
SZO–V 10:00–18:00

_20:00

BUDAPEST COUTURE

KIÁLLÍTÁS ÉS PERFORMANSZFOLYAM

A Budapest Couture a hazai haute couture bemutatására törekszik. A kortárs magyar divattervezők legjobbjait felvonultató válogatás keretében a szakma művelőinek különböző generációit és az egyes tervezők alkotóművészetére legjellemzőbb öltözékeket egy izgalmas kiállítás és látványos performanszok során ismerhetik meg a téma iránt érdeklődők.
Az Első Magyar Divattervezők Szövetsége, az Iparművészeti Múzeum és a MOME közös szervezésében

BUDAPEST COUTURE, EXHIBITION AND PERFORMANCE
Budapest Couture aims at the introduction of Hungarian haute couture. The exciting exhibition and the spectacular performances showcase the work of some of the best contemporary Hungarian fashion designers; the audience can come to know clothes most typical of the designers' creative work.
Organised by the First Hungarian Fashion Designer Association, the Museum of Applied Arts and the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest

SZOMBAT SATURDAY 03.

_14:00–18:00

SZAKMAI KONFERENCIA a divat-design kulturális, művészeti, társadalmi, szociológiai, gazdasági összefüggéseiről, az alkotók, a sajtó és a társművészetek képviselőinek részvételével. A „Budapest Couture" hosszú távú koncepciójának ismertetése, együttgondolkodás a szakma szereplőivel és társadalmi vita kezdeményezése a divat szerepéről, hazai és nemzetközi összefüggéseiről, meghívott előadók közreműködésével.
PROFESSIONAL CONFERENCE *about the cultural, artistic, social, sociological and economical connections between fashion and design with the participation of designers, the media and representatives of other art forms. Presentation of the long term concept of 'Budapest Couture', exchanging ideas among professionals and also initiating an open discussion about the role, the Hungarian and international context of fashion with the participation of guest presenters.*

HÉTVÉGI PERFORMANSZOK
WEEKEND PERFORMANCES

OKTÓBER 3.
11:00 Benes Anita
12:00 Halász Éva
13:00 Király Tamás
14:00 Léber Barbara
15:00 Németh Anikó
16:00 S. Hegyi Lucia
17:00 Szirácz Brigitta

OKTÓBER 4.
11:00 Szirácz Brigitta
12:00 Király Tamás
13:00 S. Hegyi Lucia
14:00 Németh Anikó
15:00 Léber Barbara
16:00 Halász Éva
17:00 Benes Anita

SZERDA WEDNESDAY 07.

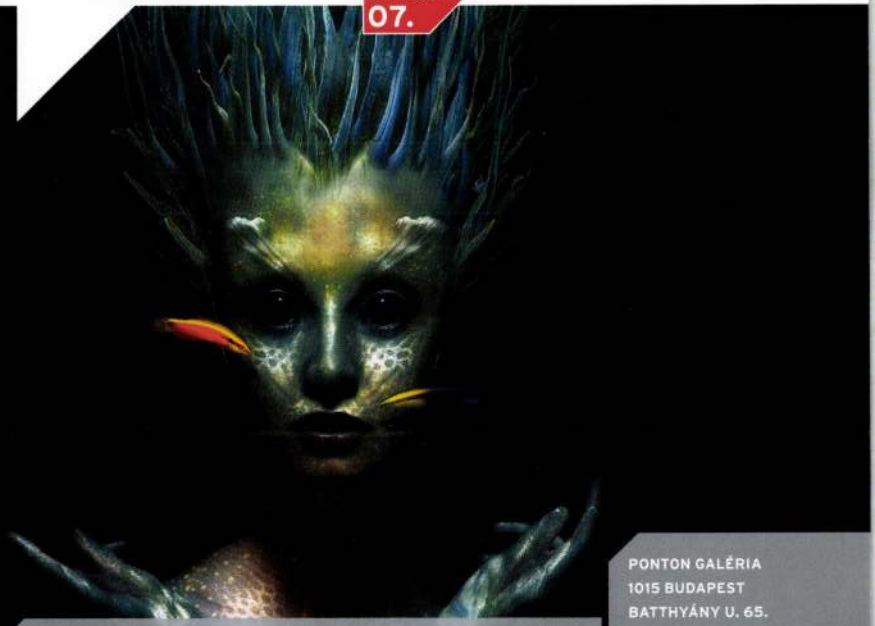

PONTON GALÉRIA
1015 BUDAPEST
BATTHYÁNY U. 65.
NYITVA: OKTÓBER 7–31.
K–SZO 12:00–18:00

_18:00

SWISS DESIGN IN HOLLYWOOD

A Swiss Design in Hollywood című kiállítás azzal a céllal jött létre, hogy a múlt megelevenítésével összefüggéseiben mutassa be a kortárs svájci művészek munkásságát és hatását a nemzetközi filmprodukciók és videójátékok képi világának megteremtésében és digitális látványtervezésében. A mozgóképipar a modern korszak kultúrájának egyik legfontosabb alakító tényezője. Kevesen tudják, hogy az elmúlt évtizedekben számos svájci művész nagy sikerrel vett részt a filmek és a videójátékok univerzumát meghatározó szereplők, fantázialények és tájak koncepciótervezésében. A kortárs alkotók közül számos közreműködőt találunk a legismertebb művek, köztük az animációs filmek elkészítésénél. Jóllehet egyéni teljesítményük többnyire rejtve marad a nyilvánosság előtt, munkájukkal maradandó nyomot hagynak a tömegkultúrán.
A tablókból és filmrészletekből álló kiállítás a független vagy nagy effektstúdiók foglalkoztatta svájci grafikusok és illusztrátorok a filmgyártás esztétikájára gyakorolt személyes hatását állítja a középpontba, egyéni életművüket is szem előtt tartva.
A Pro Helvetia, a Svájci Nagykövetség, a MOME és a Ponton Galéria közös szervezésében

SWISS DESIGN IN HOLLYWOOD
The Swiss Design in Hollywood exhibition was called into being with the aim of retracing the work of contemporary Swiss artists and their impact on the creation of the visual world and digital imagery of international film productions and video games. The film industry is one of the most important cultural contributors of the modern era. Few know that in the past decades a number of artists with strong links to Switzerland have successfully participated in the conception design of the characters, fantasy creatures and sceneries dominating the universe of films and video games. Today, many of these artists are working on some of the most publicly-recognised projects (including animated films) and are leaving an enduring mark on popular culture, although their contribution is largely unknown. The exhibition consisting of tables and film sequences focuses on the personal influence of Swiss designers and illustrators – whether independent or employed by the big special effects studios – on the aesthetics of film production, without forgetting their personal creations.
Organised by Pro Helvetia, the Swiss Embassy, MOME and Ponton Gallery

KEDD TUESDAY 06.

_19:00

EGO TRIP

A MOME VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANSZÉK II. ÉVFOLYAMOS HALLGATÓINAK KIÁLLÍTÁSA

CD–FŰ KULTÚRPINCE
1053 BUDAPEST
FEJÉR GYÖRGY UTCA 1.
NYITVA OKTÓBER 7–19.
H–P 13:00–24:00,
SZO 15:00–24:00,
V 17:00–22:00

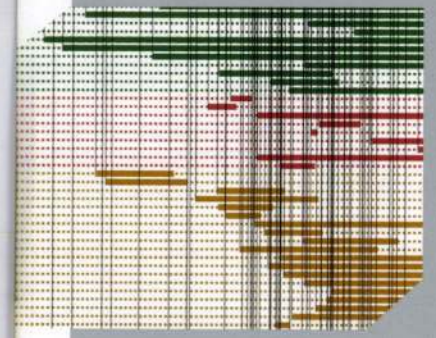

A vizualizáció a leképezésnek az a változata, mely során a láthatatlan vagy a nehezen átlátható egy látható modellben konkretizálódik. Feladata olyan képi sűrítmény létrehozása, mely elősegíti a megértést. A művészet a szünet nélküli önreflexió utópiája, az önmegismerés és az önkorrekció gesztusa az önkifejezés által. Az Ego Trip vizualizációs kísérlet az ego spirituális feltérképezésére. Önleképezés, önleltározás, melynek során az alkotó közelebb kerülhet szellemi fejlődése megértéséhez.
A CD–Fű és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem közös szervezésében

EGO TRIP, EXHIBITION OF THE 2ND YEAR STUDENTS OF MOME'S VISUAL COMMUNICATIONS DEPARTMENT

Visualisation is a version of mapping, in which the invisible or the hard-to-see-through is realised in a visible model. The aim is the creation of a visual essence that helps understanding. Art is the utopia of uninterrupted self-reflexion, the gesture of self-cognition and self-adjustment by self-expression. Ego Trip is a visualisation experiment for the spiritual mapping of the ego. Self-mapping and self-measurement that might take the creator closer to understanding his/her own intellectual development.
Organised by CD–Fű and the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest

KEDD TUESDAY 06.

_19:00

NEMZETKÖZI DESIGN WORKSHOP

ZSENNYE 2009

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
1111 BUDAPEST
MŰEGYETEM RKP. 7–9.
R ÉPÜLET 1. EMELET
NYITVA: OKTÓBER 8–9.
CS 19:00–22:00
P 8:00–22:00

Ez év szeptemberében ötödik alkalommal rendezték meg a Nemzetközi Design Workshopot, melynek a zsennyei Bezerédi-kastély adott otthont. A közel egyhetes munka során hazai és külföldi hallgatók, gyakorló tervezők és a téma iránt érdeklődők vettek részt. A kiállítás a workshopon készített alkotásokat mutatja be.
A Zsennyei Műhely szervezésében

INTERNATIONAL DESIGN WORKSHOP ZSENNYE 2009

This September the International Design Workshop was organised for the fifth time in Hungary in the Bezerédi Castle. Hungarian and foreign students, practising designers and those interested in the field participated in the almost one-week work. The exhibition showcases the artworks created at the workshop.
Organised by the Zsennye Workshop

SZOMBAT SATURDAY 03.

_10:00–12:00 ÉS 14:00–16:00

DESPLAY

DESIGNLECKÉK KEZDŐKNEK – AZ ANYAG

PONTON GALÉRIA
1015 BUDAPEST
BATTHYÁNY U. 65.

A Design Hét Budapest sokszínű gyerekprogramja játékos, kreatív feladatokon, inspiratív beszélgetéseken keresztül teszi a 10–14 éves gyerekek számára megfoghatóbbá, érthetőbbé a design világát. Az ANYAG foglalkozás a design területén alkalmazott matériák világába enged betekintést. A papír vagy a műanyag tulajdonságait esetenként a végletekig fel- és kihasználó innovatív designtermékek közös elemzése után a gyerekek friss ismereteiket azonnal kamatoztathatják egy-egy ötletes tárgy elkészítése során.
Balogh Wanda, Fiáth Henrietta, Pais Panni és a Design Terminál közös szervezésében

DESPLAY
DESIGN LESSONS FOR BEGINNERS – THE MATERIAL

Budapest Design Week's colourful program for kids brings the world of design closer to 10–14 year olds through playful, creative challenges and inspiring discussions.
The MATERIAL lesson offers a glance into the world of materials used in design. Following the analysis of innovative design products utilising the features of paper and plastic sometimes to the extreme, participating kids can use their newly gained knowledge in preparing their own design objects.
Organised by Wanda Balogh, Henrietta Fiáth, Panni Pais and Design Terminal

_12:00

AMI DESIGN SOPRON

VÁLOGATÁS A HALLGATÓK MUNKÁIBÓL

MUSEION NO. 1 GALÉRIA
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 3.
NYITVA: OKTÓBER 2–17.
K–P 12:00–18:00
SZO 11:00–14:00

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézete (AMI) célja az építészet, a formatervezés és a tervezőgrafika terén felmutatni és felkutatni a vizuális kultúra progresszív lehetőségeit, valamint a tervezés és a prezentáció hatékony módjait.
Az AMI a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióval együttműködve, annak budapesti galériájában a soproni eredményeket mutatja be. A kiállított munkák között díjazottak is találhatók, mint például Lukácsi Anita posztere, illetve Pálos Andrea és Rakonczay Gábor Atlanti-óceánt átszelő hajója.
Az AMI, a Museion No. 1 Galéria és a Nemzetközi Kerámia Stúdió közös szervezésében

AMI DESIGN SOPRON
SELECTION FROM THE WORKS OF THE STUDENTS

The Applied Arts Institute (AMI) of the University of West Hungary aims to seek and explore progressive opportunities of visual culture and the effective forms of design and presentation in the field of architecture, design and graphic design. AMI working together with the Kecskemét based International Ceramics Studio introduces its results in the Budapest gallery of the studio. Some of the showcased works have gained awards, for example a poster by Anita Lukács or the Atlantic Ocean crossing ship designed by Andrea Pálos and Gábor Rakonczay.
Organised by AMI, Museion No. 1 Gallery and the International Ceramics Studio

_11:00–16:00

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM
1146 BUDAPEST
VÁROSLIGETI KRT. 11.

DEMO

A DESIGN GYEREKSZEMMEL WORKSHOP

„Én és a mozdonyom" digitális rajz workshop: a kézi rajz és a blue box technika együttes használatával a gyerekek megalkothatják és hazavihetik azt az általuk készített fotót, amelyen a múzeum egyik legimpozánsabb járművével együtt szerepelnek.
Re-play, játékkészítő workshop: örökifjú játékok készítése újrafelhasználható anyagokból, a környezettudatosság és a takarékosság jegyében.
Tér-forma, építő játék: a program az építőjátékok szintjén, ám azt más dimenzióba helyezve ismertet meg a térképzés fogalmával, valamint az építészet mibenlétével.
A Demo szervezésében

DEMO
DESIGN FOR KIDS WORKSHOP

'Me and my locomotive' digital drawing workshop: with the help of hand drawing and blue box technology kids can create and then take home a photo of themselves and one of the most impressive vehicles of the museum. Re-play, the toy-maker's workshop: ageless toys made of recycled materials in the name of environment-consciousness and sparing.
Space-form, building toys: the programme introduces the concept of space and architecture on the level of building toys but puts it into an another dimension.
Organised by Demo

_16:00

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM
1146 BUDAPEST
VÁROSLIGETI KRT. 11.
NYITVA: OKTÓBER 3–11.
K–P 10:00–17:00
SZO–V 10:00–18:00

DEMO

A DESIGN GYEREKSZEMMEL KIÁLLÍTÁS

A három évvel ezelőtt létrejött DEMO – Design és Egészség Modell program célja, hogy betöltse a designnevelésben meglévő űrt. Nyári táborokkal és évközi programokkal igyekszik érzékennyé tenni az általános iskolás, 9–14 éves korosztályt a tárgy- és formakultúra értékeire. A nyári táborban készült munkákat bemutató aktuális kiállítást a Design Hét hétvégéin a DEMO-csapat kreatív programjai kísérik.
A DEMO szervezésében

DEMO
DESIGN FOR KIDS EXHIBITION

The DEMO – Design and Health Model programme was launched three years ago in order to fill the void in design education. It is trying to make primary school – 9-14 years of age – kids receptive to the values of design culture with the help of summer camps and school year programmes. The exhibition showcasing the works made at the summer camp is accompanied by creative programmes of the DEMO team during the weekends of Design Week.
Organised by DEMO

_18:00

FISE GALÉRIA
1054 BUDAPEST
KÁLMÁN IMRE UTCA 16.
NYITVA: OKTÓBER 6–24.
K–P 12:00–18:00,
SZO 10:00–14:00

SK

STOMFAI KRISZTINA

Stomfai Krisztina ékszertervező generációjának meghatározó személyisége, a „Budapesti Iskola" jeles képviselője. Széles körű ismertségét érett, egyéni stílusának, következetességének, megalkuvást nem ismerő igényességének, magas szintű kézműves kultúrájának és a mindezek alatt-fölött bujkáló gyengéd iróniának köszönheti. Az ékszer mint önálló kiállítási tárgy ritka jelenség, hiszen az emberi test és annak melege nélkül védtelen és kiszolgáltatott. Fogadják ezért ezt a bemutatkozó kiállítást bizalommal és nyitott lélekkel.
A FISE Galéria szervezésében

SK – KRISZTINA STOMFAI

Jewellery designer Krisztina Stomfai is an outstanding personality of her generation, an illustrious representative of the 'Budapest School'. Her popularity can be attributed to her mature personal style, her consistency, her high standards and outstanding artisan culture, as well as the gentle irony hidden behind it all. Jewellery is rarely featured as an independent exhibition object, as it is vulnerable without the human body and its warmth so please welcome the introductory exhibition with trust and an open soul.
Organised by FISE Gallery

_18:00

POINTZERO
1025 BUDAPEST
SZÉPVÖLGYI ÚT 92/G.

TÖRÖK KÓSTOLÓ

HAGYOMÁNY ÉS DESIGN A KORTÁRS TÖRÖK TÁRGYKULTÚRÁBAN

Alig egy évtizeddel ezelőtt inkább a mennyiség, mint a minőség jellemezte a Törökországban készült termékeket. Ebből a jellegtelennek tűnő háttérből nőtte ki magát napjainkra a nemzetközi designvilág egyik legnagyobb meglepetése, a hallatlan tehetségeket felvonultató és saját arculatot teremtő török design. Miből táplálkozik és miért sikeres? Az Intérieur Magazin szerkesztői kuliná ris csemegével is fűszerezett előadások keretében próbálnak meg válaszolni erre a kérdésre, bemutatva néhány török designformáció munkásságát.
Az Intérieur Magazin és a Pointzero közös szervezésében

TURKISH TASTING, TRADITION AND DESIGN IN CONTEMPORARY TURKISH DESIGN CULTURE

Less than a decade ago products made in Turkey were more about quantity than quality. From this apparently featureless background, one of the greatest surprises of the international design world, Turkish design deploying exceptional talents and creating a unique identity has emerged by now. What does it feed upon and why is it so successful? The editors of Intérieur Magazine try to answer this question in the form of lectures spiced with culinary delights.
Organised by Intérieur Magazine and Pointzero

SZERDA WEDNESDAY 0. | CSÜTÖRTÖK THURSDAY 01. | PÉNTEK FRIDAY 02. | SZOMBAT SATURDAY 03. | VASÁRNAP SUNDAY 04. | HÉTFŐ MONDAY 05. | KEDD TUESDAY 06. | SZERDA WEDNESDAY 07. | CSÜTÖRTÖK THURSDAY 08. | PÉNTEK FRIDAY 09. | SZOMBAT SATURDAY 10. | VASÁRNAP SUNDAY 11. | HÉTFŐ MONDAY 12.

KEDD TUESDAY 06.

_16:00

A CITROM LEVE

CITROMFACSARÓK

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM
1051 BUDAPEST
SZENT ISTVÁN TÉR 15.
NYITVA: OKTÓBER 6. NOVEMBER 23.
SZ–H 11:00–19:00

A göteborgi Röhsska Múzeum kiállítása után az MKVM mutatja be a svéd Anders Alvarsson – a világon egyedülálló – citromfacsaró gyűjteményének legizgalmasabb darabjait. A párját ritkító kollekció gyöngyszemei változatosságukkal lepik meg a látogatót: ki gondolta volna, hogy egy hétköznapi tárgy ilyen gazdag szín-, forma- és anyagválasztékban létezhet? Számos olyan típussal is találkozhatunk, melyekről eszünkbe se jutna, hogy ez is egy CITROMFACSARÓÓÓÓÓÓÓÓÓ!
A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum és a Design Terminál közös szervezésében

LEMON JUICE, LEMON-SQUEEZERS

After the Goteborg Röhsska Museum, the Hungarian Museum of Trade and Tourism presents the most interesting pieces of the globally unmatched lemon-squeezer collection of the Swedish Anders Alvarsson. The visitor is amazed by the diversity of the exhibition – who would have imagined that such an everyday object can exist in so many different colours, shapes, materials? Some of them do not even look like a LEMON-SQUEEEEEEEEZER!
Organised by the Hungarian Museum of Trade and Tourism and Design Terminal

_18:00

DESIGN PAMACSOK

BRINKUS KATA DESIGN FORMASZŐNYEGEI

VAL KFT.
1095 BUDAPEST, SOROKSÁRI ÚT 48. MALOMUDVAR
NYITVA: OKTÓBER 6. DECEMBER 30.
H–P 9:00–17:00

A VAL Műhely célja, hogy a „hagyományos" burkolatok mellett kiemelkedő színvonalú, az építészethez és a belsőépítészethez kapcsolódó termékeket, valamint tehetséges designereket mutasson be. A Hungária Malomudvar területén kialakított Loft Bemutatóterem földszinti „társalgójában" – ahol Design Kávézó is üzemel – Brinkus Kata legújabb alkotásai lesznek láthatók. A szabadalommal védett világító szőnyegek továbbfejlesztett változatai mellett hologramos és Swarovski kristályokkal díszített különleges darabok várják a nagyérdeműt.
Brinkus Kata és a VAL Kft. közös szervezésében

DESIGN MOPS
DESIGN CARPETS BY KATA BRINKUS

VAL Workshop aims at introducing talented designers as well as architecture and interior decoration products of outstanding quality in addition to 'traditional' casings. The most recent creations of Kata Brinkus are displayed in the ground floor 'lounge' – there is a café as well – of Loft Showroom built in the area of Hungária Malomudvar. In addition to the enhanced versions of the patented illuminating carpet, special pieces decorated with hologram and Swarovski crystals can also be seen.
Organised by Kata Brinkus and VAL Ltd.

SZOMBAT SATURDAY 03.

_15:00

A JÖVŐ VILÁGÍTÁSA – A CORIAN®

A LUCIS PÁLYÁZAT KIÁLLÍTÁSA

BELIGHT BEMUTATÓTEREM
1013 BUDAPEST
LÁNCHÍD U. 7–9.
NYITVA: OKTÓBER 3–11.
H–P 10:00–18:00 SZO 10:00–14:00

A napjaink talán legsokoldalúbban felhasználható matériáját, a Corian®-t előállító DuPont a cseh világítástechnikai vállalkozással, a Lucisszel közös pályázatot írt ki cseh designer- és építészhallgatók részére 2008-ban. Az eredeti és sorozatban is gyártható lámpák tervezésére szóló feladat amellett, hogy remek bemutatkozási esélyt kínált a fiatal tehetségeknek, új alkalmazási lehetőségek feltárását is jelentette a Corian® számára. Az akril és ásványi őrleményből készülő, rendkívül ellenálló, mégis roppant rugalmasan alakítható öntött anyagból valóságos világító műalkotások születtek. A tárlat a pályázatra beérkezett legjobb alkotásokat vonultatja fel.
A DuPont Magyarország szervezésében

LIGHTING OF THE FUTURE – CORIAN®
EXHIBITION OF LUCIS COMPETITION DESIGNS

DuPont, the manufacturer of Corian®, one of the most versatile materials of our times, announced a competition together with the Czech lightning company, Lucis, for Czech design and architecture students in 2008. The challenge was to design unique and series produced lamps. It gave a chance of introduction for young talents but also meant a platform for Corian® to explore new potentials. Exceptional lighting works of art were created from the acryl and mineral compounds based material. The exhibition showcases the best creations of the competition.
Organised by DuPont Hungary

_18:00

GAME OVER: A JÁTÉKNAK VÉGE

ROSTÁS ZOLTÁN ÉS HUSZANYIK ÉVA BEMUTATÓJA

BALLLON BEMUTATÓTEREM
1132 BUDAPEST, VISEGRÁDI U. 19.
NYITVA: OKTÓBER 3–22. H–P 12:00–19:00

Rostás Zoltán kész, talált ruhákat alakít át, értelmez újra anyagmanipuláció segítségével. Öltözékeit Huszanyik Éva hétköznapi, sőt esetenként banális anyagok felhasználásával készült, nagyméretű ékszereivel mutatja be. A megnyitón divatbemutatót is láthatnak az érdeklődők, amelyen Rostás Regina (ének) és a Melancolics Dj Session is közreműködik. A kiállítás ideje alatt a BALLLON csoport munkái szintén megtekinthetők.
A Balllon szervezésében

GAME OVER – FASHION SHOW
OF ZOLTÁN ROSTÁS AND ÉVA HUSZANYIK

Zoltán Rostás retrofits clothes reinterpreting them with the help of material manipulation and presents them with oversized jewellery created by Éva Huszanyik using everyday, sometimes even banal materials. At the fashion show of the opening Regina Rostás (singer) and the Melancolics Dj Session also participate. Works of the BALLLON group are also displayed at the exhibition.
Organised by Balllon

SZOMBAT SATURDAY 03.

_17:00
KRISTÁLYSÓ-DESIGN

A MAAK DESIGN ÉS A SÓKER SÓCENTRUM KÖZÖS KIÁLLÍTÁSA

SÓKER KRISTÁLYSÓ BARLANG
1066 BUDAPEST, MOZSÁR UTCA 7.
NYITVA: OKTÓBER 2–11.
H–SZO 10:00–18:00 – FOGADÓTÉR
H–SZO 18:30–21:00 – FOGADÓTÉR ÉS KRISTÁLYSÓ TERMEK

A különleges helyszínen megrendezett tárlaton olyan sótéglából készült egyedi designbútorok, lakberendezési kiegészítők és sóterápiás eszközök tekinthetők meg, amelyek ősi és korszerű anyagok – kristálysó, fa, fém, üveg, kerámia – társításának jegyében készültek. A megnyitón Mihály Gyula keramikus művész egyedi világzenei és hangterápiás hangszerei is megtekinthetők és kipróbálhatók.
A Maak design szervezésében

CRYSTAL SALT DESIGN
THE EXHIBITION OF MAAK DESIGN AND SÓKER SALT CENTRE

In the framework of the exhibition organised at an exciting venue, unique non-series pieces of design furniture, home accessories and salt therapy tools made of salt bricks can be seen. The displayed works are based on associations of ancient and state of the art materials – crystal salt, wood, metal, glass, and ceramics.
The world music and sound therapy instruments of Gyula Mihály, ceramic artist can be seen and tried.
Organised by Maak design

_20:30
BLOGGER SÁRGI

ARTLOUNGE ÉS GALÉRIA (A CARAT HOTEL ÉPÜLETÉBEN)
1061 BUDAPEST
KIRÁLY UTCA 6.
NYITVA: OKTÓBER 3. NOVEMBER 15.
H–CS 12:00–22:00
P–V 12:00–24:00

1983-ban születtem Ukrajnában. Egy sötét ágyneműtartóban töltöttem életem nagy részét, majd 2005-ben visszatértem a többiek közé. Figyelem a dolgokat és az embereket magam körül. Szeretek barátokkal lenni. Szeretek magamban lenni. Akkor nevetek, amikor valami tényleg nagyon vicces. Azt gondolom, hogy a fontos dolgok nem bonyolult dolgok. Szoktam játszani, de nem vagyok játék. Mindenkinek megvan a maga dolga. Nekem az a dolgom, hogy azzal foglalkozzam, amivel szeretek. Élményeimet megosztom másokkal. Várlak életem első kiállításán.
http://sargika.wordpress.com
Az ArtLounge Galéria, a Carat Hotel, a KREA Kortárs Művészeti Iskola és az IVANKA közös szervezésében

BLOGGER SÁRGI

I was born in the Ukraine in 1983. Spent most of my life in a dark bedding storage, then resurfaced in 2005. I watch things and people around me. I like being with friends. I like being on my own. I laugh when something is real, real fun. I think that important things are simple. I do play, but I am not a toy. We all have our job to do. My job is to deal with what I like. I share my experiences. I'd like to invite you to the first exhibition of my life.
http://sargika.wordpress.com
Organised by ArtLounge Gallery, Carat Hotel, KREA Contemporary Art School and IVANKA

HÉTFŐ MONDAY 05.

_19:00
NÉMETH ALADÁR

AZ ERŐGÉPEKTŐL A SZÁMÍTÓGÉPEKIG - KÖNYVBEMUTATÓ

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 33-37.

Németh Aladár (1931–2002) a magyar design meghatározó egyénisége volt. Sikeres és elismert tervező, a Képzőművész Szövetség és az ICSID aktivistája, az Iparművészeti Főiskola tanára. Vadas József monográfiája mindenekelőtt az alkotói munkásságra koncentrál, amelyben a különféle járművek (traktorok, dömperek, hajók) mellett fontos szerepet kaptak a laboratóriumi műszerek és az elektronikai berendezések. A korabeli gazdasági és szellemi környezetbe helyezve elemzi és látványos képekkel szemlélteti egy olyan pálya állomásait, amely a magyar formatervezés küzdelmes hőskoráról tudósít. (Scolar Kiadó)
A Magyar Formatervezési Tanács szervezésében

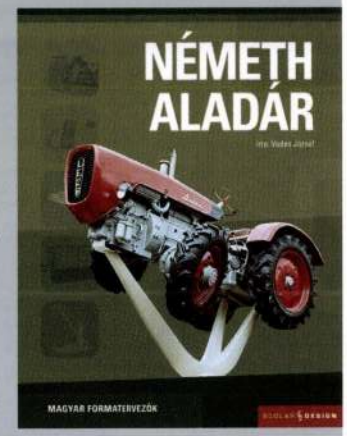

ALADÁR NÉMETH, FROM PRIME MOVERS TO COMPUTERS - BOOK PRESENTATION

Aladár Németh (1931–2002) was a defining personality of Hungarian design. He was a successful and acclaimed designer, the activist of the Association of Fine artists and ICSID, professor at the College of Applied Arts. The monograph written by József Vadas concentrates mainly on his creative work, in which not only the different vehicles (tractors, dump trucks, ships) but also lab equipment and electronic devices played an important role. A career reporting about the rugged and heroic era of Hungarian design is analysed is the economic and intellectual context of the era and presented through spectacular pictures. (Scolar Publishing)
Organised by the Hungarian Design Council

_17:00
TERMÉK-FORMA 15

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM
1075 BUDAPEST
KAZINCZY U. 75.
NYITVA: OKTÓBER 2–11.
K–SZO 11:00–17:00

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 1989-ben egy nemzetközi együttműködés keretében kezdődött el az ipari termék- és formatervező mérnök szak meghonosítása a Delfti Műszaki Egyetem több mint 25 éves tapasztalatainak átvételével. A nappali képzés 1995-ben indult el, s idén ünnepli fennállásának 15 évfordulóját. A kiállításon az eltelt másfél évtizedben végzettek diplomaanyagából látható sokszínű válogatás.
A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szervezésében

PRODUCT-FORM 15

At the Budapest University of Technology and Economics the localisation of the industrial product and design engineering faculty started in 1989 in the framework of an international cooperation based on the more than 25 years of experience of the Delft University of Technology. The full-time study department was opened in 1995 and celebrates its 15th anniversary this year; a colourful selection of the works of the graduates from this period is displayed at the exhibition.
Organised by the Budapest University of Technology and Economics

HÉTFŐ MONDAY 05.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 33–37.
NYITVA: OKTÓBER 5.
NOVEMBER 22.
K 14:00–18:00
SZ, P–V 10:00–18:00
CS 10:00–22:00

_17:00

MAGYAR FORMATERVEZÉSI DÍJ 2009

Idén 30. alkalommal adják át a Magyar Formatervezési Díjat. A Magyar Formatervezési Tanács gondozásában, a szakma legnívósabb hazai pályázatán a rangos elismerést négy kategóriában – termék, vizuális kommunikáció, terv és diákmunka – ítéli oda a hazai design legkiemelkedőbb teljesítményeiért a neves alkotóművészekből, szakemberekből álló zsűri. A nyertesek, különdíjasok, valamint a kiemelt pályázók munkáiból nyíló seregszemle bepillantást enged a magyar tárgy- és formakultúra területén jelenleg zajló folyamatokba.

DESIGN MANAGEMENT DÍJ 2009

Idén első alkalommal kerül átadásra a hagyományteremtő szándékkal alapított Design Management Díj. A díj elismeri és bemutatja, hogyan segítheti a design alkalmazása és szakszerű menedzselése egy szervezet célkitűzéseinek megvalósítását és nem utolsósorban eredményes működését.

MFD 30 – ÉLETMŰDÍJ-ÁTADÁS ÉS PLAKÁTKIÁLLÍTÁS

A Magyar Formatervezési Díj alapításának három évtizedes fennállását életműdíj-átadással és egy plakátkiállítással ünnepli a Magyar Formatervezési Tanács.

A Magyar Formatervezési Tanács szervezésében

THE 2009 HUNGARIAN DESIGN AWARDS

Winners of the Hungarian Design Awards, managed by the Hungarian Design Council, are announced for the 30th time this year. The prizes are awarded by a jury of acclaimed artists and experts in four categories – Product, Visual Communication, Concept and Student Work – for the most outstanding Hungarian design achievements. The exhibition presenting the works of some of the best entrants of the competition gives an insight into the most recent processes of Hungarian design culture.

DESIGN MANAGEMENT AWARD 2009

This year for the first time ever the Design Management Award founded with the aim of starting a tradition is presented. The award acknowledges and demonstrates how design and its professional management can help the realisation of the objectives of an organisation and, not least, its successful operation.

HUNGARIAN DESIGN AWARDS 30
LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD CEREMONY AND POSTER EXHIBITION

The Hungarian Design Council celebrates the 30th anniversary of the foundation of the Hungarian Design Awards with an award ceremony and a poster exhibition.

Organised by the Hungarian Design Council

SZOMBAT SATURDAY 03.

LOFFICE
1061 BUDAPEST
PAULAY EDE U. 55.
NYITVA: OKTÓBER 3.
NOVEMBER 3.
H–P 9:00–18:00

_20:09

CURIOUS – HATÁRKERESÉS – HATÁRÁTLÉPÉS

A projekt két egyetem (a MOME, Budapest és a Schule für Gestaltung, Ravensburg) közös kutatási és művészeti tevékenysége, amely vizuális kommunikációval foglalkozó szakembereket, valamint hallgatókat érint. A bemutatott feladatot véletlenszerűen társított német és magyar párok együttesen oldották meg. Az indító tervező első lépése után a grafika hatszor tette meg az utat oda-vissza a német és a magyar alkotók között, hogy így alakulva nyerje el végső formáját. A vizuális válaszok önmagukban is érdekesek, de az igazán figyelemre méltó az a folyamat, ahogyan a közös művek létrejöttek.

Czakó Zsolt szervezésében

CURIOUS, SEEKING AND CROSSING BOUNDARIES

The project was launched as the co-operation of two universities (Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest and Schule für Gestaltung, Ravensburg) as a joint research and art initiative for experts and students who work in the field of visual communication. The exhibited task was completed by randomly associated German and Hungarian pairs. After the first move of the starting designer the graphical work was sent six times between the artists, thus shaping into its final form. The visual responses are interesting even in their own right but the real excitement is the process of the creation.

Organised by Zsolt Czakó

SHOWROOM
SZIDONIA SZEP
1056 BUDAPEST
MOLNÁR UTCA 5.
NYITVA: K–P 11:00–19:00
SZO 10:00–15:00

_18:30

A VETÍTETT RUHA

Egy divatfotós (Pejkó Gergő), egy ruhatervező (Szép Szidónia) és egy ruhakollekció (Fall/Winter 2009/10) különös kalandja vetített térinstalláció formájában. Az öltözékek ebben az újfajta megközelítésben, túllépve eredeti funkciójukon, szürreális asszociációkat ébresztenek, mindemellett a mindennapokban is ismert ruha- és a divatfotó – mint dokumentáló médium – közti különleges kapcsolat kérdését gondolják újra.

Szép Szidónia szervezésében

PROJECTED CLOTHES

The extraordinary adventure of a fashion photographer (Gergő Pejkó), a fashion designer (Szidónia Szép) and a collection (Fall/Winter 2009/10) displayed in the form of an installation. The clothes appearing in this new approach, going beyond their original function awake surreal associations and also reconsider the special connection between everyday clothing and fashion photography as a documentary medium.

Organised by Szidónia Szép

SZOMBAT SATURDAY 03. _20:00

STERLING ÉKSZERGALÉRIA
1092 BUDAPEST, RÁDAY UTCA 31.
NYITVA: OKTÓBER 3–11.
H–P 10:00–18:00, SZO 10:00–14:00

TITÁN

ÁDÁM KRISZTIÁN ÉKSZEREI

Ádám Krisztián designer a Kozma Lajos Iparművészeti Ösztöndíj jóvoltából kezdett el foglalkozni olyan modern fémipari technológiákkal, melyeket a tradicionális ékszerkészítésnél nem alkalmaznak. Ilyen eljárás a huzalszikra forgácsolás, amellyel még a kemény titán vágása sem jelent akadályt.

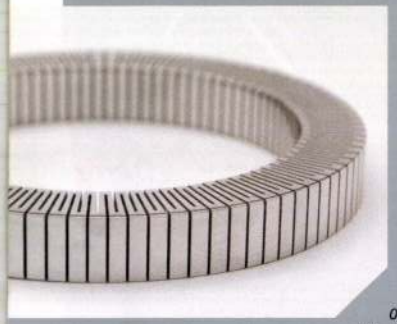

A XVI. századi nyakfodrokra, gallérokra emlékeztető titán karkötők a sok-sok vágásnak köszönhetően rendkívül légiesek és rugalmasak, viseletük fantasztikus élményt jelent, amelyet a Sterling Ékszergaléria bemutatóján személyesen is megtapasztalhatnak az érdeklődők.
A Sterling Ékszergaléria szervezésében

TITANIUM
JEWELLERY BY KRISZTIÁN ÁDÁM

It was the Lajos Kozma Applied Art Scholarship that enabled designer Krisztián Ádám to start working with modern metal industry technologies not used by traditional jewellers. Such a process is wire spark cutting which makes the cutting of the otherwise hard titanium possible. Thanks to the many cuttings, the titanium bracelets resembling 16th century gofers and collars are exceptionally ethereal and flexible. Wearing them is a fantastic experience that visitors can enjoy at the presentation of the Sterling Jewellery Gallery.
Organised by Sterling Jewellery Gallery

PÉNTEK FRIDAY 02. | SZOMBAT SATURDAY 03. _20:00

TRAFÓ KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA
1094 BUDAPEST, LILIOM U. 41.

TERMÉSZETES VÉSZEK KOLLEKTÍVA: BŐR-HÁRTYA

A test jelentése a vizuális átalakítással, térbeli kihelyezéssel szimbolikus értelmet nyer. A „jel-mez" ilyen értelemben egy legfelső bőrréteg, egy test-maszk, amely befolyásolja a külvilághoz fűződő viszonyunkat. Az előadás kiindulópontját jelentő „Test-maszkok" egyfajta metamorfózisként jönnek létre, és olyan jelrendszert hordoznak, amely determinálja az időben, térben és mozgásban lezajló színpadi eseményeket. A fellépő színészek és táncosok nem egy szerep alakítói, sokkal inkább a történések animátorai. Tóth Krisztina írásai és Szűcs Edit kosztüm-fikciói alapján.
A Trafó Kortárs Művészetek Háza szervezésében

THE COLLECTIVE OF NATURAL DISASTERS: SKIN-MEMBRANE

The meaning of the body gains a symbolic meaning through visual transformation and spatial replacement. With this approach 'costume' is the top skin layer, a body-mask influencing our relation to the outside world. The 'Body-masks' basics of the performance are created as a kind of metamorphoses carrying a signal system that determines the happenings on the stage in time, space and movement. The actors and dancers are not impersonators of a role, much more the animators of the events. On the basis of the writings of Krisztina Tóth and costume-fictions of Edit Szűcs.
Organised by Trafó House of Contemporary Arts

„A SZÜKSÉGLET FELISMERÉSE A DESIGN ELSŐDLEGES FELTÉTELE."

'RECOGNIZING THE NEED IS THE PRIMARY CONDITION FOR DESIGN.'

CHARLES EAMES

amerikai formatervező, építész

American designer, architect

RETROCK — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1053 Budapest, Ferenczy István u. 28.
H–P 10:30–19:30
Szo 10:30–15:30
www.retrock.com

REPÜLŐ TEHÉN — 20%

bohókás design tárgyak
fun design objects
1065 Budapest, Hajós u. 19.
H–P 11:00–19:00
Szo 11:00–15:00
www.repulotehen.hu

ROCK N' ROLL SHOP — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1065 Budapest , Hajós u. 26/3
(Hajós-Dessewffy sarok)
H–P 12:00–19:00
www.rockandrollstore.hu

RETROCK DELUXE — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1053 Budapest, Henszlmann Imre u. 1.
H–P 10:30–19:30
Szo 10:30–15:30
www.retrock.com
www.myspace.com/retrockdeluxeshop

SZÉP SZIDÓNIA — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1056 Budapest, Molnár u. 5.
K–Szo 10:00–19:00
www.szidoniaszep.com

STERLING ÉKSZERGALÉRIA — 20%

egyedi tervezésű ékszerek
designer jewellery
1092 Budapest, Ráday u. 31.
H–P 12:00–20:00,
Szo 10:00–14:00
www.sterling-galeria.hu

TYRA CLOTHING SHOP — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1064 Budapest, Rózsa u. 64.
H–P 13:00–19:00
Szo 10:00–13:00
www.tyraclothing.com

TASENKA — 20%

egyedi tervezésű táskák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1075 Budapest, Dob u. 3.
H–P 11:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.tasenka.hu

VIRÁGEGYETEM & EVE'S HOMEDECOR — 20%

designtárgyak, lakberendezési kiegészítők
design objects, home accessories
1065 Budapest, Podmaniczky utca 5.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00

VA DESIGN — 20%

lakberendezés
interior decoration
1061 Budapest, Paulay Ede u. 22–24.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.vadesign.hu

SCOLAR KIADÓ — 35%

A Design Hét alatt a kiadóban vásárolt, ill. az interneten megrendelt Scolar Design könyvekre 35% kedvezményt adunk.
1016 Budapest, Naphegy tér 8.
H–P 9:00–16:00
www.scolar.hu

VIRÁGNEKED.HU — 20%

designtárgyak, kiegészítők
design objects, accessories
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 18.
H–P 09:00–21:00
Szo–V 09:00–20:00

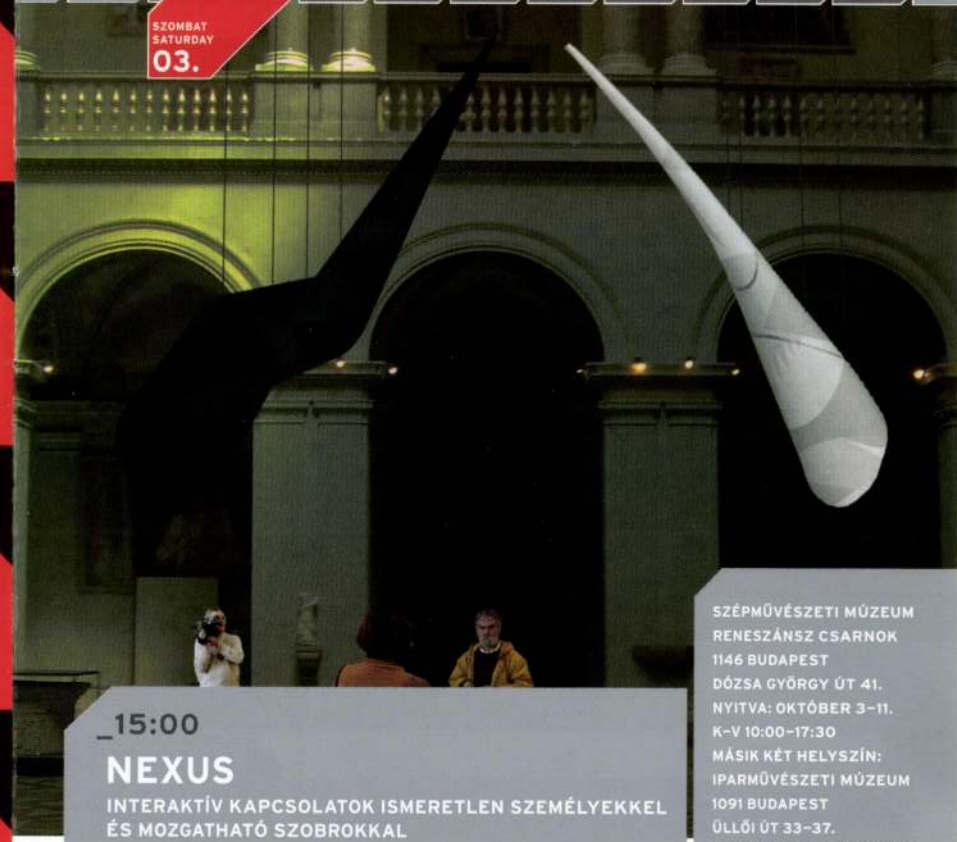

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
RENESZÁNSZ CSARNOK
1146 BUDAPEST
DÓZSA GYÖRGY ÚT 41.
NYITVA: OKTÓBER 3–11.
K–V 10:00–17:30
MÁSIK KÉT HELYSZÍN:
IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
1091 BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 33–37.
MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM
1121 BUDAPEST
ZUGLIGETI ÚT 9–25.

_15:00

NEXUS

INTERAKTÍV KAPCSOLATOK ISMERETLEN SZEMÉLYEKKEL ÉS MOZGATHATÓ SZOBROKKAL

Kelle Antal ArtFormer munkáival legutóbb Dessauban, a Bauhaus Kandinsky/Klee Mesterházában rendezett kiállításán találkozhattunk, azt követően pedig itthon a MSZH Kiállítótermében. A Szépművészeti Múzeum Reneszánsz Csarnokában felfüggesztett, nagyméretű figurái több személy együttes interaktivitását teszik lehetővé, és a jelenkori, legprogresszívebb technológiai lehetőségeket felhasználva készültek. A közel 6 méter magasságú, a tér egészét használó mobil szoborpár az interaktivitás szintjét tekintve egyedülálló a művészet történetében. A múzeum látogatói közvetlenül alakíthatják, míg mások két távoli helyszínről – az Iparművészeti Múzeumból és a MOME-ról – figyelhetik és terminálon vezérelve mozgathatják. Senki sem tudja, hogy ebben a kapcsolatban ki a partnere. A szobrok gesztusaiban megmutatkozó, különböző indíttatású indirekt viselkedések és reakciók néha játékba, máskor együttműködő elfogadásba vagy éppen elutasításba torkollnak.
Az ArtFormer Stúdió és a Szépművészeti Múzeum közös szervezésében

NEXUS, INTERACTIVE RELATIONSHIPS WITH STRANGERS AND MOBILE STATUES

Antal Kelle's ArtFormer works were most recently displayed in Dessau in the Bauhaus Kandinsky/Klee Master House, then in Hungary at the Exhibition Hall of the HPO. His large-sized figures are hung in the Renaissance Hall of the Museum of Fine Arts. They are a platform for the joint interactivity of several persons and utilise the most progressive technologies. From the point of view of interactivity the almost 6 metre tall statue couple that uses the entire space is exceptional in art history. Visitors of the museum can directly modulate them while others can watch and remotely move the statues from two other venues – the Museum of Applied Arts and the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest. No one knows the other in this relationship. The indirect behaviours and reactions revealing themselves in the movements of the statues fall into play or co-operative acceptance or even denial.
Oragnised by ArtFormer Studio and Museum of Fine Arts

PONTON GALÉRIA
1015 BUDAPEST
BATTHYÁNY U. 65.

_10:00–12:00 ÉS 14:00–16:00

DESPLAY

DESIGNLECKÉK KEZDŐKNEK – A MOZGÁS

A Design Hét Budapest sokszínű gyerekprogramja játékos, kreatív feladatokon, inspiratív beszélgetéseken keresztül teszi a 10–14 éves gyerekek számára megfoghatóbbá, érthetőbbé a design világát. A MOZGÁS foglalkozás a designtermékeket a hely- vagy formaváltoztatás és a tárgyak sajátos mozgása felől közelíti meg. A búgócsigától a bűvös kockán át az animációs filmekig terjedő interaktív bevezető után a gyerekek saját ötleteiket megvalósítva terveznek és készítenek egyedi tárgyakat.
Balogh Wanda, Fiáth Henrietta, Pais Panni és a Design Terminál közös szervezésében

DESPLAY, DESIGN LESSONS FOR BEGINNERS – THE MOTION

Budapest Design Week's colourful programme for kids brings the world of design closer to 10–14 year olds through playful, creative challenges and inspiring discussions.
The MOTION lesson looks at design products from the point of view of changes in place or form and the special motion of objects. Following the interactive introduction discussing a wide range of related topics from peg-tops through the Rubik cube to animation films, kids can realise their own ideas by designing and preparing unique objects.
Organised by Wanda Balogh, Henrietta Fiáth, Panni Pais and Design Terminal

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM
1146 BUDAPEST
VÁROSLIGETI KRT. 11.

_11:00–16:00

DEMO

A DESIGN GYEREKSZEMMEL WORKSHOP

„Én és a mozdonyom" digitális rajz workshop: a kézi rajz és a blue box technika együttes használatával a gyerekek megalkothatják és hazavihetik azt az általuk készített fotót, amelyen a múzeum egyik legimpozánsabb járművével együtt szerepelnek.
Re-play, játékkészítő workshop: örökifjú játékok készítése újrafelhasználható anyagokból, a környezettudatosság és a takarékosság jegyében.
Tér-forma, építő játék: a program az építőjátékok szintjén, ám azt más dimenzióba helyezve ismertet meg a térképzés fogalmával, valamint az építészet mibenlétével.
A Demo szervezésében

DEMO, DESIGN FOR KIDS WORKSHOP

'Me and my locomotive' digital drawing workshop: with the help of hand drawing and blue box technology kids can create and then take home a photo of themselves and one of the most impressive vehicles of the museum.
Re-play, the toy-maker's workshop: ageless toys made of recycled materials in the name of environment-consciousness and sparing.
Space-form, building toys: the programme introduces the concept of space and architecture on the level of building toys but puts it into another dimension.
Organised by Demo

repülő tehén
Jókedvet kínálunk!

Retsack
Cutting Edge Fashion

Retsack
DELUXE

"Rock 'N' Roll Stars"

sterling
ÉKSZERGALÉRIA
1091 Budapest Ráday u. 31. www.sterling-galeria.hu

Showroom Szidonia Szep
The pure taste of elegance

taşeka & dio
Táska és divatkellék

www.tyraclothing.com

VA DESIGN

VIRÁGEGYETEM
Éva's homedecor

VIRAGNEKED.HU

SCOLAR

20%

MÜLLER MÓNIKA ENTERIŐR
lakberendezés
interior decoration
1061 Budapest, Király u. 36.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.mmonik.com

20%

MONO GALÉRIA

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1053 Budapest, Kossuth L. u. 20.
H–P 10:00–20:00
Szo 10:00–18:00
www.monofashion.hu

20%

NAVETT ÉKSZERÜZLET
design órák, ékszerek
designer watches, jewellery
Westend City Center, 1062 Budapest, Váci út 1–3.,
Deák Ferenc sétány 40.
H–Szo 10:00–20:00
V 10:00–18:00

20%

MUSU
egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1037 Budapest, Pozsonyi út 9.
(Bejárat a Katona József utcából. Keresd a nyulat!)
H–P 11:00–19:00
Szo 9:00–12:00
www.musu.hu

20%

ÖLTÖZŐ FIATAL TERVEZŐK RUHABOLTJA
egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1065 Budapest, Hajós u. 26/a.
H–P 12:00–18:00
Szo zárva

20%

NES POP-UP SHOP

egyedi tervezésű cipők,
táskák kiegészítők
designer clothing and accessories
1061 Budapest, Ráday u. 49.
H–P 12:00–20:00

20%

ORIGINART

mese galéria és üzlet
tale gallery and shop
1051 Budapest, Arany János u. 18.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–16:00
www.originart.hu

20%

ORANGE OPTIKA

egyedi szemüvegek
designer glasses
1061 Budapest, Király u. 38.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–14:00
www.orangeoptika.hu

20%

POINTZERO BEMUTATÓ TEREM
lakberendezés
interior decoration
1025 Budapest, Szépvölgyi út 92/G
H–P 10:00–18:00
Szo 11:00–14:00
www.pointzero.hu

20%

OROSZ RÉKA RUHÁSSZEKRÉNYE
egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1134 Budapest, Tátra utca 33/b.
(Tátra–Csanády sarok)
H–P 13:00–20:00
www.oroszreeka.com

20%

REPÜLŐ TEHÉN

bohókás design tárgyak
fun design objects
1051 Budapest, Bajcsy Zsilinszky út 5.
H–Szo 10:00–21:00
V 10:00–18:00
www.repulotehen.hu

20%

PURE HOME DESIGN SHOP
lakberendezés
interior decoration
1134 Budapest, Hollán Ernő u. 22.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–14:00
www.purehome.hu

1097 BUDAPEST
TÉGLA U. 11–13.
KEMIKÁL IPARTELEP
NYITVA: OKTÓBER 4.
10:00–18:00 ÉS
OKTÓBER 11. 10:00–18:00

_10:00–18:00

MÖBELKUNST DESIGNVÁSÁR

ELFELEDETT LÁMPACSODÁK – A MAGYAR LÁMPATERVEZÉS AZ 1950–1980 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

Kétszer egynapos designvásár – az 1950-től 1980-ig terjedő időszak eredeti designbútoraiból, lámpáiból és kiegészítőiből, jellemzően Skandináviából és Magyarországról. Híres és kevésbé híres darabok 300 m²-en. Design Turkáló. A vásár ideje alatt látható az a lámpagyűjtemény, amely méltatlanul elfeledett hazai tervezők világszínvonalú munkáit vonultatja fel. Eredeti darabok és minden, amit tudni lehet róluk.
A Möbelkunst szervezésében

MÖBELKUNST DESIGN FAIR
FORGOTTEN WONDERLAMPS – HUNGARIAN LAMP DESIGN, 1950-1980
Two one-day design fairs where original, Scandinavian and Hungarian design furniture, lamps and accessories from the time period 1950–1980 are for sale. Famous and less famous pieces on 300 m². Design Rummage. A lamp collection showcasing the world-class works of undeservingly forgotten Hungarian designers is also open for the public during the fair. Original pieces and all you have to know about them.
Organised by Möbelkunst

EVENTUELL GALÉRIA
1056 BUDAPEST
NYÁRY PÁL U. 7.
NYITVA: OKTÓBER 4–11.
H–P 11:00–18:00,
SZO 10:30–14:00

_17:00

ÁTHATÁSOK

TEXTILMODULOK ZENEI INSPIRÁCÓRA

A galéria fennállásának 15. évfordulója alkalmából 15 év 15 alkotó címmel szervezett rendezvénysorozat egyik csúcspontja a Design Hét alatt látható komolyzenei inspirációkra épülő, azonos modulokból álló kiállítás. A megnyitón elhangzó zeneműveket Krulik Eszter és Rácz József hegedűművészek tolmácsolják. A kiállító textiltervezők: Brinkus Kata, Harmati Hedvig, Jung Krisztina, Diane Kappa, Kónya Kinga, Molnár Réka, Munkácsi Gábor, Páger Bernadett, Pájer Emília, Szigeti Szilvia és Vereczkey Szilvia.
Az Eventuell Galéria szervezésében

CROSSEFFECTS, TEXTILE MODULES INSPIRED BY MUSIC
One of the highlights of the '15 years, 15 artists' series of events celebrating the 15th anniversary of the gallery is an exhibition based on classical music inspirations consisting of similar modules, which is open during the Design Week. At the opening Eszter Krulik and József Rácz will play the violin. Exhibiting textile designers: Kata Brinkus, Hedvig Harmati, Krisztina Jung, Diane Kappa, Kinga Kónya, Réka Molnár, Gábor Munkácsi, Bernadett Páger, Emília Pájer, Szilvia Szigeti and Szilvia Vereczkey.
Organised by Eventuell Gallery

_17:00

SZEMTŐL SZEMBEN

MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
ELŐCSARNOK
1095 BUDAPEST
KOMOR MARCELL U. 1.
NYITVA: OKTÓBER 2–25.
H–V 10:00–22:00

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Szilikát Tanszékének gyűjteményes kiállításán a kortárs üveg-, kerámia- és porcelánművészet különböző megjelenési formái kapnak főszerepet. Az elegáns ékszerek, innovatív használati tárgyak, elgondolkodtató játékok, hangszerek és izgalmas szobrok mellett sajátos módon láthatóvá válnak a tárgyakat készítő alkotók is.
A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem szervezésében

EYE TO EYE
At the exhibition of the Silicate Department of the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest (MOME), different forms of contemporary glass, ceramics and porcelain art play the leading role. In addition to elegant jewellery, innovative everyday objects, thought-provoking toys, musical instruments and exciting sculptures, the artists also show themselves in an unusual way.
Organised by the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest

_17:00

MOME MILÁNÓ

MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
ELŐCSARNOK
1095 BUDAPEST
KOMOR MARCELL U. 1.
NYITVA: OKTÓBER 2–18.
H–V 10:00–22:00

A MOME idén áprilisban a milánói That's Design!-on debütáló kiállítása tematikailag a design, a művészet és a tudomány átjárhatóságát, egymást kölcsönösen megtermékenyítő kortárs tendenciáit reprezentálja. A minitárlat új jelrendszerrel dolgozó kísérleti alkotásokat és egyedi értelmezési struktúrákat integrál. Az erősen szürreális, low-tech és high-tech ellenpontokkal dolgozó installáció interaktív elemeket tartalmaz, és az elrejtés gesztusán keresztül fokozza a látogatók aktivitását. Kiállítók: Budai Zsolt, Erdélyi Tamás, Je suis belle, Kiss Bence Ádám, Lőrincz Réka, Nagy Ágoston és Püspök Balázs.
A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem szervezésében

MOME MILAN
The exhibition of the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest (MOME) debuted this April at That's Design! in Milan. It represents the contemporary tendencies in the mutually inspiring cooperation between design, art and science and also integrates experimental works based on a new system of symbols with unique structures of interpretation. The installation working with very surreal, low-tech and high-tech counterpoints contains interactive components and intensifies visitor activity through the gesture of hiding.
Exhibited works by Zsolt Budai, Tamás Erdélyi, Je suis belle, Bence Ádám Kiss, Réka Lőrincz, Ágoston Nagy and Balázs Püspök.
Organised by the Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest

mono KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA
müller monika enteriőr
NAVETT
NEST
ORANGE optika
ORIGINART
point zero
PURE HOME·DESIGN BUDAPEST
repülő tehén Jókedvet kínálunk!

20%

CHEE CHEE

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1066 Budapest, Zichy Jenő u. 34.
H–P 11:00–19:00
Szo 12:00–16:00
www.budapestnavigator.hu/boltok/chee-chee/

20%

BUBORÉK

design tárgyak
design objects
1053 Budapest, Kecskeméti u. 4.
H–P 11:00–18:30
Szo 10:00–14:00
www.buborekbolt.hu

20%

DOME ÁRKÁD
lakberendezési kiegészítők
home accessories
Árkád Bevásárlóközpont,
1106 Budapest, Őrs vezér tere 25.
H–Szo 10:00–21:00
V 10:00–19:00
www.dome.hu

20%

DO WORK!

mobil bútor
mobile furniture
1013 Budapest, Lánchíd u. 7–9.
H–P 9:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.dowork.hu

20%

ECLECTICK

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1056 Budapest, Irányi u. 20.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–14:00
www.eclectick.hu

20%

DOME CITY

lakberendezési kiegészítők
home accessories
1136 Budapest, Pannónia u. 30.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.dome.hu

20%

F.ÓRA SZÉPÓRÁK SZALONJA
design órák
designer watches
1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/b.
H–P 10:30–18:00
Szo 10:00–13:00
www.fora.hu

20%

EVENTUELL

egyedi tervezésű textilek
designer textiles
1056 Budapest, Nyáry Pál utca 7.
H–P 11:00–18:00
Szo 10:30–14:00
www.eventuell.hu

20%

FORMA GALÉRIA

design tárgyak
design objects
1053 Budapest, Ferenciek tere 4.
H–P 11:00–19:00
Szo 10:00–14:00
www.forma.co.hu

20%

FEYÉR ZSUZSA

egyedi tervezésű táskák, kiegészítők
designer bags and accessories

csak internetes vásárlás
www.feyerzsuzsa.com

20%

I BELIEVE

design ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1066 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 29.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–13:00
www.ibelieve.info.hu

20%

FREGOLI

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1053 Budapest, Királyi Pál u. – Bástya u. sarok
H–P 10:00–19:00
Szo 11:00–17:00
www.fregoli.co.hu

20%

INSITU

design tárgyak
design objects
1053 Budapest, Múzeum krt. 7. átjáró udvar
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–15:00
www.insitu.hu

20%

INNOSHOP

lakberendezés, design tárgyak
interior decoration, design objects
1053 Budapest, Kecskeméti u. 4.
H–P 11:00–19:00
Szo 10:00–14:00
www.innoshop.hu

20%

KOOKTA

konyhai berendezés
kitchen decoration
1137 Budapest, Pozsonyi út 16.
H 12:00–18:00, K–Sz–P 10:00–18:00
Cs 12:00–19:00, Szo 10:00–14:00
www.kookta.hu

20%

KAMCHATKA

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1056 Budapest, Nyáry Pál utca 7.
H–P 12:00–18:00
Szo 10:00–14:00

20%

LÁTOMÁS

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1074 Budapest, Dohány u. 16–18.
H–P 12:00–19:30
Sz 12:00–16:00
www.latomas.hu

20%

LÁTOMÁS

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők férfiak számára is
designer clothing and accessories, also for men
1074 Budapest, Király u. 39.
H–P 12:00–19:30
Szo 12:00–16:00
www.latomas.hu

20%

LOLLIPOP

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1056 Budapest, Váci u. 45.
H–P 13:00–19:30
Szo 11:00–16:00
www.myspace.com/nyalokamoka

20%

LOFFICE

iroda berendezés
office decoration
1061 Budapest, Paulay Ede u. 55.
H–P 9:00–18:00
www.loffice.hu

20%

MAOTA

design tárgyak
design objects
1065 Budapest, Hajós u. 26/a
H–P 11:00–19:00
Szo 10:00–17:00
www.maota.com

20%

MAGMA

design tárgyak
design objects
1052 Budapest, Petőfi Sándor u. 11.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–15:00
www.magma.hu

20%

MOBILI MANIA BÚTORSTÚDIÓ
lakberendezés
interior decoration
1132 Budapest, Victor Hugo utca 45.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.mobilimania.hu

20%

MARABU

bringás divat, egyedi tevrezésű ékszer, kiegészítők
bicycle fashion, designer jewellery, accessories
1071 Budapest, Nagydiófa u. 3.
H–P 10:00–18:30
Szo 10:00–14:00
www.marabu-ekszer.hu

‘GOOD „A JÓ DESIGN **DESIGN** IS GOOD **JÓ ÜZLET.”** BUSINESS.’

THOMAS J. WATSON

az IBM alapítója

és egykori elnök-vezérigazgatója

founder and former CEO of IBM

DESIGN HÉT
2009.10.02–11.
BUDAPEST DESIGN WEEK

VÁSÁRLÁSI AKCIÓ
DISCOUNT

A pozitív fogadtatásnak köszönhetően idén is folytatjuk a tavaly útjára indított vásárlási akciónkat, amely idén már 20%-os kedvezménnyel zajlik a főváros 60 üzletében, designgalériajában. A vásárlási akció mint Design Hét program számunkra több a közönségünk felé tett gesztusnál, hiszen azon túl, hogy elérhetőbbé tesz néhány régen áhított design darabot, egyben olyan kisgalériákra, bemutatótermekre és márkaképviseletekre irányítja a figyelmet, amelyek értéket és kultúrát közvetítenek, tehát növelik a város vonzerejét. A programfüzet közepén található kuponblokk birtokosát egyszeri, 20%-os vásárlási kedvezményre jogosítja az adott üzletben a Design Hét Budapest ideje alatt, vagyis október 2 és 11 között. A kivágott kuponok csak a katalógussal együtt érvényesek, tehát a vásárláshoz a programfüzet bemutatása is szükséges. A Design Hét Budapest vásárlási akció a boltokban zajló egyéb akciókkal nem vonható össze.

A Design Terminál szervezésében

Following last year's outstanding success, we continue the discount initiative with sixty Budapest-based shops and design galleries offering a 20% discount during Budapest Design Week. This program means much for us than an offering for our audience, as – in addition to making desirable design works more easily attainable – it calls the attention to small galleries, showrooms and brand representatives that mediate value and culture, thus making Budapest even more attractive. The design week coupons available from the present program booklet have to be shown upon purchase in the given shops, which in exchange give 20% discount during the time of this year's Budapest Design Week, between 2nd and 11th of October. The cut out coupons are valid only together with the program booklet, so, please, have it with you. The Design Week discount offer cannot be combined with other special rates or rebates.

Organised by Design Terminal

ARON DESIGN STORE — 20%

design tárgyak
design objects
Mom Park, 1123 Budapest, Alkotás u. 53. (Piazza szint)
H–SZo 10:00–20:00
V 10:00–18:00
www.aron-store.com

BADABOOM — 20%

lakberendezési kiegészítők
home accessories
1137 Budapest, Hollán Ernő u. 4.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.badaboom.hu

BARA MARIANNE — 20%

egyedi tervezésű kalapok
designer hats
1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 38.
előzetes egyeztetés alapján
www.baramarianne.hu

BE LIGHT! DESIGN — 20%

világítástechnika
lighting design
1013 Budapest, Lánchíd u. 7–9.
H–P 9:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.belight.hu

BLUP! — 20%

babzsák bútor
bean bag furniture
1092 Budapest, Ráday u. 3.
H–Szo 12:00–22:00
www.blup.hu

BUBORÉK — 20%

design tárgyak
design objects
1015 Budapest, Ostrom u. 21. (Batthyány u. sarok)
H–P 12:00–18:30
Sz 11:00–15:00
www.buborekbolt.hu

ARON DESIGN STORE — 20%

design tárgyak
design objects
1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4. (Sütő utca)
H–P 10:30–18:30
SZo–V 10:00–17:00
www.aron-store.com

BADABOOM — 20%

lakberendezési kiegészítők
home accessories
1053 Budapest, Haris köz 2.
H–P 10:00–18:00
Szo 10:00–14:00
www.badaboom.hu

BALLLON — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1132 Budapest, Visegrádi u. 19.
H–P 12:00–19:00
www.karattur.com

BARACK DIVATMŰHELY — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1084 Budapest, Baross u 4.
H–P 10:00–19:00
Szo 10:00–13:00
www. barackruha.hu

BLUP! — 20%

babzsák bútor
bean bag furniture
1066 Budapest, Dessewffy u. 41.
H–P 11:00–19:00
Szo 11:00–15:00
www.blup.hu

BOLT MŰHELY — 20%

egyedi tervezésű ruhák, kiegészítők
designer clothing and accessories
1073 Budapest, Kertész u. 42–44.
H–P 11:00–19:00
Szo 11:00–17:00
www.boltmuhely.hu

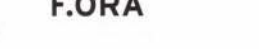

Tisztelettel meghívjuk Önt a

Design Galéria megnyitójára

Megnyitja: Dr. Török András

Nemzeti Kulturális Alapítvány elnöke

1996. február 9. 18 óra

Budapest V., Váci utca 64.

Nyitva: h–p.: 10–18 óráig,
szo.: 10–13 óráig.

V.A.M. DESIGN

VA GALÉRIA

LÓSKA LAJOS

BUDAPEST

FELSŐZÖLDMÁLI ÚT 61-65

1025

Közép-Európában egyedülálló módon egyéni mecenatúra alapján Design Galéria nyílik Budapest belvárosában. A 20. század legjelentősebb építészeinek, tervezőinek remekművei, amelyek ma már az európai kultúra szerves részét képezik, most már a világ nagy design múzeumai mellett, mint például a New York-i Modern Művészetek Múzeuma, a Metropolitan Múzeum, a Vitra Design Múzeum vagy a Pompidou Centre, hazánkban is láthatók lesznek.

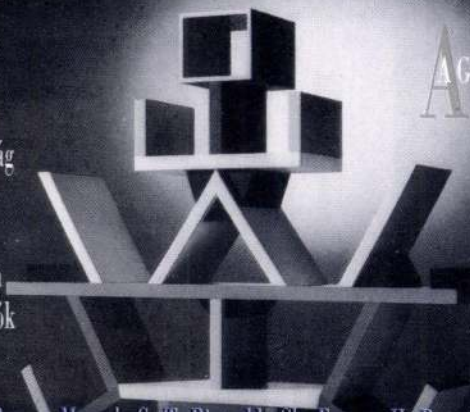

A Galéria állandó design kollekciója mellett az utóbbi évtizedek jeles magyar festőinek egy-egy alkotását is bemutatja. A Galéria a látogatók számára együttesen kívánja láttatni az európai tervezői kultúra kiemelkedő teljesítményeit a magyar művészeti és design élet jeles képviselőivel.

Mackintosh LeCorbusier Mies van der Rohe Breuer Marcel G. T. Rietveld Ch. Eames H. Bertoia V. Magistretti E. Sottsass Ph. Starck M. Bo
orcolini B. Sípek R. Arad S. Kuramata A. Mendini O. Tusquets M. Thun Memphis Bak Imre Mazzag István Mulasics László Nádler István Soós Tam
ér László Szirtes Trombitás Tamás Ch. Mackintosh LeCorbusier Mies van der Rohe Breuer Marcel G. T. Rietveld Ch. Eames H. Bertoia V. Magistre
ottsass Ph. Starck M. Botta C. Forcolini B. Sípek R. Arad S. Kuramata A. Mendini O. Tusquets M. Thun Memphis Bak Imre Mazzag István Mulas
ló Nádler István Soós Tamás Fehér László Szirtes Trombitás Tamás Ch. Mackintosh LeCorbusier Mies van der Rohe Breuer Marcel G. T. Rietv
Eames H. Bertoia V. Magistretti E. Sottsass Ph. Starck M. Botta C. Forcolini B. Sípek R. Arad S. Kuramata A. Mendini O. Tusquets M. Thun Memp

megjön / Desidor József

festő

† 1829

l.

Schoen Óbuda

57, 52. l.

Desidor József, festő; 02.

1742 k. Pozsonyban, mh. 1829. jan. 4. n. o. 1758. lépett a trinitárius rendbe, Hyacintus a Jesu Nasareno néven. Mint szónok és festő működött Bécsben, Komáromban és Óbudán. 1784. az Óbudakicelli kozvent feloszlatásakor vagyoni leltárában számos maga festette képe volt.

1784-tól a trinitárinsok volt pozsonyi templomának adminisztrátora ekcül élt.

Római intaglio V. 247

Desidor József, festő;
sz. 1742. k. Pozsonyban.
trinitarius szerzetes
szerzetesi neven P. Ilya-
cint a Jesu Mazareno.
Beis ben utszonó maja az
F kiscelli ~~[illegible]~~ óbudai F konvent
tagja volt. A rendház
⊥(1784.) feloszlatásakor ⊥ vagyoni
leltárában számos
magafestette kép
~~[illegible]~~ volt.

1742
16
1758

Fallenbüchl Ferenc:
A rabváltó trinitá-
rius szerzetesek Mosszá-
gon. Bp. 1940. 156,
158. l.

1784
42
1742

Desidor József

szerzetesi neven

P. Hyacint a Jesu

Nazareno

(lásd a szerzetesi neve alatt is)

l. Fallenbüchl Trinit

156. l.

158. l. életrajz!

de itt szerzetesi neve:

P. Hyacint

a Jesu Maria !!

Desidor

trinitarius ~~építész~~ festő

l. XVIII. 7.

Schoen Buda és Óbuda

3. l.

Budapest IV. 256.

Dési Mózes

A debreceni kollégium tanítványa a 18. sz. végén. Epigrammákat vésett rézbe.

Dési Sánta

Kőművesmester – 1650 körül, a sárospatáki rk. templom építését irányította.

Deresényi Ferenc, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969–70. Budapest, 1972

911

MDK

31. Desiderius, inniator,

Olaszországból jött cimerlevélfestő.

(II Lajos korából).

Radó Polikárp: E. Berkovits.

Magyar Könyvszemle, 1941. 406. l.

Áhlalás
megírva

Desiderius Italus
cimerfestő
lárd Dezső.

Budapest, 1923 oktober 8

s

latok Sajtóvállalat r.t.

Budapesten .

---

n szerencsénk ajánlani fentartásal
t mintának megfelelő minőségben,
nmonként ok.26.000.- azaz huszon-
tárállomás bérmentve szálliva plus
r felszámitásával .- forg. adó.-
rendelés esetén 4 héten belül kigyárt
lva , ellenértéke osztrák Koronákban
k átutalva fizetendő előre.-

Desiderius, festő, 1526., Budán,
olasz származási.

Tört. Tár
1887., 565.

A bécsi udv. kamara levéltárának
oklevelei.

Desiderius, cimerfestő

Művészet, IV., 1905. 207.
Adatok művészetünk történetéhez

Desiderius Halus

Burzelli Campanellis - címerképe
(1526. Buda) emlétve + repro

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975. 141.old.

Desi Incze János

Jánosházy György:

DESI INCZE JÁNOS.
Bukarest /Kriterion/ 1977.

Ismerteti: Horváth Sz. István.
Igazság, XXXIX.évf. 2.sz. 1978.
jan. 4. 3.old.

Dési Incze János

Vásárképeinek élményanyaga

egakran műemlék

Dávid László: Műemlékek – napjeinden

Korunk, Kolozsvár 1968. ~~#~~ IV. 551.

DÉSY Károly
Szováta, 1945. június 30.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

/Szent Imre legendája/

A Halotti-beszéd őrz
hogy Mór 1036-ban lett
lat és az egyszerü szer
még apátságának szakasz
amikor testvérei óhajár
ge idején történt a Sze
kesegyház épitésének be
je, Bonipert alatt kezd
ő végezte. Nevezetes es
1064 húsvétján. Az év e
király és Géza herceg e
kapcsolat jeleként. A t
s az akkortájt, ha nem
püspök jelenléte tovább
rokoni egyezség számár

Dési Ince János

Részt vett a kolozsvári
társaston

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 66/2 283-0.

Dési Lucze János festi

Részt vett az idei kolozsvári tárlatou

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 120.o.

Dési Incze János

Jánosházy György:

DÉSI INCZE JÁNOS

Bukarest /Kriterion/ 1977.

Ismerteti: Balázs Imre.
Igaz Szó, 1978. 7/8.sz. 121-126. old.

DESPIAU, szobrász

Ő és Maillol szobrászok ajánlották Medgyessy ferenc szobrásznak, hogy az 1937-ik évi Párizsi Világkiállításon állítsa ki a Déri Múz. allegorikus szobrait. Ezekkel elnyerte a Grand Prix-t. 9/169/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Dr. Medgyessy Ferenc szobrászművész érmei és plakettjei 9/169/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
KV. 1959. 11.sz. Bp.

Despiau, festő

Brummer József szobrász Szegedről Párizsba, majd New-Y
Yorkba származván, ott hires mükereskedő lett és kiáll
litásokat rendezett. Despiau-nak egy remek női port-
réját ajándékozta a Szépmüv. Múzeumnak. 134.old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi
művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

[redacted]

Despiau

A Képzőművészeti Muzeum uj kiállitása modern szobrok gyüjteményéből. Fenti művész is résztvesz. /"női képmás"/

Esti Hirlap 214 sz. 1958. szept. 12 2 old.

Charles Despiau, francia szobrászművész (1874-1946).

Medgyessy Ferenc 1937-ben a párizsi világkiállításon műveivel, munkásságát Grand Prixel honorálták, — a rendezvényen Despiau zsüritag volt, Maillol pedig műveivel szerepelt. Éppen olyan okkal beszélhetünk Medgyessy munkássága kapcsán magyar karakterisztikumról, sajátos tömörítő módszeret vizsgálva, mint ahogyan internacionálisnak is minősíthető, hiszen ő az modern egyetemes szobrászat Maillol és Despiau nevével fémjelzett ágának reprezentáns alakja.

Vadas József: Egy konzervatív modern.
Könyvvilág, 1983. júl. 8-old.

Charles Despiau, francia szobrászművész (1874-1946).

Schaár Erzsébet 1908. júl. 27-én született. A Képzőművészeti Főiskolán Visfaludi Ströbl Zsigmond tanítványa, majd Párizsban folytatta tanulmányait, ahol Despiau hatása alá került.

Brestyánszky Ilona: Schaár Erzsébet művészete.

Naplo (Veszprém), 1983. júl. 23.

Charles Despiau, francia szobrászművész (1874–1946).

Schadr Erzsébet a tehetségekben bővelkedő magyar szobrászait elvonaldba tanított, aki most lenne 75 éves, ha a kiteljesedés évtizedeit megérte volna. — a Képző-művészeti Főiskolan Kisfaludi Stróbl Zsigmond tanítványa volt, majd Párizsban folytatta tanulmányait, ahol Despiau hatása alá került.

Bretzenkanszky Ilona: Schadr Erzsébet művészete.
Petőfi Népe, 1983. júl. 27.

Charles Despiau, francia szobrászművész (1874-1946).

Schadr Erzsébet júl. 24-én született. A Képzőművészeti Főiskolán Kisfaludi Strobl Zsigmond tanítványa volt, majd Párizsban folytatta tanulmányait, ahol Despiau hatása alá került.

Dresztyánszky Ilona: Schadr Erzsébet művészete.
Csongrád Megyei Hírlap, 1983. okt. 8. 6-old.

Despotovits György

ötvös

1815, 1828 Zombor

Magyarországi ötvösök 341.

Ernst von

4538. Liphar~~t~~ ~~Ernő~~:
Sz. Dorpaton 1847

Eszes
~~Az~~ ~~ekes~~ és esz
~~Olyképen ve~~ Az előtérben lath
gény az Közül~~ül~~ kiválasztott
~~körül véve~~ vezeti a boldogság oszl
esztelenek a lépcsőn kuczoro
vidék felhős égbolttal. Jelrés

eszesek

, kik olajat nem
koztak magukkal,

Vászon, mér. 60
Értéke 300 K.-- Gróf And
márczius 9-én (631-913).
letéte (1381-913).-- ~~Átv~~
~~(3046-913)~~.-- Bejelentet
914).

Dešković Branislav, dalmát szobrász; szül. 1883-ban a Brač melletti Pučišćében (Dalmáczia). A zágrábi reálgymnasiumot látogatta és már itt feltünést keltett egy mellszobrával. Ezután teljesen a szobrászatra adta magát s tanulmányait a velenczei akadémián Dal Zotto A. tanár vezetése alatt végezte. Később Párisba költözött és a Salonban is kiállított. Jelenleg Spalatoban él.

Strossmayer koledar za god. 1909. 196. l.

44. Deskófalva, g. k. fatemplom.

1699. már megemlítik. (Lehoczky IIIb. p. 228.)

1747. Tökössnél: „Filialem habet Deskófalva. In filiali habetur ecclesia lignea in statu commodo." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Nicolaum." (Schem. Munk. p. 41.)

Még áll. Lásd még: Zaloziecky p. 67. ábra 55, 56.

(Beregm.)

Domfalva

anyagot, viszont az ilyen fatornyok, nagyobb vándorlás esetén, könnyen szétszedhetők, vagy akár egyben el is húzhatók kisebb távolságra, amint ez még napjainkban is előfordul.

Összegezve az eddigiek alapján a kereszténység felvételével meginduló falusi templomépítkezés kezdetére és a nyugati templomépítés hatásaitól mentes formákra vonatkozó szórványos és kisszámú adatokból levonható eredményeket és ezekből az eredményekből felállítható valószínűségeket, a következőket állapíthatjuk meg; először, hogy ismeretes előttünk egy egészen kezdetleges, ősi templom és torony forma, melynek nincs semmi kapcsolata a Nyugattal; másodszor, hogy ez vagy keletről magunkkal hozott profán építészetből alakult ki, ha volt olyan, vagy az itt talált, illetőleg szomszéd népektől még a pogánykorban átvett kezdetleges házból; harmadszor, hogy a kezdet kezdetén mindjárt felhasználták a fát ilyen célra, vagyis egyházi faépítészetünk egyidős a kereszténység felvételével.

Emile Desmaisons

litografiója: „I. Miklós" 685. p. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Désy János, ötvös. 1590 körül Deésen működött. Ugyanez évben egy inasszegődtetéssel kapcsolatban szerepel a kolozsvári ötvösök apródkönyvében.

Jakab Elek: Kolozsvár története. Budapest, 1888. II. k. 314. l.

Désy János, ötvös. A XVII. század első felében Kolozsvárott működött. A tekintélyesebb mesterek közé tartozott s többször

szolgálta a czéhet mint czéhmester. 1631 és 1633-ban második, 1634—35-ben és 1639-ben első czéhmester volt. 1641-ben még élt.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Budapest, 1884. 23. l. — *Jakab Elek:* Kolozsvár története. Budapest, 1888. II. k. 620. l.

Dévy János

megirva

Deskó József id.

kiskunfélegyházi nücsm

erőd

z

Huszturámmo

55. l. 56. l.

164. l. 165. l. 177. l.

kepekkel

Vászon, méretei 40·5 : 51 cm. — Mündler: X. 34.

Kifüg[illegible]tésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1844: III. 42. *J. Fyt:* Ein Hund und todtes Geflügel. — 1865, 1866, 1867, 1869: X. 34. *J. Fyt:* Kutya és szárnyasok.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: X. 34. *J. Fyt:* Kutya és szárnyasok. — 1873: X. 34. *J. Fyt:* Ein Hund und todtes Geflügel. — 1876, 1878, 1879: XV. 573. *J. Fyt:* Egy kutya és megölt szárnyasok. — 1881: 470. *J. Fyt:* Vizsla vadat tart. — 1888: XXI. 737. *J. Fyt:* Vizsla mátyást szaglász. — 1896, 1897: XXI. 737. *J. Fyt:* A vizsla és a cserszajkó. — 1897: XXI. 737. *J. Fyt:* Der Spürhund und der Holzhäher. — 1898: XXI. 737. *J. Fyt:* Scène de chasse. — 1901, 1904: XXI. 737. *J. Fyt:* A vizsla és a cserszajkó.

Desko József ifj

Kiskunfélegyházi
Nuas m.

vöd

Husituránemo

175. l. Keppel

Huszka József: A
m. turáni ornamen-
tika tört. Bp. 1930.

739.

739. Jan Frans Soolmaker.

Élt Antwerpenben a XVII. században.

A pásztor.

A tengermelléki táj előterében, egy kivágott fa törzsén, ül a botjára támaszkodó fiatal pásztor, ki kalapját szemére huzta. Piros kabátja rongyos és jobb válláról lecsuszott, foltozott nadrágja bő és térdig ér. Középütt két tehén, egy kecske és három birka köti le figyelmünket. A tehenek egyikének nyakába kölönczöt akasztottak; a birkák közül pedig kettő a földön hever. A pásztor mögött, de az erdőtől borított dombon innen, vén fa tünik szemünkbe és a hegyes háttérben rom és a tenger bontakozik ki. Alól jobbra a mester e jelzését olvassuk:

J. F. Soolmaker. f

I

Deskó József

Kiskunfélegyházai
Bülsmester az 1840-es
években.
Suba és kódmon dizi-
tések tervrajzai kö-
zölve:

Huszka József

Magyar ornamentika.
Bpest 1898.

BUDAPEST
TELEFON: 685-23.
I., Horthy Miklós út 52.

külföldi illatszerek, kozmetikai cikkek, vegyszerek,
, kefe, fésüáruk és az összes háztartási cikkek lerakata.

FOTO SZAKÜZLET

ERNST

DROGERIA
BUDAPEST
TELEFON: 685-23.
I., Horthy Mik'ós út 52.

Deskó József

Hücsmester Kiskun-
félegyháza

1871

C.

Huszmagyon

1. tábla
2. tábla
7. "
8. "
17. "
25. "
26. "
38. "

Dessauer Ernő

alakrajzolás

1898.

Címnek 1930. 89. l.

DESSEWFFY DÈNES

Magyar vadászirodalom

Képeskönyve

cz

DÉSY ANNA

Magyar vadászirodalom

Képeskönyve

betha
betha

betha Sophia &

Dési Zoltán, festő

1966-ban a Pécsi Modern Magyar Képtár a Mentonban élő művét kapta meg a Magyar Nemzeti Galériától. 10 művet kapott, figurális absztrakciók. 224.old. 47.jegyz. 62.sz.kép

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

DÉSY ZOLTÁN, festő

A Székesfehérvári István Király Muz. képzőművészeti Gyüjteménye Désy Zoltán ajándéka révén harom grafikával gyarapodott. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.-Képzőmüv.Gyüjt. 169.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve. XI. 1970. Székesfehérvár, 1971

Dési Zoltán, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei: Képek jegyzéke:
62.sz.kép: "Figurák", zomángfestés. 42+27 cm.
Ltsz.:66.12. Fekete repr. 229.old

[illegible]: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. [illegible].old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Dési Némethy Miklós

Magyar Képirók kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Dési Némethy Miklós izmos tehetség, szín- és hangulatteljes «A tó partján» című képe.

EK. 934. III. 18.

MDK

Dési Némethy Miklós

Tópartján, olaj

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc.

9 l.

MDK

Dési Némethy Miklós

Illat, of.

Uj Szal. ... karácsonyi kiáll. 1934. dec. 4. l.

Dessauer Sándor

készítette a Káposztás megyeri Jézus Szivl. templom belső butozatát.

XIX sz.

Vrod

Z

Velics László. Az egyházi művészetek tanulmányozásáról.

Bpest 1894. 79. l.

Borbála vt.

Csütörtök

5

Szabbas ap.

Péntek

6

Miklós pk.

Szombat

7

Ambrus pk.

Nap kelte 7 ó. 33 p. — Nyugta 16 ó. 09 p.

1935 • 49. hét **December** XII. hó • 31 nap

naptár

Kiszlev

V	5	
H	6	
K	7	
S	8	
C	9	
P	10	
S	11	S. V.

Dessauer Sándor

műasztalos

készítette a káposztás-
megyeri Jezus Szive-
templom belső butor-
zatát (1880-as
ever?)

Velics 1894.

79. l.

1658. Ebner Lajos:

Naszmenet.

A kép ~~azt a pillanatot~~ ábrázo
dul ását. Az előtérben a szalmaf
~~a~~ párazlegény egy ~~[illegible]~~ tánczol bal k
két nyoszolyóleányt, a kikn
asszonyt látjuk kerciben ke
mas hai előtt, a völegényt
asszony idősebbje az első vö
~~a palánkon~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ hár
szott; a palánkon innen e
kereit szemei felé tartja, e
és az árok dobogójánál kis
térben fellobogózott ~~[illegible]~~ h
plomának tornya látszik.

Vászon, méretei 99:
Vétetett a 90342/98
Elszámoltatott 1899:
tott 1899: V. 25-én a 29855

L 1898: XII. 31-én

Desseőné, Prankovszky Adrienne, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegl dei,/segédtanárok/.-Textil szaktanitónő: Desseőné, Prankovszky Adrienne 1920-1921 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és ~~forrásai~~ forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Ø Dési Némethy Miklós

lásd

Némethy Miklós

Detári Dettár György

Magyar határ, o.

Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

-lo

tette napfényes szinvil
1825; Szántás, Tavasz, A
Moszkva, Tretyakov Képt
bizonyultak. Saját költ
szegény sorsu is jobbágy
Szavenov: A.G.V. Moszkv

Détár Dettár György MDK

Tél a faluszélen, olf.
Táj a gödöllői határból, pasztell
Panoráma, /magyar falu/ pasztell
Estefelé, pasztell
Viharos táj, aqu.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban 1929.

Détár Dettár György MDK

Ősz a gödöllői erdőszélen, olf.
Gödöllői erdőszélen, I-I_i. olf.
Gödőllői Erzsébet park, olf.vázlat
Gödöllői táj nyáron, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban, 1929.

Détár Dettár György MDK

Hazafelé, olf.
Árva boglya áll magában, olf.
Gödöllői kisgazda udvara, olf.
Ősz a gödöllői erdőszélen, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban, 1929.

Détár Dettár György MDK

Hortobágyi táj, tanyával, olf.
Gödöllői tájkép, olf.
Alkony, olf.
Behavazott boglyák, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban, 1929.

Détár Dettár György MDK

Hortobágyi táj, olf.
Téli világ Gödöllőn
Nyári tájrészlet a gödöllői határból, olf.
Máriabesnyői táj ősszel, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban, 1929.

Détár-Dettár György

Viharfelhős magyar táj, olf.
Gödöllői udvarrészlet nyáron, olf.
Gödöllői udvarrészlet télen, olf.
Nyár vége a gödöllői határban, olf.

Országos Magyar Tárlat
AZ Uj Művészházban, 1929.

Détár Dettár György MDK

Alföldi falu látképe, pasztell
A gödöllői barokk stilü Mária Immaculata, rajz
Pipázó öreg ember, rajz
Vásári jelenet, szinezett rajz
Máriabesnyői határból, szinezett rajz

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban, 1929.

MD K

Détári Dettár György, festö

Vihar elött. Olajf.
Férfi arckép. "

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat.1932.dec. Kat.

MDK

Détári Dettár György

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

MDK

Détári Detter György

Gödöllői tájkép, of.

Nagy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.

18. 1.

Detári Dettár György, festö

MDK

Falu vége.

Az Ernst-Muz. kiállitásai.CXLVII. Munkácsy-Céh.VI. sors.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat.lo.l.

Détári Dettár György

Magyar határ

MDK

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Detári Dettar György, festö

Alföldi táj.

Az Ernst-Muz.kiállitásai.CXLVII.-A Munkácsy-Céh VI. csrs.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 május. Kat. 7.1.

M.D.K.

Detári Dettár György /1892-

153. Magyar határ. Olajf. 50x38 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 11. l.

MDK

Dettár György

Esti hangulat,o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

Dettár György festőművész

Magyarság 1929 III. 27

*** A gödöllői művészek jubileumi képkiállítása.** A gödöllői képzőművészek kiállítása vasárnap nyílt meg ünnepélyes keretek között a községháza dísztermében. Tíz éve annak, hogy a gödöllői művésztelep tagjai *Dettár* György kezdeményezésére megrendezték első kiállításukat, melyet annakidején körösfői *Krizsch* Aladár, a művésztelep nagymestere nyitott meg. Tíz év óta a gödöllői művészek ragyogó példáját adták a művészet szeretetében megnyilatkozó összetartozásainak, mintegy 25 önálló budapesti és vidéki kiállítást rendeztek, amely mind igen jelentős eseménye volt a művészeti életnek. Tíz év óta gödöllői művészek szétszéledtek a nagyvilágban s mindenfelé dicsőséget és elismerést arattak. Régiek közül egyedül *Dettár* György festő szerepel a mostani kiállításon. Igazi, vérbeli művész, kinek minden alkotásán megmutatkozik nagy tudása, felkészültsége, tehnikai készsége. Kollekciója 120 képből áll. *Radnay* József mestere nyomdokain haladva, lendületes, természetimádó képekkel tünt fel, kellemesen. *Lukács* Gyula, *Csiszér* Piroska, a mester legifjabb tanítványa, *Csikász* József, *Tóth* Zoltán, *Uszkay* Dezső és *Benyey* Zoltán sokatigérő tehetségek.

77.

Utalvány-szám...../Bi.....ügyosztály.

Fizetési uta

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára által...

.....

Pengő

azaz

A.....Pengő.....fillérről kiállítandó.....

.....

.....

Budapesten, 192.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv | Számvizsgáló

Dettár György

Fegyverbe előre!"

" 1919

Detlár György

A Detlár-plakát eszmei sikon-
sága a korszak nélkülöz szovjet
agitatív műalkotásával kimutat
ható.

Theisler György: Plakátmüvészeti ritkaságok a .....
Müvészet, 1977. március - 2.oldal.

Dettár György

A „Fegyverbe előre" plakátterven kívül hasonló további három művét őzi a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum

Theisler György: Plakátművészeti ritkaságok a .....
Művészet, 1977. március - 2.oldal.

Dettáv György

Dettáv György „Fegyverbe lőre" plakát
tervének keletkezése ideje feltehetően
1919 május a.

Theisler György: Plakátművészeti ritkaságok a .....
Művészet, 1977. március - 2.oldal.

Dettár György

Remsey Zoltán és Krössl Antal müvészek szerepelnek a Müvészház kiállitásán. A kritika megállapitása szerint ezek a müvészek misztikus, érzékeny lelkek, akik a tulvilági és a normális ember előtt érthetetlen- álmok között élnek. A teozófia szép dolog, de a teozófikus révedezésekkel tulterhelt képet még akkor sem lehet szivesen fogadni,ha igen magas foku müvészettel párositják össze,-irja Jean Preux: "Zsürimentes kiállitás" cimmel a tárlaton bemutatott müvekről.
A HÉT, Bp. 1911. szept. 3. XXII. évf. 36.sz. 583, lap.

Dettár György

Dettár György:
Fegyverbe, előre, 1919

Amberg József–Czokoly Imre:
Leányvásár, 1920

meginva

Dési Móres

Rásd

DR Ecsedi István: A rézmetszés müvészete a debreceni református kollégiumban. A rézmetsző deákok. Debrecen 1931.

17. l.

Sz. — Sz.

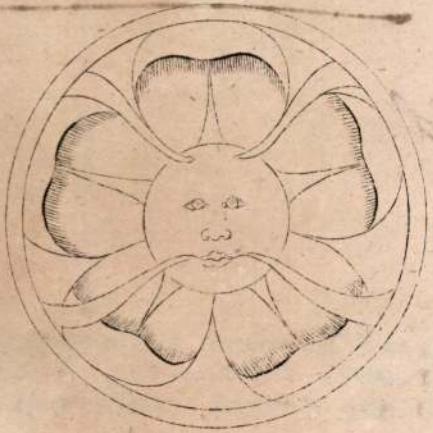

9.

5.

Dési Mózes

rézm.

l. Pataki 51.

48,100 l.

Dettár György
Istőmüvész

— A gödöllői müvészek jubileumi képkiállitása. A gödöllői képzőmüvészek kiállitása vasárnap nyilott meg a községháza disztermében. E kiállitás szorosabban véve jubileumi kiállitás, mert tiz éve annak, hogy *Dettár* György festőmüvész kezdeményezésére a gödöllői fiatal müvészek megrendezték első képzőmüvészeti kiállitásukat, melyet annakidején *Körösfői Kriesch* Aladár, a gödöllőiek nagy mestere nyitott meg. — Az azóta eltelt 10 év alatt mintegy 25 önálló kiállitást rendeztek a gödöllői müvészek Budapesten és vidéken, s amely tulnőtt a helyi keret[illegible] és jelentősége mély nyomokat vá[illegible] magyar kultura, képirás eszmei világában. A tiz évvel ezelőtti kiállitók közül ma csak egy festő, *Dettár* György szerepel nagy sullyal, felkészültséggel és technikai tudással. Nevét és müvészetét nemcsak itthon, de külföldön is elismeréssel emlegetik. Kollekciója 120 képből áll és tulszárnyalta értékben és müvészetben legutóbbi budapesti anyagát. Ő a legtehetségesebb és legizmosabb magyar festőknek egyike. *Radnay* József nevét a budapesti tárlatokról jól ismerik, müvészetéből, pikturájából kisugrázik a természet forró szeretete. *Lukács* Gyula már budapesti viszonylatban is jónevü festő, *Csiszér* Piroska, a mester 13 éves tanitványa ragyogó jövőt igér. *Csikász* István szobrász nagyszerü képességéről, plasztikai tudásáról tesz tanubizonyságot kiállitott szobraival. Szentkáli *Tóth* Zoltán a maga sajátos keleti illatot lehelő képeivel misztikus hangulatba ringatja a szemlélőt. *Uszkay* Dezső, *Bényey* Zoltán sokat igérő tehetségek. Az értéke kiállitást a gödöllőiek tömegesen keresik fel s a müértők és helyi notabilitások igen szép vásárlással támogatják a jubiláló müvészgárdát. — A kiállitás április 3-ig marad nyitva.

Nemzeti Ujság
1929 III. 27

77

Ujra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi államva

Iktató-szám ..... 19 ...

..... osztály.

A beadvány { száma .....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

Hettár György
testőrnüvész

Országos Magyar Tárlat – Új Művészházban –
képével szerepel

Nemzeti Újság
1929 IX. 8

Dettári György

Dettári György plakáttervei –
Fegyverbe előre – a Tanácshoz –
tanácsság képes toborzó plakátjai.
nak sorához kapcsolódik.

Theisler György: Plakátművészeti ritkaságok a .....
Művészet, 1977. március - 2.oldal.

Dési Mózes

Debreceni rézmetsző diák epigrammákat metszett rézbe

A kézőművészetek Debrecen ben, 1961

2 Boldal

Megirva

Dési Péter

ács

1716, 1719, 1723

Bal Hel 129. l.

hirlapóizományos
CSURGÓ

Tek.

Europa lapterjesztő r.t.

Budapest.
V.Rothermere-ucca 12.III.2.

D Desöffyi

11053

Bem József

Térdig és török egyenruhában van ábrazolva. Jobb kezét csipőjére támasztja, baljában pedig kardját tartja. Felirata aláírásának másakép:

J. Bem.

ezután: AMURATH-PASCHA
alól balra: Gez. v. Desöffyi
középütt: Verlag u. Eigenthum v. Gebr. Rocca in Berlin
jobbra: Lith. Inst. v. Waldow in Berlin.

Kny., mér. az alánymásnak 30.4:20.9 cm.

Szn. 9-907
544-907-4

Dévy Anna

működő festő

Ungvár

állatképek

XIX. sz. II. fele

Lyka Károly

43. l.

kiváló paedagogus, mathematikus.

Péczely Józs 40. Deákunk, tan

alapítványtevő

Török Pál . Deákunk, dunar

püspök, a budap alkadémia alapítój

Lugossy Józ 1884. Deákunk, tan

atból van hazatérőben. Az iskola körül szoká-
eli őrködést ugyanis most ő végezte. A többi
diák azonban már alapos igazoltatás alá kerül.
hátára kötött nagy batyuval álldogál, amaz
ak üres kézzel. Mindenik sárosan vagy poro-
szerint, hogy ki merről és milyen vidékről
alogos útján, eső verte-e vagy nap égette.
Biharból jön, másik a messze Dunántúlról.
rendben is van. Igazoló könyvecskéjükben
napra feltüntetve, mikor mely gyülekezetek-
rdultak meg és mennyi alamizsnát hoznak
la számára. — De hát a többi bekérezkedő?
bbnek van „tesserá"-ja, vagyis kinnmaradási
ly a rektor úrtól. Ám olyan is akad, aki csak
gedély nélkül felejtette magát kinn a város-
z hát az iskolai törvényszék előtt felel majd
rőségéért. Legjobb esetben le fogják csapni,
neg fogják csapni, de az is lehető, hogy ki
csapni. Mikor a kapu előtt minden dolog
jő, megy a gazda a szobákat látogatni.
ára itt is rendben van minden. Az egyik diák
ost végzi reggeli áhítatát, a másik már csende-
latozgat, a harmadik azonban ezeken már
, az előadás leckéjére készülget csendesen.
rakor csengetés : kezdődik a tanítás az akadé-
és a gimnáziumban, s tart tíz óráig.
..Déli idő. Ekkor mozgalmas egyszer még az
! Kivált az a röv folyosó, mely a prébitor-
kamarája előtt h homályban. Itt
zik a pánista-diák e : az a szegény
ad, melynek napo éka csak kenyér.
n kapja az iskolá k saját malma,
on molnára, saját n. De már a ro-

Magyar Hírlap 2004. július 22. csüt 13.

Bizonytalan a Magyar Design Központ sorsa

Az Erzsébet téri autóbusz-pályaudvar épülete helyett a Millenáris Parkban kap helyet a kormány Európa tervében is meghirdetett Magyar Design Központ. A kulturális tárca legfrissebb elképzeléséről – rendhagyó módon – Kovács Kálmán informatikai miniszter tájékoztatta a sajtó képviselőit a Millenáris legutóbbi bejárásakor. Pohárnok Mihály, a formatervezési központ vezetésére létrehozott Design Terminál Kht. igazgatója is csak a sajtóból értesült a hírről.

A Medgyessy Péter miniszterelnök által 2003 februárjában meghirdetett Európa terv részeként a Magyar Design Központ az Erzsébet téri autóbusz-pályaudvar műemlék épületében kapott volna helyet. Akkor másodlagos problémának tűnt, hogy az épület a Volánbusz Rt. tulajdonában van. Ez a helyzet egyébként azóta sem változott.

Szilvásy György, az NKÖM közigazgatási államtitkára lapunknak elmondta, időközben az is kiderült, a buszpályaudvar építészetileg, gépészetileg szerves egészet képez a vele szomszédos Gödörrel, amelynek működtetését a közeljövőben a főváros veszi át. Felvetődött, hogy a buszpályaudvar épületét – központi elhelyezkedése miatt – célszerűbb lenne olyan kulturális-turisztikai központtá alakítani, amely nem csak kiállítóhely lenne, s amelynek működtetésében a Turizmus Rt. is részt venne.

Pohárnok Mihályt, a leendő formatervezési központot működtető Design Terminál Kht. vezetőjét néhány hónappal ezelőtt arra kérték, az Erzsébet téri buszpályaudvar mellett más lehetséges helyszíneknek is nézzen utána. Ennek okát Pohárnok nem igazán értette. Igencsak meglepte az informatikai, a kulturális és a gazdasági tárca képviselőiből, valamint a Turizmus Rt. szakembereiből álló programtanács döntése, hiszen – mint mondta – a Millenárisra a központtal kapcsolatban semmiféle megvalósítási terv nem készült. A történetet tovább bonyolítja, hogy a Millenáris felett nem a kulturális tárca, hanem az Informatikai és Hírközlési Minisztérium bír tulajdonosi jogokkal.

Szilvásy György közölte, a budai létesítményben megvalósuló designközpontról és az Erzsébet téri autóbusz-pályaudvar épületének hasznosításáról is a tervezési időszakot követően, nyár végén, ősz elején tud majd bővebb információval szolgálni. *tt*

kosz-papír a kedd is után vég-
nap újabb 11 százalékkal zuhant, már hat dollárt sem ér. Mindez azután következett be, hogy a végrehajtók bejelentették, a Jukosz kénytelen lesz eladni meghatározó érdekeltségét, a szibériai Jugansznyeftygazt. A leány biztosítja a társaság olajtermelésének hatvan, és ellenőrzi a bizonyított olajtartalékok hetven százalékát. A Jukosz harmincmilliárd dollárt szeretne kapni érte, de még független piaci elemzők is 16-21 milliárdra teszik értékét az eszközei alapján. Ennyi bőven elég lenne az adóhátralék rendezésére, ami jelenleg 3,4 milliárd, reálisan ennek a háromszorosára emelkedhet.

Az eladást biztosra vehetjük. Börtöncellájából maga a főrészvényes, Mihail Hodorkovszkij is üzent: a bíróság minden döntését végre kell hajtani, egyezségre kell jutni a kormányzattal, meg kell próbálni megmenteni a céget.

A kérdés, ki és mennyiért veszi meg. Kezdjük kivételesen a végén.

A fent jelzett összeget nem fogja megkapni a Jukosz, s erről abszurd módon alapvetően saját maga tehet. Az értékbecslők a társaság orosz szabványok szerint készített könyvelését veszik majd figyelembe. Márpedig ez alapján a cég jó, ha kétmilliárdot ér – a sajátságos, minimálértékre törekvő könyvelést persze igazából az állam kényszeríti rá a helyi vállalatokra. Ez alapján a másik két értékbecslés alatt álló leány, a Tomszknyefty és a Szamaranyeftyegaz sem ér együttesen többet egymilliárdnál.

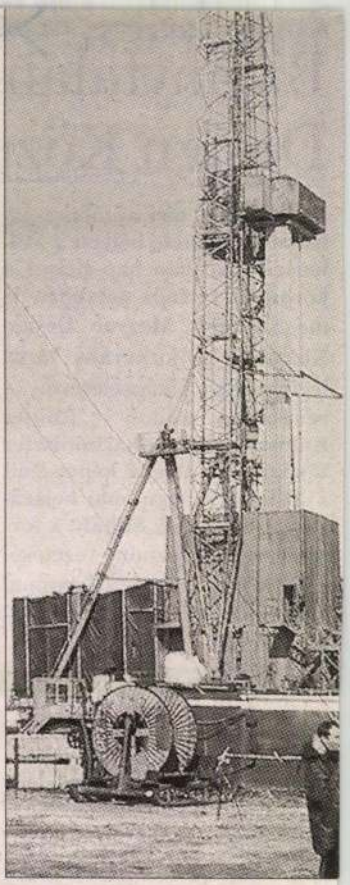

A szibériai Jukosz cég sorsa újra n

Azaz még egy bőkezű vevő esetén sem kerül pont a Jukosz–adóhatóság párharcának végére. Már ha egyáltalán lesz vevő. Mert egyelőre mindegyik nagy orosz energiacég húzódozik az ügylettől. Szergej Kupijanov, a Gazprom szóvivője nyíltan ki is mondta: nem érdekli őket a nyeftyejuganszki társa-

Detoma festő és stukkátor M.D.K.

a Venn. hus. lépcsőházának stucco
díszítését a cazetás mennyezet kivi-
telezését végzi,
ujabb szerződést kötnek vele.

Sprenger M. ~~hüvtört~~ A hegy. Venn. Hus.
lépcsőházának díszítése. hüvtört. Ért. (VII)
2-3 sz. 1958 209, 210

MDK

Detoma Antal

készitette a Bakócz kápolna boltozatát mümárványból

Uj Magyar Sion 1875. VI. évf. 636, 637.l.

MDK

Detoma Ózsa Antal

mümárványozási munkák

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-5.l.

MDK

Detoma Antal

végezte a mümárvány-munkát a Tenepaletán.

Kerb és Giergl. - A Zenepaleta.

Magyar Epitőművészet. 1907.jul. 17-24.l.

Ungarisches Institut (München)	8 000
Georg-August Universität Finnisch-Ungarisches Seminar (Göttingen)	8 000
Ausztria	
Bibliothek Unterwart (Alsóőr)	20 000
Universität Wien, Institut für Finno-Ugristik (Wien)	15 000
Österreichische Nationalbibliothek (Wien)	10 000
Franciaország	
Bibliothèque Nationale (Paris)	30 000
Bibliothèque de Documentation Internationale et Contemporaine (Nanterre)	18 000
Nagy-Britannia	
British Library (London)	50-100 000
University of London. School of Slavonic and East European Studies (London)	14 000
Svájc	
Ungarische Bibliothek (átmenetileg a Landesbibliothek (Bern)-ben)	10 000
Stiftung Schweizerische Osteuropa-Bibliothek (Bern)	8 000
Olaszország	

DETOMA, Antonio

Győr, szekesegyhaz, 1862
Esztergom. varkapolna, 1874

Sima János emlékkönyv.
Bp. 1992 62-63.

Antonius Oltoma Kolrán M.D.K.

Ad id operis 1864 ab. E. Card Simor Jaurinum evocatus sanctuarium Ecclesiae Cathedralis, anno vero 1874 tholum Capellae C. Bakacs, mirabili decore illustravit.

J. Dankó: Binae disquisitiones .... Strigonii 1866 13, 62

DETEK-TENGER. (Abauj.)

R. K. Templom 1780,

Gerecze, 1906, 68 l,

Detektenger.

R. K. Templom

M.D.K.

Oelisch Tamás ötvösmester

1780-1788-ig tartozott a budai ötvösök céréhez.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

271. old.

MDK

Detoma

mümárványozás

Fieber H: A Szt.István tpl.műv. mélatása.
Kath. Szle 1906. I.

47 l.

Detoma épitéss

Magánép. Épitő Ipar 1909. márc. 7. 94. 1.

MDK

Detoma építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. márc. 3.
3. 1.

MDK

Detoma építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1907. aug. 28. 6.l.

MDK

Detoma és Fischer épitészek

Magánépitési eng. Bpesten. Vállalkozók Közlönye,

1909. márc. 10. 4. l.

MDK

Detoma építész

Magánép.eng.Bp. Vállalk.Közl. 1909. jul.14. 4.1.

MDK

Detoma

Magánép. eng. Bpesten. Vállalkozók Közl. 1900. jun. 9.

MDK

Detoma, épitész

Fehérvári uti 31 sz. bérház Repr.

tervezte Fischer ép.-el közösen.

Magyar Epitömüvészet 19o7. 9.sz. 17.l.

MDK

Detoma és Fischer épitészek

Épitési eng. Vállalkozók Közl. 1909.nov.17. 3.l.

M. D. K.

DETOMA építész

Tekérozári-ut 31., 49. n. alatti házak

Fischer József építésszel

Kép

Budapester Neubauten Wien, Schroll, 1908.

10-11 Kép

10-11.

DETOMA ALFONZ építész

1905-1912 között Fischer Józseffel volt
közös irodája + munkáik

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 48-49.p.

MDK

Detoma Antal
az összes mümárványozások

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 19o5.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

Deleki r.k. templom

1800-ban épült. Anyakönyvvezetés 1790 óta.
A templomot 1935-ben újjáépítették.

Csikvári Abaj

N.a. 42. h.

Detek ref. templom

DETEK (Abauj)

Ref. Egyh

Ráth Károly: Az egri püspöki megyében fekvő templomok a XVII-ik század végén. Magyar Sion, VI- Esztergom, 1868, 272 l.

Deteki rk.
templom

DETEK (Abauj)

R. M. tpl

Ráth Károly: Az egri püspöki megyében fekvő templomok a XVII-ik század végén. Magyar Sion, VI-Esztergom, 1868, 272 l.

Dettár György

Kiforrott tónuskulturája, tájhangulatai korszerü, reprezentativ értékek,-mondja a

A londoni TRUTH főmunkatársa, Amélie Oppenheim, lapjában igen nagy elismeréssel ir a "magyar müvészgárda" londoni kiállitásáról. A nagyjelentőségü tárlat a szenzáció erejével hatott, mint "A HÉT müvészete" szim cimmel, a lapban közölt kritika ismerteti. A cikk ezenkivül felsorolja az Iparcsarnokban szereplő müvészeket s méltatja munkájukat: Kandó Kálmán, Csikász Imre, Neogrády Antal, Huszthy Iboly, Csányi Lajos, Dobay Ferenc, Borsos István, Zádonyi Géza, Galla Endre és Dettár György.

A HÉT, Bp. 1933. juni. 29 és dec 20. közöti példány 11. lapján.

lap, a tárlaton szereplő müvekről.

Detczky Juliska

és Varga Lenke

grafikusok

Magyar Kulturszemle

1943. 2. sz. 40-1.

Kis Boáz: Attila öröksége. Szerző (Vértesacsa) kiadása. 88 lap. (Ára fűzve 1.— P).

A könyv két elbeszélést tartalmaz. Meséjét mindkettő a gyermekek világából merítette. Az elsőben, az *Attila öröksége* címűben, egy kisgyermek vallási apostolkodásának csodálatos következményeiről ír a szerző. A másik elbeszélés címe: *Elly néni lányai.* Ebben egy osztály szociális tevékenysége, megható emberszeretete és áldozatkészsége a mese tárgya. A szerző gyermekekhez szól — a két elbeszélés különlenyomat az „Örömhír" ref. gyermeklapból — s ezért mindvégig a gyermek gondolat- és érzelemvilágának megfelelően bonyolítja az elbeszéléseket. A legnemesebb emberi értékekre: az őszintén átélt vallásosságra és a tevékeny, tettekben megnyilvánuló szociális érzésre igyekszik az elbeszélések során ráébreszteni ifjú olvasóit. A könyv rajzait *Varga Lenke* és *Detczky Juliska* készítette.

Petre Dezső

az alábbi pályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

Callmayer Ferenc: Budapesti televizió és mikrohullám-központ fejlesztés-tervpályázata.
Magy.ép.ip. 1971.5.sz. 278-282.l.

Dettár György

MDK

Erdő szélén
Este

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Dettár György MDK

Nyár, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

Detták György

Szerepel a Magyar Vasutiés Hajózási Klub karácsonyi kiállításán

Magyarság 1926 XII-21.

De#ár György festő

Szerepel a Nemzeti Szalon Nagy
Tavaszi Kiállításán

Pesti Nagló 1927 VI. 16.

De Hár Győző

Al földi tája nezejel a Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Dettár György, Pesti

19.) A Magy. Tanácsköztársaság idején
készült mivel: „Harcoló proletár" (vár lat)
Papír, ceruza 47 x 64.5 cm - Lsz. 38.320. 138 old

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131. o.

Legújabbkori Tört. Múz. Évkönyve. II. évf. 1960. Bpest. 1961.
Franklin Nyomda. Bp.

Dettár György, festo

18.) A Magy. Tanácsköztársaság idején készült mûve: „Harcoli proletár" (plakátterv) Papír, ceruza, 36x27,5 cm. Lsz. 58.505. 138 old

Gerelyes Edo: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye. 1 l. o.

Legújabbkori Tört. Múz. Évkönyve. II. évf. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Dettár György, festő

17.) A Magy. Tanácsköztársaság idején készült műve: „Fegyverbe - előre!" (plakát terv) Papír, pasztell. 86 x 59.5 cm Ltr. 58.504 138 old

A

Gerelyes Ede: Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye.131.o.

Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960.Bpest.1961.
Franklin Nyomda.Bp.

Pettár György. festő

16.) A Magy Tanácsköztársaság ülésén Készült műve: „Előre (plakát terv). Papír, szén, tempera 90x125 cm. Ltr 58.503 138 old

A

Gerelyes Ede: Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye.131.o.

Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960.Bpest.1961.
Franklin Nyomda.Bp.

Dettár György MDK

Én, elf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Dettár György.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1924-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Dettár György.

A Helikon kiállitotta müveit 1923-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Dettár György

Gyüjteményével résztvett a Nemzeti Szalon csoportkiállitásán.

Az Ujság 1924. szept. 21.

MDK

Dettár György,

A N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyikónak volt részvevője. 1924.

A N.Sz. 4oo-ik jub. és a KKVE XX-ik kiáll. 1929.febr.

MDK

Dettár György

Sétaut B. Aligán, pastel
Tél B. Aligán, akvarel

A Balatoni Társaság II.Kiáll.Kat. 1924.
Nov.29.-Dec.8. 10.1.

Dettár György

Művével szerepel az Ernst-Múzeumban rendezett Munkácsy-léh kiállításán.

Ujság, 934. v. 15.
N.U. 934. v. 13.

Dettári György

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavasi tár-
latán.

EK. 1933. IV. 16.

Dettár György

Én. Olajfm.

Műcsarnok, 1912.tav.kiáll. 73.lap

MDK

Dettár György

Az "Anyám"c. képe a gödöllői művésztelep három tagjának gyüjteményes kiallitasan.

/ -th./ : A Helikon kiallitasa.

Magyarság, 1923.ápr.29. 10.1.

MDK

Dettár György festőművész

Tájképei a Helikonban rend.kiallitason.

/e.a./ : Három gödöllői festő.

Az Ujság,1923.IV. 29.

Mus.

Datum Ujezd, 1923. IV. 29.

Tajnopet s nejkonkrétnějším textem. Kilián Ruson.

Ad. m.v. : Mezem přátelství text.

As Ujezd, 1923. IV. 29.

DETTÁR GYÖRGY festőművész

11. Vihartól meglepett balatoni csónakázók.
12. Naplemente Balatonaligán
13. Tél
14. Jelenet egy vasuti váróteremből
15. Éjjeli pillangók

/olajfestmény ek/

Nemzeti Sza lon 322-ik kiállitás 1924. szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa.

DETTÁR GYÖRGY festőművész

olajfestmények

16. A három jó madár
17. Mecsekaljai szőlőrészlet
18. Malomtói részlet Gödöllőn
19. Aratás után /gödöllői tájrészlet/
2o. Részlet a gödöllői határból

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás 1924. szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa.

DETTÁR GYÖRGY festőművész

56. Falusi bál. Psztell
57. Az első nyomtatott betűk. Psztell
58. Jó pásztor az eltévedt bárányok között. Conte rajz.
59. Krisztus. Szénrajz
60. Tanulmányfej /vázlat/ rötlich

Nemezeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XL. Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY festőművész

Olajfestmények:

51. Esti hangulat
52. Aratáskor /szinvázlat/
53. Leányarckép
54. Öreg asszony feje.
55. Merengés

Nemezeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924. szept.
A XL. Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY Festőművész

Olajfestmények:

46. Elhagyott Mária-Besnyői présházak
47. Vasárnap délután
48. Önarckép
49. H.Szoboszlói juhászbojtár
5o. Ozsonázók

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XI.Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY festőművész

Olajfestmények:

41. Mese /composicio/
42. Csendélet
43. Pécsvidéki tájkép
44. Mecsek aljából
45. Tájkép /szinvázlat/

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY festőművész

Olajfestmények:

36. Falusi történet
37. Jéghordás Aligán
38. Rózsák
39. Muskátlis csendélet.
40. Téli délután /Gazdasági udvar Aligán/

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY festőművész

Olajfestmények:

31. Álom
32. Szimbolum
33. Késő este
34. Köd
35. Piaci jelenet Gödöllőn

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa

DETTÁR GYÖRGY festőművész

Olajfestmények:

26. Nagyanyjával incselkedő gyerek.
27. Junius
28. Akt tájjal /szinvázlat üvegre/
29. Önarckép
3o. A művész neje.

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás, 1924.szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa

Dettár György festö.

Műbarát. 1923. III. 52. l.

Dettár György fertő

Prot. rzeble

1924. 537-44

Dettár Györgyi festönö.

Népszava. 1924. IX. 23. 7. l.

Deltár György festö.

2

Népszava.1923.V.5. 4.l.

Deltár Lestő"

2

8 órai hiszép

1924 nov. 30. Gl.

Deltár Szörgy-
testő.
8 órai listág
1924 nemt. ~~16~~ 9.1
21.

Dettár György kiáll. Gödöllő. 1925. nov. 2
29.

Magyar Müvészet 1925. 436. o.
Kiállitások.

BETTÁR GYÖRGY festőművész

1. Kenesei halászok a Balaton jegén.
2. Alkony
3. Erdő szélén.
4. Este.
5. Kisértés

olajfestmények.

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás 1924. szept.
A XL. Csoportkiállitás katalógusa.

DETTÁR GYÖRGY festőművész

6. Látóhegy Kerepes mellett.
7. Délután
8. Naplemente
9. Balatoni idill
lo. Lóversenytéri jelenet

/olajfestmények/

Nemzeti Szalon 322-ik kiállitás 1924. szept.
A XL.Csoportkiállitás katalógusa.

MDK

Dettár György

Nyári nap Gödöllő vidékén, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
6.l.

Detári Dettár György (1892-)

Magyar határ.
Olj f. 50x38 vászon. Ltsz: 4256. Sign 1938.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Dettár György

Esti hangulat, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Dettár György

festő, szül. 1892 Mezőhegyesen. Remsey Zoltán döntően befolyásolja, akivel együtt tanul és fejlődik. 1909. Bécsben, 1910-ben Olaszországban jár és tanul. Remsey meghívására 1911-ben Gödöllőn telepedik meg. Nem iskolai értelemben-tanítványa Körösfői Kriesch Aladárnak.

Budapesten először 1911-ben szerepel a Művészházban, amelynek állandó kiállítója és alapító tagja. 1912-ben állít ki először a Műcsarnokban. 1917-1921 ig a legszorosabb viszonyban él Csáktornyaival s ez fejlődésére döntően hat. 1919-ben több gödöllői ~~művész~~ festőtársával megalapítja a Gödöllői Művész Egyesületet. Első gyűjt. kiállítása 1923. április s májusában volt Budapesten a Helikonban. Második kollektívje 1924 szeptemberében a Nemzeti Szalonban, mely alkalommal 60 műve volt kiállítva. Katalogus-

~~Ár csontbit IV. 137.~~

Dettár György

festő

Gödöllő

* Felszemére vak.

Csomor Ernő
szentsimoni rk. plé-
bános közlése

1948. jul. 20.

* (Hadi sokkot
bal szemére vak)

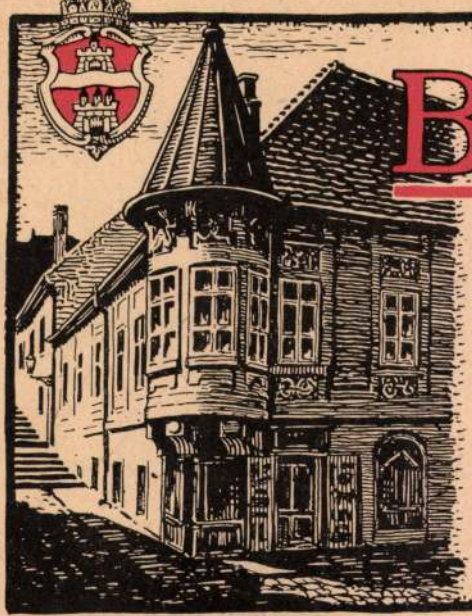

A RÉGI BUDAPEST

ALT-BUDAPEST
L'ANCIEN BUDAPEST
THE OLD BUDAPEST

I. SOROZAT
FOLGE
SERIE
SERIES

Kiadja a Műemlékek Országos Bizottsága. — Herausgegeben von der Landeskommission der Baudenkmäler. — Edition de la Commission des monuments historiques. — Edition of the Commission of artistic monuments.

Dettai György

Művészeti Lexikon 181. l.

Schönherr Gyula emlékalapítvány

IV. 251.

Dettár György

Miatt -

Nemzeti Szalon

1924. szept.

Fův. képt

V

Dettár György

1892-ben Mezőhegyesen született. Első mestere egy egyszerű képiró-képfaragó, tőle tanul rajzolni és mintázni. Remsey Zoltán döntően befolyásolja élete pályaválasztásánál, akivel együtt tanul és fejlődik. 1909-ben Wienben, 1910-ben Olaszországban jár és tanul. Remsey meghivására 1911-ben Gödöllőn telepedik meg. Nem iskolai értelemben — tanitványa Kőrösfői-Kriesch Aladárnak.

Budapesten először 1911-ben szerepel a „Művészház"-ban, amelynek állandó kiállitója és alapitó tagja. 1912-ben a tavaszi tárlaton jut először szóhoz a Műcsarnokban. Állandó kiállitója és alapitó tagja a „Nemzeti Szalon"-nak. 1917-től 1921-ig a legszorosabb viszonyban él Csáktornyaival s ez fejlődésére döntően hat. 1919-ben több gödöllői festőtársával megalapitja a „Gödöllői művész egyesület"-et. Első gyüjteményes kiállitása 1923 április-majus hónapokban volt Budapesten, a Helikonban.

Olajfestmények

		Árak ezer koronában
1	Kenesei halászok a Balaton jegén	10000
2	Alkony II	5000
3	Erdő szélén	2500
4	Este III	3000
5	Kisértés	1500
6	Látóhegy Kerepes mellett I	2000
7	Délután	2000
8	Naplemente	600

Nemzeti Szalon 1924. május
40. csop. kiáll.

A kiállított műtárgyak jegyzéke.

9	Balatoni idill	800
10	Lóversenytéri jelenet	800
11	Vihartól meglepett balatoni csónakázók	800
12	Naplemente Balatonaligán	500
13	Tél II	1500
14	Jelenet egy vasuti váróteremből	2000
15	Éjjeli pillangók	2000
16	A három jó madár	1000
17	Mecsekaljai szőllő részlet	1500
18	Malomtói részlet Gödöllőn	3000
19	Aratás után (gödöllői tájrészlet)	2000
20	Ré zlet a gödöllői határból	800
21	H. Szoboszlói szélmalom	800
22	H. Szoboszlói részlet (pasztell)	500
23	Kősi mellől, H. Szoboszlói részlet pastell	1000
24	Szadai dombok	1000
25	Tűz II	1000
26	Nagyanyjával incselkedő gyermek	600
27	Junius	600
28	Akt tájjal (szinvázlat üvegre)	1000
29	Önarckép	mgtul.
30	A művész neje	mgtul.
31	Álom	1000
32	Szimbólum	2000
33	Késő este	3000
34	Köd	1000

35 Piaci jelenet Gödöllőn		1000
36 Falusi történet		1500
37 Jéghordás Aligán		500
38 Rózsák		800
39 Muskátlis csendélet		1000
40 Téli délután (Gazdasági udvar Aligán)		2500
41 Mese (composició)		800
42 Csendélet		600
43 Pécsvidéki tájkép		1000
44 Mecsek aljából		600
45 Tájkép (szinvázlat)		300
46 Elhagyott Mária-Besnyői présházak		1500
47 Vasárnap délután		2000
48 Önarckép		2000
49 H.-Szoboszlói juhász bojtár		500
50 Ozsonázók		10000
51 Esti hangulat		1000
52 Aratáskor (szinvázlat)		400
53 Leányarckép		300
54 Öreg asszony feje		300
55 Merengés		1000
56 Falusi bál	pasztell	400
57 Az első nyomtatott betük	„	400
58 Jó pásztor az eltévedt bárányok között (composició)	conte rajz	400
59 Krisztus	szénrajz	300
60 Tanulmányfej (vázlat)	rötlich	250

Dettár György
19 Márciusi napsugár. Olajf. 10,000.—

Nemzeti Szalon
téli tárl.
1922. jan.

V

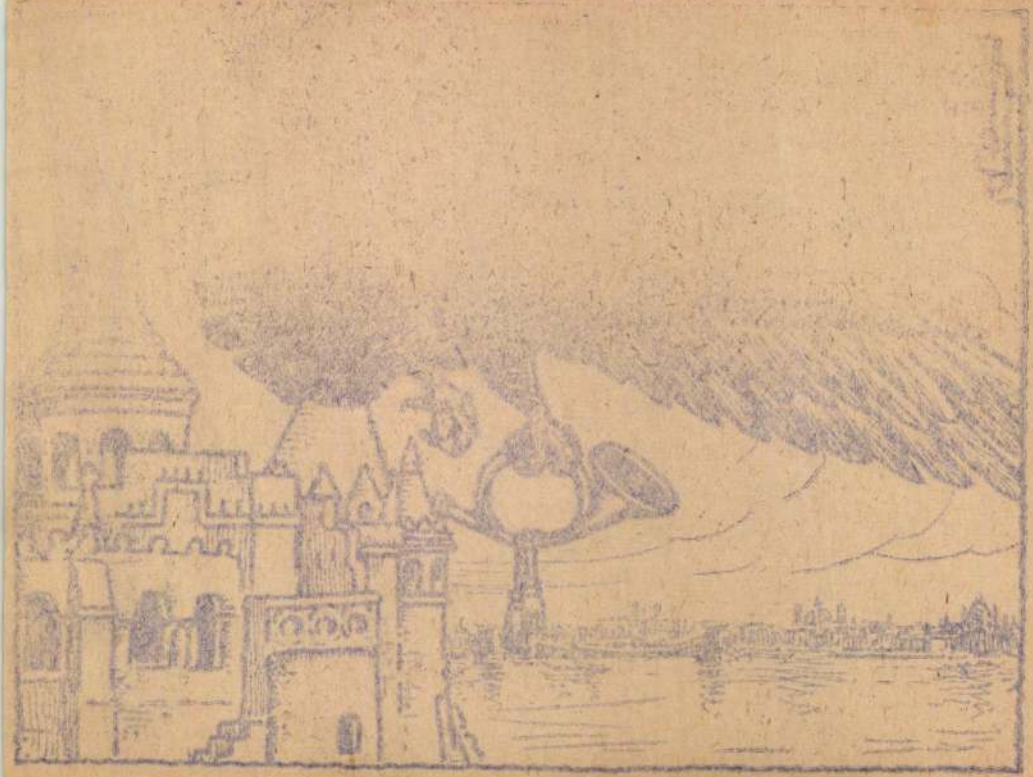

Dettár György

Sétant Balatonaligán,
pasztell
1000.–

Tél Balatonaligán,
akvarell, 1000.–

Nemzeti Szalon

II. Balatoni kiáll.
1924. nov – dec

V

Halápy János: Tihany látképe

Dettair György

Helikon
1923. ápr. – máj. kiáll.
koll. kiáll.
életrajz.

✓

Grosz Frigyes:

Derékon alól, kissé balra, á
na s arcza leberetvált. Jobb kez
akasztja s balját lecresztve ta
lehajtott, órájának aranyláncz
keresztt diszíti. Balra a hátte
Henrik 1858" olvasható. A kép
ez:

Dr Grosz
született
meghalt
Nagyvá

Olajfestés vászonra, méret
Festetett: Pecz Henrik
Reiss Samú ajándéka

M. Kept. 99.

Dettár György

szül 1892.

életrajz

gyüjt. kiáll -

Helikon

1923. ápr.-máj.

katalogusa

könyvtáramban

NEMZETI SZALON
1931. OKTÓBER

Király
II.

DETTÁR *György*, festő, * Mezőhegyes 1892 ápr. 8. Budapesten, Münchenben, Milanóban végezte tanulmányait s 1919. a gödöllői művészek közt telepedett le. 1911-től állít ki Budapesten, túlnyomórészt tájképeket. Első gyüjt. kiállítása 1923 tavaszán volt a Helikonban, a második 1924. a Nemzeti Szalonban. Esti hangulat c. képe a Szépműv. Múzeumban van.

E. G. I 2461

Meg Nellt
1951. febr. 17.
Leány a Körlése

egyike pipál, ólmot és szurkot olvaszt, a kandallóban hús lóg, az ajtó közelében a falra képet akasztottak és a dob alatt létra van a falhoz támasztva.

Vászon, méretei 44 : 85 cm. — Mündler : XI. 13.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok :

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812 : VII. 19. *Alessandrino :* Eine Folterkammer. — 1815 : V. 21. *Alessandrino :* Eine Folterkammer. — 1844 : XII. 30. *Alessandrino :* Eine Folterkammer. — 1865, 1866, 1867, 1869 : XI. 13. *Alessandrino :* Kínpad és eszközök.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871 : XI. 13. *Alessandrino :* Kínpad és eszközök. — 1873 : XI. 13. *Alessandrino :* Eine Folterkammer. — 1876, 1878, 1879 : VI. 228. *Alessandrino :* Kínzó kamara. — 1881 : 637. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* Kínvallatás. — 1888 : XVIII. 594. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* A kínvallatás. — 1896, 1897 : XVIII. 594. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* A kínvallatás. — 1897 : XVIII. 594. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* Die Folterkammer. — 1898 : XVIII. 594. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* La chambre de torture. — 1901, 1904 : XVIII. 594. *Alessandro Magnasco Lissandrino :* A kínvallatás.

Dr Hár György

élet. -

Nemzeti Kalon

1924 szept

V

Trowisch, Benedict, rozsonyi vékmüves

V.110

Dettár György

festő

Gödöllő

Műcsarnok

1924 tav

V

Dettár György, festő, szit.
1892 IV. 8. Merőhegyesen.
Budapesten Münchenben
és Milanóban tanult. 1919
óta a gödöllői művészcsoport
tagja. Fővárosi tartalékban
1911-tól főleg tag képékkel
szerepel.

6 MKT. 1912. tav.
Ein. of.

202.

m közt nézve van ábrázolva. Jobb
ával kardjának markolatát fogja.
hegyesre pödrött bajusza fekete, szeme
beretvált. Körülcsavart nyakkendője
ányán s fehér prémes bekecsén ékköves
rekát zsinóröv szorítja s kardkötője
agjának forgója látszik.

retei 85:68 cm.

r. Al. Kepis 201.

Dettár György, festő; szül. 1892 ápr. 8-án Mezőhegyesen (Csanád megye). Tanulmányait Budapesten (1910), Münchenben (1911) és Milanoban (1911—12) végezte. 1912-ben Velenczében és Rómában volt tanulmányúton s ezután Tripoliszban, Alexandriában és Cairóban is járt. A budapesti Műcsarnokban 1912 tavaszán állított ki először. Említésre méltó képei: Ecce homo (1910), Úton (1912), Én (1912), Gondolkodó (1913) és Istenek alkonya (1913). Jelenleg Gödöllőn él.

A művész közlése nyomán.

Detáry - Dettár György

Vihar előtt c. képe

repr.

Képzőművészet

1933. 57. 7. 39. l.

kép

STÜHMER
MIKULÁS
STÜHMER MIKULÁS
STÜHMER
MIKULÁS

Dettár György

Koll. Kiáll. Békés-
csabán 1929. ősén.

Képzőművészet

1929. 220 l.

DAS ARCHÄOLOGI

DES DEUTSCH

M. Nemo ért Dettár Mária

1940 febr (r. Nemo)

Gödöllői Táj kép, of

		Kikiáltási ár pengőben
	raton stílus. (Pamlag, 4 karosszék, 2 támlásszék, asztal, zongoraszék. Csekély hibával.) . .	580.—
2342.	ASZTAL. Fényezett diófa. Késő-Biedermeier .	65.—
2343.	NAGY KAROSSZÉK. Gazdagon faragott és aranyozott fa. (Hibás.)	120.—
2344.	ASZTAL. Fényezett diófa. Neobarokk . . .	50.—
2345.	VIRÁGTARTÓ ÁLLVÁNY. Mahagónifa, aranyozott bronzveretekkel. Empire stílus . . .	20.—
2346.	VARRÓASZTALKA. Fényezett diófa. Biedermeier stílus	20.—
2347.	ALACSONY ASZTALKA. Tölgyfa	30.—
2348.	FÜGGÖNYTARTÓRÚD. Hársfa, faragott sas alakjában. 2 pár. (Hibás.)	15.—
2349.	SZALONBÚTORKÉSZLET. Fényezett diófa, piros szövettel kárpitozva. 1850 körül. (Pamlag, 2 nagy-, 4 kisebb karosszék és 1 asztal. Kis hibákkal.)	280.—
2350.	KEREKASZTAL. Cseresznyefa, berakott díszítéssel. Biedermeier stílus	75.—
2351.	KAROSSZÉK. Faragott és aranyozott fa, francia brokáttal kárpitozva. XVI. Lajos stílus. Fodor gyártmány	60.—
2352.	HÁROMAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY. Fényezett diófa	250.—

Munkácsy Cék Bettár Mária

1934 máj (Ernst)

Alföldi Sáj

Falu vége

	Kikiáltási ár pengőben
2055. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, golyós, kakasnélküli, 8 mm. Meffert, Suhl. Bőrtokban . . .	1.000.—
2056. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, 12-es	550.—
2057. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasos, 12-es. Kirner József, Budapest, Bőrtokban . .	90.—
2058. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros, 12-es. Scott, London. Bőrtokban	1.000.—
2059. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós, 8 mm, ismétlő. Mauser	85.—
2060. ÖNMŰKÖDŐ PISZTOLY. 9 mm. Steyr. Bőrtokban	20.—
2061. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, sörétes, 16-os, ismétlő	20.—
2062. FORGÓPISZTOLY. Ötlövetű, 9 mm. Smith és Wesson	40.—
2063. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros, 20-as. Triebel, Suhl . . .	260.—
2064. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros, 16-os. Kirner, Budapest . .	600.—
2065. PÁROS VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli ejectoros, 16-os. Halva Sándor, Budapest. Egy bőrtok és egy vászontok	700.—

Dettár György

Műcsarnok festő gödöllő
1924. tav. kiall. 580, 581

Erdő szélén | of
Este II

1939 déli
Magyar halár

~~1940 f.~~

Edeinyek, Harmata VI. 133.

Dettár György

koll. kiáll. Helikon

1923. ápr.

Önarchép (mvető fej)
" " vázlat
Domboldalon
Anyám II
Eső a látóhegen
Látogatók
Útkeresők
Gödöllői hisgarda udvara
Erdőszélén
Tél I
Tűz I
Esti hangulat
Vasárnap d.u.
Alkony I
Este I
Kritikusok
Apám
Tanulmány a Nyárhoz
Háborús emlék
Bohémek
Játék az estalkonyban

Nyári képtárlat Mátyásföldön

Dekár György

(1)

1920 jul. nyújt

Szt Jakabi tó részlet
Topolya fák
Nyári d.e.
A Gödöllő melletti vasuti bevágás
Nyári reggel
Út a Szt Jakabi-erdőből
Hortobági tanye
Részlet Gödöllő vidéréről
Parasztház udvara Téden

A gödöllői fürdő háte mögül
Nonyhai edény
Három bögre
Kőrej porcellán
Elhagott csőskünyhó
Csáktornya - búzási fahíd
Domboldal
Erdőrészlet
Cés

./.

		Kikiáltási ár pengőben
1998.	MAGYAR PERZSA. 129×68=0.88 m² . . .	57.—
1999.	SZÖVÖTT GYAPJU SZŐNYEG. Lengyel, 205×150	70.—
2000.	MAGYAR PERZSA. 144×80=1.15 m² . . .	75.—
2001.	SZÖVÖTT SZŐNYEG. Kisázsia, XIX. század eleje. (Hibás, javított.)	300.—
2002.	MAGYAR PERZSA. 135×80=1.16 m² . . .	75.—
2003.	KARAMANI FÜGGÖNYSZÁRNY. Egy pár .	65.—
2004.	MAGYAR PERZSA. 225×131=2.95 m² . . .	190.—
2005.	INDUS, 490×400=19.60 m²	2000.—
2006.	MAGYAR PERZSA 118×71=0.84 m² . . .	54.—
2007.	KARAMANI FÜGGÖNYSZÁRNY. Egy pár. (Hibás.)	60.—
2008.	MAGYAR PERZSA. 119×66=0.79 m² . . .	50.—
2009.	MAGYAR PERZSA. 145×71=1.03 m² . . .	65.—
2010.	MAGYAR PERZSA. 121×62=0.75 m² . . .	48.—
2011.	MAGYAR PERZSA. 118×71=0.84 m² . . .	54.—
2012.	MAGYAR PERZSA. 148×82=1.21 m² . . .	78.—
2013.	MAGYAR PERZSA. 171×89=1.52 m² . . .	98.—
2014.	MAGYAR PERZSA. 180×143=2.57 m² . . .	165.—
2015.	MAGYAR PERZSA. 163×95=1.55 m² . . .	100.—
2016.	MAGYAR PERZSA. 154×75=1.15 m² . . .	75.—
2017.	MAGYAR PERZSA. 162×88=1.43 m² . . .	92.—

Mátrásföld (2) Dettár G.

A gödöllői koronauradalom majorja
November I
Anyám I.
Magtár
Tejes edényeli
Medicina
eseresnye a törfe és [illegible]

Műlandósig (freskótanulm.
Csige-bige mere ki
Freskó Tanulm.
Sárgarurás bány
Elhagatva
Rezes erdő

temp

Női fej
Konyvdís I-II

Fusz

Tan fej
Földások

grafitr

Ünarekép várlat, tiéur

Mő nő tanulm. c. r.

		Kikiáltási ár pengőben
1762.	OVÁLIS TÁL. Fajánsz, festett virágdísszel. Német	32.—
1763.	OVÁLIS TÁL. Fajánsz, lilával festett díszítéssel. Holics?	27.—
1764.	LEVESTÁL FEDŐVEL. Porcellán, festett és felrakott díszítéssel. Nymphenburg	25.—
1765.	ÉTKÉSZLET. Porcellán, festett virágdísszel. Hüttl, Budapest. (12 különböző tál, 1 mártáscsésze fedővel, 1 mustárcsésze, 1 sótartó, 22 mély-, 32 lapos-, 32 tésztás-, 23 kis tányér. Több darab csorba és repedt.) . . .	280.—
1766.	TALPASPOHÁR. Fujt üveg, köszörült díszítéssel. 18 darab	45.—
1767.	NŐI AKT. Fehérmázú majolika. Zsolnay, Pécs	40.—
1768.	KANNA. Fajánsz, kékkel festett díszítéssel. Tata, XVIII. század	20.—
1769.	ÉTKÉSZLET. Porcellán, aranyozott szegéllyel. G. H. T. monogrammal. Hüttl Tivadar, Budapest. (33 nagy-, 35 kis-, 27 csemegetányér, 1 tálca, 17 kávés- és 17 mokkacsésze)	150.—

Dettár György

A Mühárát

1923. 52 l.

Miálli Tások

Gönez h. n. II. 174.

Dettár György

1940 lakott

VIII. k. Flomok u.

8–10.

megírva // Dettár György festő

életr. Koll.

Helikon

1923. ápr

V

Este	Ampére	Cuarch	Alhoy
	1920 M fold	1924 NG	1923 Hel 1924 NG
1923 Hel 1924 thekt 1924 NG	1923 Hel		
			1933 NG

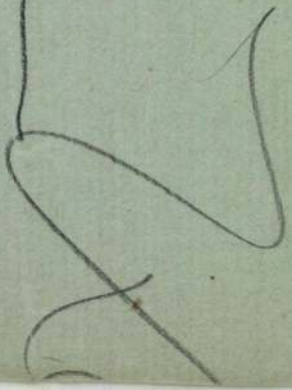

Lakis ok e
fordpin

Détár Dettár György MDK

Gödöllői táj télen, olf.
Idill a gödöllői határban, olf.
Gödöllői tájkép, olf.
Kerepesi látóhegy, olf.
Necseki szőlők, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban 1929.

Détár Dettár György MDK

Mosónők az Ipolyban, aqu.
Hortobágyi táj, vázlat,
Idős falusi asszony, szénvázlat.
Falusi férfi, vázlat
Gödöllői táj május végén, aqu.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban 1929.

Détári Dettár György

MDK

Magyar határ

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Dettár György

* **Dettár György gyüjteményes kiállitása.** Ma, kedden nyilt meg *Gödöllőn*, a községháza disztermében *Dettár* György, a törekvő és tehetséges fiatal festő gyüjteményes kiállitása. December 4-ig marad nyitva a kiállitás, naponta délelőtt kilenc órától este hétig; december 1-én, szerdán, délután 6-tól 8 óráig gödöllői *Vidák* Sándor és zenekara sétahangversenyt ad.

M. 1926. XII. 1. (Magyarság)

Kutak Igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Détár Dettár György MDK

Péter-Pálkor, aqu.
Angelus, szines rajz
A máriabesnyői galmokon, aqu.
Gödöllői szegény ember háza, rajz
Kismosás az udvaron, pasztell

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházában 1929.

Dettár György

Sétaut B.Aligán, paszt.

Tél B.Aligán, akv.

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov. lo 1.

Dettán György
festő

M.D.K.

73) Esti hangulat
(Wograd-megyei Múzeum)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

51.

MDK

Dettár György

Márciusi napsugár, olaj

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 5 l.

Dettár György
Kacérkodás, temp.
Nem ég a pipa, paszt.

Képgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1920. ápr. 4 l.

MDK

Dettár György

Korona urad.magtár Gödöllőn, of.

Alföldi táj, of.

N.Szal.kiáll. 1927. jun. lo. 1.

MDK

Dettár György

November, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 8. l.

Dettár György MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotásai:

"Előre" plakátterv. Pap. szén. Temp.

"Fegyverbe - Előre!" plakátterv. Pap. pasztell.

"Harcoló proletár" plakátterv. Pap. cer.

"Har-coló proletár" vázlat. Pap. cer.

138.1.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE

LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp. 1961. 131-178.

MDK

Dettár György

Nyár, of.

N.Szal. tav.tárlat, 1922.máj.

M.D.K.

Dettár György /1892-

73. Esti hangulat. Olajf. 34.5x50 karton

Elveszett. /Nógrádmegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
5. l.
MUMOK. Bp. 1952.

DETOMA ALFONZ

TRM 481. 12.0.

Bp. XI. ker.

Fényképkiállítás, Pécs, 1926. Arad
Fényképkiállítása, Arad, 1966.*A Magyar F*
Irodalom: Az Amatőr, 1909. nov., A Fény,
Kankowszky Ervin: *Magyar sajtó és a fény*
Gábor: *A fotóművészeti kiállítások szakrepe*
Kardos Sándor: *Leletek a magyar fotográfia*
Kincses Károly: *Fotográfusok – Made in H*
Múzeum 1998.

FAJTH JÁNOS (Bátaszék, 1820.k – 1880.
Az első fényképezőgépgyártók egyike hazá
gyógyszerészet, nem a festészet vagy az ezü
hanem az optika, a mechanika felöl. Nem tu
ezért joggal feltételezhetjük, nyugtalan emb
csinált tájképeket, népviseleti képeket, Vah
rövid ideig a festő Barabás Miklós fényképe
alapján, az ő megrendelésére 1843-ban csisz
objektívet. Fajth és Nusz néven Pesten, a Di
optikai műhelyt. Kamerákat is gyártott. Má
Kígyó utcában. Önálló műtermet nyitott Pes
társult a már említett festővel Barabás és Fa
által egyedül használt műterem 1862-es alap
épület felső két szintjén foglalt helyet. Lent
helyiségek, fent pedig a felvételi terem a ho
Barátok tere 1. alá költözött felszerelésével.

Detoma Antonio

DETOMA A.

MŰMÁRVÁNYOZÓ
ÉS STUCCATEUR

BUDAPEST
I., Fehérvári-
út 51. szám.

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI
ÉS BRAUNSCHWEIGI
HERCEGI UDVARI
SZÁLLÍTÓ.

Magyar Iparművészet
1905. kiadás

Firenzei és umbriai Madonnái kevés
a beállitás,a komponálás sokkal vál
való a Louvreban őrzött "Madonna fá
lemes,ritmikus vonalvezetés érvénye
ránt.Behatóan foglalkozik a fény és
tónust akar elérni.Az alakok monume
dell'Impannatan"/1514,Firenze,Pitti,
kával halmozták el.A pápa Róma müvé
megbizást tanitványaival végeztetet
nitványai.Ekkor már épitészettel is
ron is,részt vett a Santa Maria del
tésében is.A barnás vörös szinekben
Kiegyensulyozott kompozició a "Mador
A mozdulatok egymásba kapcsolódnak,
marad.-- Egészen ujszerü kompoziciót
Mária a kis Jézussal a karján a felh
gos glóriat fest,ami által plasztiku
s szépségét kiemeli.Spirituális elgo
galmazza meg,ami egészen eredeti.A f
tan,átszellemülve nézik a felhőkön m
San Sisto rend számára készitette a
Előbbi:Róma,Vatikán,1511./.L754-ben
volt.Szintén spirituális,viziószerü
köpenybe burkolt alakja,karján a kis
balra áll,ugyancsak a felhőkön Sixtu
térdel.Lent egy párkányra két kis an
Jézus tekintetében valami ijedtség,t
Hiányzik az anya és gyermeke közötti
tek és angyalkák alakjával tökéletes
Rafael ezzel a transcendentális kom
Tartalmi tekintetben haladóbb Michel

Detoma Antal

núl. 1821. nap. 26.

ired

Dankómonim

13 l.

Élétrajza látmul

u. o. 62. l.

Ezt lásd okvetl.

MOB kotár 221. sz.

U S

20. hét

ÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
16 lep. János	17 Paskál hv.	18 Venanc	19 Cantate

Füsse und Stege geschnitzt

Octoma Antal

1821 – 1895

l.

Edvi Ent

18. l.

. Olasz, XVIII. sz. — Puppenkommode, Nussholz,

ött, támlája négyzetes, felül ivelt, diófa. Osztrák, schnitzt. Österreich, XVIII. Jh.

kozva, diszes csontberakással, lecsapható eleje XVII. sz. — Kabinettschrank, schwarz lackiert, ar, dahinter mehrere eingelegte Laden. Italienisch,

k elejét domboru himzés disziti. Négy csavaros- XVII. sz. — Kabinettschrank, die Schubladen mit isse. Tanne. Englisch, XVII. Jh.

oldalán zárt szekrény, ülése felnyitható. Olasz, rochen. Italienisch, XVII. Jh.

eje mögött sok kis fiókkal, teteje felhajtható, eleje sont és fa intarsiával, Certosa-munka. Olasz, XV. arsia. Italienisch, XV. Jh.

a, korabeli selyemhuzattal. Olasz, XVIII. sz. — Seide überzogen. Italienisch, XVIII.

evonva. Velence, XVIII. sz. — Schlittensitz, mit XVIII. Jh.

—

Dékonia Antal

[Egyházm. Lap]

1885. 96. l.

(vegyes.)

416 sz.

Gyula urnak

Budapest

Budapest, 1908 június 30.

, de csak egyszeri érvénynyel igazoljuk, hogy

megbizásából

Frankfurt korona —

n levélbeni értesités mellett mai értékkel

„HERMES"

Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság

Dorottya-utcai fiókpénztára meghatalmazásából:

Deloma A.

l

Egyházm. Lap

1886. 256 l.

(Az esztergomi főegyházi kupolája.)

„HERMES" Magyar Általános Vállalatlan Részvénytársaság Dorottya-utcai hokpénztára.

Méltóságos

báró Forster

Műemlékek számla

Ezennel ——— példányba

Négyezerharmi

fizet ett le pénztárunknál, mely összeget kül

nagyb. számláj a javára könyveljük

K 4030.—

Detoma Antal

mummarványozó és
stukkőműves

készítette az esztergomi
primási palota
lépcsőházának és
díszterméneck
díszítését

Homor Imre

Esztergom nevezetessé-
gei. Esztergom. 1930.
26. l.

Detoma Antal

De Toma Antal

---

l.

Lepold-Homor Esztergom

39, 46, 57, 92,

---

l.

Lepold-Lippay Esztergom

25. l. 50. l.

Detoma Antonio

l.

Lykakörös

73. l.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÉREM- ÉS RÉGISÉGTÁ

Térítvény

A könyv szerzője és címe	Kötetek száma	Ivrét	Jelz

Kelt 1..... *Sajátkezű aláírás:* .....

Határidő 1..... *Állás:* .....

Hivatalos jegyzet: ..... *Lakás:* .....

Detoma Antal

mincs Lippert József

lód

rád

Új Magyar Sion

1886. XVII. 634, 655. l.

(Az esztergomi nézes-egyház kupolája.)

1-107. M.

„Stätten der Cultur", Bd. 23.

Leipzig
Klinkhardt u. Biermann
e.n. (1910)

Dedoma Antal

l.
Tarnócki

59. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Detoma Antal

vród

z

Való Simon dr.

Adalékok a budapesti központi papnevelő intézet történetéhez. Bp.

1896. 14. l.

...ondult
~~...~~, talapzaton nyngvó diszes keretben. Jobb
...t. ~~...~~ Fölfelé fésült hajat, bajuszt és állán hegyes
...t széles gallérja s kézelője csipkeszegésű, ~~...~~ vértje
...felé kendő vonul. A tojásdad medaillon fölött, me-
...vesznek körül s oldalt álarczok diszítenek, ~~...~~
...tarz a czimer fölé, melynek mondatszalagján
...suo gloria", míg a sarkokban ~~...~~ gyü-
...ratai a kereten:
...VECORVM GOTHORVM VANDALORVM REX MA-
...E etc."

...:
...sant, and Vicorious Prince,
... grace of GOD.
...ks, and Vandals, great Prince
...nia &c. Carelia, Lord of Ingria &c.

..... "

..."

...i a vonalkeretnek 18.8: 11.5 Cm.

3.
...on Humphrey Moseley 1654. pag. 179.

276/95 N° 5.

Detoma Antal

1885-86-ban Lippert József tervei szerint Eészítette az esztergomi főszékesegyhez kupolájának stucco díszítését és másványozását

Walter Gyula dr

Simor János bibornok hercegprimás emlékezete.
Esztergom 1891.
62. l

Crataegus monogyna

galagonya

Antonio

Detoma ~~Antal~~, olasz műmárványozó; szül. 1821-ben Varalloban, Novara mellett, megh. 1895 okt. 25-én u. o. Negyven évig mint udvari műmárványozó Bécsben élt, a hol egyebekközt ő készítette az új opera, a parlament, az egyetem és az új tőzsde stucco munkáit. 1886-ban Lippert József tervei szerint D. készítette az esztergomi bazilika belső díszítését is.

Győrffy Lajos: Az esztergomi bazilika története és leírása. Esztergom, 1886. 26, 32. l. — *Osztrák-magyar monarchia írásban és képben.* Magyarország IV. kötete. Budapest, 1896. 516. l. — *Thieme—Becker:* Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1913. IX. 163. l.

Detoma Antal

l

Közlezrkiáll

1381. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Detoma Antal

stuccator

wed

Milano 1906

Fi-l

TÖRVÉNYJAVASLAT
A MÜEMLÉKEK VÉDELMÉRŐL ÉS AZ ORSZÁGOS MÜEMLÉKI HIVATAL SZERVEZÉSÉRŐL.

I. Fejezet.
a müemlékekről és azok gondozásáról

Detorna Antal

neve emlitve nincs
de úgy tudom, hogy
az Országház műmár-
ványai az ő válla-
latában készültek.

Alpár Ignác: Az
Országház műmár-
ványai. Épitő
Ipar. 1902. 40. sz.

Azzal vádolják, hogy
műmárványai reped-
nek s ezáltal milliós
károk keletkeztek

lusnak páratlan energiáinak ö
vészettörténet eme első, való
szabóan hatott az egész országá
remeke és törzsműhelye lett é
névtelen homályából éppen mos
épitészegyéniség körvonalai.
gondolunk, ki 1265 - 1279 köz
figyelmessé lett rá, kivált a
ban - ..... illud idem castru
adornare..... - és alkalmat
laboribus et studiis aquistum
vényesitse. Sajnos fővárosunk
tetlen maradt monumentális ör
mester épitőtevékenységének i
régibb maradványain kivül tul
azok, melyek többszörösen áté

JEGYZETEK

1874-79. a Lipesti Nemzeti Muzeum fölépesőházának stukkómárvány munkáit Teuchert bécsi márványozó mesterrel közösen készítette.

(1)

(4) ~~1884.~~ ~~1885.~~ Lippert József tervei szerint D. készítette a Lipesti központi papnebelde házi kápolnájának stukkómárvány munkáit.

(5)

1885-1886. az esztergomi főegyház kupoláját vegyenesek Lippert tervei szerint stucco ~~[illegible]~~ burkolattal, dobját pedig ⊥

(6) ut Lipesti lipótvárosi templom összes műmárványozás munkáit vezette.

+ márványozat ekenítette.

JEGYZETEK

(2) Detoma Antal

1875.

Készítette a Bakács kápolna kupoláját Simor János herceg-primás megbízásából tízezer forintért 1875-ben.

Körösy László dr

Esztergom. Esztergom 1887. 120. l. 121.

Az esztergomi székesegyhán nagy kupolájának díszítése fentitől Lippert tervei szerint.

Bp.
IX. Hőgyes Endre

(3) 1882. az esztergomi primási palota lépcsőházának és düzterméneh stukkómunkáit kezi-
tetti Lippert József ter
ve szerint

		Kikiáltási ár pengőben
1240.	SÓTARTÓ. Ezüst, ovális, empire stilusban. 1 pár. Bécsi jellel és 1814. évszámmal. (Újabb.)	40.—
1241.	MÁRIA TERÉZIA MAGYAR KIRÁLY, ERDÉLYI NAGYFEJEDELEMSÉGI KIS ¼ FORINTOSA 1749-BŐL. Arany	8.—
1242.	FEKETEKÁVÉSKÉSZLET. Ezüst, keleti ízlésben. 465 gr. Prága, 1862. (2 kanna és 1 fedeles cukortartó.)	120.—
1243.	GYŰRŰ. Arany, egy brilliánssal	200.—
1244.	SÓTARTÓ. Ezüst, fülekkel és talppal. 85 gr. Orosz, XIX. első fele	25.—
1245.	FÜLBEVALÓ. Arany, brilliánsokkal. Egy pár	360.—
1246.	SÓTARTÓ. Ezüst, sajtolt díszítéssel. XIX. század közepe	5.—
1247.	SÓTARTÓ. Ezüst, bordásan verve. Bécs, 1857 .	5.—
1248.	POHÁR. Ezüst, bordásan verve, 215 gr. Bécs, 1840 körül	45.—
1249.	TALPAS SÓTARTÓ. Ezüst, 125 gr. Bécs, 1842	25.—
1250.	SÓTARTÓ. Ezüst. 55 gr. Louis, XVI. Bécs, XVIII. század vége	15.—
1251.	KEREK KOSÁR. Ezüst, sajtolt és áttört peremmel. 165 gr. Bécs, 1860. (Hibás, hiányos.) .	30.—
1252.	TALPAS GYÜMÖLCSTÁL. Ezüst, bordásan verve, neobarok díszítéssel. 230 gr. Bécs, 1852 .	60.—

Detoma

a bpesti bazilika
mumarvány munkái

ivod
z

Velvánd

163-l.

Detoma Antal

wód

z

Lech bit Istvan I.

Kaus Lech

Detre MDK

1485-i soproni forrás szerint Haberleiter Miklós epitáfiumképét Detre 5o solidus dénárért festette. /Házi J. Spron középkori egyháztörténete. Sopron 1939, 121./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.91,2o3.1.

Detre Dezső

az alábbi tervpályázat on megvételben részesült 17. számú pályater v egyik szerzője.

A Budapesti Televizió Adóállomás és Mikrohullámú Központ fejlesztésére kiirt tervpályázat, 197o.
Magyar Ép.Miv. 1971.3.sz.2-8.l.
8.l.

de. D. K.

DETRE Dezső építész

(VUATERV)

Tihany-Rév, üzletház 1959/60. (Rest.)

Társtervező: Dianóczki János

Főépítésvezető: Gaiger Lajos

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 20. l.

Dette Gwendolin

Keramikus

1927

Címnek 1930. 82. l.

M.D.K.

Dettár györgy /1892-

128. Esti hangulat. Olajf. 34.7 x 50, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 15. l.

DETEK.

Detek az Árpádok idején királyi birtok volt, az abaúji vár földjei közé tartozott. 1272-ben ajándékozta el V. István Kemény fiának, Jánosnak és Gergely fiának, Pálnak. 1402-ben előbb zálogban, majd királyi adományképpen a Perényi-család nyerte el Zsigmond királytól. 1427-ben 16 adózó portája volt itt a Perényieknek, de a jászói apátságnak is voltak részei. 1430-ban Detek osztályos egyezség folytán Perényi Istváné és Jánosé lett. Rövid ideig Giskra is birta zálogban a helységet. Mint Perényi-birtokot a 15. század második felében a nagyidai vár tartozékai között találjuk. Perényi jobbágyai a mohácsi vész után urukkal együtt protestáns hitre tértek át s Deteken is megalakult már a 16. században a ref. egyház. 1640-ben a török teljesen kirabolta, majd felgyújtotta a helységet. A még megmaradt lakosság meghódolt s évi adót ajánlott fel. 1670 körül Szuhay Mátyás hűtlensége folytán kincstári birtok. 1696-ban kúriális helység. 1715-ben is csak 4 zsellér háztartást tüntet fel az összeírás. Földesura ezidőben a Csató-család, amely újra benépesítette borsodmegyei magyarokkal. 1828-ban 56 háza és 398 nagyobbrészt rk. vallású lakosa volt. Birtokosa a Csatókon kívül a Szemere- és Meczner-család. 1869 és 1920 között 439-ről 607-re emelkedett a lakosok száma.

Kisközség az encsi járásban. Hozzátartozik: Tengeri-tanya. Területe 1747 k. hold. Lakosainak száma 681, kik 1 kivételével magyarok s vallás szerint: 404 rk., 123 ref., 83 ág. ev., 65 gk. és 6 izr. Foglalkozása a legtöbbnek őstermelés. Lakóházainak száma 103. Rk. temploma van. Iskolái 1 rk. népiskola és 1 rk. általános továbbképző. Vasúti állomása: Halmaj 13 km-nyire. Utolsó postája és távirdája: Bakta.

ENCS.

Az ásatások alkalmával kőkori telep emlékei kerültek napfényre Encs területén, tehát ősi idők óta emberi lakóhely. A magyar történelem első századaiban a királyi családdal rokon, hatalmas Aba-nemzetség birtoka volt. A 13-ik században a jolsvafői Tornai javai között találjuk. 1406-ban kihalt a Tornai-nemzetség s birtokai Bessenyő Pál és Berencsi Sáfár István tulajdonába jutottak. Encs urai ettől kezdve a tornai uradalomével egyeznek. (Lásd Tornánál.) A hódoltság alatt a lakosság áttért a ref. vallásra, 1608-ban Encs ref. gyülekezete fel van véve az abaúji egyházkerület egyházai közé. A 17. század elején csaknem elpusztult. 1648-ban egynyolcad adózó jobbágyportája volt. Lassan újra benépesült. 1696-ban 8 jobbágycsalád lakta. 1706-ban Rabutin seregei felégették Rákóczihoz való hűsége miatt, tehát ismét elpusztult. Innen magyarázható, hogy 1715-ben ismét csak 1 jobbágy- és 1 zsellér-háztartást találtak Encsen. 1720-ig 9 tót jobbágy költözött a helységbe. 1720-ban már 9 jobbágy és 1 zsellér háztartása volt. Rk. temploma 1780 körül épült. Földesura a szatmári békekötés után a gróf Keglevich-család volt. 1828-ban lakosainak száma (573, 86, 9) 668, 1869-ben 772, 1920-ban 1166 volt.

Kisközség, az encsi járás székhelye. Területe 1487 k hold. Lakosainak száma 1617, akik 5 kivételével magyarok s 1070 rk., 47 gk., 203 ref., 23 ev., 272 izr. és 2 egyéb. Lakosai főként őstermelésből élnek, de számos iparos és kereskedő is él a községben. Lakóházainak száma 273, rk. templom helyben van. Iskolái: 1 rk., 1 magán elemi népiskola, 1 rk. általános továbbképző. Vasútállomása helyben, valamint posta, távirda és távbeszélő is.

Detre Lorant

Éjjel, köraj z
Önarckép, olaff.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

(máre) Detre Lovánd

1925. SzMPT. által díjazott művészek kiállítása N. Halon

- Hegyes táj, olaff.
- Utca, vízf.
- ~~Rohyás~~ Boghyás mező, vízf.
- Havas föld, krétarajz
- Esti tájkeji, krétarajz
- Leányfej, krétarajz
- Ülő kis lányka, olaff.

Aurelianus V. 257.

1922. a SzMPT-tól 2-ízben 5000 K-ás ösztöndíjat kapott.

— Csongrádi V. 189.

megirva

Detre

Ötvös

1365. Selmecbánya.

52-52-bör.

ILLUSZTRÁCIÓK

Dettre Szilárd

festő

2

erőd

Literatura

1929. 162. l.

Gomai J:

Ezt ehinálják a mi-
piktőrök, szobrászok,
rajzolók, építészek
Párisban

követi a Szent István óta örökölt ezt a missziót.
A magyar müvészi zseni ma is ott áll az
európai fronton és sikerrel küzd a magyar
szellemi presztizs elismertetéséért,akkor
amikor erre a legnagyobb szüksége van. A
trianoni magyarság egyik legnagyobb vigasztalá-
sa és buzditása az a sok fényes siker,amit müvészeink
a nemzetközi tárlatokon

Detre

D. 2. *Szilárd*, festő, * Budapest 1891 jan 2. Párizsban és Münchenben Hollósy Simonnál tanult. 1915-től a háború végéig az olasz fronton volt. 1918. Budapesten telepedett le s leginkább arcképeket festett. Jelenleg Párizsban él. Kevés eszközzel, vázlatszerűen, derűs színekkel festi képeit. Falurészlet c. festménye a Szépműv. Múzeumban van.

K. gy. I. 245 f

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIII. 7. *A. Sacchi:* Mária és az alvó kis Jézus. — 1873: XIII. 7. *A. Sacchi* (?): Maria vor dem schlafenden Jesukind. — 1876, 1878, 1879: VIII. 273. *A. Sacchi:* Mária az alvó kis Jézus előtt. — 1881: 673. *A. Sacchi modora:* Mária és a gyermek Jézus. — 1888: XVIII. 595. *A. Sacchi követője:* Madonna. — 1896, 1897: XVIII. 595. *A. Sacchi követője:* Madonna. — 1897: XVIII. 595. *In der Art des A. Sacchi:* Madonna mit Kind. — 1898: XVIII. 595. *A. Sacchi* (manière de-): La sainte Vierge et l'enfant Jésus. — 1901, 1904: XVIII. 595. *A. Sacchi követője:* Madonna.

Detre Szilárd

festő Párisz

1.

Ernst Museum kiák

1935 febr.

tévesszáma CL

V

Detre Hilárd

l.
Forum
1935. 72. l.

NYOMTATVÁNY

EUROPA
M., KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ
ÉS KÖNYVKIADÓ R. T.

Rothermere utca 12 sz

Budapest

Detre Szilárd

l.

Váncossy Klára

A harai bábjáték

Bp. 1941. 41. l.

44. l.

Kut

Detre Szilárd, festő,

Kevés esőközzel, vázlatosan, francia környezettel, derűs színekkel festett képei vannak.

"The Island Farm"

Detre Szilárd

festő, grafikus

cród

?

Jbl Erzsi: Csoport-
kiállítás az Ernst-Mu-
zeumban.
Budapesti Hírlap
1935. febr. 2.

14-en erkező Nikó
nyos munkásságá
Nész vagyok.

Zalaapáti, 19

Detre Dittmann

Egje a Kópru-

Mürban

Német festők V. 212.

Dr. Lóránd

1920/21 II. — 1923/24 I.

Ferkéjzőmfőiskák

1932-33, 75. l.

Detre Lorand

Tájkép, olajf. repr.

Müvészet

1937. 7. sz. 60. l.

kép

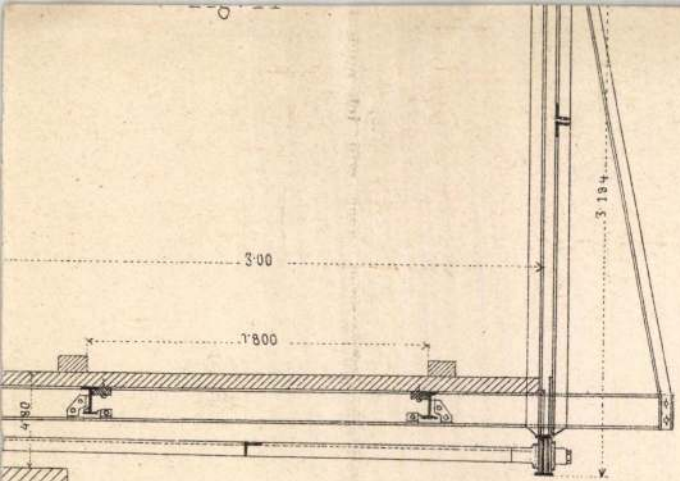

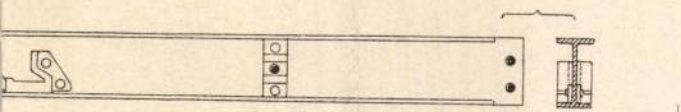

Maßstab für die Einzeltheile
1:200

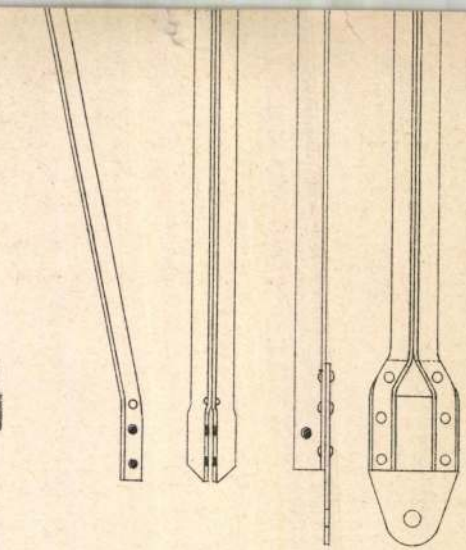

Fig. 15.

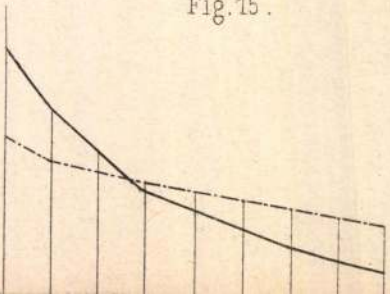

Detre Loránd

gut, Budapesten 1903 jan-
22. cig. ev. 8 gim.
1920/21. II. elsőéves mi-
vetszív. Vaszary Janoszné

Hackneyi (londoni) nejkrásnější III. 89.

Detre Loránd

festő

Műcs. Kiáll, 1927 tól

Pipics 111. l.

200.

Át. Képt.

ndkét kezét úgy tartja, mintha be-
a egyszer fodritott, szemöldöke bar-
leberetvált. Körülcsavart nyakkendője
ön ékköves gombok vannak, derekát zsi-
s kardjának markolatán a disz állati
látszik.

cm. — A Jankovics gyűjteményből.

Detre Loránd

Műcsarnok fertő

1927. Magyar táj. 721

Nagybányai utca

of

Kard VIII. 177.

Detre Lóránt

35	Tájkép	olajf.
36	„	„
37	Női fej	„
38	Csendélet	„
39	Nő könyvvel	„

Nemzeti Szalon

Kut
1937. ápr

KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA:

Elnök:

MÁRFFY ÖDÖN

Alelnökök:

EGRY JÓZSEF MEDGYESSY FERENC

Detre Loránd festő

Berlin, Mincsarnok

1930. tav. Erdl. 9. KUT. tagja

Tájkép hiddal

vizf

1937 (N. tral.)

Tájkép III-IV
Női fej
Csendélet
Nő könyvvel

of

550.

I
259.

550. Jan Brueghel I.

Sz. Bruxellesben 1568-ban. † Antwerpenben 1625-ben.

Az eredendő bűn. (Mózes I. k. 3. r. 6.)

Az Éden közepén a Tudás fája alatt ül Ádám és átveszi Évától a leszakított gyümölcsöt. A kertben gyümölcsökkel telt fák és virágok díszlenek, a melyeken és a melyek közt különböző állatok és madarak tanyáznak. Az előtérben, balról a forrás vizében, két hattyú uszkál. A folyótól átszelt hátteret dombos vidék képezi. A magasban különféle madarak röpködnek és az égbolt felhős. Alól balra a mesternek jelzését olvassuk. BRVEGHEL 1160

Fa, méretei 51 : 83 cm. — Mündler: IX. 10.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: X. 4. *J. Brueghel:* Adam und Eva im Paradiese von allen Thieren umgeben. — 1815: IX. 47. *J. Brueghel:* Adam und Eva im Paradiese von allen Thieren umgeben. — 1835: III. 15. *J. Brueghel:* Adam und Eva im Paradiese nebst vielen Thieren. — 1844: III. 16. *J. Brueghel:* Adam und Eva im Paradiese mit vielen Thieren.

Kut

Detre L

1926 márc - ápr (trust

Tájkép II

Kikiáltási ár pengőben

2864. ZSOLDOS JOANNES, Constituta rei sanitatis in Hungaria partibusque adnexis. Tom. I. ab. anno 1656—1818. (Jaurini.) Leop. Streibig, 1819. 8r., ppkts. — Egykor a pesti gyógyszerész-szövetség tulajdonában; következő bejegyzéssel: „Liber Gremii Pharmac. Pestani". (Több nem jelent meg! Igen ritka mű, pesti orvosi vonatkozásokkal.) . . . . . 50.—

VISSZAMARADT TÉTELEK ÚJRA ÁRVERÉSRE KÉRHETŐK!

Nemzeti Szalon

Dettár György

1920. Népgondozó aktiv javára rend.kiáll.

Kacérkodás, temp
Nem ég a pipa, paszt.

1920. Őszi tárlat

November, olaj

1920. Téli tárlat

Nyári nap Gödöllő vidékén, olaj

1922. Tavaszi tárlat

Márciusi napsugár, olaj

1922. Tavaszi tárlat

Nyár, olaj

1924. Balatoni társ.II.kiáll.

Séta ut Aligán, paszt.
Tél Aligán, vizf.

1924. Csoport kiáll.

Kenesei halászok a Balaton jegén, olajf,
Alkomy, olajf,
Erdő szélén, olajf,
Este, olajf,
Kisértés, olajf,
Látóhegy erépes mellett, olajf,
Délután, olajf,
Naplemente olajf,
Balatoni idil, olajf,
Lóversenytéri jelenet, olajf
Vihartól meglepett balatoni csónakázók, olajf,
Naplemente Balatonaligán, olajf
Tél, olajf,
Jelenet egy vasuti váróteremből, olajf,
Éjjeli pillangók, olajf.
A három jó madár
Mecsekaljai szőllő részlet, olajf
Malómtói részlet Gödöllőn
Aratás után, olajf,
Részlet a gödöllői határból
H. Szoboszlói szélmalom, olajf
H. szoboszlói részlet, paszt
Szadai dombok
Tuz
Nagyanyjával incselkedő gyermek, olajf,
Junius, olajf,
Akt tájjal szinvázlat üvegre
Önarckép, olajf,
A müvész neve, olajf,
Álom, olajf,
Szimbólum, olajf,
Késő este, olajf,
Köd, olajf,

Piaci jelenet Gödöllőn,olajf,
Falusi történet,olajf,
Jéghordás Aligán,olajf,
Rózsák,olajf,
Muskátlis csendélet,olajf,
Téli délután,olajf,
Mese,olajf,
Csendélet,olajf,
Mecsek aljából,olajf,
Tájkép,szinvázlat,
Vasárnap délután,olajf,
Ömarckép,olajf,
H Szoboszlói juhász bojtár,olajf
Ozsonázók,olajf,
Esti hangulat,olajf,
Aratáskor,olajf,
Leányarckép,olajf,
Oreg asszony feje,olajf,
merengés,olajf,
Falusi bál,~~xixxjx~~,paszt.
Az első nyomtatott betük,pasztell
Jó pásztor az eltévedt bárányok
között conte rajz,
Krisztus,szénrajz,
Tanulmányfej vázlat rötlich

1927 Tavaszi nagy kiáll.
Kor.urad.magtár Gödöllőn,olajf,
Alföldi táj,olajf,

1932 Téli tárlat.
Vihar előtt,olajf,
Férfi arckép,olajf

1933 Tavaszi tárlat.
Alkony,olajf,

Dénes Zoltán

Pesti Hirlap 1941 ápr. 9, szerda 7

Dolgozik és bizik a Riviera

Nizza, április. A háboru dul, a halál arat, a blokád fojtogatja Franciaországot. Hogyan él s mit csinál ezekben a hetekben a Riviera, Európa egykori édenkertje?

Nagy általánosságban ugyanugy szenved és nélkülöz, mint Franciaország többi része, sőt, az élelmiszerellátás szempontjából még jobban, mert mint határmenti és nem földmüvelő megye. bevitelre szorul, amit a szállitási mizériák is nehezitenek. Csak narancsa, virága és mandarinja van elég, ami külföldi pénzre átszámitva nem is drága. Egy kiló narancs 6—8 frank, mai kurzuson 40—50 fillér, mandarin körülbelül ugyanennyi, mimózából méteres ág 3—4 frank, 20—25 fillér.

A Riviera hajdani főipara, az idegenforgalom, a fegyverszünet óta természetesen megszünt. Viszont tiz- és tizezer, belgiumi és megszállt területi, főleg jólszituált menekült él itt. Alig néhány hete enyhitették a tehetős külföldiek más megyékből való idejövetelének feltételeit, ami máris fellenditette a külföldi „idegenforgalmat" és amelytől a közeli hónapokban még jelentősebb eredményeket várnak. Ennek ellenére például a lukszushotelek rosszul mennek. Mivel másrészt, ép a menekültek ideözönlése folytán, Nizzában lakáshiány van, *több nagyszállodát öröklakásos bérházzá alakitanak át.* Legujabb áldozat a cimiezi Winter-Palace, ahol Európa majd minden egykori hiressége lakott és amelynek berendezését és hires borpincéjét most nyilvános árverésen adják el.

Az egyetlen franciaországi nyitva lévő játékkaszinó, *a montecarlói,* amely a kiváltságos helyzetben, nagyszerüen megy. A régi nagy hazárdjátékosok eltüntek, a különtermek nyitva vannak mindenki számára, ennek ellenére a mennyiség pótolja a minőséget és *a tiszta jövedelem nem marad alatta a legszebb békeévek bevéte-*

leinek.

Monte-Carlo egyébként is, nem tudni miért, szerencsés sarka a Rivierának. Üzleteiben kapható tojás, sőt kaviár és pezsgő is. Utóbbi kettőre, őszintén szólva, nincs sok vevő.

A mult héten voltam *Grasseban, a parfőm fővárosában,* ahol ezer nehézség ellenére *az összes világhirű illatszergyár dolgozik.* A hiányzó, ekzotikus nyersanyagokat (gyarmati és délamerikai, meg polinéziai gyökereket és virágokat) helyi „pótlékok"-kal helyettesitik. A megszállt területre nehézség nélkül szállitanak s lassan megindul az egyéb export is. *Időnként, a Clipperrel, még Amerikába is küldenek egy-egy üveg parfömöt, amelynek csupán a portóköltsége kilónként 1500 frankba, száz pengőbe kerül.* De mit számit ez olyan parfömeszenciáknál, amelyiknek kilója többezer pengőt ér!

Cannesban is sok a menekült. A nagy párisi divatházak itteni fiókjai teljes gőzzel dolgoznak, illetve dolgoznának, ha volna elég anyaguk. Kliens és pénz az van.

A szinházi és koncertszezon a sok, munkanélküli párisi művésznek hála, kitünő. *Kis antibesi, meg grassei mozikban, hires párisi sztárok lépnek fel,* örülve, ha hajdani gázsijaik egytizedét megkereshetik.

A magyarok száma megcsökkent, az ittmaradtak jórésze a *Rivierai Magyar Egyesületben tömörült,* amelynek aktiv elnöke vitéz *Désy Zoltán* festőművész, mindent megtesz, hogy honfitársain segitsen. Ép most van szó nizzai olcsó magyar étkezde felállitásáról.

Franciák és magyarok egyaránt dolgoznak és biznak, főleg a háboru közeli végében, amely a Côte d'Azurt ujra Európa édenkertjévé varázsolná vissza. Addig a nagyszerü rivierai napon üzik el gondjaikat s azzal vigasztalódnak, hogy itt már nincs szükség kabátra és a sportoló fiatalság már hetek óta a strandon él, mintha csak augusztus volna.

Augusztusban pedig talán már mindennek vége lesz.

Kotzig Károly.

Kepren Förish (2) Detta 6

1923 máre Női archép

Rajzok

Varróláj

1924 dec. 1925 jan

Boglyás Tájkép
Fák kőjött | of

Grey Arthur, C. A.

JEGYZETEK

Képren Föisk Ifi
Miáll

Detre Loránt

(1)

1922 ápr

Tájkép
Kanapén ülő férfi
Mosónő
Önarckép
Nikiáltó
Hidas kompozíció
Fürdetés kertben
Önarckép piros sapkával
Fésülködö nö
Gyerekfürdetés

megvan Detre Loránd

DETRÉ 1. *Loránd*, festő, * Budapest 1903 jan. 22. A bpesti képzőm. főiskolán Vaszary János osztályán végezte tanulmányait, majd a Szinyei-Társaság ösztöndíjával külföldre ment. Berlinben, legújabban Párizsban telepedett le.

Ö. G. I 2457

angyali üdvözlet. — 1879: XII. [illegible] *vese:* Verkündigung Mariens. — 1876, 1878, 1879: IX. 297. *B. Strozzi:* Mária kinyilatkoztatása. — 1881: 631. *B. Strozzi:* Angyali üdvözlet. — 1888: XVIII. 596. *B. Strozzi, prete Genovese:* Az angyali üdvözlet. — 1896, 1897: XVIII. 596. *B. Strozzi:* Az angyali üdvözlet. — 1897: XVIII. 596. *B. Strozzi:* Madonna. — 1898: XVIII. 596. *B. Strozzi:* L'annonciation. — 1901, 1904: XVIII. 596. *B. Strozzi:* Az angyali üdvözlet.

MDK

Dési Incze János szerepelt a tárlaton.

Kováts Iván: Tartományi tárlatok. Kolozsvár.
Igaz szó 1963. febr. 274-278. lap.

Detre Lorand

N Sz

1925

Detre Loránt

1925. Szinyei társ. díjazott müv. kiáll.

Hegyestáj, olaj
Utca vizf.
Bogylyás mező, viz
Havas föld, kréta
Esti tájkép, kréta
Leányfej, kréta
Ülő kis leányka, ~~kréta~~ olaj

Nemzeti Szalon

1926. Tavaszi ~~tárlat~~ Szalon

Éjjel, kőrajz
Önarckép, olaj

1937. KUT kiáll.

Tájkép I.II. olaj
Női fej, olaj
Csendélet, olaj
Nő könyvvel, olaj

UJ-GUINEA: A VILÁG LEGGAZDAGABB SZIGETE

Züricbe érkezett jelentés szerint Uj Guinea északi partvidékén három napos heves légiharc volt japán és angolszász repülőrajok között.

Uj-Guinea Grönland mellett a világ legnagyobb szigete. Területe a hozzátartozó szigetcsoportokkal együtt 860.000 négyzetkilométer.

Ausztráliától a csupán 150 kilométer széles s csak helyenkint 20 méternél mélyebb Torres-szoros választja el.

A sziget északi partja meredeken nyúlik le a mély tengerbe. Északnyugaton a Geelvink-öböl, délen pedig a Pápua-öböl mélyen benyúlik a szárazföldbe s a szigetet két hatalmas félszigetre osztja.

Uj-Guineát 1526-ban a spanyol Jorge de Menses fedezte fel. A 19. századig azonban a nagyhatalmak nem törődtek vele.

1828-ban Hollandia birtokába vette a sziget nyugati felét,

de egyébként nem sokat tett az új gyarmat felvirágoztatása érdekében. A holland részen a katonaságot, tisztviselőket és hittérítőket beleszámítva, alig lakott félezernél több fehér ember. Uj-Guinea tulajdonképpeni gyarmatosítására a Német—Uj-Guinea-Társaság alapítása adott okot, melyet 1884 novemberében a Friedrich-Wilhelm-kikötő, Matupi, Mioko stb. birtokbavétele követett.

1885-ben vonták meg a holland, a német és az angol rész között a határokat.

Az angol fönnhatóság alatt lévő Pápuaföld 35.000 lakójából 1600 fehér ember.

Páradús, forróégövi klima

A sziget teljes hosszában hatalmas hegység húzódik, amely helyenkint 5000 méternél is magasabb. A hegyeket borító sürü trópusi erdők sok helyen áthatolhatatlanok. Csupán a folyók mentén lehet a sziget belsejébe behatolni. A hatalmas Mamberano-, Sepik-, Ramu- és Fly-folyók mind szélesek és alacsonyjárású hajók egészen a hegyekig közlekedhetnek rajtuk, noha változó homokzátonyok, úszó szigetek megnehezítik a hajózást. Különben személy- és anyagszállításra legjobban a repülőgép vált be.

Földrajzi helyzetének megfelelően — az egyenlitőtől 11 fok déli szélességig —

Uj-Guinea éghajlata egyenletes páradús, forróégövi klima.

Északi része igen gazdag csapadékban. *Néha itt az évi csapadék több mint 7000 mm.* Délen kevesebb az eső. Port Moresby évi csapadékmennyisége 1000 mm körül van.

Uj-Guinea növényzete és állatvilága is a trópusi éghajlatnak megfelelő. Külsejükre nézve azonban rendkívül különbözőek. Legnagyobb részük az őserdők mélyén, a föld színétől tiz-husz méter magasan,

cölöpépitményekben tanyázik.

Számukat 1.25—1.50 millióra teszik.

Csupán a folyók partja és a tengerpart sürübben lakott. Mivel azonban az egyes falvak többnyire ellenséges viszonyban vannak egymással,

annyiféle nyelvjárás fejlődött ki, hogy gyakran tőszomszédságban lévő falvak lakói sem értik meg egymást.

Fegyvereikre és szerszámaikra nézve az újguineai bennszülöttek még a kőkorszakban élnek, figyelemreméltó azonban földmivelésük. A cukornád leveleit főzelékként fogyasztják, az esős évszak végén yamot aratnak. A földeket hamuval trágyázzák.

Húst általában keveset fogyasztanak, de a kannibalizmus még mindig divik.

Az óriáscsiga kagylójának héjából faragott gyürü cserekereskedelemben egy emberfejet, egy disznót, vagy egy idősebb asszonyt ér. *Egy „ennivaló" fiatalasszonynak drágább az ára: három kagylógyürüt adnak érte az inyencek.* Faházaik és templomaik faragványai és festményei élénk képzelőtehetségről és művészi készségről tanuskodnak. Egyes vidékeken művészi kivitelü fazekasárukat készitenek, amelyeket messze tengerentúlra is exportálnak.

A legelőrehaladottabb állapotban a világháború előtt német kézen levő — most ausztráliai mandátum — rész van. 241.000 négyzetkilométernyi területen itt több, mint 600.000 ember él, közöttük 4000 fehér. Noha Ausztrália nem mutatott eddig különösebb gyarmatositási ügyességet,

ez a mandátum még most is minden tekintetben az első helyet foglalja el.

A brit fönnhatóság alatt levő Pápuaföld évi kivitele 490.000 font sterlingre rugott (150.000 font értékü arany), az egykori német gyarmat kivitele 3 millió font volt (2 millió font értékü arany).

Uj-Guinea teljes hosszában legelőször 1928-ban küzdötte át magát egy expedició. Utja a Fly folyótól kiindulva a Sepik folyamterületén, a Victor Emanuel-hegységen, a Karlsson és Champion keresztül vezetett. Az expedicionak ennek az útnak megtételéhez egy teljes félévre volt szüksége. Ezek után elképzelhetőlik, hogy még a dzsungelháborúban jártas japán katonaságnak is *nekikora nehézségek leküzdésével jár Uj-Guinea északi felétől az őserdőkkel borított hegyeken keresztül Port Moresby felé nyomulni.*

Leleplezték Horthy István arcképét a nizzai magyar-francia művészkörben

Vichyből jelentik a Magyar Távirati Irodának:

A Nizzában működő „Délfranciaországi Magyar-Francia Művészkör" sikerült ujévi ünnepség keretei között leleplezte a hősi halált halt vitéz Horthy István arcképét, amelyet vitéz Désy Zoltán festőművész, a Kör elnöke festett meg. Az ujévi ünnepségen, amely a Művészkör helyiségében, a komoly időkkel összhangban álló művészi műsor keretében zajlott le, jelen volt Délfranciaország minden számottevő magyarja, valamint sok meghivott francia vendég.

A Kormányzó üdvözlőtáviratot intézett Göring birodalmi marsallhoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Kormányzó Ur Ő Főméltósága Hermann Göring birodalmi marsallhoz ötvenedik születésnapja alkalmából meleghangú táviratot intézett.

Az olasz lapok Göring és Rosenberg születésnapjáról

RÓMA, január 12. (Német Távirati Iroda)

Göring birodalmi tábornagy keddi 50-ik születésnapja alkalmából a Giornale d'Italia kiemeli, hogy *milyen nagy része van Göringnek Németország ujjászületésében és a tengelyhatalmak, valamint szövetségeseik győzelmeiben.* Ez az oka annak is, hogy Göring Olaszországban is oly népszerű.

A *Lavoro Fascista* azt irja, hogy *Göringben a legjobb német erények jutnak kifejezésre.* Az olasz nép a kiváló katonát, a nagy szervezőt és Olaszország nagy barátját látja benne.

Rosenberg Alfrédről a Giornale d'Italia azt irja, hogy Olaszországban a nemzeti szocializmus elméletének nagy képviselőjét látják benne.

A Lavoro Fascista Rosenberg világnézeti munkásságán kívül *méltatja azt a nagy munkát, amelyet Rosenberg a keleti területek ujjáépitése terén végzett* s amely már kezdi megteremni gyümölcsét. (MTI)

Rögtönitélő bíróság elé kerül egy pécsi betörő

Pécs január 12.

A pécsi rendőrség letartóztatta Jurics Sztanislav húszéves, zágrábi születésü borbély-

Ezt követőleg munkaadójának, Lach János borbélymesternek az üzletébe tört be s onnan

Az Esti Ujság színháza

Ötperces beszélgetés:

Augusto Geninával a filmről, Laura Redivel a filmkarrierről

A múltévi olasz filmgyártás reprezentatív alkotásának, a „*Bengázi*"-nak magyarországi bemutatójára nehány nappal ezelőtt Budapestre érkezett a film írója és rendezője: Augusto *Genina* és egyik női főszereplője: Laura *Redi*. Tiszteletükre az Esperia tegnap az Enit Váci-utcai helyiségében fogadást rendezett, amelyen alkalmunk volt rövid beszélgetést folytatni a két érdekes olasz vendéggel. Az alacsonytermetü, kissé deresedőhajú Augusto *Genina* a következőket mondotta a „*Bengázi*"-val kapcsolatosan:

— *A filmemben, amely több mint tizennégymillió költségvetéssel és közel félévcs munkával készült, igyekeztem a mostani háborúnak azt a képét adni, amely eddig nem került kifejezésre a háborús filmeken. Főleg az emberi oldalára fektettem a hangsúlyt és ezért van az, hogy a háború szenvedéseit igazán átélő nők játszanak oly fontos szerepet benne. Mind a négy típus, az anya, a leány, a feleség és a szerető tükörképében tártam föl mintegy szintetikusan a mai nő megadással, hősiességgel és elszántsággal teljes életét, akik minden tekintetben méltó élettársul bizonyulnak a fronton küzdő férfiakhoz. Csak a legnagyobb elragadtatással beszélhetek Tasnády Fekete Máriáról, a film egyetlen magyar szereplőjéről, aki a legkitünőbb munkatársnak bizonyult és akinek alakító művészete elmélyülten teljesedett ki a nehéz szerepben.*

— *Huszonöt éve vagyok a filmszakmában, Franciaországban, Amerikában és Németországban készítettem filmeket Olaszországon kivül. Véleményem szerint a színesfilm térhódítását a jövőben éppen olyan nehézségek akadályozzák meg, mint mikor az első hangosfilmek elkészültek. A harsogó és élénk színek még egyelőre zavarják a közönséget, mint ahogy annakidején a hanggal sem békült-*

tem Tasnády Máriát a „Bengázi"-hoz.

Laura *Redi*, a nagy olasz film másik női főszereplője nyúlánk, fiatal, barnahajú, barnaszemü, élénk, temperamentumos, magabiztos színésznő.

— *Hogyan lettem színésznő? Mert az akartam lenni. Szüleimnek szűcsáruüzlethaza van Rómában és képviseletükben beutaztam Angliát, Franciaországot, Belgiumot. Mikor kitört a háború, visszakerültem Rómába és akkor gondoltam a filmre. Egymásután utasítottak vissza a filmesek és filmvállalatok. Egyszer felvettem a legelegánsabb és legdrágább bundát és beállítottam Augusto Genina lakására, ahol előadtam, hogy külföldön a színpadokon szerepeltem, sőt már filmeztem is és most tértem vissza Olaszországba, ahol tovább szeretném folytatni a filmkarriert. Blöff volt az egész, de sikerült. A próbafelvételeket elkészítették és Genina leszerződtetett. A többi minden már magától ment. A „Bengázi"-val aratott sikerem az olasz és a külföldi kritika előtt most már igazi filmszínésznővé avatott. Négy film főszerepét játszottam el azóta. Véleményem szerint csak merni kell, erősen akarni és tanulni, akkor minden sikerül a filmen, — persze ha mindehhez a tehetség is megvan.*

A Fidelio-t vezényli Karaján az Operaházban

A berlini operaház emlékezetes budapesti vendégszereplésének legünnepeltebb dirigense Karaján volt. A neves német karmester rövidesen ismét ellátogat Budapestre és ez alkalommal a „Fidelio"-t vezényli majd az Operaház-

Bemutató előtt:

Emberek a havason

A múltévi velencei nemzetközi filmversenyen a legnagyobb feltünést keltő és a legnagyobb magyar sikert arató filmalkotás, az „*Emberek a havason*", nemsokára bemutatásra kerül a magyar közönség előtt is. A film, amely a nemzetközi közönség előtt művészi értékeinél és szépségeinél fogva a legnagyobb feltünést keltette, egyszerre három premier-filmszínház műsorára kerül. *Szőts* István rendezte a velencei-díjjal kitüntetett magyar filmet, amelyet *Nyirő* József írt. *Szellay* Alice, *Görbe* János, *Bihari* József, *Gárday* Lajos játsszák a vezetőszerepeket az erdélyi hegyilakók életét megelevenítő művészi értékü filmben.

Sicc r. t. után

Utazás a holdba

A Royal Revüszínház csütörtökön este játssza utoljára a „*Sicc r. t.*" című filmrevüt, amelyet pénteken új műsor követ. „*Utazás a holdba*" lesz a címe a látványos és fényeskiállitású új műsornak, melynek szövegét *Németh* Antal irta, zenéjét pedig *Heinemann* Sándor, *Gaál* Ferenc és *Buttola* Ede szerezték. A revü báró *Podmaniczky* Félix, az ismertnevü filmrendező beállításában kerül a közönség elé *Déry* Sárival, *Rév* Erzsivel, *Bárczy* Katóval, *Tamás* Benővel és *Lugossy* Györggyel a vezetőszerepekben. A nyolc képből álló színes színpadi műsort válogatott artistaszámok tarkítják.

Fényes Alice

Csütörtökön az Urániában:

REMBRANDT

Az ellenhatásos fény-árnyékfestés nagymesterének, Rembrandtnak élete szinte csodálatos módon tükrözteti vissza művészetének lényegét. Élete első felét, amig imádott felesége, Saskia élt, az anyagi jólét fénye és csillogása és a boldog szerelem ragyogása sugározta be, de ezután következett a viszontagságok hosszú sorozata, mig a flamand mester el nem jutott a kis pinceodáig, ahol a világtól elhúzódva és mindenkitől elfeledetten fejezte be munkás alkotó életét. Amilyen mértékben lefelé ivelt a polgári fogalmak szerint élete, éppenolyan meredeken emelkedett a magasságba a művészete. A Terra filmalkotása Hans *Steinhoff* rendezésében ügyesen csoportosítja drámává Rembrandt hosszú életének fordulópontjait és a filmadta lehetőségek eszközeivel Hans *Steinhoff* stílusosan a fény és árnyék kontrasztjaihoz, az ellenhatások erőteljes kifejezésével állítja elénk az örök művészsorsot: a külvilág megnemértésével való szembenállást és az alkotómunka idegeket felörlő lázasságát. Rembrandt képeihez hasonlóan művészi felvételekben pereg le a dráma, felelevenítve a XVII. századbeli németalföldi miliőt, amelynek ábrázolására ügyesen kerül beiktatásra a halhatatlan nagy művész nehány képe is. A Burgszínház kitünő színésze Ewald Balser hozza elénk Rembrandt markáns alakját, Saskiát Hertha *Feiler*, Hendrickjet pedig Gisella *Uhlen* alakítja. A német filmujdonságot csütörtökön az Uránia tüzi műsorára.

Modern zenekari est

Benedetti Michelangelivel

Az idei évad egyik legtartalma-

lirai mondanivalóiban gazdag alkotásnak különösen az első tétele a jövőbe mutató nagyszerű polifóniájával.

A mesterien felépített, tartalmas alkotásnak nagy sikere volt. Ugyancsak eseményszámba ment *Bartók*

Dési Zoltán

festő

— **Nizzában leleplezték Horthy Miklós kormányzó és Pétain tábornagy arcképeit.** Vichyből jelentik: A Cote d'Azur-i magyar-francia művészkör a nizzai Savoy-szálló szalonjaiban gróf Széchenyi István születésének 150-ik évfordulója alkalmából műsoros ünnepélyt rendezett. Vitéz *Dési Zoltán* festőművész, a kör elnöke, a műsor zenei részének befejeztével rövid beszéd keretében leleplezte *Horthy Miklós* kormányzó és *Petain* tábornagy francia államfő arcképeit.

Pesti Hírlap

1942. jan. 15

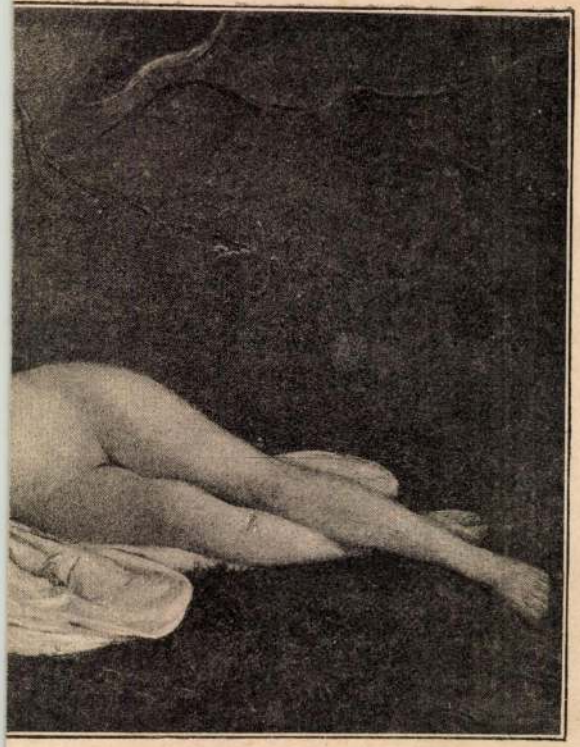

AJOS. ÉBREDÉS.

Detre László

Kerepel a KUT kiállításán a Neumre ti Szalonban

Pesti Napló 1937 IV. 4.

MDK

Detre László

Párisi m. hirek. Magy. Nemzet, 1947. jul. 15.
5. l.

Dobre Lóránt

f. m. kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.

Magyar Nemzet, 1967, 1967. 8. 1. hasáb

MDK

Detre Loránd festő

repr.:

Modell a müteremben

Kikötő

Sebzett madár

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int.
1967. IX.

Debre Lóránd festőm.

Szül. 1903-ban
ma USA-ban él.

Vaszary tanítvány
Dési Huber I.
barátja
(levelező)

→ Dési Huber István

Művészet 1985/5/6—8 old.

MDK

Detre Lóránt,

Veszary János tanár növendéke, rajzokkal szerepelt a kiállitáson.

Az OMKK Fősk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc. 18-25. Kat. 19.old.

Ernst Muz.

MDK

Detre Lóránt,

Vaszary János tanár növendékei.

Női arckép.
Varrólány.

Az Ernst Múz. OMKK Főisk.Helikon kiállításai.
Az OMKK Főisk.Növ.Munk. kiáll. Bp.1923 márc.18-25.
Kat. 13.1.

MDK

Detre Lóránd

Boglyás tájkép, of.

Képzőm.Főisk. ifj.kiáll. Ernst.Muz. 1924.

6. l.

MDK

Detre Lóránd

Fák között, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

6. l.

MDK

Detre Lóránt

Öregasszony, cer.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

Detre Lóránt

Öregasszony, cer.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Detre Lóránd
Fák között, olaj

1924.
O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 6 l.

Detre Loránd
Boglyás tájkép, olaj

O.M. Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 6 l.

Detre László

szerepelt a főiskolások kiállításán

a régi műcsarnokban.

Est 1924. dec. 18.

MDK

Detre Lóránt

Dicséről elismerést nyert

N.Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925. márc. 8 l.

MDK

Detre Lóránd

Hegyes táj, olaj
Utca, vizf.
Boglyás mező, vizf.
Havas föld, kréta

Esti tájkép, "

N. Szal. 333. kiáll. Dijazott müvészek. 1925. márc. 14 l.

MDK

Detre Lóránd

Leányfej, kréta
Ülő kis leányka, olaj

N. Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925. márc. 14 1.

Detre Lóránt

MDK

Dicsérő elismervényt nyert,

2 izben, 5000 K ös 1922.-

Nemz. Szal. 333. kiáll. -1925. márc. 15-29. Kat.
A Szinyei M.P.Társ. által díjazott művészek kiáll.-a .

Detre Lóránd, festőm. MDK

Szinyei M.P.Társ. által díjazott.

Hegyes táj.	Olf.
Utca.	Vízf.
Boglyás mező.	"
Havas föld.	Krétarajz.
Esti tájkép.	"
Leányfej.	"
Ülő kis lányka.	Olf.

Nemz. Szal. 333. kiáll. -1925. III. 15.-29. Kat.

D

MDK

Petre Lóránt

Tájkép

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 19 l.

MDK

Detre Lóránt

Földek/kőrajz/. Repr.

Kut. 1926. 7-8. sz. 2o.l.

De Dre Lóránd

Kerepel a KUT kiállításán

a Nemzeti Szalonban

Mi Magyarság 1937 IV-4

M. N. K.

DETRE Lóránd

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. p

R. 9 4

MDK

Detre Loránd

Nagybányai utca, of.

M. tíj- és életképkiáll. 19-20. m. Mücs.

1927. jan.

MDK

Detre Lóránd festő

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

Detre Loránd MDK

Nagybányai utca, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Detre Loránd

Tájkép hiddal, vizf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Detre Lóránd

Szerepel a KVT kiállításán a Szalonban

Magyarság 1937 IV. 3

Dekre Lóránt

Szerepel a KUT kiállításon a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Cipig 1937 IV. 4.

De Dre Kóránt

Szerepel a KUT kiállításán a Nemzeti Szalonban

Magyar Hirlap 1937 IV. 4.

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

DETRE LORÁND

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1967 SZEPTEMBER 1-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME
BUDAPEST V, DOROTTYA U. 8

4130 fnyv I

Petre Lorénel

MEGHÍVÓ

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Könyvtár
Budapest
26 757

DÉSY ZOLTÁN

CÍM NÉLKÜL, 1961
karton, zománcfesték, 39,5x53,6 cm.
j.j.l.: Désy 61
Ltsz.: K. 85. 494. l.

FERRY, LUCE

FELHŐTANULMÁNY I-III, 1962
papír, litográfia, 460x655 mm.
j.j.l.: Luce Ferry 1962
Ltsz.: K. 85. 563. 1-3.

GAZDAG SÁNDOR

HÁZAK, 1965
papír, tus, 427x527 mm.
j.n.
Ltsz..: K. 85. 541. 1.

GRÚZ MŰVÉSZ

HEGY
papír, szén, 310x410 mm.
j.j.l.: I.b.
Ltsz.: K. 85. 431. 1.

HEGEDISIC, ZT.

GRAFIKA, 1957
papír, litográfia, 350x497 mm.
j.b.l.: 94/200
j.l.: Zt. Hegedisic/57
Ltsz.: K. 85. 478. 1.

IRSA KATALIN

REBEKA VII.
papír, tus, toll, 310x200 mm.
j.b.l.: Rebeka VII
j.l.: Irsa K.
Ltsz.: K. 85. 345. 1.

KARAKAS LÁSZLÓ

FEJEK
papír, tus, tempera, 240x243 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 340. 1.

KÖTKE

PANDERMA, 1966
papír, szitanyomat, 236x240 mm.
j.j.l.: k
Ltsz.: K. 85. 310. 1.

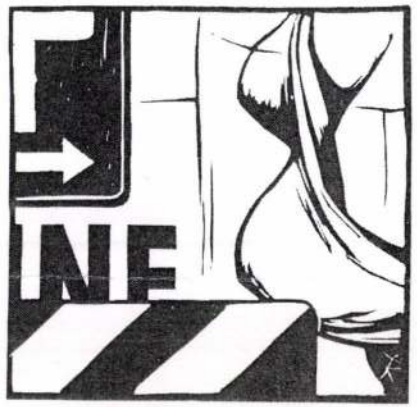

KUGULI, ANTON

TÁJKÉP, 1956
papír, ceruza, 160x223 mm.
j.j.l.: Anton Kuguli...56 K
Ltsz.: K. 85.289. 1.

VLORAI TÁJKÉP, 1955
papír, ceruza, 185x150 mm.
j.j.l.: Anton Kuguli
Vlora 55
Ltsz.: K. 85. 290. 1.

DETRE Loránd

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1967 SZEP 2

Detre Loránd budapesti kiállítása

Körülbelül 40 esztendő telt el azóta, hogy először mutatta be budapesti színpadon képeit *Detre Loránd* festőművész, akinek műveiből most a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai szalonjában rendeztek kiállítást. A pénteki megnyitóra az Amerikában élő művész is Budapestre érkezett.

Sok külföldi kiállítás után most három héten át szerepelnek Detre kompoziciói fővárosunkban.

ap.

A burgonya meghonositói a Hortobágyon

Két nagydíjat mondhat magáé-
ak az idei kiállításon az ország-
os hirű *nádudvari Vörös Csillag*
ermelőszövetkezet.

MDK

Detre Lóránd, festő

Kiállítása a Kult. Kapcsolatok Intézetében látható.

–: A hét vége kulturális programjai 11.

Népszabadság, Bp., 1967. szept. 9.

MDK

Detre Lóránd, festő

Amerikában élő festőművész. 40 éve mutatta be először budapesti kiállításon képeit.

Most a Kult. Kapcsolatok Intézete – ben nyílt meg tárlata. A megnyitón maga a művész is Budapestre érkezett.

– . Detre Lóránd budapesti kiállítása 12.

Népszabadság Bp., 1967. szept. 2.

Delve László

festőművész kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.

h.gy.: D. L. festőművész kiállítása.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 21. 4. o.

Bedra László festő

Amerikában él.

Kiállítása nyílt a Kult.
Kapcsolatok Intézetében

Nógrád 1967 IX. 2 old.

MDK

Detre Loránd festő

Vitorlás

Olaszországi emlék

Kietlen táj

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int.
1967. IX.

MDK

Detre Loránd festő

Csokor az ablakban

Csendélet

Falusi konyha, repr.

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int.
1967. IX.

MDK

Detre Loránd festő

Sebzett madár

Modell a müteremben

Egy szál tulipán

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.IX.

MDK

Detre Loránd festő

Fekvő akt

Vizesés

Tenger

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.IX.

MDK

Detre Loránd festő

Kukorica csendélet

Kikötő

Álló akt

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.IX.

MDK

Detre Loránd festő

Ragyogó ég

Száraz ágak

Piros asztalteritő

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int.
1967. IX.

MDK

Detre Loránd festő

Téli fák

Falusi konyha

Sziklás tengerpart

Detre L. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.IX.

Detre Loránd

Született 1903-ban. Testő. Tanulmányai a Képzőművészeti Főiskolán Budapesten. (Vaszary János.) 1926-ban elhagyta Magyarországot.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l. 69 l.

Detre Loránd

1951-ben letelepedett az U.S.A.-ban.
Számos tárlata volt. Denverben él,
Colorado-ban.

Fekete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966.
334 l 69 l.

Detre Lóránd M.D.K.

Budapesten született 1903-ban, és ugyanott végezte tanulmányait. A Képzőművészeti Főiskolán Vaszary János növendéke volt. 1926-tól kezdve állandóan külföldön élt. Az Egyesült Államokba 1951-ben érkezett. Számos kiállitáson szerepelt és müvei a vezető képtárakban találhatók.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 52.p.

MDK

Detre Lóránt

Párisi magyar hirek.
Magyar Nemzet 1946.dec.12.

Detre Loránt

1967-ben volt kiállítása Detre Loránnak a Kulturális Kapcsolatok kiállítótermében. A művész az Egyesült Államokban él.

Bálint Endre: Magamról - számadás helyett.
Művészet, 1977. június - 9.oldal.

Detre Loránt

Detre Loránt festő egy kórterem-
ben feküdt Dési Huber Istvánnal
és a 22 esztendős Bálint Endrével.

Bálint Endre: M ggamról - számadás helyett.

Művészet, 1977. junius - 9.oldal.

Debe Loránd
író

M.D.K.

Kulturális Kapcsolatok Intézetében
tartott tájékoztató.

– kivágás.
Művelet, 1967. szeptember 47. lap.

Detre Loránd

festőművész kiállitása. Bp, Kulturális Kapcsolatok Intézete. - Ism. Kovács Gyula, Művészet, 1967.8.évf. 12.sz. 4o.l. - Sobók Ferenc, Magyar Hirek, 1967.szept. 23.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

89. l.

XXXXM

M.D.V.

Detre Loránd
festő

A Kulturális Kapcsolatok
Intézetében rendezett kiála-
tot.

Szabó György: Tárgy és matéria
Élet és Irodalom, 1967 szept. 16 - 8 lap

Detre Loránd

Az USÁ-ban élő magyar származású festőművész. Idehaza első ízben mutatkozott be (Kult. Kapcs. Intézete, 1967. IX.1 – 17). Tájképei, csendéletei konkrét motívumokhoz kötödnek, a faktúrakezelés elsőbbsége jellemzi őket.

Képzőmův. Almanach 1, Corvina 1969, 72. l.

M.D.Y

Detre Loránd
festő

Az USA-beli Denverben elismert
és méltányolt művész. Bemuta-
tott képeinek témai — mint a-
hogy a művész mondja — emlékek.

Kovács Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december – 38 lap.

M.D.Y

Debre Loránd
festő

Képeiből a Kulturkapcsolatok
Intézetében rendezett kiál-
lítást. Debre Loránd USA-beli
Denverből küldte el munkáit.

Thomas Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december – 38 lap.

M.D.

Debre Loránd
festő

Kiállításán bemutatta a „Viresis", a „Vitorlás", a „Pagyogó eig" című képet.

Horács Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december - 38 kep.

M.D.

Detre Loránd
festő

Kiállításán bemutatta a „Csokor az ablaksan", „Téli fák", „Kikötő", „Falusi honyha", „Egy szál tulipán ciniü művét.

Horacs Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december - 38 kap.

MDK

Detre Loránd
festő

Művészete kettős: a jelen valósá-
gainak követése, másrészt az
emlékek felidézése.

Kovács Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december – 38 lap.

Debre Pál épitèse

Tér és Forma 1942. 71-73.

Bérvilla

Detre Pál
építész

~ - Major Máté: Bérház az Attila utcában. Bp. /1934/

Repr.

Gábor Ernő: A CIAM magyar szoportja
24. k.
Akadémiai Kiadó 1972.

MDK

Detre Pál és Major Máté

Bérház az Attila utcában, repr.

Képzőművészet 1934. 166.1.

Detre Pál építész

Schall Józseffel és
Takács Miklóssal
közös terve

Sághy Gyula: A Kent
István kórház tervpá-
lyázata. Új Építészet
1948. 254. l. 4 ábrával.

Az 5. legjobb terv közös
névvel.

sos, 20-as. Bayard-Pieper. Vászontokban . . 43.—

2222. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós, 6 mm, ismétlő. Mauser. Vászontokban . . . . . 120.—

2223. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, kakasos. Buchs. 24×9.2. Sigott, Ferlach. Vászontokban . . . 90.—

2224. GALAMBLÖVŐ FEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros, 12-es, Bock, Simson. Bőrtokban . . . . . 600.—

Detre Pál

cédulaíva és Majos Máté

Budapesti bérház

irod repr.

Kozma Lajos: A mai bérházépítés irányai és kritikája. Perspektiva. 1935. 87. l. (Képekkel.)

	Kikiáltási ár pengőben
2210. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasos, 12-es. Mravko, Budapest. Bőrtokban . .	70.—
2211. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli. 20-as. Sauer, Suhl	180.—
2212. TÓ PUSKA. Kétcsövű, sörétes, kakasos, 10-es. Josef Heinige in Wien	30.—
2213. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós, 8 mm. ismétlő, Manlicher. Hozzá Gerard távcső és célgömbmegvilágító. 2 bőrtok	250.—
2214. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós 44 cal ismétlő. Winchester	18.—
2215. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós. 8 mm, ismétlő Mauser	55.—
2216. CÉLLÖVŐ FEGYVER. 22-es Bayard-Pieper .	60.—
2217. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros, 12-es. Bernárd, Liege. Bőrtokban	320.—
2218. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, sörétes, 20-as, ismétlő. Winchester	214.—
2219. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós, 8 mm, ismétlő, Mauser. Bőrtokban	160.—
2220. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, sörétes, 12-es. önműködő. Sjögren. Vászontokban	140.—
2221. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kaka-	

Detre Pál és Major Máté

Új Magyarság Karácsonya
1934 dec. 25.

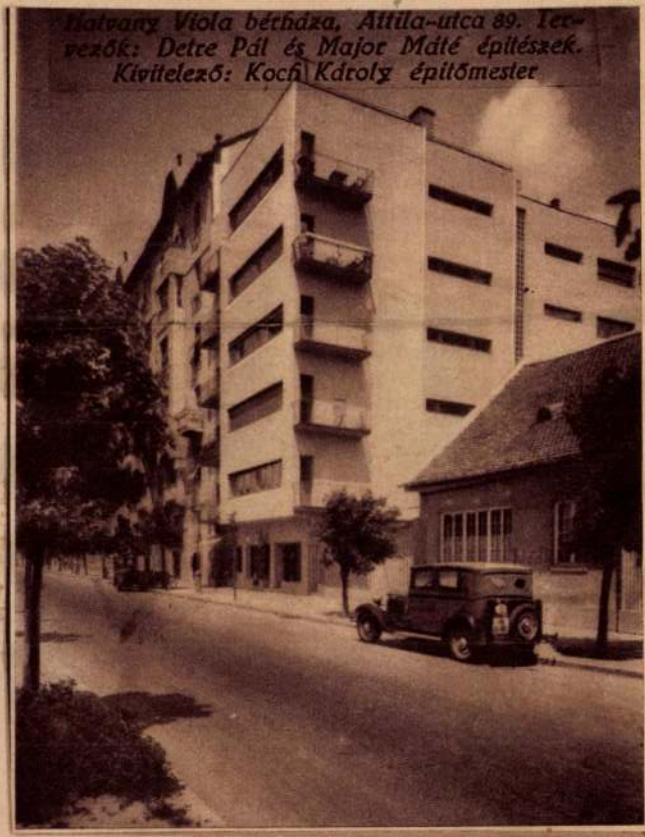

Galvany Viola bérháza, Attila-utca 89. Tervezők: Detre Pál és Major Máté építészek. Kivitelező: Koch Károly építőmester

Detre Pál

épitéir

l.

Tér és Forma

1947. 277-279 l.

Mérszer

ASSE.

ASSE.

MIT

Franz

nisch,

1016. **Talpas pohár,**

zöldüveg, magasan felrakott aranydísszel. Cseh, XIX. század első fele. — GLAS, grün mit Hochgold-Dekor. Böhmisch. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

1017. **Pohár,**

rubinüveg, egykorú ezüst fedővel. Cseh, XIX. század közepe. — GLAS mit Silberdecke. Böhmisch, Mitte XIX. Jahrhundert.

1018. **Serleg,**

fúvott üveg, köszörült dísszel. Elől II. József arcképe. Cseh, XVIII. század vége. — POKAL, Glas, mit eingeschliffenem Porträit des Kaisers Joseph II. Böhmisch, Ende XVIII. Jahrhundert.

1019. **Pohár,**

tejüveg, magasan felrakott ezüst és arany dísszel. Cseh, XIX. század első fele. — GLAS, mit Hochgold-Dekor. Böhmisch. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

1020. **Füles pohár,**

festett virágdísszel. Cseh, XIX. század első fele. — GLAS mit Blumendekor. Böhmisch. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

1021. **Pohár,**

levéldísszel. Cseh, XIX. század első fele. — GLAS, Überfang. Böhmisch. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

Detre Pál és

tovább Takács Miklós

közös terve az alábbi

pályázaton I. díj

Benjamin Károly:

A rendőrőrsi és járási

kapitánysági székház

tervpályázata

Új Építészet

1948. 4. sz. 153, 154. l.

ábrákkal

ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
BUDAPEST, XIV., NÜRNBERG-UTCA 42
TELEFON: 296-534
ALAPÍTÁSI ÉV: 1897

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest t.IX.

Högyes Endre utca 10.

Detre Pál és Major

Máté

Béhár

Repr.

Tér és Forma

1943. 1. 27.

(Vulcapillantás.)

Detre Pál

irod

Tér és Forma

1942. 71–73. l.

(Bérvilla Budapesten a Nagyboldogasszony-utjáni képekkel.)

Tervezte fenti.

Leó, XIII-ik, pápa II. 233.

Detre Pál és

Major Máté

bérház a Bpesti Attila utcában. fentiek terve. repr.

[Részt vettek a Cirpac magyar csoportjának kiállításán a Tamás galériában, 1934. ??]

Tér és Forma

1935. 1. sz. 14. l.

és általában a művészeti és történe
ti emlékek ügyeinek gondozására a
Vallás- és Közoktatásügyi miniszter
fennhatósága alatt a Művészeti és
Történeti Emlékek Országos Főfelü-
gyelősége állitatik fel.

27.§.

Vezetője a Művészeti és Történe
ti Emlékek Országos Főfelügyelője,
akit a szakemberek közül, a vallás-
és közoktatásügyi miniszter előter-
jesztésére az Államfő nevez ki. Tis
teletdijban részesül. A Főfelügyelő
ség tisztviselőkara főtitkárból/V.f
o./, titkárból és segédtitkárból, épi
tészeti főtanácsosból és II. építés
ből, két fényképészből

Detre Pál

Építész

I.

Tér és Forma

1936. 166. l.

Detre Pál és
Major Máté
Budapesti építészek

lunes
céd

l.

Forum
1938. III. l

Detre Pál

építész tervei
szerint állítottak helyre
a budapesti Üllői
úti gyermekmen-
helyt, mely a má-
sodik világháború-
ban elpusztult.
1946-48.-ban.

Borb-Fabr. 45.l.

(Az Állami Gyer-
mekmenhely is
újjáépült.)

Detre Pál

építész

laid

Borb-Fabr.

45, 53, 56. l.

Tarján László építésznek
közösen készítette a más odik
világháborúban elpusztult
Fehér kereszt szerzetkorház
ujjáépítése tervezt 1947-
ben

Detre Szilárd

koll. kiáll.

Ujság. 1935. febr. 2

(e.a.: Az Ernst-
muzeum ~~egyéltes~~ ki-
állitása.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Detre Szilárd

festő

Párisban él.

irod

Pogány Ödön: Az Ernst Múzeum Cz. Kiállitása. Képzőművészet 1935. 82. sz. 60. l.

1861. — 14. Vízj. nélkül.

3 kr.
zöld

A Magyarországi Evangélikus Egyház
Országos Elnöksége
tisztelettel meghívja Önt
az
Evangélikus Országos Múzeum
ünnepélyes felavatására
és
első állandó kiállításának megnyitására,
1979. július 27-én, pénteken 14 órakor
Budapest, V. Deák Ferenc tér 4.

DETRE Sibárd f. bába (1891. jan. 2.- ?)

SzL 1994. 161.

Detre Szilárd

festőművész

Gyűjteményes kiállítás - Ernst Muzeumban - képével szerepel. Könyvek előadású elegáns grafikája kitűnő francia mesterek hatására vall.

Nemzeti Ujság
1935.II.2.

Detre Szilárd

festőművész

Csoportkiállítás - Ernst Muzeumban - képével szerepel. Csupa ismeretlen Dellrajzot állított ki. Párizsi motivumok, a sokszor megábrázoltak körül valók Finom, ideges vonalakkal jelzi alakjait Detre. Kár, hogy meg nem maradt a rajznál. Számei véletlenszerűségükkel csak zavarják a rajzok hatását

U j s á g
1935.II.2.

Detre Szilárd
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst Muzeumban - képével szerepel. Párizsi utcai tajzok.

Magyarország
1935.II.2.

DETRE-DITTMANN Szilárd

LŐRINC László: Egy hajdani szivárvány színei: Blattner Géza párizsi bábszínháza. = MűvtÖrt. Ért.1991. 1-2. 18.skk. ill.

vették el tőle a kőhíd mellett levő roskadozó házat az átellenben levő puszta fundussal együtt 10 000 forint összegben. (EÁL Eger v. ir. 2392/1828.) Eger város 1833-ban igazolást állít ki számára a nagybányai pénzverő és bányászati kerületben megpályázott építőmesteri álláshoz. (EÁL Eger v. prot. 1833. 901. old.)

POVOLNI (POVOLNY, POWOLNI) János a XVIII. század második felében Eger egyik legjelentősebb architektusa. Ő is, mint Fellner, Morvaországból vándorolt be s nevezett pallérjaként 1764 augusztusától vezeti a líceum építkezéseit egészen 1774. január 14-ig (OL Pápai hitb. L. Capsa LI. n. 1.), mely időtől kezdve → Hausensteiner Vencel — a veszprémi püspöki palota pallérja — veszi át munkakörét. Povolni János 1774-ben kőművesmester, majd 1775-ben az egri kőműves-, kőfaragó- és ácscéh céhmestere. 1768—75 között Egerben született 7 gyermekének keresztszülője a Mundi házaspár. (OL Filmtár A 1256. — 1768. I. 3.; 1769. III. 14.; 1770. IX. 18.; 1772. I. 6.; 1773. XI. 26.; 1774. V. 20.; 1775. II. 9.) Mundi József előbb Eszterházy Károly komornyikja, majd a püspöki építési iroda felügyelője, nyilvánvalóan a Povolni család anyagi feltörésének egyik eszköze volt. Povolni Jánosnak a város I. negyedének 4. fertályában volt háza (Tárkányi Béla u. 8. sz.), amelyben 1785—1805-ig írják össze s a ház 1842-ig örököseié. A II. negyed 4. fertályában levő házában fia → ifj. Povolni János lakott. Egerben utóda és irodájának vezetője legkisebb fia, → Povolni Ferenc (István) lett, Antal nevű fiát Szepes megye építészévé nevezik ki. (EÁL Eger v. ir. 1842. é. 2062. sz.) 1791-ben Eger város külső tanácsának tagja, 1795-ben → Francz József püspöki kőművesmesterrel együtt a város I. osztályú kőművesmestereként minősítették. Halálakor két házát és két szőlőjét említik. Meghalt Egerben 1808. január 4-én, 73 éves korában. (EÁL Eger v. ir. 68/1808.) A hagyatékában szereplő „Pintér kötetje" (= Johann Friedrich von Penther,

355. Povol

ezért. P
pallér sz
jában —
már me
ziumot
ház hely
Polit. Cc
Povolni
gátat. (1
1780.) 1
lomhoz.
1778-ba
házának
ill. Petri
93. 1.) s
mester
jgyzk. 1
letesre

Detre Szilárd

Detre Szilárd (1891–): festő. Tanulmányait Hollósy Simonnál Münchenben kezdte, később Párizsban tanult. 1918–1927-ig Budapesten, 1927-től Párizsban élt.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim
Bp.Corvina 1977

MDK

Detre Szilárd

Párizsban élő müvész szines rajzokat állitott ki.Könnyed,franciás kultura árad a cirkuszélet a nagyváros proletárvilágát megörökitő impresszióiból.Szinezett tollrajzai szellemesek.
Az Ernst-Muzeum kiáll.-án.

Cikk: Csoportkiállitás az Ernst-Muzeumban.

Budapesti Hirlap, 1935.febr.2. 19.o.

MDK

Detre Szilárd

Szellemes grafikái az Ernst-Muzeum kiáll.-án.

/-ny./ : Hat művész csoportkiállitása Ernstnél

Az Est, 1935.febr.2. 11.o.

Kut

Detre Szilárd.

1927. KUT tavaszi kiáll.
Korzón, izf.
Séta, olaj
Piroskalaposnő, olaj

Nemzeti Szalon

1935 febr (Tavasz) gyűjt

Detre Szilárd.

A Nemzeti Szalonban rendezi a KUT tavaszi kiállítását, melyen piroskalapos nő – témájú munkája szerepel. (említve.)

Esti Kurir, 1927. ápr. 17.

MDK

Detre Szilárd

Korzón, vizf.

Séta, olaj

Piroskalapos nő, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 375.kiáll. 1927. ápr.

szövarch 20.- 201.-lap

Detre Szilárd.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeum 1935-ben

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

megírva

Detre Szilárd

(Dittmann)

festő

Gyomai Imre:

A párisi magyar festők munkássága.

Erdélyi Helikon

1930. 250. l.

semmi adat

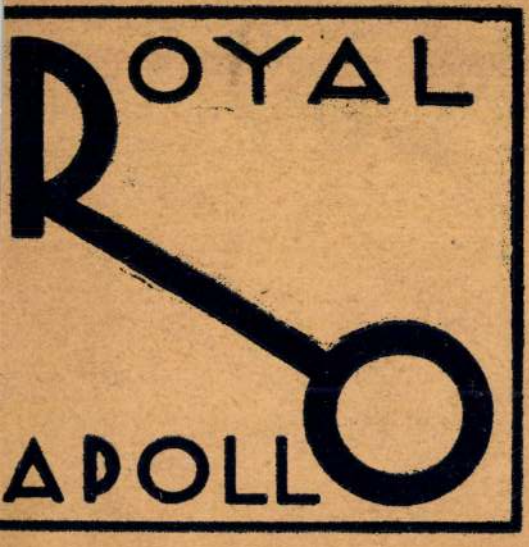

19

BOHÉMI

F

L

Detre Szilárd

festőművész

Batthyány Gyula kiállitása az Ernst Muzeumban - képé
vel szerepel.

Reggeli Ujság
1935.II.4.

Detre Szilárd

A KUT 1927-es kiállitásán szerepelt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965. Bp.
192-197.l.

MDK

Detre Szilárd

Párizsban él. A "szines-grafikus" formanyelv irányát képviseli.Képeinek tárgya: artistanők, bohócok, csavargók, csapszékek. Az Ernst Muzeum csoportkiállitásán szerepelt.

Pogány Ödön: Az Ernst Muzeum CL.kiállitása.

Képzőművészet. 1935. 82.sz.

MDK

Detre Szilárd

Grafikái az Ernst-Muzeum kiáll.-án.

Cikk: Öt festő és egy szobrász az Ernst-Muzeum ban.

Nemzeti Ujság 1935.febr.2. 27.1.

MDK

Detre Szilárd festőm.

KUT 1927. II. 2. sz. 4.l. képek

Deke Lestó

8 órai Ujság

1925 márc. 15.

MDK

Detre Szilárd

Kiállitások. Független Kritika, 1935. márc. 1.

5 l.

Detre Dittmann M.D.K.

Művét a Művészeti és Muzeumi Direktórium megvásárolta, 1919.

Falurészlet

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 361.l.

Detre Villő

Szerepelt a főiskolások szegedi tárlatán

Dél-Mo. 1967. jul. 26

Detre Villő

Szerepelt a főiskolások szegedi kiállításán.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. jul. 25.

Detre Villó

Munkatársa az egyik a ígarott pályaműnek

Gázdonyi Jenő: Kihirdették az új Technika Háza pályázat eredményét

Magyar Nemzet 1970 VII.7 8 old.

Detre Villő

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Detre Villő-Rácz Lajos

Szerepelt az Iparművészeti Muzeum ipari formatervezés cimü tárlatán aztal és szekrénysorral.

Magyar Hirlap 1977-274-6
Kenessei:Az ipari formák otthonunkben.

Detre Vilma iparművész

a Műcsarnokban rendezett jubileumi iparművészeti kiállításon szerepelnek ajándéktárgyai. (említve)

A.M.: 30 év magyar iparművészete. Szövetkezet, 1975. júl. 16.

Detre Villő
ipaművész

Óvodai bútorok
(repro)

— A gyermek világa
Művészet, 1975 május – 10 oldal

Detre Szilárd
festőművész

Magyarság
1935 II. 2

Az Ernst-muzeum csoportk állitása

Detre Szilárd szines grafikái kellemes, de formailag kissé tartalmatlan ábrázolások, egyéni vonás alig akad bennük. Annak a mai párisi grafikának nyelvén beszélnek, mely *Toulouse-Lautrec* és *Pascin* hagyatékát kamatoztatja. Könnyedén odavetett vonalak, kissé édeskés szinek tetszetős összeállításával a művész alkalmasint elismerést talál közönségünknél.

Batthyány Gyula gróf művei három termet töltenek meg. Ez az érdekes művészünk kétségtelenül zárt és eredeti egyéniség. Inkább grafikus, mint festői tehetség, festményein elsősorban a vonal uralkodik. Ez a vonal mindenképpen groteszk és élesen határolja az inkább csak járulékos szineket. Különös világba vezet, ideges, furcsa világba, ahol egy pillanatnyi nyugalom sincs, minden vonaglik, vibrál és irtózik a hétköznaptól. Valami kegyetlen hidegség árad ezekről a festményekről, a művész hideg képzeletének virtuóz játéka, amely kerül minden banalitást és diszitménnyé csavarja ki minden vizióját.

Széchengi Irma grófnő karrikaturáit a kiállitás tárgymutatója *Aba-Novák* Vilmos hatásával magyarázza. Mesterétől, sajnos, inkább csak hibáit vette át és ezekhez nem tud eredetiséget adott. Rajzai kemények, plakátszerűek, szinezésük sablonos, az a nagy ügyesség pedig amellyel készülnek, a grófnőt átérzett művészi élmény helyett virtuózkodásra csábitja.

Tóth B. László budapesti látképei között akad néhány finoman megrajzolt meleg átérzéssel készült lap, egy pályája kezdetén álló művész nem érdektelen bemutatkozásaként.

Paizs-Göbel Jenő a fantasztikum világába vezet. Forró szinek között csodálatos állatok és növények kavarognak előttünk, lágy és festői előadásban. Elképzeléseit gyakran nem tudja meggyőzőekké varázsolni, látománya nem lesz a mi viziónkká is. De van néhány festménye, amelyen meglepő erővel és mégis finoman hangolja össze képalakitásának összes elemeit annak igéretéül, hogy művészetének mai forrongó és nem teljesen kitisztult világából hovatovább harmonikusabb megoldásokhoz jut el.

Beck András, a fiatal szobrász, a legtöbb fejlődést igérő kiállitója ennek a tárlatnak. A fiatalság nagy lelkesedésével, de kissé még tétova bizonytalanságával áll elénk, áhitatos elmélyedéssel nyul feladataihoz, melyeket alázatos bensőséggel törekszik megoldani. Tisztára szobrászi eszközökkel él, egyszerűen összefoglalóan mintáz. Azt hiszem, egy-kettőre felküzdi magát ama fiatal szobrászaink sorába, akik a mai embert, a mai művészet lelkével máris pompásan alakitják ki.

F. Z.

Magyar királyi államvasutak.

Ügyirat-sz

Utalványszám ...../Bl..... ügyosztály.

Fizetési u

a magyar királyi államvasutak főpénztára ál

Pengő

azaz

A ..... Pengő ..... fillérről kiállítandó

Budapesten, 193

Utalványozza «.....» főosztály:

A könyv

Jánosné dr.-né, Kolosváry Balintné dr.-né, Kál noki Bedő Sándorné dr.-né, Belák Sándorné dr.-né, Darvas Béláné dr.-né, Németh Ödönné dr.-né, Wieland Miklósné, Teleki Jánosné grófné, Teleki Tiborné grófné, Latinák Jenőné, Csillérv Andorné, Hidvégi Istvánné dr.-né, Eöttevényi Olivérné dr.-né, vitéz Kelemen Józsefné, Reményi Schneller Lajosné dr.-né, Szinyey Gézáné dr.-né, Gombócz Endréné dr.-né, Nyulászy Jánosné dr.-né, Udvardy Dezsőné, Szemere Istvánné, Raffay Sándorné dr.-né, Kovacsics Gyuláné, Bethlen Pálné dr.-né grófné, Kovácsy Ferencné dr.-né, vitéz Selkey Oszkárné, Tichler Jánosné dr.-né, Kirchknopf Ferencné dr.-né Demel Aladárné dr.-né, Patay Tiborné dr.-né Torday Gézáné dr.-né, Vay Lászlóné báróné vitéz Somody Jánosné dr.-né, Kováts-Nagy Sándorné dr.-né, Stromfeld Ferencné, Matolcsy Sándorné dr.-né, Hegedűs Lórántné dr.-né, F. Szabó Gézáné, vitéz Jány Gusztávné, Stráner Kamillóné dr.-né, Gratz Gusztávné dr.-né, Stühmer Frigyesné dr.-né.

Leányok: M. Baráth Gabriella, Nötel Elza, Láczay Olly, Preszly Kató, Beczner Ica, Trausch Éva, László M. Julia, Demel Jutka, Kopeczek Györgyi, Szalmássy Magda, Lőte Éva, Gyáros Erzsike, Javorniczy Gyöngyi, Stromfeld Margit, Blatniczky Lidia, Farkas Ági, Szolnok Mädy, Wieland Márta, Németh Lilli, Nagy Kató (Felsőgalla), Ambrózy Ági, Walzek-Mischán Judit, Kopeczek Magda, Allmer Klári, Hollóskuty Délia, László Ili, Nikelszky Edit, Jeszenák Melinda bárónő, Bótha Edit, Reischl Vali, Mikuleczky Anci, Szöllősy Marika, Wiegand Buckó, Séhne Edit, Gombocz Ilona, Kovácsy Babcy Riedl Ilma, Somogyi Erzsike, Pétery Márta, Bereczky Margit, Kolosváry Ibolyka és Stefi, Kovacsics Mädy, Latinák Manci, Hoffmann Baba, Szőke Paulette, Oppel Edit, Boda Sári, Darvas Magda, Fógel Rózsi, Szabó Gitta, Vass Éva, Somody Klára, Proszvimmer Klári, Chotvács-Herényi Aranka, Szalmássy Gizi, Simonfay Kató

Detre Villő, építész (Körti)

3.) Folytatás

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely: Építész: Gontos Gabor, Dobozi Miklós, Zalaváry Lajos, és Detre Villő (Körti)

Magyar Építőművészet, 1986. 5. 42-old.

3 3. Kandalló helyreállítás a Tükörteremben. Tasziló-szárny

4 4. Az új ebédlő és tálaló a Tasziló-szárnyban

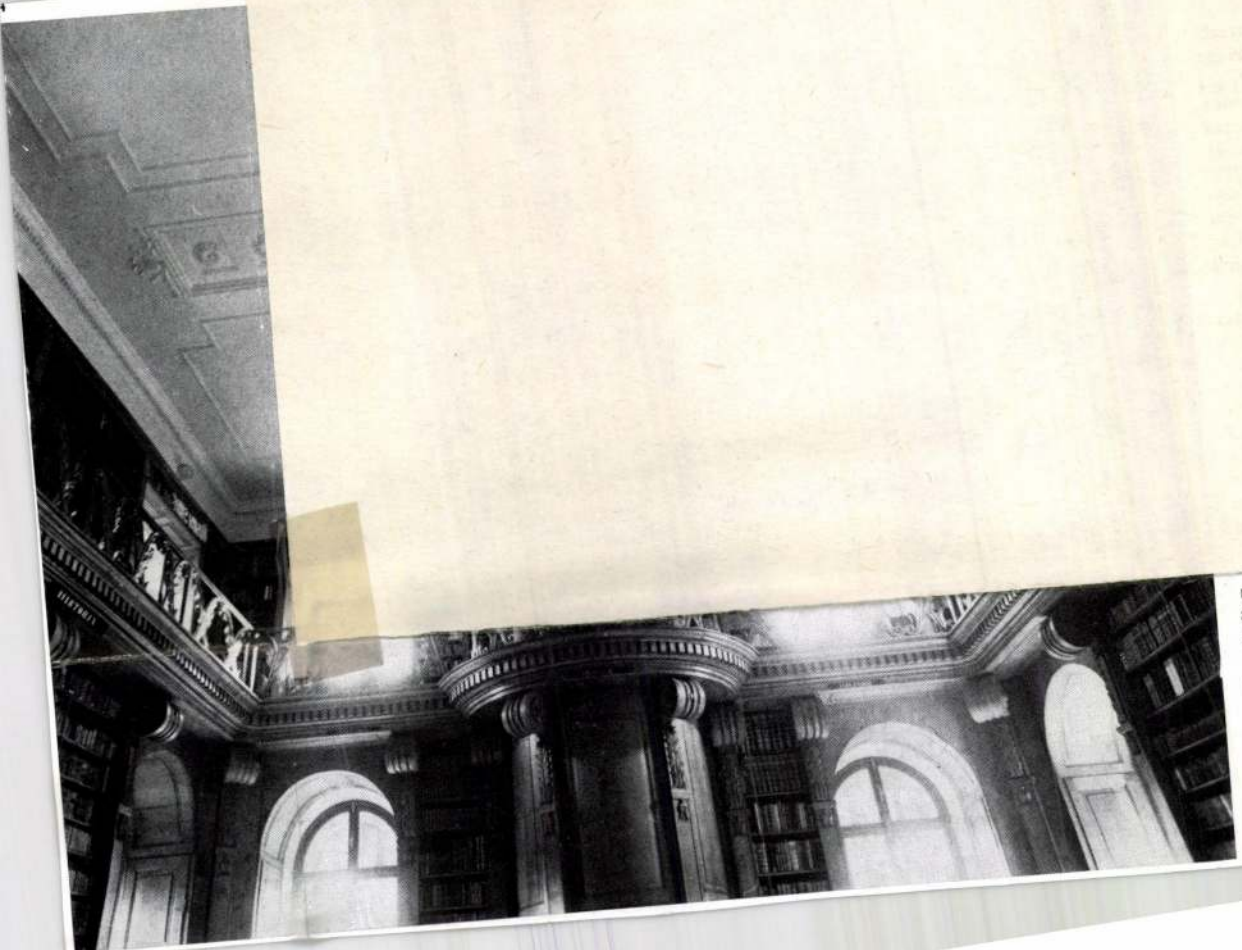

nálatú ren
az északi s
sával.

Az észa
lakosztályt

Ez a hárc
épült, itt n
a klasszicizı
nyakat vis
felett zöm
boltozattal
let felett

Detve Villő, építész és belsőépítész

Vasgyári kórház, Miskolc. Építész: Csontos Csaba (Közti).

Belsőépítész: Detve Villő.
Építész munkatárs: Vinczéné Buró Ilona,
Záray Ilona.

Statikus: Molnár Zoltán.
Kerttervező: Havassy Gabriella.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 32-old.

DETRE VILLŐ belsőépítész

FERENCZY NOÉMI-DÍJAT KAPOTT:

BAKÓ ILONA ruhatervező iparművész; **BALÁZS IRÉN** iparművész; **DETRE VILLŐ** belsőépítész **HAUSER BEÁTA** gobelin textiltervező művész; **Dr. KESERŰ KATALIN** művészettörténész; **ORBÁN KATALIN** kerámikusművész; **PÁZMÁNDI ANTAL** kerámikusművész; **PLACHTOVICS VILMOS** belsőépítész; **SIGMOND GÉZA** iparművész; **SIMON KÁROLY** ipari formatervező, a Magyar Iparművészeti Főiskola egyetemi docense.

1992. nov 13-án

[illegible]

Detzer Ferenc

épitőmester lásd

Dötzer F.

DETZKY Julianna

Vasárnapi Hírek
1992. okt. 30.

Szombaton Detzky Julianna iparművész textilfestményeinek kiállítását délelőtt 11 órakor Gomola György költő nyitja meg a Jászapáti Múzeumban.

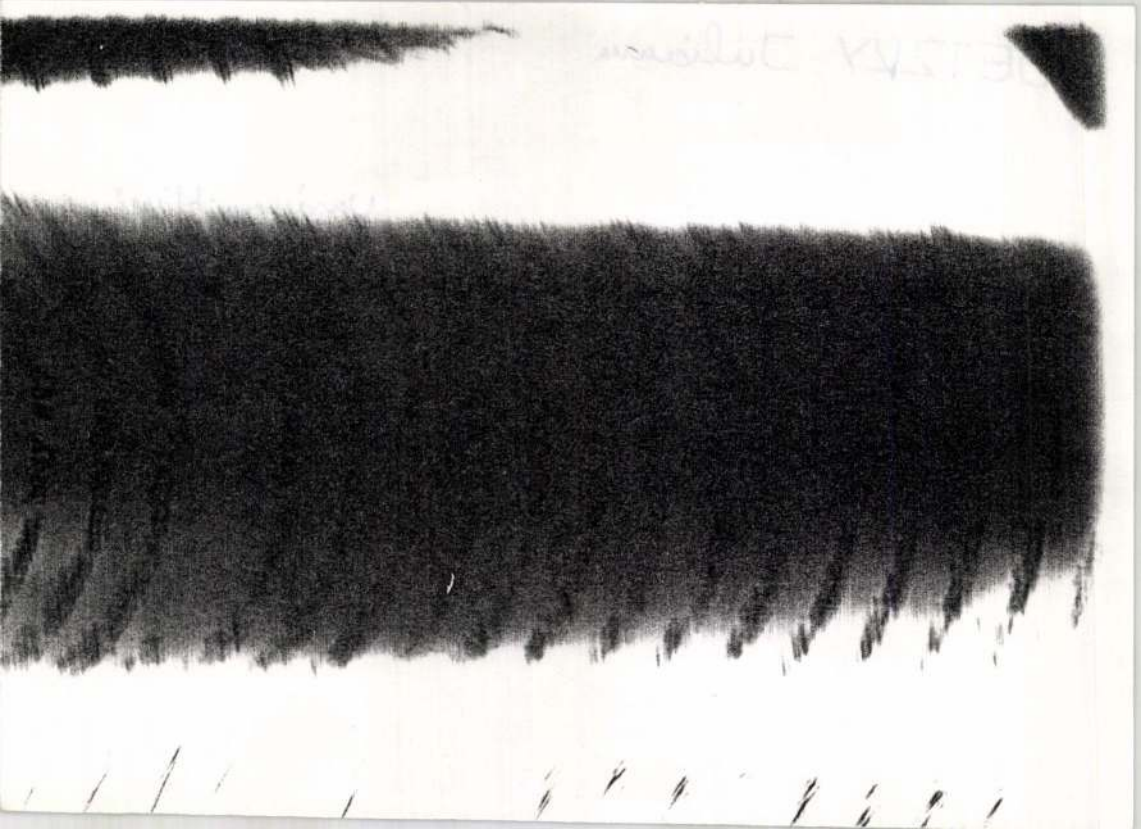

M.D.K.

Dettmann Lajos

"Alkonyi hangulatok" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 369. lap

DETTMANN LUDWIG

588. Kacsák a tőzeg-árokban. Olajf.
589. Esti séta a zátonyon. Olajf.

Képzőm.Társ.1899.tav.kiáll.kat. 64.oldal
nemzetk.

Dettmer Friedrich Ing. MDK

alagut gázkemence épitő

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött 1937-1940.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete. Pécs.1959.

DETZKY Júlia

Tárlatnaptár

DETZKY JÚLIA iparművész textil- és akvarellfestményeinek kiállítása nyílik — az SZDSZ és a Művészetbarátok Egyesülete közös rendezésében — kedden, február 2-án délután 5 órakor VII. Dob utca 103-ban. Megnyitja: Gomola György. Megtekinthető március 7-ig.

Vasárnapi Hírek
1993. jan. 31.

DETZKY Julia fest

1990 -10- 27

MAI REGGEL

Bemutatkozik három művész

Nógrádi tájak

A Budapesti Művészetbarátok Egyesülete és a budai Napfény Szálló vezetősége együttesen lehetőséget teremtett arra, hogy a szállóban – amely a Moszkva térről a 21-es autóbusszal megközelíthető – kiállítás nyíljon három alkotó, Detzky Júlia, Orsovai Vali és Scrancz Lajos festőművészek képeiből. A megnyitó vasárnap, október 28-án délután 4 órakor lesz. Beszédet mond Jáki Ferenc dr, az egyesület elnöke, közreműködik Szirtes László zeneművész. A tárlat november 17-ig látható.

vezető tanulmányai ... meg Dimitrie Gusti *A szociológiai monográfia* (Téka 1976) és Varga Béla *Bölcseleti írások* (Téka 1979) c. kötetei. *Szociológia és nemzetiségi önismeret* (1979) c. munkája a Gusti-féle iskola hatását kutatva a két világháború közötti romániai magyar szociográfia legkülönbözőbb műhelyeit (Erdélyi Múzeum, Korunk, Erdélyi Helikon, Erdélyi Fiatalok, Hitel) veszi számba és mutatja be. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület megalakulásának százhuszadik évfordulója alkalmából az indulás körülményeit tárta fel (Korunk 1979/12, Utunk 1979/45).

(T.S.)

a Gyergyói Múzeum ... ban (1954—56). Évtizedekig Gyergyó zenei és művelődési életének egyik irányítója. Népdalgyűjtő, zeneműveket szerez: ezek népdalfeldolgozások kórusra, dalok, egyházi énekek. Gyergyószentmiklóson több kiadásban megjelent tankönyve az *Öröm-Ábéce és olvasókönyv* ... (1922). Módszertani munkája: *Mesés vezérfonal az ÖRÖM ÁBÉCÉ-ből való olvasás-írás tanításához* ... (1924). A Beethoven-centenárium alkalmából zenei alapismereteket nyújtó dalegyleti zsebkönyvet adott ki (Gyergyószentmiklós 1927).

DÉSY KÁROLY

Születtem 1945. június 30-án Szovátán (Maros megye).

Tanulmányaimat Marosváráshelyen a Képzőművészeti Gimnáziumban, majd Kolozsváron, a Ion Andreesci Képzőművészeti Főiskolán végeztem.

Kiállítások:

1972, Országos Ifjúsági Fesztivál, Kolozsvár

1974—1975, Országos Ifjúsági Fesztivál, Kolozsvár,

1975, Nyíregyházi cserekiállítás

1975, Szatmár, egyéni kiállítás

1976—1982, Kolozsvár, csoportos kiállítások,

1984—1986 között mint formatervező vettem részt iparművészeti kiállításon Kolozsváron.

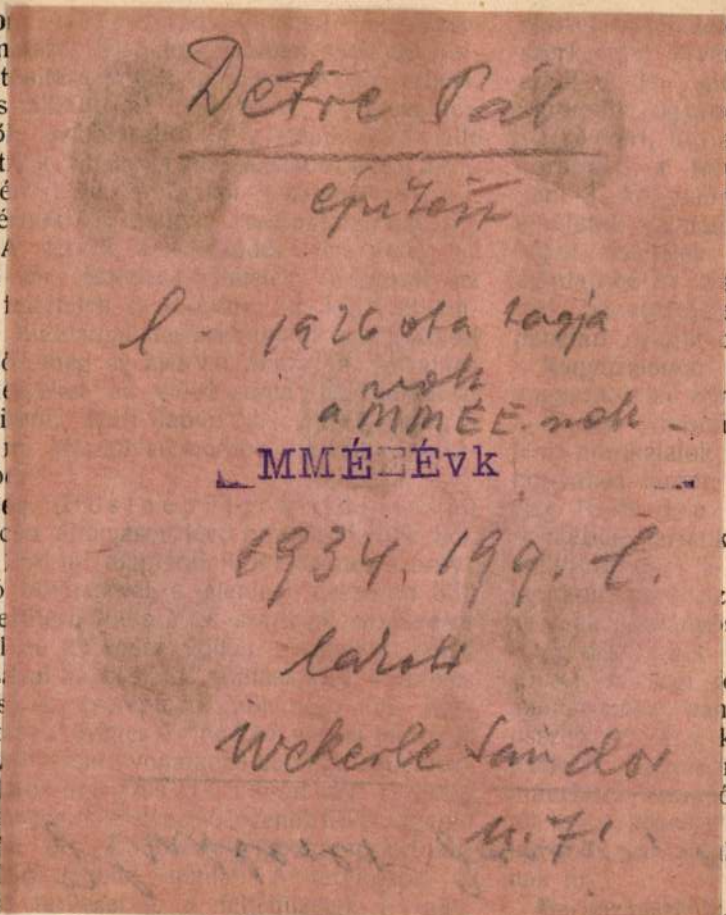

ni üzletvezetőségénél megtekinthetők, tt a pályázati feltételek, az ajánlati szöveg ajánlati költségszámítások munkacsoport- 2 koronáért megszerezhetők. A tervek éb iratok posta utján el nem küldetnek, ázati feltételeket, az ajánlati mintát és számításokat csakis az összeg előzetes ése után küldi meg az üzletvezetőség. énz fejében augusztus 5-én d. e.

korlátok fe á marosvásárhelyi áll. tárgyak ujraépitése szászrégen—tölgyes 52 és 66 sz. mütá 54 f, a 116 sz. ra 15 f, a 148·210—1 km. közt korlátfák várad—kolozsvár—

eljes szövegü
hirdetések kö-

y m.) (Község-
Rakitova község
a községház helyre-
ányzattal. Az ajánl-
elöljáróságához a u-
óráig kell beadni.
előirányzott költség
ál letétbe helyezni.
román-oravicai kör-
nthetők. (L. a hir-

kőkupok épi-
közutakon az alábbi
k:
.-zsombori th. közut
ervezett utfelemelési
/53. sz. vasgerenda-

th. közuton levő
létesitendő kőkupok

—p.-szt.-mihályi th.
án épitendő 29/29.
k:
—20 km. szakaszán
pitése 2780·60 k;
km. szakaszán levő
e 3157·63 k;
—47 km. szakaszán
onhidnál létesitendő

ehi th. közut 27—29
és 39/39. sz. hidak
245·90 k előirány-

hogy ajánlataikat
11 óráig a kolozs-
ál adják be. A mun-

aszfaltjárdák létesitési munkálatainak biz
céljából versenytárgyalást hirdet. Az átfek
illetve ujonnan létesitendő járdaterület ki
m². Az 1 k bélyeggel ellátott a
augusztus 21-én d. e. 10 óráig r
dók be Szarvas község iktató hivatalába
pénzül 500 korona a község pénztárában
le. Az ajánlati lap a községi mérnöki
ban átvehető, ugyanott a tervek és
feltételek megtekinthetők; ez utóbbiak
náért beszerezhetők.

Csurog. [Bács-Bodrog m.] (Tégla
litás.) Csurog község előljárósága
átjáróinak kikövezéséhez szükséges tég
biztositása céljából versenytárgyalást
Az ajánlatok a község előljáróságán
gusztus 10-ig adandók be. Szállitandó
lió első oszt. egyenes felületü, hibátlan
30×15×7½ cm. vastagságu követe
Csurog község belterületén átadva. A té
alatt, még pedig f. é. julius 1-től sz
fél évenként 250 ezer db. adandó át
ségnek.

Micske. [Bihar m.] (Óvoda épit
micskei áll. óvoda ujjáépitésére a ver
gyalás augusztus 5-ik napjának
órájára Micske községházához tüzetik
ajánlathoz az előirt 5% bánatpénznek
állampénztárnál történt letételét igazoló
csatolandó. A műszaki művelet és válla
tételek a nagyváradi m. kir. államé
hivatalnál megtekinthetők, ugyanott az
költségvetés és ajánlati minta ivenként
beszerezhető.

Micske. [Bihar m.] (Csendőrlak
épitése.) A Micske községben lét
csendőrlaktanya felépitésének biztositás
ból a versenytárgyalás augusztu
d. e. 10 órára Micske községházához
ki. Az ajánlathoz az előirt 5% bánat
bármely állampénztárnál történt letételét

Détshy Mihály

cikke: Az O.M.F. keretén kívül végzett 1959-1960. évi műemléki kutatások. - Magyar Műemlékvédelem. 1959-60.-Bp. 1964.

Irodalom tizenöt év műemlékvédelméhez Nógrád megyében /1954-1969/ - Összeáll. Faller László

Műemlékvédelem, 1969. 4. szám, p. 256.

Délsky Mihály

cikke: A gyulafehérvári Rákóczi-síremlékek. Művészettörténeti Értesítő 1966. 15. évf. 1. sz. 26-30. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./ 253. l.

Détsi P a u l i n a, festőnő. Pesten született. Festészeti tanulmányait az 1850-es évek elején Pesten, a Marastoni-féle festőakadémián végezte, hol egy alkalommal krétarajzaiért kitüntetést is nyert.

Ney Ferencz: Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító társulat évkönyve. 1846—1851. Pest, 1852. 33. l.

Détsi Paulina

festő nő

L. kendvez-kentiránnyi

374. l.

W. Kilian: Des aller Durchlauchtigsten, König und Kay
kerzogen, A: 1629.

ult
e, négszögletes alapon tojásdad medaillonban. Rö-
szakált hord. Ingének kerek gallérja rétegesés vértje
pjásrend jelrényét viseli. Alól a medaillonban ma-
~~látható~~. Felirata a kereten:

= STVS CAROLI FIL."

ARIOR"

o qui Sole fovente calescit,
um fundit, alitq Salem.
multos homines ô Sole beatos
tos transfer ad astra poli"

RNESTVS,

lsó oldalán: „LEOPOLDVS, CAROLI Son" feliratú élet-

rnek 14.9:12.6 s a réclapnak 18.9:13 cm.

899.

243/95 №19

Détsi P

Olasznó, kréta rup
1857 júl. 24.

A Marustoni aka-
démia növendékei-
nek sajzai a tiches-
fővárosi Neuzemba

32—183. — George Agoston, 19×20 cm. Kun S. 32—235. — Pest
Ormann Imre. „Rajz. Marastoni Jos. Pesten baráti emlékül
aug. 1-én 1861." 33,2×25 cm. Lantos „Metszetek" Kat. 408. —
Jankó János, M. T. Kcs. Kat. 464. —Klimkovits Ferenc, M. T.
Kcs. Kat, 463, — Láng Miklós Föv. Muz. Lt. 3426. — Magyar
országgyűlési követek. Koqu-fol. 24—24 mellképpel. Ny. Pol-
ják Testv. Gilh-Ranschb, Kat, 121—1372. — Molnár (aláírás)
a budai népszinház igazgatója. Ny. Pollák Testv. Föv. Muz.
Lt. 1869. — O. Petrich Soma M. T. Kcs. Kat. 460. — Palóczy
László, az 1848-61 országos korelnöke Mellkép, 16,5×19 cm. Kut
S. 32—516. — br. Prónay Gábor. Ny. Pollák Testv. Föv. Muz.
Lt, 3516, — Rottenbiller Lipót, Pest város polgármestere. M.
T. Kcs. Kat. 639. — Simonyi Antal. M. T. Kcs. Kat. 463, —
Thaly Kálmán M, T, Kcs, Kat. 735. — Vereby Soma. „A szere-
lem, barátság, Honszeretet, szabadság: Nekem legfőbb boldog-
ság Vereby Soma" aláírással. Ny. Pollák Testv Föv. Muz.
Lt. 3473.

1862. Apponyi György gróf, Ny. Pollák Testv. 14×16 cm. Föv.
Kvt. B. 769/287. — Banhofer György, budai ev. lelkész.
Ny. Rohn&Grund. Föv. Kvt. B. 769/191. Bókay János dr.
M. T. Kcs, Kat, 732, — Grigoletti, Michelangelo, festő.
Ny. Kirchmayr, Velence. folio. Gilh-Ranschb. Kat. 76—
1363. — Karvasy Ágost egyetemi tanár. „Természet után
kőre rajzolta Marastoni Antal" jelzéssel. Ny. Pollák
Testv Föv. Muz. Lt. 3468. — Pákh Albert. M. T. Kcs.
Kat. 701. — Gróf Pálffy Móric Ny. Pollák Testv. Föv.
Muz. 3516 Than Károly, vegyész, egyetemi tanár. M. T.
Kcs. Kat. 719. — Vay Miklós br. Ny. Pollák Testv. Gilh-
Ranschb. Kat. 76—1374. — Zichy Mihály, festőművész.

Detzer Ferenc → Dötzer Ferenc

Detta

(Tennes von)

Arizy-kastély 226.l.

Zádor-Rados

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 48. hét

22 Vasárnap		Cecilia *Cecilia*
23 Hétfő		Kelemen *Kelemen*
24 Kedd		Ker. János *Emma*
25 Szerda		Katalin *Katalin*
26 Csütörtök		B. Sz. János *Milos*
27 Péntek		Érm. Mária *Virgil*
28 Szombat		Pignatelli *Stefánia*

Pannonhalma, svéres

4, 7,

Dettai rk. templom

neogót

kepe repr.

Kisstiklkath. Magy

925. l.

926. l.

Dézsi Albert

Geb. in Szeged

1857-52

Bécsi akadémia
könyv

Lásd Dézsy Albert
alatt.

Műemlékek felügyelőségei (olasz) V. 57

Détsy Ernő

kisplasztikus

1891–94.

Éimisk 1930. 82. l.

Debai Tekenn

Tetaidy 1 39

Munkacsi

12 92 1

Pozsonyi plébánia templom V. 139

MDK.

Detoni Marian

Kiállitott az Ernst Muzeumban

Magyar "emzet 1965 május 4.lap -

Detsy József megyei mérnök

a programot adóként említve

a pesti Megyeháza hátsó részének

Szalakításával Zaposolatban

Műemlékvédelem 1971/4

221. old.

DETSY JÓZSEF

A HOFRICHTER - POLLACK FÉLE TERVET BÍRÁLTA FEL ÚJ DÜTRICH JÓZSEFFEL ÚJ TERVET KÉSZÍTETT (EZT HAGYTA JÓVÁ A MEGYE ÉS MŰEMLÉKTÖRTÉNETI TANÁCS)

Borsos László: Adalékok a Pest megyei tanács székházának építéstörténetéhez
Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 153-156. l.

DETSY József mérnök

TÓTH Antal: A Pesti Vármegyeháza. 2.bőv.kiad. bev.
Zádor Anna. Bp. : Pest M.Tcs., 1990
28-33.p.

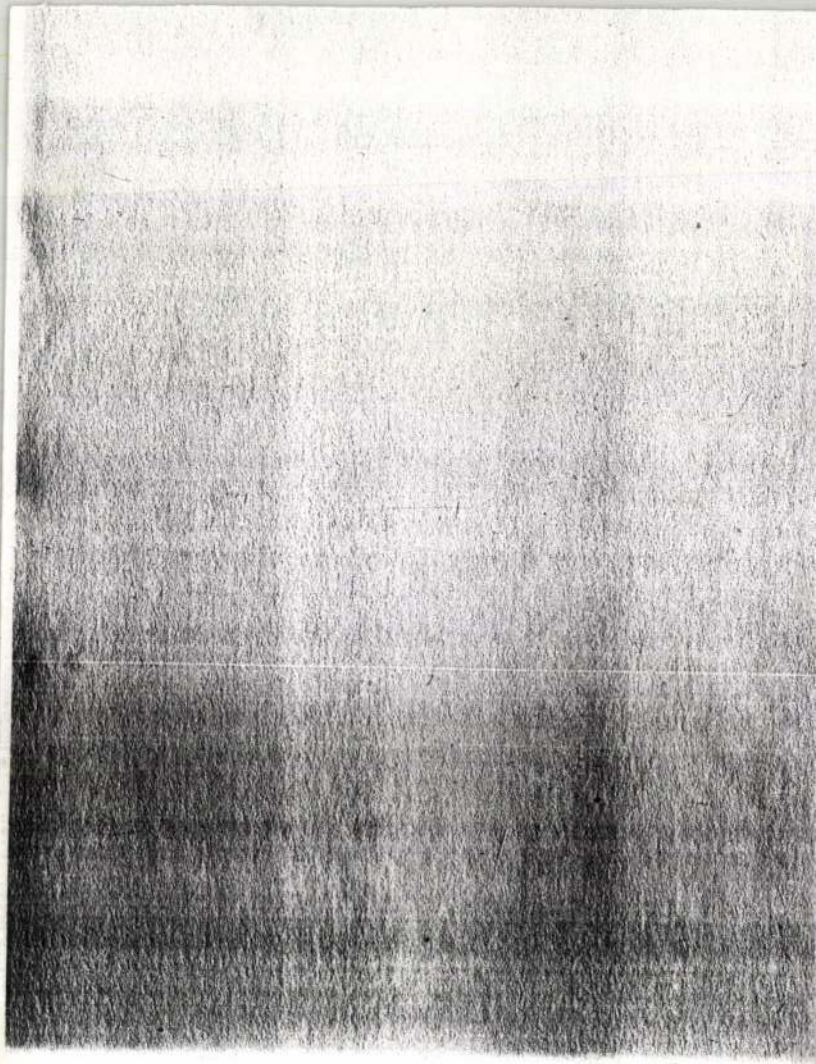

Détshy Mihály

Dümmerling Ödön-Détshy Mihály-Császár László-Kuthy Sándor: Egyházi műemlékek helyreállitása. Magyar Műemlékvédelem, 1949-1959. - Bp, 1960. Akadémiai Kiadó

Irodalom tizenöt év műemlékvéddlméhez Nógrád megyében /1954-1969. - Összeáll. Faller László.
Műemlékvédelem, 1969. 4. szám, p. 256.

Délsky Mihály

cikke:
Hol állt a középkori sárospataki vár? - A Herman Ottó Múzeum Evk. VI. Miskolc, 1966. p. 177-197.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Művtört. Ért. 1969. 3.sz., p. 243-284./

p. 246-247.

Délshy Mihály

cikke: A sárospataki vár helyreállítás munkái 1955-1962. ben. - Magyar Műemlékvédelem 1961-1962. - Bp. 1966, Akadémiai Kiadó. 67-88. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 251. l.

Délsky Mihály

cikke: Adalékok a törökkori Eger történetéhez. - Az Egri Múzeum Evkönyve 4. köt., Eger, 1966. 153-164. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténetiirodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o.l.

Détshy Mihály

M.D.K.

Eger várának helyreállitási tervei

Sárospataki vár restaurálása,

Magyar műemlékvédelem, 1961-1962, Bp. 1966. 234.l.

Détshy Mihály

1963-ig vezette a sárospataki vár helyreállitási munkálatokat.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

23/1

Détshy Mihály

1963-ig vezette az egri vár helyreállítási munkálatait; egyben a restaurálás tervezője volt.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2311

Détshy Mihály

irányítása mellett állították helyre réphen az egri Dókus Kápolnát. 1963.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2371

Détsky Mihály

tervei alapján restaurálták az andornak-
tállyai Mocsáry kastély glorietjét, valamint
a tiboldaráci barokk pavillont.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2411

Detsky Miklós

végezte az építészeti munkálatokat az egri
vár egy épületén.

Voit Pál slb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. kötet.
Budapest, 1972.

1231

Détshy Mihály

az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottsága
Építészettörténeti Albizottságának tagja.

Kubinszky Mihály: Az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottságának tevékenysége 1967-1969. években.
Éptud. 1970 /II/, 3-4.sz. 445-448.l.

Ø Dettler

rezumves

l.

Csat.-Frey Öst. Kunstt.

XXIV. k.

148 l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
394

Illyés András. A szenter élete.
Nagy-Szombat, 1793.

Bőr. 1 drb.

Detter

nobr

Vollert

lásd

A Gyűjtő. 1912

3-4 sz.

186 l. (929)

Medaillon, ezüst, vert.
Rajta bérmálást jelenet.
Magyar, 1825. Mintáita
Detter
Pozsonyi városi mu-
zeum tulajdona

lásd Thieme

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

zy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

VI. FÉMTÁRGYAK. — METALLGEGENSTÄNDE.

1050—1179.

1050. ASZTALI ÓRA, aranyozott bronz, hatszögü teste három tagozott lábon áll. Német, 1700 k. — Tischuhr, Bronze vergoldet, sechseckig, auf drei profilierte Füsse. Deutsch, um 1700.

1051. ASZTALI ÓRA, öntött bronz, hatszögü kartusos teste három saskarmos lábon ál. Jelezve: *J. Bte. Baillon á Paris.* Francia, XVIII. sz. e. — Tischuhr, Bronze, die sechseckige Leibung mit Kartusche ruht auf drei Füsse mit Adlerkrallen. Französisch, A. XVIII. Jh.

1052. ASZTALI ÓRA, bronz, négyzetes testén vésett és áttört virágos ezüst aplikáció. Jelezve: *Georg Braun Augustae.* Egykoru bőrtokban. Augsburg, XVII. sz. — Tischuhr, Bronze, auf der vierseitigen Wandung Gravierung und durchbrochene Blumenapplikation in Silber. In gleichzeitiger Kassette. Augsburg, XVII. Jh.

1053. KÉT MINIATÜR KÉPKERET, aranyozott bronz, kartusidomu. Olasz, 1700 k. — Zwei Miniatur Bildrahmen, Bronze vergoldet, Kartuschenförmig. Italienisch, um 1700.

1054. BRONZPLAKET, kecske puttokkal és faunnal. Fekete fakeretben. Olasz, XVII. sz. — Bronzeplakett, Ziege-Putto und Faun. Italienisch, XVII. Jh.

1055. KÉT AJTÓKOPOGTATÓ, öntött bronz, női hermás fogantyuval. Olasz, XVII. sz. — Zwei Türklopfer, Bronze, am Griff Herme. Italienisch, XVII. Jh.

1056. KÉT OLTÁRGYERTYATARTÓ, öntött bronz, háromszöges tagozott lábbal, baluszteres szárral. Német, XVII. sz. — Zwei Altarleuchter, Bronze, auf dreieckigem, profiliertem Fuss, und Balusterschaft. Deutsch, XVII. Jh.

1057. GYERTYATARTÓ, ón. Osztrák, empire. — Leuchter, Zinn. Österreichisch, Empire.

1058. MOZSÁR, törővel, öntött sárgaréz, tagozott testtel. XVIII. sz. — Mörser mit Stosser, Messing, profiliert. XVIII. Jh.

1059. MOZSÁR, törővel. Öntött bronz, két füllel. XVIII. sz. — Mörser mit Stosser, Bronze, zwei Henkeln. XVIII. Jh.

1060. KÉT OLTÁRGYERTYATARTÓ, ón és esztergályozott fa. (A malompataki templomból.) Magyar, XVI. sz. — Zwei Altarleuchter, Zinn und gedrechseltes Holz. Stammt aus der Kirche in Malompatak. Ungarisch, XVI. Jh.

1061. KÉT FALIKAR, kovácsolt vas, barokkdisszel, részben aranyozva. Osztrák, 1650 k. — Zwei Wandarme, Schmiedeisen, mit Barockdekor, teilweise vergoldet. Österreich, um 1650.

1062. KUPA FEDŐVEL, kupos teste fa, ónfoglalatban és berakással. Két szarvas és cimerpajzs. Födelében érem. Német, XVII. sz. — Humpen mit Deckel, die Leibung aus Holz in Zinnfassung und eingelegt zwei Hirsche mit Wappenschild. Im Deckel eine Münze. Deutsch, XVII. Jh.
Illusztr. XXVII. tábl.

Ernst Múzeum aukciói XV. (1920)

1025. KÉT TÁLCA, ezüst, hosszukás nyolcszögü. Német, XIX. sz. — Zwei Platten, Silber, länglich, achteckig. Deutsch, XIX. Jh. 2550 gr.

1026. TALPAS CUKOR- ÉS KANÁLTARTÓ, ezüst, 12 kávéskanállal. Osztrák, 1821. — Zuckerbehälter mit Fuss- und Löffelständer, mit 12 Kaffeelöffeln. Österreich, 1821. 620 gr.

1027. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, négyszöges alak. Bécs, 1856. — Salzfass mit Fuss, Silber, viereckig. Wien, 1856.

1028. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, préselt diszü peremmel. Bécs, 1855. — Salzfass mit Fuss, Silber, mit gepresstem Rand. Wien, 1855.

1029. KÉT KIS SÓTARTÓ, ezüst, három hajlott lábbal. Magyar, 1800 k. — Zwei kleine Salzbehälter, Silber, auf drei geschweifte Füsse. Ungarisch, um 1800.

1030. LÁBAS, ezüst, gerezdes teste három patás lábon áll, lecsavarható ezüst nyéllel. Magyar, késő empire. — Kasserol, Silber, die gerippte Leibung auf drei Füsse. Ungarisch, spätempire. 550 gr.

1031. KETTŐS SÓTARTÓ, ezüst, ovális talpa áttört empire diszü. Bécs, 1818. — Doppelsalzbehälter, Silber, der ovale, durchbrochene Fuss mit Empiredekor. Wien, 1818. 280 gr.

1032. KÁVÉSKÉSZLET, ezüst, ovális tálca, két kanna és egy talpas cukortartó, empire stilusu diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Kaffeeservice, Silber, eine ovale Platte, zwei Kannen, eine Zuckerschale, mit Dekor im Empirestil. Wien, XIX. Jh.

1033. KERESZTELŐ ÉREM, ezüst, négyzetes, filigrán diszü keretben. Jelezve: DETLER. Magyar, 1850 k. — Taufmünze, Silber, viereckig, in Filigranrahmen. Ungarisch, um 1850.

1034. KERESZTELŐ ÉREM, ezüst, filigránezüst keretben. Magyar, 1850 k. — Taufmünze, Silber, in Filigranrahmen. Ungarisch, um 1850.

1035. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, hengeres szárral. Empire. Bécs, 1826. — Zwei Leuchter, Silber. Wien, 1826.

1036. UGRÓ VADÁSZKUTYA, ezüst, vésett rajzu talapzaton. XIX. sz. e. — Springender Jagdhund, Silber, Anf. XIX. Jh.

1037. KIS TALPAS KANNA, ezüst, kérdőjel idomu füllel. Bécs, neobarokk. — Kleine Kanne mit Fuss, Silber, mit geschweiftem Henkel. Wien, Neobarock. 150 gr.

DÉTSHY Mihály

2060

Koppány Tibor

DÉTSHY MIHÁLY 70 ÉVES

különnyomat

Ismeretségünk 1952 őszéről származik. Minisztériumi építész felügyelőként érkezett Sümegre, az ottani építőipari technikumba, ahol kezdő építészként akkor egy éve igyekeztem a Bakony és a Balaton vidékéről összegyűjtött diákokat az építészet rejtelmeibe bevezetni. Délelőtti hivatalos tárgyalások és óralátogatások után délután a városka felett magasodó várromban, az öregtorony déli tövében ültünk, együtt gyönyörködve a panorámában, amely a szigligeti öbölben feltűnő Balatonig terjed. Ott mondtam el neki mindazt, amit a romjaiban is impozáns várról addig sikerült összegyűjtenem, s közben az alattunk levő törmelékből bicskaheggyel szedegettük ki az ott levő mázas kányhaszemek töredékeit. Ezt azután később közös kollégánknak, a várat ásató Kozák Károlynak töredelmesen bevallottuk.

Az építészet múltjának igézetében folytatódott barátsággá növő ismeretségünk. Az 1950-es évek második felétől már csak magánemberként járt Sümegen, akkor már a budai Várgondnokság építésze volt. Az utóbbitól került 1957 tavaszán az újonnan alakult Országos Műemléki Felügyelőségre. A középfokú építészoktatással kapcsolata ezután sem szakadt meg, az építőipari technikumok, később főiskolák számára Szentkirályi Zoltánnal közösen írott, „Az építészet rövid története" című kétkötetes műve 1954-től 1986-ig máig is keresett, hézagpótló könyvként sok kiadást ért meg.

Az OMF szervezetében tíz évvel ezelőtti nyugdíjba vonulásáig sokrétű feladatkört látott el. Borsod-Abaúj-Zemplén megye területi ügyintézője és szakmai felügyelője volt, hosszú ideig Heves és Szolnok is keze alá tartozott, s emellett műemlékek sorának helyreállítását tervezte és irányította. Az 1950-es évek végétől adta közre nyomtatásban a helyreállításairól, illetve az azokat megelőzően végzett kutatásairól szóló beszámolóit. Ekkor kezdte meg azt a levéltári kutatásokon alapuló, forrásközlés értékű munkát, amelynek során a hazai építészet történetéről vallott addigi ismereteket nem egy esetben alapvetően módosította.

Kezdeményezésére indult meg 1956 szeptemberében a sümegi vár romjainak feltáró és konzerváló munkája, amelynek tervezését a győri tervező iroda műemlékes építészeként akkor kezdtem meg, 1959 év elejétől Détshy Mihály kollégájaként az OMF-en belül folytatva, ugyancsak az ő kezdeményezésére. Két és fél évtizeden keresztül dolgoztunk egymással párhuzamosan, évekig egymás mellett levő rajzasztaloknál, figyelve és segítve egymás munkáját, s kölcsönösen beszámolva munkánk eredményeiről és problémáiról, ahogyan ez akkor az OMF-ben egyébként is megszokott volt. Egyetlen alkalommal dolgoztunk együtt, – akkor is illegálisan – amikor a hivatali vezetés a területi felügyelő Détshy Mihályt merev és bürokratikus felfogásból, szerencsére csak rövid időre, eltiltotta a tervezéstől. Szétosztott munkáiból a sárospataki vár jutott számomra és az szinte természetes volt, hogy minden ott tett lépést megbeszéltem és egyeztettem vele.

Tervező munkájának kiemelkedő eredményei közé elsősorban az egri és a sárospataki vár helyreállítása tartozik. Az egri Föld- és Tömlőc-bástya, a Hippolit- és a Warkoch-kapu mellett a középkori püspöki palota őrzi annak a gondos munkának eredményét, amelyet Détshy Mihály ott végzett. Sárospatakon a vár egész megjelenése, a

szárazárok kiemelésétől és a külső kazamatás várfalszakaszok helyreállításától a múzeumi kiállítás Galavics Gézával együtt megírt vezető füzetéig minden az ő működését dícséri. Mindkét vár helyreállításáról beszámoló cikkek és levéltári kutatáson alapuló építészettörténeti tanulmányok sokaságát írta és jelentette meg, külön foglalkozva mindkét helyen az ott dolgozó művészekkel és mesterekkel. Kisebb közleményeiben az egri vár toronyóráitól és a sárospataki vár kertjeitől ezek, vagy a várak pusztulásáig dolgozta fel az általa feltárt adatokat. A Sárospatakkal kapcsolatban végzett forráskutatás eredményeképpen Détshy Mihályt a művészettörténet és az építészettörténet tudománya a Perényiek és a Rákócziak 16-17. századi mecenatúrájának krónikásaképpen ismeri. Ezirányú munkájának alkotórészei a sárospataki vár reneszánsz loggiájának és a gyulafehérvári Rákóczi síremlékek történetéről közreadott alapvető tanulmányai. Az utóbbit ottani vonatkozásai miatt a lengyel szakirodalom is megjelentette.

A két nagy vár kutatásával kapcsolatos munkájának szinte melléktermeke a középkori Patak vára helyének meghatározásáról, a Szádvárról, az ónodi vár korai építkezéseiről vagy a pocsaji Rákóczi udvarházról szóló tanulmány. Eger és Sárospatak múltjának tanulmányozása vezette Détshy Mihályt arra a felismerésre, amelynek során a művészettörténeti közfelfogással szemben először írta le azt a tényt, hogy a 16-17. századi Magyarországon nem léteztek munkahelyről munkahelyre vándorló építőműhelyek. Az ott gyűjtött adatok birtokában írhatta meg súlyos kritikáit Molnár József egri török műemlékekről készült cikkéről, H.Takács Marianna udvarházakról és kastélyokról szóló könyvéről, valamint Marosi Endrének a 16. századi végvárépítőkről írott tanulmányáról. Mindhárom mű azóta is csak a kritikákkal együtt használható. Az utóbbiak ürügyén kell rámutatnunk arra, hogy Détshy Mihály munkásságának legnagyobb erénye az a történeti hitelesség, amelyet saját levéltári kutatása biztosít számára. Cikkei és tanulmányai adatközléseit az adatoknak az első forrásokig történő ellenőrzése jellemzi.

A 16-17. századi Magyarország építészetének kutatása mindig szolgál általános művelődéstörténeti vonatkozásokkal is. Így adhatta közre Détshy Mihály az egri kapitány Bornemisza Gergely végrendeletét, a sárospataki habánok történetét, Lőcsei Bernát festő 1519-es művéről szóló ismertetését és a Perényi Péter életéről fennmaradt leveleket és jegyzőkönyveket.

A műemlékes gyakorlat évtizedei az abban dolgozó építész számára természetesen nemcsak várak és kastélyok, hanem templomok, középületek, lakóházak helyreállítását, kutatását, az azok történetével való szükségszerű foglalkozást is jelenti. Détshy Mihály gondosságát, nyitott szemét az is jellemzi, hogy az eléje kerülő épületekben észreveszi az alig látható, rejtett értékeket. Ezekről szólnak azok a kisebb közlések, amelyek középkori vagy későbbi templomok falaiban megbúvó középkori részletek előkerüléséről tudósítanak, a Balatonhoz közeli Zalaszántótól a verpeléti, a tiszasülyi, a sajókazai templomig. Azt sem lehet elhallgatni, hogy számos olyan, főleg középkori templom dícséri Détshy Mihály építészeti tevékenységét, amelyről nem jelent meg beszámoló. Közéjük tartozik pl. Abaújkér vagy Felsőregmec Árpád-kori temploma. A Voit Pál által szerkesztett Heves megyei műemléki topográfia köteteiben írta meg Bükkszék, Egerfarmos templomát. Önálló tanulmányban számolt be a sárospataki egykori trinitárius kolostor és temploma építéstörténetéről és új adatokat közölt a pataki református kollégium történetéhez.

Az általa felügyelt Borsod-Abaúj-Zemplén megye műemlékvédelméről két alkalom-

mal is közreadott jelentés jellegű beszámolót, az 1987-ben megjelent, a megye műemlékeit ismertető kötetben pedig ő írta a várakról és kastélyokról, valamint a templomokról szóló fejezeteket.

Az utóbbi években ismét Sárospatak és urai felé fordult kutatói figyelme. Perényi Péter várépítkezéseinek és mestereinek megírásával meglepő új eredményekkel gazdagította a hazai építészet történetét. Sok szakember örömére jelent meg legutóbbi, Sárospatakról szóló kis kötete, Rákóczi Zsigmond szerencsi építkezéseit és legutoljára a Rákócziak és a 17. század középső évtizedei császári építészének, Filiberto Lucchesenek kapcsolatát tartalmazó tanulmánya.

A magyar építészet és az azzal kapcsolatos művelődéstörténet múltjának sokoldalú gazdagítása mellett Détshy Mihály műfordítóként sem csekély módon jeleskedik. A „Daphnisz és Chloé"-t, Longosz örökbecsű művét 1945-től kezdve négy évtizeden át az ő fordításában vehette kézbe az irodalomkedvelő közönség, akárcsak Apuleius vagy Lukianosz írásait.

Reméljük, hogy Détshy Mihály tolláből az elkövetkező években a hazai művészettörténet és az építészettörténet további gazdagítását várhatjuk. Ehhez kívánunk neki elsősorban jó egészséget és amellé az íráshoz kitartást és türelmet.

DÉTSHY MIHÁLY PUBLIKÁCIÓINAK BIBLIOGRÁFIÁJA

(Összeállította: Bardoly István)

1954

– *Szentirmay Sándor:* Építőipari gépek, a magasépítőipari technikumok számára. 2. jav. kiad. Bp. : Műszaki K., 1954 295 p., ill. [3. kiad. – 6. kiad. 1955–1961]

1956

– *Szentkirályi Zoltán:* Az építészet rövid története. 1-2. köt. Bp. : Műszaki K., 1956 160, 340 p., ill.

1958

– *Kozák Károly:* Beszámoló az egri várban folyó feltárásokról. = Műemlékvédelem, II. évf. 3. sz. 1958 151–154. p., ill.
– *Tóbiás Lóránd:* Épületszerkezetek, a Közlekedési Építőipari Technikumok számára. 1-2. köt. Bp. : Műszaki K., 1958 238 p., ill. [2. kiad.–5. kiad. 1958–1964]
– *Sedlmayr János:* A zalaszántói plébániatemplom restaurálása. = Műemlékvédelem, II. évf. 2. sz. 1958 84–87. p., ill.

1959

Beszámoló a sárospataki vár helyreállítási munkáiról. = Műemlékvédelem, III. évf. 2. sz. 1959 89–97. p., ill.
Az egri vár ábrázolásai a gyulai vár XVI–XVII. századi vedutáin. = Művészettörténeti Értesítő, VIII. évf. 1. sz. 1959 44–47. p., ill.
– *Szentkirályi Zoltán:* Az építészet rövid története. 1-2. köt. 2. jav. kiad. Bp. : Műszaki K., 1959 178, 357 p., ill. [3. kiad.–4. kiad. 1965–1982]
Középkori részletek feltárása a verpeléti templomban. = Műemlékvédelem, III. évf. 1. sz. 1959 42–44. p., ill.

1960

Beszámoló az olaszországi tanulmányútról. = Műemlékvédelem, IV. évf. 4.sz. 1960 234–242. p., ill.
– *ifj. Dümmerling Ödön–Császár László–Kuthy Sándor:* Egyházi műemlékek helyreállítása. = Magyar Műemlékvédelem 1949/1959 (1960) 97–119. p., ill.
A gyulai veduták kérdése. Gyula : Erkel Ferenc Múzeum, 1960 15 p., ill. (A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum Kiadványai ; 18.)
Megjegyzések Eger városrendezési tervéhez és pályázatához. = Magyar Építőművészet, 1960. 3. sz. 53–55. p., ill.

1961

– *Kozák Károly:* A Varkoch-kapubástya helyreállítása. = Egri Vár Hiradója. No.2. 1961 1–7. p., ill.

1962

Bornemissza Gergely deák végrendelete. = Egri Vár Hiradója, No. 4. 1962 3–14. p.
Az egri vár toronyórái. = Egri Vár Hiradója, No. 3. 1962 18–23. p.
Molnár József: Eger török műemlékei. Bp., 1961 [rec.] = Műemlékvédelem, VI. évf. 4. sz. 1962 251–252. p.

1963

Adatok Sárospatak fénykorának történetéhez. = Borsodi Szemle, 7. évf. 3. sz. 1963 55–65. p., ill.
Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493–1596 között. I. közl. = Egri Múzeum Évkönyve, I. (1963) 173–203. p.
Vezető az egri várban. Eger : Heves Megyei Múzeumi Szervezet, 1963 36 p., 6 t., ill. (Heves Megyei Múzeumi Szervezet kiadványai ; 1.) [további kiad. 1965, 1967, 1969]

1964

Az egri vár gótikus palotája. = Egri Vár Hiradója, No. 5. 1964 3–8. p., ill.
– *Kozák Károly:* Az egri várban álló gótikus palota helyreállítása. = Magyar Műemlékvédelem 1959/1960 (1964) 31–72. p., ill.
Az egri várszékesegyház építéstörténetének okleveles adatai. = Művészettörténeti Értesítő, XIII. évf. 1. sz. 1964 1–19. p., ill.
Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493–1596 között. II. közl. = Egri Múzeum Évkönyve, II. (1964) 151–180. p.
Az Országos Müemléki Felügyelőség keretén kívül végzett 1959–1960. évi műemléki helyreállítások. = Magyar Műemlékvédelem 1959/1960 (1964) 261–263. p.
Palladio magyar vonatkozású levele. = Műemlékvédelem, VIII. évf. 4. sz. 1964 242–244. p., ill.
Válasz Molnár Józsefnek „Eger török műemlékei" kérdésében. = Műemlékvédelem, VIII. évf. 1. sz. 1964 64–65. p., ill.

1965

Műemlékvédelem Borsodban. = Napjaink, IV. évf. 3. sz. 1965 9. p., ill.

1966

Adalékok a törökkori Eger történetéhez. = Egri Múzeum Évkönyve, IV. (1966) 153–164. p.
A gyulafehérvári Rákóczi-síremlék. = Művészettörténeti Értesítő, XV. évf. 1. sz. 1966 26–30. p., ill.
Hol állt a középkori sárospataki vár? = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VI. (1966) 177–197. p., ill.
A sárospataki vár helyreállítási munkái 1955–1962-ben. = Magyar Műemlékvédelem 1961/1962 (1966) 67–88. p., ill.

1967

Az egri külső vár lerombolása 1702-ben. = Egri Múzeum Évkönyve, V. (1967) 117–124. p., ill.
Az egri vár története 1596–1687. = Egri Vár Hiradója, No.7. 1967 9–15. p.
– *Kozák Károly:* Az egri vár feltárása 1967/1966. = Egri Múzeum Évkönyve, V. (1967) 87–116. p., ill.
Műemlékvédelem és idegenforgalom Borsodban. = Napjaink, VI. évf. 5. sz. 1967 2. p.

1968

A sárospataki vár pusztulása 1702–1703-ban. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VII. (1968) 101–113. p.

1969

Bükkszék, r.k. templom. = Heves megye műemlékei. Szerk. Dercsényi Dezső–Voit Pál. Bp. : Akad. K., 1969 I. köt. 573–575. p., ill.
Az egri vár története 1687–1967. = Egri Vár Hiradója, No. 8. 1969 9–14. p.
Egy ismeretlen magyar vár – Szádvár. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. (1969) 143–186. p., ill.
– *Galavics Géza:* Vezető a Sárospataki Rákóczi Múzeumban. Bp. : NPI, 1969 51. p., 7 t., ill.

1970

I maestri cinquecenteschi del castello di Sárospatak. = Acta Technica, Tom.67. Fasc. 1/4. 1970 105–124. p., ill.
Sárospatak. Bp. : Corvina K., 1970 46. p., 20 t., ill.

1971

I. Rákóczi György fundálói. = Építés- Építészettudomány, III. köt. 4. sz. 1971 348–378. p.
A sárospataki ágyuöntőház története. = Technikatörténeti Szemle, V. 1968/1970 (1971) 69–115. p., ill.
H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok. Bp., 1970 [rec.] = Építés- Építészettudomány, III. köt. 4. sz. 1971 475–479. p.
Történeti forráskutatás. = Egyházi épületek és műtárgyak gondozása. Szerk. Levárdy Ferenc. Bp. : Képzőművészeti K., 1971 73–74. p.

1972

Adalékok a sárospataki újkeresztények (habánok) történetéhez. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XI. (1972) 123–144. p., ill.
– *Kozák Károly:* Eger vára. = Heves megye műemlékei. Szerk. Dercsényi Dezső–Voit Pál. Bp. : Akad. K., 1972 2. köt. 77–159. p., ill.
– *Voit Pál:* Egerfarmos. = Heves megye műemlékei. Szerk. Dercsényi Dezső–Voit Pál. Bp. : Akad. K., 1972 2. köt. 653–660. p., ill.
„Perényi-loggia" avagy „Lórántffy-loggia" ? : A sárospataki várkastély loggiájának építéstörténete. = Építés- Építészettudomány, IV. köt. 1/2. sz. 1972 51–93. p., ill.
A sárospataki r.k. plébániatemplom történetének okleveles adatai. = Magyar Műemlékvédelem 1969/1970 (1972) 89–102. p., ill.

1973

Adalékok a sárospataki református kollégium történetéhez. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XII. (1973) 41–63. p., ill.
A mezőkövesdi járás műemlékei. = Matyóföld, (1973) 97–99. p.
A műemlékek helyzete Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. = Herman Ottó Múzeum Közleményei, 13. (1974) 16–24. p., ill.
A sárospataki vár kertjei és szőlői. = Agrártörténeti Szemle, XV. évf. 1/2. sz. 1973 75–91. p.

A tiszasűlyi gótikus plébániatemplom. = Jászkunság, XIX. évf. 2/3. sz. 1973 111–117. p., ill.

1974

Sárospatak. 2. átd. bőv. kiad. Bp. : Corvina K., 1974 57. p., 20 t., ill.
A sárospataki vár helyreállítási munkái 1963–1972-ben. = Magyar Műemlékvédelem 1971/1972 (1974) 257–279. p., ill.

1975

16-17. századi építési szervezetünk kérdéséhez. = Ars Hungarica, III. évf. 2. sz. 1975 347. p.
Az ónodi vár korai építkezései. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XIII/XIV. 1974/1975 (1975) 191–209. p., ill.
Sárospatak. = Várépítészetünk. Szerk. Gerő László. Bp. : Műszaki K., 1975 217–226. p., ill.

1976

Eger múltjának jövője. = Építés- Építészettudomány, VIII. köt. 3/4. sz. 1976 409–434. p., ill.
Hozzászólás a „Pataki legendá"-hoz. = Magyar Nemzet, XXXII. évf. 202. sz. 1976 aug. 27. 9. p.
A tudományos kutatás szerepe az egri vár feltárásánál és helyreállításánál. = Egri Vár Hiradója, No. 12. 1976 20–26. p.
Végvárrendszerünk XVI. századi kiépítésének történetéhez. = Hadtörténeti Közlemények, XXIII. évf. 3. sz. 1976 571–577. p.

1978

Tűnődés egy tűnődésről. = Műemlékvédelem, XXII. évf. 2. sz. 1978 182–186. p.

1979

Eger, Buttler-ház; Hortobágy, Csárda; Miskolc, Alabárdos borozó és étterem; Sárospatak, Borostyán Fogadó; Szerencs, Huszárvár Szálloda. = Vendégváró régi házak. Szerk. Pereházy Károly. Bp. : Műszaki K., 1979 79–80., 87–88., 89–90., 92–94., 95–97. p., ill.
Sárospatak. 3. átd. bőv. kiad. Bp. : Corvina K., 1979 71 p., 21 t., ill.
Sárospatak, Rákóczi-vár. Bp. : Tájak, Korok, Múzeumok, 1979 16 p., ill. (Tájak-Korok-Múzeumok kiskönyvtára ; 8.) [2.–8. kiad. 1980–1990]

1981

A sárospataki egykori trinitárius kolostor építéstörténete. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XX. (1981) 73–94. p., ill.

1982

Adatok a Lőcsei Bernát festő egy művéről 1519-ből. = Művészettörténeti Értesítő, XXXI. évf. 3. sz. 1982 225–226. p., ill.
Burgschloss Sárospatak. = Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541. Schloss Schallaburg, 1982. Katalogred. Gottfried Stangler et al. Wien : NÖ Landesmuseum, 1982 575–578. p., ill.
Műemlékek és védelmük az NSZK-ban : Kiállítás az Országos Műemléki Felügyelőség székházában. = Magyar Építőművészet, 1982. 6. sz. 59–60. p., ill.
A pocsaji Rákóczi-udvarház. = Bihari Múzeum Évkönyve, III. (1982) 93–122. p. ill.
Urbaria et Conscriptiones. Heft 5. Bp., 1979 [rec.] = Acta Historiae Artium, Tom. 28., Fasc. 3/4. 1982 213–215. p.

1983

A sajókazai ref. templom románkori tornyának feltárása és helyreállítása. = Építés- Építészettudomány, XV. köt. 1/4. sz. 1983 93–106. p., ill.

1984

Abaújkér, Ref. templom; Bekecs, R.k. templom; Boldogkőváralja, R.k. templom; Csernely, Sturmann-kúria; Hernádbűd, Ref. templom; Kézsmárk, Ref. templom; Krasznokvajda, Szentimrey-kastély; Ragály, Balassa-kastély; Sárospatak, Kádár Kata u. 14, 17., Vár, Ref. templom; Sátoraljaújhely, R.k. plébánia; Szentistván, R.k. templom; Tállya, R.k. templom; Tibolddaróc, Nep. Szt. János szobor védőépülete; Vámosújfalu, Tolcsva-patak hídja. = Magyar Műemlékvédelem, IX. (1984) 489–485. p., ill.

Baranyai Béláné 85 éves. = Magyar Műemlékvédelem, IX. (1984) 455–456. p.

A hódoltság előtti Esztergom egy vallomás tükrében. = Esztergom Évlapjai 1983 (1984) 410–420. p.

– *Galavics Géza–Janó Ákos:* A sárospataki Rákóczi Múzeum. Bp. : Múzsák K., 1984 116 p., ill.

1986

– *Szentkirályi Zoltán:* Az építészet rövid története. 1-2. köt. Bp. : Műszaki K., 1986 249, 455 p., ill.

1987

Adalékok Perényi Péter sárospataki várépítkezésének és mestereinek kérdéséhez. = Ars Hungarica, XV. évf. 2. sz. 1987 123–132. p.

Várak és várkastélyok; Műemléki templomok. = Műemlékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Szerk. Dobrik István et al. Miskolc : Herman Ottó Múzeum, 1987 15–32., 43–58. p., ill.

1988

Nagrobki Rakoczych w Gyulafehérvár (Alba Iulia) zamówione w Krakowie w polowie XVII wieku. = Biuletyn Historii Sztuki, Rok. L., Nr. 1/2. 1988 105–112. p., ill.

Rákóczi Zsigmond szerencsi vár- és templomépítkezéseinek dokumentumai. = Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XXV/XXVI. 1986/1987 (1988) 229–242. p.,

1989

Sárospatak vár és urai 1526-tól 1616-ig. Sárospatak : Rákóczi Múzeum Baráti Köre, 1989 96 p., 13 t., ill. (A Sárospataki Rákóczi Múzeum füzetei ; 28.)

1991

Adalékok Filibert Luchese munkásságához. = A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve 1991 (1991) 167–170. p.

MŰFORDÍTÁSOK (bevezető v. utószó és jegyzet, sajtóalárendezés)

Apuleius: A mágiáról. Virágoskert. Ford. és a jegyzeteket írta Détshy Mihály. Bp. : Európa K., 1974 209 p. (Az ókori irodalom kiskönyvtára)

Longosz: Daphnisz és Chloé. Ford. és bev. Détshy Mihály. Bp. : Officina K., 1945 112 p.
[További kiadások: 1957, 1960 Magvető K.; 1963 Szépirodalmi K.; 1966 Magyar Helikon K.; 1975 Magyar Helikon K.–Európa K.; 1985 Móra K. + több alkalommal Világirodalmi antológia I., Lakoma, A Világirodalom legszebb elbeszélései stb.]

Lukianos: Lukios vagy A szamár és más szatírák. Ford. bev. és jegyzetekkel ellátta Détshy Mihály. Bp. : Officina K., 1948 142 p. (Officina könyvtár ; 103/104.)
[Tartalma: Lukios vagy A szamár, Ikaromennipos vagy A felhők vándora, Az alvilági hajózás vagy A zsarnok, Az álom vagy A kakas, Az igaz történetek első könyve, Az igaz történetek második könyve]

+ A zsarnokölő, A kitagadott. In: Lukianosz összes művei. I. köt. Bp. Európa K., 1974 660–691. p.

Levelek és jegyzőkönyvek Perényi Péter életéről. (Sajtó alá rend. és ford. Détshy Mihály) In: Sztárai Mihály: História Perényi Péter Kiszabadulásáról. Perényi Péter élete és halála. Szerk. Téglássy Imre. Bp. : Szépirodalmi K., 1985 105–182. p. (Magyar ritkaságok)

Lezárva: 1992. V. 10.

Tibor Koppány: **Mihály Détshy siebzigjährig**

Bibliographie der Publikationen von Mihály Détshy (Zusammengestellt von István Bardoly)

Die Studie ist ein Gruß an den Architekten und Architekturhistoriker Mihály Détshy anläßlich seines 70. Geburtstages. Der Autor behandelt darin ausführlich die Tätigkeit von Détshy als Denkmalpfleger und Denkmalarchitekten, die er vor allem im Zusammenhang mit der Freilegung und Wiederherstellung der Burg von Sárospatak entfaltete. Détshys äußerst wichtige Forschungsarbeit als Architekturhistoriker, die er im Bereich der ungarischen Architekturgeschichte des 15.-18. Jahrhunderts durchgeführt hat und immer noch durchführt und deren wichtigstes Merkmal die umfassende und tiefschürfende Einbeziehung der archivalischen Quellen in die Forschung ist, wird in der Studie mit besonderem Gewicht behandelt und gewürdigt. An die Studie schließt sich eine Bibliographie der wissenschaftlichen Tätigkeit von Mihály Détshy an.

1021

Dési Mária, kerámikus-művész

1981. VII. 24. Petőfi 9,36 Áné

Nyugdijban

- Törzsszáma: 21606682 Balogh István riportja következik.

- Amikor Dési Mária művésznőt bemutatom Önöknek, kicsit zavarban vagyok, mert nem tudom, hogy a színészt vagy a kerámikust kell bemutatnom. Maga hogy érzi? Hogyan ismerik jobban az emberek?

- Az utóbbi időben a kerámikus minőségemben ismernek a legjobban, hát a szük barátaim ismernek engem, mint színészt is természetesen, de a nagyközönség nem hiszem, nem hiszem. Amikor én színésznő voltam, akkor én szinte soha nem kaptam nyilvánosságot, a Déryné Szinházban voltam és a Déryné Szinház az a müvészetek perifériáján volt.

- Mikor ment onnan nyugdijba?

- 5 évvel ezelőtt. És 5 éve gyurom az anyagot, gyurom az ipart, és azt lehet mondani, hogy megtaláltam magamnak azt az anyagot, az agyagot, ami a legtökéletesebb anyag számomra. Azelőtt volt a szó, volt a szinház, de az nem hozott tökéletes örömet. Ez tökéletes örömet okoz.

- Mikor kezdte a pályát, és hogyan?

- Melyiket?

- A szinészit.

- 1941-ben kezdtem, akkor szerződtem a Madách Szinházhoz, az igazgatója volt a Pünkösdi Andor, ő abban az időben 41-től 44-ig olyan szinházat csinált, hogy hát nem is létezett szerintem más, mint az ő szinháza. Olyan darabokat hozott, amit betiltottak. Alig játszottuk egy picit és már betiltották. Tehát bátor, merész szinházat játszottunk.

- Legtöbbet magát abban az időben tapsolták?

- Hát igen. Az első szerepem, amit a szinházban játszottam a Képzelt betegben a Turay Ida szerepét vettem át, miután ő átment az Operett Szinházba, és rettentő nagy sikerem volt, a beugrás önmagában is egy olyan hatalmas siker volt, hogy reggel telefonáltak, délelőtt próbáltunk, este már játszottam, és olyan hatalmas sikere volt, hogy a Pünkösdi felrohant az öltözőbe, fölkapott az ölébe és azt mondta, hogy gyere föl az irodába, kétszer annyi gázsid lesz ezentul, mint volt.

- Azt mondják, hogy ami az amatőrnek az ihlet, a profinak az az előge, ugye?

- Hát igen. Tulajdonképpen ugye mindent pénzben fejezünk ki, hát természetesen a gázsi az megmutatja, hogy kit, mennyire becsülnek, a taps is megmutatja, de a gázsi is.

Sajnos a Déryné Szinházban csak tapsot kaptam szinte, gázsit nem annyira. Első időben ugye nagyon-nagyon jó helyzetben voltam, remek szerepeket játszottam.

- Mikor érezte, hogy az első kezdeti nagy sikerek után lefelé hajlik a pályája?

- Tudja én egy olyan természet vagyok, hogy ha bennem biznak, akkor én fantasztikus dolgokra vagyok képes. Ha főszerepet kaptam, azt én a legnagyobb lezserséggel tudtam megoldani, mert ha rámbizzák, akkor nyilván megvan hozzá a képességem. És nem volt bennem drukk, minden további nélkül kijött belőlem

- Minél kisebb volt a szerepe, annál nagyobb volt a görcs?

- Hát ez az, amikor meghalt az Ascher és másik igazgató volt, akkor én nem kaptam főszerepeket, és az első olyan szerep, amelyik állitom, hogy nem az én egyéniségem, olyan nőt kellett játszanom, aki rámászik a férfiakra, hát... de ez egy pici szerep volt, ugy éreztem, hogy bennem nem biznak meg, nekem itt valamit produkálnom kellene, és akartam produkálni, és ettől egy izzadságszagu, nyilván, hát megbuktam benne, hát az kétségtelen, hogy megbuktam, és soha többet nem is kaptam olyan feladatot, ami a számomra megint a könnyedséget, a lezserséget hozta volna. Ugyanigy voltam a kerámiával is, hogy amikor elkezdtem, augusztusban kezdtem, és decemberre már megtanultam korongozni, és ha valaki azt mondta, hogy te Mari, nem csinálnál nekem egy szárnyas Nikét, akkor azt mondtam, hogy persze, csinálok, mi az nekem, ha te azt hiszed, hogy tudok szárnyas Nikét csinálni, akkor én tudom azt, és megcsináltam. És ez a bizalom az, ami belőlem rettenetes sok mindent ki tud hozni. Mindenfélét szerettem játszani, és sokszor engem bántott is, mint ahogy most is bánt tulajdonképpen, hogy én nem tudok lecövekelni. Csinálom a bohócaimat és akkor járok a szakkorre és aktokat csinálok, és egy szomoru öregasszonyt, meg elefántot csinálok, és nem találom meg. Hogy nekem nincsen profilom? De olyan rövid ideje csinálom. 5 éve csinálom, még nem alakult ki a profilom, majd egy 20-30-40 év mulva, ugye, ennyi kell egy...

- Nagyon érdekes, hogy én elsősorban a szinházról faggattam, és mindig visszatér a kerámiára, nyilván nem véletlen.

- Tényleg, teljesen betölti az életemet, teljesen. Én már a szinházzal nem foglalkozom.

- Ekkora nagy szerelem ez?

- Én azt hiszem, hogy a be nem teljesedettségnek a keserüsége talán, bár én nem vagyok egy keserü ember, csak én föltettem magamban, hogy sikeres szinésznő leszek, és nem lettem, hát ez kudarc, és a kudarcot az ember nem rakja mindig az orra elé.

Az, hogy én szinész voltam, az nagyon sokat segit nekem a kerámiában is. Mert, amikor csinálok egy figurát, akkor én azt a lelkiállapotot, amit az a figura ki akar fejezni, azt én magamban érzem. Sokszor még mozdulatban is megcsinálom. Tehát az én figurámnak a gesztusa és az arca kell, hogy kifejezze azt a lelkiállapotot, azt a vágyódást, vagy szomoruságot, vagy nosztalgiát, vagy örömet, amit ki akarok fejezni.

- Tehát, akkor inkább ez a része vonzza magát, hogy a szó elröpült, ezek a figurák pedig megmaradnak és, mint a müvészettörténet mutatja, olykor évezredekig?

- Hát nincsenek ilyen hátsó gondolataim, csak az alkotás öröme az, ami bennem dolgozik. Semmi. Nem gondolok arra, hogy valami megmarad utánam. Abszolute nem vagyok hiu érdekes módon, annak ellenére, hogy szinésznő voltam és vagyok, hát végeredményben az vagyok.

- Nem kell ahhoz müvésznek lenni, ugy érzem minden ember természetes vágya, hogy valamilyen emlékmüvet, gyereket, mütárgyat, épületet, valamit hagyjon maga után.

- Igen, én sokszor gondolok arra, hogy engem ábszolute nem érdekel, hogy az utánam... Engem sokkal jobban boldogit az, amikor valaki idejön - mint maga is - és azt mondja, hogy ez, hát ez. Ez tesz engem boldoggá. Az, hogy a halálom után mi lesz, az engem abszolute nem tud érdekelni. Az legfeljebb a lányomat fogja érdekelni esetleg.

- Kicsit messze van nem? Párizsban.

- Igen, messze van. De azért büszke, mert a lakása tele van kerámiával, azt mondja, mami már nem fér el. De azért mindig kér valamit. Ugyhogy a legszebb dolgaim nála vannak természetesen.

- A szinész alapvetően társaslény. Maga egyedül él? Ez nem nyomasztja?

- Rettenetesen szeretek egyedül lenni. Borzasztóan. Sőt, nagyon fáraszt a társaság. Sokkal jobban szeretek olvasni, rádiót hallgatni, imádok rádiót hallgatni.

- Köszönjük.

- Amig agyagozok, akkor én folyton hallgatom a rádiót. Szóval az egyedüllét. Az egyedüllétet meg lehet szokni, meg lehet szeretni. Azelőtt én nem tudtam elképzelni, hogy én egyedül tudjak élni. Soha nem voltam egyedül. És most talán ennek a reakciójaként, nem tudom, annyira betölt engem az agyag, hogy nincsen szükségem társaságra.

Viszont nagyon sok, nagyon jó barátom van, akikkel én állandóan találkozom. De azért az időm nagy részét egyedül töltöm természetesen, mert hiszen,ha dolgozni akarok, ami az életemnek a tartalma, akkor nekem egyedül kell lennem. De nem vagyok egyedül. Hát itt az agyag.

- És az mindig sug, azzal lehet beszélgetni.

- Azzal nagyon lehet, azzal igen.

- Mikor vette kezébe először azt a marék agyagot, amiből valamit csinált?

- Mielőtt nyugdijba mentem előtte talán egy évvel, de nem is tudom magának megmondani, hogy mi volt az, ami inspirált erre. Elmentem egy kerámikus ismerőshöz, ahol a kezembe nyomtak egy darab agyagot, és elkezdtem nyomorgatni, és lett belőle egy nagyon primitiv kis darabocska, de én csináltam. És olyan aranyosak voltak, hogy kiégették és azóta is őrzöm, mert ez az első darab. És attól a pillanattól kezdve csak ezzel akartam foglalkozni. De akkor még játszottam. A Déryné Szinháznál ugy van az ember, hogy becsomagol, elmegy egy vidéki szállodába és akkor onnan megy ki játszani különböző helyekre. En, amikor itthonról elmentem, akkor a kofferomba betettem egy hatalmas nagy agyagot, a szinésztársaim, akik segitettek levenni az autóbuszról a kofferomat, mondták, hogy mi a csoda van ebben, hogy ez ilyen dögnehéz? Nem tudták, hogy agyag van benne, én bent a szállodában titokban csinálgattam. Ugyis olyan unalmas volt az az élet, nem lehetett folyton olvasni.

- Hamar fölfedezték magát, mint kerámikust.

- Igen. Ezen olyan sokszor elgondolkoztam, hogy nem tudtam elérni azt, hogy a kedvenc szerepeimről például irjanak, hogy kritikusok eljöjjenek megnézzenek és foglalkozzanak velem, velünk, ezt még ha meglett volna a képességem rá, hogy kiharcoljam magamnak még akkor sem lehetett volna, mert nem érdekelte őket a Déryné Szinház, és most, amióta ezt igazán magamnak csinálom, játszadozom, azóta megjelentem a Nők Lapjában, a Négy évszakban, a Tükörben, a képek is megjelentek, ugyhogy rettenetesen büszke voltam, meg kell, hogy mondjam magának.

- Tehát, amire az életét feltette, a szinészi pálya, az összesen nem hozott ennyi sikert, mint amit most játékból, nyugdijasként csinál.

- Pontosan erről van szó. Amit az ember nagyon akar, az nem sikerül, amit pedig könnyedén az általában sikerül. Hát persze azért a mostani életem nyugalma az nagyon sokban hozzájárul ahhoz, hogy sikerüljön azt csinálnom. Mert azért a háboru után egy gyerekkel elkezdeni egy pályát ugy, hogy teljesen kifosztva legyen az ember, semmi, se lakás, se pénz, se ruha, semmi, ugy egy gyerekkel elkezdeni és foglalkozni szinházzal, hát azt nem lehet.

Ugyhogy én nem is csodálom, hogy ez nekem nem sikerült. Igy nem lehet a müvészetnek áldozni. Akkor egyedül kell lenni, szivósnak kell lenni, semmivel se kellett volna törődni. De ezt nem lehet. Akinek családja van, pici gyereke, akkor nem lehet. Egy olyan világégés után, ami itt volt.

- A lánya értékeli ezt? Érzi ő ezt?

- Nem hiszem. Ő csak azt érzi, hogy milyen sokszor volt egyedül.

- Még igy is?

- Igen. Mert aztán amikor már engem az élet dobált ide-oda, akkor már nagyon sokszor magára kellett hagynom. Csak az első időben, amikor még én azt hittem, hogy nem lehet, nem szabad, de amikor rákényszeritettek, akkor... mert akkor enni kellett, hát akkor már muszáj volt mindent elfogadni. Vagy pedig el kellett volna mennem, mert tanitónői oklevelem volt, elmehettem volna tanitani is. De érdekes, hogy eszembe se jutott. Hát az, hogy nekem a háboru előtt három olyan sikeres évem volt, hogy filmeztem, főszerepet játszottam, a szinházban nagyon megbecsült a Pünkösdi...

- Mi volt az a filmfőszerep? Bocsásson meg.

- Legény a gáton, ez volt a cime és a Csikós Rózsi játszotta az egyik főszerepet, a másikat én játszottam. Nagy sikerem volt.

- Nehéz volt elfelejteni.

- Én egyszerüen nem tudtam átváltani, csak dobálódtam jobbrabalra. És a vége aztán az lett, hogy el kellett mennem vidékre.

- Békéscsabán milyen szerepeket játszott?

- Békéscsabán nagyon jó szerepeket játszottam. Például ott játszottam operettet is, a Csárdáskirálynőben a Stázit. Ilyen hatalmas siker, mint ami abban volt, olyanban soha nem volt részem. Talán a Madáchban, amikor a Képzelt betegben játszottam, az is rettenetes nagy siker volt, de az igazi, ami olyan csillogó siker, hogy olyan operett siker, hát az egy fantasztikus élmény volt.

- Mondja, amikor igy korongozik, dolgozik az agyaggal, hallja-e még ezeket a tapsokat?

- Nem, nem. Egyáltalán nem. Nem is szoktam visszaemlékezni. Általában a természetem olyan, hogy soha nem nézek hátra. Az, hogy igy magának ezeket elmondom, az a számomra is reveláció, mert nem szoktam, nem is igyekszem emlékezni.

Általában nagyon sok rossz volt az éltemeben és talán ez szándékos, hogy nem érdekel a mult, a jelen érdekel.

- És a jövő?

- Sose tervezek, soha. Nem. Nem szeretek tervezni. Rendszerint, amit az ember tervez, az nem valósul meg. Egészen fiatal koromban tapasztaltam, ahogy a 16-17 éves kislányok tervezgetnek, és nem sikerült.

- És a nyugdijas kislányok már nem?

- Nyugdijas kislányok már nem.

- Nem hiszem el magáról.

- Nem, nem tervezek, egyáltalán nem.

- . -

Kis Ujság 1948. június 2.

„DILIS LACI“
csak „döntő bizonyítékok“ súlya alatt
AKAR VALLANI...

Ötven betöréssel gyanusítják

A detektívek elfogták a legveszedelmesebb betörőbandavezért, *Deák* Lászlót, az alvilág *„Dilis Laci“*-ját. Több mint

negyven betörést bizonyítottak rá

és átadták az államügyészségnek. Ujabban kiderült, hogy *még több betörés* terheli a. lelkét.

„Dilis Laci“-t ezért csütörtökön megbilincselve kísérték vissza a főkapitányság egyik detektívcsoportjához. A díjbírkózó külsejű, vállas és nagyerejű betörőt lábához láncolt kézzel vitték helyszíni szemlékre is.

Amikor faggatják, minden kérdésre tagadóan bólint:

— Tudhatják a „felügyelő urak“, hogy

„Dilis Laci“ csak döntő bizonyítékok súlya alatt vall.

Kár a fáradságért — jegyzi meg cinikusan —, mert ezt a tíz betörést sohsem fogom bevallani.

A megrögzött bűnözőt most majd szembesítik letartóztatott bűntársaival, hogy *„döntő bizonyítékok“*-at szolgáltassanak neki a nyomozók.

A háztetőről az udvarra zuhant és szörnyethalt egy betörő

Izgalmas éjszakai betörő-vadászat a Dohány-utcában

Az éjszaka a Dohány-utca 58—62. számú bérház egyik lakásának fürdőszobájában *izgatott férfit* találtak.

— A világító udvar ablakán keresztül jutottam ide — mondotta.

— Betörőt üldöztem, a háztetőkön keresztül hajszoltam.

Ide menekülhetett, de a világító udvarban nyomát vesztettem...

A lakók értesítették az R-csoportot s a detektívek azonnal átkutatták a környező házakat, felmentek a házak tetejére, de az állítólagos betörőt *seholsem találták.*

A kutatás közben végre az Akácfa-utca 9. számú ház udvarán egy *férfi holttestre* bukantak. A Dohány-utcai ház lakói felismerték a halottban a *„betörő üldözőt“*. Kiderült, hogy

Simics Dobozi László 22 éves cinkotai kocsigyártósegéd a halott, aki egy betörőbanda tagja

és senkit sem üldözött, hanem ő akart betörést elkövetni. Ruhájában betörőszerszámokat találtak.

Valószínűleg az Akácfa-utcai ház tetején mászkálva egyensúlyát vesztette, *az udvarra zuhant és szörnyethalt.*

Százötvenkét szobakonyhás lakás épül a Mátyás-laktanyában

A notórius lakbérnemfizetőket — mint már jelentettük — a jövőben nem fogják kilakoltatni, hanem a Róbert Károly-úton levő Mátyás-laktanyában helyezik el. A kaszárnyát, amely jelenleg menekült-otthon — mint értesülünk — átépítik úgy, hogy abban *152 egyszobakonyhás lakás álljon a lakbérnemfizetők rendelkezésére.* Ezekbe a lakásokba a népjóléti miniszter beutalása alapján azokat a budapesti lakásbérlőket kell majd elhelyezni,

akik huzamosabb időn át rosszhiszeműen nem fizetnek házbért.

A kaszárnyába való elhelyezés folytán megüresedő lakások felett a lakásügyek miniszteri biztosa rendelkezik azzal a megszorítással, hogy ezekbe a lakásokba elsősorban azokat helyezik el, akiknek szolgálati jogviszonyuk megszűnésével lakásukat el kellett hagyni.

A népjóléti miniszter most keresi a módot, hogy a vidéki lakbérhátralékosokat hasonló módon helyezzék el.

TELEFON: 182—104

Sportolók Színészek Artisták !

A szemüveget tökéletesen pótolja a

Kontaktüveg

(láthatatlan szemkagyló)

VERSENYEN, TÁNCNÁL, SZÍNPADON NÉLKÜLÖZHETETLEN

Felvilágosítás:

MARTON OPTIKA

IV., EGYETEM-UTCA 11

Az Osztálysorsjáték mai húzása

10.000 forintot nyert: 3206

4000 forintot nyert: 6255

1000 forintot nyert: 2071 5779 9240 12294 19792 20414 29024 33286 35498 40025 40673

500 forintot nyert: 497 1383 3923 4657 6955 8740 9716 13188 17971 28683 41088 42301 47303 47348

400 forintot nyert: 282 4686 5096 5936 5540 17147 19071 19323 19362 22710 23207 23860 26123 32385 33629 35056 44498 45983 46871 49831 2102 2475 2529 2762 2900 2915 3184 3377 3701 3833 4181 4881 5367 7295 8550 9681 10936 11532 13277 15707 15726 17333 17361 17362 18203 19685 19820 21695 23159 24464 25264 26306 27619 27994 28093 28405 29338 31632 33325 33322 33558 34970 35355 36177 36250 36280 38097 38999 40172 40230 41681 42467 44694 46099 46576 47131 47670 48074 49645

200 forintot nyert: 285 1062 1416 2124 2411 3225 3809 4108 4373 4591 5847 6225 6651 6777 7379 7690 8450 8916 8980 9391 9530 9533 9687 10440 10562 10685 10839 11229 11354 12410 12649 12850 13476 13922 14026 14122 14591 14743 14896 14907 14955 15213 16383 16579 16782 16871 16894 18026 18382 18733 19035 19109 19404 19798 20100 20308 20413 21402 21709 21994 22858 23565 23949 24019 24679 24790 25046 25322 26491 26632 25716 27113 27308 27565 28219 28257 28463 28708 28792 29976 30161 30762 30878 31693 32555 32781 33471 33712 35012 35012 35662 36076 36709 37117 37376 37459 37645 38050 38835 39339 39849 39932 40163 40556 40688 40893 41432 41889 42042 42743 43023 43949 44799 45182 45505 46774 47376 47494 47885 48021 48387 49352 49355 49648.

120 346 609 759 951 1386 1413 1427 1549 1647 1706 2066 2490 2550 2591 2622 2820 2890 3059 3374 3684 3804 3824 3924 4351 4440 4715 4932 5269 5294 4322 5296 5460 5713 5922 6059 6245 6371 6779 7589 7749 7869 7953 8209 8369 8499 8661 8693 8708 8787 8817 9152 9173 9183 9268 9335 9535 9583 9674 9682 9756 9993 10087 10305 10329 10581 10704 10997 11010 11134 11241 11562 11736 11941 12154 12211 12259 12515 12657 12940 13070 13099 13136 13284 13515 13758 13799 14304 15567 14704 14716 14898 15154 15172 15346 15385 15509 15539 15562 15680 15816 15862 15989 16087 16245 16325 16393 16535 16675 16785 16824 17032 17458 17634 17704 17862 18923 17951 18061 18183 18304 18372 18395 18403 18517 18658 18714 18718 18828 19049 19062 19193 19353 19432 10566 19636 19751 20171 21331 21637 21868 21895 22236 22286 22565 22626 22794 22800 22857 22906 22997 23261 23282 23431 23871 24016 24081 24194 24209 24314 24819 25027 25090 25109 25269 25323 26043 26651 26970 27073 27319 27518 27672 27831 28121 28309 28580 28599 28619 28765 29244 29304 29459 29564 30699 30785 30862 30875 31116 31337 31487 31527 31805 32254 32533 32721 32971 33010 33131 33395 33847 33949 34180 34294 34579 34619 34622 35035 35318 35522 35673 36000 36698 36820 36893 37096 37180 37729 37318 37623 38000 38093 38254 38304 38438 38573 38406 38744 38807 39117 39233 39393 39556 39668 39809 39814 40145 40273 40410 40436 40649 41135 41455 41745 41883 42047 42168 42240 42247 42547 43600 42779 42917 43203 43349 43503 43615 43843 44044 44076 44187 44350 44401 44402 44541 44822 44988 45010 45250 45511 45631 46282 46571 46582 47115 47133 47161 47250 47286 47508 47685 47427 47469 47763 47941 47959 48018 48224 48317 48492 48567 48641 49059 49067 49198 49203 49309 49919 49554 49962

*

Kiadja a Dembinszky Bankház, II., Zsigmond-utca 8. (Felelősség nélkül.)

Áprilisban már csak 6000 „szabad fogyasztó“-ja lesz a Gázműveknek

A gazdasági értekezlet csütörtöki ülése megállapította, hogy a Gázműveknél jelentős javulás mutatkozik. A gázóra nélküli háztartások száma 22.500-ról 12.000-re csökkent. Az új gázóra gyártások következtében áprilisban ez a szám már csak 6000 lesz. A Gázművek körülbelül 10.000 gáztűzhelyet rendeltek meg a Weiss Manfréd-gyárnál, melynek leszállítása után, körülbelül júniusban már az új fogyasztókat is be tudják kapcsolni.

Politikai körökben beszélik

PÉNTEKEN KEZDŐDIK a Szociáldemokrata Párt 36. kongresszusa, amely megvitatja a pártnak a közelmultban lefolyt belső akcióit és előreláthatólag radikális döntéssel gyorsítja meg a párt egységének újbóli megteremtését. A kongresszuson választandó új vezetőség legfőbb feladata a két munkáspárt egyesülése előfeltételeinek kidolgozása és megteremtése lesz. A pénteki, formális jellegű megnyitás színhelye az Operaház, a szombati és vasárnapi tanácskozásokat a parlamentben tartják.

*

A KÖZELMULTBAN SOK TALÁLGATÁSRA alkalmat adó sportállamtitkári tisztséget létrehozzák: a kultuszminisztérium keretében, bizonyos autonómiával szervezik meg a sport legfőbb irányítását. Az első sportállamtitkár *Hegyi* Gyula, jelenlegi iparügyi államtitkár lesz.

*

A MINISZTERELNÖK A NAPOKBAN a belpolitikai rovatvezetőknek „kijáró“ öngyujtót adta át az egyik koalíciós párt sajtóosztályán működő ifjú óriásnak. Elfogulatlanul megállapíthatjuk, hogy soha még ajándék ilyen lelkesedést nem okozott, s a riporterből tb. belpolitikussá átvedlett titán egyetlen alkalmat sem szalasztott el, hogy előzékenyen tüzet adjon a képviselőknek. Aztán megkérdezte a pártjához közelálló lap politikai szerkesztőjét: „Jenő bátyám nem lehetne két sorban megírni, hogy én is megkaptam az öngyujtót?“ Az illető válaszképpen hümmögött valamit, majd pár perc mulva megkérdezte kollegáitól: „Nem tudjátok véletlenül ki volt ez a fiatalember?“...

*

A MAGYAR NEMZETI BANK főtanácsa elhatározta a bank elnöki osztályának átszervezését, amelynek során dr. Büki József igazgatót az általános igazgatásnak, dr. Cseténvi Lászlót a Hermes Magyar Általános Váltóüzlet Rt. jogügyi osztályának helyettes vezetőjét pedig a bank elnöki osztályának vezetésével bízta meg.

*

TRYGVE LYEHEZ, az UNO főtitkárához tiltakozó táviratot intézett a Magyar Szabadságharcos Szövetség, amely „hatalmas tábora nevében ezúton a legerélyesebben tiltakozik a demokrácia megcsúfolása: 800 görög demokrata letartóztatása és megkinzása ellen.“

*

NÓGRÁDI SÁNDOR miniszterelnökségi államtitkár a „Segítséget a görög népnek“ bizottság szerdai nagygyűlésén, a Sportcsarnokban kijelentette: „Mi mindannyian úgy tekintjük a görög népet, mint szövetségesünket. A szabadság és a hazaszeretet a görög harcosok oldalán van s ahol ez van, ott az igazság és a győzelem is. Segítsük a görög népet, hogy szabadságharca mielőbb győzelemmel végződjék.“

*

AZ IPARÜGYI MINISZTÉRIUM új politikai államtitkára Karczag Imre lesz.

*

A MINISZTERELNÖKSÉG sajtóosztályát újjászervezik. A felosztott tájékoztatásügyi minisztériumnak egyik részlege a külügyminisztérium státusába került, másik része pedig visszakerül a miniszterelnökségre, ahol mint sajtóosztály működik a jövőben. A vezetőkről még nem történt döntés.

*

A DOLGOZÓK ISKOLÁJÁT, amely a multban sok vitára adott alkalmat, mert nem demokratikus személyek is bekerültek az irányítást végzők közé, most teljesen új alapokra helyezik. A kultuszminiszter javaslatot terjeszt a pénteki minisztertanács elé és ez hivatott megteremteni a széleskörű dolgozók iskoláját.

Június 11—21-ig tartják meg a Budapesti Nemzetközi Vásárt

Az *Árumintavásári és Kiállítási Központ* Intéző Bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az 1948. évi *Budapesti Nemzetközi Vásár* időpontját *június 11—21. napjaira* helyezi át. Szükségesnek mutatkozott ez az időpontbeli változtatás az idei vásár minden eddigit felülmúló nagyszabású és nemzetközi jellege miatt. Ez a megoldás megfelelő időt és így módot ad arra, hogy a Központ a vásárt teljes egészében és a feladatnak megfelelő eredménnyel, a hároméves terv és a centenáriumi ünnepség szolgálatába állítsa. Ily módon sikerül a *Nemzetközi Vásárt* összekötni azzal az időponttal is, amikor a centenáris ünnepségekre a legtöbb külföldi látogató érkezik Budapestre. (X)

A belügyminisztérium által meghirdetett rendőrörs és járási kapitánysági épületek tervpályázatán az alábbi tervező építészek nyertek díjakat, illetve megvételt:

Rendőrörs épületnél:

Díjat nyertek:

Gábor László, Lévay Andor és Rudnay Gyula együttesen pályázó építészmérnökök 2 terve.

Detre Pál és Takács Miklós építészmérnökök együttes terve.

Megvételt kaptak:

Lakatos Kálmán, Schömer Ervin és Egyed Zoltán építészmérnökök tervei.

Járási kapitánysági épületnél:

Díjat nyertek:

Wágner László és Payr Egon építészmérnökök együttes terve.

Gábor László, Lévay Andor és Rudnay Gyula építészmérnökök együttes terve.

Detre Pál és Takács Miklós építészmérnökök együttes terve.

Megvételt kaptak:

Lakatos Kálmán, Pintér Miksa és Tomori László építészmérnökök tervei.

A nem díjazott tervek a mérnökök építészi szakosztályán történt bemutatás után f. év május 1-ig átvehetők a belügyminisztérium IV/1. c. alosztály műszaki csoport hivatali helyiségében. (Budapest, V., Markó-utca 19—25., IV. 416.)

Megkezdődött a sakkvilágbajnokságért folyó verseny

Hágában érdeklődés mellett kezdődött meg a nagy sakkverseny, amelynek résztvevői a szovjetorosz *Botvinnik* és *Smyslov*, valamint az észt *Keres*, az amerikai *Reshewski* és a holland exvilágbajnok *dr. Euwe*. A versenybizottság tagja szovjet részről *Postnyikow*, Amerika részéről *Walkow*, továbbá a holland *Geelen*. A döntőbíróság elnöke dr. *Vidmar* jugoszláv nagymester.

Első fordulóban Keres szép kombinációval Euwe ellen figurát nyert, a negyvenedik lépés után függőben maradt játszmában *Keres* győzelme biztosra vehető.

Smyslov ellen *Reshewski* nagy időzavarba került; tíz lépésre nyolc perc ideje maradt, amit azonban hiba nélkül tett meg és a játszma döntetlenül végződött. *Botvinnik* szabadnapos volt, mivel *Fine*, aki Los Angelesben egyetemi tanára a matematikának, nem tudott időt szakítania a versenyre. A csütörtöki második fordulóban Botvinnik—Euwe és a Keres—Smyslov párosításban mérkőznek a nagymesterek. Reshewski szabadnapos.

A verseny színhelye a hágai nagy hangversenyterem, amely kétezer néző befogadására alkalmas.

MA SZÁZ ÉVE

Izgalom a Pilvaxban

Kossuthnak a pozsonyi diétán elmondott nagy beszéde, amelyben felelős magyar kormány megalakítását sürgette, nagy izgalmat keltett a pesti ifjúság körében. Kossuth beszédének hírére ma 100 esztendeje — mint a korabeli krónikák beszámolnak — a Pilvax fiataljai összegyűltek s megvitatták az eseményeket. Vasvári Pál felolvasott egy Pozsonyból érkezett levelet, amely részletesen beszámol Kossuth beszédéről. A fiatalság elhatározta, hogy másnaptól kezdve nemcsak este, hanem délután is összejön a Pilvaxban s mindig együtt várják meg majd a pozsonyi gőzhajót a Dunaparton, hogy necsak levélből, hanem a pozsonyi utasoktól is megtudják az eseményeket.

Tildy beszéde a szovjet rádióban és a sajtóban

Moszkvából jelentik: A szovjet hírközlő szervek széleskörű nyilvánosságot adnak *Tildy* elnök beszédének, amelyet a 48-as történelmi emlékbizottság március 1-i ülésén mondott. A moszkvai rádió szerda késő esti orosz adásában közölt részleteket a beszédből és különösen *Tildy elnöknek a moszkvai útról, a moszkvai fogadtatásról, Sztálinnal és a szovjet vezető férfiakkal történt találkozásáról mondott szavait emelte ki.*

Csütörtökön délelőtt a leningrádi rádióállomás ismertette *Tildy* elnök beszédét.

A moszkvai rádió csütörtök délelőtti sajtószemléjében jelentette, hogy *a szovjet sajtó is beszámol Tildy elnök beszédéről. (MTI)*

Itt a tavaszi idő

Itt a tavasz! Európa középső és nyugati részében továbbra is derült, száraz időjárás maradt uralmon, leszálló légáramlás alakult ki, amelynek következtében a nappali hőmérséklet majdnem mindenütt a 10 fok fölé emelkedett.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Gyenge széllel kellemes, derült marad az idő, nyugaton reggeli ködök lehetségesek, a hőmérséklet tovább emelkedik, főként a nyugati megyékben.

Budapesten csütörtökön délben a hőmérséklet plusz 10 fok.

Három éjszaka hiába próbált átszökni az osztrák határon

Kolbert János volt képviselő

Elfogták és átadták az ügyészségnek

A mandátumától megfosztott Kolbert János, volt barankovicspárti képviselő letartóztatása elől néhány nappal ezelőtt megszökött Budapestről.

Országos körözését rendelték el.

Az osztrák határ mentén a határőrök az éjszaka elfogták a szökevénypolitikust.

Kolbert hamis papírokkal felszerelve indult el Budapestről, de úgy látszik, útközben meggondolta magát és nem mert vonaton utazni, hanem a határ közelében bujkált és csempészúton akart kijutni az országból. A határőrök ébersége meghiusította a szélhámos és rovottmultú volt képviselő elmenekülését.

— Az ausztriai angolszász övezetbe akartam eljutni — vallotta Kolbert a határőrs-parncsnokságon, hová bekísérték.

Borostás arccal, beesett szemekkel, kimerülten tett vallomást a volt képviselő.

Elmondotta, hogy több éjszaka nem aludt, napok óta kísérletezik a határon való átjutással, de ez sohasem sikerült neki.

Kolbert Jánost, elsőízben a Kúria ítélte el 1944 február hó 22-én B. III. 5431/1942—43. sz. ítéletével zsarolás kísérletének bűntette címén egyévi börtönre, ötévi hivatalvesztésre.

Kolbert az ítélet szerint Weisz Miksa kereskedőt megfenyegette, ha nem fizet 10.000 pengőt, fegyházba juttatja,

üzletét bezáratja, vagyonát elkoboztatja.

Ebből a büntetésből négy hónapot töltött ki, majd a nyilas-rezsim alatt szabadlábra helyezték.

A felszabadulás után a Kúria körözőlevelet adott ki ellene, de akkor még nem tudták, hogy az elítélt Kolbert *azonos a Barankovics-párti* képviselővel, aki később pártját otthagyva, pártonkívüli lett. A budapesti büntetőtörvényszék B. VIII. 2504/1941—34. sz. ítéletével

közokirathamisításért ítélte el háromévi fegyházra,

mert annak ellenére, hogy mint MÉP-titkár, többszáz forint havi jövedelme volt, *szegénységi bizonyítványt kért, hamis adatok alapján.*

Kiderült a zajos multú volt képviselőről az is, hogy már 1946 óta körözik egy másik bűnügy miatt is. A 72 esztendős özv. Berényi Józsefnének udvarolt a 36 esztendős Kolbert és

házasságot ígért neki, értékeket csalt ki tőle.

Viszonyt folytatott egy háztartási alkalmazottjával is, akit hamis tanuzásra igyekezett rábírni a Berényinével kapcsolatos ügyben. A büntetőtörvényszéken ezeken felül tömeges folyamatban lévő ügyei vannak csalások és zsarolások címén, amelyek miatt most felelnie kell.

Érdekes megemlíteni, hogy amikor Kolbert kilépet Barankovicsék pártjából, az utána következő pótképviselőt nem tudták helyébe behívni.

Kiss György somogymegyei gazdálkodó nem kerülhetett a képviselőházba, mert kiderült, hogy demokráciaellenes bűncselekményekért és fegyverrejtegetés miatt internálták.

Kolbertet átadják az ügyészségnek.

Megszűnik a társbérlet

A lakásügyi kodex fokozatosan orvosolja a panaszokat

A népjóléti minisztérium elkészítette az új lakás-kodexet, melyet Olt Károly miniszter legközelebb a minisztertanács elé terjeszt.

A kodex legjelentősebb rendelkezése a társbérleteket fokozatosan megszünteti. Azokat, akiknek nagyobb lakásuk van, mint amilyenre igényjogosultak, felszólítják, hogy

a kodex megjelenésétől számított 30 nap alatt nevezzék meg, kit választanak társbérlőül.

Ha ilyen bejelentést nem tesznek, úgy a *lakáshivatal utal be a felesleges lakrészbe társbérlőt.* Az a bérlő, akinek nagyobb lakása van, mint amilyenre jogosult,

mentesítheti lakását az igénybevétel alól, ha lefizet az állami akció javára egy bizonyos összeget.

Egy szoba után egy egyszobakonyhás típuslakás költségeinek 75 százalékát kell megfizetni. A költségeket minden egyes esetben az építésügyi minisztérium állapítja meg.

Megállapítja a rendelet azt is, hogy

lelépési díjat kérni lakásért minden esetben büntetendő cselekmény.

Azokat a romos házakat és házrészeket, melyeket a háztulajdonos az előírt időpontra nem hozat rendbe a lakásépítő akció javára *igénybeveszik és azokban egy és kétszobás lakásokat építenek.* Ide költöztetik át azokat, akik ma még társbérletben laknak.

Miért kényelmetlen az USA-nak Francoék leleplezése?

Washingtonból jelenti a Telepress: Az amerikai külügyminisztérium birtokában 8000 okmány van, amely rávilágít Franco országának a második világháborúban játszott szerepére. Washingtonban hangsúlyozzák, hogy a spanyol okmányok közzététele hátrányos lenne a demokrata pártra a küszöbön álló elnökválasztással kapcsolatban, mert

éppen a demokratapárti Truman kormánya igyekszik tisztára mosni Spanyolországot.

Vizsgáznak a filmek

A nyolcszázéves Moszkva

Kitűnő | *Dokumentum-filmek általában unalmasnak ígérkeznek, éppen ezért előre kell bocsátanunk, hogy színesebb, gazdagabb filmet e műfajban keveset láttunk, mint a nyolcszázéves Moszkva története. Az óriási város lelkét sikerült a filmbe varázsolni, az évszázados kövek láthatatlan szíve dobog a néző előtt.*

A nyolcszázéves Moszkva után „A szépség diadala" című színes sportfilmet vetítették. A moszkvai nagy sportünnepséget mutatja be ez a szépségben valóban szinte páratlan film, amely a sportnak valami olyan szeretettel teli, majdnem szellemien gazdag jelentőséget ad, mint sehol másutt. A két szovjet film a legszínvonalasabb alkotások közé tartozik. (Décsi, Corvin, Uránia.)

Előnyben a Boráros-téri híd!

A főváros gazdasági értekezlete megbízottat küld ki arra az értekezletre, amely a legközelebbi napokban lesz a közlekedésügyi minisztériumban. Gerő Ernő miniszter résztvételével tárgyalják, hogy melyik lesz a legközelebb építendő híd. Az Árpád- és a Boráros-téri híd között döntenek.

Értesülésünk szerint a Boráros-téri híd van előnyben, mert az újjáépítési költsége 50 százalékkal olcsóbb, mint az Árpád-hídé és üzembehelyezésével nagyrészben enyhítenék a Szabadság-híd túlzsúfoit forgalmát.

Minden fürdő a fővárosé lesz

A Lukács-fürdő jelenleg állami tulajdon. A főváros igénylést nyujtott be a Gazdasági Főtanácshoz, hogy az eddig a Hitelbank kezelésében álló Lukács-fürdőt a fürdőpolitika kialakítása értelmében utalja ki a fővárosnak.

A Gazdasági Főtanács helyesnek tartja ezt az álláspontot. A községi kezelésbevétel után egységesítik a Harmat- és Kristály-víz kezelését is. Remélhető, hogy a tárgyalások mielőbb befejeződnek és a Lukács-fürdő a főváros tulajdonába kerül.

Ballon, átlátszó
esőkabát, loden- és viharkabát
MÁRTON ÉS SZÁSZ
V., Gr. Teleki Pál-utca 3.

270×20-as
Continental autóköppeny eladó
Zsitvay Leó-u. 15. Gumijavító.

Budai 1—2 szobás
családi házat keresek
készpénzért. Óbudától Római-fürdőig. „HÉV" jeligére a kiadóba.

Selejtpapírt, irományt
vásárolok, ellenértékéért kívánságára ÚJ PAPÍRT kaphat.
Zelinka Sándor,
Bpest, VII., Miksa-u. 5. Telefon: 425—398.

Adler Junior
és
Austro Fiat
személygépkocsik
eladók
Megtekinthetők Vajdahunyad-u. 35. Garage.

Gyermekágyak, járókák HIMMLER műasztalosnál, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 32. (Nagymező-utca mellett.)

Geodezia, híd, víz, vasút mérnöki adatokat tartalmazó műszaki kompendiumot
évkönyvet vagy zsebnaptárat
keresek. Cím a kiadóban.

Társbérlők figyelem!
Elcserélnénk budai Szent Imre herceg-útja villamosnál levő 2 szoba hallos összkomfortos, nagyméretű kertes napos villalakást és Körtér melletti 1 szobakonyha, összkomfortos úrilakást, Pest belterületén levő 4—5 szobás kifogástalan állapotban levő modern, napos lakásra. — Érdeklődni pénteken, szombaton, vasárnap reggel 8—11-ig 256—082 számú telefonon.

Márc. 15-i ünnepségekre alkalmas műsorok:
Szabadság Műsor (litografált, 24 old.) 4.— Ft
Negyvennyolcas dallamok — — — 6.— „
Március Csillaga (48 oldal) — — — 8.— „
Szabadság Ünnepe — — — — — 5.— „
Jeles napok: Apostol (sorozat) — — 3.— „
Beszerezhetők kiadóhivatalunk útján, Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 78. sz.
Vidékről pénz előzetes beküldése, vagy utánvét mellett.

Öröklakás, 3 szoba hall, összkomf., magasföldszinti nagyon szép modern, nagyméretű, délkeleti és nyugati fekvésű, Királyhágó-térre néző terasszal és virágos kerttel újjáépítve, kényszerkörülmény miatt eladó. **Tóth Boda,** IV., Magyar-u. 23. Tel.: 184—007.

Felkérem mindazokat, akik fiamról, Szalai Endréről 1910 évi születésű, anyja: Jursics Rozália, kunszigeti lakosról tud valami hírt, közölje velem. 1945. évi március 12-én indultak tovább Foksániból keletre Szalai Márkus, Kunszigeti Győr vm.

Citroen
1.5 tonnás teherautó
Hansa
1 tonnás teherautó
Aero
0.5 tonnás teherautó roncsok eladók. VIII., Vajdahunyad-u. 35. Garage.

Elcserélném
XI. ker.-ben lévő nagyméretű, modern 1 szoba hallos, komfortos, napos, balkónos utcai lakásomat budai, vagy zuglói kétszoba hallos, vagy egyszoba hallos, cselédszobás, kertes lakással. „Gyors csere" jeligére a kiadóba.

Apróhirdetés
Szavanként
nétköznap .... —.50 Ft
vasárnap .... 1.— Ft
A közlési díj bélyegben is beküldhető

HANGSZER
Hegedűk 100 Ft-tól és az összes hangszerek, alkatrészek legolcsóbban **DUBAN,** Terézkrt 50.

KÜLÖNFÉLE
Elsőrangú minőségi magvak. Kazár magkereskedésben megbízható virág-, főzelék- és **takarmánymag** kapható. Lapunkra hivatkozva árengedmény kérhető. Árjegyzék díjmentes. Budapest, IV., Váci-u. 84.

Szőlőoltványok Hazia gyökeresek. Otello sima vesszők. Garancia mellett. Árjegyzék díjtalanul Dér Ignác szőlőoltványtermelő Abasár, Fő-út 120. sz.

LAKÁS
Főbérleti garzonlakást keresek építési hozzájárulással Budán, Bartók Béla-úton. Telefon: 258—214.

RUHÁZKODÁS
Bőrkabátok finom bőrből, beküldött szabóméték után, bőrkabátok javítása, alakítása puhítással és vízhatlan festéssel szakszerűen készül. Bőrruhagyár, Szeged, Szent Miklós-u. 7.

MAGÁNNYOMOZÓ
Janda dr. magánnyomozónál üzemi, házassági figyelés, információ 123—999 Terézkörút harmincnégy.

Hirdetések feladhatók: **Főkiadóhivatalunkban: V., BAJCSY-ZSILINSZKY-ÚT 78**
Fiókkiadóhivatalainkban: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34, Széll Kálmán-tér 6
és a hirdetőirodákban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1967 SZEP 2

Detre Loránd

Detre Loránd budapesti kiállítása

Kereken 40 esztendő telt el azóta, hogy először mutatta be budapesti tárlaton képeit *Detre Loránd* festőművész, akinek műveiből most a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai szalonjában rendeztek kiállítást. A pénteki megnyitóra az Amerikában élő művész is Budapestre érkezett.

Sok külföldi kiállítás után most három héten át szerepelnek Detre kompozíciói fővárosunkban.

A burgonya meghonositói a Hortobágyon

Két nagydíjat mondhat magáé-
ak az idei kiállításon az ország-
os hírű *nádudvari Vörös Csillag*
ermelőszövetkezet.
— 1964-ben is 2

MAGYAR HÍREK
1967 SZEP 23.

Detre Loránd
1021

Dr. Bodnár Éva, a Nemzeti Galéria osztályvezetője a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító-termében megnyitja Detre Loránd tárlatát. Jobboldalt (kezében irattal): a művész (MTI Foto)

EMLÉKEK és élmények

DETRE LORÁND FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Emlékek.

Ez a szó simogatja végig a kiállított festményeket.

— Az emlékeimet festem — vallja Detre Loránd —, emlékeit valamilyen régi, általában mindennapi élménynek, valaminek, amit egyszer valahol láttam, és ami hirtelen megragadott: egy táj, egy emberi alak, vagy egy egyszerű tárgy. Idővel ezek a régi élmények váratlanul felbukkannak emlékezetem mélyéből, de mintegy átszellemülve és jelentősebb, általánosabb tartalmat nyerve. A budapesti kiállításomat is jelentősebbnek és a ténynél általánosabb tartalmúnak érzem. Nemcsak a szülőföld emlékei, hanem az új élmények miatt is. —

Az amerikai Denverben letelepült festőművész sokat látott szemében egyre mélyül a csodálkozó kíváncsiság, ahogy ezen a munkás hétköznapon is újabb és újabb látogatók keresik fel a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermét. Jönnek az egykori ismerősök, akiktől még 1925-ben búcsúzott, jó barátok, akikkel három évvel ezelőtti itt-tartózkodása idején nem tudott találkozni, és a fiatalok. Lányok és fiúk, együtt és magányosan, vállukon rádió fityeg, és azt nyújtják alátétként, amikor a kiállítás katalógusát dedikáltatják a mesterrel.

— Nem vagyok ilyen híres — szabadkozik szerényen. Amikor az egyik látogató arra kéri, álljon a képe elé, mert ott szeretné lefényképezni, elnézést kér és lopva végigsimítja alig őszülő haját. Amíg kattan a gép, nézem a művészt és a műveket. A mester apró mintás csokornyakkendőt visel, és ha másutt találkoznánk, inkább tanárnak, mint művésznek nézném. Aztán eszembe jutnak a feléjthetetlen Lyka Károly szavai, aki hajdanán a fiatal Detrét a festőpályára biztatta: „Hogy a festő hogyan fogja fel a képét, azzal már elárulta lelkületét is. Tisztábban olvashatunk benne, mintha életrajzát mondaná el nekünk."

De hát milyenek is a kiállított festmények?

A tömör formákból épített, újraélt élményeket az emlékezés ízlés-prizmája megragadó színekkel eleveníti fel. A vásznak egységes stílusról, érett művészi felfogásról, emberi bölcsességről tanúskodnak. A művek címei, Téli fák, Falusi konyha, Fekvő akt, Piros asztalterítő, látszólag könnyen szavakba formálható festői témát ígérnek. De szavakra fordítani az igazi festményt nem lehet. „A kép azért festett mű, mert festve közölhet velünk a legtöbbet — tanította Lyka Károly. — Az igazi műremek legkevésbé sem tolmácsolható élőszóval, a beszéd mesterfogásaival. És mentül könnyebben lehet egy képet szóval elmondani, annál rosszabb mű az, mert annál inkább közeledik egy rá nézve idegen világ: az irodalom felé."

— A memória sűrítő, kikristályosító munkáját igyekszem képeimben követni — folytatjuk a megszakított beszélgetést — és az emlékezet felidézte látványt kívánom tömören festői formákba önteni. —

— És a mostani élmények?

— Azokról majd az ezután készülő műveim vallanak. Azt az örömet azonban csak szavakkal mondhatom el, hogy évtizedek múltán sem koptak el tudatomból az anyanyelv szavai, hogy annyi év után is otthonosan mozogtam a város új köntösű, régi utcáin, ahol pedig nem ismertem ki magamat — az új városnegyedekben —, azokra az utcákra, szobordíszes parkokra én is büszke vagyok.

Sobók Ferenc

Kukorica-csendélet

(Vámos László felvételei)

Modell a műteremben

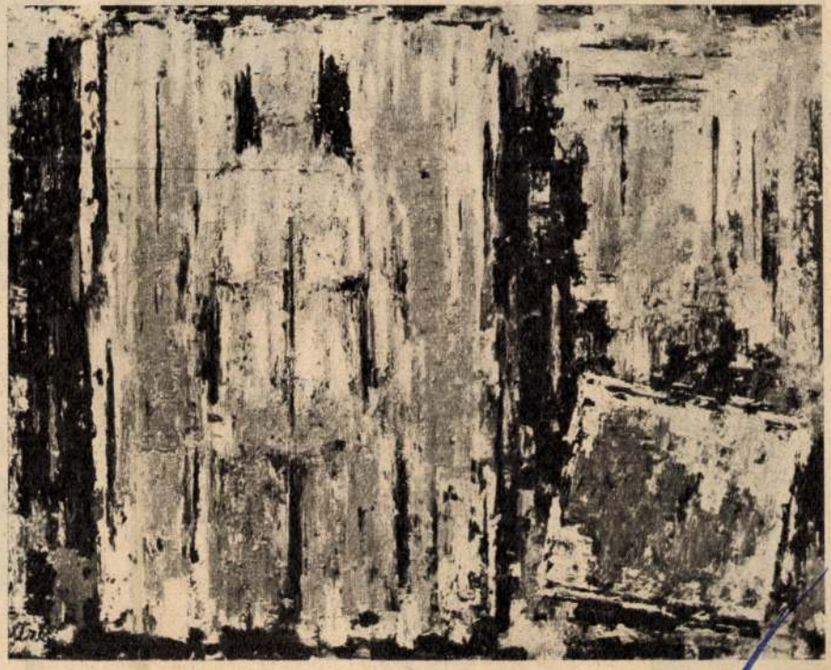

Skanzen

a zárkózott
zsa, a mai
m is akar-
alu moder-
letős kuny-
es, oly sok
odalomban
tehetségé-
lanul. Ez a
l Skanzent,
közelében,
otta kapuit
sét tárja a

Jobboldali kép:
Séta a főutcán

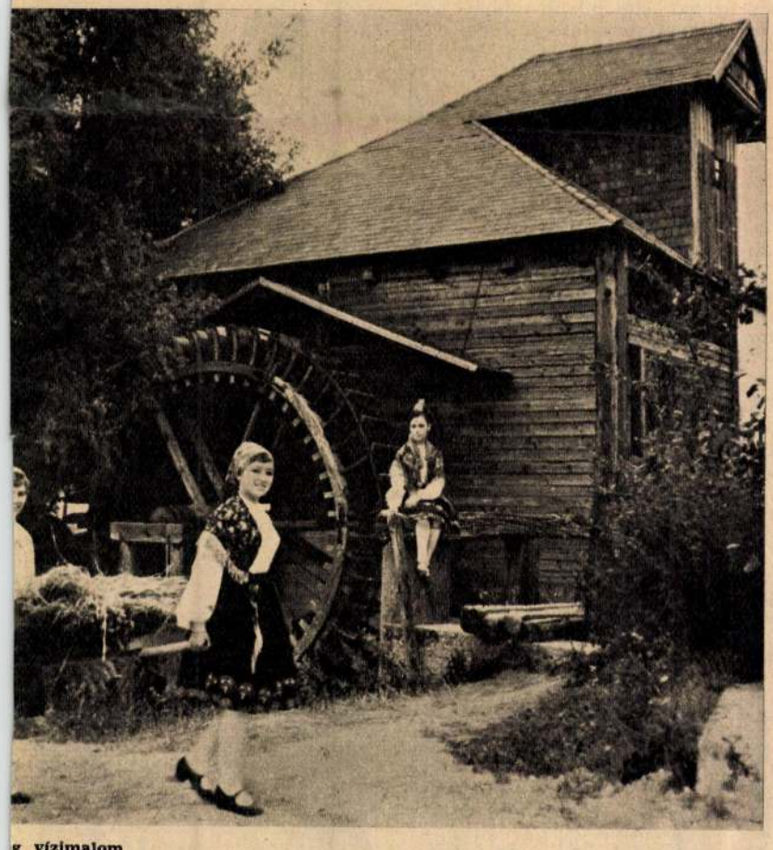

g vízimalom

Egy szép göcseji belső-szoba

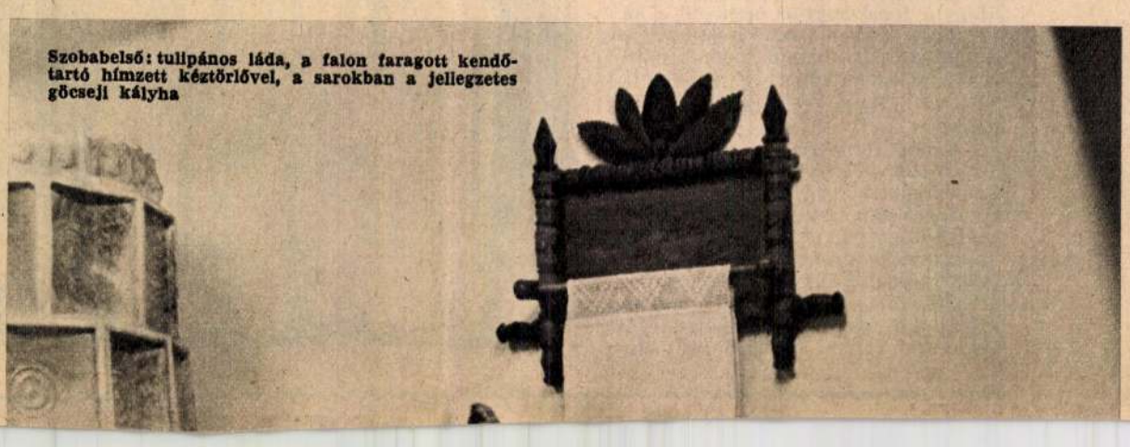

Szobabelső: tulipános láda, a falon faragott kendőtartó hímzett kéztörlővel, a sarokban a jellegzetes göcseji kályha

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1967 SZEP 21

Detre Loránd festőművész kiállítása

A *Kulturális Kapcsolatok Intézete* Dorottya utcai kiállítótermének látogatói új — régebben jól ismert — nevet tanulhattak meg ezekben a napokban: *Detre* Lorándét, a hosszú évtizedekkel ezelőtt Amerikába vándorolt magyar festőművészét, aki most, harminc évvel első budapesti tárlata után ismét a hazai közönség elé tárta munkásságának eredményeit.

Detre Loránd 1925-ben kezdte meg első nagy külföldi utazását. A fiatal festőt vonzotta Párizs, az oda érkezést még elodázta négyéves berlini tartózkodás. 1929-től kezdve Párizsban élt, a háború szele azonban őt is hazahajtotta. Súlyosan rongált egészsége ekkor szanatóriumi életre kényszeríti, a kórházban megértő barátra talált Dési-Huber István személyében. Az itthon töltött rövid idő után ismét a külföld következett: a háború esztendeit svájci szanatóriumokban töltötte, 1951-ben pedig még tovább vándorolt: New Yorkot kereste fel, majd végül Denverben telepedett le, hogy onnan csak 1964-ben térjen haza rövid látogatásra.

A vándorlás, a ... ilföldön töltött hosszú esztendők természetesen kiragadták Detre Lorándot a magyar festészet áramából, az új helyeken új talajba fogóztak művészetének gyökerei. Stílusa átalakult: képein a tárgyak, az emberi környezet általános képeinek az emlékek fátylán átszűrt lírai visszaadására törekszik. Bemutatott műveit ez az indíték hozta létre, így született meg a *Sebzett madár*, a *Kikötő*, az *Olaszországi emlék* és a legújabbak, az elmúlt év termésből kiválasztott *Álló akt* és a *Piros asztalterítő* — a világ egy-egy csendes lírával tükröződő, intim darabja.

h. gy.

... az esetben értéke-sítheti szabadon termékeit, ha a Hungarotex munkájával nincs megelégedve. Ilyenkor más szerv, például a Konsumex ügynöki megbízása útján *saját nevében bonyolíthat le exportügyleteket.* Ugyanakkor a vállalat *külkereskedelmi jogot kap bérmunkák szervezésére is.*

Bővül a Hungarofruct zöldség—gyümölcs szövetkezeti export vállalat és a Hungarocoop SZÖVOSZ Árucsere-forgalmi Iroda külkereskedelmi jogköre is.

A barlang B

történelmi idő

A Várnegyed járókelője talán nem is sejti, hogy a történelmi múltú utcákon sétálva, az úttest alatt részben még feltáratlan, de jórészt már hozzáférhetővé tett barlangrendszer húzódik meg. A mintegy 10 kilométer hosszú labirintus geológiai képződményeivel, történelmi emlékeivel szinte kínálja az érdekes látnivalókat a főváros lakóinak.

A barlangban természetesen csak szakemberrel lehet belépni. A laikus — ahogy ezt a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat múzeumi bizottságának vezetője kérdésünkre elmondta — *hamar eltévedne,* s a helyes kijáratot nehezen találná meg a sok befalazott ajtó között. A labirintust egyébként hosszú ideig csak a szakemberek ismerték, az MKBT lelkes barlangkutatói 1961-ben kezdték meg a szakszerű munkát, a kerületi tanács és a Hazafias Népfront támogatásával. A munkát

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 SZEP 1

Detre Loránd

Detre Loránd festőművész képeinek kiállítása ma délután 4 órakor nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Detre Lóránt

Népszava

1961. SZEP 2

1021

— **Detre Lóránd** Amerikában élő magyar festőművész műveiből a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai szalonjában kiállítást rendeztek.

Detre Zoltán
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR 1.
1964 JUN 15

1021

Detre Lóránd, a Denverben élő magyar származású neves festőművész, aki Párizsban, Budapesten, Svájcban, New Yorkban, Texasban, New Mexicóban Los Angelesben és másutt nagy sikerrel szerepelt kiállításokon, rövidesen Budapestre látogat. Felső képünkön a mester egyik alkotása. Lent Detre Lóránd munka közben

tehát ez a)-től
1960-ig ment dett
a lakosság l lé-
lekszáma: 13(
Ne bolyg fel-
tárás számait ed-
ményt. Mind
népességét, amely így alakul:

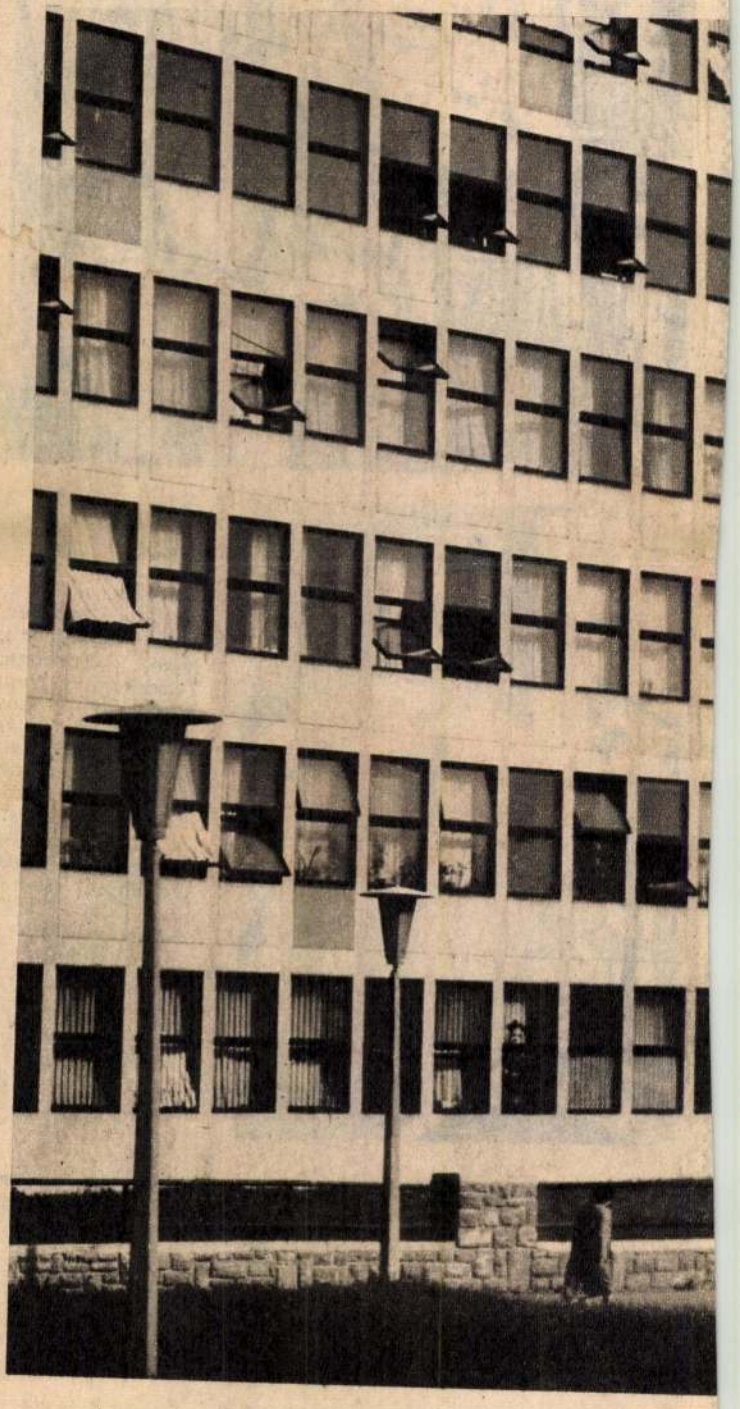

Egy tanácskozás szünetében

— Mi építészek, terveinkkel, alkotásainkkal a társadalmi fejlődésért is harcolunk. Tudjuk, hogy nem egyes kiváltságosoknak építünk házat, hanem az emberek sokaságának — mondotta Pierre Vago neves francia építész, az Építészek Nemzetközi Szövetségének főtitkára, egy fényes júniusi napon a Gellért Szálló teraszán.

Ki ez a szelíd „harcos", aki igazi francia charme-mal, könnyeden és derűsen így fogalmazza meg a mai haladó építőművészek legfőbb feladatát — s aki nemcsak a maga nézetét tolmácsolja, hanem százötvenezer kollégájáét. Mert ennyi építészt sorolhat tagjai közé az a testület, az Építészek Nemzetközi Szövetsége, az UIA, amely harmadik nemzetközi tanácskozására Magyarországot jelölte színhelyéül. 28 ország legnevesebb építészei, mintegy százan találkoztak Budapesten és Tihanyban, hogy eszmét cseréljenek arról a témáról, aminek végső kicsengésében valamennyien egyet értenek: a korszerű építkezési vívmányok alkalmazása mellett ne feledkezzenek meg a legfontosabbról, az emberről. Hogy az építész a legfontosabbat biztosítsa: az emberek korszerű, kényelmes, tágas, derűs városait és lakásait.

Pierre Vago, az Építészek Nemzetközi Szövetsége főtitkára. A háttérben az épülő Erzsébet híd (Reha Klári felvétele)

Pierre Vago neves francia építész tervei is ilyen értelemben valósulnak meg Dél-Franciaországban és Észak-Afrikában, s hogy csak néhányat említsünk, ez jellemzi az általa tervezett bonni könyvtárat, amelyen mint meghívott pályázó vett részt és 12 német és két külföldi között — az egyik ő volt — nyert pályázatot; a Lourdes-i Szent Péter bazilika is Pierre Vago elképzelése szerint emelkedett a magasba... S bizonyára építészi elvei alapján valósul meg Párizs közelében a most épülő huszonötezer lakosra méretezett új ipari város, Le Mans is. Házain, útjain, kórházain, iskoláin, terein, a technikai lehetőségek leggazdaságosabb kihasználása érvényesül... és a vasbeton, az acél, az üveg, a nagyszerű műanyagok mellett a sok levegő és az éltető napfény. — Ha az építész művész, akkor terveiből építészet lesz. Ha nem tudja kihasználni a sok lehetőséget, akkor csak építkezés.

Miközben érdekesen, színesen beszél az építőművészek gondjairól, problémáiról, arról a sokrétű, sokirányú tevékenységről, amelyben, mint a Szövetség főtitkára világtalálkozókon, szűkebb tanácskozásokon, zsüribizottságok munkájában résztvesz, azon tűnődünk, vajon van-e kapcsolata a húszas években világhírűvé vált magyar építőművész, Vágó Józseffel, a genfi Népszövetségi Palota és sok budapesti remekmű tervezőjével. Kérdésünkre szívesen ad választ:

— Vágó József az édesapám. 1947-ben halt meg. Én Budapesten születtem, a VIII. kerületben, a híres Gutenberg-házban, amelyet szintén édesapám tervezett. Nyolc éves koromban kerültem Olaszországba, majd Franciaországba, ahol azóta is élek. A neves francia építész, Auguste Perret tanítványa voltam. Magyarországhoz való kapcsolatom mindössze egy Ady kötet, amelyet otthonomban őrzök. Egyébként csak nagyon keveset tudtam Magyarországról. Alig néhány esztendeje derült ez ki, amikor magyar építészkollégákkal külföldi konferenciákon találkoztam. Az ő biztatásukra utaztam 56-ban először újra Magyarországra.

— Rendkívül örültem, amikor most újabb magyarországi látogatásra kerülhetett sor és az Építőművészek Nemzetközi Szövetsége a magyarországi gyárépítések eredményeinek elismeréseként a Magyar Építőművészek Szövetségét bízta meg a III. Ipari Építészeti Szeminárium megrendezésével. De másfajta elismerésben is részesültek a magyar mérnökök. Az IPARTERV elnevezésű állami vállalat építészei kapták meg első alkalommal az Auguste-Perret-díjat, amelyet az ipari építészetben elért kiváló alkotások jutalmazására alapított a Szövetség.

De hadd mondjam el azt is, ami számomra kicsit szokatlan és amit úgy hiszem, nem vesznek Önöknél eléggé figyelembe —, a táj, levegős építkezési formák kialakítására gondolok. Mert ne feledjék el, hogy Magyarországon is rohamosan nő az autóforgalom és az autóparkok kialakítása az új építkezések körül fontos feltétele annak, hogy Budapest is világvárosi jelleget öltsön.

— Ami viszont közös probléma: a lakásgond, nem magyar specialitás és nem is francia. Hiszen még azokban az országokban is küszködnek vele, amelyek — mint például Svédország — nem szenvedtek háborús károkat. Szövetségünk tagságát is ezek a gondok foglalkoztatják leginkább, köztük azokat a neves magyar építőművészeket, akik hazájukat a tanácskozásokon képviselik. Remélem gyakran találkozom velük a jövőben is. Hiszen a magyarokat, Magyarországot lehet nagyon szeretni, ugyanakkor jó franciának lenni és — teszi hozzá derűs mosollyal — a közös gondok megoldásán túl, azon is munkálkodni, hogy a két nép megbecsülje egymást.

Hernádi Magda

ÚJ PETŐFI MÚZEUM létrehozását tervezik Szalkszentmártonban, abban az épületben, ahol az 1840-es évek elején a költő édesapjának a mészárszéke volt. Petőfi emlékszobát létesítenek Dunavecsésen is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1021 Detre Zoltán

Átutazóban...

— Hogyan is mondta Lyka Károly, vagy negyvenöt esztendővel ezelőtt? „Próbálhatnak vele akármit, úgyis festő lesz..." Ugye így mondta?

Detre Lóránd festőművész a feleségére pillant, akivel közel negyven esztendő után jött haza Amerikából, átutazóban a Velencei Biennáléra. Tekintete kérdő és kerek, egy gyer-

Detre Lóránd és felesége Budapesten (Vámos László felvétele)

mek tekintete lehetne, ha nem mélyítené el valami mohó, mindent rögzítő-felszippantó, nyugtalan keresés.

A feleség bólint, s mindjárt kiegészíti a történetet, amelynek veleje a szokásos családi berzenkedés volt a „bizonytalan művészsors" ellen. Hátha valami mást is „próbálhatnának" a fiúval, például ügyvéd vagy orvos lehetne? Ekkor vitte el egy jóakaratú nagybácsi a tizenhat éves fiú önarcképét Lykához, aki tömör egyszerűséggel mondta ki a végzést: „Úgyis festő lesz..."

Lykának volt igaza... noha egy kicsit a nyugtalan családnak is, abban, hogy a művész élete csöppet sem kényelmes, nem polgárian sima és szolíd. Már csak azért sem, mert a művész a tehetségével körülbelül egyenlő súlyú szenvedés-tartalékot cipel magával. Csakhogy... ez a szenvedés — mivel alkotó és termékeny — már szinte boldogság. Ez derül ki Detre Lóránd tűnődve, el-elhallgatva, fontolgatva, olykor kérdőn az élettársára pillantva elbeszélt életútjából.

Miután Vaszary tanítványaként elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, 1925-ben elindult minden festő szellemi központja, Párizs felé, de Berlinben pénz híján elakadt, csak két esztendővel később jutott el Párizsba. Akkor azután belevetette magát Párizs művészköreinek élénken pezsgő mélyvizeibe. A kávéházakban Barcsayval, Csókkal, Czóbellal, Pór Bertalannal, Korda Vincével s a francia nagyokkal Braquekal, Matisse-szal, Piccassoval találkozott, a Louvreban pedig Grecotól Courbetig kötött éteri barátságokat, s ölelt magához korszakokat, irányzatokat, hatásokat. A harmincas évek elején súlyos betegség támadta meg, ekkor néhány hónapra hazakerült Budakeszire, majd egy svájci szanatóriumba szállították. Itt már ismét dolgozott s az ápolónőket kétségbe ejtette a habfehér ágyneműjén szanaszét heverő szénrajzaival...

Végre ismét visszatérhetett Párizsba. Végre?... No igen... ámbár ekkor a szervezetét kikezdő kórnál súlyosabb krízisek következtek. Különféle irányzatok útvesztőin csapongott, s úgy érezte, mindig zsákutcába fut. Vásznain sötét és világos, színes és szigorú korszakok váltakoztak, bizonyos barnásvöröses tónusban már-már magára talált, de aztán újabb kétségek, bizonytalanságok kínozták. Kezdett rájönni, hogy nemcsak technikai, képi perspektívára van szükség, hanem időbeli, életperspektívára is, meg kell tanulni elszakadni a lenyűgöző és csábító hatások szövevényétől s csak bizonyos távlatból figyelemmel kísérni őket — miközben a leglényegesebbet, az igazit, önmagából kell felszínre hoznia.

1950-ben végleg letelepedett a tengerentúlon, Colorado államban, Denverben. Rengeteget dolgozott, de az első időkben nem volt könnyű a hatalmas ország kolorit-tengerében észrevétetni a saját színeit. Jóllehet akkor már rengeteg önálló kiállítás — Párizs, Bern, Budapest, New York, Texas, New Mexico, Los Angeles — és a művei eredetiségét méltató kritikák halmaza állt mögötte. Azután egyszercsak... kezdték új hazájában megismerni, elismerni és megszeretni, míg ma már Colorado állam egyik legjelentősebb festő-egyéniségének tartják. Ez azonban Detrénél csak azt jelenti, hogy a helyzetével elégedett, de nem önmagával.

S most, ahogy itthon rövid szemlét tart az elmúlt negyven év eredményei felett, kutató, kerek pillantásával mintha önelemzőn befelé fordulna. Úgy mondja ki, mint egy vallomást: sosem volt absztrakt festő. Absztrakt jellegű képei is, mint egy-egy ősszejtből, mindig valamilyen reális élményből, konkrét emlékből születnek. Ezek az emlékek sokszor tíz-húsz évig érlelődnek, lerakódnak a memóriájában s lassú, önformáló munkával, mint a cseppkő, kristályosítják ki sajátos alakjukat. Ó, igen, a vízuális emlékezet játéka néha egészen mókás és meglepő. Most itt Pesten végigbarangolta az ismerős utcákat, valahol egy házat keresett, s egy járókelő útba akarta igazítani, ő azonban vitába szállt, másképp emlékezett. És — noha negyven esztendeje nem járt ezen a helyen — neki volt igaza. Agyának egy termékeny zugában elraktározta az utca, a ház képét... s rátalált. És talán majd újból rátalál erre az emlékre... a bolyongásra a pesti utcán s a régi házra... valahol a denveri műtermében. A vásznon egyéni konstrukciók, egyéni színek bontakoznak ki majd, de a művész ismét elmondhatja: a kép fogantatása, az ős-sejt reális élmény volt: 1964 nyara Budapesten.

És hirtelen gyermekien kérdő tág pillantásával — azzal a fájdalmas nyugtalansággal, mely már szinte boldogság — a feleségére tekint.

— Ugye a rengeteg keresés, vándorlás és nyugtalanság után... azért van valami állandó, valami magyar elem a képeimen?

A feleség meleg mosollyal rábólint.

S. M.

Tizenötezer iskolásgyereknek nincs télikabátja

Kővágó József polgármester most adta ki október havi jelentését. Két hónap alatt a bevételek kedvező alakulása folytán *hét és félmillió forintot* fordított a főváros újjáépítési munkákra. Az elnöki ügyosztály befejezte a közigazgatási alkalmazottak *státusrendezésének* előmunkálatait. A főváros ismét rendez alkalmazottai számára *idegennyelvű tanfolyamokat*. A II. ügyosztály egymillió forinttal végeztet újjáépítési munkálatokat A foglalkoztatott munkások száma 2400. A fővárosi erdők megvédése érdekében az *erdőőröket* lőfegyverrel látták el. A belügyminisztertől *lőszer* kiutalását kérték. Az erdőirtások megakadályoztatására *az orosz katonai hatóságok is segítséget nyujtottak*. A III. ügyosztály a Böszörményi-út és Németvölgyi-út környékének szabályozására több tervet dolgozott ki. Épületek helyreállítására 91, újjáépítkezésekre 19 engedélyt adtak ki. A főváros 1,800.000 négyszögöl telket adott bérbe 1,650.000 forint értékű bérért. A közjogi ügyosztályhoz *politikai jogok felfüggesztéséről* 325 esetben érkezett értesítés. A *névváltoztatási* ügyek száma 124. A dunai kikötőkben októberben 341 hajó és uszály kötött ki. *A Beszkárt bevétele októberben 14,716.000 forint volt*, 1,400.000-rel *kevesebb*, mint szeptemberben. A *halálos balesetek száma* a Beszkárt-vonalon 13, a HÉV.-vonalon 12 volt. A pénzügyi ügyosztály jelenti, hogy az 1946/47. évi költségvetést a belügyminiszter még nem hagyta jóvá. A főváros bevételei az előirányzatot általában *20 százalékkal meghaladták*. A pénzügyminiszter *a csikó- és lóhúst fogyasztási adótárgynak minősítette*, tehát ezek után is kell adót fizetni.

A fővárosi iskolákban a B-listázások miatt nagy a *tanerőhiány*. A hivatali beosztásból a tanerőket visszarendelték az iskolákba és azelbocsátottak közül külön engedéllyel 75-öt visszavettek a szolgálatba Tizenkétezer négyzetméter üvegezést végeztek az iskolákban, de még *36.000 négyzetméter üvegre volna szükség*. Nyolcvan iskolában van telefon A fővárosi iskolákban *a tanulók 30 százalékának nincsen cipője*. Egyes iskolákban a gyerekek *fehérnemű nélkül járnak*. A Váci-út 21. szám alatti iskolákban a tanulóknak *csak 10 százaléka használ fogkefét*. A közellátási ügyosztály jelentése szerint 1,570.000 jegyre 13,712.000 kilogramm kenyeret szolgáltattak ki A kenyér előállításához naponta *40 vagon gabonára volt szükség*. A Közvágóhídon közellátásra levágtak *309 lovat, a magánvágások száma:* nagymarha 25, aprómarha 549, borjú 6. sertés 700. A szegényebb lakosság tűzifavásárlására a város 2,000.000 forintot fordít. A társadalompolitikai jelentés szerint *15.000 iskolásgyereknek nincsen télikabátja* A nyilvántartott *bűnöző gyermekek száma 420*. A kerületi elöljáróságok népjóléti osztályai összesen *124.000 gondozásra szoruló családot*, 368.000 személlyel tartottak nyilván. Sajnos a *Fővárosi Könyvtár* állatkerti fiókja és a 10. számú fiók olvasóterme *személyzethiány miatt októberben zárva volt* A kölcsönadott könyvek száma 91.000. A kokszgyártás és kőszénkátránygyüjtés emelkedést mutat. A Magdolnavárosban *240 kislakást építenek*. A munkanélküliek közül 3000-et állítottak közmunkába Októberben *445 új iparigazolványt adtak ki*.

Nincs szó áramkorlátozásról

Az *MTI* jelenti:

Hivatalos helyről közlik: Egyik délutáni lap arról adott hírt, hogy rövidesen korlátozzák Budapest áramellátását. Korlátozásról szó sincs, illetékes helyen ilyen nyilatkozatot nem adtak s a szénellátás az utóbbi időben jobb volt, mint eddig bármikor.

A belpolitikai helyzet

Értesülésünk szerint a keddi nap folyamán sem folytatódnak a pártközi tárgyalások, mert *Varga* Béla, a nemzetgyűlés elnöke a jövő hét elején elutazik Budapestről és csak a jövő hét végén tér vissza a fővárosba. Szombaton délelőtt a *B-lista reviziós bizottsága* fog ülésezni *Nagy* Ferenc miniszterelnöknél. A tanácskozáson jelen lesz *Nagy* Ferenc miniszterelnök, *Rákosi* Mátyás h. miniszterelnök, *Ries* István igazságügyminiszter és *Rácz* Jenő pénzügyminiszter, valamint a B-lista ügyek előadói. A tanácskozások az egész délelőtt folyamán tartani fognak.

Politikai körökben ható tanácskozások folynak azokról a személyi változásokról, amelyek a kormányban most már elkerülhetetlenné váltak s ezeknek a megoldása is a jövő hét folyamán történik meg. Számos kombináció merült föl a megüresedő tárcákkal kapcsolatban, ezeket azonban egyelőre nem regisztráljuk, mert még korainak tekinthetők.

Politikai körökben megemlékeztek pénteken arról, hogy *Rónai* Sándor kereskedelmi és szövetkezetügyi miniszter most egy éve vette át minisztériuma vezetését.

Nagy Ferenc miniszterelnök vasárnap megtartja *hatvani* nagygyűlését, amelyre számos képviselő is elkiséri és mivel Nagy Ferenc a hatvani gyülésen az összes belpolitikai és külpolitikai kérdésekkel foglalkozik, a hatvani beszéd iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Értesülésünk szerint a nemzeti parasztpárt politikai bizottsága *kedden foglalkozik majd a megüresedett közoktatásügyi minisztérium betöltésének kérdésével.*

A csehszlovák államosítás csődje

Lausman iparügyi miniszter most számolt be a csehszlovák államosítás helyzetéről. Az állam birtokába kétségkívül nagy értékek jutottak, de egyelőre a gazdálkodás súlyos deficittel jár. *Az első félév* az államosított üzemeknél *1 milliárd cs K-t meghaladó* veszteséget mutat s ha ehhez még hozzávesszük a régi állami üzemek (posta, dohányjövedék, vasút) mintegy 2 milliárdos veszteségét, az állam által vezetett üzemek és vállalatok vesztesége az év végére szerényen számolva *3 milliárd cs. K. lesz.*

A pénteki minisztertanács

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány tagjai *Nagy* Ferenc miniszterelnök elnöklésével pénteken délelőtt rendes heti minisztertanácsot tartottak. A miniszterelnök előterjesztésére a minisztertanács hozzájárult a magyar érdemrend alapszabályainak tervezetéhez.

A miniszterelnök bejelentette, hogy *Keresztury* Dezső kultuszminiszter lemondott és a bejelentést aminisztertanács. tudomásul vette, egyben azonban megbízta a kultuszminisztert, hogy az új miniszter kinevezéséig a minisztérium ügyet tovább vigye.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter javaslatot terjesztett elő az árdrágítás és közellátási bűncselekmények miatt elítélt személyek iparjogosítványainak megvonásával kapcsolatos egyes intézkedésekre. A minisztertanács az előterjesztést elfogadta és hozzájárult ahhoz, hogy a jogasítványaikat ilyen okból elvesztett személyek üzlethelyiségeit és árukészleteit hatóságilag igénybe vegyék. Kimondotta a minisztertanács azt is, hogy az igénybe vett árukészleteket egyes közületek és szövetkezetek útján fogják a közönség rendelkezésére bocsátani.

A belügyminiszter javaslatára szabályozták az egyes közigazgatási alkalmazottak természetbeni ellátása ellenértékének kiszámítását. A pénzügyminiszter javaslatára enyhítették a hivatalokban és a köztulajdonban lévő épületekben lakó köztisztviselők lakbérfizetési kötelezettségét. *Mistéth* építésügyi és munkaügyi miniszter javaslatára szabályozták a lakóépületek helyreállításával kapcsolatos kölcsönök feltételeit és elfogadta a minisztertanács a háztelők helyreállítási kötelezettségét megállapító rendelettervezetet. Ezenkívül még több folyó ügyet letárgyalt a minisztertanács.

A nemzetgyűlés külügyi bizottsága pénteken este ülést tartott

A nemzetgyűlés külügyi bizottsága pénteken délután 4 órakor ülést tartott, amelyet mint korelnök *Bereczky* Albert nyitott meg. Az ülésen a kormány részéről *Nagy* Ferenc miniszterelnök, *Gyöngyösi* János külügyminiszter jelent meg.

A bizottság mindenekelőtt megalakította elnökségét. Elnökké Bereczky Albertet, elnökhelyettessé pedig *Révai* Józsefet újból megválasztották.

Bereczky Albert elnök megnyitó beszédében megemlékezett a Szovjetúnió októberi forradalmáról és a bizottság nevében kifejezést adott a Szovjetúnió iránt érzett hálának, tiszteletnek és szeretetnek. Az évforduló alkalmából a bizottság megbízta az elnököt, hogy ezeket az érzelmeket közvetlenül juttassa kifejezésre a Szovjetúnió budapesti követe előtt.

Ugyancsak napirend előtt üdvözölte az elnök *Feisst* Ernestet, Svájc újonnan kinevezett budapesti követét.

A külügyi bizottság ezután meghallgatta *Gyöngyösi* János külügyminiszter beszámolóját a magyar békedelegáció munkájáról és a magyar-csehszlovák lakosságcsere jelenlegi állásáról. A külügyminiszter beszámolóit több felszólalás után a bizottság *jóváhagyólag* tudomásul vette.

Végül elhatározta a bizottság, hogy a magyar-csehszlovák lakosságcsere tárgyalására *négytagú albizottságot* küld ki.

Pénteken éjjel kettős razzia fésülte át Budát

Pénteken éjszaka nagyszabású közbiztonsági razzia volt Budán. A razzián résztvevő dr *Münnich* Ferenc főkapitány, *Solymossy* József rendőrfőparancsnok, dr *Knapik* József detektivfőnök és *Korda* László detektívfőnökhelyettes. A razzia célja *Buda megtisztítása* volt az alvilági elemektől. Este fél 9 órakor 160 detektiv, 200 rendőr és 70 orosz katona kezdte meg tervszerüen Buda átfésülését a Budafok és Csillaghegy közötti területen. Előre megbeszélt tervek és térképek alapján járták be a detektivek és rendőrök Buda valamennyi kerületét, végig razziázták a II. kerületi tömeglakásokat, a Kelenföldi pályaudvart és környékét, a romházakat és a Gellért-hegy, valamint a Sashegy barlangjait.

A razziába belekerülő autókat megállították, a bentülőket igazoltatták. *Éjszaka 3 óráig* tartott a nagyszabású közbiztonsági ellenőrzés, amelynek során minden budai területet *kétszer egymásután* razziáztak végig. Az előállítottak leigazolása szombaton reggel kezdődik. Ezután döntenek további sorsukról.

Kápolnát építenek Hitler „sasfészke" helyére

Berchtesgadenben 1937-ig kápolna állott azon a helyen, ahová *Hitler* «sasfészkét» építették. Akkor *az építkezések lehetővétételére lebontották a kápolnát*. Most a környék lakói elhatározták, hogy *újból kápolnát építenek a régi helyére*. Egyébként a vidék 43 olyan családja, amelyet annakidején a nácik evakuáltak, visszatért Berchtesgadenbe.

Nagy vita a közigazgatási bíráskodásról

A Magyar Jogászegyesület közigazgatástudományi szakosztálya *pénteken este* tartotta alakuló ülését. *Harrer* Ferenc szakosztályi elnök megnyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy a Jogászegylet célja általában a tudományos kritika. *Mindszenty* Gusztáv táblabíró, a Jogászegylet elnöksége nevében üdvözölte a szakosztályt. *Márton jffy* Károly egyetemi tanár tartott ezután előadást a közigazgatási bíráskodásról. Az a kérdés, hogy a közigazgatási bíróság az eddigi keretek között működjön-e tovább, vagy megreformáljuk és esetleg alsóbbfokú közigazgatási bíróságokat szervezzünk. A közigazgatási bíróság eddig kitűnően működött. A bírói megvesztegethetetlenségnek legszebb példái azok az ítéletek, amelyeket a bíróság választási ügyekben hozott a Bethlen-kormány idejében.

Dr *Csorba* János, a közigazgatási bíróság elnöke szólt hozzá először a kérdéshez. Amikor az állam a köz érdekében az állampolgárok jogát korlátozza, számtalanszor merül fel vita az egyszerű polgár és a végrehajtó hatalom között. Az a kérdés, hogy *a gyengébb és az erősebb közötti vitát ki döntse el*, rendes bíróság-e vagy szakbíróság, vagyis a közigazgatási bíróság. A realitás alapján lehet a kérdést megoldani. A kuria igen magas színvonalon áll, de a közigazgatási bíráskodást nem tudta vállalni.

— A közigazgatási bíróság döntéséhez más tradiciók kellenek, mint a rendes bíróságnál: át kell érezni a bíróságnak az egyén gyengébb helyzetét az állammal szemben. A közigazgatási bíróságot nálunk a törvény abszolut függetlennek nyilvánította és kivette az igazságügyminisztérium hatásköréből. Politikai behatás nem is volt érezhető a közigazgatási bíráskodásban. Tehát, véleménye szerint, igen fontos, hogy a mostani helyzetet tartsuk fenn. Most van kialakulóban az egész közigazgatásunk és adórendszerünk. Most még nehéz eldönteni, szükség van-e alsófokú közigazgatási bíróságokra, de valószínű, hogy meg kell ezeket szervezni.

— Ma a nemzetgyűlés súlya, tekintélye *leszállt*, mert a nagy kérdések nem a nemzetgyűlés színe előtt dőlnek el, hanem *áttolódtak a végrehajtó hatalomra. Ma nincs politikai felelősségrevonás* a régi értelemben. Ennek következménye, hogy az állami apparátus szektorokra oszlik. Például egy-egy rendeletet aszerint hajtanak végre, *milyen párt kezében van valamelyik minisztérium.* Néha a rendelet kiadásánál nem látni, hogy a végrehajtásnak mi lesz a következménye. Hangsúlyozta Csorba, hogy ez nem akar részéről kritika lenni, csak a jogászember egyszerű megállapítása.

— Szükség van tehát a rendeletek, intézkedések *összehangolására*. Erre a legalkalmasabb fórum a közigazgatási bíróság. A demokrácia érdeke, hogy ilyen bíróság működjék és a *polgár jogbiztonságot érezzen*, mert ha ilyet nem érez, akkor hajlamos arra, hogy *erős kéz* politikájára gondoljon, amiről viszont tudjuk már, hogy mit jelent. A köztisztviselői fegyelmi ügyeket az elhagyott vagyonok jogi problémáját szintén a közigazgatási bíróságra kellene bízni.

Végül Csorba kiemelte, hogy külön a kormányjogi bíróság felállítását szükségesnek tartja. Dr *Egyed* István egyetemi tanár és mások szóltak hozzá még a kérdéshez.

A Magyar Cserkészfiuk Szövetségének sajtófogadása

Pénteken este a Magyar Cserkészfiúk Szövetsége sajtófogadást rendezett a Nagy Sándor-utcai Cserkészházban. A sajtófogadáson *Färber* József ügyvezető ismertette a Szövetség kulturális és társadalmi célkitűzéseit. Färber ügyvezető leszögezte, hogy a Magyar Cserkészfiúk Szövetsége pártokon, felekezeteken és osztályokon felül áll és hogy teljesen autonóm szervezetű és szellemű szövetség akar maradni, melynek legfőbb törekvése, hogy a szellemi és anyagi nyomorúságban élő magyar serdülő fiúkból *teljes, becsületes, tisztalelkű embereket neveljen*. Az elnöki beszámolóhoz többen szóltak hozzá.

FÉRFI NŐI IRHABUNDÁK minden színben készen raktáron
SZEMERE SZŰCSNÉL OLCSÓN Erzsébet-krt 26 Második emeleten

Kálmán MEDICAGO
REX kalapácsdaráló.
Minden ipari és mezőgazdasági célra.
KÁLMÁN JÓZSEF MŰSZAKI ÉS GÉPKERESKEDŐ, KÁLMÁN-UTCA 14

METROPOL HALL
Minden este 10 órától
METROPOL MELODY 1946
ALFONSÓ CIRKUSZA, revü 14 képben. Irta: Nádasy László
Zenéjét szerezte: BUTTOLA EDE
Cirkuszigazgató .BELLÁK MIKLÓS | Ibolyka, a tetovált nő BARTÓK ANNI
Aglája, a neje .HORVÁTH BÖSKE | Táncosodák ILONA LILIEN & LARRY
Szalma . . . .MISOGA LÁSZLÓ | Mikrofon csillagai KUTI & RASKÓ
Magda . . . .BARNA ANCI | Kötéltáncosok . RITA & RIVOLI
Pénes a bohóc .ALFONSÓ | Akrobaták . . .2 EDWINS
Csikós . . . .RASKÓ GYÖRGY | Herkulesné . . KUTI IRMA
Zene: HÁMOS PÁL swing-együttese!
TÁNC REGGELIG!
RÁKÓCZI-ÚT 52

ezt tartalmazza a
SZITMALTIN
Mindenütt kapható!

„Rosi" (Buna)
BABINADRÁG
ismét KAPHATÓ, viszonteladóknak
ROSENBERG ISTVÁN KIRÁLY-UTCA 6 Telefon: 424-341

HOGY CSAK ÚJ KÉSZÜLÉKRE VAN GYÁRI GARANCIA. RÉSZLETRE IS KAPHATÓ
PHILIPS RÁDIÓ
JAHN IV., Váci-utca 27. VÉTEL - ELADÁS - RÉSZLET
MARNITZ Budapest, VIII., József-körút 37.
Rádióvásárlás előtt bizalommal keresse fel
KÖRMENDY rádiószaküzletét, IV., Petőfi S.-utca 12. Telefon 387-107. Főpostával szemben.
Fenti készülékeket díjtalanul bemutatja:
KOVÁTS SÁNDOR VII., Wesselényi-u. 13.
RÁDIÓK részletre is Sternberg HANGSZERGYÁR, RÁKÓCZI-ÚT 60

Színházi hírek

Színházi életünk válsága

Ismét megkongatják a harangot: válságba került színházi életünk, különösen a vidéki színészet. A válság nem művészi természetű, hangoztatta *Simon* László kultuszállamtitkár azon az ankéton, amelyen színházi életünk vezetői és kritikusai vettek részt pénteken. A válság az általános gazdasági helyzettel függ össze. A színjátszás különösen vidéken olyan súlyos anyagi gondokkal küzd, ami *ebben az évben teljes válságot, csődöt jelent.*

Az államtitkár ezután arról szólt, hogy a színház kénytelen azok közízlésének engedni, akik képesek ma is színházba járni és ezek többnyire nem a nemes szórakozást keresik. *Az a veszély fenyeget, hogy színházaink a legalacsonyabbrendű igények kiszolgálásához szoknak hozzá.* Színházaink lényegében még mindig arra a közönségre akarnak támaszkodni, amely a multban megvolt, ez a közönség azonban megvékonyodott és láthatólag ízlésében is leromlott. Ezért szükség van a színházi organizmus lecsökkentésére és új közönség nevelésére. Ezt az új közönséget a kultuszállamtitkár a széles dolgozótömegektől várja. Megállapította az államtitkár, hogy az állam a színháznak a mai keretek között újabb anyagi segítséget nem adhat. A vidéki színigazgatók, főleg a szakszervezetek és a kulturális szervezetek kapuin dörömbölnek segítségért. Kifejtette ezután Simon államtitkár egy munkaközösség felállításának tervét, amely úgynevezett „műsoriródát" szervezne, azután egy akció tervét, amly a kultúrszövetkezetekkel kapcsolatos. Ennek keretében a dolgozók „részletfizetésre" kapnának színházjegyeket, a kultúrszövetkezetek központja pedig előlegeket folyósítana a színháznak.

Az ankét résztvevői azután előadták, hogy *vidéken a különböző pártok és szervezetek működvelői szinte legyűrhetetlen versenyt támasztanak a színészetnek.* Egy felszólalló beszámolt arról, hogy vidéken minden valamirevaló termet a különböző pártok és egyesületek foglalnak le. Baján az egyetlen színháztermet a város egész évre egy táncteanárnak adta bérbe, Baján színtársulat ezért nem is működhet. A szolnoki színházban az egyik párt mozija játszik egész éven át. Az adók is rendkívül súlyosan terhelik a vidéki színházakat. Nem ritka eset, hogy *500 forint bevételnél 700 forint az adó.* A prominens fővárosi színészek horribilis gázsit, nem egyszer 2500 forint fellépti díjat kérnek vidéki szereplésekért. Volt olyan vélemény is, hogy a működvelőket meg kell adóztatni a hivatásos színészet javára.

Az egész vita során nem esett szó a lényegről. Nem helytálló az a megállapítás, hogy a közönség kívánsága a legalacsonyabbrendű igények kiszolgálását hozza magával. A közönség egyszerűen *jó színházat, jó előadást* kíván és bizony az sem baj, ha a darabot véletlenül Moliere, vagy Shakespeare írta.

Stób Zoltán

A Szovjet Tudományos Akadémia elnöke az atomkutatásról

A *Neue Zürcher Zeitung* ismerteti S. *Wawilow* professzornak, a Szovjet Tudományos Akadémia elnökének azt a nyilatkozatát, amely szerint *az orosz tudomány a következő öt évben minden erejét az atomproblémára és a kozmikus sugarakra kívánja koncentrálni.* Egy neves orosz fizikus rendkívül nagyjelentőségű módszert talált fel az atommag tanulmányozására. Ezzel a módszerrel bizonyítani tudta az atommag kozmikus kisugárzásait. *Wawilow* professzor a továbbiakban elmondta, hogy a Szovjet Tudományos Akadémia *200 kutatóintézettel, laboratóriummal és kísérleti állomással,* továbbá *10.000 tudományos munkatárssal* rendelkezik.

Szviridov altábornagy és Puskin követ fogadása

Szviridov altábornagy, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság helyettes elnöke és *Puskin*, a Szovjetúnió magyarországi követe október 7-én este, a nagy októberi forradalom huszonkilencedik évfordulója alkalmából fogadást rendezett.

Megjelentek a fogadáson: *Tildy* Zoltán köztársasági elnök és felesége, az Ellenőrző Bizottság tagjai, a Magyarországon akkreditált külföldi diplomták, *Károlyi* Mihály és felesége, *Nagy* Ferenc miniszterelnök, *Rákosi* Mátyás miniszterelnökhelyettes, a magyar kormány tagjai és a magyar tudományos, irodalmi és művészeti élet sok kiválósága. A vendégek a késő éjszakai órákig együttmaradtak. (MTI)

A II. és XII. kerületi házhelyosztás a Közmunkatanács előtt

A Közmunkatanács pénteken *Fischer* József elnöklésével ülést tartott. Felterjesztést intéznek a földművelésügyi miniszterhez a Közmunkatanácsnak a házhelyosztással kapcsolatos feladatkörének megállapítására. Bemutatták Nagy-Budapest általános városrendezési munkálatainak jelenlegi állását és felhatalmazást adott a tanács a munkálatok továbbfolytatására. Elhatározták, hogy az elkobzott ingatlanok kezelésére *Fővárosi Lakáspolitikai Alapot* létesítenek. A Rózsadombon tervezett trolleybusz felépítményeihez a tanács nem járult hozzá, mert a felsővezeték és a tartóoszlopok rontanák a villanegyed városképét. Ugyancsak nem engedélyezte a tanács a Somogyi Béla-úton, a Madách Imre-tér mellett tervezett villamosvégállomás létesítését sem.

Nagy vita folyt a budapesti földigénylő bizottságnak a II. és XII. kerületi ingatlanokra vonatkozó megváltási javaslata körül. Kimondották, hogy csupán olyan arányban vehetők igénybe ingatlanok, hogy *minden egyes érdekelt családtagnak legalább annyi területe maradjon, mint amennyi az illető övezetben a legkisebb építési telek nagysága.* A II. és XII. kerületben ezzel a határozattal befejeződött az igénylés.

A Közmunkatanács több konkrét panasz nyomán elrendeli az engedély nélkül felszerelt üzleti reklámtáblák felülvizsgálását, mert sok reklámtábla a közlekedésre veszélyes módon van elhelyezve. A Személynök-utcai szemétlerakodót megszüntetik.

Lakáshelyreállítás, lakbér, építésellenőrzés

Az alábbi leveleket kaptuk:

A legutóbb megjelent lakáshelyreállítási rendelet szerint a lakó által végeztetett munkák fejében a bér hetven százaléka visszatartható. Ha például egy tízlakásos bérházban két lakó él ezzel a jogával, akkor már a ház tiszta jövedelme majdnem rámegy erre a törlesztésre. Az ingatlan jövedelmezősége a háborúelőttivel szemben *1:15 arányú*, az építési költségek pedig a háborúelőttivel szemben *hatszorosak*. Ennek következtében a tervezett *kárközösség* olyan terheket ró az ingatlanra, amelyek egyértelműek a házbirtok hosszúidejű elkobzásával. A már kiadott rendelkezések jórészben bizonytalanná teszik a csekély bérjövedelmet s ennek kihatása van a gazdasági életre, sőt az államháztartásra is. Meg kellene találni az utat az *érdekeltekkel való összhangra* és az építési és helyreállítási rendelkezéseket ezután kellene kiadni. *(Aláírás.)*

Az októberi lakásrendeletet célszerű lenne még néhány könnyen érthető pótlással kiegészíteni. Vannak lakók, akik a házon kerestek lelépések, magas albérlői díjak által. Ezeket meg kellene előzni a helyreállítási költségeknél a többi lakóknak. Azután: előnyösen kellene sorolni a háztető, menyezet, kéményi, esőcsatornák kijavítását. Azonkívül *összegbeli és időbeli határt kellene szabni* a helyreállító lakók követelésének.

Egy ingatlantulajdonos

Az *Építőipari Munkaszervező Intézetet* a házhelyreállítás finanszírozására alapították. Ez azonban nem mondható szerencsés intézkedésnek. Ha például 25.000 forint egy lakáshelyreállítás költsége, akkor a háztulajdonos ad 10 százalékot, a vállalkozók és anyagárak 40 százalék, az állam pedig 20 százalékos kölcsönt folyósít az építkezés folyamán. A kölcsön kamatai és kezelési költsége körülbelül 25 százalék. A vállalkozók hitelét egy év, az állami kölcsönt fél év alatt kell visszafizetni. A *Nemzeti Bank* engedélyezi a kölcsönt, tehát az igénylő szemrélyének kiválasztása tőle függ. A helyreállítási költségeket a lakók egymásután bekebeleztethetik az ingatlanra. De vajjon ki ad kölcsönt egy ilyen telekkönyvre? Az az elgondolás pedig, hogy a bérlő egy összegben fizessen építési hozzájárulást, antiszociális, mert így csak a jómódú ember juthatna lakáshoz. Azonkívül: az egész intézet *számadójuhászkutyák nélküli nyáj.* Nincs ellenőrző szakértő. De ez már az *alaprajzra, a lakás beosztására is vonatkozik.*

Sz. P.

Kisebbmérvű lesz a kereskedői B-lista

Az iparreviózióról már megírtuk, hogy ha nagyobb tömegben elvonják a kereskedőktől az iparigazolványt, akkor ennek káros hatása lesz *a stabilizációra.* Az iparosok és kereskedők ma nem a tényleges forgalom után, hanem ipargazolványonként fizetnek *fixösszegű adót.* Minden ipargazolványmegvonás tehát egy *bizonyos adóösszeg kiesését jelenti.* Ugylátszik a kereskedelmi minisztériumban kezdenek rájönni erre a közgazdasági és állampénzügyi igazságra. A kereskedelmi és iparkamarához leirat érkezett, hogy az iparreviziót *ne az eredetileg elgondolt keretek között hajtsák végre.* Elsősorban azoknak az iparigazolványát vizsgálják felül, akik ellen *bejelentés érkezett, tehát politikai kifogás merült fel ellenük,* azután egyes túlzsufolt szakmák kerülnek sorra. Illetékes kereskedői körök felfogása szerint azonban nem belső körrendeletre van szükség, hanem arra, hogy *a kiadott alaprendeletet és végrehajtási utasítást kormányrendelettel módosítják, vagy véglegesen érvénytelenítsék.*

Párisi magyar hírek

A párisi *Magyar Szemle* beszámol arról, hogy milyen barátsággal fogadták a francia főváros magyarjai az Amerikából felé átutazó és néhány napig Párisban tartózkodó *Jávor* Pált.

*

A párisi *Magyar Házban* bemutatták *Karinthy* Frigyes *Bolond Istók* című színdarabját.

*

Désy Zoltán gyüjteményes kiállítást rendezett Nizzában.

*

Trauner Sándor, aki a legelső franciaországi filmdekoratőrök közé tartozik, meghívást kapott Londonba két színesfilm díszleteinek elkészítésére.

*

Nemes Lajos új könyve, a *La paix éternelle est-elle une utopie?* (Utópia-e az örök béke?) egyik fejezetében ismerteti az örök béke egyik utópistájának, *Montesquieu*-nek egykori *magyarországi utazását* Pozsonyba, Eszékre, Temesvárra és Orsovára.

*

Halottak napján, a franciaországi Magyar Függetlenségi Mozgalom vezetői megkoszorúzták a magyarság különböző nagyjainak párisi temetőkben lévő sírjait.

*

Georges *Joseph*, a *Front National* főszerkesztője nagy cikket írt *Nincs vasfüggöny Magyarország és Franciaország között* címmel. Kifejti benne, hogy „Franciaország Magyarországot ma demokratikus országnak ismeri, *nem másodrendű országnak, hanem fejlődő köztársaságnak, amely céltudatosan halad egy boldog, szabad jövő felé".*

Újabb UNRRA-adományok a vidéknek

Szombathelyre újabb UNRRA-szállítmány érkezett. A küldeményben 1000 pár cipő van. Ezenkívül 1558 kg ruhanemüt tartalmaz az adomány.

Szegeden megkezdték a legutóbbi UNRRA-küldemény szétosztását. Körülbelül 8000-en részesülnek ruhasegélyben.

A legközelebbi napokban Debrecenben is megkezdik a kiutalt 75 mázsa ruhanemű kiosztását. Itt az igénylések elbírálására háromtagú albizottságot küldtek ki.

A Nyiregyházára érkezett 4984 kg UNRRA-ruhanemű osztályozása folyik és a kiosztást rövidesen megkezdik.

A Rádió műsora

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.30:** Áttelepítési közlemények. **7.35:** Reggeli zene. **8:** E. **8.15:** Szórakoztató muzsika. **9:** Jazz. **10:** H. **12:** H. **12.15:** E. **12.30:** Várhelyi Antal orgonál. **13:** E. **13.20:** Szalonzene. **14:** H. **14.10:** Vöröskereszt. **14.20:** Hajdu József énekel. **15.15:** Gyöngyi László csevegése. **15.25** Hanglemez. **15.35:** E. **15.55:** Műsorism. **16:** H. **16.10:** Raics István zongorázik. **16.20:** A rádió gyermekujsága. **16.50:** A Holéczy-együttes. **17.20:** E. **18:** H. **18.05:** Tildy Zoltánné felhívása a magyar társadalomhoz. **18.15:** E. **18.30:** E. **18.40:** A dada. Erkölcsrajz 3 felv. Irta Bródy Sándor. **20:** H, sport. **20.20:** A Budapesti Kamarazenekar. **21.15:** Hangos Híradó. **21.50:** H oroszul **22:** H. **22.20:** Magyar chansonok. **22.30:** Műsorism. **22.35:** Vöröskereszt **22.45:** Verses összeállítás. **23.10:** H angolul. **23.20:** H franciául. **23.30:** Tánclemezek.

BUDAPEST II.

20: Tánczene és dalok. **21:** H. **21.15:** Jazz. **22.15:** C. Franck: Szimfónia.

Az Ady kör díszhangversenye. Az *Ady kör* szombaton este 7 órakor rendezi első nyilvános díszhangversenyét a Zeneakadémián, amelyen résztvesz a köztársasági elnökön és miniszteren kívül a diplomácia testületek képviselői is.

Mozik műsora

ADY: A flotta győz (amer.) (3, 5, 7) **BELVÁROSI:** Rácsnélküli börtön (am.) (Előadások: 3, 7, vasár és ünnep 3) **BETHLEN:** Négy toll (színes) (4, 6, 8) **BODOGRÁF:** Asszony akarok lenni (½4, ½6, ½8, v., ü. ½12 és ½2 is) **CAPITOL:** Zürzavar a mennyországban (amerika.i film) (2, 4, 6, 8, v., ü. ½12) **CITY:** Ismeretlen imádó (½4, ½6, ½8, sz., v., ü. ½2-kor is) **CORSO:** Örség a Rajnán (½4, ½6, ½8, sz. ½2, v., ü. 11, ½2) **CORVIN:** Ismeretlen imádó (amerikai film) (½4, ½6, ½8, v., ünn. 11 és ½2 is) **DÉCSI:** Richmondi rejtély (amerikai) (4, 6, 8, szomb., vas., ünn. 2 is) **ELIT:** Tünemény (amerikai film) (½4, ½6, ½8, sz., vas. és ünn. ½2) **FORUM:** Operaház fantomja E. Nelson (½4, ½6, ½8, sz. v., ü. 2, 4, 6, 8) **HOMEROS:** Cseresznyevirág (amer.) Kisérő műsor. (5, 7, vas. ünn. 3, 5, 7) **HUNNIA:** Tarzan a rettenetes (amer.) (½4, ½6, ½8, vas., ünn. 11 és ½2 is) **IPOLY:** Asszony akarok lenni (amer.) (½4, ½6, ½8) **J. ATTILA:** Táncoló kalóz (színes amerikai) és Kanadai véreb (amerikai) (4, 6, 8) **KAMARA:** Moszkvai éjszakák (fr.) (½4, ½6, ½8) **KOSSUTH:** Pamiri sakálok (½4, ½6, ½8, v., ü. 4, 6, 8) **KÖRÚTI HÍRADÓ:** Magyar krónika, Orosz, Angol, Francia híradó, Sporthíradó a Szovjetúniából, Zöldelő megyék (ang.) 1 órás előadások 9—22-ig. **LLOYD:** A flotta győz (amerikai), Híradó (½4, ½6, ½8, szomb., vas. ½2 is) **OLYMPIA:** Örökké a Tiéd (½2, ½4, ½6, ½8, vas. és ünn. ½12-kor is) **OMNIA:** Örség a Rajnán (amerikai) (4, 6, 8, szomb., vas. és ünn. 2 is) **PALACE:** Preri törvénye, Sandy a feihókarcolón (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Dalolj szivem, dalolj (orosz) (½4, ½6, ½8, szomb., vas., és ünn. ½2 is) **PETŐFI:** Jelmezbál (m.) (½4, ½6, ½8) **PHÖNIX:** Modern Pimpernel (amer.) (11, 1, 3, 5, 7) **ROXI** (volt Rákóczi-úti vasárnap ½12, ½2, ½4, ½6, ½8) **ROYAL APOLLO:** Nagy Péter (orosz) Péntektől kezdve: York örmester (am.) (4, 6, 8, sz., v., ü. 2 is) **SÁGVÁRI:** Tigriskarmok (amer.) (½4, ½6, ½8) **SCALA:** Örség a Rajnán (amerikai) (Előadások: 4, 6, 8, szomb., vasár., ünn. 2) **STÚDIÓ:** Viharos eskövő (am.) (2, 4, 6, 8, vasár- és ünnepnap ½12 is) **SZABADSÁG:** Viharos alkonyat (orosz) (½4, ½6, ½8) **TÁTRA:** Vadnyugat bosszuja (½4, ½6, ½8, v., ü., ½2 is) **TINÓDI:** Dalolj szivem, dalolj (amer.) (½4, ½6, ½8) **TURÁN:** Örökké a tied (2, 4, 6, 8, v., ü. ½12 is) **URÁNIA:** Kóvirág (orosz) (4, 6, 8) **VÁROSI:** Mozivarieté. A színpadon: Egervári Bea, Heinemann-jazz, Kazal László, Pogány László stb. Film: Gyilkos tükörkén (amerikai) (E. G. Robinson), Híradók (3, 5, 7). **VESTA:** Villámlovas (10, 12, 2, 4, 6, 8)

Magyar szerző díjnyertes filmje az angol királyi pár előtt

A londoni rádió magyar adása megszólaltatta *„Az első királyi filmbemutató"* magyar származású íróját, *Pressburger* Imrét. Hét angol és kilenc amerikai film közül a versenybíróság ítélete a *„Matter of Life and Death"* című angol filmre esett, amelynek elkészítésében *Pressburger* Imre jelentős mértékben vett részt. Nevét már az *„Esős délután"* és az *„Egy gép nem tért vissza"* című filmek tették ismertté. *Pressburger* elmondotta, hogy díjnyertes filmje rendezése és felvételezése teljesen új eljárás alapján történt. A film megtekintése után a királyi pár hosszasan elbeszélgetett Pressburger Imrével és behatóan érdeklődött a részletkérdések iránt. A jótékonycélú filmbemutató *35.000 fontot* jövedelmezett.

A **Vígszínház** a *«Claudia»* bemutatóját *Gál* Franciskával a főszerepben a hó közepére halasztotta. *A Pesti Színházban* a jövő héten kezdik próbálni *Illés* Endre *«A mostoha»* című új színdarabját.

Színházi műsor

Operaház: Faust E bérlet 4. (6) — **Nemzeti:** Csongor és Tünde (7) — **Kamara:** Férjek iskolája, Kotnyelesek (7) **Vígszínház:** Ismeretlen város (7) — **Magyar:** Janika (7) — **Belvárosi:** Rómeo és Julia (7) — **Madách:** Olyan szép, hogy nem lehet igaz (7) — **Művész:** Trójában nem lesz háboru (7) **Medgyaszay:** Ki a papa (7) **Fővárosi Operett:** Csicsónénak három lánya (7) — **Pesti:** Őszinteség (7) — **Pódium:** Minden kegy elkelt! (½8) — **Kamara:** Garszonlakás átadó (7) — **Vidám:** János (7) — **Józsefvárosi:** Cserebogár (7) — **Royal:** Hajrá (7) — **Budai Színház:** Forgószél (7) — **Sörkabaré:** Kabaré és variété (8)

Zilahy Lajos előadása Genfben

November 7-én Genfben a nemzetközi diákházban *Zilahy* Lajos nagysikerű előadást tartott «Tizenkettedik óra: világbéke vagy világvége? címmel.

Ablaküveg és lakásbér

A következő sorokat kaptuk:

A «Magyar Nemzet» november 8-án megjelent számában «Az ablaküvegezés költsége lehúzható a lakbérből» c. közleményre a közvélemény helyes tájékoztatása céljából szükségesnek tartjuk az alábbi kiegészítő közleményt: «A háborús események, vagy a háború által előidézett helyzet következtében beőrt ablaküvegezés egyrétegű üvegezési költségeit a helyreállító bérlőnek a 11.800/1946. M. E. sz. rendelet értelmében akkor van joga a háztulajdonostól visszakövetelni, illetve a lakbérbe betudni, ha annak költségei (vagy egyéb munkák együttes költségei) a havi lakbér kétszeresét elérik és a Közmunkatanács elnöke a hozzá benyujtott számlák alapján a költségeket megállapította.»

Dr Gyöngyösi István
min. o. tanácsos.

Ha Hormocith-krémet választ, jól választott Asszonyom.
November, új Demik-Colectió Ferda Mauyinál.

JAZZ-PARÁDÉ
Zeneakad. vas. délután 5 óra Fényes Kató, Lantos, Kazal, Lugosi, Bardy, Tabányi, Szimfonikus jazz, stb.

Jersey ruha
Pullover
különlegességek
Tricot Parisien
IV, Kígyó-utca 4—6.

Amerikai állampolgár Svájcon keresztül
New Yorkba utazik
tavasszal visszatér, csak komoly megbízásokat vállal. Budai Nagy Antal-utca három, földszint kettő. November tizenhatig bezárólag, 4—6-ig.

500 Ft jutalmat
adok annak, aki 7.-én este ¾7 órakor a Somogyi Béla-út 3. számtól a régi Nemzeti Színházig béktaxiban felejtett irattáskában lévő
3 db üzleti könyvemet
(pénz nem volt benne) visszahozza. BENYOVITS SÁNDOR, Ráziposta-utca hat.

Kávéház METROPOL Étterem
MINDENNAP 5 ÓRAI TEA — TÁNC!
Komplett uzsonna (kávé v. tea, szendvics v. tortával) 3.— Frt
HEINEMANN SÁNDOR 12 tagú zenekara. HALMOS, MORETTI, Buzogány Anci, Hamvay Mária, Alföldi Rózsi énekelnek.
Minden este 10 órától BUTTOLA EDE zenekara!
Vacsoramenü: sültek v. szárnyas, gyümölcs v. sajt és egy kis üveg bor 5.80 F
TÁNC REGGELIG!
RÁKÓCZI-ÚT 58.

Sportoljál és szórakozzál a
MŰJÉGPÁLYÁN
Nyitás f. hó 10-én, vasárnap

BORKŐSAVAT
veszünk. Uránia, II., Fő-utca 19.

BIZTOS ÚRI MEGÉLHETÉS
háziipari kisüzem, teher- és konkurrensmentes, olcsón átvehető. „Bevezetett vevőkör" jel. Tenzer hirdetőbe, IV. Szervita-tér nyolc.

Házi és mezei
nyúlbőrt és nyúlszőrt
legmagasabb áron vesz
FISCHER
KALAPGYÁR
Budapest, XIV, Gizella-út 44. sz.

Textilnegyedben
nagykereskedés sürgősen keres komoly
helyiséget
«Lehetőleg félemeleti» jelig. Patak hirdetőbe, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 29. szám.

1 2 3 4 5 6 7
„8-9" KÖLNIVIZET NEM VETT MÉG?
Újra kapható a régi jó
MARCEL GUERLAIN „8-9"
KÖLNIVÍZ és PARFÖM
Forgalomba hozza: PANTOCHEMIA KFT., VI, Eötvös-utca 38.

ÓRÁT-ÉKSZERT
NEUFELD-től
ARANY, BRILIÁNS, EZÜST VÉTELE-ELADÁSA
ÓRAJAVÍTÁS
VII., RÁKÓCZI-ÚT 8-a

Détshy Mihály

kéziratának

Détshy Mihály recenziója H.Takács Marianna: Magyarországi ~~kastélyok~~ udvarházak és kastélyok /XVI-XVII. század/ c. könyvéről. - Éptud.1971 /III/,4.sz. 475-479.l.

Dézsy Miháy

Sárospatakkal kapcsolatos cikkeire[illegible] több-
ször hivatkozik

Gömöri János: A Pálócziak szerednyei és sárospataki
lakótornya.

Műemlékvédelem, 1971. 3.sz. 162-168. l.

DÉVÉNYI Iván gyűjtő

Muri András. Dévényi Iván az erdélyi népzenegyűjtő = MÉt 1994/1-2. 191-198. ll

arország hasonló kapcsolatai a kiállításon
Gertrúd és Hedvig testvére, Bertold 1207–
aquileiai pátriárka lett), kormányzati tiszt-
délyi vajdáét is betöltötte a királyné meg-
seksége idején kezdődhetett a második ka-
agvány vagy a templom alaprajza gazda-
képet. Bamberg Jákon érzékelhető magyar-
– legalább közvetett módon – része az Ár-
sztikus kapcsolatának.
gjobban tisztelt női szentjével, Szent Erzsé-
kanyag a kiállításon nem szerepelt, ami vé-
aradtak fenn tárgyak, későbbi tiszteletének
yira számosak és olyan változatosak, hogy
tt volna igazán gazdagítani. Más a helyzet
k többségét Wrocław, Trzebnica, Varsó gyűj-

jus 26-án került napvilágra. A hagyomány
ített ládában leltek rá, amelyet a kiállításon
ái illetve a fedelének belső oldalára festett
zad végi, a már megtalált ereklyék őrzését
között volt három ostya, egyik Krisztus kép-
yomait hordozta – kettőt még Nagy Szent
zentelte meg. A láda tartalmához tartoztak
, Krisztus töviskoronájának és keresztjének,

y Mihály

Szerverte az ~~E~~ egyi várban lévő közép-
kori püspöki palota helyreállítását.

Cerő László: Vázsnak műcsléki védelméről. Magyar
Építőművészet, 1972.2.sz. 34-43.1.

DÉTSHY Mihály

Koppány Tibor: Détshy Mihály 70 éves. = AH, 20,1992,2. 77-79.

Détshy Mihály publikációinak bibliográfiája. Összeáll. Bardoly István. uo. 7984. G

137.) költés,
138.) versfaragónál;
139.) Szépnek
140.) Nagynak
141.) Törvényei
142.) tisztulás
143.) helyt; 's jókori hibá
soha sem, vagy legalább ig
["soha...Zsenit" nem kurzí
K: Jókori <.....> [A
hibátlanság,
144.) Zseni
145.) tisztulásnak hosszu
146.) könnyen [k.n.]
147.) Költó,
148.) nyomorult
149.) stúdium
150.) szükölködött.
151.) Költó
152.) bele ömlött [különír
153.) Machinaként
154.) müvészi
155.) Szép
156.) Nagy

Détsky Mihály

tervei szerint állítottak helyre 1961-ben az egri gótikus püspöki palotát.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

2661

Détshy Mihály

Gerő László, Borsos László Servei alapján állitották helyre a sárospataki Rákóci kastélyt.

Merényi F: L'ultimo quarto di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972 - 1-2 p. 401

Détshy Mihály

Egy ismeretlen magyar vár – Szádvár

c. cikkét emliti

és „Verető az egri várban" c. könyvét

Faller László: A müemlékvédelem hazai irodalma 1969-ben. - Müemlékvédelem, 1971.2.sz.113-116. l.

113. l.

Défshy Mihály

munkatársa volt a Heves megyei topográfia
I. kötetének.

Borsos László recenziója: Dercsényi Dezső-- Vöit Pál:
Heves megye müemlékei, I. kötet.
Müemlékvédelem, 197o.1.sz.57-58.l.

Borsos László

recenziója.

Détshy Mihály

cikke:
A sárospataki vár pusztulása 1702-3-ban.
A Miskolci Herman O. Múzeum Évkönyve, VII.
1968. 101-113. l.

Az 1968. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

152. l.

Détshy Mihály

Közve:

Vezető az egri várban. – Eger, 1967.
– A Heves megyei Múzeum Szerveret kiadványai, T

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

77. 1.

Détshy Mihály

cikke: Az egri külső vár lerombolása.
– Az egri Múzeum Évkönyve, V. 1967. –
117 - 124. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 60-107. l./

77. l.

Détshy Mihály

cikke Korák Károllyal: Az egri vár feltárása. - Az egri Múzeum Évkönyve V. 1967. 87-116. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

7o. l.

Détshy Mihály

iné vyjításával kémült el az andor-
naktállyai hocsári-kastély parkjában
álló glorietti (klemicista) és a tibold-
daróci Nep. Szt. Ja nos nobozfölé
emelt barokk pavilon restauró-
lása.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség
építészeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar
müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k.,
289 l., 369 kép, 229-247. l.

241. l.

Détshy Mihály

tervei alapján állitották helyre az egri vár egyes részeit.

Depesényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-1959) Budapest, 1960.

2271

Détshy Mihály

tervei alapján végezték helyreállítási munkálatokat az egri vár egyes részein.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:

Magyar műemlékvédelem. (1959-60) I.

Budapest, 1964. 70 p.

Détshy Mihály

művezetési irányítása mellett állították helyre az egri trinitárius templom épületét.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:

Magyar Műemlékvédelem, II (1959-60)

Budapest, 1964. 234 l.

Dètsby Mihály
építőművész-rezgés

A Munka Érdemrand bronz fokozatát
vegette el.

— · —

Művészet, 1971 junius — 48 lap

Détshy Mihály

tervei szerint kisebb belső munkák folytak a sárospataki várban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Bpest, 1970.

354 l.

Détshy Mihály

útmutatása szerint restauráltók a verpeléti (Heves megye) r.k. plébánia-templom homlokzatát...

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemlékvédelem I. (1949–1959) Budapest, 1960. 113 l.

Detshy Miklós

és Doppány Tibor tervei alapján végeztek helyreállítási munkálatokat a pümegi várban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb. Magyar Műemlékeink I. (1949–1959) Budapest, 1960. 224 l.

Détshy Mihály

1963-ban Gerő László vette át tőle a sárospataki vár helyreállításának irányítását

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség épitészeti he yreállitásai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

231.2

Détshy Mihály

1963-tól Ferenczy Károly vette át tőle az egri vár helyreállításának tervezését (D. Maddig az Igazgatási Osztály keretében bénítette ezt)

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség épités eti helyreállitásai /1963-1966/.Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

231. l.

Détshy Mihály, építész MDK

Az egri vártemlet helyreállításának
építészeti irányítását végzi.

Békés István: Modern búcsú jánás Egerben

Népszabadság, kp. 1959 jún. 21. 9 l.
[Violéki]

Détshy Mihály, építész

B Dh

Az egyi vár és püspöki palota helyreállításán dolgozik.

Kassis Sándor: Nagyszabású munka...

Népszabadság Bp. 1960. ápr. 26. 8. l.

Dětschy Milály

az új egri muzeum
terrező mármoke

Sugár Istvánt Milyen lesz az
új egri muzeum.

Heves Megyei Népnyiség

1964 jan 31

Dr. Phil. Paul Ernst

Ist es ein Verbrechen

Roman

Preis: Mk. [illegible]

Verlag [illegible]

[illegible] Mk. [illegible]

Détsy Mihály
OMF

az egri Vár helyreállításával
építésze - emlitve

Magyar építészet 1945-70
250. old.

Pétsky Mihály
OMF

a sárospataki Rákóczi Vár
építése a helyreállításig - emlékre

Magyar építészet 1945-70
252 old.

Détshy Mihály Ernak-Mo. 96. XI. 4.

Sírtak is, ittak is, káromkodtak is...

Détshy Mihály újabb könyve a sárospataki vár történetéről

BALÁZS ILDIKÓ

Sárospatak (ÉM) – Négyszáz év előtti korból kapunk hiteles, olykor hajmeresztő, de mindenképpen emberközeli híreket Détshy Mihály történésztől, akinek Sárospatak vára a Rákócziak alatt 1616-1710 című könyvét nemrégiben mutatták be a pataki várban.

❑ *Aki sokáig foglalkozik egy régmúlt korral, egy kicsit benne is él az akkori események sodrában...*

● Otthonosnak érzem magam abban a korban, amelyről írok. Rengeteg levéltári anyagot dolgoztam fel, óhatatlanul beleélem magam a kor eseményeibe.

❑ *Lendületes világról kapunk képet, amelyben nyughatatlan emberek éltek. Többet mozogtak négyszáz évvel ezelőtt, mint most?*

● Bizonyos rétegek – legalábbis azok a személyek, akikről írtam –, többet utaztak. Ha elgondoljuk, hogy olaszországi kőművesek egy hét alatt itt voltak Patakon, ez a mai viszonyokhoz képest is szép teljesítménynek számít.

❑ *Milyen volt Rákóczi idejében az emberek gondolkozása, munkabírása?*

● Nagyon különböző. A jobbágyok igen primitívek voltak, viszont egy vagyonos ember megvette a Bibliát, és akár művelt is lehetett. Például egy Debreceni Tamás nevű pénzügyi szakember kora ifjúságától fogva 80 éves koráig dolgozott. Ez az akkori viszonyok között igen szép életkort jelentett. Az átlag életkor nyilván sokkal alacsonyabb volt, mint ma, de a vallatási jegyzőkönyvekben találtam olyan személyt is, aki 106 évesnek mondta magát. A köszvény sok embert kínzott és pusztított el, ennek feltehetőleg a nagymértékű húsfogyasztás volt az oka. Elképesztően nagy volt a gyermekhalandóság. Eszterházy Pál 17 gyermekét temette el teljes lelki megnyugvással.

❑ *Könyvében többször is előfordul, hogy valakit kurvafiának szidalmaznak. Trágárabbak voltak akkoriban az emberek?*

● Adott esetben kivégezték azt, aki Isten nevét káromolta, fővesztés járt ezért. De ennek nem volt nagy visszatartó ereje. Nagyon trágárak voltak az emberek, de a szitkozódások közül csak keveset jegyeztek le.

❑ *Ha káromkodtak, akkor talán ittak is...*

● Nagyon sokat. Ennek főképpen az lehetett az oka, hogy a víz Patakon ihatatlan volt. A helybéliek nyilván megszokhatták, de az ide jövő mesterek nagy része két-három nap alatt meghalt, és ennek csak a víz lehetett az oka. Lorántffy Zsuzsanna menye, Henrietta is rejtélyes okokból idejövetele harmadik hónapjában, hosszas szenvedés után meghalt.

❑ *Milyen asszony lehetett Lorántffy Zsuzsanna?*

● Szimpatikus egyéniség volt, bár néha nagyon szigorú tudott lenni. Sajnos, egyáltalán nincs róla ábrázolás, de én olyannak képzelem, mint ahogy a pataki templomkertben ül, talán kevésbé ájtatosnak. A jellemvonásairól a levéltári anyag objektív képet nyújt, noha a feljegyzések igen hivatalos hangvételűek. Lorántffy Zsuzsanna levelezéséből viszont kiderül, hogy őszintén és megindítóan tudott írni. Az egyik levelében a menye haláláról számol be az udvarnak. Mindig meghatódom tőle.

❑ *Milyen volt az akkori ember lelkivilága?*

● Erről a négyszáz év előtti korról kevés az ismeretünk. Egészen mások voltak a szokások. Olykor különös, meghökkentő dolgok tárulnak fel előttünk. Például Eszterházy Pál, aki sokoldalú, művelt ember volt: zenével, költészettel foglalkozott, és ugyanakkor kiváló hadvezér hírében állt, kitömette halála után imádott feleségét, úgyhogy a tetem állt a kriptában.

❑ *Ennek a könyvnek már volt előzménye: Sárospatak vára és urai 1526-1616 címmel, és a folytatása is készül...*

● Igaz már hetvenöt éves vagyok, öt év múlva elérem Debreceni Tamás korát, de addig szeretném megírni könyvem folytatását, mely kevésbé dicsőséges, de nem kevésbé jelentős kort fogna át: Sárospatak várának történetét a Habsburgok alatt.

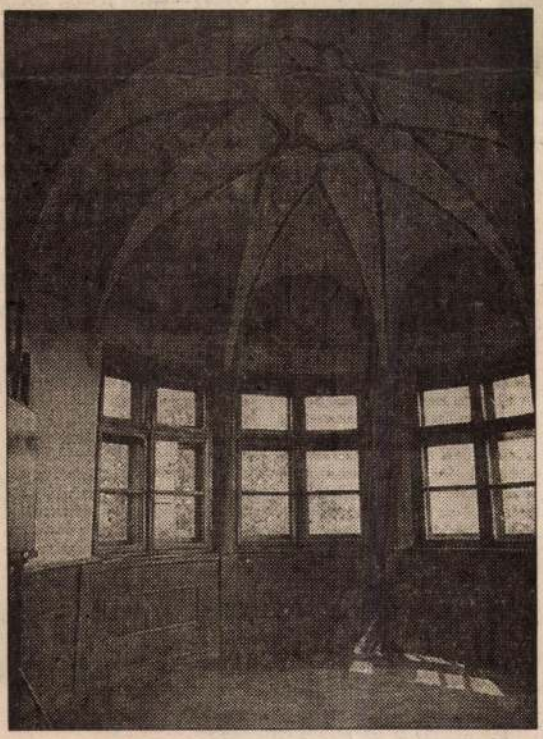

Sok titkot tud a Rákóczi-vár „Sub-rosa" terme

közel. 46/338-373, 17–20-ig. *130630/I

napközben, 46/364-369, este. *130853/I*

mossal eladó. Lár.: 160 000 Ft. 46/382-256. *130275/I

06/1/11-717-58.*

Mi az gazi szenzáció?

Arról hírt kaphatunk:

De mindez egy EasyCall mobil üzenőbe is belefér!

Most az első 1000 előfizető november 15-ig ingyen* juthat hozzá az új színes készülékekhez.

Mert ez az igazi szenzáció!

* Az akciós ajánlat a bekapcsolási **(6990 Ft+Áfa)**, valamint minimum egy havi előfizetési díj ellenében érvényes!

BEMUTATÓTEREM ÉS ÜGYFÉLSZOLGÁLAT: BUDAPEST XIII., VÁCI ÚT 19. TEL.: 467-5566 • TOVÁBBI IRODÁK: MISKOLC 3530, ERZSÉBET TÉR 2. TEL.: (06-46) 351-516 • MOBIL ELECTRONICS BUDAPEST, BLAHA LUJZA TÉR 3/A. TEL.: 118-36-95 • HÍRADÁSTECHNIKAI SZAKÜZLET DABAS 2370, BARTÓK BÉLA U. 32. TEL.: (06-29) 360-931

Fuss, hogy utolérjenek!

Coop

6 napon keresztül, az összes Coop és Coop mini bolt bármelyikében, óriási kedvezménnyel vásárolhat!

Akciós termékek 10-30 %-kal olcsóbban!

Amíg a készlet tart!

RAMA tégla n
Boci tejcsokolá
Knorr csirkehús
Knorr húsleves k
Paloma kávé 250 g
Otthon instant kávé
Pickwick reggeli tea
Globus zöldbabfőzelé
Globus löncshús 130 g
Stollwerck kakaópor 25
Caribic szelet 50 g .....
Csokoládés mogyorós per
Győri Negró méz 200 g ..
Győri Koktél bacon 200 g .
Győri édes kakaós 200 g ...
Erős Pista 210 g .....
BRAVO almaital 1 l .....
Cerbona Fodros nagykocka 250
Szegedi sertésmájkrém 65 g ...
Rainbow Mandarin befőtt 312 g .
Sunlicht utántöltő 500 ml .....
Coccolino sensitive öblítő koncentrá
Domestos Fresh 500 ml .....
Blend a Med szódabicarbónás fogkrén
TOMI Star kékerő mosópor utántöltő 2

NYEREMÉNYJÁTÉK

Ha Ön november 4. és 9. között 1000,– Ft felett vásárol az ország bármelyik Coop boltjában és beküldi a vásárlást igazoló blokkot 1996. november 16-ig **„COOP akció" 1385 Budapest Pf. 853** címre, részt vesz az 1996. november 21-én tartandó nyereménysorsoláson. A Coop és az **ORION** közös játékának főnyereménye, 20 db **ORION** nosztalgia rádiósmagnó. Kisorsolásra kerül még 100 db Coop feliratú

Mindenhol ott vag

KÖNYVSZAKMA

What a way to boil an egg!

Könyvesbolti jelenet: két fiatalember – félúton harminc és negyven között – fennhangon dicséri egymásnak a *KLM*-et. Egyikük többször is a „negyvenhatosra" esküszik, másikuk úgy véli: a „százhuszonkilences" minden pénzt megér.

Fél szavak, baráti társaságban: A csuda vinné el, hogy a *KLM* nem nekem jutott eszembe! Egy kicsit súlyos, de már három hete fuvarozom a kézitáskámban, úgy a „százkilencvenhetest" és a „kétszázegyest" ne tévesszem szem elől! Természetesen nem a *káelem*ről, a hírhedt légitársaságról cserélnek eszmét, nem jó és jobb ülőhelyeket magasztalnak szám szerint, és ama táska nem reptéri kézipoggyász. Valószínű ugyan, hogy az előszóban és az élőfejben KLM-ként megnevezett újszerű lexikon, az *A–Z, Angol nyelvtan* szerzői kissé mégiscsak a közismert és jól csengő három betűre kacsintottak, amikor – vezetéknevük „iniciáléiból" összeállítva – ezt a rövidítést eszelték ki. A copyright *Kovács János* (az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Karának adjunktusa, az angol fonetika és nyelvészet búvára), valamint *Lázár A. Péter* (az ELTE BTK adjunktusa, általános és angol nyelvészetet oktat) tulajdona. „K" és „L" harmadik kollégája, „M" a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanító *Marion Merrick*, a *LinguA* alapító tanára, aki nyilván anyanyelvi mélységű és finomságú nyelvismerettel vigyázta a kézikönyvet.

A szerzőhármas reménye szerint ez „az első átfogó angol nyelvtan, amely nem egyszerűen magyarul íródott, hanem mindvégig a *magyar anyanyelvűek* igényeire van tekintettel". A „lexikonszerű kézikönyv" többféleképp használható: egy-egy szócikk felütésével, folyamatos olvasással, nagyobb témakörök bejárásával egyaránt jó szolgálatot tesz a nyelvtanulónak. Bizalommal fordulhat hozzá kezdő és haladó „magoló", sőt a nyelvvizsgára készülődő fiatalabb vagy idősebb diák is.

Fedjük föl a (külön, kiemelhető mutatón is közzétett) 205 szócikk közül először azokat, amelyeket számozásuk szerint már említettünk. 46: *funkcióige*, 129: *névelők*, 197: *válik (valamivé)*, 201: *vonzatok*. De nem kevésbé tanulságos többek között a 21 *(„csinál, készít, tesz")*, a 27 *(duplakérdés)*, az 53 *(hasonlítás)*, a 87 *(kettesszám)*, a 137 *(ought to)*, a 183 *(there: létezés kifejezése)* tanulmányozása sem. Ezek, jó pár másik fejezet, és a múlt, jelen, jövő idői társaságában sokszor jelentenek fogas kérdést a tanulónak. A *KLM* példás takarékossággal, egyértelmű fogalmazással, ügyes (és mindig magyarra fordított) példamondatokkal oszlatja el a kétségeket, ad útmutatást a helyes alkalmazásra, világosít föl a jelentésárnyalatokról. Táblázataiból elillant a sok nyelvkönyvtől riasztó nehézkesség. Tartományának tágasságára utalhat, hogy a 171: *szótári nyelvtan* a legkiválóbb szótárakról és szótárkiadókról, a nyelvtanulókat segítő szótárak kívánalmairól, a nyelvtani rövidítésekről és „címkékről" is informál.

Nem ok nélkül mondja az angol szakot is végzett, az angol nyelv oktatásában otthonos kitűnő író, Temesi Ferenc *Híd* című regényének főszereplője, Zoltán István: „Engem igazából csak a szótárak érdekelnek. Legszívesebben nem is olvasnék mást." Aki még az „Ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy, annyi életet élhetsz!" bölcsességének, e „konzervatív" jó tanácsnak az igézetében nőtt fel, vagy a modern idők parancsára ismerte föl az állandó, sokoldalú nyelvtanulás fontosságát, a szótárak mellett a nyelvtanokra is rákap: mindennapi, valóban regényszerű betevői lesznek e munkák. A *KLM*-ről el kell mondanunk: könyvesboltban, társaságban és másutt is azok zengték jogos dicséretét, akik legalábbis középfokon bírják az angolt. A műnek ott a helye a kezdők könyvespolcán, mivel a tudnivalók mellett metodikai tanulságokat, készségfejlesztő inspirációkat is nyerhetnek belőle – ám igazi használója a valamelyest már gyakorlott anglista lesz. (Aki persze a kisebb-nagyobb csiszolnivalókat is fölfedezi. A 127: *népek, nemzetek nyelvtana* a C1. alatt például így igazít el: „A legszabályosabb csoport: megjósolhatók az országnévből írás és ejtés – és hangsúly – szempontjából egyaránt [a főnévi és melléknévi alakok]; melléknév, illetve főnév egyaránt *n* betű, illetve *n* hang." Nyilvánvaló, hogy a nyelvtan „jóslás" helyett a következtetést ismeri; és a pontosvessző utáni tagmondat az n-es képzési formára értendő: Cambodia – Cambodian, Transylvania – Transylvanian stb.)

K, L és M bebizonyították: a „tojást" – ezúttal az angol nyelv nyelvtanát – ilyen furcsán is „meg lehet főzni". Vagy – ugyancsak a 111. oldalról csenve egy példamondatot – *How cleverly they solved it!*

(ian)

Kovács János – Lázár A. Péter – Marion Merrick:
A – Z
Angol nyelvtan
Corvina.
875 oldal, kötve 1480 Ft.

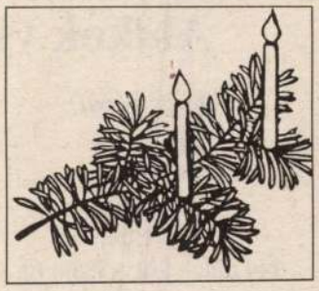

Minden kedves olvasónak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván

a KÖNYVVILÁG

Karácsonyi könyvek a Corvinától

A 40. születésnapját ünneplő Corvina ajánlólistájának élén művészeti könyvek állnak: közülük is kiemelkedik a *Művészlexikon* első két kötete. Az öt kötetre tervezett kézikönyv csak neveket tartalmaz, az egyes életműveket azonban igyekszik minél alaposabban, esszészerűen bemutatni. Ezt a célt szolgálják a javarészt nagyméretű színes illusztrációk is. A lexikon első négy kötetének alapanyaga az Encyclopaedia Britannicától származik, az ötödiket viszont, amely a magyar mestereket hivatott ismertetni, hazai szakemberek állítják össze 1996. végére.

Folytatja a kiadó *A művészet klasszikusai* sorozatát, amely ötvözi a tudományos igénnyel összeállított monográfiát és a sok színes illusztrációt tartalmazó képeskönyvet. A korábbi *Bruegel*-kötetet most a nagy elől, *Hieronymus Bosch* munkásságát ismertető könyv követi. S hogy továbbra is a Németalföld területén maradjunk: reprezentatív album jelent meg a csend festőjének nevezett delfti *Jan Vermeer* művészetéről.

Európán kívülre vezet el a kiadó egyik legszebb kiadványa, a *Japán fametszetek;* változatos tematikájú, megejtő szépségű képanyagával, a nyugati műveltségű olvasó számára hasznos ismereteket tartalmazó szövegével méltán lehet népszerű szereplője a karácsonyi könyvvásárnak.

Tematikájában és összeállításában újdonság *A zsidók és Európa. 2000 története.* A spanyol szerzőpáros kötete, amely egyszerre jelent meg angolul, spanyolul, olaszul és magyarul, egy, az európai műveltségbe betagozódó, de attól bizonyos fokú különállását mindig megőrző ősi kultúra gazdag anyagát tárja elénk, 200-nál több képpel. A kötet ismeretanyaga hasznos lehet azoknak is, akiknek kezébe kerül a *Chagall*–monográfia. Az orosz származású, Párizsban élt festő számos vásznán örökítette meg a kelet-európai zsidóság életét, rabbikat vagy az Ószövetség jeleneteit.

*Jovánovics György*öt, a kortárs szobrászat egyik legkiemelkedőbb mesterét nagy gonddal összeállított cikk- és illusztrációgyűjteményt tartalmazó kötet mutatja be, amely sajátos szerkezete, tervezése és nem utolsósorban a kötéstábla egyedi műnek is felfogható dombornyomása miatt joggal nevezhető önálló műalkotásnak.

A nem kifejezetten a képzőművészet iránt érdeklődők is megtalálhatják a nekik való képeskönyveket a Corvina választékában. Első helyen *A világ nemzeti parkjai* kötetet kell említeni, amely magas színvonalú fotóival elkalauzol Észak-Amerikától Afrikán és Ausztrálián át Európa legszebb természetvédelmi területeiig, megismertet változatos növény- és állatvilágukkal. Nemcsak hasznos ismereteket közöl, hanem ráébreszt arra is, milyen fontos a természet védelme.

A VW Bogár és a Mercedes a manapság „a természet ellenségének" tartott autótechnika világát tárja fel. Két kedvelt márka fejlődését mutatja be a kezdetektől napjainkig, az „őstípustól" a XX. század végének modern megoldásáig, az újszerű technikai részletekkel azt is bizonyítva, hogy az autózás és a környezetvédelem nem feltétlenül ádáz ellenségei egymásnak.

A kiadó harmadik könyvcsoportja: az érettségire, a nyelvvizsgára vagy az egyetemi felvételire való felkészülést segítő kiadványok ugyan nem feltétlenül a karácsonyfa alá valók, igényes kivitele és úttörő volta miatt mégis említést érdemel *Az angol nyelvtani lexikon*, az angol nyelvnek, korunk latinjának olyan alapos feldolgozása, amilyen magyarul eddig még nem került piacra. Olyan kötet ez, amelynek az angol szótár mellett ott a helye nemcsak a diák, hanem minden felnőtt könyvespolcán is.

DETSHY MIHÁLY

KÖNYVSZEMLE

Alakok virginál mellett

Alain Rérat:
Vermeer
Fordította:
Havas Lujza.
Corvina.
144 oldal, kötve 2200 Ft.

A téli könyvvásár mindig főidénye a képzőművészeti albumoknak is. A *Corvina Kiadó Mesterművek* sorozata ugyan „szezontól" függetlenül közkedvelt, Alain Rérat *Vermeer* című albuma azonban olyan festő munkásságának áttekintéséhez csinálhat fokozott kedvet, akinek uralkodó műfaja az életkép, ma nagy népszerűségnek örvend.

Az ok- és adatnyomozó művészettörténeti kutatás a legszebb hivatások egyike. Rérat *A kor eseményei* kis krónikás foglalatában tudatja: 1622-ben (egy lőportorony-robbanás során fiatalon elhunyt, nagy tehetségű, Carel Fabritius születésének évében) keletkezett Dirck van Barburen *Kerítőnő* című képe, „amely később Vermeer anyósának birtokába kerül és szerepelni fog a *Virginál mellett ülő hölgy* hátterében". Johannes Vermeer legkorábbi alkotásai közül való – két datált műve közül az első – az, amely a *Kerítőnőnél* címet kapta. Az ülő hölgyes virginál rejtelmes és kissé darabos kép, a negyvenhárom éves korában elhalálozott művész búcsúja 1674/75-ben. Nem vetekedhet a *Virginál mellett álló hölgy* (1670) vagy a *Zenelecke (Két alak virginálnál,* 1644) nagyszerűségével.

Nevek, címek hálója, témák variálódása, képek sorsa… – egyetlen apró adatból is külön fejezet bontakozhatna ki. (Az más kérdés, hogy ha Fabritius 1622-ben született, akkor 1653-ban nem *29* éves volt, mint a szerző állítja. Ilyen kis elnézésekre, elírásokra itt-ott hajlamos. Fogalmazásmódjának csúsztatásai másutt némi bájt kölcsönöznek a szövegnek.) Vermeer nagybátyja bebörtönzött, sőt kis híján halálra ítélt pénzhamisító, nagyanyja „nem egészen tisztességes viszonteladó", atyja, Reynier egy kocsmai verekedés „nagyon is tevékeny" részese volt. Rérat így summáz: „A művész családja tehát nem szűkölködött a színes egyéniségekben. De nem hiányzott belőlük a kölcsönös segítés szelleme sem."

A becses könyv alighanem legjobb fejezete a *Vermeer, a delfti festő.* (Érdekes, hogy a szülőváros manapság leghíresebb művészfiának egyetlen vásznával sem büszkélkedhet.) Itt derül fény a piktor általában tényleg fényfürdette alkotásainak technikájára, az alkotói szemléletmód alakulására. Vermeer lemondott a távlati hatás hangsúlyozásáról, epikus kizsákmányolásáról, s így „elkerülte az anekdotizálás buktatóit". Alakjai – akiket persze nem csupán virginál mellett, hanem más zeneszerszám társaságában, vagy csipkeverő állvány, írópult, asztal, föld- és éggömb stb. előtt is megfestett – a ragyogó németalföldi realizmus jegyében formálódtak, s az álmélkodás, a sejtelmesség, a messzire vagy befelé nézés avatja őket különössé. Lenyűgöző a részletek kidolgozása. Rérat jó képkivágásokkal szemlélteti, miként fénylik föl a csendéleteken a „csendes élet" tartózkodó szerénysége.

(–bor)

Korszakok és hatások az építészetben

A kétkötetes összeállítás első kötetében áttekintést kapunk a különböző történelmi korok építészetének stílusjegyeiről, szinte valamennyi fennmaradt emlékéről, hatásukról és feltárásukról. A stílusjegyek (tér- és tömegalakítás, építőanyagok, szerkezetek, alaktani elemekkel képzett szerkezetek, külső és belső felületek) egymással szoros összefüggésben és kölcsönhatásban a történeti korok építészetének alapvetően fontos, meghatározó elemei.

Megismerjük a könyvből az ókori Kelet (Egyiptom, Mezopotámia), az égei kultúra, az ókori görög, etruszk és római építészet emlékeit, feltárását, stílusjegyeit, jelentőségét és a későbbi korokra gyakorolt hatását. A feudális társadalmak építészete keretében a korai keresztény, a bizánci, a román stílusú és gótikus építészet kerül bemutatásra. Az újkor építészetét a reneszánsz és barokk, a tőkés társadalomét a klasszicista, a romantikus, a eklektikus, a szecessziós és a mode építészet emlékei képviselik. Olvashatunk a műemlékvédelem feladatairól, a műemlékek felméréséről és helyreállításukról is.

Valamennyi történelmi korszak építészete jelentős hatással volt a következő korokra is. Egyiptom építészete az Újbirodalom korától (i. e. évezred közepétől) kezdve az ókori nagy kultúrterületeire majdnem mindenütt hatott: a kréta-mükénei építészet emlékei bizonyítják, hogy az akkori alkotások a görög építészet fejlődését segítették elő; a kevéssé ismert etruszk építészet kompozíciós elvei alapvetővé váltak a római építészetben, a bizánci építészet Nyugat-Európa középkori építészetének kialakulására hatott; a gótika a téralakításban és a tömegformálásban a román stílus kompozícióiból indult ki; a reneszánsz újra felfedezte az antik építészeti formákat, a római építésmódot; ezen az úton haladt tovább a barokk, a klasszicizmus és az eklektika is. A klasszikus építészettel szembeforduló romantikus építészet és a tervezésben szinte korlátlan szabadságra törekvő szecesszió nyitotta meg az utat a modern építészet fejlődése előtt…

A második (az elsőnél terjedelmesebb) kötet alcíme: *Képgyűjtemény.* Benne a szerzők az első kötetben korszakonként részletesen leírt építészeti stílusjegyeket szemléltetik ábrák és fényképek segítségével.

Az építészet történetét a rabszolgatartó társadalmaktól a modern kor építészetéig átfogó összeállítás minden építészeti stílus tárgyalása előtt rövid ismertetést tartalmaz az adott történelmi korról, a kultúra és a művészet főbb területeiről. A külföldi építészeti emlékek mellett részletesen bemutatásra kerülnek a Magyarországon található alkotások, köztük az oszmántörök építészet hazai emlékei is.

Rubóczky István

Szentkirályi Zoltán – Détshy Mihály:
Az építészet rövid története
1–2. kötet
Műszaki.
252 + 456 oldal, kötve 2990 Ft.

HELIKON
KIADÓ

KARÁCSONYI AJÁNLATUNK

Szilágyi András: **AZ ESTERHÁZY-KINCSTÁR**
Esterházy Péter előszavával

A reprezentatív kiadvány az ország leggazdagabb családjának, az Esterházyaknak évszázadokon át gyűjtött műtárgyait mutatja be, remek fotóanyag kíséretében.
243x336 mm, 160 old., 90 színes és fekete-fehér fotóval, vászon kötésben. Ára: 3000 Ft

Szabó Lőrinc: **A HUSZONHATODIK ÉV**
A magyar líra legszebb „szerelmes szonettkoszorúját" ezer számozott példányban, bársony kötésben, díszdobozban jelentetjük meg. Az elegáns kiadvány értékét növeli, hogy a fedelet Ferenczy Béni gyönyörű bronzérme díszíti Korzáti Erzsébet portréjával.
110x163 mm, sötétkék bársony kötésben. Ára: 1990 Ft

Ács Piroska: **SZELENCÉK TITKAI**
Képzőművészeti album, mely bemutatja a szelencék – e különleges műtárgycsoport – történetét, és 160 színes fotó segítségével legfontosabb fajtáit, mestereit.
188x248 mm, 168 oldal, vászon kötésben. Ára: 2480 Ft

William C. Davis: **A VADNYUGAT HŐSKORA, 1800–1899**
A tavalyi év kiemelkedő könyvsikere volt az Indiánok és ősi kultúrák Észak-Amerikában című kötetünk. Ennek folytatása az újabb könyv, mely szembesíti az amerikai vadnyugat mítoszát és a valóságot, de mégsem rombolja le az évszázados legendákat.
255x330 mm, 256 oldal, 35 színes tablóképpel, rajzzal, 260 archív fotóval, vászon kötésben. Ára: 2290 Ft

Kiadványaink megrendelhetők a Helikon Kiadóban (1053 Budapest, Papnövelde u. 8.)
és megvásárolhatóak az ország legjobb könyvesboltjaiban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dr. Petre László
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 MÁJ 5.

Magyarok a nagyvilágban

Állami kapcsolataink, kereskedelmi és kulturális, műszaki és tudományos összeköttetéseink adnak elsősorban hírt a nagyvilágnak hazánkról, népünk alkotó erejéről. Csupán a felsorolás is nagy vállalkozást jelentene, ha azoknak az eredményeknek összegezésére törekednénk, amelyek ezeken az utakon elismerést és dicsőséget szereztek Magyarországnak.

Végeláthatatlan a sor azonban akkor is ha azokat a magyar származású tudósokat, művészeket, közéleti embereket nézzük végig, akik tevékenységüket az ország határain kívül fejtik vagy fejtették ki. Történelmi példák is állnak az összehasonlításra, elég, ha csak Kossuth Lajos emigrációs munkásságára emlékezünk, vagy a dicsőséges Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe és Moszkvába emigrált hírességeinket említjük. A külföldre szakadt magyarok tevékenysége a legkülönbözőbb területekre terjedt ki, a sok hétköznapi munkás mellett neves tudósokat, művészeket is találunk.

A róluk megrajzolható portrékban ezernyi az ok, ha azt a kérdést tesszük fel, hogy miért hagyták el a szülőföldet? A legtöbb esetben a választ a Horthy-korszak nyomora, politikai elnyomása jelenti. Mások kutatási lehetőségeket nem kaptak a felszabadulás előtti Magyarországon és tudományos munkájukat csak külföldön folytathatták eredménnyel. Sok híres magyar származású egyéniség pedig már külföldön látta meg a napvilágot.

Jogosan lehetünk büszkék külföldre szakadt hazánkfiaira, azokra akik jelentős hírnévre tettek szert, mert minden esetben áldozatos munka, kemény akaraterő kellett annak kivívásához. A példák felsorolásánál a teljesség nem lehet cél, hiszen egy lexikonra való híresség érdemelne említést. Zalka Máté, a legendás Lukács tábornok, Bartók Béla a világhírű zeneszerző, Varga Jenő a Lenin-díjas közgazdász csupán a leghíresebbek az elhunytak közül.

A ma is tevékenykedő külföldön élő híres magyar származású emberek tevékenységéről szeretnénk felhozni néhány változatos példát.

Sokan emlékeznek vissza minden bizonnyal dr. Wigner Jenő Nobel-díjas fizikus cikkére, amelyet 1964-ben közölt „Van-e a tudománynak határa?" címmel az Élet és Irodalom. Wigner Jenő csak egyike a világhíres fizikusoknak, hiszen Szilárd Leóról, Neumannról, Tellerről is tudjuk: származásuk magyar. Kürti Miklós az oxfordi egyetem professzora a Clarendon Laboratórium munkatársa, az Angol Királyi Társaság tagja, dr. Gábor Dénes a londoni Imperial College elektrofizikai tanszékének professzora ugyancsak neves fizikus.

A hangversenytermek plakátjain is gyakran találkozhatunk magyaros hangzású nevekkel. Jenő Donáth a philadelphiai karmester, zeneigazgató, zenepedagógus. Rózsa Miklós a hollywoodi zeneszerző éppúgy ott található ebben a sorban, mint a „brácsa Menuhinja", Molnár Ferenc, a San Francisco-i Kamarazene Központ igazgatója és Cziffra György zongoraművész. Kaliforniában húnyt el néhány évvel ezelőtt minden idők legszebb tenorhangú énekese, Pataky Kálmán. Pártos Erzsi hegedűművésznő pedig Ghanában, az accrai egyetemen segít ma is a fiatal afrikai államnak a zenei oktatás kiterjesztésében, mint ahogy tette már pár évvel ezelőtt Vietnamban.

A magyar irodalom idegen nyelvű átültetését tartják feladatuknak Rónai Pál és Clement Viktor. Rónai Pál professzor feleségével Brazíliában, Clement Viktor író pedig az Egyesült Államokban tűzte ki célul, hogy a magyar irodalom nagyjait megismerteti a nagyvilággal.

A művészvilág nagyjai között ott találjuk Alexander Korda, Géza von Bolváry és Stefan Székely és más filmrendezőket, Békefi Istvánt, Beregi Oszkárt, a Nemzeti színház egykori tagját, hollywood-i filmszínészeket, Detre László festőművészt az Egyesült Államokból, Mágori Varga Béla festőművészt São Paulóból. Amigo Tot világhírű szobrászművész római otthonában szívesen beszélget magyar nyelven vendégeivel, mert Tóth Imrének hívták valamikor és a pesti iparrajz iskolában tanulta meg az ecset és a véső kezelését.

Végül még egy példa a számtalan kínálkozó közül:

Betegek és gyógyítók egyaránt érdeklődéssel és izgalommal figyelték azt a híradást, amely arról szólt, hogy az emberi testben előállt gyulladásos megbetegedéseket ezentúl injekciós úton elmeszesítik és nem szükséges többé a műtéti beavatkozás. Az úgynevezett „stressz elmélet" kidolgozója több mint tíz akadémia tagja, 17 könyv szerzője, ezer publikáció közreadója, 18 magas tudományos kitüntetés tulajdonosa egy kanadai orvosprofesszor: Selye János.

(V. M.)

A jugoszláv kormány elítéli az Egyesült Államok fegyveres intervencióját

Az Amerikai Államok Szervezetének tanácsa hétfőn este anélkül zárta be ülését, hogy határozatot hozott volna az Egyesült Államok által előterjesztett javaslatról. Az USA azt követelte, hogy a dominikai akció utólagos igazolására más latin-amerikai országok is küldjenek csapatokat a szigetre.

Az Egyesült Államok hivatalos körei szemmel láthatóan elégedetlenek az AÁSZ tanácsának „lassúságával". A latin-amerikai országok egy része, főleg a katonai diktatúrák, lelkes helyesléssel fogadták a „Johnson doktrinát" amelyet az elnök vasárnap esti televízióbeszédében hirdetett meg, azt, hogy Amerika „nem engedi meg egy második Kuba létrejöttét a nyugati féltekén". Az elnök hétfőn szakszervezeti vezetők előtt elmondott meglepetésszerű bejelentésében hangsúlyozta, hogy egyelőre szó sem lehet az amerikai csapatok kivonásáról.

A helyszínről érkező jelentések szerint a felkelők az intervenció ellenére is tartják állásaikat Santo Domingoban és kiterjedt erőkkel rendelkeznek az ország más vidékein. Az amerikai parancsnokság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a fővárosban nagyszabású katonai akciót indít az ellenállás letörésére. A terv végrehajtását azonban egyelőre politikai okok miatt felfüggesztették, mivel az — több ezer emberélet elpusztítása miatt — „hátrányos politikai következményekkel járhat".

Johnson kedden folytatta tanácskozásait a dominikai és a vietnami válságról. Az elnök előbb hat kongresszusi bizottság tagjainak adott tájékoztatót, majd a kongresszus két házának demokrata vezetőivel tárgyalt.

A világ különböző részeiben már riasztó tűzfészkek vannak, az Egyesült Államok haderőinek újabb intervenciója súlyos bonyodalmakkal és veszélyekkel fenyeget, s ezt a beavatkozást a világ

(Folytatás az 2. oldalon)

Életbe lépett a Duna-kanyar új regionális terve

Életbe lépett a Duna-kanyar regionális terve. Ez az ország második nagy üdülőterületi terve, amelyet — a napokban megtartott ülésen — elfogadott és jóváhagyott a Minisztertanács. Az új terv azokat a műszaki feltételeket állapítja meg, amelyek alapján a Duna-kanyar elsősorban a budapestiek és a fővárosba látogató külföldi vendégek kiránduló-, hét végi pihenő és üdülőhelye lehet. Mintegy 100 ezer vendég elhelyezésére, ellátására, tájékoztatására és útbaigazítására kell majd felkészülni.

A terv három fontos területre osztja a Duna-kanyart. A Dunaparti területeket elsősorban a tartósabb üdülésre, a Pilis és a Börzsöny erdős vidékét turisztikára, a fennmaradó területeket pedig az egyszerűbb, kényelmesebb kirándulásokra kell felkészíteni.

...egfelső Tanácsának válasza a VDK ...zetgyűlésének felhívására

veleteit és mindennemű merényletét a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen.

Ha az Egyesült Államok agressziója a VDK ellen fokozódni fog, a szovjet kormány szükség esetén, a VDK kormányának felhívására megengedi, hogy Vietnamba utazzanak azok a szovjet állampolgárok, akik harcolni kívánnak a vietnami nép igazságos ügyéért, a VDK szocialista vívmányainak fenntartásáért — mondja befejezésül a levél.

Újabb légitámadások

Az AP jelentése szerint hétfőn este amerikai vadászgépek újabb légitámadást hajtottak végre a VDK területe ellen. A kalózrepülők Hanoitól 150 kilométernyire délre tehergépkocsikat és vasúti szerelvényeket lőttek.

A UPI arról tájékoztat, hogy a délvietnami rendőrség a múlt héten száznál több embert tartóztatott le. Azzal gyanusítják őket, hogy együttműködtek a partizánokkal.

Az Alger Ce Soir hétfői száma ismerteti Pham Ngoc Thuannak, a vietnami kulturális kapcsolatok intézete elnökének nyilatkozatát, amelyben az északvietnami személyiség köszönetet mond az algériai népnek azért, hogy erkölcsi és anyagi segítséget nyújt a délvietnami hazafiaknak.

Pesther Tageblatt 1843

Vom Caffeehause „zur Krone!"

(Waiznergasse in Pesth.)

Eines der ältesten, renommirtesten, inmitten der innern Stadt gelegenen Caffeehauses ist „die Krone." Das veranlaßte Gefertigten, dieses geräumige Locale auf eine Art restauriren zu lassen, wie es der Würde einer so mächtigen und Haupthandelsstadt angemessen ist. Weder Kosten noch Mühe scheuend, hofft der Gefertigte dieses schöne Locale allen Anforderungen des modernsten Geschmackes entsprechend, hergestellt zu haben. Drei Billards von seltener Schönheit, nach allen Regeln des Kunstspiels erbaut, (aus den Werkstätten des ersten Billardtischlers Herrn J. Vernitzky in Pesth,) eine Beleuchtung wie keine noch hier existirt, (aus der Fabrik des Herrn Franz Zang in Wien,) Getränke, Journale und Bedienung, Alles ist bereit den hochgeehrten Gästen so angenehm als möglich Erholung zu gewähren. Ein geneigter Zuspruch sei der Lohn für das Bestreben des

hochachtungsvollen

Franz Privorsky.

Pesth, im Juni 1843.

Das europäisch, asiatisch und afrikanische

Naturalien- und Kunstkabinet ꝛc.

des Arzten und Naturforschers Franz X. Bertic' ist Montag, Mittwoch, Donnerstag und Samstag von 3 bis 5 Uhr Nachmittags (Windgasse Nr. 143 im 2. Stock neben dem Caffeehaus zur Stadt Paris) dem Besuche eines pl. t. Publicums geöffnet.

Billets zu 20 kr. C. M. sind zu haben am Josephsplatz, in der Spezereihandlung zum Mohren des Herrn Barany, im Caffeehause zur Stadt Paris und Königin von England.

Bekanntmachung.

Unterzeichneter wird bei günstiger Witterung zum Volksfeste im Auwinkel beim Jägerhof zur öffentlichen Unterhaltung der beiden Pfingstfeiertage in der sechsten Stunde einen großen Luftballon aufsteigen lassen, und bei eintretender Dämmerung ein großes Brillant-Feuerwerk abbrennen.

W. Nesbeda.

Carl Zmály,

Parfumeriehändler in Pesth, Waiznergasse zur Braut,

empfiehlt sich mit einem stets wohlassortirten Lager englischer und französischer Parfumerie-Waaren und Gegenständen der Toilette Durch directe Verbindungen so weit es nur irgend möglich war, bin ich in den Stand gesetzt, die billigsten, aber festen Preise zu stellen, und in voraus überzeugt, daß jeder Versuch eines resp. Publicums meine Aussage rechtfertigen wird.

Carl Zmály,

Waiznergasse „zur Braut."

Gasthaus-Verpachtung.

Vom Magistrate der k. freien Hauptstadt Ofen wird bekannt gemacht, daß das Gast- und Caffeehaus „zur Fortuna" genannt, bestehend aus 31 Passagierzimmern, Stallung auf 40 Pferde, 2 Kellern, mehreren gewölbten Wagenremisen auf vier nacheinander folgende Jahre vom 1. October 1843 angefangen an den Meistbietenden verpachtet werden wird. — Pachtlustige, welche ein Reugeld von 80 fl. C. M. zu erlegen haben, belieben am 14. Juni l. J. Früh um 9 Uhr in der abzuhaltenden Rathssitzung zu erscheinen, inzwischen können die Pachtbedingnisse in der städt. Buchhalterei eingesehen werden.

Ofen, am 30. Mai 1843.

Hört! Hört!

Aeußerst elegante Salon-Stäbchen, sehr nett und zart gebaut, und nicht dicker wie ein Zweikreuzerkipfel sind nebst vielen andern extra modernen Spazier-Stöckchen und Stäbchen, Tabakdosen und Döschen eben ganz frisch angekommen, behufs gütiger und gewaltiger Abnahme bei

H. Schücke,

zum Tabakkranz, Waiznergasse.

NB. Da ich mit nächsten einen gänzlichen Ausverkauf, und wo möglich unter dem Fabrikspreise zu veranstalten gesonnen bin, und jeder Stock dann um 30 kr. oder 1 fl. theuerer zu stehen kommen dürfte als jetzt so bitte höflichst sich bei Zeiten gütigst an mich zu wenden.

A. Mendl Schmitz's

Meubel-Niederlagen

bieten im gegenwärtigen Markt im Donaubade im Pfeffer'schen Haus, gegenüber der Kettenbrücke, und auf dem Theaterplatz, gegenüber dem Dreißigstamte eine reiche Auswahl neuester, modernster, billigster Assortiments, aller nur erdenklichen Wiener-Meubeln und Tapizerien, von der Ausschmückung des Vorsaals bis zur vollständigen Einrichtung elegantester Hotels und Salons. Von vorzüglicher Pracht sind die neuen elastischen Chaisselons und die Commoden, **Trumeaux** und Toiletten vom echten Eschenflader nach Pariser Art.

Auch werden daselbst Meubel eingetauscht und Bestellungen jeder Art großartigster Ameublirungen billigst angenommen.

In Carl Zmály's Parfumeriehandlung,

Waiznergasse „zur Braut" in Pesth, ist wieder vorräthig:

Echt englischer Stiefel-Lack

von ganz vorzüglicher Qualität, den höchsten Glanz der Stiefel hervorzubringen. — Die große Flasche **24** kr., die kleine **12** kr. C. M.

Spazierstöcke und Dosen.

die neuesten, elegantesten und modernsten empfiehlt zu höchst billigen Preisen

H: Schücke,

zum Tabakkranz, Waiznergasse.

Ein zu empfehlendes Firmungs-Geschenk.

Gott sei mit uns!

Gebetbuch für katholische Christen, herausgegeben von Freunden wahrer Andacht. Mit einem schönen Stahlstiche, gezeichnet von J. Ender, gestochen von Fr. Stöber in Wien. 12. geb. im gepreßt. Leder mit Goldschnitt und Schuber 2 fl., mit Stahlkreuz und Schließe 3 fl. C. M. Es sind auch Exemplare dieses Gebetbuches in schöneren Einbänden zu angemessenen Preisen vorräthig und zur Auswahl bereit, in der Buchhandlung von

Müller's Witwe et Sohn,

Herrengasse, gegenüber dem Servitenkloster in Pesth.

Ein junger Mann,

israel. Religion, der nebst einer guten Handschrift der deutschen, ungarischen und hebräischen Sprache, so wie aller andern zum Lehrfache gehörigen Wissenschaften mächtig, und der lateinischen und französischen Sprache kundig ist, und der auch durch eine geraume Zeit in jenen Wissenschaften theils öffentlichen, theils Privat-Unterricht ertheilt hatte, wünscht als Hofmeister in die Stadt oder auch auf's Land gegen ein anständiges Honorar zu kommen. Näheres in der Expedition dieses Blattes.

Eisenbad-Eröffnung.

Das v. Rumbach'sche Eisenbad ist zum Gebrauch des hochgeehrten Publicums am 26. d. eröffnet worden. Es befinden sich daselbst mehrere einzelne meublirte Zimmer, so wie auch mehrere zusammen nebst Küche, Keller, Schupfen, Stallung und Benützung eines Gartens und abgesonderten Hofes.

Hausverkauf.

Das von Muslay'sche ein Stock hohe Eckhaus am neuen Marktplatz in Pesth ist aus freier Hand zu verkaufen und das Nähere bei den von den Erben bevollmächtigten Herrn Vicegespan des Neograder Comitats Paul v. Frater im Hotel zum Jägerhorn Nr. 7 und 8 zu erfragen.

Ausverkauf

zu besonders billigst festgesetzten Preisen während dieses Marktes in der großen Brückgasse im Hotel zur Königin von England von

Galanterie-,
Glas-,
Porcellan- und
Parfümerie-Waaren,
Wand-Spiegeln und
feinen Fuss-Teppichen.

Ein junges Frauenzimmer,

welches der deutschen und französischen Sprache mächtig, auch in allen weiblichen Arbeiten fertig ist, und schon einige Zeit das Amt einer Erzieherin mit Ehren verwaltete, wünscht hier oder auf dem Lande in einem honetten Hause als Gouvernante ein Unterkommen zu finden. Näheres in der Expedition dieses Blattes.

Ein Landhaus

ist in Ofen, Christinenstadt, blaue Kugelgasse Nr. 249, bestehend aus vier geräumigen Zimmern, Küche, Keller, Boden, einem schönen Hof und einem sehr niedlichen Gärtchen wegen eingetretener Umstände täglich billig zu verlassen. Näheres ertheilt die Expedition dieses Blattes

---

Local-Veränderung.

Die Mädchen-Erziehungs-Anstalt der Louise Beauvale befindet sich gegenwärtig auf dem neuen Marktplatze im v. Derra'schen Hause im zweiten Stock.

Uhrbestandtheile,

Maschinen und Werkzeuge für Uhrmacher, Graveure, Goldarbeiter u. a. m.; Schmelztiegel, Gußstahl, englische und Fischerfeilen, französische Drahtläufe und geschmiedete Bestandtheile für Büchsenmacher, feine Sägen, Hobeleisen und Stemmzeuge, sind in bester Auswahl zu finden bei

S. J. Wanke,

am Franziskanerplatz Nr. 467.

Fremden-Anzeige.

Tiger. HH. Fürst Brezenheim. — Baron Bianchi. — Graf Zichy. — Graf Majláth. — Graf Pongratz. — Graf Forgáts. — Baron Pronay. — Jankovits, Hofrath. — Liptay, Kämmerer. — Baron Dertzini — Malton u. Wilken, engl. Edelleute. — Franchini, Privatier. — Károly, Vicegespan. — Hauke u. Fabrici, Doctore. — Mayer, Banquier. — Szekely, Grundherr. — Detter, Baumeister.

König v. Ungarn HH. Poppovits, Gieldanovszki, Schäffer, Hirsch, Joanovich und Janeovitsch, Kaufleute — Lorbeer, Wollhändler. — Hirsch, Fabricant.

Beilage: Fortsetzung der Nachrichten.

nach Madeira befrachtet war, Batterie, Schaluppe, Kahn und Küche fortgerissen, die Massen zersplittert, zuletzt war ihnen nur noch ein schmaler Raum auf dem Vorderdeck geblieben, wo sie mit den Füßen im Wasser standen. Zwei Tage lang hatten sie ohne alle Nahrung zugebracht, als es einem Matrosen, indem er den Taucher machte, gelang, zwei Fässer mit gesalzenem Fleisch aus dem Schiffsraum hervorzuschaffen. Zu dieser Nahrung fügten sie Fische hinzu, die sie mittelst einer umgekrümmten Nagelspitze fingen und roh verzehrten. Zum Trinken sammelten sie Regenwasser, welches ihnen der Himmel von Zeit zu Zeit schickte. Wenn sie das Bedürfniß fühlten zu schlafen, streckten sie sich auf den mit Wasser bedeckten Boden und banden sich, um nicht von den Wogen weggespült zu werden, die Hände an den Rumpf des Mastes. Sie waren alle vom Scorbut befallen und hatten an Armen und Füßen offene Wunden. Kapitän Coulin ließ ihnen gleich frische Kleider reichen, sorgte für Bouillon und warme Betten, und brachte sie nach Gibraltar, wo sie sich erholen können. Ohne Zweifel hat nur der Umstand, daß das Schiff mit Holz beladen war, dasselbe vom völligen Untersinken gerettet.

— Im französischen Departement Nieder-Rhein (Mühlhausen) hat sich eine Gesellschaft von Israeliten gebildet, talentvolle und bedürftige junge Israeliten in irgend einem Gewerbe unterrichten zu lassen, damit sie nicht auf den leidigen demoralisirenden Schacher beschränkt seien. Man ging von dem Prinzipe einer unentgeldlichen Handels- und Gewerbsschule aus und bis jetzt hat sich dasselbe trefflich realisirt.

— „Das ist das Loos des Schönen auf der Erden!" Samuel Boyce, Verfasser des Gedichtes „die Gottheit" ein sehr talentvoller Mann, kam in so bedrängte Umstände, daß er für einen Buchhändler Chaucers Gedichte in's Neu-Englische für ein Honorar von 3 Pfennigen für die Zeile übertragen mußte. Er schrieb an seiner Uebersetzung unabläßig, blos in ein Leintuch gehüllt, weil er Kleider und Wäsche aus Noth verkaufen mußte und starb endlich mitten im Schreiben am Hungertode. Als man ihn so fand, hielt er noch immer die Feder in der Hand.

— Dwarkanath Tagore und seine Familie. Die europäischen Zeitungen haben zur Zeit der Reise dieses ausgezeichneten Hindu viel von ihm und seiner Stellung in seinem Vaterlande erwähnt; nicht uninteressant ist aber, daß die neueste indische Post die Nachricht bringt, er sei von seiner Familie so angefeindet, daß man ihm den Zutritt in's Familienschloß versage, weil er wiederholt mit den „unreinen Europäern" gegessen.

— In einer Gesellschaft nannte Voltaire eine Dame immer: mon coeur. Dieser gefiel diese vertrauliche Benennung nicht sehr und sie sagte ihm lebhaft. „Nennen Sie mich doch lieber: mon esprit"

— Ein Dorflehrer, der schon mehrere Mittel, seine Schulkinder in Ruhe zu erhalten, vergebens versucht hatte, sprach zu ihnen: „Knaben, sitzet einmal wie die Studenten! nämlich aufgerichtet und mit verschlungenen Armen." Das Wort: „Wie die Studenten" half, und sein Befehl wurde schnell vollzogen. Ein Knabe aber verblieb in seiner frühern bequemen lümmelartigen Stellung. Vom Lehrer befragt, warum nicht auch er sitzen wolle, wie Studenten, antwortete er ganz phlegmatisch: „Ich brauch' das nicht, ich werde ein Schuster."

— Völker des slawischen Stammes. Nach Safarik zählt jetzt Rußland 53,502,000 Slawen, Oesterreich 16,701,000, Preußen 2,108 000, die Türkei 6,100 000, Krakau 130,000, Sachsen 60,000; zusammen 78,601,000; hierunter Cechen 7,167,000. (Ost u. West.)

— Die Metzger in Gent sind in zwei Klassen getheilt: die kleinen Metzger heißen die, welche kleines Vieh, wie Kälber, Schafe ꝛc. und die großen Metzger die, welche das große Vieh schlachten. Als einst Napoleon die Stadt besuchte, errichteten die kleinen Metzger ihm einen Triumphbogen mit der Inschrift: „Les petits bouchers de Gand à Napoleon le Grand." Die Geschichte meldet nicht, ob Napoleon diesen zweideutigen Witz mit großem Beifall aufgenommen habe.

— Jemand, der französischen Sprache nicht kundig genug, wurde beauftragt, ein Bittschreiben an eine regierende Frau zu entwerfen. Wohlwissend, daß man Könige „Sire" betitelt, schrieb er ohne langes Besinnen: „Sirène!"

— Aus Leipzig wird im Morgenblatt berichtet: „Hofmann v. Fallersleben war hier. Seine reizenden Kinderlieder werden nächstens bei Meyer und Wigand erscheinen. Fräulein Günther vom hiesigen Theater trug einige derselben in einer Gesellschaft bei Doktor Laube zum Entzücken schön vor. Dr. Laube erwirbt sich ein großes Verdienst um die hiesigen und fremden Literaten, welche unsere Stadt besuchen. Er sieht wöchentlich einmal Gesellschaft bei sich. Fremde sind sehr willkommen, und die eben so schöne als liebenswürdige Gemahlin Laube's weiß den Teufel der Langeweile aus ihrem Zirkel stets fern zu halten. Hofmann hat sich in den Literatenverein aufnehmen lassen, der bereits manche auswärtige Mitglieder zählt, darunter Ludwig Bechstein." — „Leipzig scheint jetzt eine Eigenthümlichkeit großer Städte anzunehmen, die aber keineswegs zu den Annehmlichkeiten gehört. Wir verdanken dieselbe ganz gewiß den Eisenbahnen und besonders der von Berlin, in welcher Stadt diese Eigenthümlichkeit ganz besonders ausgebildet ist. Sonst hörte man hier wenig von Diebstählen und gewaltsamen Einbrüchen — allein neuester Zeit scheint ein Berliner Spitzbubenhaus hier ein Kommandite etablirt zu haben. Neulich brach man in das Gewölbe eines Uhrmachers ein und nahm für 5000 Thaler Uhren mit."

— (Ursache des Erdbebens in Guadeloupe.) Der französische See-Minister hat der Academie der Wissenschaften in Paris den Brief eines Herrn Celoron de Blainville auf Guadeloupe, datirt vom 7. März, mitgetheilt, worin von einer Erscheinung Bericht erstattet wird, die Aufschlüsse über die Ursache des letzten Erdbebens auf dieser Insel zu geben geeignet ist. Es wird darin nämlich gemeldet, daß während des Erdbebens am 8. Febr. in der Mitte des Kanals zwischen der östlichen Spitze der Insel St. Marie Galante und Guadeloupe eine sehr starke, schwärzliche Wassersäule bis zu bedeutender Höhe emporsprudelte. Sie erhob sich stoßweise in einem Strahl sammt dem sie umgebenden Wasser. In einer bedeutenden Distanz bedeckte Rauch, oder vielmehr Dampf, das Meer. Die Säule glich übrigens durchaus nicht einer Wasserhose; ihr Gipfel berührte die Wolken nicht, auch war sie zu senkrecht. Man konnte deutlich unterscheiden, wie sie aus dem Meere sich erhob. Sie dauerte übrigens ungefähr eine halbe Stunde. Alles läßt vermuthen, daß sie von dem Ausbruch eines unterseeischen Vulkans herrühre, der wahrscheinlich auch das ganze Erdbeben, welches Guadeloupe verwüstet, veranlaßt hat.

— Wohin der Uebermuth bisweilen führen kann, beweis't ein neuerlicher Vorfall in Rouen. Zwei glückliche Fischer weiteten miteinander, wer von ihnen die größte Zahl lebender Aale verschlingen könnte. Der eine verschlang einen, der andere drei. Beide wurden krank, der Preisgewinner spie sogar Blut, und Beide liegen jetzt im traurigsten Zustande im Hospital

— Ein Pariser Banquier hatte von einem jungen Maler ein Bild um 500 Fr. gekauft, und es in die Kunstausstellung geschickt, allwo es großen Beifall fand. Der Käufer schrieb hierauf Folgendes dem Künstler: „Das Urtheil des Publikums belehrte mich, daß wir uns Beide geirrt haben in unserem Handel: Sie aus Bescheidenheit, ich aus Unkenntniß. Ihr Bild ist nicht 500, sondern 1500 Fr. werth. Ich habe Ihnen demnach noch 1000 Fr. daraufzuzahlen, welche ich Ihnen hier beischließe."

— (Ein Mittel gegen Mücken.) Ein eigenes Ungemach verursachen zur Sommerszeit die bösartigen Insecten, welche man Mücken nennt. Weder die Schönheit, noch die füllreiche Gestalt oder der schneeigste Teint unserer Damen verhindern diese blutgierigen Ungeheuer, ihren Durst zu stillen und die Spuren ihres giftigen Stachels zurückzulassen. Wir hoffen daher auf ein freundliches „Bedanke mich!" wenn jene Uebelstände nach Befolgung unsers wohlgemeinten Raths von ihnen weichen. In ein Gläschen mit kölnischem Wasser mischt man einige Tropfen Nelkenöl (etwa 6 Tropfen auf 2 Loth) ein. Statt des Eau de Cologne kann man auch Weingeist (Spiritus), oder je nach Belieben das eine mit dem andern gemischt nehmen und dann das Nelkenöl zusetzen. Mit einer solchen Flüssigkeit werden Gesicht und Hände benetzt, die nun von den bösen Thieren auf mehrere Stunden geflohen werden, uns selbst aber durch den angenehmen Geruch eine kleine Lebensannehmlichkeit mehr gewähren. (Sammler)

— (Verschiedene Arten der Trunkenheit bei verschiedenen Ständen.) Daß man uns Deutschen nicht ganz mit Unrecht den Vorwurf macht, den Trunk zu lieben, dürfte dadurch bewiesen werden können, daß, nach den sprachlichen Ausdrücken, verschiedene Stände auch verschiedene Arten oder Grade der Trunkenheit haben. Diese verschiedenen Ausdrücke aber hätten sich nicht bilden können, wenn die Trunkenheit nicht unter unsern lieben Landsleuten auf die mannigfaltigste Art sich äußerte und zeigte, wie dies die folgenden Beispiele darthun mögen, denen sich wahrscheinlich noch viele andere hinzufügen ließen:

Der Musikant — sieht den Himmel für eine Baßgeige an.
Der Kärrner oder Fuhrmann — hat schief geladen.
Der Jäger — bekommt einen Schuß.
Der Husar — hat einen Hieb.
Der Tanzmeister — kann auf keinem Beine mehr stehen.
Der Friseur und der Perückenmacher — trinken sich einen Haarbeutel.
Der Fechtmeister — bekommt einen Stich.
Der Rauchfangkehrer — wird schwarz.
Der Glaser — sieht zu tief in das Glas.
Der Laternanzünder — gießt Einen auf die Lampe.
Der Kravattenfabrikant — läßt Einen hinter die Binde laufen.
Der Ofenheizer — heizt ein wenig ein.
Der Gärtner und der Landmann — begießen sich.
Der Faßbinder — trinkt sich voll.
Dem Hausbesitzer — steigt es in's Oberstübchen.
Das Jüngferchen — nippt.
Der Schauspieler — begeistert sich.
Der Dieb — nimmt Einen.
Der Raufbold — bricht den Flaschen die Hälse.
Der Reiche — kauft sich Einen.
Der Verwachsene — ist schräg.
Der Buckliche — ist schief.
Der Lichtzieher — illuminirt sich.

(Humorist)

Aemtliche Anzeigen.

Lizitations-Kundmachung.

Dienstag am 6. Juni l. J. werden in der Theresienstadt, Davidgasse Nr. 900 im Joseph Hofrichter'schen Hause verschiedene Meubeln, als: eine blauseidene Einrichtung, ein Fortepiano, Bettstätte sammt Bettgewand u. s. w. auf gerichtliche Anordnung gegen baare Bezahlung lizitando veräußert.

Lizitation.

Dienstag den 6. Juni l. J. um 3 Uhr Nachmittag werden auf wechselgerichtliche Anordnung in der Müllergasse Nr. 99 zwei Uhren und mehrere Kleidungsstücke lizitando veräußert werden. — Pesth, am 1. Juni 1843.

Wechselgerichtliche Vorladungen.

5318. M. Zwiebach, dessen Aufenthalt unbekannt ist, hat sich den 14. Juli l. J. um 9 Uhr Morgens zur Verhandlung der gegen ihn durch Hermann Rosenfeld pto 285 fl 43 kr W W anhängig gemachten Wechselklage vor dem k. Pesther Wechselgerichte erster Instanz einzufinden. Sollte derselbe zur angeordneten Tagsatzung weder in Person noch durch einen gehörig ausgewiesenen Vertreter erscheinen, so wird ihm im Sinne des 214 § II Th. d. W. G. B ein Vertreter gerichtlich aufgestellt werden. — Gegeben zu Pesth aus der bei dem k. Wechselgerichte erster Instanz am 26 Mai 1843 abgehaltenen Rathssitzung.

5335. Lukács und Eötvös aus Karlsburg in Siebenbürgen über deren Vorladung bis zum 23. Mai l. J. als dem hiezu festgesetzten Tage kein Bericht eingegangen ist, haben zur Verhandlung der wider sie durch Rudolf J. G. et Comp. pto. 723 fl. 27 kr. C. M. anhängig gemachten Wechselklage am 7 Juni l. J Früh 9 Uhr vor dem Pester Wechselgerichte zu erscheinen. — Gegeben zu Pesth aus der bei dem k. Wechselgerichte erster Instanz am 26. Mai 1843 abgehaltenen Rathssitzung

Actien-Amortisations-Edict.

5309. Von Seite des Pester Wechselgerichtes wird auf Ansuchen des Baron Laurenz Orczy bekannt gemacht, es sei ihm ein von der Direction der Gácser priv. Tuchfabrik am 11. Juni 1819 auf seinen Namen ausgestellter, über 1000 fl. W. W. lautender Actienschein in Verlust gerathen. Der Inhaber dieses Actien-Scheines wird demnach aufgefordert, sich binnen 45 Tagen, von heute angefangen bei diesem Wechselgerichte zu melden widrigens dieser Actien-Schein für amortisirt erklärt werden wird. — Gegeben zu Pesth aus der bei dem k. Wechselgerichte erster Instanz am 26. Mai 1843 abgehaltenen Rathssitzung.

Detzky Júlia tévált

KOSÁRLABDA NB I/B. NŐI

Összeütközött a MÁV és a Volán

SÁNDOR JÁNOS

Szolnoki MÁV MTE — Zala Volán 73-65 (33-35)

Szolnok, Véső út, 400 n., v.: Vasvári, Szalontai

Szolnok: Szavercsenkó 21, Czeglédi 9, Telepovszki, Tóth 13/3, Gailouma 20/3. Csere: Edelényi 5, Szalai 5. Edző: Szalay Ferenc.

A tegnapi karbantartások miatt hűvös teremben nézőcsúcs mellett kezdődött a B-csoport rangadója. A szolnokiaknál a hétközben beteglistán lévők közül *Szavercsenkó* és *Tóth* vállalta a játékot, de *Krasznai* nem tudott a csapat rendelkezésére állni. Feldobás után a zalaiak alkalmazkodtak jobban a zord időjáráshoz, és a 4. percben 10-2-es vezetésre tettek szert. Fokozatosan talált magára a MÁV MTE és a 17. percben először a mérkőzés folyamán 28-26-ra átvette a vezetést. A félidő végére több eladott labdából sikerült a dunántúli együttesnek maga javára fordítani az eredményt. A szünetben *Szalay* edző próbálta nyugtatni a lányokat, és kérte, hogy türelmesen játszanak helyzetig. Második játékrész elején felváltva hullottak a kosarak, komolyabb előnyt egyik csapat sem tudott kiharcolni. Sok volt az eladott labda mindkét oldalon, meglátszott a tét nagysága, mely az egész mérkőzésre rányomta a bélyegét. Az utolsó öt percre bemelegedettek a piros-kékek és jó védekezéssel, gyors indításokkal a közönségtől buzdítva nyerték — ha szorosan is — a mérkőzést.

Szalay Ferenc: — A négybe jutáshoz nagy lépést tett a csapat, játékunk elmaradt az eddigiektől. Kimondottan jó ellenfelet sikerült legyőznünk.

Czeglédi: — A csapat elhatárolja magát attól a beharangozó cikktől, amely egy másik megyei napilapban látott napvilágot. Köszönjük a buzdítást a szurkolóinknak.

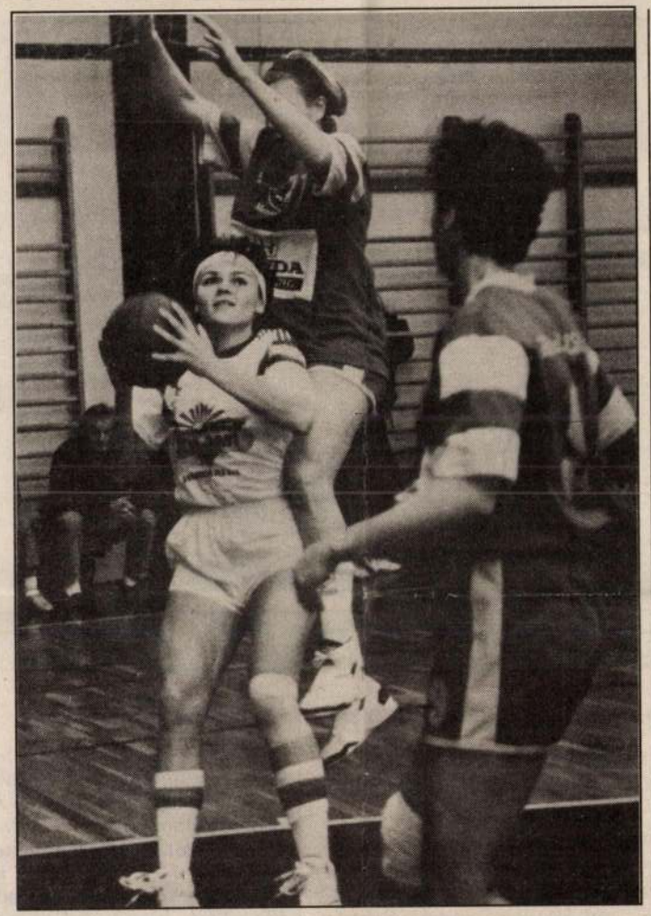

Szavercsenkó az egész mezőnyt a hátára vette FOTÓ: I.CS.

FÉRFI KÉZILABDA NB I/B.

Meg-Csömör-löttek Danyiéktól

BANGÓ

Csömöri KSK—Törökszentmiklósi SE 25-29 (10-15)

Gödöllő, 150 n., v.: Rózsa, Szabó.

TSE: Tajthi-Bukta 2, Csuti 2, DANYI 15(!), GULYÁS 6, Horváth 3, Sipos 1. Cserék: FEJES, Búzás, Patocskai, Zsíros, Medgyesi. Edző: Kocsis Lajos.

A jó helyezés megőrzése céljából egész héten keményen készült a TSE. Ez meg is mutatkozott játékukon. A 8. percben 4-1-re, a 14-ben 9-3-ra vezettek. Ebben az időszakban különösen *Danyi* és *Horváth* volt eredményes. A csömöriek később felzárkóztak, de a félidő végéig sikerült az ötgólos előnyt megőrizni. A fordulás után a hazaiak durváskodtak, erre a miklósiak gólokkal feleltek. A vendégek sikere azt jelenti, hogy továbbra is a tabella legfelső fokáért küzdhetnek. A csapat tagjai kérik a szurkolókat, hogy minél többen biztassák őket a szombat délelőtti Tiszavasvári elleni rangadón.

HÍREK

— **A Wembley-csarnokban** 9500 néző előtt két NBA-kosárlabdacsapat, az Orlando Magic és az Atlanta Hawks találkozott, mintegy bemelegítésképpen az egy hét múlva kezdődő szezonra. A bemutató csatát egy visszavágó is követi. Orlando Magic—Atlanta Hawks 120:95 (51:50). A legjobb pontszerzők: O'Neal 23, D. Scott 18, N. Anderson 16, illetve Willis 29, Wilkins 16, Ehlo 12.

— **A labdarúgó NB II** 12. fordulójának eredményei. Keleti csoport: Diósgyőr—Hatvan 0-1, Szeged—Nyíregyháza 1-0, Balmazújváros—Tiszakécske 0-1, Eger—Kazincbarcika 1-1, Kaba—III. ker. TVE 2-2, Hajdúnánás—Szarvas 0-0, REAC—Tiszavasvári 1-2, Kiskőrös—Gödöllő 3-2. Az élcsoport: 1. III. ker. 19 pont, 2. Kiskőrös 18, 3. Diósgyőr 18. Nyugati csoport: Beremend—Baja 1-0, Pénzügyőr—Százhalombatta 0-1, Szekszárd—Keszthely 0-1, Nagykanizsa—BKV Előre 0-0, Dunaferr—Budafok 2-1, Dorog—Mohács 2-2, Veszprém—Paks 0-0, ESMTK-Hungaplast—ZTE 5-1. Az élcsoport: 1. Nagykanizsa 18, 2. ESMTK 16, 3. Beremend 15.

— **A szinkronúszó-bajnokságon**, a Hajós Alfréd uszodában a kötelező programban Ökrös Anna (gyermek), Szále Katalin (junior), Marschalkó Petra (utánpótlás) és Hámori Zsuzsa (felnőtt) volt a legjobb. A szabadon választott gyakorlatokban a junioroknál Szále, a felnőtteknél Hámori nyerte a szólót.

— **A jégkorong Magyar Kupát** Székesfehérvárott a helyi Alba Volán nyerte, miután a döntőben 5-4 (1-0, 2-2, 2-2) arányban verte az FTC-Whirlpoolt.

— **Az olasz labdarúgó-bajnokság** 10. fordulójában 3-2 arányú vereséget szenvedett Genovában a bajnok Milan a

A BEETETÉS UTÁN BEKAPTA A HORGOT A TEKA

Melyik a világ legjobb csapata?

Az elején még optimisták voltunk, 2-2-nél reménykedtünk, 2-7-nél temettünk, és 11-9-nél már őrjöngtünk. Így változhat egy mérkőzés alatt a néző, tudósító lelkiállapota. Szerencse, hogy a Fotex Veszprém játékosai csak 11 percig engedték, hogy fölhúzzuk a gyászlobogót. S a vége egyöntetű boldogság, könny és mosoly: legyőztük a világ legjobbjának tartott férfi kézilabdacsapatot, a spanyol Teka Santandert.

LANTOS GÁBOR

is sorozatban úgy lőttünk há-

rém, ott lehetnénk a világbajnokságon."

A magyar focistákat már csak sirathatjuk (?), örömkönnyeink viszont akkor kezdtek előtörni, amikor *Zsigmond György* a beállós posztjáról kezdte etetni a Santander cserekapusát, *Hombradost*, illetve a később visszaállt *Olssont*. A világbajnok svédet ugyanis edzője lecserélte. De a négygólos előny (24-20), miközben elkezdődött a Dujsebajev—*Éles* gólshow. Sajnos a tatár fiú ebben az időszakban eggyel többet dobott ászunknál, szerencsére azonban Zubjuk és Zsigmond sem felejtette el, hogy Olssonnak csak az nem lő gólt, aki nem akar. A végén felsejlett egy esetleges ötgólos diadal lehetősége is, ám az addig jól védő

játékosainak jóvoltából csodálatos sportélménnyel lettünk gazdagabbak, s szombatig vár eldöntésre az a kérdés, vajon melyik a világ legjobb csapata.

Férfi kézilabda BEK: Fotex Veszprém—Teka Santander 29-26 (14-11). Veszprém, 3000 néző. Legjobb dobók: Éles 9/1, Török, Zsigmond, Zubjuk 5-5, illetve Dujsebajev 9, Jakimovics 7, Garralda 3.

KALENDÁRIUM

1993. november 1., hétfő

Sok boldogságot kívánunk

Marianna

nevű olvasóinknak.

A mai *Marianna* nevünk eredetére nézve kétféle magyarázat van. Az egyik szerint a „Marianus" latin férfinév női megfelelője, és a Julianna, Johannához hasonlóan úgy képződött, hogy a férfinév kettős „n"-et kapott. A másik magyarázat szerint a Mária és az Anna összevonásából származik, ez utóbbira utal angol megfelelője, a Mary Ann. Így eredetét a keleties „Mirjam" névre vezethetjük vissza, amely az óhéber „hanna", azaz „kegyelem" szóból származik.

Évfordulónaptár

185 évvel ezelőtt, 1808. november 1-jén született **Egressy Gábor**, a magyar színjátszás kiemelkedő alakja. Művészi játékának nagy sikere indította el 1834-ben Katona: Bánk bán-jának diadalát. A munkás-kizsákmányolás propagátora, **Pióker Ignác** 5 éve, 1988-ban hunyt el. A kommunista rezsimre jellemzően, „munkáját" 3 évtizedes országgyűlési képviselőséggel, 10 évi Elnöki Tanács tagsággal, sőt Kossuth-díjjal és a Szocialista Munka Hőse kitüntetésekkel is jutalmazták. 90 éve, 1903-ban hunyt el **Theodor Mommsen** német ókortörténész, akit A rómaiak története című híres munkájáért 1902-ben Nobel-díjjal tüntettek ki. 105 esztendeje, 1888-ban halt meg **Nyikolaj Przsevalszkij** orosz utazó, felfedező.

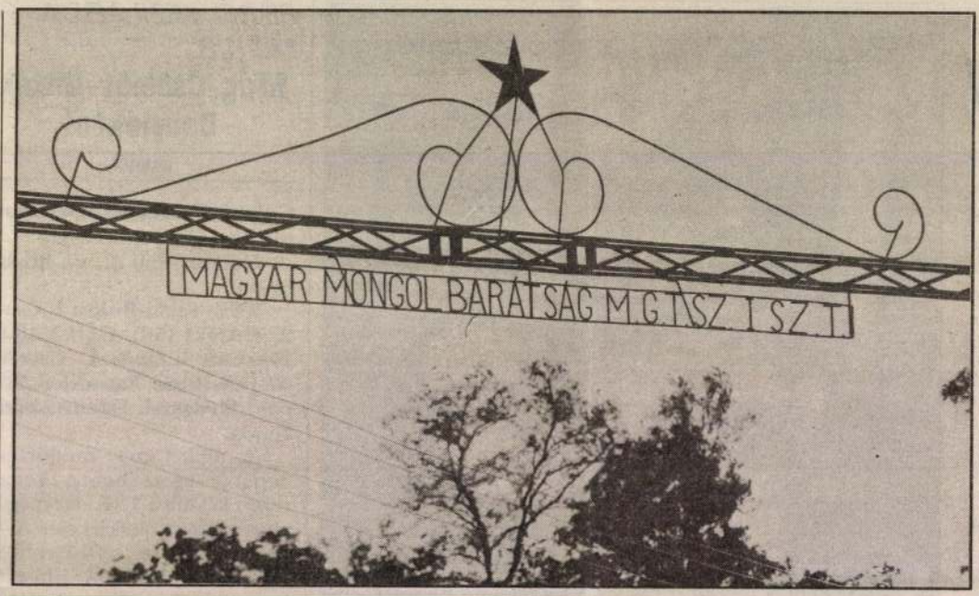

Mezőtúron innen, csillagokon túl... FOTÓ: I. CS.

Új tantermek épülnek Karcagon

A Zádor Úti Általános Iskola épülete életveszélyessé vált, felújítására a városi önkormányzat állami céltámogatást pályázott meg, amit ez év augusztusában az előzetes építészeti tervek alapján fele részben meg is kapott. A két ütemben kivitelezésre kerülő beruházás teljes költsége 9 millió forint, amelyből a céltámogatások összege 4 millió 850 ezer forint, míg a hiányzó összeget az önkormányzat finanszírozza. Az épület kivitelezési terve a napokban készült el. Október 18-án a képviselők a kivitelezői pályázatok közül a Geo-terv Bt. ajánlatát fogadták el. A munkálatok még ebben a hónapban megkezdődnek. A befejezés végső határideje 1994. június 30.

Német barokk orgonamuzsika

Magyar-német baráti társaság *november 4-én* (csütörtökön) este 6 órai kezdettel német barokk orgonamuzsikára várja az érdeklődőket Szolnokon a Belvárosi templomban. Az orgonamuzsika Cziglényi László orgonaművész előadásában szólal meg. Közreműködő vendégművészek Kornta és fúga, Pachelbel: B-moll prelúdium és fúga. A művészek tiszteletdíjukat a plébániatemplom restaurálására ajánlják fel. A belépőjegyek 100 forintos értékben a hangverseny napján a helyszínen 4 órától válthatók. Elővételben a színház szervező- és jegyirodájában az Ars-In-Kom Kft.-

Véradó napok

A megyében a következő helyen és időpontokban lesznek véradások: *Hétfőn* a szolnoki véradó állomáson 7—12 óráig a törökszentmiklósi Vegytek dolgozóit és a helyi város lakosságát, Mezőtúron a véradó állomáson 8—14 óráig nyílt napon a város önkéntes véradóit várják. *Kedden* Szászberken, az Akkumulátorgyár orvosi rendelőjében 8—11 óráig várják a gyár és a község véradóit. *Szerdán* Túrkevén, a Táncsics Klubban a VGV, a Május 1., a Cent/Cent és az Elegant véradóit várják 7—11 óráig véradásra. Tiszavárkonyban 9—12 óráig az Egészségházban lesz a község és az Öreg Szőlő önténtes véradóinak térítésmentes véradás. Szolnokon, a véradó állomáson 8—12 óráig várják a város véradóit, nyílt véradásra. *Csütörtökön* Kengyelen, az orvosi rendelőben 13—16 óráig lesz véradás. *Pénteken* Tiszasülyön az Idősek klubjában 13—17

Tájékoztató a földárverés előtt

A Szolnoki Földrendező Bizottság tájékoztatása szerint a rákóczifalvi Rákóczi Mgtsz szolnoki külterületi földjeit érintő földárverés *november 22-én 8 órakor* lesz, a Helyőrségi Művelődési Otthonban (Szolnok, Táncsics M. u.)

Az árverésre történő felkészülés érdekében a földrendező bizottság tagjai a városháza ügyfélszolgálati irodájában *mától* minden **hétfőn és szerdán 8—12 óra** között várják a földet vásárolni szándékozó kárpótlásra jogosultakat.

Textilfestmények

Martfűn a városi művelődési központban Detzky Júlia iparművész textilfestményeinek kiállítása nyílik *csütörtökön délután fél 3-kor*. A tárlatot megnyitja Gomola György költő. „Detzky Júlia belsőépítészként sokáig várak restaurálásán dolgozott. Festőművész, aki kitűnő grafikai képességgel olaj-, olajpasztell, akvarellképek alkotójaként szerepelt sok csoportos és egyéni kiállításon. Most iparművészként mutatja be batik technikával készült textilképeit. Ennek a műfajnak avatott mestere, évtizedek óta több nemzedék számára tanította ezt az örökifjú ázsiai textildíszítő technikát. Munkái lírai ihletésűek, a finom absztrakciótól a népművészeti gyökerekig, remek képek sora dicséri a művész sokoldalúságát" — írja róla Gomola György. A kiállítás november 4 és 18 között tekinthető meg Martfűn.

HÍRHARANG

KEDD: A Szolinfot irodatechnikai szakkiállítása és bemutatója Szolnokon a Technika Házában. Megnyitó a Tisza Szállóban (10 óra) — A Kereskedelmi Bank Rt. Profit befektetési jegy bemutatóját rendezi a Szapáry úti bankban (10 óra) — A METESZ megyei vezetősége testületi ülést tart Szolnokon a Technika Házában. Téma: a mérnök- és építészmérnöki tevékenységről, valamint az építészmérnöki és mérnöki kamarákról szóló törvénytervezet vitája (14 óra)

SZERDA: Szolnoki önkormányzati sajtótájékoztató (9 óra) — Tudományos ülés a címmel előadás a Hozam Klubban (16 óra) — Biogazdálkodási népfőiskola indult a TIT-székházban, Szolnokon (17 óra) — A HEATER Labor Tagvögel című vendégjátéka (alternatív színházi előadás) Szolnokon a VMK-ban (19 óra)

PÉNTEK: MIN-DENT Bt. fogászati szakkiállítása és előadása Szolnokon a Technika Házában, előadó dr. Bíróné Nagy Julianna (9 óra) — A Független Kisgazdapárt országos elnöke, parlamenti képviselő, a Világliga a Szabadságért és demokráciáért

Detre Villő építész /Körti/ 2) Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Veszthely. Építész: Gontos Csaba, Dobozi Miklós, Kalavány Lajos, Detre Villő, /Körti/

Magyar Építőművészet. 1964. 51, 42-old.

2

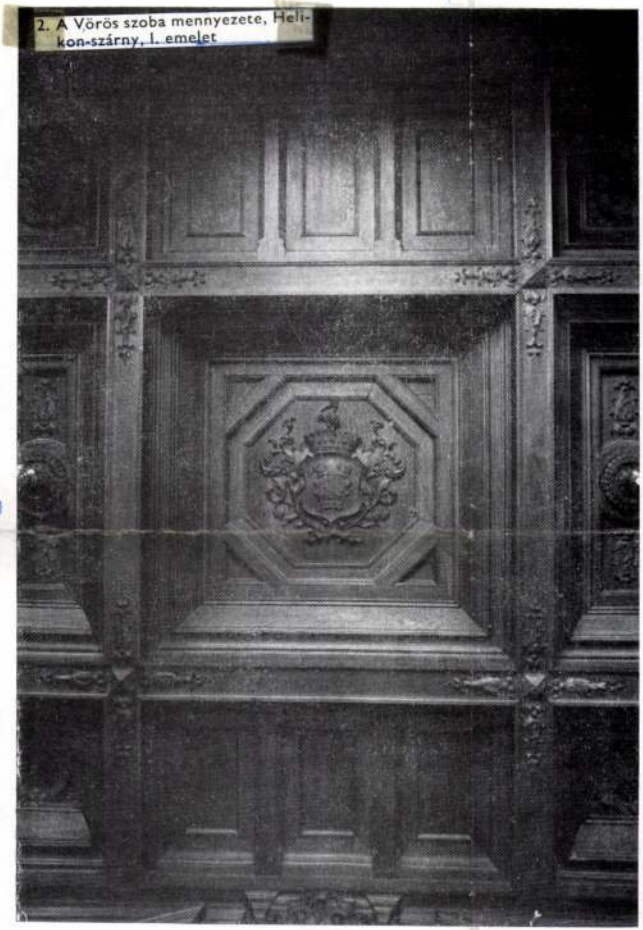

2. A Vörös szoba mennyezete, Helikon-szárny, I. emelet

1

szívódó ne
a pincefalak
a földszinti

A kastély
délre a kön
umként fun
működve s
a rossz —
a nem elég
eltakarítani
amely ma is
olvasóterm
mi közönsé
neiskola —
nélkülözhe
dugdostuk'
tér, se dís
továbbá a
tozatok vá
légfűtés csa
tult stukkó
tika nélkül
tesítettük.
amelyet
mennyezet
bepolcozva
hez idomu
át — néhai
ve. Ahol v
fafödém, sil
ban megme
eljárással:
— alátámas
— letakarít
zatot és
— erősítő
rabicrét
— elkészül
— alsó felü

Ezeket a
a szemlélő

Detre Villő

Az Iparművészeti Muzeumban rendezett „Ipari formák a lakásban" c.- kiállitást ismerteti Vadas József: "Design, négy fal között" cimmel. Elsőként Borz Kováts Sándor művészi világitótest terveit emliti meg, amelyek a művész saját műhelyében készültek. A porcelán- és majolika gyárakban foglalkoztatott igen tehetséges fiatal alkotók közül Horváth László, Szekeres Károly és Semsey Gabriella nevét sorolja fel, majd Tuza László neve következik, akinek fürdőszoba berendezését méltatja. Kiemeli Kelemen József polimobil nevü játékát és Nádas László, valamint Rubik Ernő kiváló müveit. A butortervező művészek között Király József és Detre Villő neve szerepel még.

Fenti c. kritikát lásd: Borz Kováts Sándor nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 24. XXI.évf. 39.sz. 12. lap.

Petre Vilő

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Miskarcon, jún – júl.

Detre Villő

Óvodai bútorok
(repr.)

2. téma: a gyermek világa.

Művészet, 1975. 5. 10. old.

egy műfajban, fontos tárgykörber
magasló eredményt értek el, mint a
késcsabai Háziipari Szövetkezet szó

Detre Villő

Zalaváry Lajos terve /Munkatársak: Csontos Csaba, Dobozi Miklós; belsőépitész: Detre Villő, szerkezettervező: Horváth Z. Kálmán/ az alábbi pályázaton 80.000 forintos dijat nyert.

Molnár Péter: a MTESZ Székház tervpályázata 1970. Magyar Építőművészet, 1970. 1.sz. 2-7. lap /Tervismertetés, képekkel/

Detre Villő

Zalaváry Lajos és munkatársai /Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Detre Villő és Horváth Z. Kálmán/ terve nyerte az egyik első díjat az új MTESZ székház tervpályázatán.

Jécsay Andor: Milyen lesz az új MTESZ székház?
Budapest, 1970. 12.sz. 27-29. l.

Debre Villó építész

Egyik terveröje a 80.000 ft-os díjat nyert pályaműnek

Gávdonyi Tenő: Kihirdettek az uj Technika Háza pályázat eredményét

Hapyat Nemzet 1970 VII. 7 8 old.

Detre Villő, építész (Közti) 1) Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Halgvány Lajos és Detre Villő (Közti).

1. a keszthelyi kastély kertjének főkapuja a, város felől. (repr.)
2. a kastély nyugati homlokzata a Helikon-tó felől. (repr.)
3. Keleti főhomlokzat. Főbejárat a helyreállított erkéllyel. (repr.)
1. Földszinti alaprajz (repr.)
2. Emeleti —"— (repr.)
3. a kastély ebédlőterme, ma koncertterem. (repr.)
4. a Helikon könyvtár az új klasszicizáló mennyezettel. (repr.)
5. az Orszlános kútház nyugat felől. (repr.)
6. az —"— kút részlete. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 38-39-40-41-44 - old.

Detre Villő, építész

a Belváros déli részének rendezése. Tervpályázat, 1985.

a pályaművek díjazása

a Bizottság 100-100.000 Ft-os IV. díjban részesítette – rangsorolás nélkül – a 3. bírálati sorszámú pályaművet; szerzői: Csontos Csaba, Locsmándi Gábor, Mezey András, Herczeg Lajos, Turi Judit, Detre Villő, Bodoky Péter, Egyházi Ferenc, Láng Tivadar és Killer István.

1. IV. díjas terv. | repr. | 1. IV. díjas terv

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 16-18-old.

DETRE Villő építész

Xbl-díj 1993

ÖRÖK TÁRGYAK

D O X A Ó R A

Gyerekkoromban gyakran hallottam a mondást: „Pontos, mint egy svájci óra", és – bár maga a mondás igazán sosem tetszett – a svájci és óra szavak alaposan összeragadtak a fejemben. És valóban: svájci órát adtak a vasutasnak jó munkája elismeréséül, svájci órát vett a férj a feleségnek (és fordítva) a házassági évfordulóra, és a jól sikerült érettségiért is ez volt a jutalom.

És a legsvájcibb svájci óra a Doxa. Talán ez a márka volt a legelterjedtebb, talán könnyebb volt megjegyezni a nevét, mint mondjuk a Cornavint vagy Cicerót. Lényegtelen. A Doxa élt és virult (és mérte az időt) hosszú-hosszú éveken keresztül, míg föl nem nőtt a kvarcórák agresszív nemzedéke. Azóta a „virul" szót már nem használnám, viszont az „él"-t feltétlenül. Mivel évek óta nem hordok órát, egyrészt minden pesti közórát megismertem, másrészt oda-odapillantok embertársaim csuklójára, hogy megtudjam, késésben vagyok-e már vagy nem. És azokon a csuklókon néha-néha feltűnik még a Doxa. Amibe nem kell elem. Amit reggel fürdőszobába botorkálás közben húz föl proletár és értelmiségi, hogy tájékozódjon az idő végtelen térségein. Számítógépes-precíziós-tökéletes-halálbiztos korunkban meglepő lehet, hogy a Doxa pontossága azt jelenti, naponta nem késik vagy siet egy-két percnél többet (bár még öt perc sem katasztrófa). Ne horkanjunk föl. Ez az óra még egy nagyvonalúbb kor terméke.

Ha régi tárgyakkal zsúfolt, régi szagú lakásban járok, még ma is ugyanazt a borzongást érzem, mint mikor (ha jó voltam) nagybátyám elővette a szekrény aljából a dobozt, és az óraüvegek, felhúzók és egyéb alkatrészek közül előhúzta a nekem szánt öreg ketyegőst. (Mert ezek az órák tényleg azt mondták, hogy tik és tak, s ez nemcsak afféle kisiskolás-csalogató baromság volt, mint ma, amikor az órák bibbiptől világslágereken át az amerikai himnuszig mindent mondanak, csak azt nem, hogy tik meg tak.)

Egy napon Laca barátom egy Doxa órát kapott (pár napra rá én is – lám, a sors), és elvitte az óráshoz, hogy vegyen hozzá szíjat (nem, nem javíttatni), és az órás megmutatta neki, hogy a hátlapon lévő sok szám közül az első kettő a gyártási évre utal. Csak annyit akartam ezzel mondani, hogy higgyétek el, barátaim, nagyszerű érzés visszafordítani az időt és látni óránk hátlapján egy több mint harminc évvel ezelőtti évszámot. Nyilván nem véletlen, hogy akkoriban még büszkén ráírták a tárgyakra a gyártás évét. Mert az a kor nemcsak nagyvonalú volt, hanem öntelt is; hosszú távra gondolkodott. Talán hittek valami olyasmiben, hogy a tartós fogyasztási cikkeknek tartósnak kell lenniük, akár az erényeknek.

...Mindegy. Megyek és fölhúzom, nehogy lejárjon, mert akkor elfogy – eltűnik – az idő, és eredhetünk a nyomába.

k. k. t.

Miltényi Miklós grafikája

A PESTI PRESSZÓK

Újpesti

Dimenzióit, színét, ízét, szagát vesztett újpesti főutca. Asztalosok, tímárok, lakatosok, esztergályosok, fuvarosok egykori promenádja. Éles bárddal hasította ketté az előző évtizedek várostervezési őrülete. A mozi mellett valahogy ottmaradt a vakolathullajtó, középosztálybeli épületben e rejtekhely. Hátul már durván ágaskodnak, tolakodnának a toronyházak, fölfalni a kertecskéket, a maradék földszinteket. A zongorista néni az utóbbi időben eltűnt, futamai beleszáradtak a töppedt islerekbe. Tölti a vendég a vodkát a tonikba, rumot a kólába, sört a pocakba. Kedvetlenül langyos a téli hidegben a kávé, fehérre festi a szerelmesek pirulását a fénycső, de mosolyog a felszolgáló. Egyre kevesebb szó esik a nyári Tungsram-strandélményekről, halkul a gumimatracból sziszegve kiáramló levegő suhogása, szárad a bikini. Bőrgyárszagú vendégek jönnek ide – mondja egy vendég lelkesen –, ez már nem a belváros – záródik a gondolat alkonyba szürkülően.

Bodor Ferenc

Fotó: Frankl Aljona

SNOBLESSE

heti sznobkalauz

Főmottó: „...sznob az az ember, aki tudatosan foglalkozik a kultúrával."

Almottó: „Szabó Belső: Az elsodort falu. Budapest 1990. A magyaar káosz. Budapest 1991. Életeim. I–II. Bukarest, 1982."
(Részlet egy bölcsészkari tételés szakirodalom-jegyzékből)

Felvételi a reklámgyárba. MRTV. A feladat: rögtönzés teára. „Olyan Üvöltő szelek kísértetérzés, bekúszik Chopin, kezében klaviatúra és gőzölgő csésze." A szerkesztő hunyorogva bólint. Alföldi Gülbaba krumpli. „Burgonyafejű, csírázó gésa, tánc: lassú csámpás." Megbuktam. Álmomba hunyorgatós szerkesztő tolakszik: Rögtönözzön! Kutyaszalámi... kalauzpizsama... bütyökpakolás...

Vizionálok. Nagybudapesti reklám-totál. A totál reklám! A műsoron L. Š.: *Gyere, babám, lobbants lángra* című operettje. Vallomásduett. Az amerikás Tenorrú sujtásos atillában cserkészi be a mázas ráncú, svejfolt Szub Rität: „Te *pihe-puha lágyság, te bársonyos tisztaság, tartalomhoz a forma, igazi magyar íz... semmi más..."* Kérdőjel, Szub Ritának nyúlós arca. Tenorrú helyesbít: *„Mindennap új varázslat! A teljesítmény diadala, hátha elkerül a nátha!"* Majd bizalmas közelből: *„Elmében az élet! Vedd könnyen, mintha rá(d)öntötték volna!"* Ám Szub Rita ellenáll, lesütött pillával így: *„Félek, szájára vesz az egész világ."*

Rekl Amál

Szindbád mozi
Január 15. (péntek)
Filmvilág-klub (1.)

17.30 Roberto Rossellini: Németország, nulla év (egyszeri nyilvános vetítési joggal!!!)

19.00 Jean-Luc Godard: Németország, kilenc (új) nulla (premier!!!)
Klub: Mihancsik Zsófia beszélgetőpartnerei: Bikácsy Gergely filmesztéta, Kovács András Bálint filmtörténész, Gerő András történész.

Vendégünk: a Nappali Ház című irodalmi és művészeti szemle, *Berlini átmenetek* című tematikus számának szerzőivel.

PÉNTEK

Január 15.

16.00 Blue Box – Bacsó Péter: A tanú

17.00 Lengyel Kultúra – *Lengyelország a jogállam felé vezető úton*; az est vendége prof. Ewa Letowska, az alkotmányos jog szakértője, aki 1987-től 1991-ig elsőként látta el az állampolgári jogok szóvivőjének tisztét.

17.00 Művész – Kaszim Tarek: Mozizene – Iván Lendül; Fazakas Péter: Lányok egy másik történetből

18.00 Szentendre, Duna-parti Művelődési Ház – **Truffaut**: Jules és Jim

18.00 Blue Box – Bódy Gábor: Amerikai anzix

18.00 Hunnia – Tímár Péter: Egészséges erotika

18.30 Arany János Színház – Holló Színház: Az ember, akinek magnó van az orrában

19.00 Debrecen, Csokonai Színház – *Csehov:* Sirály, rendezte: **Bálint István**

19.00 Francia Intézet – Gérard Oury: A kis kiruccanás (film)

19.00 Lágymányosi Közösségi Ház – Zsarátnok táncház

Szakszervezetek
Fővárosi Művelődési Háza
1119 Budapest, Fehérvári út 47.
Telefon: 181-1360
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása 1993. január 15-től 30-ig
10–19 óráig Megnyitó:
1993. január 15-én 16 órakor

19.00 Komédium – Edward Albee: Mese az állatkertből, rendezte: **Taub János**

19.00 Merlin – Shakespeare: A két veronai nemes

19.30 Club 11 (XI., Ulászló u. 40.) – Public Ice

19.30 Zeneakadémia – A Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje, vezényel Antal Mátyás, közreműködik Martin Haselböck (Ausztria) orgona és a Magyar Állami Énekkar. Műsoron **Haydn, Guilmant, Franck** művei

19.30 A Városháza Díszterme (V., Városház u. 11.) – *Fellegi Ádám* zongoraestje, közreműködik: Hajdú Ildikó (hegedű) és Déri György (gordonka); *Csajkovszkij:* a-moll trió, *Muszorgszkij:* Egy kiállítás képei

20.00 R. S. 9. Színház – Weöres Sándor: Bolond Istók, rendezte: Lábán Katalin

20.00 Kolibri Pince (VI., Andrássy út 77.) – **Ady**-est; Novák János műsora

20.00 Közgáz Jazz Klub (Kinizsi u. 2–6.) – **Dresch Mihály együttese minden pénteken este 8-tól**

20.00 Egyetemi Színpad – **Capella con Durezza**; osztrák jazzest

20.00 Szentendre, Barlang – *Kispál és a Borz*

20.00 I. Művelődési Ház – Baló Quartet

20.00 Tam-Tam Klub (XIII., Csanádi u. 19.) „Józan beszélgetés fe Lugossy Lacával"

21.00 Szent Kristóf Jazz Galéria – Tomsits Kvartett

21.00 Fekete Lyuk – Intense Agonizing

22.00 Hold – Vidámpark

23.00 Tilos az Á – **ef Zámbó H. D. B.** „Vízbemártott lángfallosz" Fuchsias Fall „hajnövesztő"

SZOMBAT

Január 16.

16.00 Blue Box – Forman: Tűz van, babám

17.00 Művész – Kaszim Tarek: Mozizene – Iván Lendül; Fazakas Péter: Lányok egy másik történetből

19.00 Merlin – Fassbinder: Petra von Kant keserű könnyei; rendezte: Jordán Tamás

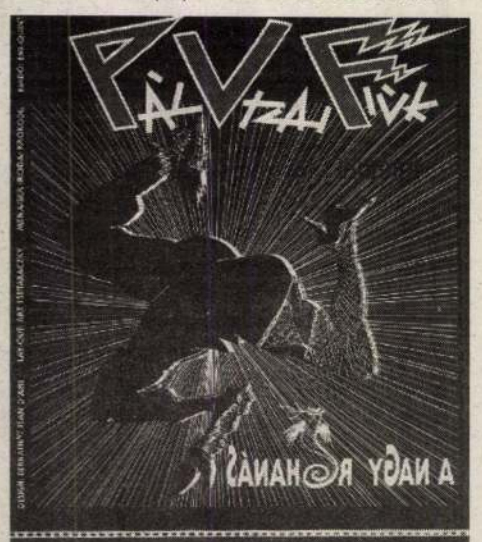

Pál Utcai Fiúk-koncertek
Január 16. szombat – Budapest, 19.00, Népstadion-körcsarnok
Január 19. kedd – Sátoraljaújhely, 19.00, Művelődési Ház
Január 20. szerda – Nyíregyháza, 19.00, Váci Mihály Művelődési Központ
Január 21. csütörtök – Eger, 19.00, Ifjúsági Ház.

19.00 Egyetemi Színpad – *Art Swing és Fortinbrass* együttesek koncertje

20.00 R. S. 9. Színház – Weöres Sándor: Bolond Istók

20.00 Szentendre, Barlang – Beforman

20.00 I. ker. Művelődési Ház (Bem rakpart 6.) – Török Ádám és a RABB

20.00 Egyetemi Színpad – László Attila: Kvartet

21.00 Fekete Lyuk – A. M. D.

22.00 Hold – ef Zámbó H. D. B. Szentendrei gitárzenekar

23.00 Tilos az Á – **Barbaro**, „Fény a tanyán"

23.0 TV 2 – Rockklasszikusok. **The Rolling Stones** – Definitive Story II/1.

1993. január 15–16–17.
XXI. Kelet-magyarországi Tájegységi Film- és Videószemle
A szemle megnyitója: január 15-én pénteken 18 órakor.
Eredményhirdetés, díjkiosztás: január 17-én 11 órakor.
Díjnyertes filmek vetítése: 1993. január 17-én vasárnap 11.30 óra.
A szemle időpontjában lesz a tájegységi filmesek tanácskozása is.

VASÁRNAP

Január 17.

15.00 Szeged, Kamaraszínház – Wesker: A konyha; rendezte: Lukáts Andor

17.00 Marczibányi Téri Művelődési Ház – **Hóra** izraeli néptáncház

17.00 Művész – Kaszim Tarek: Mozizene – Iván Lendül; Fazakas Péter: Lányok egy másik történetből

17.30 Belvárosi Főplébániatemplom – Bach összes kantátája; ingyenes koncertsorozat, *Meine Senfzer, meine Tränen*

18.00 Blue Box – Antonioni: Zabriskie Point

19.00 Merlin – Fassbinder: Petra von Kant keserű könnyei; rendezte: Jordán Tamás

19.30 Zeneakadémia – **Ránki Dezső** zongorahangversenye. Műsoron: *Haydn:* c-moll szonátá, *Schubert*: c-moll szonáta, *Beethoven:* c-moll szonáta

20.00 Egyetemi Színpad – **Pangea Klub**: Gadó Gábor-koncert

21.05 TV 1 – Ferreri: A hárem

22.55 TV 1 – Ezredvégi beszélgetések: **Lengyel László politológussal.** „Megint létrehoznak egy újfajta, sokpólusú világot, ahol új és legalább ennyire könyörtelen békéket fognak kötni győztesekkel és vesztesekkel. Ezzel egyébként elhintik egy véleményem szerint nagyon veszedelmes, tíz-húsz év múlva bekövetkező kataklizmának a lehetőségét." Szerkesztő: Tillmann J. A., rendező: Monory M. András, producer: Kopper Judit

23.15 TV 2 – Rockklasszikusok. **The Rolling Stones** – Definitive Story II/2.

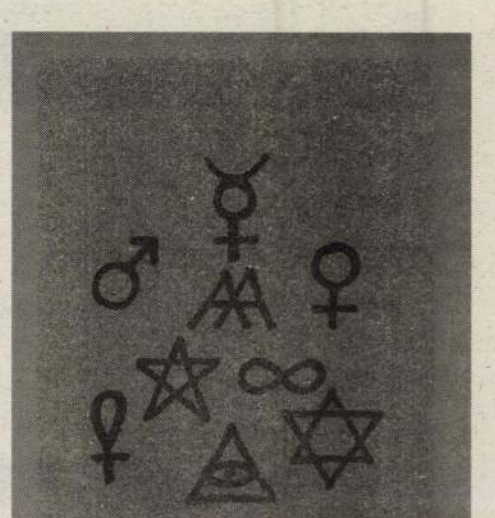

Tisztelettel meghívjuk
Detreházy Rudolf
Harc a sötétség ellen
című kiállítására,
melynek megnyitására
1993. január 16-án szombaton
déli 12 órakor szeretettel várjuk.
Szentendre, AKTIV ART Galéria,
Pátriárka u. 7.
Nyitva: 1993. január 16-tól 31-ig.

Detrekő Porsonym

vár som

A) Werdenstetter Szilárd 1872.

1) Alaprajz $9\frac{1}{2}^{II} = 3^{öl}$

2) távlatikép

3) a belső udvarról

Könyöki 1880

4) alaprajz $2^{cm} = 10^{m}$

vele egy nyugati oldal

5) délkeleti oldal tallrajz

és és akkelet "

B Templomsom

1) alaprajz és távlati vázlat

Werdenstetter Sz. 1872

I. Tábla.

5.

6.

Detrekő vára

Dőre T. vadar
eredeti felvétele

Repr.

Szabó Károly:
Kun László 1272—
1290. M. Tört. Élet.
Bp. 1886. 17. l.

Garmond 16. -4

formáit és egykori festői diszit
valójni leg
ciszterciták közvetitette kora g
gosan ~~xxxxxx~~ éreztető stilusa é
~~xxx~~ a boltozatok zárókövein visz
at apsziszok külső diszitését k
elemekkel telitett müvészetét i

Detrekő vára

képe repr.

Deák Farkas:

Forgách Zsuzsanna

M. Tört. Élet. Bp.

1885. 52. l.

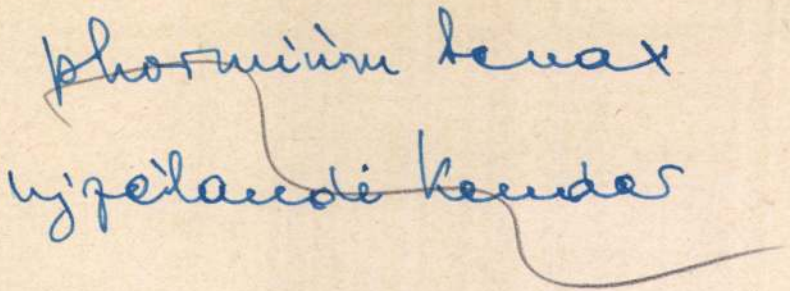

Folyószám	elküldés előtt a katonai szerv, polgári szerv vagy magánüzem	
	Név	az egyéni értesítő lap folyószáma
1.	2.	3.

zék

népmozgalmi nyilvántartónak megküldött lapokról.

ö l t i			
szaküldés előtt a városi, budapesti kerületi népmozgalmi nyilvántartó			
yéni értesítő lap		a csatolt honvédelmi munkajegy száma	Megjegyzés
ssza-ldve ikor	megküldve lakásváltozás miatt mely népmozgalmi nyilvántartónak		
5.	6.	7.	8.

Detrekő vára

(Plavecký hrad)

Pozsony vm.

képekkel.

Janota II

281 – 284. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁ

TÁRGY

EGYÉB ADAT

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Detrekővára

Házi Jenő.

Detrekővára
a középkorban.

Bpp. 1917

Jd.

Hol találtam: Kamara erdő

*192*9 V 9-én

Detrekóvára

(Plavecké Podhradie

Pezsony m.)

l.

Ger-MRE 126-l.

1912.

ius 9-én.

löp,

iltan és kerek medaillonban van áb-
ő előrefésülte, szemöldöke dús, ba-
leberetvált. Öltözete: ing lehaj-
korra kötött nyakkendő, magas mel-
irata:
LÖP 1818-1865
ról: BERÁN

rmű, sima karimával és háttérrel,
t. sz. 1337. -- Vétetett 1912 junius
1267-912). -- Kifizettetett 1912
ott 1912 julius 8-án (1445-912).

251-912
t. 8328.
912-1.

218

1854

Detrekővár-aljai

kastély

l.

Jedlicska II.

49. l.

május.24.

A 4 boltcikkelyben 4 ószövetsé
ben Krisztusnak a Biblia szerinti ősei
jelenet 4 sarkában ülnek ezek az
nete és a kiugró párkányon helyezett
ezek az ifjuk kiknek az alakjában a s
Mindegyik más és más tartásban van ábr
leggazdagabb változatosságot adják a
forma alkotó képzeletének. Közöttük lo
medaillonok vannak. Krisztus ősei ósz
Aránylag nyugodtabbak a boltcikkelyek
Családi genre képekké alakitja át eze
boltcikkelyekben levő ősökét M.A.- E
és bensőséges hangulati kifejezése. m
és drámaian és nagy mozdulatokkal fo
vészettörténetileg is szent teremben
reppel biró kápolnában az öreg M.A.
az utolsó itélet ábrázolásátm mellye

⟨Detrekő vára
a középkorban⟩

Házy E.: ⟨ ⟩ 8-r
72 l. Bp. 1917

Gent (1916)

nister 1913. október 8-án 135113. sz. a.
niszter urhoz intézett átiratának

s Syndicats d initiative du Sud-
f. évi 51.429 és 65.988/III. szám
tai kapcsolatában van szerencsém
tteljesen közölni, hogy a kérdések
k érintik e minisztérium ügykörét.
letően válaszom a következő:
sport számbavehetően csak leg-

DETRICH GYULA, orgonaépitő

Kempf Kemenes Sándor, szombathelyi orgonaépitőmester élete végén betegeskedett. Utolsó éveiben üzeme sógora Detrich Gyula nevén működött. Kempf Kemenes Sándor 1933 ban halt meg 53 éves korában. 591.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Evkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ----Szombathely, 1964

M.D.K.

Destek Ferenc építész

A Hévíz-gyógyfürdő tervpályázaton 7ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Pogány István-Sajó Ildikó-
Király Sándor-Kincsi István-
Gémes László

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.l.

M.D.K.

Destek Endre épitész

részt vett a pályázaton / rangsorlás nélkül dijazva/

Társtervezö: Virág Csaba, Pázmándy Margit

repr.

Szanyi József: Budai Vármegyed lakóház terv-pályázata

Magyar Nemzet 1965. /1. 2-12. 1.

Desztek Endre építész M.D.K.

Részt vett a Disz tér 8. sz. foghij telek beépítési tervpályázatán répr.

Társtervező: Virágh Csaba, Pázmándy Margit

Modern lakóházak épülnek a Várban

Magyar Nemzet 1963. október 2. 3.l.

MÓD.K.

DESTEK

Destek Endre

A Véradó állomás tervpályázaton megvétel

Társtervező : Virág Csaba- Pázmándi Margit-
Sédi Gyula

Magyar Épitőművészet 1963/6.-8.1.

M.D.K.

Destek Endre épitész

A Héviz-tófürdő tervpályázaton 20ooo Ft-os III. dij.

Társtervező: Kincsi István, Liebhauser József, Pogány István Szlávik Tibor, Gémes László

Magyar Épitőművészet 1966/2. 2-5.1.

Destek Endre M.D.K.

18.000 forinttal jutalmazott második díjas pályamű

Társtervezők: Kincsi István, Pogány István, Csorba Emánuel.

A strandfürdő tervpályázat eredménye
Magyar Nemzet 1961. november 18. 6.l.

M. D. U.

DESTEK Endre építész

megvételt nyert terve (Repr.)

Társtervező: Kincsi István, Kabó Iván

Hegedűs Béla: 350 személyes filmszín-
ház tervpályázata

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 33. l.

M. D. V.

DESTEK Endre építész

Filmszínház (megvétel)

Tervező: Kincsi J., Szabó J.

Terapályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

Dessöffy Ferenc

M.D.k.

Rajz az edelényi kastélyról

a kastély birtokosa

Műemlékvédelem, 1965/3. 139. l.

Dessler/Dresszler/ Károly, keramikus

Vanke Ferenc veje is részt vett apósának bakonybéli kerámiagyári vállakozásában. 182.o.

Mihalik Sándor: A pápai kőedény és porcelán kisérlete 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Dessler/Dresszler/Károly, porcelánfestő

1840, nov.25.-én szül. Thüringiában Schwarzburg-Rudolfstagti ném.bir.hercegségben. "Porcellán festő a pápai gyárban". Nőül veszi Vanke Johannát, Vanke Ferenc "porcellángyáros leányát. 182.o.

Mihalik Mihalik Sándor: Pápai kőedénymázak kőedény- és porcelán kísérletek. 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmív. Alap Kiadóváll. Bp

Desszler Károly, porcellánfestő a pápai gyárban

A porcellángyártásban szerepet játszott Pápán. 1840-ben kötött háasságának két tanúja Falheimer Károly "porcellán gyárnok és Rikoti Károly könyvelő, a "porcellán igazgató is. 183.o.

Mihalik Sándor: Pápai kőedény és porcelán kísérletek 169.o.

Folia Archaeologica, V. 196[illegible]. Magyar Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat

		Kikiáltási ár pengőben
2519.	GYERTYATARTÓ. Aranyozott bronz, sárkány alakban. Egy pár	10.—
2520.	ÁLLÓ ÓRA. Aranyozott bronz, klasszikus pásztoralakokkal. Empire stílus. XIX. század . .	50.—
2521.	DISZKARD. Aranyozott bronzmarkolattal, bársonnyal bevont hüvelyén díszes bronzveret	15.—
2522.	A KLAPKA-KOMÁROMY-FÉLE SZILÉZIÁBAN SZERVEZETT MAGYAR FELKELÉS SZÁMÁRA KOSSUTH LAJOS ALÁIRÁSÁVAL 1866. JUL. 1.-ÉN KIBOCSÁTANI SZÁNDÉKOZOTT, DE SOHA FORGALOMBA NEM KERÜLT KINCSTÁRI JEGYEK KLISÉI. — 4 drb. és pedig 2 elő- és hátlap és 10 garasos és az 1 forintos két oldalú. Hozzá a Klapka-légió vezérkarának csoportképéről készült autipikus-klisé	250.—

Ádulás nagyma

Desseöné Frankovszky
Adrienne

l. Frankovszky A.

Dessewffy Valéria gr.

mükedvelő rajzolő

lásd

Windischgrätz Lajos-

ne hercegné alatt

ár egy földszinti vagy erkély-
50%-os árkedvezmény mellett

rsjátékokban, a melyeken művé-
tárgyakat sorsolunk ki;
atja az egyesület által rende-
sásokat, kiállításokat stb.
dvezményben részesül az egye-
cziója részére beszerzett vetítő-
csöndijánál.
észetet népszerűsítő egyletünk
kérjük a magyar közművelődés
t, hogy egyesületünkbe belépni
erkesztőségnek, akár *Preszler*
eti hely. pénztárosnak (Buda-
sz.) bejelenteni sziveskedjenek.

Az Uránia-Egyesület elnöksége.

m nyomda r. t.

MDK

Dessewffy Ottó

Erdei ut, of.

N.Szal.kiáll. 1927. jun. 9. 1.

Dessewffy Dénes
genfi óragyáros

lásd

Hadtört. Közl.
1940. 87 – 123. l.

Dessewffy Dénes gróf.
(szül. 1828. márc. 9 Zsolcán
+ 1898. febr. 5. Bjest.

Pallas Lex. XVII. 363. l.
V. k. 236. l.

XXXV

Dessewffy és Társa
genfi órás 1840

l.

Almásy-Teleki IV. 1940

614. n.

lásd

Eble Gabor: A cserneki és tarkeöi Dessewffy-család. Bp. 1903.

Dessewffy és Társa

868. ZSEBÓRA. Arany, mindkét fedelén zománcozott címerrel. XIX. század közepe. Dessewffy és Társa, Genf . . . . . 120.—

Ugyanitt még a 870, és 871. sz. arany féri és ezüst zsebórák fentiek gyáraból

Árverési Közlöny

1939. jan. 1. rendk. sz

Ernst Museum anyagának aukciója

A jubiláris aukció anyagának megszerzésében Rados Ernő műkereskedő segédkezett.

Dessewffy és tarsa Genf.

Örás.

1.

Va Hő Ernst gyűjt

110. l.

2 helyen

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Dessewffyci tarsa

Genf.

oraz XIX. sz.

Europe

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

60 l.

Dessewffy Dénes

l.

Lykanomeromantika
17. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V., Visegrádi-u. 36. IV. em. 1.

Dessewffy Ilona

festő

Erd. 1928

A Nemzeti Salon

1927. évi nagy tavaszi

kiállításán: Fel-

szálló köd, vízf. /

Vihar, vízf.

Egyéb semmi!

MDK

Dessewffy Ilona

Felszálló köd, vf.

Vihar, vf.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 9. l.

D Dessewffy József gr
arcképe

Divald Akad. palotája

55. l.

6. **Gróf Dessewffy József** ig. és t. tag, író és államférfiú (*1771 †1843). Mellkép, ülő alak prémes szegélyű zsinóros mentében, balkezével zöld karosszék támlájához támaszkodik. Háttere ferdén leomló vörös kárpit.

Festője ismeretlen

tonici del suo passato.
principio del secolo XIX ed ancora
ci sia di guida nel seguire il recente

annate magre, ci ricordano epoche di
epoche di slancio, di vera e di finta
za e di esagerata speculazione. Ed al
, delle aspirazioni dei suoi architetti,

le sue costruzioni la storia di Buda-

evare dalle nuove costruzioni della

on siano stati un'epoca di naturale
vo organicamente unita al passato,
a un profondo baratro dove eravamo
iale, l'epoca dello svegliarsi da un
li un'aspra lotta contro un complesso

palazzi superbi e monumentali, ma
ubbliche e ancora di più, asili per le

uelle dei periodi artistici più brillanti
e modeste, ma viceversa portano

haladók címen új politikai pártot alapított s Kossuth és a Pesti Hirlap hatásának ellensúlyozására a *Világ* c. lapot indította meg, melynek politikai cikkeit mind őmaga írta s *X. Y. Z. könyv* cím alatt külön is kiadta. Szerkesztette a *Budapesti Hiradó* lapot s tagja volt a büntetőtörvénykönyv szerkesztőbizottságának. Ő írta (s öccsei: Emil és Marcel is aláírták) az atyjuk védelmére kiadott *Néhány szó a közönséghez a Hitel, Taglalat és Világ ügyében* (Kassa, 1832) c. munkát. Irásait először öccse, Emil adta ki: Aus den Papieren des Grafen Aurel Dessewffy (1843). *Önéletrajzi jegyzeteit*, melyek 1808 július 27-től 1841-ig terjednek és *Összes Művei*-t Ferenczy József rendezte sajtó alá (1887). TAKÁTS GY.

Dessewffy *Aurél gróf*, közgazda és politikus, *D. Emil* fia, szül. 1846 jan. 16-án Pesten, megh. 1928 márc. 28-án. 1874—83-ig a képviselőház tagja s az agrárérdekek egyik első szószólója volt. 1887-től a Földhitelintézet igazgató-elnöke, 1891—1908-ig az Orsz. M. Gazdasági Egyesület elnöke, 1906—10-ig a főrendiház elnöke volt. 1916-ban az országbírói méltóságot és az aranygyapjas rendet kapta. BALLA M.

Dessewffy *Emil gróf*, államférfi és közgazdász, D. József harmadik fia, szül. 1814 febr. 24-én Eperjesen, megh. 1866 jan. 10-én Pozsonyban. Külföldi utazásai közben főképpen politikai és közgazdasági téren szerzett tapasztalatokat. A gyakorlati politikai életben 1844 óta vett tevékeny részt. Aurél bátyja halála után átvette a konzervatívok lapjának, a *Budapesti Hiradó*-nak a szerkesztését. Sürgette az úrbéri terhek eltörlését s a nemesek megadóztatását. Ezekben az ügyekben közzétett cikksorozatait *Alföldi levelek* címen könyvalakban is kiadta (1839—40). A szabadságharc alatt teljesen visszavonult, de 1850-ben 23 politikai barátjával együtt *Emlékiratban* kérte — bár sikertelenül — az uralkodót az 1847-iki alkotmány helyreállítására. 1857-ben részt vett az *Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület* újjászervezésében s a *Földhitelintézet* megalapításában. Az újraéledt akadémia 1855-ben elnökévé választotta. Közadakozásból sikerült az Akadémia palotáját fölépíttetnie. Bécsből lehozatta az Esterházy-képtárat s a Nemzeti Múzeumban helyeztette el. Az ő tervezete alapján készítették az Októberi diplomát. 1861-ben a felirati pártnak volt a híve s ő fogalmazta a feliratra a kir. választ. A kiegyezés létrejöttét már nem érte meg. Főbb művei: *Parlagi eszmék* (1843); *A magyar vám- és kereskedési ügy* (1847); *Fizessünk, amennyit elbírunk becsülettel, magunk magunkért* (1847); *A fenforgó ausztriai kérdésekről* (1856, magyarul és németül); *Az Akadémia és nemzetiségünk feladatai* (1865). TAKÁTS GY.

Dessewffy *József gróf*, D. Aurél, Marcel és Emil atyja, államférfi és író, szül. 1771 febr. 13-án Krizsánban (Sáros vm.), megh. 1843 máj. 1-én Pesten. Jelen volt az 1790—91-iki nevezetes országgyűlésen, majd hosszabb utazást tett Olaszországban, 1795-ben pedig mint a nemesi fölkelő sereg kapitánya részt vett a francia háborúban. 1802-től fogva mint vármegyei követ az országgyűléseken nagy tekintélye volt. Közben az irodalom terén is működött. Nagy feltűnést keltett 1830-ban a Széchenyivel *A Hitel című munka taglalata* következtében támadt polémiájával. A reformok szükségességét elismerte, de a Hitel eszméit felforgatóknak tartotta. *A Felsőmagyarországi Minerva* is jórészt neki köszönhette létrejöttét. *Összes Munkáit* (I—III. köt. 1887—88) *Ferenczy József* rendezte sajtó alá, ugyanő írta meg külön életrajzát is (1897). TAKÁTS GY.

Dessewffy *Miklós (Cserneki* és *Tarkeői) gróf*, jeles magyar érmész, szül. 1854 jún. 5-én Oroson (Szabolcs vm.), megh. 1918 okt. 16-án Budapesten. Évtizedeken át főleg antik görög érmeket gyüjtött, majd *Gohl Ödön* ösztönzésére az egész barbárvilág érmészetére kiterjedő nagy barbárpénzgyüjtemény megalkotására határozta el magát. Tizenegy év alatt világhírű barbár éremgyüjteményt sikerült összegyüjteni; kiadta barbárpénzgyüjteménye képes *Atlaszát* (1910—1915) négy részben. A Magyar Numizmatikai Társulat tiszt. elnökévé választotta. PALÓCZI E.

Dessoir (ejtsd: *deszoàr) Ludwig*, német színész, szül. 1810 dec. 15-én Posenban, megh. 1874 dec. 30-án Berlinben, Laube fedezte föl. Nálunk Budapesten is sikerrel lépett föl. A jellemek mély és következetes elgondolásával meg előadásának nagy benső erejével hatott. KOSZÓ J.

Dessoir *Max*, német filozófus és esztétikus, szül. 1867 febr. 8-án Berlinben s 1897 óta a berlini egyetem tanára. A *Zeitschrift für Aesthetik u. allgemeine Kunstwissenschaft* szerkesztője. Az esztétikában az objektivizmus képviselője s az ú. n. általános művészettudomány megalapítója. Főműve itt az *Aesthetik u. allgemeine Kunstwissenschaft* (1906, 2. kiad. 1923). A pszichológiában különösen a tudattalan és okkult jelenségek érdeklik. Művei: *Das Doppel-Ich* (1890, 3. kiad. 1925); *Vom Jenseits der Seele* (1917, 5. kiad. 1921; *Abriss einer Geschichte der Psychologie* (1911). NAGY J.

Destinn *(Kittl) Emmy*, operaénekesnő, szül. 1878-ban Prágában, megh. 1930-ban. Berlinben lépett először színpadra, majd Bayreuthban, Párisban és Londonban is énekelt. Tagja

Gutenberg Lex. IX. k.

Desperados, spanyol szó, annyi, mint kétségbeesettek. Igy szokták nevezni a szélsőradikális politikai pártok tagjait. BALLA M.

Despériers (ejtsd: *deperié*) *Bonaventure*, francia író, szül. 1500 körül, öngyilkos lett 1544-ben. Valois Margit titkára, bibliafordító és költő. *Cymbalum mundi* c. szatirikus művét 1537-ben a törvényszék semmisítette meg. Elbeszélésgyüjteménye: *Les nouvelles récréations et joyeux devis* (1558). HANKISS J.

Desprès (ejtsd: *dëprê*) *Suzanne*, francia színésznő, szül. 1875-ben Verdunben. A Comédie-Française, majd a Théâtre de l'Oeuvre tagja. A század első évtizedében nagy sikereket aratott Franciaországon kívül is klasszikus tragédiákban és modern drámákban. HANKISS J.

Desquamatio, a. m. *hámlás* (l. o.).

Dessau, a német birodalomhoz tartozó Anhalt szabad állam fővárosa, a Mulde mellett, (1925) 72.375 lak. Sok szép épülete közül kitűnnek: 75 m magas tornyú városháza, az egykori hercegi paloták, a XVI. századból való vártemploma stb. A régebbi városrészek a vár körül, az újabbak attól É-ra és ÉNy-ra, míg az ipartelepek a Ny-i oldalra telepedtek. Igen fejlett iparát a gép, vagón, repülőgép (Junkers-művek), papír, cukor, kémiai anyagok gyártása jellemzi. Forgalmát az Elbe mellett Wallwitzhafen kikötője támogatja. Környékét sok szép park és kastély díszíti. A várost 1150-ben bevándorolt flamandok alapították, 1603-tól az anhalt-dessaui hercegek székhelye volt. KÉZ A.

Dessewffy-család (*Cserneki* és *Tarkeői gróf* és *nemes*). Figyelmen kívül hagyva a mondai hagyományokat, oklevelesen megállapítható, hogy a család első ismert őse *Dezyszló*, ki a tatárok elleni harcokban jobb kezét elvesztette és a reá bízott ország zászlaját megmentette. Unokáit az oklevelek Cserneki néven említik. A család névadó őse *Dezső* (1431—1439), kinek két fia *István* és *Miklós* már a Dessewffy nevet használják. István unokái közül négy a haremezőn esett el, *János* pozsegai főispán, kamarás, kir. főajtónálló és máltai lovag volt. A mohácsi vész után Dráván túli birtokait elvesztette és 1556-ban I. Ferdinánd király neki és testvéreinek Tarkő várát adományozta s ekkor került a család a Felvidékre. 1525-ben *D. János* és testvérei II. Lajostól címerbővítést és pallosjogot kaptak. 1695 febr. 20-án Szirmay István és örökbe fogadott fia, *D. Tamás* (a gróf Szirmay-család őse) báróságot kapnak. 1763. szept. 20-án *D. Henrik* és fiai báróságot, 1754 dec. 20-án *D. József* és 1775 márc. 17-én *D. Sámuel* grófságot kapnak. (*Éble G.* A Dessewffy-család története.) DARÓCZY Z.

Dessewffy Sámuel grófi címere 1775-ből

Dessewffy (ejtsd: *Dezsőfi*) *Arisztid*, az aradi tizenhárom vértanu egyike, szül. 1802-ben Csákányon (Ósvacsákány, Abauj vm.), mártírhalált halt 1849 okt. 6-án Aradon. 1839-ben mint lovassági százados ment nyugdíjba. A szabadságharc kitörésekor a sárosmegyei nemzetőrség őrnagya lett. Tarcalnál Schlick ellen harcolt legelőször, hol gyors megjelenésével eldöntötte a csata sorsát. Ezután a felsőmagyarországi hadseregben mint önálló lovassági parancsnok küzdött (Bicske, Isaszeg, Vác, Nagy-Salló). 1849 febr. 13-án ezredes, június 1-én tábornok lett. Az orosz betörés után Visoczkival együtt az orosz előhaladás megnehezítését bízták rá. A temesvári csata után, a lovasság hátramaradt részével Karánsebesnél értesült a világosi fegyverletételről, mire csapatával Törökországba akart magának utat törni. Lichtenstein Ferenc tábornok biztatására, ki feltétlen amnesztiát ígért neki, a fegyvert letette. Ennek dacára halálra ítélték. PALÓCZI E.

Dessewffy *Arisztid (Cserneki és Tarkeői)*, publicista, a képviselőház volt elnöki tanácsosa, szül. 1854-ben Genfben, megh. 1928 márc. 10-én Budapesten. Sűrűn írt magyar tárgyú cikkeket hazai és külföldi lapokba. Részt vett az Országos Kaszinó, a Magyar Athletikai Klub s az Uránia Tudományos Színház megalapításában. Több önálló munkája jelent meg társadalmi kérdésekről s egy regénye (*Félszázad multán*, 1898). BALLA M.

Dessewffy *Aurél gróf*, konzervatív államférfiú és publicista, szül. 1808 júl. 27-én Nagymihályon (Zemplén vm.), megh. 1842 febr. 9-én Budapesten. Már kora ifjúsága óta érdeklődött a politika és az irodalom iránt. Atyját, *D. Józsefet* elkísérte az 1825. évi országgyűlésre, ahol általános feltűnést keltett széleskörű műveltségével. Részt vett az 1830-iki országgyűlésen is és *Naplójegyzetei*ben érdekes rajzát adja a különböző politikai pártoknak. Munkatársa volt az *Edinburgh Review*-nek, a legelőkelőbb angol politikai folyóiratnak. Bár maga is szükségesnek tartotta a reformokat, nem azonosította magát teljesen Széchenyi újításaival, még kevésbé értett egyet Kossuth radikalizmusával, azért *fontolva*

299. KÉT GÁRDISTA, szinezett faszobrocska. XVIII. sz. m. f. X. tábla.

300. II. JÓZSEF cimer- és birtokadományozó levele, Gusztinyi Andrásnak és Jánosnak. Kelt Bécs, 1783.

301. LEGYEZŐ, csontküllőkkel, selyemlapján középen szinesen festve, oltárnál álló két pár, kétoldalt ovális mezőben II. Lipót és felesége képmása. Bécs, 1770 k.

302. GROS POINT HIMZÉS, vágtató magyar lovast ábrázol. Magyar, XIX. sz. e. f.

303. LEGYEZŐ, áttört diszü elefántcsontküllőkkel, selyemlapján szinesen II. Lipót és felesége mellképe ovális mezőben, közepén obeliszkes cimer. Bécs, XVIII. sz. v.

304. LEGYEZŐ, vékony faküllőkből, rajta szinesen festett jelenet: magyar főur előkelő osztrák család körében. Osztrák, XVIII. sz. v.

305. GÁRDISTA, álló helyzetben, fegyverzettel. Vizfestmény. Bécs, 1763.

306. SZÉK, diófa, népies, barok jellegü faragással, magyar cimerrel és 1809. évszámmal.

307. IRÓSZEKRÉNY, feketefa, szinesen festett tájképekkel, a felső rész ajtaján Mária Terézia ülő alakja. Magyar, XVIII. sz.

308. MÁRIA TERÉZIA LOVON, vésett rajz, elefántcsontlapon: *D. G. Román. Imper. Coron.* 1745 felirattal és a magyar cimerrel. XVIII. sz.

309. BUSULÓ MAGYAR, olajfestmény. Magyar, XVIII. sz. m. f.

310. LÓTAKARÓ, kék posztó aranyhimzéssel, benne koronás *IMT* monogramm.

311. DUDÁS KUTYÁVAL, magyar ruhában. Olajfestmény, XVIII. sz. m. f.

312. MÁRIA TERÉZIA koldusnak pénzt ad, szövetapplikációs kép. XVIII. sz. m. f.

313. KAROSSZÉKBEN ÜLŐ MAGYAR FÉRFI, szinezett faszobor. Magyar, XVIII. sz. v.

314. A TERMÉSZETHEZ VALÓ VISSZATÉRÉS allegoriája, tusrajz, három alakkal, német verssel. XVIII. sz. v.

315. IRÓSZEKRÉNY, cseresznyefa, szalagos berakással, felnyuló irólapján ovális pajzson a magyar cimer. Magyar, XVIII. sz. v. XII. tábla.

316. CÉHLÁDA, diófa, előlapján két berakott városkép látható. XVIII. sz.

317. LÁDIKA, födelén vésett vonalas rajzban magyar lovas tiszt alakja. Magyar, 1800 k.

318. TÜKRÖS LÁDIKA, diófa, tetején hárfázó nőalak, „Ország Sándor Gazda" felirással. Magyar, Biedermeier.

319. DAMASZTTERITŐ, piros alapon a koronás kétfejü sas és hadi jelvények, középen rokokó keretben Mária Terézia álló alakja, MARIA. TERESIA. D. G. K. HUNG. BOH felirattal. XVIII. sz.

320. KÉT CIMERPAJZS, Magyarország pólyás és kettőskeresztes cimerével, faragott fa, rokokó arany keretezéssel. Magyar, XVIII. sz.

321. MULATOZÓ TÁRSASÁGOT géniusz megtérésre int. Olajfestmény. Magyar, XVIII. sz.

322. MAGYAR HUSZÁR MELLSZOBRA, szinezett hársfa. Magyar, XVIII. sz. v.

323. DAMASZTTERITŐ, piros alapu, barok peremdisszel, középen Erős Ágost, Mária Terézia és Nagy Frigyes egymásnak kezet nyujtva, német felirattal és 1745 évszámmal. Osztrák, XVIII. sz.

278. KÉT NYOMTATÓ ÓNLAP, rajta Népdal V. Ferdinánd király tiszteletére. Magyar, XIX. sz. e. f. (1835—48).

279. KÉT TARSOLYSZIJVERET, sárga réz, hadi jelvényekkel és magyar cimerrel. XIX. sz. e. f.

280. SZIVARTÁRCA, bőr, benne Csokonay Vitéz Mihály miniatür mellképe. XIX. sz. e. f.

281. DISZKARD, empire diszü aranyozott, bronz verettel, markolatán magyar cimer, keresztvasán kétfejü sas *F*I (I. Ferenc 1792—1835) monogrammal. XIX. sz. e. f.

282. MENTEKÖTŐ, aranyozott ezüst, három médaillonnal, a középsőn Hungária mellképe. Magyar, XIX. sz. k.

283. V. FERDINÁND ÉS JÓZSEF NÁDOR érme, vert bronz. Jelezve: K. LANGE . 1846.

284. NŐI ZSEBÓRA, arany, hátlapján szines zománckép, vágtató huszár alakjával. Jelezve: *Ed. Robert Theurer* CHAVX DE FOND Suisse. Svájc, Biedermeier.

285. KETTŐSFEDELÜ FÉRFI ZSEBÓRA, arany, hátlapján nielló disz közt a magyar cimer. Jelzése: Dessewffy és Társa, GENFBE. Biedermeier kor.

286. KETTŐSFEDELÜ NŐI ZSEBÓRA, arany, előlapján kék zománc alapon a magyar cimer, szinesen, apró gyémántokkal szegve, hátlapján fekvő oroszlán a magyar cimerrel. Jelezve: Dessewffy és Társa *GENFBEN.* XIX. sz. k.

287. MENTEKÖTŐ LÁNC, ezüst, két sisakos magyar vitéz domborműves mellképével. Magyar, XIX. sz. k.

288. FÉRFI ZSEBÓRA, ezüst, kettősfedelü, előlapján magyar nemes mellképe niellós rajzban. Magyar, XIX. sz. k.

289. NÉGY NYOMTATÓ RÉZLAP, a pesti polgárőrség egy-egy alakjával. XVIII.—XIX. sz.

290. KETTŐSFEDELÜ ARANY ÓRA, fedőlapján belül Batthyány Lajos vésett rajzu mellképe. Jelezve: J. FÉVRIER.FAVQVEMONT. XIX. sz. k.

291. KARKÖTŐ, aranyozott ezüst, 6 neobarokk diszü tagjába belül 1849-es ezüst hatos van foglalva. Magyar, 1850 k.

292. MENTEKÖTŐ, ezüst, filigrán disszel, magyar cimer alaku csattal. Magyar, XIX. sz. e. f.

293. KARKÖTŐ, ezüst, hat kerek tagjában egy-egy 1849-es hatos, egyben V. Ferdinánd 1848-as szüz Máriás aranya. Magyar, 1850 k.

294. KARKÖTŐ, ezüst, hat darab 1849-es hatosból és egy darab 1848-as tizkrajcárosból. Magyar, 1850 k.

295. ÖVCSAT, ezüst, két ovális tagján magyar nemes domborművü képe. F. S. mesterjegy. Pest, 1860.

296. II. LIPÓT KIRÁLY LOVON, fején korona, balról piramis koronával, mellette épitkezés. Tussfestmény. 1790—92.

297. IRÓSZEKRÉNY, diófa, berakott diszitéssel. A felső rész középajtaján cimer magyar harcos alakjával és HGD betükkel. Magyar, XVIII. sz. m. f. X. tábla.

298. EMLÉKPLAKETT a magyar korona 1790-ben történt visszahozatala emlékére. Magyar, XVIII. sz. X. tábla.

Csányi Ernő gyűjt.

a munka czimlapjára *ugyanazon jelszó* (motto) irassék. Nem kell elmulasztani azon hely és vidék feljegyzését sem, a hol a műszók gyüjtettek.

Birákul *Ács Lajos, Merényi Henrik* és *Molnár József* pesti asztalosmesterek kérettek meg, kik szótöbbséggel itélendik oda a pályadijat.

A munka a szerző tulajdona marad s annak illő kiadásáról a Vasárnapi Ujság szerkesztősége fog gondoskodni. — Ha, mint várni lehet, nagyobb összeg találna a pályadijakra bejőni, akkor két vagy három legjobb munka is dijaztathatnék; miről a t. közönség annak idejében tudósittatni fog.

Ha a mondott határidőig egy pályamunka sem érkeznék be, a pályadij jövő évre vagy ugyanazon vagy más mesterségbeli műszavak összeszedésére van szánva. — Pesten, sept. 15-én 1858. *Asztalosfi.* *)

Szinházi napló.

Péntek, sept. 10. „*A mama.*“ Aranyozott vigjáték 3 felvonásban, *Szigligetitől*. E darab, életből vett alakjaival s a szereplők összevágó előadása által mindig nevekedő vonzerővel bir a közönségre. Szerdahelyi nagyon gyakran és kukorikolva emlegette azt, hogy „fiffikusnak kell lenni.“ Jóból kevés is elég. — Szathmáryné mindig hivebben adja a mamát, s végre is az lett, a minek lennie kell, egy sok beszédü, női ravaszságu, de kedélyes és jóakaratu mama, nem pedig egy a közönség tetszését vadászó kaczér menyecske. Lendvaynénak egyik legkedvesb naiv szerepe e darabban van.

Szombat, sept. 11. *Kaiser-Ernstné* javára először : „*Figaro lakodalma.*“ Vigopera 2 felv. Zenéjét szerzette *Mozart* Amadé. A szinház szinig megtelt. Kaiserné asszonyt, ki maholnap hosszabb időre elhagyja szinházunkat, a közönség virágzáporral fogadá. A classicus opera gyönyörü édes zenéje ez első előadás alkalmával is behizelgé magát a közönség rokonszenvébe, hol reméljük, erősen meg fog gyökerezni. Ez operában a főszerepek Kőszeghy, Bignio, Kaiserné s Ellingerné kezeiben vannak, kik az ének- és zenekarral együtt mindent elkövettek, hogy e nagyhirü mű hozzá méltó alakban jelenjen meg szinpadunkon.

Vasárnap, sept. 12. *Döméné* assz. és *Boér* ur vidéki szinészek föllépteül : „*Tücsök.*“ Falusi életkép 5 felv. Irta *Birchpfeifer* Sarolta. Munkácsy Flóra a czimszerepben jeleskedett. Kivüle még szinmüvészeink közől emelték az előadás érdekét Feleki és Szerdahelyi. Ez utóbbi kedélyességével többször föllviditá a szép számu közönséget. Döméné assz. mint „Fadet“ anyóka sok képességet tanusitott a vénassszonyi szerepekre. Boer ur, kinek alakja meglepően emlékeztet felejthetlen Szentpéterynkre, szép sikerrel adta nem nagy terjedelmü szerepét, bár néha kelletin tul élénk mozdulatai nem egészen illettek ősz fürteihez. Hangjának érctelensége is nagy baj illy nagyobb szinpadon.

Hétfő, sept. 13. *Erzsébet.*“ Eredeti opera 3 felv. Zenéjét szerzették : *Doppler* Ferencz, *Doppler* Károly és *Erkel* Ferencz. Az Erkel által irt második felvonás olvadó lágyságu, magyaros dallamai s különösen a katonai zenekar hozzájárultával előadatni szokott hatalmas, egetrázó végjelenet mindenkor magával ragadja a sziveket és kezeket.

Kedd, sept. 14. „*Báró és bankár.*“ Eredeti szomorujáték 3 felv. Irta *Hugo* Károly. Az előadás sikerültebb volt az előbbinél. Feleki most több tűzzel és kedvvel játszott, mint első alkalommal. Mind ő, mind pedig Jókainé és Egressy, ismét többszörös élénk tapsokban részesültek. Az előadás végén szerzőt is zajosan kihitták.

Szerda, sept. 15. *Ellinger* József javára : „*Ördög Róbert.*“ Opera 5 felv. *Meyerbeertől.*

Csütörtök, sept. 16. *Döméné* assz. föllépteül : „*Csalódások.*“ Vigjáték 4 felv. Irta *Kisfaludy* Károly.

Szerkesztői mondanivaló.

4004. **X. X.-nek.** A versek megérkeztek, de nem közölhetők. Véletlenségből történt, hogy eddig nem szóltunk rólok. Tartalmasabb leveleket kérünk.

4005. **Vácz. V. K.** — Az ajánlott müvet e pillanatban nem használhatjuk. E nemből már többet közöltünk ez idén s még több vár közlésre. — Maholnap alkalmunk lesz, önnek egy korábbi derék dolgozatát közrebocsátani.

4006. **Arad** Gr. M. — A cserepéldány iránt azonnal rendelkeztünk. — A levél ujra megerősitett az „Aradi hiradó“ iránt táplált reményeinkben. Kivánunk olly buzgó igyekezetet s komoly akaratot, minőt örömmel szemlélünk többi között a kezdet nehézségeivel sikeresen megküzdött temesvári kollegánknak a „Delejtünek“ is, — ki sok részben példányul szolgálhatna nekünk nagyképü fővárosiaknak is.

4007. **Kendy** Becses tudósitásait szivesen veszszük. — A verset nem lehetett igy vennünk.

4008. **Bagdanoff Nadejdához.** Ön az orosz müvésznőt alkalmasint az „Üstökösben“ megjelent arczképe után ismeri, különben nem beszélne „éjsötét“ fürtökről. S aztán megköszönné Nadejda az illy dicsőitést :

„Bájszökésed dicstüzében,
Mint a gyémánt fénylesz,
És a sziv, e pajkos lepke,
Édeni kéjt élvez.
A müvészet szent szárnyain
Repülsz, mint egy villi,
A mosolynak lágy csilláma
Ajkaidra illi(k).“

4009. **Debreczen** V. Gy. — Örömmel vettük a rajzot és leirást. — A tárgy nem kiváló fontosságu, de becsüljük azt az igazságot kereső, egyszerü és komoly irányt és modort, melly kétszeres érdem fiatalembernél.

4010. **Székely földhöz.** — Szerző honszerelméről tesz tanuságot; de nem elég kerekded.

4011. **A busongó anya holt fia fölött.** — Olvassa el ön Arany János „Rachel siralma“ czimü s hasontárgyu remek költeményét, aztán saját verséről itéljen ön maga.

4012. **Hazámhoz.** A tárgy szép. Vajha a versről is azt mondhatnók!

4013. **A rabló.** Elrabolta időnket. A legszebb strófát kiirtuk belőle :

„Lerogy sulya alatt
Bősz baltacsapásnak;
Átkozott légy! igy kiált föl.
És szörnyet hal másnap.“ (Másnap hal szörnyet!)

4014. **A fehér szerecsen.** (Novella). — Önnek tehát sikerült a szerecsent fehérre mosdatni! Nem kér szabadalmat találmányára?

*) Örömmel teszszük közzé álnevü hazánkfiának föntebbi felszólitását s szives készséggel vállaljuk el a pályakérdés elintézése körül nekünk szánt szerepet. Annyival inkább, mert ennek sikeres megoldásától is csak jót várhatunk mind irodalmunk ügyére általában, mind különösen az általunk gyakran pengetett technikai miveltség terjedésére s egy mütani irodalom és folyóirat lassankinti ébredésére. Ajánljuk azért a felszólitást a hivatottak figyelmébe, — s hiszszük, hogy kedvező eredmények után a mostani felhivásnak hasonló folytatásai is következni fognak. Szerk.

Nyilt tér. *)

Vácz, sept. 5. Tisztelt szerkesztő ur! Kérem, legyen szives e következő sorokat a Vasárnapi Ujság „nyilt tér“ rovatába iktatni. Tisztelője *V . . . né.*

„*Felszólitás Friebeisz urhoz.* 1857-ik évi májushóban fizettem elő, *Kovács* Mária nyugdijazott szinházitag „Kameliák a sirboltban“ czimü két kötetü regényére 2 ft. 30 kr. ppénzben. A derék müvésznő iránti tiszteletből és valódi részvétből szivesen tevém azt, de másrészt is igen vágytam egy olly tapasztalt nő munkáját megnyerhetni sajátomul, melly dús érzelemmel, s oktatólag irathatott általa. — — Folyó évi juniushóban személyesen tudakozám a munka mikori megjelenését a *szerzőtől*, ki Friebeisz urnak adván el azt, sajnálatát fejezé ki a felett, hogy még sem adta ki! — Én is bátorkodom Friebeisz urat kérni, hajlandó-e azon előfizetett pénzösszeget visszaadni, mellyen egy hasznos könyv *megszerezhető*, — — vagy pedig eszébe jutand-e valahára, Kovácsné ohajtott munkáját kezünkbe juttatni?! A Vasárnapi Ujságban legczélszerübb leendene, *a választ* közrebocsátni!“

Egy előfizető nő.

Gondoskodtunk, hogy e felszólításhoz mindjárt az illető választ is mellékelhessük; melly is következő :

„Én Kovácsné asszonytól a munkát nem vettem meg, sem ő nekem egy garas előfizetési pénzt át nem adott; a kézirat igaz, hogy hónapok óta nálam van, de nekem azt kiadni most már egyátalában nincs kedvem, annyival kevésbé, mert Kovácsné asszony a munka megjelenése után 200 előfizető járandóságát igéré kézbesiteni, azonban az előfizetési névlap közös áttekintése után kiderült, mikép alig van több 100 előfizetőjénél, mi a munka nyomatási költségeit nem fedezi. — Pest, sept. 10. 1858. *Friebeisz István.*

*) E rovatban közlött czikkekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosz naptár	☉ Nap- kelet		☉ Nap- nyug.		Izraelit. naptár	☾ Hold- kelet		☾ Hold- nyug.	
September		Aug. (ó)	ó.	p.	ó.	p.	Tisri R.	ó.	p.	ó.	p.
19 **Vasarn.**	**C 17** Január	**C16** Kst	**7 E17** Szoz		5	44	6	4	11 Abad.	4	47	1	10
20 Hétfő	Eustach v.	Philipa	**8 Kis Assz.**		5	45	6	2	12	5	6	2	21
21 Kedd	Máté ap. Jón.	Mát. Jón	9 Joachim		5	47	5	59	13	5	22	3	34
22 Szerda	Villan. Tam.	Móricz	10 Menodora		5	48	5	58	14 **(ünn.**	5	37	4	46
23 Csütört.	Teklasz. Lin.	Tekla	11 Theodora		5	49	5	57	**15 Sátor**	5	53	6	0
24 Péntek	Gellért püsp	Gellért	12 Autonom		5	49	5	53	**16 S. 2.ü.**	6	10	7	14
25 Szombat	Kleof. Farkas	Pacific.	13 Kornél v.		5	50	5	50	**17 S. Ber.**	6	22	8	34

Holdnegyed : ☾ Holdtölte 23-án 4 óra 36 perczkor reggel.

TARTALOM.

Hugo Károly (arczkép). — Nagy temetés 1526. Huba. — Egy fejedelmi apród kalandjai (vége). Győri Vilmos. — Vágvölgyi képek (vége, képpel). Vágvölgyi. — A pápai főiskola ó és uj épülete (3 képpel). — A paraffin (vége). Tóth B. — **Tárház** : Kakas Márton a szinházban. Egy községi kórház terve. Irodalom és müvészet. Egyházi s iskolai hirek. Ipar, gazdaság, kereskedés. Közintézetek, egyletek. Mi ujság? Vidéki levelezés. Egyveleg. Pályazati felhivás. Szinházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Nyilt tér. Heti naptár.

ELŐFIZETÉSI JELENTÉS.

A **Vasárnapi Ujság** jelen félévi folyamából teljes, a **Politikai Ujdonságokból** nehány szám hiányával, példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Előfizetési árak :

Félévre, azaz julius—decemberre a Vasárnapi Ujságra magára . . . . **2** ft. **30** kr.
A Politikai Ujdonságokkal együtt félévre . . . . . **4** „ — „
Évnegyedre, azaz október—decemberre mindakét lapot együtt véve . . **2** „ — „

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala
(egyetem-utcza 4. sz.)

Felelős szerkesztő : **Pákh Albert.**

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten.

+ *(Hogy a méh csipése)* gyakran milly veszélyes lehet, arra a „P. L.“ egy szomoru példát közöl. Ugyanis e lap szerint a badjáni lelkész, egy méh fulánkja által nyakán ejtett szurás következtében közelebb meghalt.

⊙ *(Igen nagy választéku papirszőnyegek)* kaphatók, mint hirdetéseink közt is olvasható, Pesten ***Ruster György*** kereskedésében (Dorottya-utcza 5. sz.) Kaphatók ott a legszebb papirfüggönyök, spanyol falak, kályhaernyők a legjutányosabb áron; mert R. ur készletét Páris és Bécs legjobb gyáraiból szerzi be.

⊙ *(A pozsonyi községtanács)* elhatározta jövő évtől kezdve tanácskozmányait nyilvánosan közleni. Hir szerint Pest város tanácsa is hasonló határzat hozására készül.

⊙ *(A hires somlyai hegy szőlőbirtokosai)* a vásárhelyi oldalon, a magas kincstárral, mint földesurral a dézsma váltság iránt 23,150 pftban megegyeztek. — Az összeg hat évi részletekben lesz fizetendő. — A megváltott terület 310 hold.

+ *(Kuppenheimban)* egy venyigén 1700 szülőfürt termett. A venyige negyedrészét teszi az egész szőlőtőnek.

+ *(R.-Komáromban)* jelenleg olvasó-egylet alakitásával fáradoznak. Tudósitó Beőthy Zsigmond urat, ismert költőnket nevezi meg, ki ez üdvös intézet létrehozása körül ernyedetlen buzgalommal fáradozik.

+ *(Csabai Pál szinigazgató)*, Komáromban a helybeli reform. evang. egyház templomában még 1848-iki tűzvész által megrongált, és azóta tökéletesen rendbe nem hozhatott orgona kijavittatási költsége fedezéseül m. hó 31-én jotékony előadást rendezvén, a bevett jövedelem felét az emlitett czélra engedte át

△ *(Genf magyar művészek telepe készül lenni.)* Alig hogy Byron Childe Haroldját kezünkbe kaptuk, irja a „Delejtü“, mellyet Bickersteth Johanna angol anyanyelvéből magyarra forditott, és melly *Puky* Miklósnál Genfben nyomatott, és már *Dessewffy* Dénes hazánkfiának gyönyörü óráit látjuk Hey Bálint helybeli órás-mesterünknél, tanuskodván arról, hogy a magyar az ipar főregióiban is honos tud lenni Ezen órák egyikén zöld zománczban és aranyban Magyarország czimere látható; a másiknak hüvelyén az „Emlék“ magyar szó gyémánt betükkel irva, stb. Az órák belső arany köpenyén a gyárnok czime van bevésve *magyar* nyelven, igy : Dessewffy és társa Genfben. Ezután a szokásos jegyzetek az óra minőségéről szintén magyar nyelven, például : 8 rubinban járó henger; vagy : 15 rubinban járó látható emeltyüs horgony óra. — Az órák belső szerkezete a legfőbb tökélyre hozatott.

— (*Értesités.*) A *„Szent-István-Társulat“* folyó évi octoberhó 5-kén fogja idei nagygyülését megtartani, mellyre a társulatnak t. cz. alapitó, választmányi, tiszteletbeli s rendes tagjai ezennel tisztelettel meghivatnak. A nevezett napon reggeli 8 órakor a t. angol szüzek templomában mondandó szent-mise után a gyülés a központi papnöveldei könyvtár teremében veendi kezdetét. Pest, sept. 15-én 1858. — *Szabóky Adolf*, társulati titoknok.

— *(Kérelem és fölhivás.)* Fölkérem tisztelt gyüjtőimet, hogy az összes költeményeimre szerzett előfizetéseket, legfölebb folyó hó utolsó napjáig beküldeni méltóztassanak. Nem valék oka, hogy *„Albumom“* tavaly elkésett; de legyen a tisztelt közönség meggyőződve, hogy ha az előfizetések a kitüzött időre beérkeztek; a kiadott programm szerint, akkor én is szavamat tarthattam volna. Költeményeim nyomatását megkezdem oktober első napjaiban, s a példányok ezen határidő elteltétől számitva,— ha nem reménylett akadályok közbe nem jövendnek, — *két hónap alatt* kézbesittetni is fognak. — Kelt Pesten, september 16-án 1858. — *Sárosy Ggula.*

Vidéki levelezés.

Szatmár, sept. 5. *(Egy csomó reményvirág. Hám János püspök koporsója.)* Az élet kertében egyik legbecsesebb plánta a reménység fája, ezt, akarva, nem akarva táplálni szoktuk; — és a tápot dusan megjutalmazza, mert egészen csak rendkivüli esetekben vész ki, azonkivül pedig egy két ágat ha lesodornak is róla a körülmények véletlen zivatarjai, tiz uj hajtás nő helyette; és ha bár gyengék, betegesek is az uj hajtások, nekünk még is nagyon kedvesek, mert — reménygalyak.

Telve vagyunk mi is egy csomó szép reménynyel, s két annyi kincsért nem válnánk meg tőlök, — pedig ugy lehet, fele sem fog ugy, miként vártuk, teljesedni.

Reméljük, hogy a közelgő tél üresen álló szinházunkba apostolokat hoz, kik az igének hirdetése által élvezetesekké varázsolandják az unalmas hosszu estéket. — Reméljük, hogy a város a czélba vett reáliskolát mentül elébb felépitendi, s ezáltal a nevelés oltárára ujabb áldozatot hoz, és az uj épület által a város is nyerni fog szépségében. — Reméljük, hogy a szépitő bizotmány a „szép“ fogalmának megfelelő éber figyelemmel fog őrködni, s nem engedi meg, hogy a város belsejében bódékhoz hasonló deszka művek állittassanak fel. — Reméljük, hogy ritka szép területü tágas piaczunk — miként megkezdetett — fel fog emeltetni, s nem lesz sárfészek. Elgondoljuk magunknak előre is a gyönyörü képet, midőn e szép piacz közepén az ártéziai kut a közönség használatának átadatván, a jó hideg tiszta izü vizhez lombos fák sorozata fog vezetni. Reméljük, hogy városunk első nagy vendégfogadója le fogja már egyszer valahára vetkezni régi szinezetét, s átalakuland egy a mostani idők kivánatának megfelelő szállodává, — különösen pedig nem fogja eltürni azon csőcselék, renyhe népnek előtte való összecsoportulását, mellynek kinézése és ottani összegyülése a vendéglőnek kurtakorcsmai kinézést kölcsönöz.

Mit remélünk még? — minden szépet és jót, mert fiatal polgármesterünk van, kinek buzgalmába, és erélyességébe erős bizalmat helyezünk.

A megboldogult néhai Hám János itteni püspök hült tetemeinek Pesten készült diszes koporsója megérkezett, a remekmű egyik bizonyitványa műiparunk fényes előhaladásának — (mint azt a Vasárnapi Ujság egyik közelebbi száma bemutatta.)

Végezetre még azt is reméljük, hogy a gőzhajótársulat nem vette nagyon rosz neven, hogy „Hermine“-je olly sokáig időzött nálunk, s adandó alkalommal ismét elbocsátja, hogy meglátogassa azokat, kik ollyan sokáig szivesen látták, mert higyje el a gőzhajótársulat, hogy mi nem vagyunk okai a hosszas elmaradásnak, de ollyan forró napok jártak, — hogy még az özvegyek könyüi is felszáradtak, és szegény „Hermine“ napernyő alatt sem mehetett volna haza!

Tóth János.

Egyveleg.

+ *(Hogy lett Saphir — Saphir?)* A közelebb elhunyt hires német humorista nagyatyját Israel Isreelnek hitták, ki azon alkalommal, midőn II. József császár rájok parancsolt az izraelitákra, hogy családi neveket vegyenek föl, az akkori járásbeli szolgabirótól kérdeztetvén, hogy minő nevet fogna jövendőre választani, szemei véletlen az ujján függő zaphir köves pecsétgyürün akadtak meg, mire hirtelenében elhatározta és azonnal ki is jelentette, hogy családi neve ezentul Saphir legyen. Az elhunyt humorista Lovasberényben született. Az israelita vallásban nevelkedett, utóbb áttért a protestans egyházba.

— ***Nekem csak bort.*** Egy bizonyos részeges asszony annyira vetemedett, hogy a szobában tüzet rakott szalmából magának, és melegedett : azonban kivül belül melege levén, a padlásra ment feküdni. Nehány óra mulva a tűz annyira gerjedt, hogy a ház meggyuladt, összefutott a sokaság, és kiáltozás lőn : vizet, vizet! mellyre az alvó asszony felébredt és azt kiáltá : nekem csak bort!

— ***A kéregető deák.*** Egy deák, hogy magának nehány garast gyüjthessen, ádventi szünnapokban falukba ment a házak előtt énekelgetvén; nagy nehezen betanulta ezen éneket : „Mennyből jövök most hozzátok!“ egy nő kitekint az ablakon látván a szakadozott ruháju dalost, s mondá : oh szegény jámbor, be kár volt lejönnöd e világra fagyoskodni.

PÁLYAZATI FELHIVÁS

a kézi mesterségekben előforduló műszavak összegyüjtésére.

I. Asztalos mesterség.

Jutalomdij : egyelőre 5 db. arany. — Határidő 1859. augusztus 31-ke.

A mit dr. *Bugát* Pál ezelőtt két évvel a „Magyar Néplapban“ a kézi mesterségek műszavainak összegyüjtésére vonatkozólag elmondott, nem volt minden hatás nélkül, — mert hiszen e felszólitás következtében kaptuk a nevezett lapban közlött *szürszabó*-mesterségbeli magyar műszavakat; s ugyancsak e felszólításnak köszönhetjük azt is, hogy Jendrolovics János és Kajdi János a *csizmadia*-mesterségbeli műszavakat összegyüjtvén, ezeket egy külön munkácskában ki is nyomatták, mint erről annak idejében e lapokban is volt emlités; — sőt, mint fülhegygyel hallottuk, a *kovács*-mesterségbeli műszavak kéziratban már szintén készen állanak.

Ámde mi ez mindössze is, illy hosszu idő alatt, midőn még a legtöbb s legnevezetesb mesterségek hátra vannak! Azért alólirt, ki asztalos mesterséget üző atyámnak véres verejtékén nevelkedtem fel, emlékének szebb áldozatot nehezen hozhatnék, melly egyszersmind nemzeti irodalmunk ebbeli hiányait is pótolhatná, mint azt, hogy csekély tehetségemhez képest **öt darab aranyat** tüzök ki az olly munka számára, melly egy év leforgása alatt az asztalos-mesterségbeli magyar műszavak legtökéletesebb gyüjteményeül fog ahhoz értő férfiak által elismertetni. Az 5 db. arany a Vasárnapi Ujság szerkesztőségének adatott által, honnan az a kiosztásig takarékpénztárba fog betétetni, hogy az összeg annál inkább növekedjék. Sőt reménységem van, hogy kik velem egy sorsban születtek s kiket e dolog közelebbről érdekel s az Isten nálamnál talán jobban megáldotta volna földi javakkal, — e nemes czélra némi pótlékkal szintén járulandnak. Az összeg remélhető szaporodása szintén közzé fog tétetni.

Egyelőre tehát a fentebb emlitett 5 db. arany tüzetik ki. Lelkesitse az illetőket nem csupán az anyagi haszon, hanem a dicsőség utáni vágy is.

A munka kétféleképen készittethetik.

1) Vagy *A-b-c* rendbe szedvén az asztalos mesterségbeli műszavakat, melly esetben minden egyes műszó rövid magyarázata kivántatnék

2) Vagy körülbelől azon modorban, mint a fentemlitett szerzők a csizmadia mesterségbeli műszavak összegyüjtésében eljártak. (A nevezett munka czime : „A csizmadiaság, különös figyelemmel az e mesterségben előforduló műszavakra. Közlik *Jendrolovics* János és *Kajdi* János pesti csizmadia mesterek.“ Megjelent Bucsánszkynál Pesten s kapható 3 kron). E mellett azonban a műszókat Abc-rendben a munka végén közölni, igen hasznos lenne.

A műszavak egészen ugy közöltessenek, a mint az életben, a műhelyben divatoznak, habár német vagy más nyelvből eredtek is. Ha azonban az idegen eredetü műszó mellé jó tiszta magyar szót ajánl, az munkájának előnyére szolgáland.

A pályamunka beküldésének határideje *1859. év augusztus 31-ik* napja. A munka tisztán irva a *Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez* küldessék be a szerző nevét rejtő lepecsetételt levélkével együtt, mellynek hátára, valamint

Detrekő vára

Keppel

Vas. Ujs. 1886.

103. l.

Detrekővára

Hadtört. Közlemények

1914. 2. és 3. f.

Házi Jenő ajkte.

Házy E: Detrehó vára a középkorban

Detrehó vára

Detrekő vára

Pozsony vm, megszállt

Dienes Adorján

Regélő romok

Rozsnyó, 1940.

584. l

távolságban, Bucsum-Sásza község határában, a környező homokkő gerincekből egy ÉK-DNy-i irányú törés mentén felbuggyant kettős bazaltcsúcs. Az egyik a *Detonáta goale* 1181 m, a másik a *Detonáta flocosa* 1168 m. A Detonátán gyönyörűen alakult, rendkívül érdekes és európai viszonylatban is ritkaszép, szabályosan kialakult, hatalmas bazaltoszlopok vannak. A bazaltoszlopok ívesen és legyezőszerűen hajlanak ki a hegycsúcs tövéből. A természeti ritkaságot sok túrista keresi fel. A csúcs tövében menedékház, a csúcson pedig az Erdélyi érchegységre pompás kilátást nyujtó kilátó épült. *(Tábla V. k. 386. o.)* KÉZ A.

Detre *(Veronai D., Berni D., Detre szász, Dietrich v. Bern)*, a germán és a hún-magyar mondák hőse, Nagy Theodorik kel. gót király személyének mondai átalakítása. A hagyomány szerint a rómaiak oldalán mint Macrinus vezértársa részt vett a húnok ellen vívott potentianai, keveházi és cezumauri ütközetekben. A gótok veresége után a húnok (Bendegúz) udvarába került. Ott jól bántak vele, de ő titokban gyűlöli a húnokat, Attila fiait egymás ellen uszítja s ezzel főoka lesz a hún birodalom felbomlásának.

Irodalom. *Riedl Frigyes:* A magyar húnmondák. (Bp-i Szemle, 1881.). — *Heinrich Gusztáv:* Etzelburg és a magyar hünmonda (1882.). — *Petz Gedeon:* A magyar húnmonda (1885.). — *Hóman:* A magyar húnhagyomány és a húnmonda (1925.). TAKÁTS GY.

Detre *László*, orvos, bakteriológus, szül. Nagysurányban 1874-ben. Orvosi oklevelét Budapesten nyerte el, majd Bécsben és Párisban volt tanulmányúton, az utóbbi helyen a Pasteur-intézetben fölfedezte a tifusz immunanyagok eredését és megadta az azóta általánosan elfogadott *antigén* teóriát. Hazatérve Pertik tanár laboratóriumában dolgozta ki a vérsejtek törvényszéki fölismerésének módszerét. 1901 óta a vaccin- és szérumtermelő Jenner-Pasteur-intézet vezetője volt. 1903-ban a bakteriológiából egyetemi magántanári képesítést nyert. 1906-ban átvette a Charité-Poliklinika tuberkulózis osztályának vezetését; itt dolgozta ki a differenciáló *kután reakciót*, mellyel bármely gümőkóros fertőzésnek állati vagy emberi eredete kimutatható. Nagyobb munkái: *Parasitologia, Impfstoffe u. Sera, Az immunitástan tankönyve.* ANTAL J.

Detrekő vára, régi nevén Detreh, a régi Pozsony vm.-ben, magas hegycsúcson fekvő erősség. A tatárjárás után a nyugati határszélek védelmére emelték. 1396-ban Zsigmond király Stibor vajdának adományozta. A Stiborivadékok kihaltával Szentgyörgyi György gróf szerezte meg s 1441-ben feleségének, Judit popelni hercegnőnek kötötte le hitbérül. A XVI. században sűrűn változnak birtokosai; köztük volt a rosszemlékű Balassa Menyhárt is, aki innen rabolta ki cinkosai élén a vidéket.

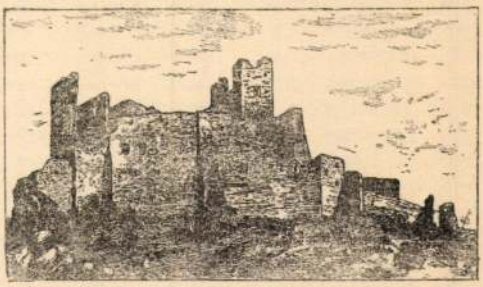

Detrekő vára. (A Tudományos Gyüjtemény VII. kötetében (1822) megjelent metszet után)

A XVII. század elején Bakics Péteré volt. Utóbb a vár a koronára szállott s III. Ferdinánd gr. Pálffy Pálnak adományozta. Rövid ideig II. Rákóczi Ferenc kezén volt, de Ocskay László elvesztette. A XVIII. sz. végéig benne őrizték a Pálffyak levéltárát. Száz év óta üresen áll s omladozik. A vár alatt terül el *Detrekővára*lja, most Csehszlovákiához *Plavecké Pohradie* néven tartozó község; szélén áll a gr. Pálffyak által a XVII. században épített hatalmas várkastély, vadaskerttel. A község

Detroit látképe

közelében a XVIII. sz. végén két terjedelmes cseppkőbarlangot fedeztek föl. VARJÚ E.

Detroit (ejtsd: *ditroit)*, az Északamerikai Egyesült Államok *Michigan* államának legjelentékenyebb, az Unió negyedik legnagyobb

Gutenberg Lex. IX. k.

városa, (1930) 1,564.000 lak. A St. Claire és Erie tavat összekötő *Detroit river* mellett hatalmas malmok, hajóépítő ipartelepek, gyárak, óriási gabonatárházak stb. mögött épült a tulajdonképpeni város, amelynek a középpontjában álló nagy parkból sugarasan futnak szét a szabályos utak.

A város főútján, a Woodward Avenuen van a városháza, a postapalota, unit., presbit. templom, r. kat. székesegyház és sok más nyilvános épület. Iskolái közül kiemelkedik az orvosi és művészeti főiskola. Hatalmas iparában legfontosabb a gépgyártás, fémöntés, malomipar, dohány-, húskonzerv-, festék-, autógyártás (26 gyár, közöttük Fordé) stb.

Detroitnak van a Nagy tavak mellett a legjobb, a legalkalmasabban berendezett kikötője; hajóforgalma rendkívül nagy (átlag évi 50 millió tonna). Kereskedelme elsősorban Canada felé irányul. A város helyén 1610-ben telepedtek le az első francia kereskedők, de nagyobb jelentőségre csak 1701-ben tett szert, amikor a franciák egyik legfontosabb bázispontja lett. 1759-ben angol uralom alá került, 1783 óta tartozik az Egyesült Államokhoz, 1824-ben még csak 1500 lakója volt. KÉZ A.

Detronizáció (lat.), a trónról való megfosztást jelent. Vonatkozhatik csak az uralkodó személyére, amely esetben a trónfosztottat a trónöröklési rend szerint utána következő követi, vagy az egész uralkodó családra, amikor vagy új uralkodó család kerül a trónra, vagy köztársasági államformára térnek át. EGYED I.

Dettweiler *Peter*, német orvos, szül. 1837 aug. 4-én Wintersheimben (Rheinhessen), megh. 1904 jan. 12-én Kronbergben. 1870-ben a brehmeri tüdőbeteg szanatórium orvosa Görbersdorfban, 1876-ban pedig a falkensteini szanatóriumot vezette, amely vezetése alatt világhírű lett. Előharcosa a tüdővész szanatóriumi kezelésének, ő alapította a tüdővészes szegények számára az első szanatóriumot, a ruppertshaini gyógyintézetet. Főműve: *Therapie der Phthisis* (Wiesbaden 1887), *Ernährungtherapie der Phthisis* (Leipzig, 1897). BÁLINT NAGY I.

Deukalion (gör.), a bibliai Noé görög mása, Prometheüsz fia. Az özönvízből atyja tanácsára készített bárkában menekült meg s a Parnasszosz hegyen kötött ki. A veszély elmultával áldozott Zeüsznek, majd feleségével (Pyrrha) a jósda tanácsára köveket dobtak maguk mögé. Köveiből férfiak, a Pyrrháéiból asszonyok lettek. BUDAY Á.

Deus *João de D. Ramos*, jeles modern portugál költő, szül. 1830 márc. 8-án São Bartolomeu de Messines (Algarve tart.), megh. 1897 jan. 11-én Lisboában. Hírét *Cartilha maternal* c. verskötetével alapította meg. Még népszerűbbé tették őt *Ramo de Flores* (1870), *Folhas soltas* (1876) és *Campo de Flores* (1893) c. költői szerzeményei. KŐRÖSI A.

Deusdedit, pápa, lásd: *Adeodatus.*

Deus ex machina (lat.) = isten (megjelenése) a gépből. A drámai bonyodalomnak az előzményekből nem szükségszerűen következő módon való megoldására mondják. Legelőször Euripidész drámáiban szerepelnek a gépek segítségével váratlanul megjelenő istenek, kik a kibogozhatatlannak látszó drámai csomót tetszés szerint megoldják. Általában valami meglepő fordulat. BUDAY Á.

Deussen *Paul*, filozófus és indológus, szül. 1845 jan. 7-én Oberdreisben (Neuwied), megh. 1919 júl. 6-án Kielben. 1873 óta egyetemi docens Genfben, ahol főleg Schopenhauer tanának hatása alatt a metafizika főkérdéseivel foglalkozott. Itt jelent meg *Elemente der Metaphysik* c. műve (1877. 7. kiad. 1921.) Egyik legnagyobb érdeme az, hogy a szanszkrit nyelvben teljesen jártas lévén, az ind bölcselet klasszikus termékeinek filozófiailag is megbízható fordításaival ajándékozta meg Európát. 1881-ben a berlini egyetemen habilitáltatta magát s ez időben jelent meg *Das System des Vedanta* címen a Vedanta fordítása (1883; 3. kiadás 1906) és *Die Sutras des Vedanta* c. könyve (1887). 1889-ben a kieli egyetem hívta meg professzorául. Itt írta meg *Allgemeine Geschichte der Philosophie* c. művét (1894—1917; 4. kiad. 1919—1923, Leipzig). *Sechzig Upanishads des Veda* cím alatt az Upanishadok klasszikus fordítását nyújtja (1897, 3. kiadás 1921). 1912-ben megalapítja a Schopenhauergesellschaftot és kiadta Schopenhauer összes műveit. BARTÓK GY.

Deuteronomium (gör., a. m. második törvény), az Ószövetségi Szentírásban Mózes V. k.-nek címe, mert abban Mózes megismétli a törvényt.

Deutsch *Ernő*, igazgató-főorvos, gyermekorvos, szül. 1872 szept. 19-én Budapesten. Sokáig működött a Stefánia-gyermekkórházban. Egyik szervezője volt a budapesti *gyermekegészségügyi kiállításnak* és igazgatója 1926-ban a *nemzetközi embervédelmi kiállítás* tudományos részének. Több gyermekgyógyászati és gyógypedagógiai tanulmányt írt. 1900-ban ő szervezte meg az «Ingyentej» egyesületet. ANTAL J.

Deutsch *Julius*, osztrák szocialista politikus,

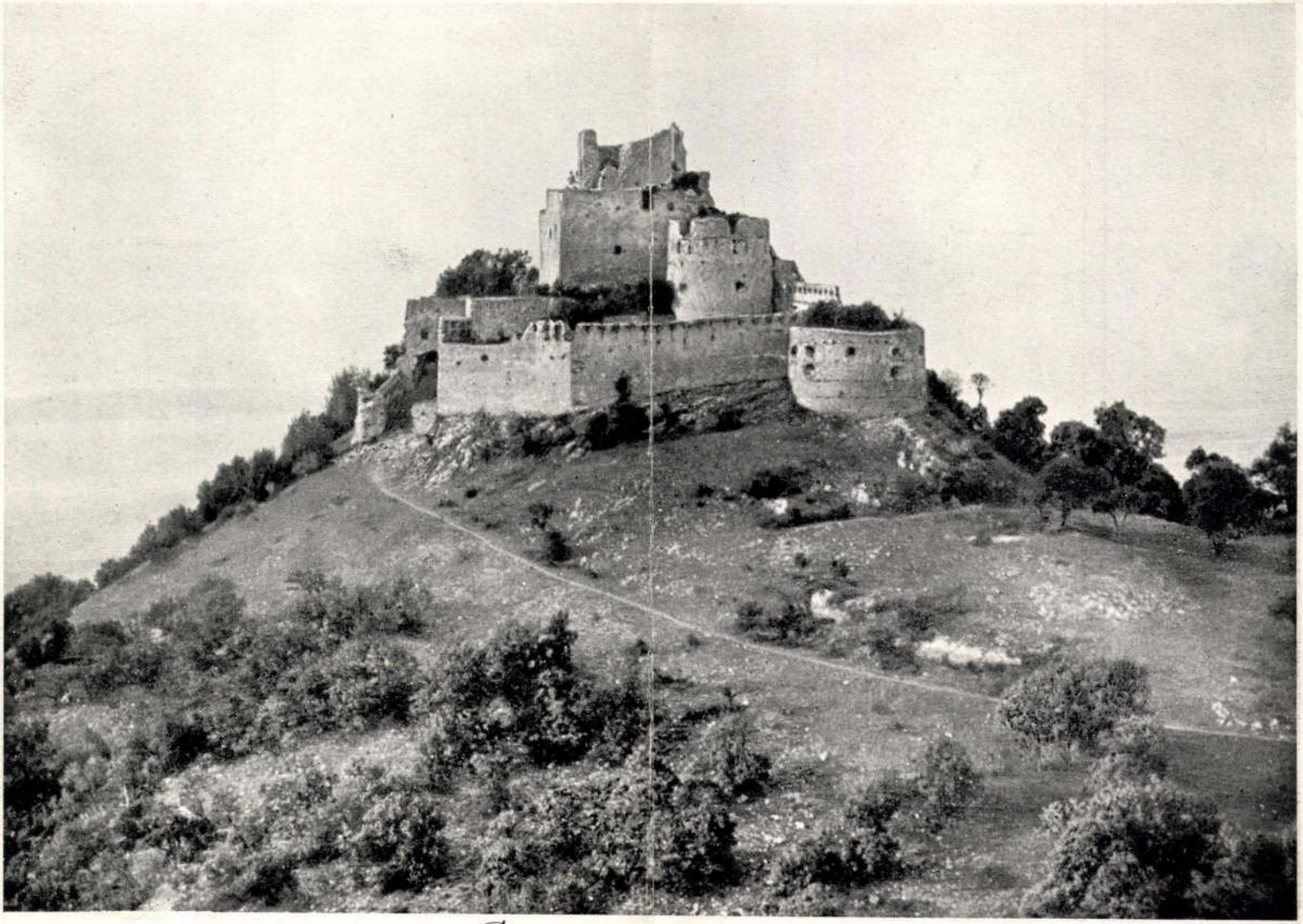

Detrekő Déli old.

Detrekő vára

Varjú: Magyar várak

Vas. Ujs. 1859.

lánczra kötötte az ugató kutyákat, lekapcsolta a vasrudakat belölről, mikkel a kapu el volt rekesztve, kinyitotta a zárakat s akkora rést nyitva, a mekkorán Telli befért, kezét nyujtá elé, s bevonta a házba. Vasrudak és lakatok ujra csörömpöltek utána.

Petneházy az ámulattól nem birt magához térni; nem szólt az imámnak semmit. Csak állt ott elmerevülten; eszméinek nem birva ura lenni.

Nehány percz mulva a majorlak belsejéből kihangzott a mandolin-pengés, s az ismeretes szerelmi dal, mire az ifju olly jól emlékezett.

— Mit jelent ez? kérdezé el-el-fuladó lélekzettel.

— Mit jelent? riadt rá Ihánzáde kemény, dorgáló hangon. Ez azt jelenti, hogy te nyomorult bolond vagy; ki egy mindennapi rabnöt angyalként imádsz, ki egy háremhölgy miatt elfelejted, hitedet, hazádat, és eljegyzett mátkádat, ki téged mindennap megsirat.

Petneházy megdöbbenve tekinte az öregre; e hang nem az volt, mellyen az imám szokott vele beszélni. Azt hivé, valaki más áll előtte :

— Te vagy az Ihánzáde ?

— Helyén a kérdés! Én nem vagyok Ihánzáde, hanem Gábriel Péter barát; sok év óta Ihánzáde rabszolgája, annak holta után ...lakmása, ki téged gyermekkorod óta ismer, karjain hordozott, ...ikor még eszed nem jött meg s ujra karjára vesz, midőn nem ...lod eszednek hasznát venni.

Petneházy szemeit elboritá a köny; erötlenül borult az agg ... keblére, és sirt, mint egy gyermek.

— Most már érted a talányt. Tudod, mit jelent Abdi szava : ...den éjjel.“ Tudod, hogy kire pazarlád szived szerelmét? Illyen ...ök háremek leánya. Megcsal, midön völegénye vagy, egy ifju ... kit szintén szeret, s megcsal egy vén emberért, a kit utál, de ...gazdagabb, mint te. Ugy-e szép dolog, török férjnek lenni?

Petneházy szégyenlette, hogy sirt; letörlé könyeit.

— Akarod-e még megölni?

Petneházy nevetett.

— Azt nem; de küldeni fogok neki egy erszény aranyat; — mert látom, hogy adósa vagyok, s nem akarok az maradni. Most siessünk tova. Fojt a levegö Budavár körül. (Folytatása következik.)

Fehérhegységi utiképek.

(A CSALLÓKÖZI UTIKÉPEK IRÓJÁTÓL.)

Első rész.

Pozsonytól Szakolczáig fölfelé.

(Folytatás.)

III.

A hegyvidék. Lozorno gót tornya és uj temploma. Almás, faiskolák. Pernek, régi harangok és uj iskola. A világ legnagyobb konyhája. Rablólovagvárak és ösmiveltség nyomai Rohrbach. Bornemisza Péter nyomdája s énekgyüjteménye. Detrekö vára, története. Balassa Menyhért; siremléke Széleskuton. Bakics Péter hölgyrabló. Zrinyi Ilona a szigeti hös leányának siremléke. Csoron Anna maecenasnö és Ladányi Sára magyar költönö a XVI. században. Hagyományok a templomosok és rómaiak épületromjairól. Mamuthok sirboltja. Földalatti gótdom. Szmredák ; magyar fürdök és irók celebritása. Restauratoriai emlék. Chropov, Rochov, Radosov. Legenda egy remete-kápolnáról.

Milly szép avvagy csak regényes legyen is az a hegyvölgy — erdösvidék, görbe országnak mondja egyszerün a magyar, — mégis ha az ember, legalább a magyar ember, hátat fordithat nekik, szinte könnyebben lélekzik a szabad sikon. Mi ugyan nem hagyjuk el sem az erdöt sem a hegyet, de legalább a hegy aljában visz tova sima utunk lapályos erdök között. Igy érünk a hegyszorosok nyilásában örökzöld fenyvesek között kikacsingató egy falut a másik után.

Legelöl *Lozorno* áll, kis, de nemes borágáról hires szölöhegyével. Csucsos tornya egykori eredeti gót egyházára mutat, mellynek egyetlen maradványa. Mert a mostani csinos, ha nem fényes egyház ujabb, gr. Pálffy Ernö maltai vitéz kegyeletének szép müve; de kivéve falait és födelét nem is itt, hanem Bécsben, valódi mügonddal és izléssel készült belsejének minden részlete : kezdve az oltároktól az utolsó padzsámolyig. Mi mindenesetre szintén megjegyzést érdemel, — nem az t. i., hogy Bécsben készült; mert hogy valamint divat- ugy mütárgyaink is ott készülnek, az valami köznapi dolog; de az már épen nem köznapi, ha valamelly *ujabb* egyházunk legkisebb részlete is, a régi gótdomokat annyira jellemző mügonddal készül.

Tovább *Almás* áll. Régibb korát már nem csak sajátos alakitásu tornya jelezi, de az okiratok is emlegetik, mi az itteni falvakra nézve ritka szerencse. Neve Almás és nem csupán nomen, de omen is. Merö gyümölcskert, mint itt ezen valamennyi falucska a hegyek közt. Ugyan ki és mikor agitálhatott itt a faiskolák és gyümölcstenyésztés érdekében!? Mindenesetre nagyobb süker koronázta fáraradozását, mint népboldogitó gaszdászati, iskolai és néplapjainknak az alföld pusztáin elhangzó szózatát. Meglehet hogy csak a természet és szükség, ezen két ezermester s legnagyobb népboldogitó volt itt is létesitöjök. Illy helyeken azután ha nincs is, nem igen érzeni a faiskola szükséget vagy hiányát. Ámbár bizony itt is a vendégszeretö plebániák kertjeibe lépve, láthatja az utas a gyümölcs- és méhtenyésztés legszebb példányiskoláit.

Valóságos hegyvidéki falu már ismét a következö *Pernek*. Vajjon nevének talán eredetileg német Bären-eck, medveszög értelmét is a körüle messzeföldre elterjedö rengeteg erdöségtöl és bérczektöl kölcsönzé-e, mint e vad kizárólagos honától? Hason nevü helyekről hazánkban is gyakran emlékeznek már a régibb okiratok; és magyar helynév-magyarázatnak igen is megjárja a vélemény, hogy eredetileg talán csak medve-lesálló helyek voltak. Helyünknek egyetlen de nevezetes emléke, két régi, mint az uj gót felirat mutatja, talán XIV. századi harangja. Egyikén olvasható :

O rex gloriae veni cum pace	Oh dicsöség királya jövel békésen
Clementerque conduce me.	És vezérelj kegyesen.

Az illy régi holmi kedvelöi, mint jó magunk, könnyen észrevehetik, hogy ezen nevezetes, s az egész középkorban, nem tudni miért, átalában használt harangfölirat elsö része mellett, a második vers ismét egy olly ujdonatuj, eddig egészen ismeretlen kiegészitö rime, mint ama még szebb, mellyet tavali „Csallóközi utiképeink“-ben a kürti harangról leirtunk. A másik harangon még ékesebb s ugylátszik jóval régibb öntetlen az Istenanyja képe felett: „Jezus Maria“ szent nevek többször ismételve olvashatók. Közöttök sajátságos sárkányszörnyek ábrái, mint az általok legyözött sötétség hatalmának jelképei láthatók. Ha illyesmi valakit épen nem is érdekel, érdeklendi mégis talán az, hogy illy felirat nekünk gyakran az „Anno,“ évszám helyett szolgál, mellyet a szerény jó ösök többnyire elfeledtek világosan kitenni. De nekünk azért derék öreg betüjellemök is világosan szól, mellynek tanulmányozásából már amugy meglehetös biztossággal tudjuk meghatározni, melly századból való. Sokkal késöbbi harangjainál, a magas hegyoldal egyik kiálló ormán emelkedö csinos szentegyház. Legujabb a hely mostani plebánosa által épült mintaszerü tanodája. S igy jó! nekünk régi legyen az egyház s a harang s uj az iskola, hogy érdekeljen; mert a régi rongyos iskola s az uj parókás renaissance-modorú egyház nem igen magasztos látványt szokott nyujtani.

Utunk mindig beljebb keringve a hegy oldalában, *Konyha* nevü nagy helységbe visz. Jól mondogatta róla a Pálffy herczegek egyike, ollykor-ollykor egy-egy diszes európai föuri körben, hogy ö neki ollyan nagy konyhája van, minö a világ egy nagyurának sincs. Négyszáz s egynehány szakácsné föz benne naponként cselédjeinek ebédet, anélkül hogy egyik a másikát, de csak egymás tüzét s füstét is láthatná! A rebus jól állhatott olly hatalmas magyar nagy ur szájában, mint egy hg. Pálffy. De azóta már ez sem igaz. Az ugynevezett „volt alattvalók“ mindegyike most a maga saját szakácsa. A vadonregényes hegység egy kies pontján azonban azért most is épen gyönyörü vadászpalota épül a herczegség jövendö örököse gróf Pálffy Pál számára.

Itt emelkedik az egész Fehérhegyentuli vidék valóban nagyszerü festöi szépségü legmagasabb hegycsucsa is, az ugy nevezett *Viszoká*, azaz nyelvünkön : Magashegy. Élesen szegélyzett és szabályosan emelkedö alakja több mérföldnyi távolságban tökéletesen kifejezett egyiptomi piramis képét mutatja; mig közelebbről tekintve kiemelkedö oldalai által egy nagyszerü sirhalomnak tetszik. Mint emlék tehát és sirhalom egyben, és jelzöleg is talán, áll hazánk véghatárán. Lábainál azután egész csoportja a szebbnél szebben alakult hegyormoknak, mellyek fölé e hegykirály kiemelkedik, veszi körül. Átalában itt a Fehérhegység mind nagyobb dimensiókat vesz fel, és rengeteg erdösége több mértföldnyi távolságban terjed el mindenfelé.

És ki hinné, hogy ezen kietlen vadonban is, majdnem minden nyomon egy régi várrom éri a másikat. Pernek és Konyha környékén alig egy órányi távolságban három vagy négy illy várda-rom található. Természetesen az utas nem is gyanitja, alighogy már

*

egy két ölnyi magasságban emelkedő, cserje és bozót által benőtt, az erdőség között eltakart falaik romjait, ha csak a helybeli lakosok nem kalauzolják hozzá a töretlen ösvényen. A „völgyben ülő kor“ ezek nevét is már rég nem emliti. Igaz biz az: hogy még a romvárnak is, magasan felemelve fejét, uralnia kell a vidéket s naponkint magát mutatnia, hogy az emberek ismerjék, látogassák, emlegessék; máskép, ut figura docet, még a nevét is elfeledik.

Elfeledi pedig épen ugy a hagyomány, mint a történet s a nép. Csak még a nép azon faja, mellyet müveltnek nevezünk, sehogy sem feledheti el. Ha t. i. elfeledte ez is, legalább magát rábeszélve tudni akarja, ha máskép nem tudja, hogy mi volt itt, hogy volt itt? De hová az ész s tudomány föl nem ér, elér odáig s azontul az ábránd! Mik is lettek volna itt a rengeteg között mások ezen várak is, mint a hirhedt, borzalmas *rablólovagvárak!* Milly jó expediens ugy-e, főkép egy tourista utiképei számára! Mennyire nevelheti ilyesmi, csakugy odavetve is, a figyelmet, az elbeszélés érdekét. Mi azonban az egyszer még ezen az áron sem megyünk a kelepczébe. Miért? megmondjuk mindjárt.

Régi igazság már ugyan az is, hogy alig van olly sivar távol vidéke a lakható földnek, hol minden lépten egy régibb *ősmüveltség* nyomaira nem ötlenénk: Ázsia elpusztult sivatagain épen ugy, mint az uj világ őserdői megett, a Cordillerák alatt s Himalaja magaslatain egyiránt; mégis meglepve állunk mindannyiszor, valahányszor csak hazánk földjén is illy ős cultura nyomaira akadunk, mellyekről még a rege is hallgat. Akadunk pedig a hányszor csak keressük mindenfelé: épen ugy az alföldi pusztának, mellynek még halma sem állandó — ezen fölfödözés már csak tagadhatlanul a magyar természettudományt illeti — futóhomok buczkái alatt, mint a felföld századok óta rengeteg erdőkkel benőtt vadonaiban. Az illy nyomok azután legvilágosabban tanuskodhatnak őskorunk még távolról sem ismert és méltatott müvelődési életéről. És soha sem érezhetjük élénkebben, mint illyenkor, hogy korunk hiresztelt müveltsége daczára is, mégis csak egy régibb ős müveltség epigonai, utószülöttei vagyunk, — de mellyel inkább szakitottunk, mintsem hogy azt egyenes megfelelő irányban fejlesztettük volna. — Ezt beszéli legalább minden: az épitészettől kezdve, a müvészet összes formáin át, egész a népdalig. — Mig ma külső müveltségünk mázával kitényesitve lármásan kiállunk a nagy világ piaczaira, a főutvonalokon központositva mindent; addig őseink csendesen hinték szét a müveltség sajátos magvait, a legzordonabb bérczek meszsze félreeső erdőségei s a puszták kietlen mocsárai mélyeig; hol azután egy vár, egyház, monostor, azon jellemző, szilárd egész benső éltöket visszatükröző izlésben épült, mellyet maig annyira csudálunk, s utánozni sehogy sem birunk; s a vidék központjává vált, saját helyhatósági intézményeivel határozottan szervezett életet képezett és munkásságot alkotott. A történet bölcsészete rég megvan irva; ugy mondják legalább. De a helyiratnak is van saját bölcsészete és története; s ezt csak az fogja megirhatni egykor, ki ezen középpontok keletkeztének, viszonyaiknak, elenyésztöknek, s ismét ujabbak keletkeztének történelmét megkisérlendi. Akkor fognók csak teljesen megérteni, milly szerepe és történelmi hivatása volt mindezen régen néma várromoknak. Addig egyszerün csak ugy regisztráljuk öket is, mint országunk jellemzett határvéd-várrendszere folytonos lánczolatának egyes gyürüszemeit; mert mást sem tudunk, bizonyosabbat pedig bizonyára nem, rólok mondani. A ki mégis jobb szeretne bennök rablólovagvárakat látni, azt egyenesen az ő történetiróikhoz, az e nemü regényirókhoz: Spindler- és Della-

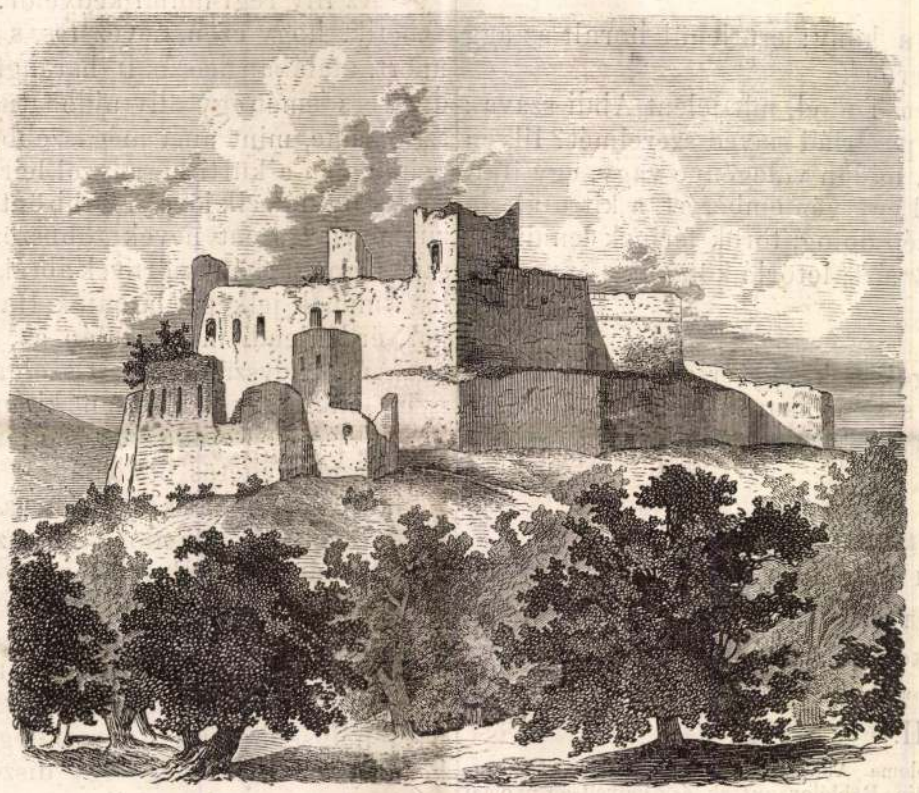

Fehérhegységi utiképek: Detrekővár.

rosához utaljuk. Az ő izetlen történeteik népesitik be csupán a világot olly s annyi rablóvárral, a mennyi — s millyenekről a valódi történelem mitsem tud, mert ugy sajátlag soha sem léteztek. A rablólovagvárak ezen neme, mellyről még a touristák illy romok láttára irkálnak, szintén azon tárgyak közé tartozik, mellyeken a történettudomány már rég tuladott.

Alighogy azonban ezen név és történet nélküli, az ős idők homályában teljesen feledett várromokat elhagyjuk, már is egy ujabb nevezetes várat érünk. ***Detrekő*** imitt képben előállitott hires romvárát. (Lásd alább a képet.)

S ez már azután nem csak mesés, de igazi rablóvár is volt; nem is épen az ismeretlen rablólovagok korában, hanem Balassa Menyhért kincsrabló, és Bakics Péter nőorzó vára; csak hogy ezen vár története sem olly nagyon rablólovagiasan regényes, mint olvasóink talán — ohajtanák vagy csak várnák. Nem nyakig vasba burkolt ismeretlen lovagok, hanem nagyon is nyiltan megjelenő, külsőleg igen tisztes nagyurak voltak azok, kik e kereskedést itt sajátlag mások számadására és saját rovásukra üzték.

De addig is, mig odáig visz utunk, előbb már is megint egy klasszikus föld áll előttünk, régi irodalmunk klasszikus földe! melyen tehát egy kevesig illő megállapodnunk. Kinek illyesmit, t. i. irodalmunk emlékeinél megállapodni, nem tartja kedve, mulassa magá addig is, mig Detrekő várához és borzalmaihoz visszatérünk, anna már itt bemutatott képév Nekünk másoknak bizonyá untató volna folyvást vár ról, ha mindjárt rablólo várakról is beszélni.

Bátran megnevezhe azonban a két jelentéktelen falut, mellyet Konyhá Detrekő előtt érünk, a r hogy a legtöbbnek köz talán csak eszébe is hogy itt is egykor a magyar irodalom bölcsője rengett! Az első falucska neve ***Rahrbach***, a mint legalább most nevezik, és Rohrbach valószinüleg, a mint kellene nevezni. ***Rahrbok***-nak irták azonban akkor, midőn itt a XVI. században ***Bornemisza Péter*** magyar könyvnyomdája állott. — A hires, vagy mint Pázmány Péter dicsérve-e vagy inkább szidalmazva — mert sok baja gyült meg vele — „nevezetes“-nek mondja, hitvitató és reformator itt végezte be Detrekőn megkezdett korszakias nevezetességü munkái és kiadásai egyikét: „ennek nyomtatása — ugy mond egyik itt világot látott könyvében — végeztetett Rahrbokon — — — magam házába.“ Milly büszkén mondja már a régi magyar iró is, hogy „maga házában.“ A jó Bornemisza nyilván érezte, hogy saját házával a magyar iró jóval ritkábban dicsekedhetik, mintsem elméje termékével. De ritka nagymester volt is ám Bornemisza Péter! Nem hiában emlegeti az öreg Bod is Magyar Athenasában olly kedélyesen már ifjukori élelmességét: „nevezetes dolog — ugymond, — hogy ő nyolcz forintokkal indult el Magyarországról idegen országokra tanulni; nyolcz esztendőkig oda lakott Olasz, Franczia és Német országokban, látásért, hallásért, nyelvek és egyéb szükséges tudományoknak tanulásokért, s mikor a hazába visszajött, akkor is nyolcz forintja volt, nem több vagy kevesebb.“ Nem kisebb szemesség kelletett hozzá, bizonyára mint ahhoz, hogy a folyvást üldözött és megtámádott, és másokat üldöző és megtámadó, még saját hitfelei által is nyilvános eretnekséggel vádolt hitvitató, ki teljes életében egy helyről a másikra futva menhelyet keresni kényszerült, nem csak sajtóra, mellyen melegében azonnal kinyomá saját gondolatait, és mások mindenfelől összegyüjtött munkáit, de még házra is tudott szert tenni.

Ennél még csak az bámulatosabb, — meglehet hogy talán csak ránk nézve, kik az akkori irói viszonyokról s irodalmi körülmények-

röl mindeddig még igen gyenge ismeretekkel birunk, — hogy itt, az ország végszélének utolsó talpalatnyi földén, kora költőinek olly számos énekeit és munkáit egybegyüjtheté kiadott énekgyüjteményébe. Erdősitől és Tinóditól kezdve Sztárai Mihályig összesen 35! XVI-dik századi ismeretes s részint egészen ismeretlen, csupán az ő munkája által névben s ottani költeményében fönmaradt, magyar költő magyar költeményeit adta ki! Dolgot adna talán ma is ennyit összeszedni, ha csak valamennyi divatlap-szerkesztőségünk papiroskosarait ki nem üritenők. S mi több, még egy akkori magyar poetria, *Ladányi Sára költőnőnk* verseit is ott találjuk „Énekek“ czimü három könyve kiadásában. Bornemisza ezen müve, valamint méltán a XVI-dik századi magyar irodalom egyik legnevezetesebb jelensége s akkori irodalomtörténetünk egyik tárháza, ugy ritkaságánál fogva is (talán mindössze is csak két példányban ismeretes) könyvészetünk egyik legdrágább kincsét képezi.

(Folytatása következik.)

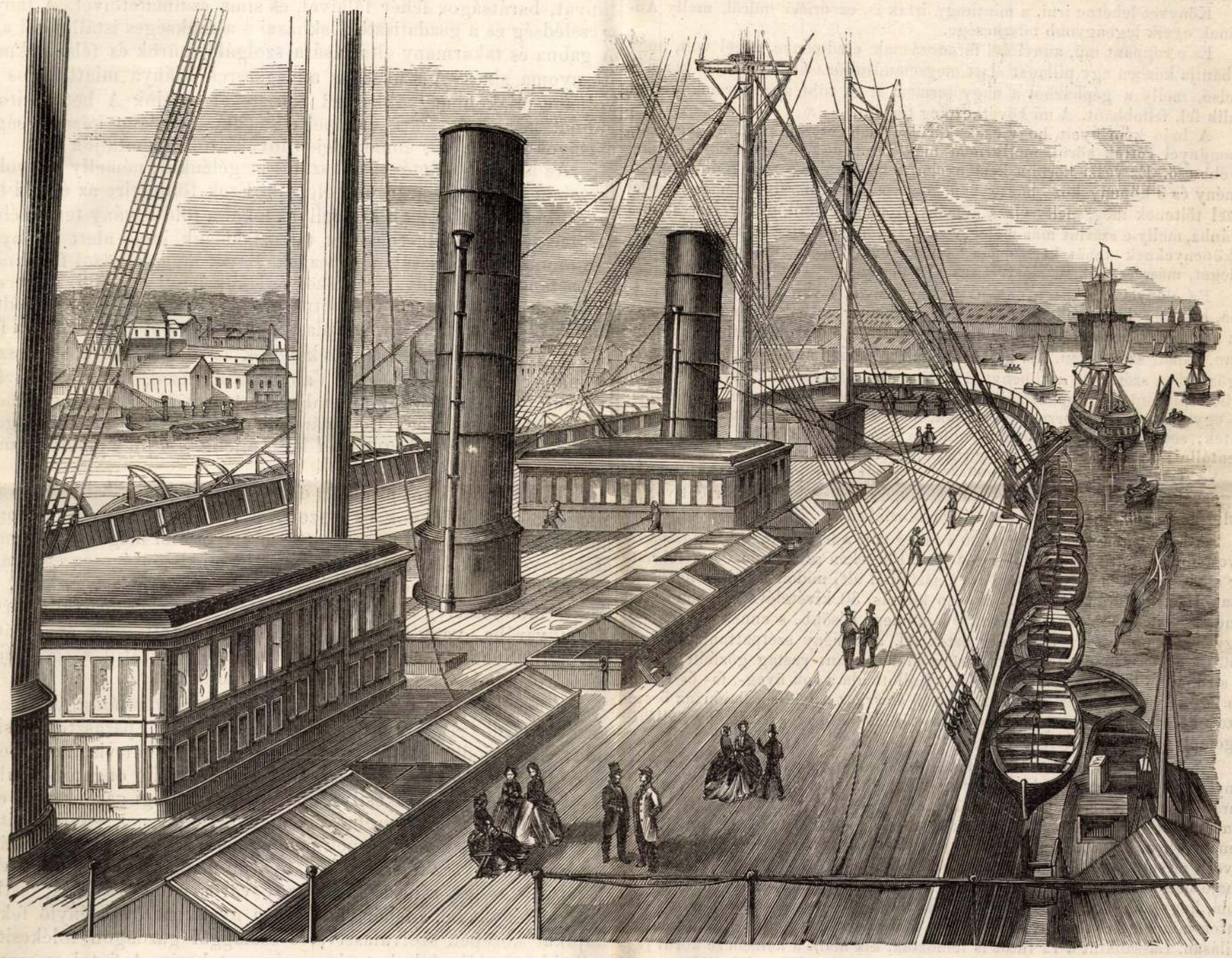

Leviathan vagy Great Eastern (A fedélzet hátulsó része.)

Leviathan vagy Great Eastern.

Az óriás hajó, mellynek nagyságra, gyorsaságra párja nincs a világon, nem egészen ismeretes olvasóink előtt, azon leirások folytán, mellyekben koronkint emlékeztünk róla.

A legnagyobb gépészek s hajó-épitők kételkedtek azon, hogy e roppant mű sikerüljön. Némellyek annak kellő pontos kormányzását, mások gyors előre haladását, szóval mozgóvá tételét, mások ismét az épitő-társaság pénzbeli képességét vonták kétségbe épen ugy, mint mikor a budapesti lánczhidat, a világnak a maga nemében szintén egyik csudamüvét épitették. A legtöbb ember azon véleményben volt, hogy e mű, ha készen lesz, azonnal összeomlik, mihelyt a legelső szekér átmegy rajta. A lánczhid azonban most is áll és bámultatja magát. A Leviathan is utnak indult sept. 8-án, és 9-én már a tengerre ért, s a déli partok hosszában Waymouthba ment, mint már ezt megirtuk, honnét két napi próbautra megy ki a sik tengerre, melly után megkezdi rendeltetése pályafutását s elvitorlázik Canadába.

A koronkint e hajóról adott leirásunkat a következőkkel egészitjük ki.

A hajó s kivitele tervét az Angliában ismeretes (s nehány héttel ezelőtt meghalálozott) *Kingdom Brunel Jsambart* készitette, az épitési kivitelt *Scott Russel John* czége Millwallból és *Watt* James czége Birminghamból vállalta el.

A hajó rendeltetése, Angliát minél gyorsabb összeköttetésben tartani Keletindiával, Chinával s Ausztráliával. Útja 22,500 angol tengeri mérföld hosszu, mellyen a szénen kivül 1,760,000 mázsa terhet képes szállitani. Angliából Keletindia Kalkutta városába 30—33 nap alatt megy, hová eddig a leggyorsabb hajók csak 50 nap alatt érkeztek. E csaknem kétszeres gyorsaságát a Leviathan egyrészt annak köszöni, hogy egyszerre 800,000 mázsa szenet visz magával, mellyet egy külön készülék által 48 óra alatt felrak, s igy utját a legrövidebb s legegyenesebb vonalaknak veheti, nem levén kénytelen, mint a többi hajó, szénfelvétel miatt nagy kerülőket s kitéréseket tenni; másrészt pedig annak, hogy egy óra alatt 15, sőt sik tengeren, rendesen 20 tengeri mérföld utat hagyand hátra — és igy a vizen azon gyorsasággal halad, mellylyel a szárazon a gőzkocsi.

A hajó belvilágossága olly nagy, hogy 4000 utasnak és 10,000 katonának jut abban hely. A hajó falai s bordái egészen vasból vannak s csupán ezek 200,000 mázsát nyomnak. Ha a hajó teljesen meg van terhelve, 28 lábnyira jár a vizben, teher nélkül pedig 23 lábnyira.

A hajót a kapitány igen könnyü módon igazgatja. Azon hidon ugyanis, melly a két kerék fedelét összeköti s honnét a kapitány az egész hajó fedélzete felett ellát, áll egy óraszerű czimlap, mellyre a vezényszavak felvannak irva. A melly szót a kapitány vezényelni akarja, arra igazitja a czimlap mutatóját. Ez óraszerü készülékhez teljesen hasonló áll a kormányos előtt is, melly a kapitányéval szoros összeköttetésben áll, ugy hogy épen azt mutatja, a mire a kapitány a maga czimlapja mutatóját igazitja. Ugyanezen készülék által eszközli a kapitány, hogy éjjel, a hajó mozdulatai szerint, a szükséges vörös vagy zöld lámpák forduljanak kifelé, mellyek jeladásul szolgálnak, más irányból jövő hajóknak.

A hajó hossza 696 láb, szélessége 118 láb s magassága a fedélzettől a fenékig 60 láb. Belsejében minden a legkörülményesb előrelátással van elrendezve. A hajó tisztjei, legénysége, továbbá családos s egyes utasok számára,

több vagy egy szobából s hálóteremből álló lakosztályok találtatnak, mellyek 7—15 láb magasak. S ezek, hogy az utas erszénye szerint válogathasson, első, második s harmadik osztályra különözvék, mellyek mindegyike nagy közteremmel bir. Legszebb az első osztály közterme, 180 láb hosszasággal, mellynek pazarfényü kiállitása 30,000 ftba került.

A hajón semmisem hiányzik, még jégverem is van, melly 2000 mázsa jeget fogadhat be.

A hajó épitése aug. 8-ig annyira haladt, hogy e napon felszentelték egy nagy lakomával, melly a hajón tartatott s mellyen 600 vendég volt jelen. Stanley lord, az ünnepély szónoka, a többek közt megemlité, hogy e hajó népessége olly nagy, miszerint egy képviselőt küldhetne a parlamentbe. Ez alkalommal először fütötték a hajó gépezetének katlanait, s először kezdtek el dolgozni az óriási kerekek és a roppant csavar, mellyek bár a vizet borzasztóan felkavarták, de a vendégek meglepetésére benn a hajóban az egész mozgást s lármát legkevésbé sem lehetett észrevenni.

E lakoma után aug. 11-én tánczvigalmat rendeztek a hajó legfelsőbb fedélzetén, mellyben ezeren vettek részt. *Képünk* is e fedélzet hátulsó részét mutatja.

Könyvet lehetne irni, a minthogy irtak is, ez óriási műről, melly Angliának egyik legnagyobb büszkesége.

És e roppant mű, annyi évi fáradozásnak eredménye, közel volt, hogy próbautja közben egy pillanat alatt megsemmisüljön. Öt kéménye közől a legelső, melly a gépházból a nagy termen át és több apró termek mellett nyulik fel, fellobbant. A mi következőleg történt.

A hajó kéményeit, hogy ezek körül a meleget lehütsék, ugynevezett köpenynyel vették körül, melly nem más, mint egy, a kéménynél sokkal bővebb cső. Ez veszi körül a kéményeket a kazántól egész a födélzetig. A kémény és e köpeny közt hézag van, mellyet fölülről szivattyu segélyével vizzel töltenek meg, melly viz a kéménytől megmelegül, ekkor leeresztik a kazánba, melly e szerint már meleg vizet kapván, nem kiván annyi fütőszert. E köpenyeknek tehát kettős haszna van; egyrészt szeliditik a kémények melegét, másrészt sok tüzelőszert takaritnak meg.

Ez előnyei mellett azonban sok hátránya is van az illy köpenynek. Első, hogy gyakran kell ujitani, mert csakhamar kilyukad, második, hogy gőz képződvén benne, ha a belőle a vizet leeresztő csap nem működik pontosan, hamar szétpattan. Ez utolsó történt a Leviathan első kéményével is. A gőz ebben szétrugta a köpenyt, a kéménynek a fedezeten fölülálló részét a légbe röpité, melly roppant zajjal ismét visszaesett a födélzetre. E fellobbanás egyike volt a legborzasztóbbaknak, mellyek valaha gőz által hajón történtek; semmiféle, még a legnagyobb sorhajó sem volt volna képes ennek ellentállni; oldalai betörtek, s menthetlenül elsülyedt volna.

A Leviathan azonban meg sem mozdult, kerekei s csavara tovább dolgozván, gyorsan haladt előre, mint előbb, mintha semmi sem történt volna! Pedig milly roppant dulás ment végbe kebelében!

A hajó-legénységen kivül 100 vendég volt a hajón, köztük Anglia legnevesebb hajóépitői, mérnökei s gépészei. Pénteken sept. 9-én d. u. fél hatkor a társaság a nagy teremben épen asztalnál ült, midőn a hajó tengeri utjában Hastings irányába ért. A szép kilátás, 30 kivételével, a vendégeket mind a födélzetre csalta; de az a 30 is fölment később, s ennek köszönheti, hogy életben maradt, mert alig értek fel, a kémény szétpattant, a légbe repült s ismét a fedélzetre esett, utána alul roppant vastag gőzfelleg szállt fel s robaj hallatszott, fölülről esőként hullott alá a sok üveg-, fa- és vasdarab. Ez pár másodperczig tartott. Ezután eloszlott a gőz s a hajón az összezuzott kémény, s számtalan mindenféle töredékhalmaz, s a kémény nyilásán felgomolygó gőz volt látható.

A kapitány e nyiláson kötélen leereszteté magát, utána hat hajószolgény ment. A nagy teremben csak kis leányát találta, ki egészen sértetlenül maradt. A nagy terem egész romhalmaz volt, aig lehetett benn járkálni, minden szét volt zuzva, padolatának szét vált nyilásain lehetett látni a fütő kemenczéhez, hol a kazán-kályhák ajtai ki voltak szakitva sarkaikból, a láng bevert, mivel kifelé nem volt légvonata. Félni lehetett, hogy a tűz erőt vesz a hajó belsejében. A kapitány feljött, a hajót a part közelében járni parancsolá, hogy nagyobb veszély esetében közel legyenek a szárazhoz. Most elővettek mindenféle tömlőt, szivattyut s tömérdek vizet öntöttek le a kémény nyilásán. Lassankint a 12 fütőt is felhozták, kik alant a kemencze körül foglalkoztak; mindegyik tetemesen meg volt sérülve. Négy közölök azonnal meghalt, a többi nyolczhoz sincs remény. Nemsokára ki lett oltva a tűz, a veszélynek vége, mert intézkedtek, hogy a többi kémény föl ne lobbanhasson; a kapitány a hajót visszatérité utjára Portland felé, s a vendégeknek megengedte leszállni a hajóba, a rombolás szemlélésére, a mi valóban borzasztó volt.

A főnebb leirt diszes nagy terem fele teljesen összeroncsolva, csupa romhalmaz volt, az aranyozott vastag vasoszlopok, ketté törve, meggörbülve álltak, a tükrök többnyire apró porrá zuzva, a butorok darabokra forgácsolva, a szőnyegek rongyokká tépve voltak. A legnagyobb tükrök kettejének üvege sértetlen maradt, holott hátukról a fémlemez leolvadt: a terembe vezető vaslépcsőzet szétdulatott, mig a teremben a polczokon álló könyvek ki sem mozdultak helyükből.

És igy a Leviathán tengeri próbautjában erős és kettős próbát állt ki. Nemcsak az bizonyult be róla, hogy szerkezete czélszerü, gyorsaságra legelső minden hajók közt, hanem az is, hogy a világ legerősebb hajója, mert azon fellobbanás, melly a legnagyobb sorhajót is megsemmisitette, őt még csak utja folytatásában sem gátolta; belől ugyan tett tetemes rombolást, de a külfalak s bordái mozdulatlanul maradtak. Ez eset az utasokba csak bizalmat önthet e hajó iránt, mellyen életük a legválságosabb esetekben sincs végkép veszélyeztetve.

Jövőre még egy szebb képét hozandjuk e nagyszerü épitménynek.

Hazai tájleirások s népviseletek.

I. Pusztai élet.

(Vége.)

A sikság termő része is, télen és kora nyáron egész aratásig, meglehetős egyhangu és rideg. A gyönyörü zöld vetések beláthatlan messzeségre terülnek el szemeink előtt. Később a tengeri, mint valami fiatal erdő emelkedik föl, mellynek széles zöld levelei sajátságosan susognak a szellő érintésére. A tengeri néha 10—12 láb magasra is megnő.

E hullámzó zöld vetések közt itt-ott látunk feltünni egy-egy tanyát, barátságos fehér falaival, és sima szalmatetőivel. A tanya a cselédség és a gazdatisztek lakházai s a szükséges istállókból áll. A gabna és takarmány eltartására szolgáló csürök és félszereknek itt nyoma sincs. A szükséges anyagszerek hiánya miatt bajos is volna e tájakon nagyobbszerü épületeket emelni. A betakaritott gabnát szabad ég alatt, valamelly keritett térségen háznagyságu asztagokba rakják, s annak idején lovak által nyomtatják el.

Az aratás kezdetével a puszta is megélénkül; némelly nagyobb birtokon 600—800 arató is dolgozik. Ezek többnyire az északi tót megyékből vándorolnak le, mellyek lakói a föld sovány terméséből otthon meg nem élhetnek. Itt tartózkodásuk ideje alatt bizonyos communistikus társaságot képeznek. Egyet maguk közöl főnöknek választanak, kinek hivatása közös érdekük felett őrködni, a szerződést, a következő évre megkötni, s az élelmezésről gondoskodni. Ennek oldala mellett áll a gazdasszony, ki mindnyájuk számára főz és süt. Legközönségesebb munkabérök az általuk learatott összes gabnának tizedrészéből áll. Valódi öröm nézni, milly rendkivüli szorgalommal dolgoznak az emberek. A legtikkasztóbb höségben, mit sem szellő, sem egyetlen fa árnyéka nem enyhit, dalolva dolgoznak ők, szakadatlanul, gyakran késő éjjelig, s kora hajnalban már ismét munkában állanak.

Midőn a birtokos a mezőn először jelenik meg, ősi szokás szerint a legszebb lányok és asszonyok körülfogják, s egy vékony, kalászokkal gazdagon beaggatott szalmakötéllel megkötik, honnan csak ugy menekülhet, ha magát kiváltja, mi közönségesen egy vagy két akó borból szokott állani. Mikor az aratásnak vége van, az összes munkássereg a szépen földiszitett kalászkoszorúval a birtokos udvarába, vagy ha ez nincs jelen, a gazdatisztébe énekszóval bevonul. Nehány ürü esik ez alkalommal áldozatul, s egész éjjel lakmároznak és szerény dudaszóra tánczolnak.

A gazdatiszten vagy urán kivül van még a tanyán ugynevezett gazda is. Ruházata ollyan, mint a jómódu magyar parasztoké, csakhogy ezek mindig fekete, vagy sötétkék posztóruhát viselnek, melly a gazdagoknál sok ezüst, a szegényebbeknél pedig óngombokkal és fekete zsinórral van ékesitve, mialatt az urasági gazdák még egy világoskék dolmányt viselnek. A magyar embernek egyik sajátságos ruhája a bunda, mellynek nem szabad hiányoznia; a bundáról azt tartja, hogy az télen a hideg, nyáron pedig a forróság ellen véd. A lányok széles, ránczos, kék vagy vörös ruhát viselnek, testhez álló mellénykével, s fehér vagy tarka nyakkendővel; fénylő fekete hajukat középen szétválasztva, s szalaggal gazdagon fölékesitve, czibakba fonják; lábukat piros csizma takarja. A fiatal asszonyok fökötöt viselnek, ködmönük finom posztóval van behuzva, nyestbörrel körülprémezve, s a gazdagoknál ezüst gombokkal és paszománttal ékesitve.

E pusztáknak, mellyeken a Tisza ezer csudálatos kanyarulattal halad, még egy különös lakójáról, a halászokról kell megemlékeznünk, kik e szokatlanul haldus folyam partjaira épitik kunyhóikat, s táplálékukat annak hullámaiból nyerik. Habár a halászat tavakon és folyókon másutt is nagy szorgalommal üzetik, mégis valódi halászoknak csak a tiszai halászokat nevezhetjük, mert ezek teljes életökben kizárólag csak halászattal foglalkoznak. A halászathozi ezen előszeretetük olly nagy, hogy csak a legritkább esetben lesz hütlen a fiu apja foglalkozásához.

Majdnem hihetetlen, milly töméntelen sok hal van a Tiszában; mellyek közt legkitünőbb nemek : a ponty, csuka, tok; ez utóbbiak iváskor (nemzés idején) nagy mennyiségben a Dunából jönek

Vas. ujs. 1859.

S gátot törnek, árkot ásnak.
Van dolga a csapolásnak!
Siralmasan, keservesen látja
Mind ezeket a vén Mihály bátya.

„A vizemet, a vizemet!
Száradjon el a kezetek!“ —
De hiába beszél fünek — fának,
Vége-hossza nincs a csapolásnak.

Erre aztán mind a két fél
Panaszt tesz a vármegyénél:
„Nekem, uram, ennyi annyi károm!“
„Én meg, uram, a vizemet bánom!“

A malomnak van-e haszna,
Az a molnárt nem aggasztja.
Mert azt hiszi a vén Mihály bátya:
Övé a juss, — az Isten is látja! — *Könczöl János.*

Fehérhegységi utiképek.

(A CSALLÓKÖZI UTIKÉPEK IRÓJÁTÓL.)

Első rész.

Pozsonytól Szakolczáig fölfelé.

(Folytatás.)

Haladjunk tovább Detrekö vára felé.

Mindjárt *Rohrbach* mellett áll a másik falu: *Szolosniczának* nevezik tótul mai tót lakosai; de ennek legalább még maig is fönmaradt *Széleskut* magyar neve, mellyből nyilván a tót név keletkezett; mig Rohrbachnak már a XVI-dik században sem ismerték magyar nevét, ha volt valaha, mint Bornemisza könyvéből látjuk. Vajjon ellenben Széleskutnak akkor nemcsak magyar neve de még magyar lakói is léteztek, midön Bornemisza egy ideig ott is prédikátorkodott, nyomtatta és irta magyar munkáit? vagy hogy a tót nyelvet is birván, tótul prédikált a magyar iró? Hasonló eset azonban, mondják a kik tapasztalták, már máskor is megtörtént volna.

E helynek egyháza is nevezetes a Balassák siremlékei által. De hogy ezek nevezetességét jobban méltányolhassuk, jobb lesz már előbb a Balassák itteni akkori fészkébe, Detrekö várába betekintenünk, mellynek története ugy is világosabban megmagyarázhatja e vidéknek vele szorosan összefüggö előbb látott nevezetességeit is.

Ha egyébiránt ezen várnak is régi pragmatikus történetét várná az olvasó, nagyon csalatkoznék. Cserben hagy a sok vélemény; s utoljára is mindegy talán, ha nem is épen nekünk, de a legtöbbnek, vajjon valami római Detricus, vagy egy magyar Detre épitette-e? vagy talán az egyiránt gót-német-római Detre, kit krónikánk és Etelei hösmondánk is Etele höskörében emlit. A római épitésröli véleményt épen csak a vár falazata római müvének kellene erösitenie; s csakis az a hija, hogy rajta a müértö a római épitészet legkisebb határozott nyomát sem találhatja. A magyar Detre ellenben, a ki mások szerint első alapitója s ura volt, szerintök a Balassák egyik e nevü öse volna (1263 körül). Volt-e ezen birtok a XIII. században csakugyan a Balassáké, azt becses régi levéltáruk, melly után sok tudós szive epedez, és mellyet mi ugyan nem láttunk, de tudjuk, hogy most épen a legjobb kezekben van, tudná talán legjobban megmondani. Annyit tudunk azonban már mi is, hogy még a XV. században is, ugy mint Borostyánkö s a többi itteni várak a Szent-györgyi grófok és nem a Balassák hatalmában volt. Kiholtuk után szállott csak a koronára, s ettöl mint zálogot birták többek közt a dus augsburgi Fuggerek, Európa akkori tözsérei. Ezektöl váltotta meg I. Ferdinánd Balassa Menyhért számára. A Balassák birtokában azonban csak kevesig maradt: a család ezen ága már a harmadik izben kihalt; mint koronára szállott birtokot zálogban tartotta ismét egy ideig Pálffy Pál, mig adományul és családja örökeül megváltotta.

A vár hadviszontagságairól szóló nehány nevezetesebb eseményt szintén csak későbbi korából ismerünk. 1619-ben Bethlen, a mult század elején Rakóczy vette be a császáriaktól, s ezek ismét az előbbiektől. Falai alatt küzdetett a felkelési végső csaták egyike 1707-ben; midön Stahrenberg seregeit már majd megszalasztott Rákóczy vezérének Ocskaynak csapatai, félreértés s üres lárma következtében megfutamodva, a már bizonyos győzelmet elvesztik: mire utolsó parancsnoka, Sztupovszky, feladta a várat is.

Azóta nem látott ellent; csak az idö foga emészti a tetötlen falakat, Mindamellett kevés romvárunk van, mellynek meglehetösen fönmaradt romjai olly tanulságosak volnának a vár belsö szerkezetére nézve. Kétfelöl hegyes szikla-meredeken áll; nyugatnak és délnek azonban szabályosan alakult halmon, a vadonban is még kivehetö egykori várkert fasorai között könnyü fölmenetet nyujt. Az első kapunál mindjárt oldalvást áll a bástyákkal és tornyokkal erösitett gazdasági udvar (Zwinger). A belsö kapu a sajátlagi várat környezö udvarba visz, mellyet védfalak, alattok a várörség laktanyáival (Casamate) s fölöttök véderkélyekkel köritenek. Innét a fölsö, sajátlagi várba csak lépcsökön át lehetett bejutni, és még csak ennek azután kiemelkedö közép csucsán állott a fellegvár magas tornya, — nyilván a legrégibb s legérdekesebb része a várnak itt is: alól köröskörül még kétszeres fallal és védmüvekkel körülépitve, s a szó teljes értelmében mintegy fal-iskátulába behelyezve és beburkolva. Innét északkeletnek vonulnak a kis termek s apró lakszobák, mellyek végén a sziklacsucs legélesebb hegyén ismét egy torony emelkedik, hol szögbe futva az épület szélsö része véle végzödik. Hajmeresztö valóban ezen merész szikla feletti falrakatról innét a mélységbe letekinteni; de ez volt nyilván a leggyengébben erösitett oldala is; itt nem is volt más szükséges, mert a meghághatlan szirtmeredek eléggé védte a roham ellen. — Hol állhatott benne Bornemisza nyomdája? Valószinüleg valamelly zugban a kápolna mellett, a várpáter egykori lakásában, honnét a szegényt a reformatió kiugrasztotta, és hült helyébe Bornemisza lépett.

A vár regényes krónikájához tartozik *Bakics Péter nörablása*, ki mint a vár egyik részbirtokosa ide hozta s itt tartotta fogva Révay Péternek holicsi várából orvmerénynyel elrablott nejét Forgách Zsuzsannát, kinek szépsége buja szerelemre ragadta. A galád tett, mellynek emlékét törvénykönyvünk is föntartotta, eléggé ismeretes olvasóink előtt a történetböl, reménydus ifjuságunknál pedig még inkább talán a beszélyekböl, mellyeknek már szintén kedvencz tárgyaul szolgált.

Legnevezetesebb korszaka volt azonban Detrekönek, midön *Balassa Menyhértnek* birtokába jutott, és dus gazdasága, söt prédarablásai fészkévé lön. Erre nézve már csak azért is biztosabb volt, mert ezt legalább árulásaiért kapta dijul, mig többi várait rövidebb uton, mint történetiróink mondják: az „erösbek jogával.“ az-az hogy ököljoggal, rablómódon szokta volt szerezni, mint például Csábrághot, Szitnyát stb.

Balassa Menyhért neve is egyébiránt történetünk leggyászosabb korából nagyobbára ismeretes. Itt alább adjuk siremlékéről hü képét is, s mellette röviden jellemezhetjük ugy tett-, mint bündus, történetünkben bizonyára páratlanul kiváló életét. Ha nem is nevezzük öt egyenesen a legmerészebb országos rablónak s a világ legtekintélyesebb zsiványának, a minthogy életirói nagyobbára elnevezték, mégis leggyöngédebben mondva: egyike volt a muló középkor azon elszánt, hatalmas hadkalandorainak, a kiknek mindegy volt akárhol s akár ki ellen küzdenie, csak prédavágyukat és kincsszomjukat kielégithessék. — Eredetileg János király hive, és bár ismételve föláldozással is és vitézséggel készen szolgálta nemcsak öt, de utódait is, özvegyét és gyermekét, ugy mindannyiszor, vagy kilenczszer egymásután, elárulta. Ugyanannyiszor Ferdinand által megvásárolva ennek hive volt, kész töle bármikor is elpártolni, valamint a törökkel, kit számtalanszor megvert, hajlandó azonnal czimborálni, ha rablóérdeke ugy hozta magával.

Vitézsége és hadi ügyessége minden esetre páratlan lehetett, máskép árulása sem lett volna olly kelendö portéka. Tudva levö dolog, hogy például, midön a Lévai várban éjszaka véletlenül megtámadta a török, ö a lármára álmából fölébredve, meztelen-pörén a mint ágyában fekütt, kardot és szövétneket ragadva kezébe, a fölgyujtott épületek világánál küzdött, és visszaverve az ellent, még lóra is ugorva szétszalasztá s üldözé; máskép a hadintézés- és elrendezésben is olly tapintatot s éberséget tanusitott, hogy kora egyik legügyesebb hadvezére és versenytársa, a császári seregek épen nem részrehajló tábornagya, méltán mondhatá róla, hogy Balassának a hadban mását soha sem látta. De még ügyviselési tehetsége sem lehetett kisebb, akár merészségénél, akár hadi talentománál, miután halljuk, hogy az ország fötanácsában vezérkedett Erdélyben, söt sorsát eldöntöleg is intézte egy ideig, a nélkül, hogy „a deáki tartományban,“ mint egykorui mondák, jártas lett volna; a mi mai nyelvünkön annyi lenne: hogy irni meg olvasni

*

nem tudott; e nélkül pedig a XVI. században már nem igen lehetett ember a kormányon.

Épen olly páratlan volt azonban prédavágya is. A merre kelt, járt, s a meddig hatalma és keze elért, mindent összerablott és kifosztott; söt ezen foglalatosságot rendszeresen is mint mesterséget üzte. Mint Hont-vármegyei főispánnak — mihez szintén csakugy préda utján jutott — fődolga volt megyéjében három rablóvárat fölszerelni, mellyekből megyéje nemességét és jobbágyait zsarolta, a kereskedőket fosztogatta, az ország pénz- és kincstárait kirabolta, adószedőit letartóztatta. Ezt mivelte Erdélyben, a Tiszavidéken, szóval a hol csak megfordult. Egyszer, például, még a tokaji szüretelőktől az egész termést is és máslást elfoglalta. Másszor, avagy hogy talán igen sokszor is, utjában a hajcsároktól ökreiket, a mezőben a legelő nyájakat, a talált bitang marhát elhajtotta; a szérükön pedig mások kazalait akármikor maga számára kicsépeltette. Szóval, kora ugy sem magasztos történetének, mellyben pedig már rég elmult volt az állitólagos rablólovagvárak kora, lapjait legocsmányabb tetteivel fertőztette be; mellyeket a kinek még tovább kedve tartja, bővebben is elolvashat bennök.

A mit azonban már a történet sem győzött csinytetteiből följegyezni, azt az egyetlen ezen korból, s átalában is legrégibb fönmaradt magyar szindarabunk, mellynek sajátságos czime „*Comoedia Balassi Menyhárt árultatásáról*“ (1546) — holott pedig ő árult — még élénkebb szinekkel, és részletesebben ecsetelve festi. Magában is már azon kor s irodalmunk egyik legérdekesebb emléke levén, a kinek tetszik, megolvastatja ezt is, más egyéb érdekessel, ujonnan kiadva Toldy „Irodalmi kézikönyvében.“ A legbeszélőbb tanuság mindenesetre ez is, hogy milly benyomással voltak rendkivüli csinytettei és hitszegései azon kornak is, máskép nem épen gyöngéd lelkiismeretére. Az országgyülés is ugyan törvény kivül helyezte, a fejedelemnek háborut kellett ellene inditani mint valami kül-ellenség ellen, mellynél ugyan jóval veszedelmesebb volt. — De leverve egy helyütt, mint a százfejü hydra, máshol emelte föl ismét fejét, halált és pusztitást hozva ha innét kitakarodott, ismét Erdélyre, majd ha onnét eltakarodott, Magyarországra; kétesnek hagyván végre is, vajjon kivánandóbb volt-e mint ellen vagy mint szövetséges. Végre kilenczedik árulása után Detreköre takarodott. Ez szolgál a fenebbi „Comoedia Balassi Menyhárt árultatásáról“ cz. szinmü egyik főszinhelyeül is; és benne folytonosan, nem épen rosz élczczel : *Gyötrőkönek* neveztetik. Itt rakta le prédazsákmánya töménytelen kincseit s aranyát, mit a comoediában szájába adott szavaival folyvást az ő „arany-pogácsájának“ nevez. Nemes szenvedélyével azonban, ugylátszik némileg nyugalomba helyezve már magát, sem hagyhatott egészen föl. Legalább a „Comoedia“ igen szemlélhetőleg irja le és beszélteti : mint ütnek ki népei koronkint a bokrok megöl s az erdei leshelyekből a Detrekő alatt elvezető uton áthaladó „bécsi és morva árusemberekre;“ vagy mint gazdálkodnak a vidék népe szérüin, csüreiben, fölmentve öket a betakaritási fáradságtól; mindezt pedig ugylátszik csupa hálából (!) tette a császár iránt az ő katonáival, kitől árulása dijaul Detrekővel még egy csapat zsoldos katonát is kapott örizetül.

Ekkor szedte fel szintén az inkább rakonczátlankodásai, mint uj tanai miatt mindenfelől üldözött Bornemisza Péter prédikátort házi papjaul; a ki végre végső napjaiban a Bécsben feledés és megvetésben haldokló Menyhértnek a hit utolsó földi vigasztalását is nyujtá; valamint ő maga Balassa Istvánhoz Menyhért fiához intézett egyik kiadása ajánlólevélében olly jellemzőn irja : hogy ő általa hivá az Ur öt magához, ki „minden terhet ki alatt nyög vala,“ ugymond, magára vevén, a megkeseredettet vigasztalá, mint a ki : még ama tolvajnak is — érti a keresztfán — szent országát igéré.“ Mire már Szalay is történetében elmésen megjegyzé, hogy a tolvajnak emlitése itt különösen helyén volt.

Fehérhegys. utiképek : Balassa Menyhért siremléke Széleskuton.

Ezen herostratusi dicsőségünek, épen nem herostratusi de ájtatos siremlékén fönmaradt képét látod itt magad előtt, kegyes olvasó. (Lásd a mellékelt képet.) Kegyeletül fia István emelte neki e sirkövet a széleskuti templomban, miután atyja halálával erdélyi fogságából kiszabadult, hol a családját cserben hagyott menekülő Menyhértnek neje és kiskoru gyermekei, a férj s atya büneiért lakolva senyvedtek s elhaltak.

Az egyház oldalfalába helyezett vörösmárványlapon mesterkézzel vésett magas dombormüben áll az ádáz höskalandor marczona képe, életnagyságban, pánczélos-sisakosan, kardját még itt is, mint egész éltében kegyetlen csapásra intézve. Oldalán látható, nálánál dicsőbb családjának, mellynek csak méltatlan ivadéka volt, hires czimere : abölönyfő holddal és csillaggal. Fölötte oldalvást jelmondata : Hodie mihi, cras tibi! mit bár szemelőtt tartott volna inkább életében, mint sem siremlékén. Alatta hosszabb sirirat az itt képünkön üresen hagyott helyen, hová beirása egy könnyen el nem fért, közöljük lenn szövegét *); czimét, nevét s e mellett dicsőségét (!) hirdeti; miben, eltekintve a tartozó fiui kegyelettől, még azon fölül is hadi vitézségét és hirét hirdető nem egy superlativus helyén lehet. — Kevesebbet de annál jobbat tud a történet István nevü fiáról, ki már méltóbb ivadéka volt a Balassák azon dicső nemének, melly a két honnak jeles főkormányzókat, hadvezéreket s államférfiakat olly bőven szült, hogy egy illy szörny-hiresség, végre is csak curiosum büszke családfájukon. Adott ez azonban a honnak még egy ritkaságot, mint nemes gyümölcsöt, a magyar daliák és lovagiasság egyik legkitünőbb képviselőjét, XVI. századi magyar irodalmunk valódi diszcsillagát, Balassa Bálintot a költőt, ki mint a nemzet utánszülött költői maig éneklik :

A szenvedő hymnuszba fojtá kinját,
és — — sebben mondá végdalát;

s ezt sem elégelve, a jeles János mellett még egy második Bálintban második magyar költőt is szült ismét.

István nevét is épen régibb irodalmunk dicsöitette. Ő ápolta atyja halála után Bornemisza Pétert munkálataiban, s ajándékozta neki a házat és birtokot Rohrbachon. Istvánnak és neje *Devecseri Csoron Annának* ajánlvák nevezetes kiadásai is. — Mennyire szelidül söt magasztossá emelkedik ime a detreköi rablófészek képe, ha odagondoljuk mindjárt, hogy izzad a sajtó benne, mint lesz a tudomány, irodalom, a nyomda menhelyévé; mint irja és terjeszti innét Bornemisza vilagraszóló uj tanait, s

Népviseletek : II. Segesvári szászok. — (Lásd a szöveget 499. lapon.)

*) Spectabili et Magnifico Heroi Melchiori Balassi de Giarmath, Consiliis Illustr- Dextra Magnanimo, Victoriis Bellicoso, Animo Interribili et admirabili, Parenti suo obi. servan : Stephanus Balassi filius hoc Monumentum posuit. Obiit Viennae Anno Chris, MDLXVIII. Mense IX Februarii aetatis suae Anno LVII.

Epitaphium : Militiae, Martisque decus celeberrimus armis
Stirpe Balassae Melchior hic situs est.
Imperat bello invictus nil ausibus unquam
Mutatus retulit victor ubique manus.
Herois laudes memoret, qui gestat triumphos,
Mens petiit coelos, nomen utrumque polum.

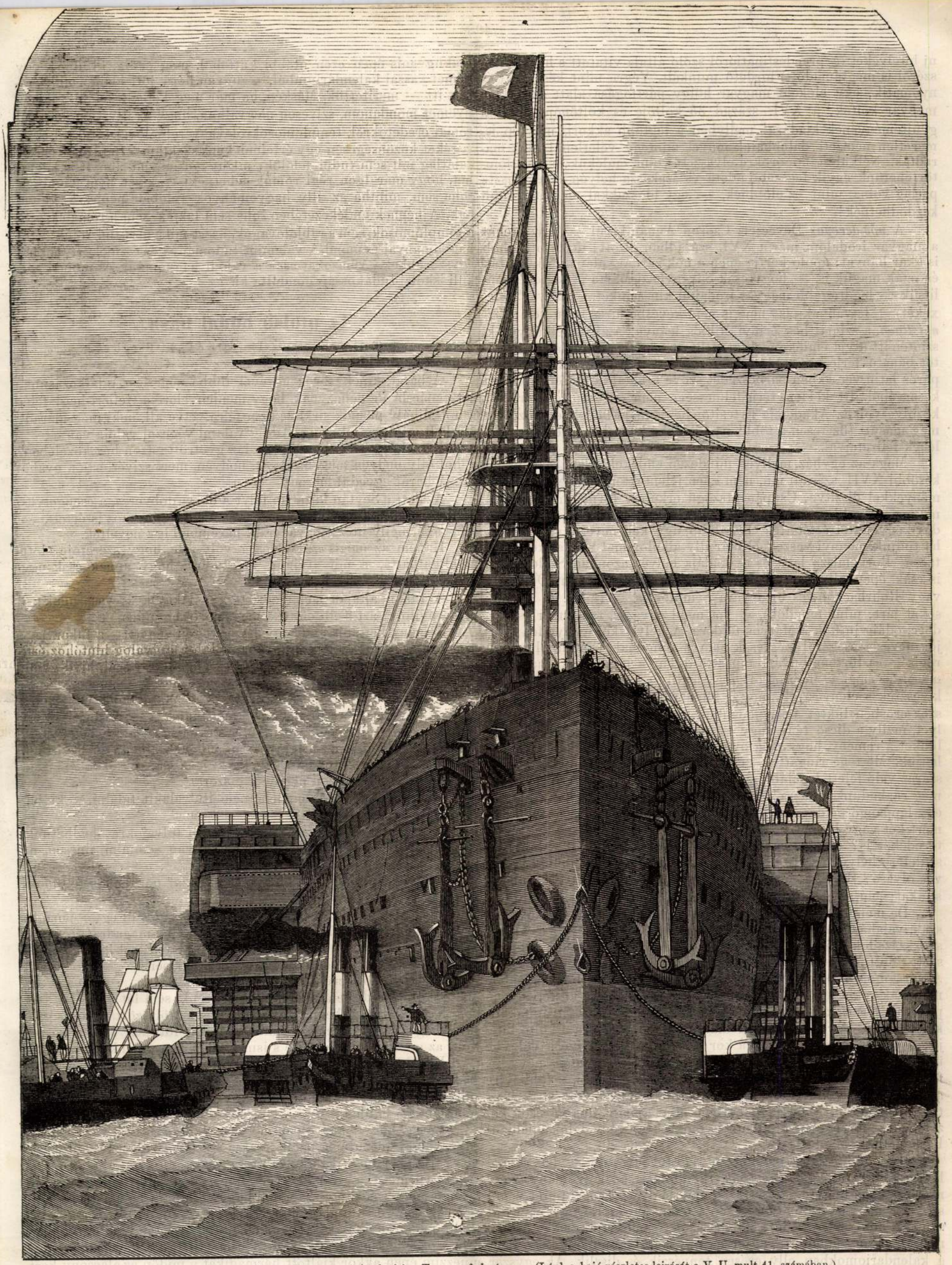

A Leviathan vagy Great Eastern óriáshajó a Temze folyón. — (Lásd e hajó részletes leirását a V. U. mult 41. számában.)

uj hitelveket (a praedestinatióról szóló általa vitatott s hitfelei részéről is megtámadott) hirdető munkáit. Végre mint készül itt és nyomatik, egy előkelő magyar hölgy pártfogása alatt az akkori magyar költők, a XVI. század 35 költője és költönője munkái gyüjteményének kiadása! mellyben a legtöbb akkori, máskép ismeretlen nemzeti dalnokaink müvei mintegy véletlenül ránk maradtak. Nélküle talán örökre elveszett volna emlékük, s irodalomtörténetünk egyik legszebb adata és szakasza helyén ismét puszta parlag volna, mint ez előbbiek, — egy időszakkal megint később kezdődhetnék!

A *nőmoecenas* Devecseri Csoron Annán kivül — (illyet tehát a magyar irodalom már a XVI. században látott; de látott előbb is akár hányat; ápoló kertje épen a nők zárdái valának; ők iratták és irták maguk is, — hogy csak Sövényházi Márta néne nevét említsük — legdrágább magyar irodalmi kincseinket, a magyar codexeket). — Istvánnak első neje is nem kevésbé hires nevü volt: *Zrinyi Ilona*, a szigeti hős Zrinyi Miklós leánya. Az ifjun elhunytnak, szintén itt atyja emléke mellett, állitott fehér márványlapon siriratot bánatos férje, hosszabb, de nem minden szépség és kellem nélküli páros latin versekben párbeszédet szöve a fiatal nő és férj elválása keservéből. Itt közleni terjedelmessége nem engedi; egyszer már közölve volt az Akademia Értesitőjében, s majd bővebben közöljük még másutt tüzetesen a többi itteni többé kevésbé érdekes siremlékek feliratával.

Maga az egyház, mellyen mindezen emlékek állanak, náloknál későbbi XVII. századi mü, nem épen jelentéktelen alfresko falfestményekkel diszitve, Csupán ötszögü erkélyes tornya maradványa még azon régibb gót egyháznak, mellyből a siremlékek a maiba példás kegyelettel áttétettek. Legalább ugy kell neveznünk már ezt, ha tudjuk, mennyi veszett el már illy alkalommal vandal kezek által. — Bornemisza laka és nyomdája helyét azonban Széleskuton is csak épen olly hasztalan keressük és kutatjuk mint Detrekön vagy Rohrbachon, és bizonyára Semptén is — (mert itt is volt; sokat járt, mint mondók), — ha majd egyszer, talán már esztendőre, odáig jutunk a Mátyus földére. A hely lakói igénytelen falujok nevezetességéről még csak nem is álmodnak. Csak a jóhiszemü régiség- és történetbuvár, tapasztalta bár a jámbor akárhányszor mások és saját csalódásából, hogy az illy emlékek nálunk tövestől kivesztek s elenyésztek, még is fölnem hagyhat velük. Mindannyiszor erösben lüktet a sziv bennünk, valahányszor közelitjük a helyet, melly a dicső tény vagy eszme tanuja volt; és dagasztja keblünket a remény, hogy még nyomait láthatjuk, emlékjeleit felszedhetjük. Mért ne ringattuk volna magunkat itt is a puszta kietlen száraz való felett, legalább egy perczig az ártatlan ingerben: hátha még ráakadunk a házra!? hátha még föltalálnók a hires „Énekek“ egy lappangó példányát!? csak egyet, és milly kincs, az eddig ismert két vagy három példány mellett! talán ha csak egy tetemes töredékét is? de söt, ha csak egy lapját legalább, itt a helyben, születése helyén! — Nem érzed-e velünk ártatlan örömünket, kedves olvasó? Ha nem, ugy — szánd meg legalább ártatlan csalódásunkat; nem az első, az igaz, és valószinüleg még nem is az utólsó!

De menjünk ki a szabadba, mint illyenkor mindannyiszor teszszük, valahányszor emberi csalódás elfog. Ott kevesebb a veszteség, századok baja sem látszik meg, kisebb a bu és gond az elenyészett fölött. Detrekő vidéke is ismét egyike a legfestőibb tájaknak. A várrom csucsos hegye alatt áll hg. Pálffy egy régibb, s jelenben már csak rakhelyül használt nagy négyszögü vadász kastélya, roppant hársfasorok árnyában vesztegelve. Az épület nyilván akkor keletkezett a vár alatt, midőn már az ujabb, vagy ha a költő kifejezése jobban tetszik, a gyáva kor oda fönn szédelegve a völgybe ült alá. Mélyebben még benn a völgyben *Detrekővárallya* nevü kis falucska látható, mint mindig az illy várak aljában, s többnyire azután rongyos kinézesökkel körülbelül ugyanazon érzést gerjesztik és eszmét költik fel az emberben, mint a nagy, dus városok közelében közönségesen található nyomorék szegény faluk; példaul Bécs mellett Ehlend!

Még e falun tul is megint egy régi torony vagy egyház romjai láthatók. *A templomlovagoknak* tulajdonitja a hagyomány vagy monda; az az hogy egy sem azon sajátlagi értelmében mint venni szoktuk, mert itt különösen, a nép a templomosokról ugy nem tud semmit, mint másról; de a monda azon német értjük ismét, melly nálunk az ugy mondott, vagy csak ugy képzelt, müvelteknél, meg a kalendariomokban olly erösen tenyészik és diszlik. Az egyszer csakugyanis épen ezen utóbbi kutfőből, még pedig, ki hinné, egy német kassai kalendáriumból, — ugyan hogy jött idáig s mit keresett itt — meritettük. Máskép, ha már meg kellene felőle véleményemet mondanom, szivesen megvallom, hogy az illy várromoknál római eredetökről, templomosokról vagy rablólovagvárakról szóló regéket közönségesen egy értelmüeknek szoktam tartani azzal: hogy sajátlag mit sem tudni felölök; mi ugyan megint annyit is jelenthet, hogy már igen régi romok lehetnek; csak azt nem jelentheti soha sem, mintha az illy hagyományok valóban népiesek volnának. A népnek emlékezetében soha sem laktak sem a rómaiak, sem a templomosok, sem a rablólovagok, azért mitsem is tud rólok; az ő hagyományai és mondái, valamint tudománya és eszmeköre, sokkal egyszerübbek. Amazokat csak a valódi hagyomány és monda nélküli iskolai tudákosság gondolta ki.

(Folytatása következik.)

Az utolsó budai basa.

Történeti elbeszélés JÓKAI MÓR-tól.

(Folytatás.)

A barát, kinek török nevével többé nem lesz találkozásunk, azt tanácslá Petneházynak, hogy menjen előre a Gellért-hegy felé, a hol Mihály püspök sirköve az utfélre vetve áll, neki még maradnia kell mintegy fél óráig. Addig valami végezni valója van.

Petneházy szót fogadott; a láz gyötrötte azon ház közelében, a hol olly mélyen megaláztatott, mélyen, mert szivét érte a gyalázat. A barát egyedül maradt.

Azalatt a Seytán házában folyt a dal, a dobverés, a csengetyüs nakara zörgése kihangzott az utczára. Telli a tánczhoz is értett, — mint akármelly utczai bayadér. A háremben igy nevelték.

Hanem az mégis szivtelenség volt tőle, hogy szeretője előtt elhallgathatta, a mit atyjától megtudott, hogy annak csak egy napja van még élni.

A fukar ajtaján ismét zörögtek a lakatok és vas rudak; ő maga nyitotta azt Telli előtt, ő maga zárta be utána.

A leány kaftánja alatt egy erszényt rejtegetett: — a fukar Seytán bőkezü a bayadérek irányában. Midőn a gyalog hintóhoz ért, sietséges hangon mondá az öregnek: „hol van társad, hivd gyorsan: a harmadik kiáltás előtt a vadaskert előtt kell lennem.

Az öreg tudta azt jól: Petneházy volt akkorra odarendelve.

— Társam nincs itt, nem is jő elő hamar, — viszonzá, — az imént három tolumbadsi ment erre részegen, azok belékötöttek, összeveszett velük, az őrjárat aztán mind valamennyit bevitte a gömbölyü toronyba; onnan reggelig ki nem eresztik őket.

Az odaliszk nagyon megijedt e szóra.

— Mit tegyünk? Nem lehetne-e itt valakit találni, a ki helyette a palankinhoz állna?

— Ha sokáig keresgélünk, legfölebb tolvajokra akadhatunk, a kik bennünket kifosztanak. Nekem ugyan semmim sincsen, de neked . . .

— Hogyan jussak igy be a várba vissza? nőruhában feltünök; mindent kitudnak.

— Tanácslok valamit. A hintó ülése alatt van egy csomagba kötve férfi ruha; gazdája ott feledte; azt vedd magadra; igy visszamehetsz a várba, ha a basa gyürüjét mutatod; azt hiszik, valami megbizott izoglánja vagy, odáig majd én elkisérlek.

— De hol öltözzem fel itt az utczán?

— Hát eredj be a palankinba, ott senki sem lát meg.

Telli ugy tett; bement a palankinba s átöltözött. Nem is gyanitá, hogy azok Petneházy ruhái, a miket fölvesz. Mikor készen volt, az erszényt övébe rejté s ismét kilépett a palankinból.

Körülnézett: az öreg nem volt sehol. Kereste; suttogva hivta; nem felelt senki; egyedül volt az egész sötét utczában. Az alatt, mig átöltözött, a barát ugy eltünt a hintó mellől, hogy léptei hangját sem hallhatá.

Látva, hogy magára van hagyva, elkezde futni a vár felé; azt hivé, valaki fut utána, pedig csak a viszhang volt az, a mit a magas várfalak adnak. Elfuladva ért a várkapuig; mutatá az őrnek Abdi gyürüjét; ha az ör kevésbé álmos, meg kellett volna ismernie remegéséből a nőt; igy szabadon hagyá a kapun bejöni.

Az ismerős utczákon már visszatért az odaliszk bátorsága; itt többé nem rabolhaták ki; minden utczaszögleten katona állt, s az őrjáratok ellen megvédte Abdi gyürüje. Sietett a vadaskert felé. A muezzim épen akkor kiáltott harmadikat, a midőn az alacsony kert-

Vas. Ujs. 1859

azokból sokat megsemmisitett. E harczokban már tetemes résztvett Samyl oldala mellett, mint segéde, a vitéz *Hadsi Murat*, kinek arczképét szintén bemutatjuk.

Ezután több tábornok tett hasztalan kisérletet. 1850-ben a mostani orosz czár, ki akkor még trónörökös volt, szintén résztvett a hadjáratban, de ő sem ment többre, mint a tábornokok. 1851-ben Samyl az oroszokat a Fekete- és Kaspitenger mellől több erősségeikből kiüzte s változó szerencsével harczolt egész a keleti háboruig, a mikor is egész Európa azt várta, hogy a hirneves cserkesz vezér ez alkalommal tán örökre megszabaditja a Kaukazust az oroszoktól. Samyl azonban karját sem mozditá meg; mert fia foglyul esett az oroszok kezébe s ő azt vissza akarta onnét nyerni!! Midőn végre a cserkeszek ő nélküle küldtek küldöttséget Konstantinápolyba, a háborunak már vége volt s az 1856-ki béke, meg sem emlékezett e vitéz népről, melly a háboruban tétlen vesztegelt!

Akhulkónál, akkoriban csak 9 éves fiát, Djammal Eddint, az oroszok elfogták, s magukkal vitték Pétervárra. Eddin fia Patimate rabszolganőtől született, s őt az aggasztott atya 1854 óta — midőn már 15 éves ifju volt — nem látta, bár visszaszerzéséért oroszlányi erővel s hiena-dühvel küzdött ujabb meg ujabb kirontásokban az orosz ellen. De czéltalanul; fényes váltságdij ajánlataira pedig az orosz udvar csak gunynyal felelt, s az ifju váltságdijául : Samyl végleges megadását s jobbágyi hódolatának esküszentesitett nyilatkozatát köté ki föltétlenül.

Midőn Samyl az oroszok ellen folytatott kirohanásai között Tsihondale erősséget megtámadta, s azt bevette, fölkonczoltatván a hódolni vonakodókat, két herczegnőt tett foglyává családostól, s azokat Vedenébe akkori székhelyére őrizet alatt bekisértette. A foglyok Tsaricsaardné és nővére Orbeliani herczegnők voltak, valamint Drancey asszony, a herczegi gyermekek nevelőnője. A herczegnők III. György Georgia utolsó királyának leányai voltak. Különben a foglyok irányában Samyl lovagias kimélettel viseltetett, s rangjukhoz illőleg tartattak Vedenében. E hir hallására az orosz udvar azonnal késznek nyilatkozott a cserkesz-főnök fiát a két herczegnő- s családjáért kicserélni, mi meg is történt, de a viszonyos követelések és megtagadások folytán csak nehány hó után derült fel azon nap — marczius 11-e 1855. — mellyen a szerető atya örömdobogó szivére szorithatá sanyargatott gyermekét. Azonban az örömet keserüség váltá fel, melly csordultig tölté meg a kinpoharat, — a fogságából visszanyert Djamnal Eddin 1858-ik év septemberhavában, atyja karjai közt jobb létre szenderült. — Van még Samylnak két fia, Hasi-Mahomed 20 és Mahomed-Sabi 5 éves. Hasi-Mahomed Danial-Bég, Kharimante nevü leányát vette nőül, s ezt annyira szereti : miszerint ünnepélyesen fogadá, kivüle családi körében más nőt meg nem szenvedni.

Drancey asszony következőt mond a főnök személyéről :

Samyl termete magas, arczának kinyomata nyugodt és magasztosan kedves. Viseletéből határozottság s erély sugárzik; az oroszlányra emlékeztet, midőn ez háboritlanul nyugszik. Szakála hosszu, teljes, szemei szürkék, piros ajkai hófehér fogakat takarnak, járása csendes, mi nem keleti lanyhaságot jellemez, de a mozgásnak fönséget kölcsönöz. Munkában fáradhatatlan, mert éjeket töltött könyv- és irományokkal megrakott asztala mellett. Gyakran tett népe között kirándulásokat s többnyire 15 napig mulatott a vidékeken, hol a néppel egyetemben buzgólkodván, azt hite erélyes kitartására és hona szabadságának tántorithatlan védelmére buzditá.

Annak, hogy Samyl nem vehetett már az oroszokon többé olly teljes győzelmet, az volt főleg oka, hogy az oroszok kissé megokosodva annyi veszteség után, nem fogtak többé egyes hadjáratokhoz a Kaukazus belsejében, hanem lassan haladva előre, minden talpalatnyi földet biztositottak maguknak erődök, sánczolatok épitése által. A doni kozákokat kivéve, az egész kozák sereget, családostul mindenestől a Kaukazus körül telepiték le határőrség gyanánt, miáltal 80 ezer rendes s ott lakó katona volt biztositva, ezenkivül a sereget lassankint annyira szaporiták, hogy a keleti háboru után Samyllal 300,000 rendes katona állt szemközt. Hogy ezek ellen Samyl nem sokat tehetett, magából látható. Ide járult, hogy Szt. Pétervárott atyai szivének gerjedelmét megértették, s fiát visszaküldék, kit ő most *az orosz czár kegyelméből szoritott keblére*. Hogy föltételes volt-e e visszaadás, nem tudhatni, annyi azonban bizonyos, hogy Samyl többé nem birt a régi bátorsággal és erélylyel az oroszok ellen küzdeni. A cserkeszek ügye mindinkább hanyatlásnak indult. Az oroszok 1857-ben főhadiszállását Vedenét ujabban pedig, mint már tudjuk, utolsó menhelyét is bevették és Samyl maga is foglyul esett az oroszok kezébe! Hogy vele együtt elesett-e végkép a Kaukazus, vagy népei egy más vezér alatt ismét fölemelik-e karukat az oroszok ellen? azt a jövő fogja megmutatni. De hogy ez esemény a népre igen csüggesztőleg hatott, mutatja az is, hogy seregesen vándorolnak ki hegyeik közől, uj hazát keresve maguknak a török birodalom területén, hol mint tudjuk, a szultán parancsából, igen jó fogadtatásra találnak.

Kérdheti végre valaki, hogy miért volt mind e hosszu véres küzdelem; mit nyertek az oroszok, ha birják a Kaukazus kopár bérczeit? Az oroszok e bérczek és népeik meghóditása által, kezükbe keriték azon hatalmas bástyát és akadályt, melly az orosz tovább terjeszkedési hajlamoknak Közép-Ázsiában olly hatalmas gátot vetett.

A vén czigány.

Rozzant a kunyhó, hol lakik,
Tán nem áll meg lábán holnapig;
Teteje nincs neki, noha volt,
Ablaka, ajtója csupa folt.

Hát belseje? Az ám csak a szép!
Egy butor-darab sincs benne ép;
Egy asztal, egy szék s egy nyoszolya —
Mindahárom hajdan uj vala.

Egy hegedű is lógg a falon,
Ezen huzott nótát egykoron;
Most ehhez sincs kedve; nem csoda,
Nem hetven éves kar kell oda.

Most helyette a sors hegedül,
Csak győzze rá járni egyedül,
Olly keserves nótát huz neki,
Azt sem tudja, hogy mint rakja ki.

Arcza ránczos, lába pipaszár,
Csak fogában nincs még semmi kár;
Hiszen a fog is csak jó, ha jó,
De mi haszna, ha nincs rávaló?

Száraz kenyeret rág hetekig,
Tőle az egér is megszökik;
Öltözete olly rongy, olly silány,
Keresztülhat rajta a csalány.

Száz meg száz szegénynek a baja,
Lehullt belé minden szál haja;
Még csak üstökét sem tépheti,
Hogyha egyéb dolga nincs neki,

Nincs nyugta, ha jár a faluban,
Szerencse, hogy bunkós botja van;
Csufot űz belőle a gyerek,
Szó nélkül az eb sem állja meg.

Most döczög át egy ház küszöbén,
Mondja egy rosz gyermek: Juj de vén!
A hegedüd, more, hova lett?"
S taszigálja a bús öreget.

A vén more áldott jó türő,
Az okosabb enged, tudja ő.
Felelete csupán ez vala :
„Üssen fel a pulykanyavala!"

Vida József.

Fehérhegységi utiképek.

(A CSALLÓKÖZI UTIKÉPEK IRÓJÁTÓL.)

Első rész.

Pozsonytól Szakolczáig fölfelé.

(Folytatás s az I. rész vége.)

Többet tud azon nagyszerü barlangokról, mellyek ezen hegységet is mindenfelé átczikázzák, nem ugyan a hagyomány vagy a történet, mellynek jóval határa és kezdete előtt állanak, de a természettudomány.

Vagy három illy nevezetesebb érdemel figyelmet. A legnevezetesebb Detrekő-Szent-Miklós mellett, hová mindjárt eljutunk, található. A mamuthok valóban ős és nagy régi családjának valóságos sirboltja, hol többi rokonaikkal, csontjaik elvegyülve és szétszórva fekszenek. De ezen tárgyak régisége már a régészen is kifog, illy ős lények leirása nem levén az archaeologus, de a palaeontologus tárgya, rájok hagyjuk tehát, s a mint halljuk, már itt is megfeleltek volna kötelességüknek, és még bizonyára fognak is sokáig felelgetni és feleselni fölöttök. A másik barlang épen Detrekő vára alatt áll, s ennek leirása már inkább mesterségünkhöz tartoznék, a mennyire csepkő-alakzatai belőle valóságos földalatti nagyszerü gótdomot képeztek hatalmas ivezettel s dus alakokkal müvészien ékesitve falait. A csalódást még neveli, ha öre ezernyi gyertyájával kivilágitja; mire jó szó és még jobb borravalóért mindig kész. Mint illy gótdomnak ismertetése tehát megilletne minket is, mert időnként ezen mesterséget is üzzük; de az illy leiratokra emberi kéz müvei és nem az örök épitőmester domjai alkotvák. Öre mutatja már egyébkint, és még inkább kifalazott és vasrácscsal elzárt szép kapuzatának nyilása, hogy milly gondját viseli a hely földesurasága; hg. Pálffy. Példája nem ártana hazánk más e nemű neveztességeinek sem.

Egy harmadik hasonlón csepköbarlang az itteni hegység legmagasabb csucsa, a Rokstun nevü hegyorom alatt nyilik, az előbbihez hasonló ábrándos képleteket mutatva : dermedt vizzuhatagokat, óriás állat- s ember-alakokat stb. Rokstun sziklaormáról legügyesebben áttekinthető az itteni végtelen hegység. Föléje emelkedve meglepő kilátást élvezünk, mellyet valóban leirni nem, csak képzelni lehet : a merre a szem lát, határtalan erdő- és hegytenger vonul el lábaink alatt, mellyből a hegyormok csucsai és sziklafalai mindannyi hullámokkint emelkednek ki Itten még a rónára és utra kinyuló, máskép sokkal szelidebb végső halmok is sajátságos ábrándos alaku sziklacsoportozatokkal és roppant egyes köszálakkal szegélyezvék. Illy halmok között, mintegy sziklakapun át tér az utas Detrekőn tul : *Detrekő-Szent-Miklós* és *Sz.-Péter* falvakba. Amint a meredek hegyek közé, dülös oldalaikra rakvák házaik, némileg az eszterha alá rakodott fecskefészek sorokhoz hasonlitanak. Az ember majdnem remeg miattok, hogy egyszer csak legurulnak, vagy ha, mit Isten ne adjon, az a két nagy hegy egyet mozdul, agyon szoritja őket.

Ezen szorongó érzet adhatott nyilván okot az előbbi hely felől szóló következő adomára, melylyel lakóit a vidék népsége gunyolja.

Soha-napján összejöttek egyszer, ugymond, a falu lakosai, hogy az egyik hegyet, melly már annyira nyakukra nőtt, hogy a napvilágnak is utját állta, kevéssé tovább mozditsák. Mit tesznek?

*

Lekötik az öreg harang vastag kötelét, s a legerösb fenyöszálra hurkolják a hegy derekán. A falu nagya és apraja rá csimpeszkedik; huzzák, ki hogy birja. Hogy az eredmény becsületes szándékuknak s az erökifejtésnek meg nem felelt, gondolható. A kötél az első rántásra elszakadt, mire mindnyájan testök bizonyos kifejezhetlen hátulsó részével a földet nem épen kellemesen érinték, a környékbelieknek, kik a csodát bámulni jöttek, roppant hahotájára. A jó miklósiak egyébiránt azzal vigasztalák magukat, hogy ha ezen kis szerencsétlenség közbe nem jö, bizonyára czélt értek volna. Másodszor még sem tarták tanácsosnak megkisérleni, nehogy a fiókharang is kötél nélkül maradjon; mi már sokkal nagyobb baj lett volna; mert azután nem csak nem látták volna a napot kelni vagy lemenni, de nem is hallják vala, ha a reggeli és esti harangszó meg nem kondul. Ezen ok teljesen kielégitö volt, hogy további szándékukkal fölhagyjanak; s az öregebbek higgadt bölcs tanácsa győzött a hevesebb fiatalabb rész ellenében. A dolog abban maradt. De azért nem tanácsos maig is kérdeni a lakosokat : vajjon a falu fölötti hegy régi helyén áll-e még?

Detrekö-Sz.-Péteren tul azonban a hegység önként is már mind beljebb vonul vissza hazánk felé, s a mint szélesebben szerteterjeszkedik, elveszti meredek magaslatát; tágabb magaslatain s oldalain azután a *kopaniczárok*, azaz : tót irtványosok szétszórt lakai mérföldnyi távolságban egymástól szerte fekszenek. Mindamellett, hogy a vidék csak illy sporadice, szórványosan lakott, hirhedt lakói és népe mégis, ugylátszik, igen közszellemü s egyesülve vállalkozó; mi által már a reformátió korában, valamint a legujabb 48-ki események alkalmával, nem kis, habár kevéssé is érdemlett nevezetességre jutottak.

Másfelöl a hegység nyugatnak szerteágazó alacsonyabb halmakban vész el, egy darabig hullámos tért képezve. — Erre visz utunk; jobbra hagyva már a Fehérhegységet s a torkolataiból kikandikáló hegységeket, mint : Sándorfot, Jabloniczot, Szobolistot s a fölöttök uralgó Éleskö, Korlátkö, Szerencs stb. várakat; a nélkül hogy most egyet is közelebbről érnénk, föl és le kapaszkodunk egy dombról a másikra.

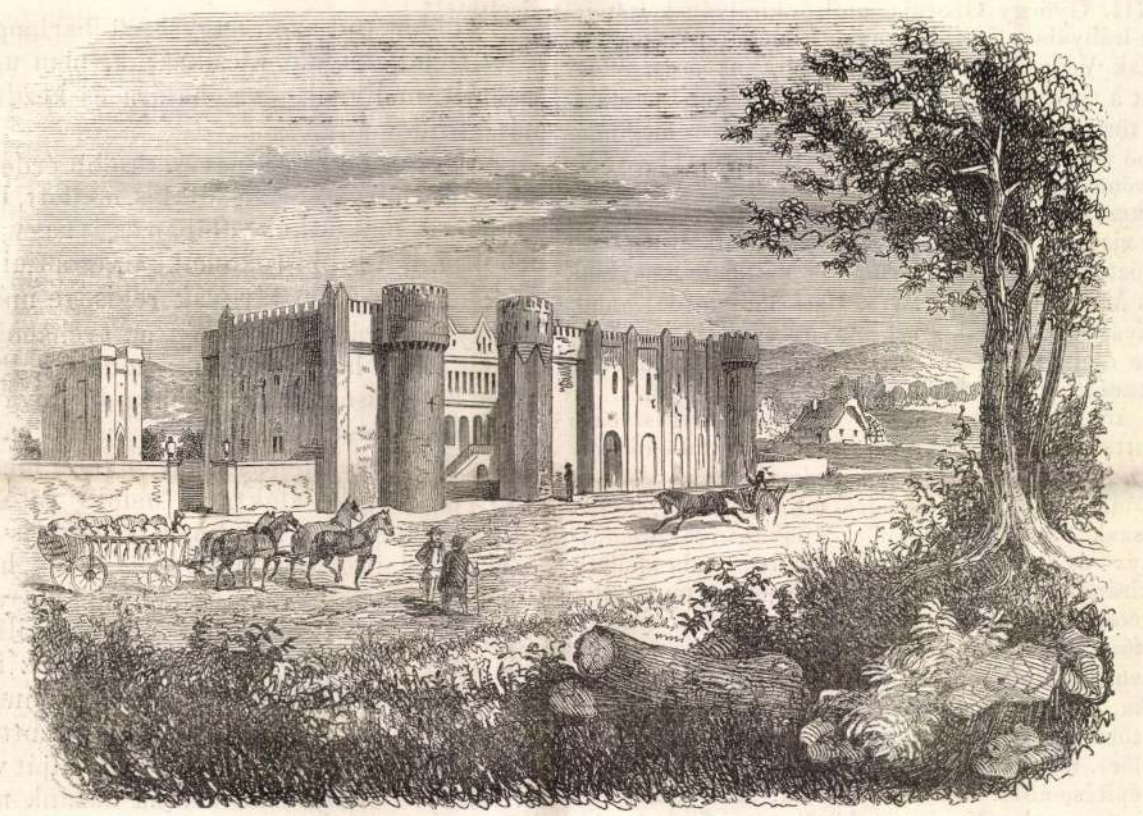

A válaszuti kastély Erdélyben. — (Lásd a szöveget 510. lapon.)

Az illy vidék valóságos narcoticus tulajdonsággal bir, a mint igy le-föl, jobbra balra ringat. — Régiség-vizsgálónak, történet- természet- vagy egyszóval akár micsoda buvárnak kell lennie az embernek, hogy illy teknöféle hegyvölgy vidék egyforma rengetésében álomba ne szenderedjék. Adott volna azonban a jó Isten nekünk is illyesmire saját jó természetet, mint minden ö állatjának az ö szüksége szerint. Egy rom, egy torony kétes alakja már három mérfölddel elöbb megpillantva, épen olly éber mint kellemetes ábrándokban ringat. Már messziröl találgatjuk és jósolgatjuk : vajjon gót, hát ha épen román izlésü egyházat vagy várat jelel? Hát még az elménk utvezetöjébe beletanult vidék története, milly élénk képeket fest elénk mindenütt ott, hol más csak parlag üresség et lát. Lehet azután hogy olly nagyon is mélyen bele révedezünk és álmodozunk is, de aludni, — azt nem, még illy kopár uton sem teszszük; van ugyis elég más mit átaludnunk kell.

Több óráig folyhatott már igy utunk, midön egy illy halomról a völgybe leereszkedve, mind erösebb kénköbüz ütödék szagló érzékünkbe. Ezzel jelenti magát nem épen a legkellemesebben a fák és kertek közöl kifejlödö *Szmredák* falucska. A név, mint látni, mivel sem kellemesebb hangzatu, mint a hely szagú; de ereje abban áll, hogy ez is nem csak puszta név, nomen, de omen is; szlávul Szmredák büdöst vagy büzitöt jelentvén. Büzös legét és nevét egyszerün jótékony meleg forrásának és fürdöjének köszöni, — de nem csak ezt, hanem hirét is!

Elijedve mondja talán a jó olvasó, hogy illy hazai hires fürdönket soha még csak emliteni sem hallotta! Ártatlan épithetonunkkal semmi esetre sem akartuk| megijeszteni. Eszünkben sincs egy igénytelen meleg viz fürdönek valami különös celebritását költeni. Az illy holmiból mi már is többet birnánk, mint a mennyit elviselhetünk. Ugy vagyunk velök, mint egyéb hires hazai celebritásainkkal, például nevezetes költöinkkel, müvészeinkkel, tudósainkkal stb. Az ember mindannyiszor majdnem lelkiismeretfurdalást érez, valahányszor egy uj illy meteor megjelenik egünkön, nem levén képesek az eddigieket is méltányolni; volnánk pedig illyenekkel meglehetösen megáldva, mig ellenben közönségünk apathicus szervezete kisebb áldást nyert a receptibilitás tekintetéből a fogadásra, mintsem mink az adásra; mi azután természetesen az apathicusabb kedélyt inkább ellenünk lázitja, mint sem irántunk lelkesiti. Illy gondolatok komolyan nyugtalanitanak bennünket, valahányszor vidéki levelező iró kollegáink például vidékök ujdonat uj vagy csak ujonan felélesztett, feledett fürdöjök dicsöségét kürtölik : apellálva az illetökre, a közel és távol közönségre — hogy pártolják! — pangván pedig e mellett a mi igazán világhirü fürdöink is javában. Hogy ugyanez az eset, valahányszor egy ifju irodalmi óriás hirdettetik, legujabb elmeterméke következtében elöfizetési ivet szegezve mellünknek, azt, ha a hasonlatot nem folytatom is, mindenki megérzi. Hogy is gyöznénk ennyi dicsöséget megbirni, hát meg aztán — fizetni is!?

Nem illy mindennapi nevezetességnek köszöni hirét a mi Szmredákunk. Kiváltságosabb az, — a kiváltság pedig nálunk mindenha már csak ért valamit! — nem hiában hogy megyei tisztujitásaink fénykorából szól kelte. Egész Nyitra vármegye énekelte alig két tizedév elött a hires restaurationalis nótát :

Kisütött a nap sugára
V—risz Szmredákjára!

De rövid év a három, és három év multán az ellenfél imigyen felelt:

Nem süt már a nap sugára
V—risz Szmredákjára,

Büdös annak minden kutja. S igy tovább; nem épen a legaesztheticusabb hangon folytatva a refraint. Itt a szomszédban lakott akkor Nyitra hires alispánja V. ur, kinek e fürdö is sajátja, hol a gazdag ur még hazánkban is páratlan vendégszeretettel nemcsak szivesen látta a jövö és menö vendéget, de a fürdöjét használó és látogató vendégeket is hetekig marasztva mindennel ingyen ellátta. A nap azonban ki is sütött, be is sütött, el is hunyt V. ur alispánsága és Szmredákja fölött, azért ö még sem tágitott csak hajszálnyit sem ritka vendégszeretetében, s a fürdö minden látogatója most is csak ugy, mint hajdan az ö örökös vendége. Ez, gondolom, kedves „avis au lecteur“; francziául mondjuk, nehogy mindenki megértse és „au pied de lettre“ vegye.

Azalatt már a kis halmok utunkon mind nagyobb hegyekké növekednek megint, a mint Szakolcza felé közelgünk, hol lekanyarodva már kikészülnek hazánkból zordonabb északi éghajlat alá. Gyönyörü kilátást és visszapillantást nyujt Oreszko, azaz Diós nevü

legmagasabb hegyhát utunkon. Egy tekintettel átláthatjuk tetejéről a völgykatlanokban rejlő számos kis falvakat, mint Kovalovot, Vieszkát, Podbudint, Oreszkót, Vidovánt, Vlecskovánt, előttünk és mellettünk Chropov, Rochov, Radosov, nagyobb helységeket. S ezen obstrusus fészkek mindannyia majdnem ismét egy-egy nevezetességet rejt még magában, — természetesen nem az olvasó, de a régész számára, ki a nevezetesség dolgában nem annyira kényes: Egy kis gót torony, régi feliratu kehely, kereszt vagy harang többnyire elég neki, hogy fáradozását dusan megjutalmazva érezze, s ha más nincs, beéri ollykor egy árva regével is.

Igy szól Radosov vagy másképp, talán magyarosabban: *Radosócz* völgyében a legenda egy kápolnáról, melly most csinosan ujon épülve diszlik, de hajdan remeték lakásának omladéka, „mohos mesés régiség“ volt. Egykor sz. Szaniszló, midőn a lengyel dühös Boleszló üldözte, erre vette panaszos utját a keresztyénség atyjához Rómába. Beesteledve fáradtan kopog be a zarándok e hegyalja szőlőviskói egyikének ajtaján, két istenfélő öreg koldusasszony fogadja nagy örömmel az ismeretlen zarándokot. Elfeledve, hogy egész nap éheztek, sürögnek forognak, hogy a fáradt utas elé valamit állithassanak.

De kamrájokban a már tegnap izetlenül félretett száraz kenyérdarabon kivül, bár mint kerestek is, mitsem találhattak. A szent kegyeletesen fogadja ezt is; megáldja Isten nevében, s ime a legjobb izü falattá változott. Azóta a ház bőségben uszott. Szegény és gazdag egyiránt részesült áldásában. Csak a két gonosz szivü szomszéd nem türhette, hogy ugy mond, a koldusfaj nálánál boldogabb. Fejére gyujták tehát éjjel a lakot. Az isteni áldás azonban ekkor sem távozott. A lángoknál fényesebben, dicsőült alakban jelent meg az azóta örökségbe költözött szent, megvédte könyörgése által azokat, kik éltében vendégül fogadák mint zarándokot. Azóta, régen volt, a megmentett lak kápolnává és remeték lakává lön Sz. Szaniszló tiszteletére szentelve; s a vidék népe maig kegyelettel látogatja. Kell-e szólóbb és magasztosb emlék nálánál, melly az emberi legmagasztosb erények egyikét illy értelmesen hirdeti a népnek.

Azalatt megint tovább haladunk, s a mint tovább érünk már is:

„Léptenkint marad és fogy
és véget ér nemsokára“

a hazának véghatára. Végpontján még a régi hires Szakolcza városa áll. Méltó öre hazánknak! Méltóságosabban csakugyan, s még is nyájasan, nem is mutathatná magát, mint innét szőlőhegysége tetejéből. Nincs egyetlen háza sem, söt ablaka vagy ajtaja, melly elrejtve maradna. Nyilt és derült arczczal, mintegy Istenhozottal felénk mosolygva fogad. — De erről a következő szakaszban a visszautban.

(Vége az I. résznek)

Az utolsó budai basa.

Történeti elbeszélés JÓKAI MÓR-tól.

(Folytatás.)

Reszkettek-e Buda várának falai, romlásuk előérzetében? hajladozott-e a lófarkas zászló a palota ormán szélcsendes időben? nem égtek-e az aranyozott betük a szerály ajtai fölött, valahányszor a szultán keresztülment rajtuk? nem reccsent-e mindig egyet a trón, midőn fellépett rá? . . . közelg a végveszély Budavára ellen!

Visszapillantások az olasz hadjáratra: A halottak eltemetése. — (Lásd a szöveget 510. lapon.)

Junius 3-án reggel jött át a keresztyén sereg előcsapata a Dunán Esztergom alatt; azon szent hadsereg, mellynek küldetése volt Budát, ezt a legszebh gyöngyöt kitörni az ozmán urak koronájából.

Kilenczvenkétezer és hatszázra ment a harczosok száma: hatalmas hadsereg! a millyennel a török az ideig nem mérközött még Európában. Ezek között volt huszezer magyar, s a birodalmi seregeken kivül az egész keresztyén világ minden nemzetének önkénytesei, kik ez uj keresztes háborura Magyarország földére sereglettek. Spanyol grandok, Escalona és Vexas herczegek, Valero marquis, gróf Zuniga; brit lordok, franczia lovagok egyesiték zászlóikat, egy ügyért, egy lélekkel küzdve.

Társzekerek, ágyuk beláthatlan sora követte a fényes hadsereget; a roppant ostromszerek halmaza fogalmat ad a hadkészületekről, melylyel e nevezetes táborozás megindult.

Tizenkét öreg ágyu, réslövő, gördült nehéz hengereken előre;

tiz ökör birta huzni mindegyiket; ötven kisebb faltörö ágyu, harminczöt más tizfontos golyókat lövö; harminczhat csatakigyó : nyolczvan csataágyu rézből; a többi vas volt mind : tizenkét követö haubicz, tizenkét mozsár, két mázsás bombákat hajitó, nyolcz ollyan, melly három mázsás bombákra volt számitva, nyolcz pedig négy mázsányi lövegeket hajitott : kisebb bombákat hajitó üstöt hoztak tizenkettöt. Ezekhez kétezer gyujtógolyó, volt felhalmozva hatezer granát, tizezer harminczfontos, hatvanezer huszfontos, harminczezer tizfontos faltörö golyó, harminczhatezer csataágyukba való, négyezer lánczos-golyó; nyolczezer három fontos szakálas gömb; tizenkétezer kartács; töltött bombák két, három, négy mázsásak tizenháromezer, kisebb fajta ötezer; kézből hajitani való granát nyolczvannégyezer; görögtüz ötven mázsára való, 2800 mázsa ólomgalacsin a muskétákhoz; huszonnégyezer ásó és csákány tüzaknák vágásához, kétszázezer homokzsák az ostromsánczok készitéséhez, kétezer darab sánczkaró, falszoritó lánczok, kapukat berontó petárdák, ötszáz ostromhágcsó, ugyanannyi tüzdárda, akkor még legujabb találmány; a törökök soha sem kóstolták még; ötszáz keresztvasas kasza; ötvenezer csatacsillag; kétszázezer vashorog, kétezer szurokkoszoru, öt mázsa terpentin, husz mázsa olaj gyujtószerekül, kétszáz mázsa salétrom, ugyanannyi kén! egy egész pokol kiállitására elegendö készlet!

Hát a szultán mit csinált?

Öseinek nagy gyözelmeit olvastatá fel magának a háremben. Konstantinápoly elfoglalását Mohammed által, a Csaldiráni ütközet leirását Szelim alatt, Rhodus meghóditását, Belgrád elestét s midön öseinek nagy tetteire vére felhevült : akkor elöparancsolá lovait, szolákjait, csokodárjait; megfuvatta a trombitákat, talpra állitott hatvanezer gyalogot, tizezer lovast, és megindult velük — vadászni. Szüntelen vadászott; ez volt egyetlen nagyravágyása.

Vadászkisérete egész hadsereg volt, vadászata egész utazás, hajtóvadászatai valódi csaták; a csataldsei vadászaton csak ember elesett harmincz; képzelhetni ebböl a vadak számát.

Egyszer havas tél derekán egész udvarával rendre hajtotta a kirkkilesei, aidosi és karinabadi erdöket; a kényelmes basa urak, háremnöveltek fáztak nagyon, utoljára könyörögtek neki, hogy menjenek már haza pihenni Adrinápolyba. Akkor meg aztán egy lovaglásban hazavitte öket, husz óráig le nem szállt a lórul, sem ö, sem kiséröi, fele az uton lehullott a fáradságtól. Ebben a vadászatban csak tizenkétezer embernek fagyott el a lába.

A magával hordott Dülbendagaszi jegyezte napról napra, minö hös tetteket követett el a padisah e vadászatok alkalmával. Ezek foglalták el a török birodalom történetének lapjait. Voltak udvari költök, a kik versekben is megénekelték, ha a szultán nyolczvan lépésnyiröl eltalálta a vadat nyilával.

A hajtóvadászatok kerületébe néha medvéken és farkasokon kivül, bujdokló zsiványok is kerültek, azokat azután vadászat végével különös gyönyörüségül szokták a szultán elött karóba huzni; ez volt a legnemesebb vad.

Egy illyen mulatság belekerült néha „egy egyiptomi kincs“be. A képletes keleti nyelv ezzel a kifejezéssel nevez meg hatszázezer aranyra menö összeget.

A hadsereg pedig félév óta nem kapott zsoldot és kenyeret.

Mohammed nem gondolt semmire a vadászaton kivül. A népmonda azt tartá felöle, hogy valaha a trónról letaszitott Szelim átkozta öt meg azzal, hogy soha nyugta ne legyen, mindig lovon üljön, s még se legyen belöle semmi dicsösége. Másoknak csodafoganattal kellett birni, mert Mohammed késöbb sérvet kapott, s fájdalmat okozott neki a lovonülés, mégis kénytelen volt vadászni és ujra vadászni, mialatt a nemesebb vadak egyenkint estek el a keresztyének csapásai alatt.

(Folytatása következik.)

A válaszuti kastély.

(Erdélyben.)

A dézs-kolozsvári utban fekvö válaszuti kastély, hasonnevü falu közepén, Erdély ujabb izlésben épült szebb uri-lakai közé sorozható s igen szép helyen áll; jelenleg az ország egyik legvagyonosabb s hazafias lelkü földbirtokosa, báró *Bánffi Albert* tulajdona. A kastélyt az 1848-i polgárháboru alkalmával a zavargók — mint annyit Erdélyben — nagyon megrongálták, s csak most az uj birtokos által kezd kiépülni. Udvarát szép angol kert disziti, mellyen a kastélyhoz nem-messze fekvö berek szélén álló malom kristálypatakja kigyózik keresztül. Kapuja elött szalad az országut.

E kastély istállójában találtatik jélenleg a hires *bonczidai ménes*, Erdélyben hajdan a zsibaival együtt, söt tán a fölött is a legelsö Most mindkettö megpusztult s csak maradványaik vannak.

A kastély korábban gr. Bánffi Dénesnek volt birtokában. *Z.*

Visszapillantások az olasz hadjáratra.

VII. A halottak eltemetése.

Egy nagy hadvezér egykor végig lovagolván a holtakkal boritott csatamezön, felkiálta : „A csatavesztés után semmi sincs borzasztóbb, mint a gyözelem.“

Épen ugy kiálthatott volna fel *Napoleon* császár, midön *Buffalora* mellett a *Ticinón* átjövén, a *Magenta*-i vérmezöt megszemlélte. *Solferino* mellett ugyan, a két részről háromszor annyi ember esett el, ott azonban a csata vonala mérföldekre terjedt, mig itt a borzalom müve a lehetö legszükebb térre volt összeszorulva.

Képünk a *Ponte di Magenta* melletti vasuti pályaudvar környékét tünteti elénk, hol a vasut a *Navigliora* (hajózható csatornára) épült hidon vezet keresztül.

Junius 5-ke volt. A nap már kora reggel égetö sugarakat vete a szétrombolt vidékre. A francziák azon véleményben, hogy a csata e napon ujult erövel fog kitörni, rendezék hadvonalaikat, a midön a reggeli könnyü ködfátyol elvonultával láták, hogy az ausztriai tábor föereje nagy sietséggel vonul délkelet irányában' *Abbiate Grasso* felé, s csak egy csekély rész küzd még *Ponte di Magenta* mellett, hogy a visszavonulást fedezze.

A francziák vezére nem volt azon helyzetben, hogy a visszavonulókat tetemes erövel üldözöbe vehesse, s csak nehány lovas ezredet küldött a körülményekhez képest jó rendben hátrálók háborgatására.

Reggeli 9 óra tájban a francziák egészen urai lettek azon térnek, melyen az elöbbi napon e nagyszerü csata végbemene.

Most már nemcsak a bevett szokás s az emberiség kivánta, hogy a gyözök mindenekelött a halottak eltemetéséről gondoskodjanak, hanem elöre látható volt, hogy az akkori roppant forró nyári napokban, ha a temérdek holttest csak egy pár napig is temetetlenül marad, a vidéket ragályos betegségek fognák ellepni.

A két részről mintegy 15,000 halott feküdt a mezön : a sebesültek száma természetesen még ennél is nagyobb volt, azonban napjainkban, kivált az ugynevezett „egészségi hadcsapatok“ (Sanitätskorps) behozatala óta, a sebesültek, még a csata hevében, arra készült kocsikra rakatnak, s ugy vitetnek orvosi kezelés alá. Hogy mindemellett, különösen rohamok alkalmával, számos sebesült marad a mezön, kertekben és berkekben, nagyon természetes.

A gyözönek tehát az emberiség nevében mulhatlan kötelessége, hogy a megnyert csatamezön rendet alkosson; a sebesülteket, nemzet különbség nélkül a katonai kórházakba vitesse, a halottakat eltemesse.

E napon tehát a vasuti pályaudvar mellett, hol máskor az utazók tarka serege jött és ment, s a vonat egy pár percznyi idözés után ismét tova robogott, a legszomorubb kép rajzolódék a szemlélök elé.

A sürü népességgel boritott vidék lakói rendeletre, söt felhivás nélkül is szekereikkel a helyszinére tódulának. A katonák, az arra alkalmasabb helyeken mély gödröket ástak s erre megkezdödött a borzasztó látványt mutató temetés. Illy alkalmakkor csak egyre van tekintet; t. i. hogy a holttestek elég mélyen a föld gyomrába rejtessenek, a többi mellékes. Lehuzzák-e a holtakról a még használható öltözéket, vagy nem, az idötöl s körülményektöl függ : Gyakran a sietség miatt alig érnek rá az emberek, hogy a halottakról a csizmát vagy bakancsot lerántsák.

Midön a mély gödör feneke egészen be van rakva sorban helyezett halottakkal, földet hánynak rájok s aztán egy második sor következik. Vad nyargalás között érkeznek a halottakkal megrakott kocsik a tátongó sirok mellé. A legedzettebb férfiak elforditják arczukat, midön a mereven és eltorzult, vagy aludt vérrel elronditott, néha egészen meztelen emberi alakokat a kocsikról le kell szedniök. Ketten látnak a munkához : egyik a halottnak hóna alá nyul, a másik a lábakat ragadja meg, s ugy teszik válogatás nélkül barátot és ellenséget egy közös sirba . . . . .

Mondják, hogy Napoleon császár egész testében reszketett, midön régi szokásból a csatamezöt végig lovagolta. Erösitik, hogy egy illy látvány birta öt arra, hogy a *solferinói* nap után egyszerre olly meglepö hajlamot mutatott a kibékülésre.

A növényélet külsö tényezöi.

Munkásság teszi az életet, s ennek nyilatkozásai ama nélkül nem történhetnek. Ezen életnyilatkozások elöállására azonban bizonyos föltételek, tényezök szükségesek, mellyek részint *belsök*, az életerö és szerves anyag viszonyaitól függök; részint *külsök*, azaz külsö befolyások. Ez utóbbiaktól számitjuk a növényeknél a *fényt*, *meleget*, *villanyosságot*, *gözköri léget*, *vizet* és *földet*.

A külsö életténye zök sorát a *fény*-nyel nyitjuk meg, melly a szerves testek körül hatalmas szerepet játszik. Az állat a fény

24. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, JUNIUS 14.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre __ **12** •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre __ **8** •
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre __ **5** •
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A DESSEWFFYEK.

Törzsökös családaink javarésze a századok folyamán csatamezőn, hazafiúi kötelessége teljesítésében hullott el, s ma már kevés olyan családunk van, melynek ősei már az Árpádok idejében is szerepet játszottak. Eme kevesek közé tartozik a *Dessewffy-család,* mely nyolczszázados múltját úgy töltötte be, hogy évkönyveink minden lapján ott ragyog egy-egy kiváló tagjának a neve.

Előttünk fekszik *Éble* Gábornak a Dessewffyekről irt nagy és fényes kiállitású munkája. (A Cserneki és Tarkeői Dessewffy-család, irta Éble Gábor. Nyolcz leszármazási táblával és ötven képpel.) Lapozgatjuk a szép könyvet, s akaratlanul is látjuk szüntelenül a szoros kapcsolatot nemzetünk s e család története között. A míg a magyarság nemzeti ereje sziklaként állt és uralkodott a délszláv végekben, a Dessewffyek lenn a Száva mentén századokig harczoltak a magyar állameszméért. Aztán jöttek a török idők, a megpróbáltatás századai. Végeinket elvesztettük, nemzeti erőnk aláhanyatlott. A Dessewffyek ősi birtokain is a török vert fészket magának. Mindenüket elvesztették a családi multon és bizalmukon kívül. Néhány megsárgult oklevéllel jöttek Magyarországba, tovább küzdeni. Hosszú idő telt bele, sokan elvérzettek közülök, míg Felső-Magyarországban, hol ma is élnek, lábukat megvethették. Jött az elnyomatás és a vallási üldözés kora. A Dessewffyek, bár a katholikus vallás hivei voltak, azt tartották, hogy a polgári szabadságnak föltétele a lelkiismereti szabadság. S ott küzdöttek Bocskay, Bethlen, Thököly és Rákóczi hadaiban. Nemzeti átalakulásunk nagy ideje ismét nagy Dessewffyeket adott a hazának. Az átalakulási idők után jött a sulyos megpróbáltatás. A Dessewffyek ekkor is a nemzeti ügy mellett álltak. Több Dessewffy küzdött utolsó szabadságharczunkban is, s a küzdelmet Dessewffy Arisztid tábornok vértanú halálával pecsételte meg.

E nagynevű családnak ősi szülőföldjét a Száva mentén, a régi magyar vitézség e nevelő iskolájában találjuk. Birtokaik a rég eltűnt Orbászmegyében és Pozsegában feküdtek. Legrégibb ősük, a kiről hiteles oklevél szól, *Deziszló* volt, a ki 1210 és 1242 közt élhetett. A család legrégibb nemesi levele azt mondja róla, hogy a tatárjárásban sulyos sebeket kapott s jobb karját is levágták, de az ország zászlóját mégis megmentette. Innét van a Dessewffyek czímerében a kivont kardot tartó, levágott jobb kar. Deziszló utódai *Csernek*-en laktak s a XV. század végéig a *Cserneki* nevet viselték; de *Cserneki* Dezsőnek fia: István 1482-ben már *Dessewffy* Istvánnak irta magát s azontúl a család minden tagja ezt a nevet viseli. A család a XVI. század elején már odáig emelkedett, hogy *Dessewffy Ferencz,* 1516-tól Pozsegamegye főispánja, vagyonra és tekintélyre nézve egy rangban állott a Hédervváriakkal. Nem sokára azonban a török kiszorította őket ősi fészkükből. *Dessewffy János,* II. Lajos király kamarása és Pozsegamegye főispánja, fivérével együtt Magyarországba menekült, hogy itt új életet kezdjen. Ő maga a politikai pályán keresett boldogúlást, négy fivére pedig a hadi életet választotta. Mind a négy a csatamezőn halt vitézi halált. Maga János először kamarai tanácsos, aztán főudvarmester s végül a magyar kamara elnöke lett. Mint ilyen, nemcsak Ferdi-

DESSEWFFY JÁNOS KIRÁLYI FŐUDVARMESTER ÉS KAMARAI ELNÖK.
(1500—1568.)

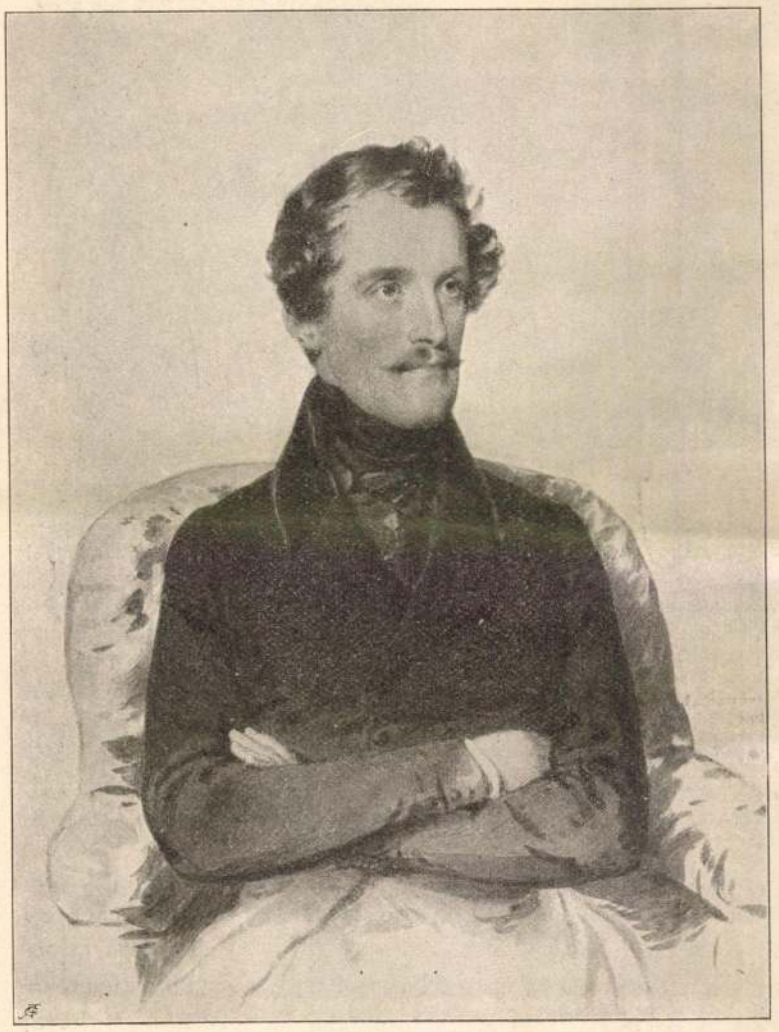

GRÓF DESSEWFFY AURÉL.
(1808—1842.)

nándnak, hanem Miksa királynak is a legbizalmasabb magyar tanácsosa volt. Érdemei jutalmául 1556-ban megkapta a Tarczay-család birtokait. A tarczai és a tarkői uradalom lett ezentúl a Dessewffyeknek otthona. Dessewffy Jánosnak tehát sikerült új jövőt alapítani családja részére. Vagyonát az egyetlen élő Dessewffyre, János nevű unokaöcscsére hagyta (1568-ban), de végrendeletében bőven gondoskodott a szegényekről is. A szegények részére ő alapította a héthársi ispotályt.

Dessewffy János (II.) felsőmagyarországi kapitány halála után két fia: *János* és *Ferencz* az apai vagyont megosztották egymás közt. Jánosnak Tarcza jutott, Tarkőt meg Ferencz kapta. Az egyik a tarczai, a másik a tarkői ágnak lett alapítójává.

A tarczai ág feje: *János (III.)* Bocskay hive volt s jelentékeny részt vett úgy a harczokban, mint a bécsi béke megkötésében is. A Dessewffyek közül ő volt az egyedüli, a ki élt a II. Lajos király adta pallosjoggal, s ifjú nejét, Becsky Ilonát a tarczai vár udvarán lefejeztette. E szomorú tragédiára az asszony hűtlensége adott okot.

Utódai közül a legismertebbek egyike volt *Tamás*, a kit a gyermektelen *Szirmay* István gróf fiává fogadott. Ez a *Szirmay (Dessewffy)* Tamás Mária Terézia korának egyik oszlopos alakja volt; ő alapította 1741-ben a mai 37. magyar gyalogezredet.

A tarczai ágnak legkiválóbb tagja *Dessewffy Antal* temesmegyei alispán volt. Irói képessége, nagy műveltsége és a reformeszmékért való lelkesedése révén neve már jól ismert volt, mikor 1832-ben mint Temesmegye követe az országgyűlésre került, hol valósággal elhalmozták munkával. A kerületi jegyzőségen kívül reá bízták az urbéri munkálat szerkesztését és magyarra fordítását, e mellett Kölcseyvel együtt több feliratot is kellett szerkesztenie. Megyéje 1835-ben első alispánnak választotta, mire elhagyta az országgyűlést és a temesi vidék magyarosításának szentelte tehetségét. Közel három évtizedig tartó hivataloskodása után, megyéje nagy sajnálatára 1841-ben Aradra, a váltótörvényszék élére került. Aradon halt meg 1843-ban. Fiai közül a legifjabb: *Dessewffy Sándor*, ma a csanádi püspöki székben ül. Nevét nagy alapítványaival s irodalmi munkásságával már eddig is fénynyel övezte.

A *tarkői* ágból származott Dessewffyek legnagyobb részt a hadi pályára léptek. Egyik másik közülök örök példája marad a magyar vitézségnek. Ilyen volt *Dessewffy István* altábornagy (1667—1742), a ki 57 éven át vitézkedett s önerejéből a legmagasabb katonai polczra emelkedett. Nincs hadi munka e korról, mely az ő vitézi erényeit s vakmerő bátorságát ne emlegetné, nincs fővezéri jelentés, mely e veszélyt nem ismerő huszárról említést ne tenne. Mikor öreg korában reszkető kezei a kardot már nem birták, könyveket olvasott s iskolákat alapított. Az ő áldozatkészsége hozta létre a kis-szebeni gimnáziumot. Testvéröcscse, *Imre* szintén kiváló katona volt s a vezérőrnagyságig vitte. Az 1735. évben huszárezredével olyan bravúrt vitt véghez, a mely nevét a hadtörténetben feledhetetlenné tette. Niederndorfból a Val di Cadorén, Longaronén, Bellunón és Querón át Bassanóba vezette ezredét; tehát oly útat tett meg, melyet I. Miksa óta még gyalog csapat sem mert megkisérleni.

Rettenthetlen lovas ezredes volt *Dessewffy* András is, a ki Prága körülzárásakor (1742-ben) háromszor verte vissza a kitörő francziákat. Ő volt az első a Dessewffyek közül, a ki a protestáns vallásra tért s ő a Dessewffyek *margonyai* ágának az alapítója. Ebből az ágból származott *Dessewffy Arisztid* tábornok is, az 1848/49-iki szabadságharcz vitéz katonája, a 13 aradi vértanú egyike. A szabadságharczban kívüle még részt vettek Dessewffy Gusztáv, Dessewffy Lajos őrnagy, kit 16 évi várfogságra ítéltek és Dessewffy Dénes őrnagy, a kit in effigie fölakasztottak.

A míg a Dessewffyek mint katonák nevüket így a magyar hadtörténetben feledhetetlenné tették, a család más kiváló fiai a politikai és az irodalmi téren szolgálták a közügyeket. A nemzeti átalakúlás nagy munkájában s az elvesztett alkotmány visszaszerzésében a Dessewffyeknek szintén nevezetes szerep jutott. Az elsők között küzdött gróf *Dessewffy* József, Kazinczy lelkes barátja, nyelvi és irodalmi reformjának buzgó előmozdítója s maga is lelkes munkása tudományos és szépirodalmunknak.

Gróf Dessewffy Józsefnek három fia volt: Aurél, Marczel és Emil. A legidősebb *Aurél*, a lángeszű politikus és hirlapiró 1841-ben lett országos hirű emberré, mikor a «Világ» czimű lap élére állt, mely az ő vezetése mellett az akkori konzervativ párt érdekében küzdött. Dessewffy Aurél czikkeit a stílus szépsége és a logika ereje jellemezték. Különösen nagy hatást keltett az a négy czikke, melyekben Kossuth Lajos és Széchenyi István vitáját és rendszerét vette birálat alá. A túlerőltetett munka és az örökös izgatottság azonban korán sirba döntötte. Alig 34 éves korában (1842-ben) ragadta el a halál. Halálának híre országszerte mély megdöbbenést keltett. Legnagyobb politikai ellenfele, Kossuth így emlékezett meg róla: «Mély megilletődéssel s a legőszintébb bánattal jelentem gróf Dessewffy Aurél halálát. Mennyi ész, mennyi akarat, mennyi tettvágy, mily lángoló érzelem, mennyi remény s mi fényes jövendő voltak e névhez csatolva s néhány napi láz és vége mindennek» . . .

Aurél öcscse: *Emil* úgy az irói, mint a politikai pályán lelkes harczosa volt nemzeti érdekeinknek és alkotmányunknak. Több becses publiczisztikai munkát irt s a jeles tollú politikust a Magyar Tud. Akadémia 1855-ben elnökévé választotta. A legsulyosabb politikai viszonyok között bölcs tapintattal vezette első tudományos társulatunk ügyeit. Azon mozgalmakban, melyek czélja alkotmányunk visszaállítása volt, Dessewffy Emil a küzdők első sorában állott. 1866-ban halt meg, közvetlenül az alkotmány visszaállítása előtt. Nem érhette meg tehát azt, a miért oly hosszú ideig buzgólkodott.

A harmadik testvér, *Marczel* gróf, filozófiai tanulmányokkal, a társadalmi kérdések megoldásának nehéz eszméivel foglalkozott. Az emberiség boldogítása, a társadalom tökéletesítése s az örök béke voltak kedves eszméi. S ezekre vonatkoztak irodalmi dolgozatai is. Fóthi magányában halt meg 1866-ban 73 éves korában.

Dessewffy József három fia közül csak Emil hagyott maga után családot. Fia, *Dessewffy Aurél gróf*, örökölvén édes apja tevékeny szellemét, rövid idő alatt jelentős szerepet kezdett közéletünk minden terén játszani s mint a mai agrár-mozgalmak egyik vezetője, országos tekintélynek örvend. Elnöke a Földhitelintézetnek és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek.

Éble könyvének adatai közt teljesen új és meglepő az, mely a franczia Dessewffyekről szól. Ezekről mindeddig semmit sem tudtunk. 1705-ben történt, hogy két vitéz huszár: *Dessewffy Miklós* és *Bálint* franczia szolgálatba álltak. Az első vakmerőségével és vitézségével rövid idő alatt a híres Rátky-huszárezred ezredese lett, a másik ugyanott alezredesi rangra emelkedett. Mindkettő a Szent Lajos-rend lovagja volt s mindkettő az olasz csatatereken halt hősi halált. Dessewffy Miklós fia: *Jacques Charles-Marie* örökölte apja katonai tehetségét. 1770-ben lovas dandárparancsnok és 1780-ban maréchal-de-camp lett a franczia hadseregben. Utódai mai napig jobbára a katonai pályán keresték boldogúlásukat.

A Francziaországba költözött Dessewffyek hadi érdemeiről a franczia irók és államférfiak nagy dícsérettel szólanak. De úgy látszik, hogy ők maguk sorsukkal elégedetlenek voltak. Valami titkos érzés folyton haza vonzotta őket régi hazájukba. A franczia forradalom után többen csakugyan visszaköltöztek, s a kik ott maradtak, azon igyekeztek, hogy legalább a rokoni összeköttetéseket fentartsák.

Éble könyvének ez az utolsó fejezete. Ezután a nyolcz óriási leszármazási tábla következik, melyen közel *másfélezer* családtagnak életrajzi adatát találjuk. Valóban rendkívül nagy munka volt e labirintus összeállítása. S hogy mégis sikerült, az a szerzőnek kiváló érdeme.

Takáts Sándor.

HAJNAL HASADÁSA, 1703.

(Régies modorban.)

Irta **Thaly Kálmán.**

Hajnal hasadása, gyöngyharmatozása,
Rigó rikkantása, vadgalamb búgása . . .
«Kelj föl már kenyeres, kelj föl és kantározz!
Vezesd jó lovadat szép híves forráshoz.
Kardod oldaladra, — karabélyt nyakadba;
Én édes pajtásom, ne tűnődj magadba!
Ülj föl a nyergedbe, — lábod a kengyelbe,
Vigyázz jobbra-balra, tekénts az fegyverre! . . .
Jó kövér füvellő, — árnyékos, hűs erdő,
Szegény bujdosókat az ki vagy elrejtő:
Immár istenhozzád; zöldelj, virágozzál!
Eztán is áldhasson az ki benned megszáll!»

S csak megindulának, — erdőkből pusztáknak;
Napszállatra Tisza révéhez jutának.
Azon is általkél két vándor katona, —
Keresi, hol légyen kuruczok tábora?
Keresi, hol légyen? Nyargal, járton-járkál:
Végre megtalálja — valahol Szathmárnál.

Ott vagyon Rákóczi, Bercsényi is vele,
Esze Tamás, Bóné, Gődény Pál ezere.
Sok szegénylegény gyűl oda mindenfelől,
Tisza két mellékről, Ér és Szamos mellől;
Ki lovon, ki gyalog, mind oda gyülekszik, —
Kuruczok tábora naponkint növekszik.

Nemesség, vitézlő rendek, hajdúk hada;
Thököly hívei kik voltak valaha:
Farkasbőrös, deres bajúszu bujdosók;
Gyönge iffiacskák, mégis nem utolsók;
Kényén kelt úrfiak, aranyas fegyverben;
Holt-szegény jobbágyok, kaszával kezekben, —
Mind vígan sietnek a kurucz táborra . . .

Hitet tésznek ottan fölemelt zászlókra:
«Vérünköt ontatjuk, tagunkat töretjük, —
Rákóczi Ferenczet halálig követjük!
Halálig követjük, kemény bosszút állunk,
Tüzzel-vassal járunk, — Bécsig meg sem állunk!»

Német, hogy ezt hallja: valami úgy bántja...
S kantárszárát félve Pozsony felé rántja.
Visszafordúl egyszer, visszateként másszor:
Mindenütt nyomában zúg a kurucz tábor!
Mintha fűszálok helytt kardszálok kelnének,
Búzakalászok helytt kópják rengenének...

Többször ugyan német ne is tekénts vissza!
Szegénylegény lova Morva vizét uszsza,
Jó kurucz vitézek Bécs alatt égetnek, —
Megadod az árát sok gonosztétednek.

— Hajnal hasadása, had gyülekezése,
Had gyülekezése, gyorsan érkezése,
Tiszától Dunára, Dunától Morvára...
Szegény kuruczokat az isten megáldja!

AZ A BIZONYOS «MIKOS.»

Elbeszélés.

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Minden jog fentartásával. (Folytatás.)

A főispán, báró Perényi, a kinek az ősei nem egy király asztalánál törülték meg a szájukat s nem egy király az övékénél, felette csodálkozék, hogy ő nem kapott meghivót. Vagy ha már nem kapott, mért kapott akkor a másod alispán? Hát elment az esze a czeremónia-csináló hopmesternek?

Még rejtélyesebbé tette a meghivást a szomszédos Károlyi grófok mellőzése, sőt a párdányi grófot, Butlert is kifeledték, a ki pedig grata persona az udvarnál. Mért épen Ráthonyit? Hiszen az igaz, hogy nagybirtokú nemes úr, derék ember, de csak a második viczispán. És az is csak Ugocsamegyében, a melyik non coronat. Mit akarhatnak vele? Nem érti ezt az ember. Végre is megnyugodtak abban a magyarázatban, hogy bizonyosan meg akarják daloltatni, mert meg kell adni, hogy ritka, gyönyörűen, betyáros zamattal tudja a magyar nótákat elfújni a kvaterka mellett.

Magát Ráthonyit is feszélyezte az eset, de azért csak mégis nyakába vette a bécsi útat s a bál estéjén felöltvén ezüstgombos, fekete posztó atilláját és asztrakán prémes mentéjét, melyet a megyegyűléseken viselt, megjelent a legfelségesebb udvarnál, hol is úgy vette ki magát egyszerűségében a sok egyenruhás, díszruhás alak mellett, a gyémántok, smaragdok ragyogásának és a bársonyok, selymek suhogásának közepette, mint egy közönséges kakas a pávák, papagályok, struczok, aranyfáczánok, pelikánok és gyöngytyúkok között.

A főudvarmester, a ki már vadászott rá, legott felismerte, nem is kellett kérdezősködnie s vitte egyenesen a császár elé. Ráthonyi szerénykedett, szabódott, hogy ő azt nem kivánja, de a főhopmester kijelentette kategorikusan, hogy erre parancsa van.

A császár az imént lépvén ki a belső termekből, a szokásos cerclet tartotta, megosztván a nehéz fejedelmi munkát felséges nejével; sorba megszólították kegyes leereszkedéssel a karéjban álló előkelő hölgyeket és urakat, a császárné a jobbról esőket, a császár a baloldalt.

Ráthonyit a félkör közepére állította a főudvarmester, mondván:

— Itt álljon, domine spectabilis, mígnem «ő legszentebb felsége» megszólítani kegyeskedik, a mi bizonyára megtörténend.

Míg Ráthonyi tükön állt, (jobb szeretett volna ő most otthon csibukozni a zsölléjében), a főudvarmester azalatt a császárhoz furakodék, jelentvén halkan, hogy ama bizonyos Ráthonyi István, Nagy-Szöllősről, ott az a csinos, zömök ember, a hórihorgas Waldstein Fridrik gróf mellett.

GRÓF DESSEWFFY AURÉL ÉS NEJE, KÁROLYI PÁLMA GRÓFNŐ.

A császár jóváhagyólag intett a szemhunyorításával, majd háborítlanúl végzé tovább a feladatát, örömrózsákat ültetvén útjában az arczokra, azonképen a felséges asszony is, míg végre utolsónak Ráthonyit szólította meg a császár.

— Milyen volt az idén a termés Ugocsában?

— Bizony gyenge volt, felséges uram.

A főudvarmesteri bölcseség akképen czirkalmazta ki ezt a formaságot, hogy a kör közepén a felséges asszony, felséges férjével találkozván, a cercle véget ér és a legmagasabb pár, a császár karját nyújtván a császárnénak, egy sétát tesz köröskörül a termekben, míg végre a nagy tánczteremben megtekintvén a tánczolókat, visszavonúlnak lakosztályaikba.

Minden ki van itt mérve és számítva, a hang nyájassága, a mosoly, a szó, a fejbicczenés, a leereszkedés fokozata, ennek annyi, másiknak csak félannyi. Hanem persze előre nem látott dolgok is történnek. Az olyanok, hogy a császárné hajából kiesik egy fehér rózsa.

Waldstein Fridrik gróf lehajlik érte és átnyújtja hódolattal.

— Ah, szegény kis rózsám, el akart engem hagyni, — szólt a császárné. — Köszönöm, kedves Waldstein.

Azzal átvette a rózsát és szórakozottan játszott vele, himbálta a levegőben, miközben néhány kérdést intézett Prága előhaladása felől.

— Ott is olyan hideg van?

— Igen felség.

— Az emberek azonban ennek daczára boldogok, nemde?

— Egy részök felség, de sokan vannak olyanok is, a kiknek nincsen kenyerök.

— Miért nem esznek zsemlyét? — szólt a felséges asszony, felhőket parancsolva szép homlokára.

S ezzel szinte gépszerűleg lépett odább, rezedaszin brokát selyem szoknyája nagy suhogással húzódván utána, ott hagyta Waldsteint, mivelhogy ez épen egy egész adag a kegyből, s egy embernek csak egy adag jár. Tovább ment. Azaz tovább ment volna, de ime, a revierje végéhez jutott. A legközelebbi ember (ez volt Ráthonyi) már a császár területén van, ő beszélget vele.

A császárné türelmetlenül tekintett urára, mert most már a karnyújtás és a tovább menetel következik a programm szerint, de a császár még nem készült el emberével s megpillantván várakozó nejét, hozzája fordúlt s bevonta őt is a beszélgetésbe.

— Ime, kedvelt hivünk, Ráthonyi, — szólt, — a kit én olyan messziről felfárasztottam.

— Nagy kegy rám nézve, — hajtotta meg magát Ráthonyi.

— Örülök, — mondá szinte egyszerre a császárné.

— A kié amaz Akli nevű falu, — tette hozzá magyarázólag a császár.

— Ah, igen, tudom már, — mondá a császárné mohón, mint a kinek hirtelen láng gyúl a fejében. — Mi most nagyon rászorúltunk önre.

— El kell hinnem, — felelte szerényen Ráthonyi, — ha fölséged mondja, de némává tesz a csodálkozás, hogy a föld leghatalmasabb császárnéja és császára egyik utolsó szolgájukra miben szorúlhatnának rá. Mesének is hihetetlen.

— Nemde az ön birtoka Akli község? — kérdé a császár.

— Igen is, egy kis magyar falucska Halmi mellett.

— Azt óhajtanánk öntől megszerezni. Átengedné-e nekünk?

— E percztől fogva a fölségedé, — szólt nemes egyszerűséggel Ráthonyi.

— Ohó, carissime, az nem úgy megy. Clara pacta boni amici. Ellensége vagyok a bizonytalan helyzeteknek és az utólagos áraknak. Én kevésre becsülhetném, ön sokra, szóval nem volnánk egymással megelégedve. Azért tehát előre szeretném tudni, mit kiván érte tőlünk.

Ráthonyi egyet rántott a félre csúszott mentéje ezüstös lánczán, aztán egyszerűen, minden páthosz nélkül szólt, mintha a legtermészetesebb dolgot mondaná:

— Adom örök áron azért a rózsáért, melyet a felséges asszony a balkezében tart.

A felséges asszony önkénytelenül elmosolyo-

dott, (nagyon bájos volt így) még talán el is pirult egy kicsit, de semmi esetre sem haragudott meg.

— Ah, uram, — szólt nyájasan, félénken Ráthonyihoz, miközben bizonytalanúl nézett a császárra, — hová gondol ön, hiszen ez a rózsa nem ér meg egy falut . . .

A császár, bár halkan, de mohón, türelmetlenűl vágott közbe:

— Add oda, Ludovika!

És még a szemöldjeivel is intett neki.

A császárné átnyújtotta kegyes mosolylyal a rózsát, mely még az imént a hajában volt. Ráthonyi mélyen meghajolva átvette és az atilla zsinórja alá tűzte a mellén. Halk moraj, hullámzás támadt köröskörűl, a nagy «jelenet» hire szétfutott a teremben herczegek, herczegnők között, a diplomaták is erről beszéltek. Volt, a ki sopánkodott, hogy a spanyol etiquette immár erről a helyről is száműzetett. Volt, a kinek tetszett, hogy a császárné ilyen egyszerű, kedélyes és természetes a legszerényebb alattvalóival szemben is, mint akármely más földi asszony. De vajjon ki lehet az az ismeretlen ember? Az epidemiák gyorsaságával tört ki és terjedett a kiváncsiság láza. Kapós ember lett a főudvarmester, az egyedüli, a ki tudott felőle. Zászlós urak, udvari potentátok siettek magukat bemutatni az egyszerű falusi nemesnek. Próbálták is kivenni belőle szép szerivel, miről beszélgetett a felségekkel, de Ráthonyi zárkózott maradt.

— Egy kis üzletet kötöttünk együtt.

Mindez olyan különös és titokzatos volt, hogy egy sajátszerű nymbus vette körül az alakját azon az estén.

De hát ennek az estének hamar vége lett. Éjfélkor kioltják a gyertyákat a lakájok, s a bál csak bál, még ha a Burgban van is, eltűnik,

DESSEWFFY ANDRÁS
m. kir. lovassági ezredes, a margonyai ág alapítója.
(1693—1745.)

mint egy szép álom — s nem marad meg utána más valóság, csak egy pár foszlány a ruha-fodrokról, egy-egy leszakadt pántlika vagy csipkedarab; egy csomó elhullott hajtű vagy kapocs, egy-két elveszett félkeztyű bámulatosan kis kezecskékről és néhány megszerzett hörg- és tüdőhurut.

Ráthonyi hazament a «Matsacker Hofba», a hol szállva volt és mire kialudta a mámort, neki se maradt meg egyebe a tündérestéről, csak az elfonnyadt rózsája. Tegnap még egy császárné hajában volt, megérdemelte volna, hogy legalább egy pohár vízbe tegyék éjszakára, de Ráthonyi erről is megfeledkezett. Reggel végre ügyet vetett rá, egy «kopertát» hajtogatott össze egy szelet papirosból, abba tette a rózsát, ráirván a papirra, mint rendszerető emberhez illik, pro memoria: «*Akli falu*». Ha hazaér, gondosan elzárja a családi leveles ládába, hol az utódok mindenkor megtalálhatják — az egykori falujokat.

Alig hogy «megfölöstökölt» az étkező «szálában», már kereste Nostitz udvari tanácsos, a császári magánjavak direktora, az Akli község átruházásáról szóló okmányt hozva aláirás végett. Nyájas, előzékeny öreg úr volt az udvari tanácsos, édeskés, mint a szirup és okos, mint a kigyó, elmondta a császár üzenetét, melyet ekképen formulázott:

«Ő felségét, a császárnét annyira meghatotta az ugocsai vicze-comes gavalléros viselkedése, hogy a császár ő felsége a világért sem akarta egyelőre annak a zamatját és szépségét akár elrontani, akár meggyengíteni valamely közbelépés által. (Az nem is volna rendjén, — szólt közbe Ráthonyi.) Ő felsége mindazáltal érzi, hogy a dolog nem maradhat sokáig annyiban s igyekezni fog azt illendő módon viszonozni.»

Ráthonyi mosolyogva jegyzé meg, hogy ő már megkapta a falu árát és eléggé meg van jutalmazva az elfogadás kegyes ténye által. Aláirván tehát az okmányt, miután még az nap körültekintett egy kicsit a roppant városban, másnap reggel haza pályázott Nagy-Szöllősre.

A bál után is csak úgy röpültek a napok egymás után, mint annak előtte, de Aklinak úgy tetszett, hogy csigamódra csúsznak, kínosan, alig észrevehetőn. A napok még a hogy úgy, nappal elmehetett az intézetbe, együtt

DESSEWFFY ARISZTID 1848/49-KI HONVÉDTÁBORNOK.
(1802—1849.)

DESSEWFFY IMRE VEZÉRŐRNAGY ÉS A 8. HUSZÁREZRED TULAJDONOSA.
(1671—1739.)

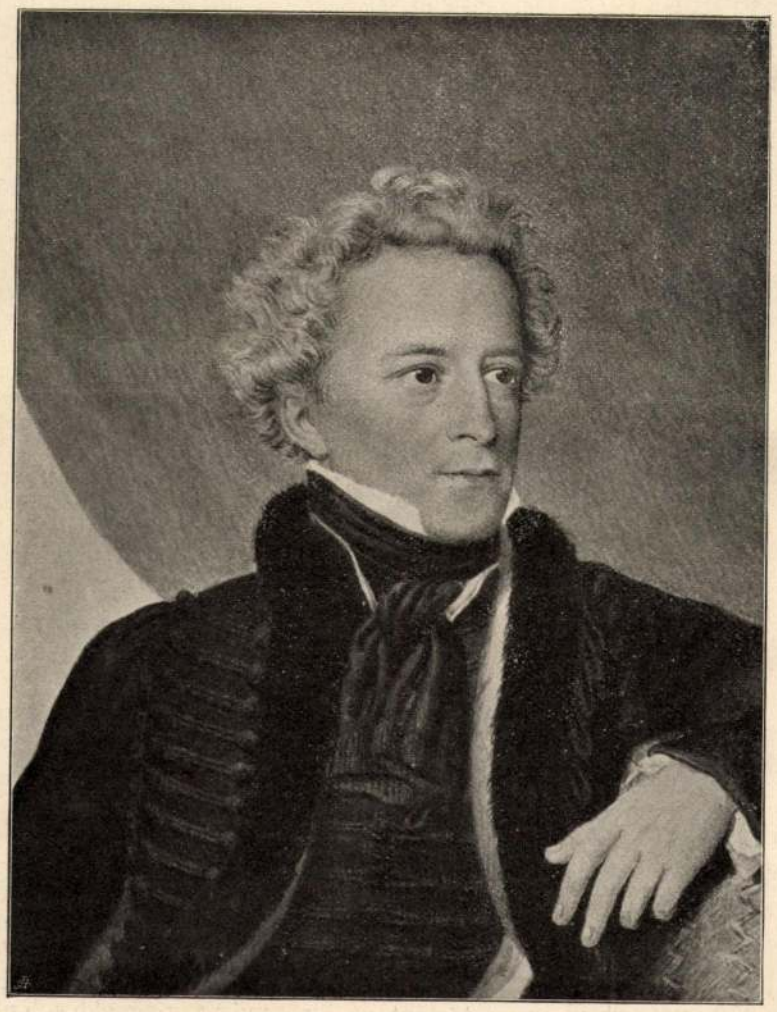

GRÓF DESSEWFFY JÓZSEF.
(1771—1843.)

DESSEWFFY ANTAL KIR. TANÁCSOS, TEMESI ALISPÁN, ARADI VÁLTÓ-TÖRVÉNYSZÉKI ELNÖK (1788—1843).

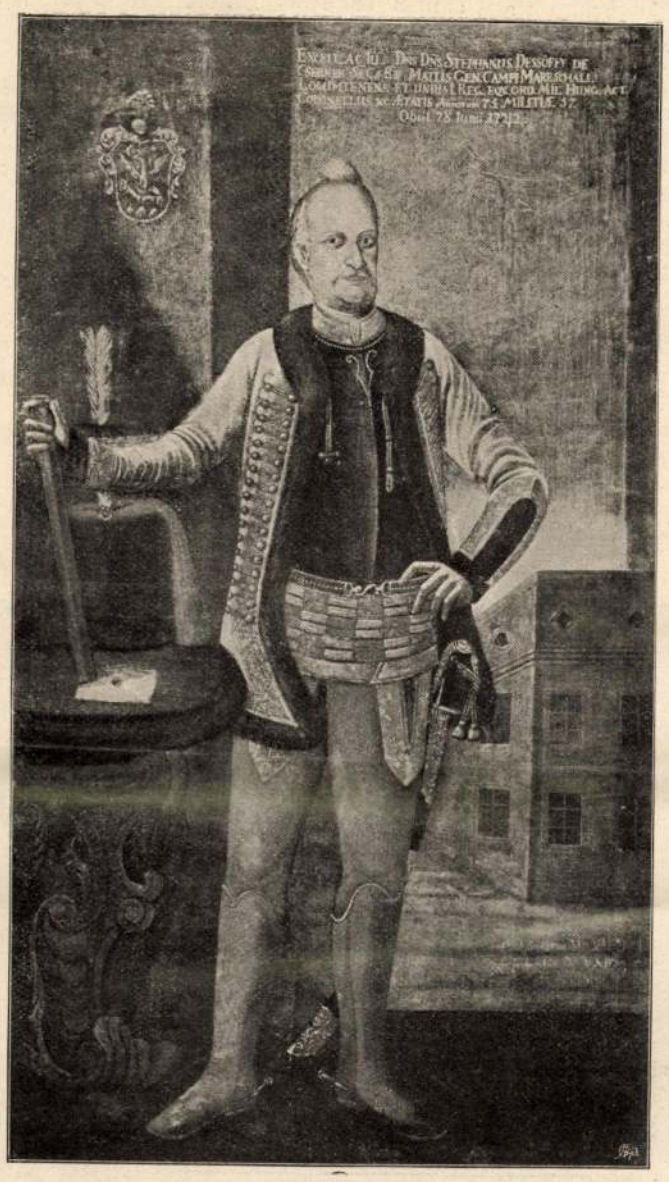

DESSEWFFY ISTVÁN ALTÁBORNAGY ÉS A 3. HUSZÁREZRED TULAJDONOSA.
(1667—1742.)

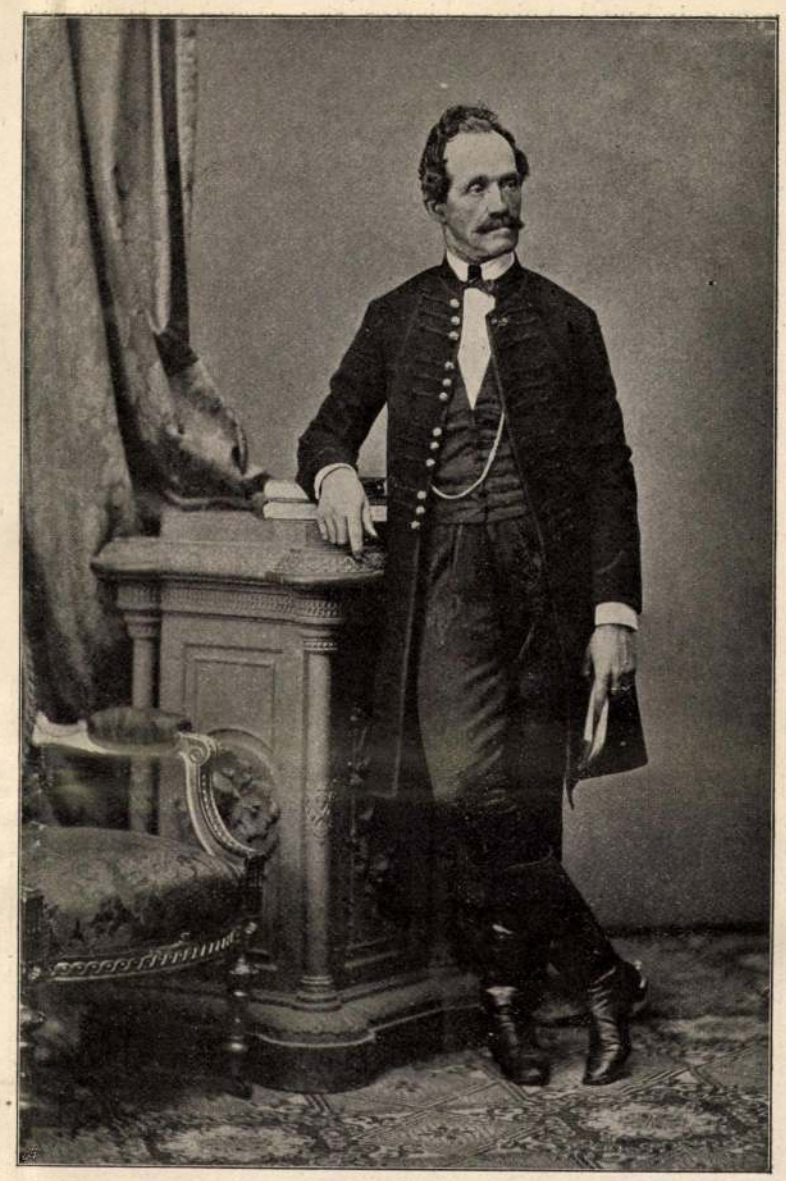

GRÓF DESSEWFFY EMIL.
(1812—1866.)

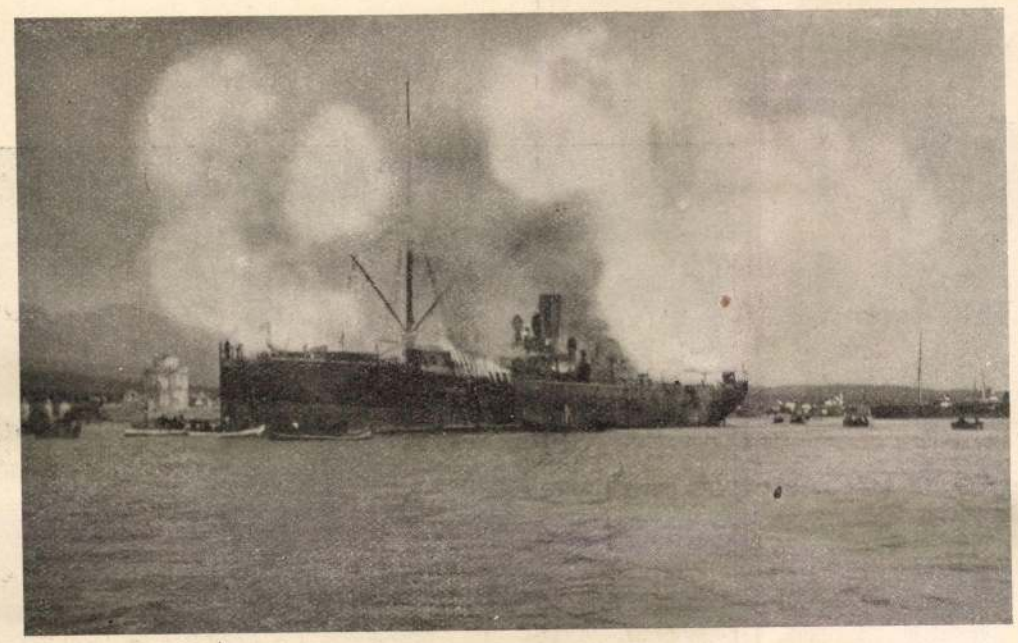

A «Quadalquivir» hajó égése.

lehetett Ilonával, kivált mióta a császár felszabadította a személye körüli szolgálattól s kinevezte őt a császári családi levéltár és könyvtár egyik főhivatalnokának, mióta tehát komoly dolga volt, azóta ráért nem dolgozni, hanem ott legyeskedni sülve-főve a szép menyasszony körül, összeveszve és kibékülve vele napjában négyszer, de az éjszakák, a mikor a szerelmes ember nem tud aludni, csak mindig *ő róla* gondolkozni, azok a rózsaszín éjszakák de hosszúk, de hosszúk! Mivelhogy a mennyország előszobája türelmetlenséggel van kikövezve.

Még csak hét nap hiányzott az esküvőig a bál után, addig is mindig történt valami, ezek már többnyire eseménygazdag napok a «nagy dolog» előízével. Meghozza a posta otthonról a keresztelő levelet, szállást keres az ember, ez is nagy élvezet, elviszi magával a menyasszonyt is, megmutatni a jövendő fészket, a menyasszony irúl-pirúl, mikor ahhoz a kér-

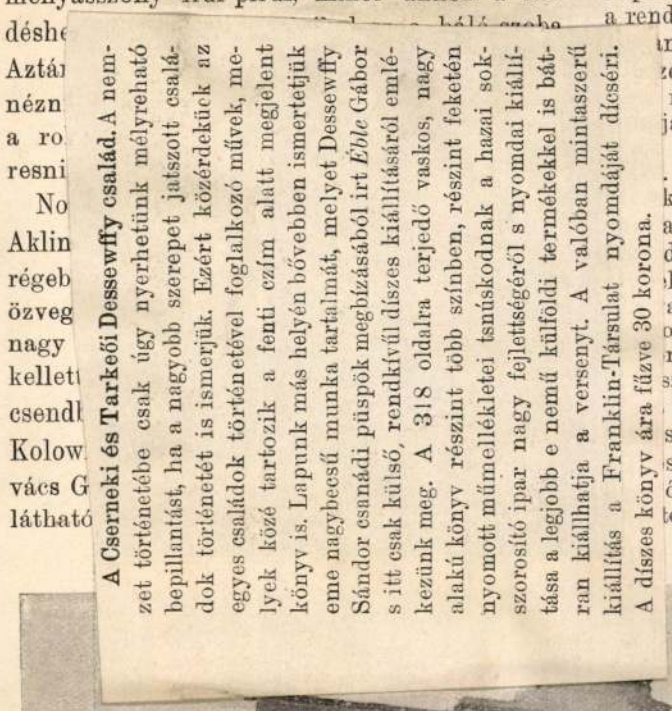

A Cserneki és Tarkeői Dessewffy család. A nemzet történetébe csak úgy nyerhetünk mélyrehatóbepillantást, ha a nagyobb szerepet jatszott családok történetét is ismerjük. Ezért közérdeküek az egyes családok történetével foglalkozó művek, mekyek közé tartozik a fenti czím alatt megjelent könyv is. Lapunk más helyén bővebben ismertetjük eme nagybecsü munka tartalmát, melyet Dessewffy Sándor csanádi püspök megbízásából irt *Éble* Gábor s itt csak külső, rendkivül díszes kiállításáról emlékezünk meg. A 318 oldalra terjedő vaskos, nagy alakú könyv részint több színben, részint feketén nyomott műmellékletei tanúskodnak a hazai sokszorosító ipar nagy fejlettségéről s nyomdai kiállítása a legjobb e nemű külföldi termékekkel is bátran kiállhatja a versenyt. A valóban mintaszerű kiállítás a Franklin-Társulat nyomdáját dicséri. A díszes könyv ára fűzve 30 korona.

nek Akli ismerősei, az udvari emberek, a kik a császár fogadott lánya iránt érdeklődnek, bizonyosan megjelenik madame Szilvássy is, az Ilona barátnői, a növendékek és egy csomó szájtátó népség, mely elmaradhatatlan az esküvőkről.

Lakomáról utána szó sincs (mégis csak csúf fösvénység a császártól), a boldog pár reggel tizkor megesküszik, otthon úti ruhát vált s legott elutazik a császár möllersdorfi majorjába, a hol az udvar tehenészete van, ott ebéddel várja őket a császári szakács, a ki két hétre van oda küldve a rendelkezésükre.

(Vége következik.)

LEVÉL SZALONIKIBÓL.

Szaloniki, junius 1.

Szaloniki városa még mindig az izgalmak napjait éli; lakosai még most is a bombamerényletek és gyilkosságok hatása alatt állanak, ámbár a véres napokban kihirdetett ostromállapot helyreállította a rendet, melyet azóta senki sem zavart meg. A vá- katona- és csendőrőrjáratok czirkálnak. épületeket is mind katonaság őrzi, s a ki oda menni, azt alapos vizsgálat alá veszik. Kijják a zsebeket, nincs-e valakinél bomba? ostromállapot sulyosan nehezedik a lakos-. Kereskedelme, ipara pangásnak indúlt s az k nem olyan népesek, mint annak előtte. A tenartján nincs meg a régi mozgalmas élet. A kedelmi hajók helyett katonákat szállító hajók k ki naponta. A parttól nem messze a «Wien» ar-osztrák, a «Garibaldi» olasz hadihajók és orpedó-hajó állanak. A kikötő déli oldalán, a n fekszik a «Quadalquivir» franczia nagy szeszállító gőzös, melyet április 28-ikán egy bol- levegőbe akart röpíteni. A fölrobbant bomba semmisítette meg teljesen a hajót, de a robbas a tűz használhatatlanná tette. Egyik képünk ő «Quadalquivir»-t mutatja.

tenger partján áll a hirneves *bejász-kule* (fehértorony), melyet *kauli* (véres) toronynak is neveznek. A torony mintegy hat emeletnyi magasságú s börtönök vannak benne. Ebben a toronyban most egy pár száz bolgár forradalmár van elzárva.

Az érdeklődés központjában még mindig a bombamerényletek szinhelye áll. Két hétig el voltak zárva az utczák, melyek a levegőbe röpített *Ottomán-bankhoz* és a *Colombo-szállodához* vezetnek, mert a bank és a szálloda alá vezetett aknákat ásták fel, hogy alapos vizsgálat alá vehessék.

Az Ottomán-bank, mely egy csinos parkban állott, az európai negyed egyik legszebb épülete volt. Hófehér márványból épült az egész és szép fehér márványszobrok ékítették. A bank mögött áll a Colombo-szálloda, mely a leglátogatottab szállodák egyike volt. A bankkal és a szállodával szemben egy alacsony ház látható, melyben egy bolgár szatócs nyitott magának üzletet s innen ásták az aknákat. Az aknákat, melyek két és fél méternyi mélyen voltak ásva, sok kiváncsi nézte még a mult héten is. Most már betemették és a nagy romhalmaz elhordásán dolgoznak a munkások.

A bank romjait és környékét még most is katonák őrzik. Éjjel minden utcza el van zárva. Nyolcz óra után csöndes, kihalt az egész város, mert senkinek sem szabad az utczára lépni. A korcsmákat és kávéházakat is hét óra után mind bezárják.

Ivánovics József.

A DOLHAI ÜTKÖZET.

1703 junius 7.

1703 junius 7-ike nevezetes időpont a Rákóczi-féle kurucz szabadságharcz történetében.

Ezen a napon határozta el végképen a Lengyelországban bujdosó *Rákóczi*, mint emlékirataiból tudjuk, hogy haza jön és maga veszi kezébe a fölkelés zászlaját; ettől a naptól számította a nyolcz évig tartó nagy nemzeti küzdelem megkezdődését s ép ezért erre datáltatta vissza a csak később, 1704-ben kelt nagyhírű *Recrudescunt* manifesztumot is. És ezen a napon történt az első nyilt és nagyobb jelentőségű összeütközés kurucz és labancz között a máramarosmegyei *Dolha* községnél.

Az általános elégedetlenség, különösen az ország felső éjszak-keleti részén, már kora tavasz óta tartó és egyre nagyobb arányokat öltött. Az eddig csak szétszórtan, erdőkben, nádasokban bujdosó kuruczok száma junius elején már mintegy 6000-re növekedett. *Esze* Tamás és *Kiss* Albert gyűjtötték a lázongó népet az általuk május hó derekán Rákóczitól hozott zászlók alá.

A mind fenyegetőbbé váló mozgalom elfojtásában főképen *Károlyi* Sándor szathmári főispán buzgólkodott, bár a nép szomorú állapotáról nagyon is meg volt győződve, mint azt egy Bécsbe küldött emlékirata tanusítja. «Méltóztassék figyelembe venni a szegény népet, — irja egyebek közt, — mely majdnem általánosan a kétségbeesés végső széléhez közeledik, hogy immár sem Istennel, sem a császári fölséggel, sem a megyei tisztviselőkkel, — hallgatok a földesurakról, kiket, ha lehetne, egytől-egyig kiirtana, — de még saját életével sem gondol; némelyek elkeseredésökben kötéllel vetettek végett unott életüknek . . .»

A kuruczok egy része a beregi és ungi erdőségekben s a határszéleken táborozott, várván

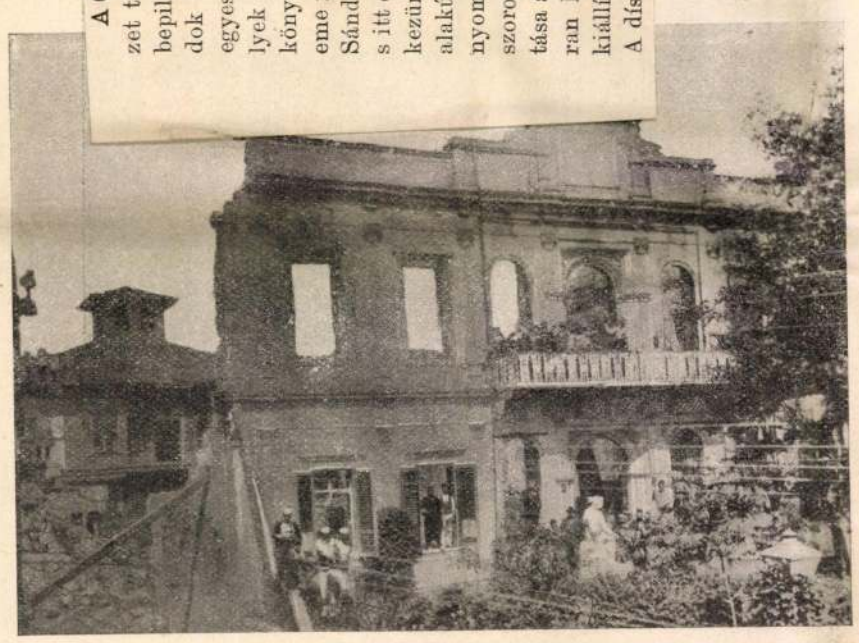

A Colombo-szálló és környéke a robbanás után.

Az Ottomán-bank épülete a robbanás után.

A SZALONIKII DINAMIT-MERÉNYLETEK. — Fényképfölvételek után.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA
1036 Budapest, Kiskorona u. 7.

JENŐ
by Jenő Detvay

Bolt Galéria · *The Outside Series No. 4.*

Megnyító: 2000. április 18. 19 órakor
Megtekinthető: hétfő kivételével naponta 14–18 óráig
Nyitva: 2000. május 14-ig

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága · Nemzeti Kulturális Alapprogram · Fotóhónap 2000 · c3 Kulturális és Kommunikációs Központ · HTSART Kiadó és nyomda · Klima 2000 Kft. · Arktisz Stúdió

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DETRŐI ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. ÁPRILIS 5-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

DR. SOMOGYI ENDRE
ORVOSPROFESSZOR, EGYETEMI TANÁR

MEGTEKINTHETŐ:
1984. ÁPRILIS 5–14.

PAÁL LÁSZLÓ TEREM
BUDAPEST VIII., RÁKÓCZI ÚT 57/B.

DETRŐI ERNŐ

PAÁL LÁSZLÓ TEREM 1984.

KÉPCSARNOK

F. k.: Kóteles István – 84437 GENERALART Dorogi Ny

Első budapesti bemutatkozásom, önálló tárlatom óta eltelt több mint egy évtized alatt kiállítottam Pécsett, Nyíregyházán, majd újra Budapesten, valamint Szolnokon és Győrött a Képcsarnok bemutató termeiben, részt vettem hazai és külföldi kollektív kiállításokon. Ez a hetedik önálló tárlatom.

Munkáimat a hazai és külföldi közönség kedvezően fogadta, azokról a kritika is elismerően nyilatkozott. A természet valós ábrázolására törekszem, nem követek izmusokat, divatokat.

Budapesten élek – itt is születtem – bejártam Európát, képeim ihletője mégis a magyar táj, az Alföld, az erdők, a dunántúli dombok varázsa, a kerti és vadvirágok szépsége.

Képeim – úgy remélem – tükrözik mindenkori hangulatomat, érzelmeimet és a természet iránti mély vonzalmamat is. Szívesen dolgozom a szabadban – tájképeim többsége így készül – sokat utazom, sok időt töltök vidéken.

Mostani kiállításom anyaga két év munkáját tárja a nyilvánosság elé.

Detrin Emil

1984. IV. 5. Kossuth 4.25

1021

Jó reggelt!

- Detrői Ernő festőművész kiállitása ma nyilik meg a Paál László Teremben. A látni valókat Szathmári Ilona ajánlja figyelmükbe.

- Csöndes, árnyás, hangulatos, öreg kuriók látványa a Balatonfelvidéken. Kis-kunsági tanyák, elhagyott kárónok, fészerek Kecskemét környékén és hirtelen váltás. Szépségével, szinével, hódító izgalmas virágcsendéletek következnek. Majd árnyas, csendes, aranyillau, őszi erdei utak a Bükkben, a Mátrában vagy éppen a Pilisben. De látok itt ladikot is a vizben, a Balaton egyik rejtett kis öblében. Tudom,hogy Detrői Ernő festőművész sokat, nagyon sokat utazott Európában, csodákat látott, de festeni csakis itthon tud igazán. Mi a titka ennek? Beszélget a tájjal, a fákkal, a virágokkal?

Detrői Ernő festőművész

- Nagyon szeretem a csendet. Keresem is. Lehet, hogy ez hóbortos dolognak látszik és egyre kevesebben csinálják. Én magam szeretem felkeresni a természetet. Úgy érzem, hogy a kész képen ez érződik és utat talál a szemlélőhöz ez az érzelem. Érdekes találkozás volt. Erdőben festettem, egy idős bácsi állt meg szótlanul nézett, aztán nagyon elismerően beszélt a képről és azt mondotta, hogy otthon érzi magát, hóvalósi kérdezte, mondta, hogy Nagybányáról származott ide. Nagyon jó érzés volt, megmondom őszintén, mert azt szokták rám mondani, hogy a nagybányai iskolát követem. Ez nem tudatos nálam, ösztönös, de vállalom ezt.

- Úgy láton, hogy a napraforgó önnek is az egyik kedves virága.

- Napraforgó nemcsak csodálatos virág. A palettán minden kedves színem a barnák, a sárgák, a cienna, umbra, minden egyes árnyalat megtalálható benne. Muszáj megfesteni.

- Akárhogyis körülnézek, itt a Rákóczi úti Paál László Teremben kiállításán egyetlenegy külföldi témát nem találok.

- Elmentem Taorminába, hátha ugyanazok a hatások érnek, amit Csontváryt. Én leültem a görög színházba, csodálatos volt. A Fontenblói erdőbe Paál László nyomába eredtem, csodálatos volt az az erdő is. Balti-tenger partján kikötői vázlatokat csináltam. De igazán képek csak itthon születtek. Hogy miért? Talán magam sem tudom megmagyarázni. Jobban megfog egy kis-kunsági tanya úgy látszik, mint külföldön bármilyen csoda.

----ooo----

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 8
Dunántúli Napló

Detrói Ernő festő
1021

Baranyai táj (Túrony)

Detrői Ernő képei a Fegyveres Erők Klubjában

Pécsett a Fegyveres Erők Klubjában rendezték meg Detrői Ernő festményeinek kiállítását. A fővárosi közönség már korábban találkozott Detrői nevével és képeivel a Képcsarnok tárlatain.

A pécsi kiállításon látott képek festésére elsődlegesen a baranyai táj ihlette. A természet, a vizek, a fák, virágok, a fények ragadják meg, s az ember.

A nonfiguratív képek sokaságához szokott tárlatlátogató számára Detrői mindenképpen realista, olykor naturalista festőnek tűnik, bár nagy biztonsággal alkalmazza azokat a formajegyeket és technikákat, amiért az impresszionistákat még a valóság meghamisítóinak nevezték a múlt században. Szemléletében a plein air festőkkel tart rokonságot, artisztikus dekorativitást árasztó képei sokszor Fényes Adolf munkáira emlékeztetnek. (*Baranyai falu, Dunakanyar, Napraforgós táj* stb.)

Széles ecsetkezéssel, vastagon felhordott markáns színekkel elsődlegesen felhatásokra törekszik csendéletein. A sokszor „spaklival" felhordott vastag színrétegek áttüzesítik a vásznat, s a foltok a szem számára hívebben teremtik meg a virágban való gyönyörködés élményét, mintha precízen festett szirmokat szemlélnénk. (*Csendélet, Napraforgók, Tavasz a szőlőhegyen, Csend*, stb.)

Izgatják a perspektíva játékainak kompozíciós problémái. A mélybe, messzeségbe vezető út — vagy folyó — nála sohasem oldódik föl az ábrázolás során az áttetszős bizonytalanba. Szerkesztési elveit a rend tisztelete irányítja. A képalkotó formaelemek közül a messzeségbe mutató motívumoknak mindig konkrét folytatását érezzük. (*Falusi utca, Város széle, Baltaköz, Pilisi nyár, Táj I., Csarnótai határ* stb.)

Minden képén a konkrét ábrázolási igény érezhető. Az ábrázolási mód tekintetében azonban meglehetősen széles skálán mozog. A *Baranyai dombok* című festményt konstruktív szerkezeti rend, a hangsúlyozott kontúrok, a fények kiszűrése jellemzi. A két világos mezőt — a termőföldet, s az eget — az erdővel borított dombok sötét hullámzása választja ketté. Ellentétben a *Felkelő nap* című képpel, amelyen a napkorong s a horizont kontúrjai adottak, csak a körben párás-fény mozog, mintha az egész kép vibrálna. Az egymás alatti színrétegek eredményezik, hogy más-más nézőpontból változó valeurt kapunk.

Béla bácsi című zsánerképe felvillantja mindazokat az értékeket, amelyek az emberi jellem mélyén rejtőznek. A *Rozi* című portréján a folthatást talán a legeredményesebben aknázza ki.

A kiállítás szeptember 14-ig tekinthető meg.

B. L.

átok–patrióták

nes. Szigetvárt ábrázoló miniatúra. A világ minden tájáról érkeztek Szigetvárra művészek, a Zrínyi-ünnepségre: többek között Hugó Borenics zenetanár, Gáleis Branka operaénekesnő... Az ország számos felsőfokú oktatási intézményében választották szakdolgozatuk témájául Szigetvárt. Kovács István kecskeméti tanár nagy visszhangra talált szakdolgozatának címe: Szigetvár ipartörténete. Az ősmunkából kiderül — egyik bizonyítékát Tamoriéknál ma-

A kör pénzvagyona több mint ötvenezer forint, az értéktárgyakkal közel nyolcvanezer.

●

Az ezüstjelvény. Ez külön fejezet — nagyobb elismerést aligha kaphat valaki a várbarátok körétől, mint ezt a jelvényt. Tíz esztendeje az Állami Pénzverde jelvényt készített a kör számára, melyből eddig 5000 darab fogyott el. Ugyanakkor a várbaráti kör két nagyon lelkes tagja felajánlotta a családjaik tulajdonában levő ezüstöt, amelyből 109 ezüst jelvényt készítettek. Ezekből a közgyűlés határozata alapján egy évtized alatt 58 jelvényt adtak ki, azoknak, akik kimagasló érdemeket szereztek Szigetvár múltjának feltárásában, jövőjének gazdagításában. Mozsgai József és Haraszti Sándor családi ezüstjéből készült jelvényeket nem adják ingyen. Az idén Mesut Ozer török tanár, Örsi Ferenc író, dr. Zádor Mihály építészmérnök, dr. Merényi Ferenc, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatója kapott a jelvényekből. Korábban Venutti kőfaragó mester, aki a vár visszafoglalásának 285. évfordulóján az első kérésre gyönyörű emléktáblával ajándékozta meg a várost. s akit azóta elszólított a halál. Tomori Károlyné lelkes szervező munkája jutalmául, Molnár József építészmérnök az Ankarában török és francia nyelven megjelent „Szigetvár török műemlékei" című gyönyörűséges munkájáért kapta meg a jelvényt...

●

A várban diáklányok csivitelnek. Úgy tűnik, a szakállas hősöknél nagyobb sikerük van az ugyancsak szakállas, farmernadrágos fiúknak. A délutáni napfény megnyújtja az árnyékokat, kellemes a park. Hiába a komor hadifelszerelés a várkapun belül... hiába a múzeumban őrzött ezernyi ágyúgolyó, a félelmetes dárdák, kardok sokasága. A várfalon egy pillanatra megálló pár nem a négyszáznyolc esztendővel ezelőtti tragédiára gondol. Csókolóznak.

A múzeumőr szobájából látjuk őket. Faragott korántartó, Los Angelesből küldött nemzetiszínű szalag, amelyre a tengerentúli bús magyarok rovásírással hímezték: „Becsülettel a hazáért".

Pusztay Gyula tízesztendős kora óta, hatvan esztendeje él Szigetváron. Előbb telekkönyvvezető volt, aztán a nyugdíjbavonulása óta, mint a várbaráti

Hol állt az egyk

Szulejmán sírhelye Tur

Szigetvár ostroma alat amint az köztudott, meghal Zrínyi. Hogy Szulejmán megér te-e az ostrom végét, vagy má a győzelem előtt meghalt, nem lehet tudni, mert más a mohamedán időszámítás, mint a mienk, és az időpontokra utaló források is ellentmondanak egymásnak. Azonosak azonban abban, hogy amikor a szultán Sibolt, azaz Zsibót mellett eljövet, Szigetvár közelében kíséretével letáborozott, egy tó, vagy mocsár mellett üttette fel a sátrát. Innen aztán védettebb helyre kellett visszhúzódni. Olyan helyet kellett keresni, amelyet már nem érhettek el a szigetvári ágyúgolyók, de ahonnan azért jól szemmel lehetett tartani a várat és környékét.

A szultán ekkor már öreg volt, súlyos betegségek gyötörték. Amikor meghalt, a szultáni udvari szokások szerint eltitkolták halálát. A trónörököst ezúttal is nagy titokban vitték az isztambuli Ejub-mecsetbe. Az ottani szertartások a nyugati értelemben vett koronázásnak felelnek meg. A felkent uralkodó első ténykedése, az volt, hogy fiútestvéreit és annak fiúgyermekeit megölette, nehogy később pártütésekre kerülhessen sor.

Szulejmán halálát a seregnek nem volt szabad megtudnia. Hogy halálhíre ki ne szivárogjon, titokban mumifikálták a holttestet és átmenetileg a vezéri sátorban temették el. Ekkor már úton voltak a bizalmas futárok is, akik a szultáni udvarba vitték a hírt, amelynek gyors következményeként a trónörököst az Ejub-mecsetbe vitték. Egyben kérték az új uralkodót, hogy induljon el Szigetvár felé...

Negyvennapos időzés után Szulejmán csapata is dél felé vonult. A szultán mumifikált holttestét zárt kocsiba tették. Haláláról még ekkor sem volt szabad tudniok a katonáknak. Hogy a titok mégis kiszivárgott-e, vagy sem, ezt egészen pontosan nem lehet megállapítani. Mendemondák valószínűleg szárnyrakaptak ekkor már...

A halottaskocsi elindult. A holttest mellett az uralkodó egyik főembere foglalt helyet. A főember egy megtévesztő szerepet el is játszott a kocsit üdvözlő török katonáknak. Föltette Szulejmán turbánját, félrehúzta a kocsi függönyét, és kiintegetett az ablakon. Ezzel nyilván azt akarta elérni, hogy a török seregben fejét felütő nyugtalanság elcsituljon. Az Isztambulból induló menet és a halott szultánt kísérő csapat Belgrádnál találkozott. Csak ek-

Detrői Ernő

DETRŐI ERNŐ festőművész kiállítását nyitották meg a nyíregyházi Benczúr-teremben. A megnyitón Gulácsi Sándor, az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei bizottságának első titkára méltatta a művész munkásságát.

Magyar Hirlap 1977-123-6

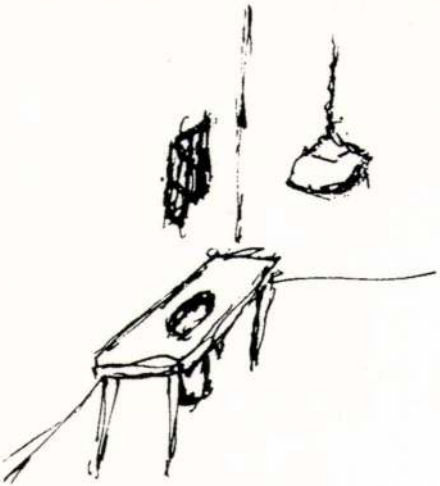

Naplóképek

Detvay Jenő kiállítása az Óbudai Pincegalériában

Budapest III., Fő tér 1. Zichy-kastély

Megnyitó
1996. november 12-én 18-19 óra között

Megtekinthető
1996. december 1-ig

Nyitva:
K-SZ-CS-P 14-18-ig, SZ-V 10-18-ig,
hétfőn zárva

Támogatók:
Nemzeti Kulturális Alap,
Fővárosi Képzőművészeti Alap,
HTSART

Detvay

DETVAY

DETVAY JEUG

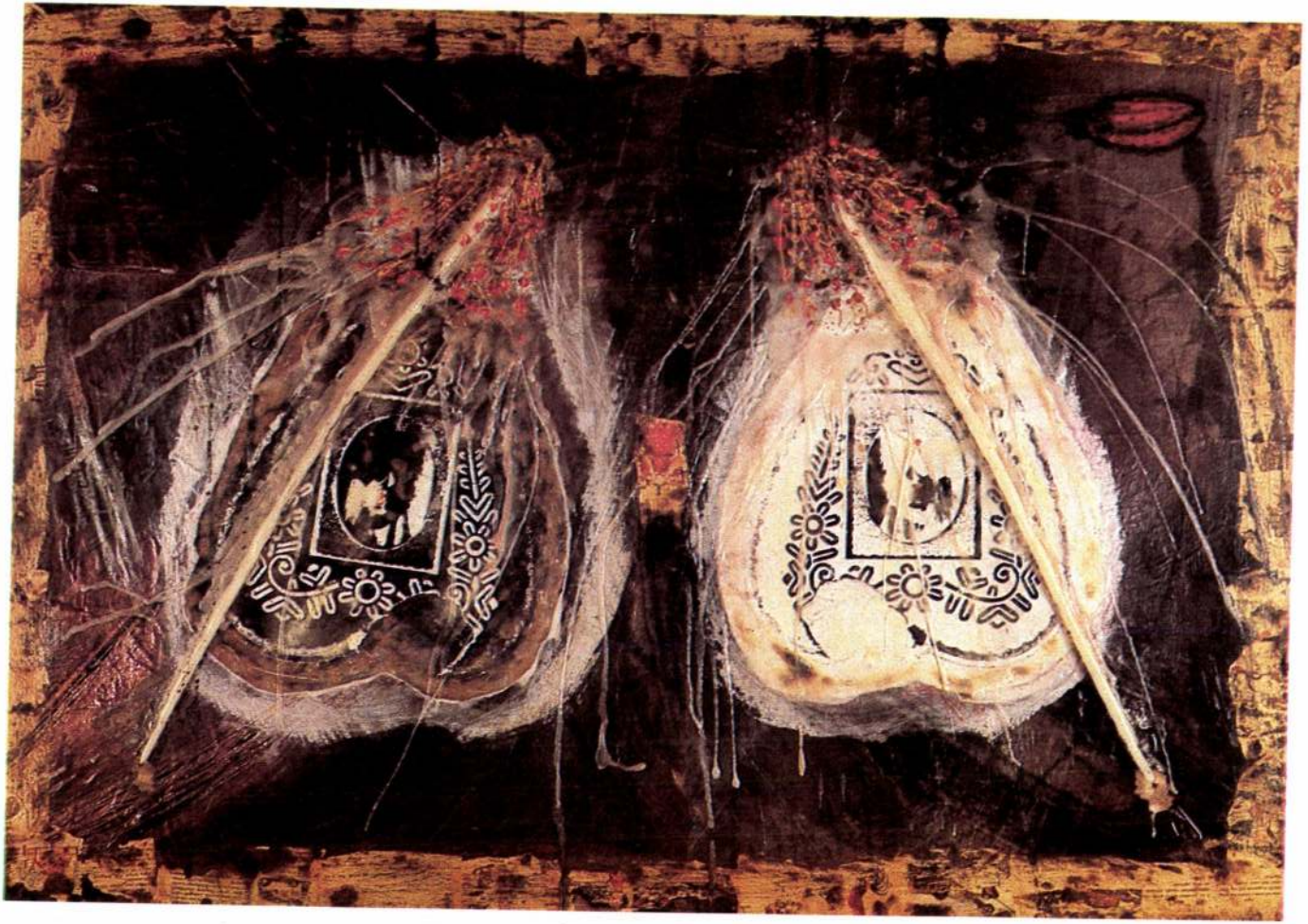

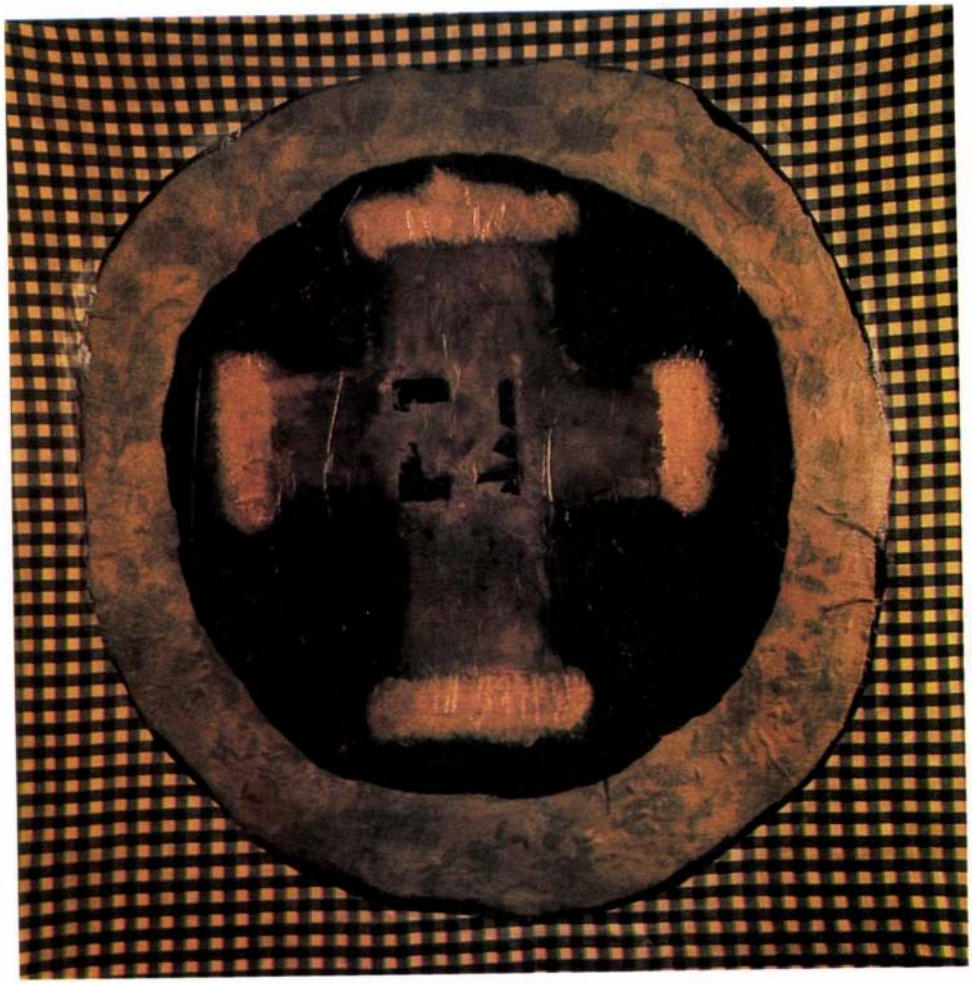

Detvay Jenô
1066 Budapest, Weiner Leó u. 8. 3.em. 23.
Tel.: 1320-450
Párizs: 331-48691379

Szlávik András
Budapest, 1. ker. Attila út 123.
Tel.: 175-33-35
Párizs: 331-43028762

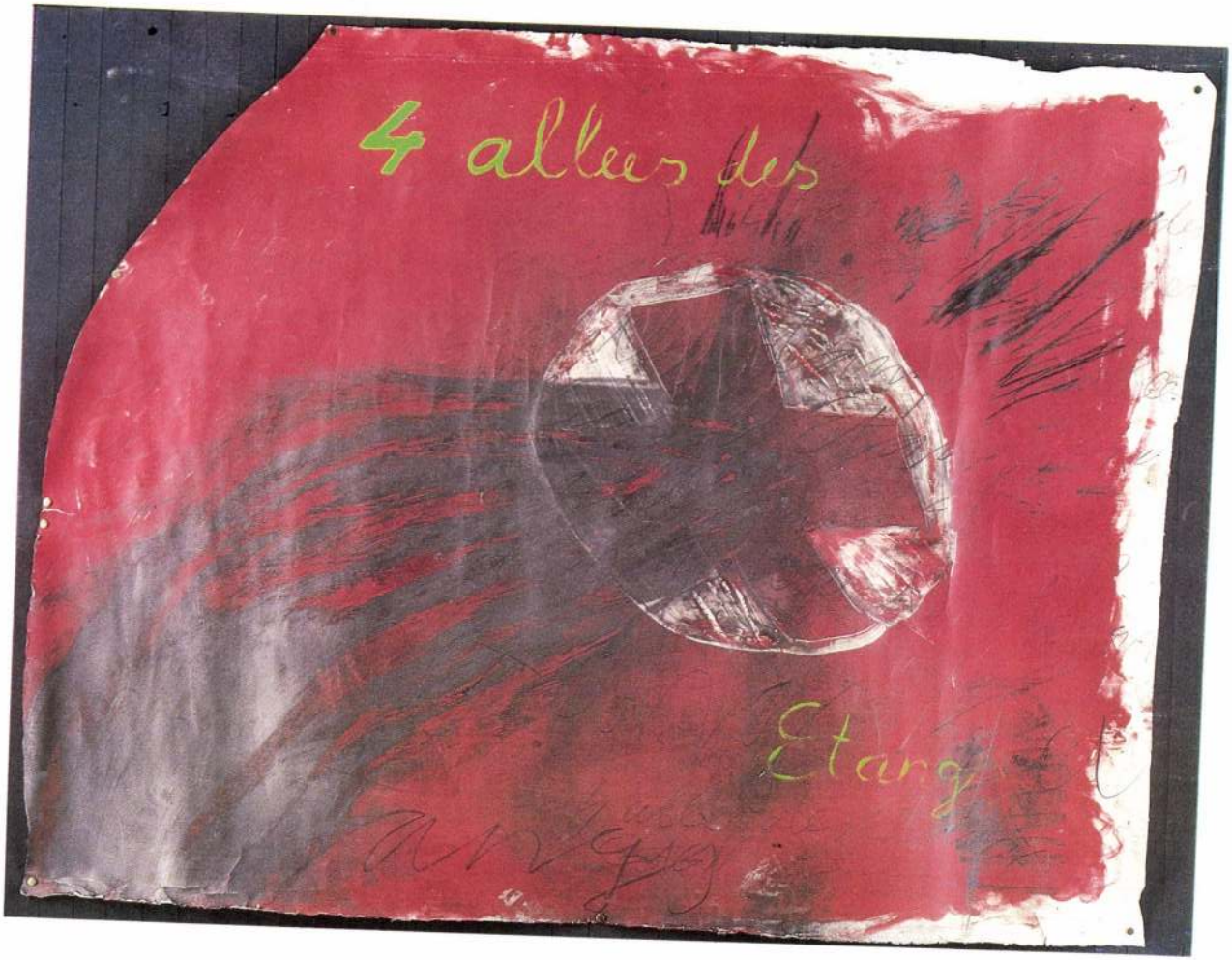
4 allees des
Etang

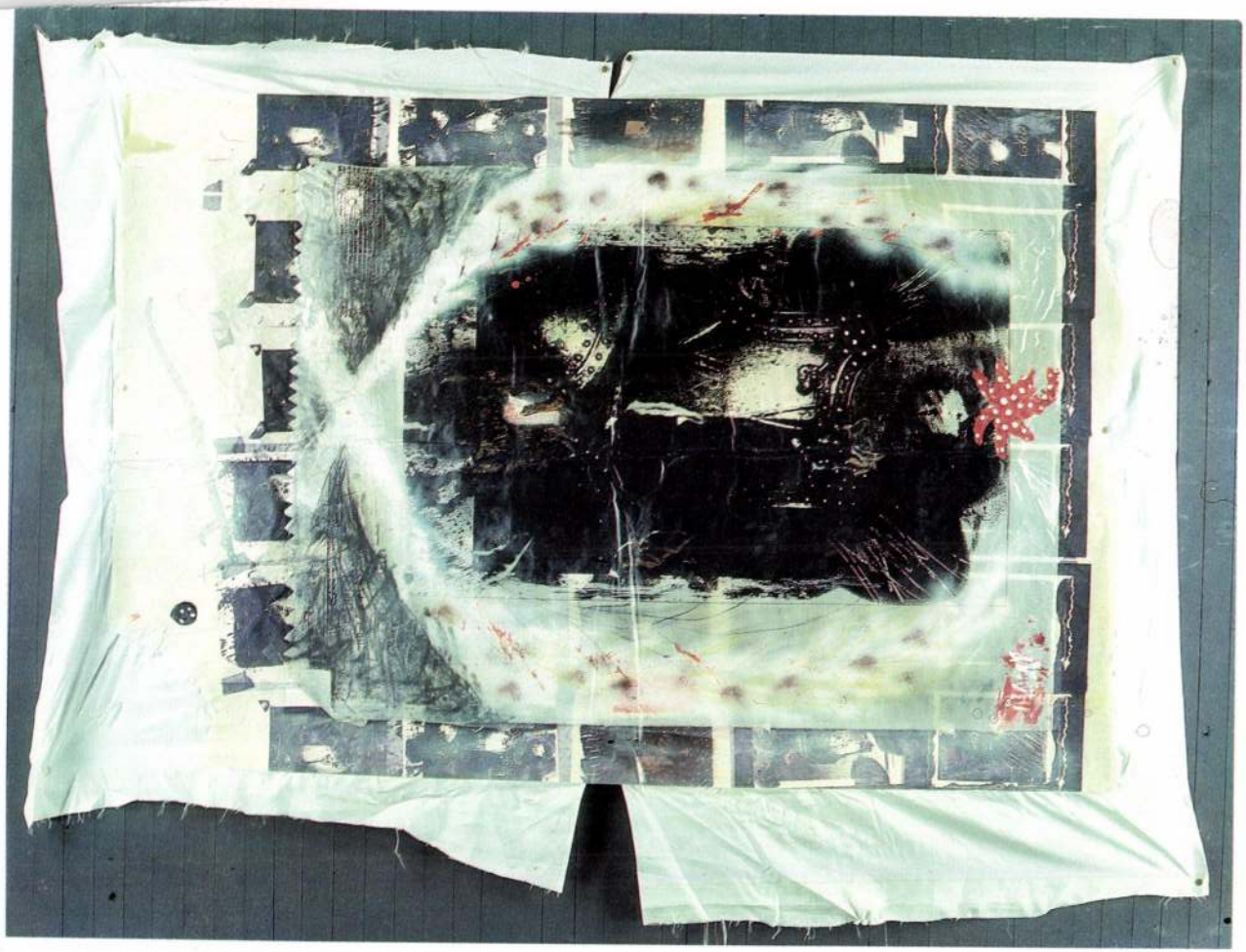

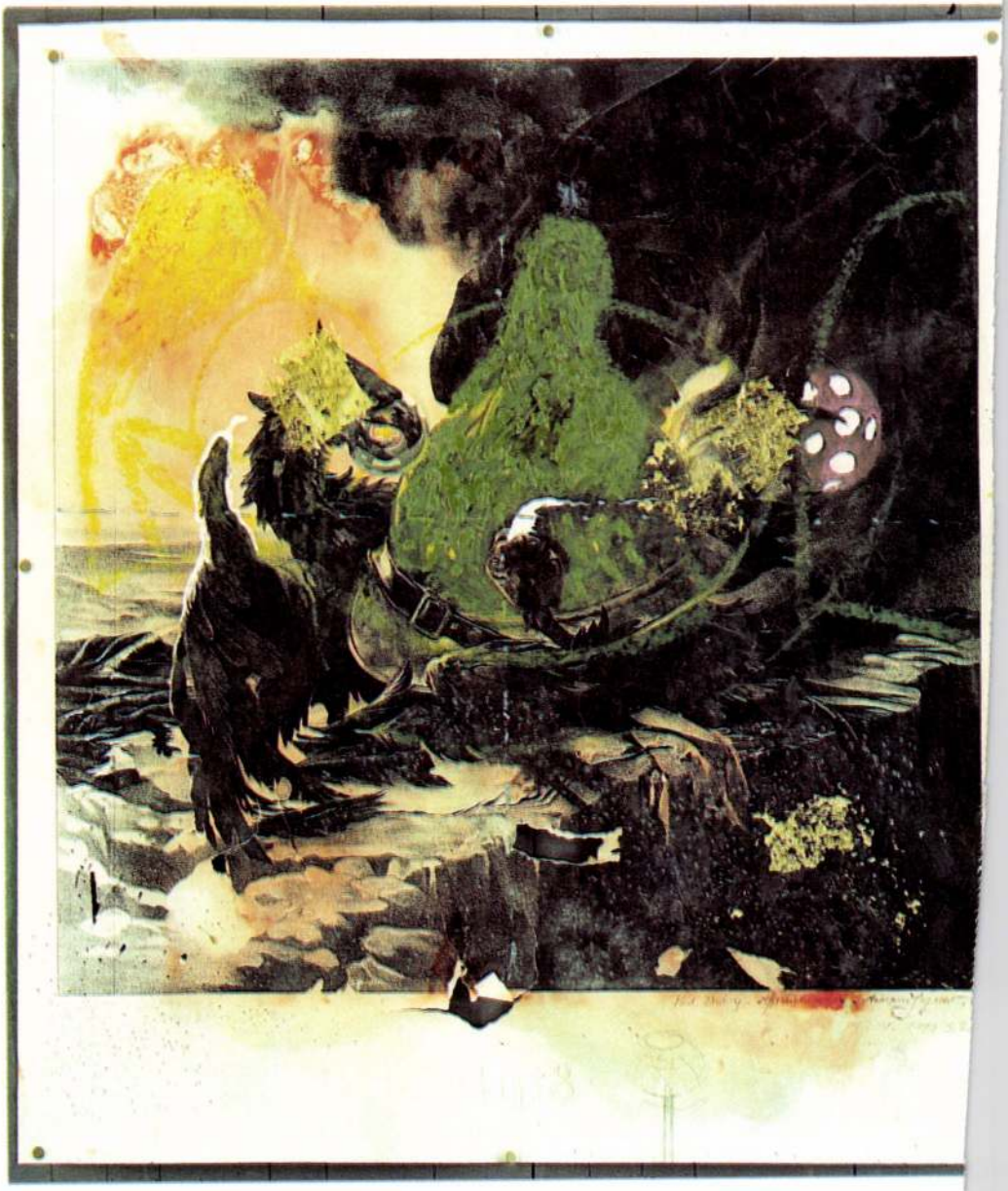

SILÁVIK András

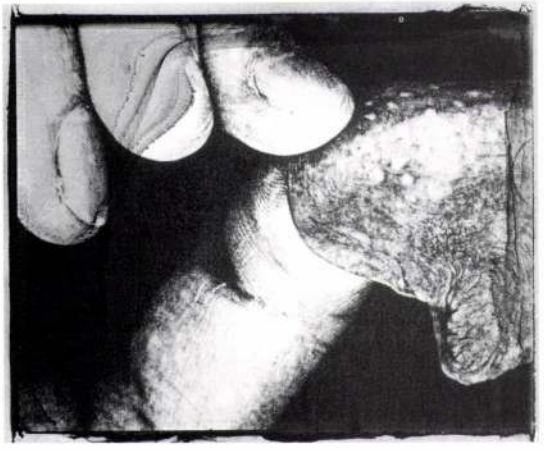

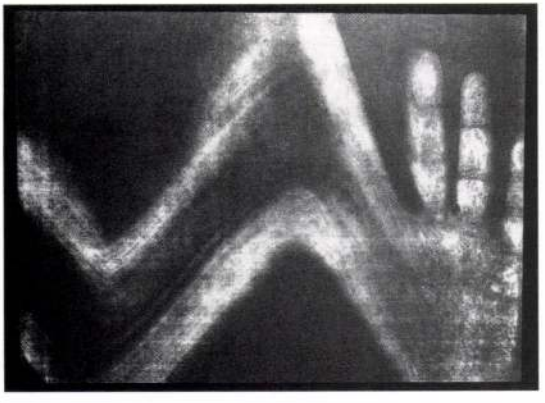

PUBLISHER
BOLT
FOTOGALÉRIA

INSTITUT FRANÇAIS DE BUDAPEST

ITSART

Képző és Iparmüvészeti
Közalapítvány
a XXII. ker. Kultúrájáért

Robert Lacombe

Directeur adjoint de l'Institut Français de Budapest
a le plaisir de vous inviter

au vernissage de l'exposition

Jenő Detvay et Péter Herendi

A propos

le jeudi 31 mai 2001
à 18h30
à l'Institut Français.

L'exposition est introduite par **Gabriella Csizek**
commissaire à la Maison des Photographes Hongrois.

L'exposition est ouverte jusqu'au 13 juillet 2001,
du lundi au vendredi de 10h à 19h.
(Institut Français, 1011 Budapest, Fő utca 17.)

Robert Lacombe

a Francia Intézet igazgatóhelyettese
tisztelettel meghívja Önt

Detvay Jenő és Herendi Péter

A propos

című kiállítására

amely 2001 május 31-én csütörtökön
18h30-kor nyílik
a Francia Intézetben.

A kiállítást bevezeti: **Csizek Gabriella**,
a Magyar Fotográfusok Háza kurátora.

A kiállítás megtekinthető 2001 július 13-ig
hétfőtől péntekig 10h-tól 19h-ig.
(Francia Intézet, 1011 Budapest, Fő utca 17.)

DETVAY Jenő

DETVAY JENŐ

BOLT
galéria

Budapest, 1085 Leonardo da Vinci u. 40., Tel.: 13-13-641

Szíj Kamilla és Detvay Jenő

Kiállítása 1994 december 1-én 18 órakor
csütörtökön nyílik,
megtekinthető december 30-ig
nyitva: H-Szo., 10-18 óráig

DETVAY JENŐ

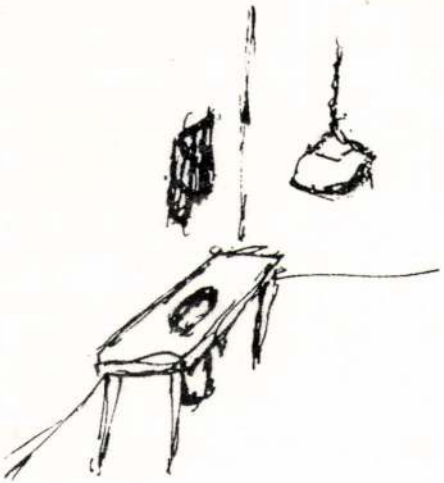

Naplóképek

Detvay Jenő kiállítása az Óbudai Pincegalériában

Budapest III., Fő tér 1. Zichy-kastély

Megnyitó
1996. november 12-én 18-19 óra között

Megtekinthető
1996. december 1-ig

Nyitva:
K-SZ-CS-P 14-18-ig, SZ-V 10-18-ig,
hétfőn zárva

Támogatók:
Nemzeti Kulturális Alap,
Fővárosi Képzőművészeti Alap,
HTSART

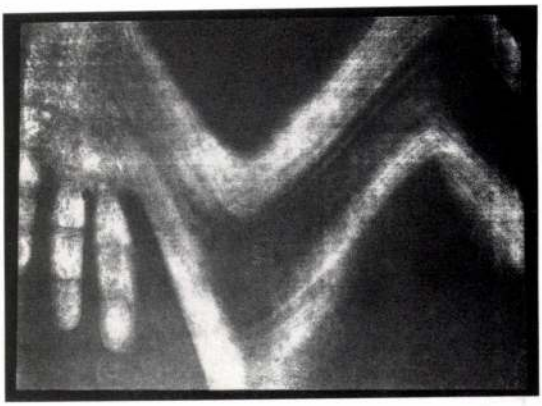

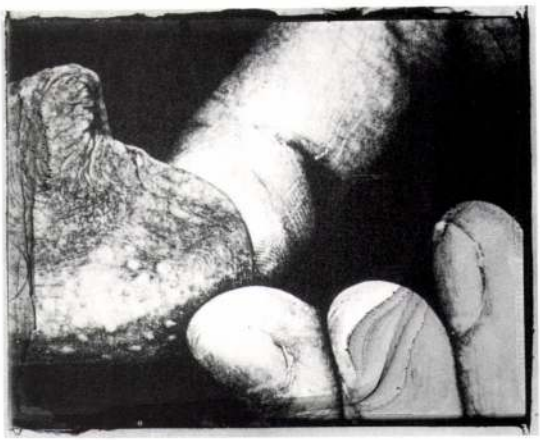

Robert Lacombe

Directeur adjoint de l'Institut Français de Budapest

a le plaisir de vous inviter

au vernissage de l'exposition

Jenő Detvay et Péter Herendi

A propos

le jeudi 31 mai 2001

à 18h30

à l'Institut Français.

L'exposition est introduite par **Gabriella Csizek**

commissaire à la Maison des Photographes Hongrois.

L'exposition est ouverte jusqu'au 13 juillet 2001,

du lundi au vendredi de 10h à 19h.

(Institut Français, 1011 Budapest, Fő utca 17.)

Detvay Jenő

49.
The Outside Series No. 3.

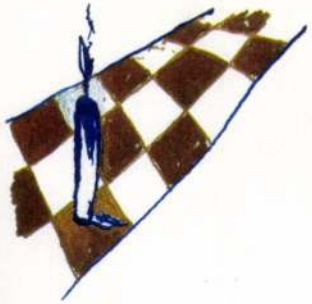

Jenő Detvay

I THOUGHT ... THAT ...

Fourty Ninth Exhibition of Bolt Gallery

Institut Français de Budapest · 13 January–5 February 2000

PUBLISHER
BOLT
FOTOGALÉRIA

Jenő DETVAY

23 / 07 / 1956. Born in Budapest, Hungary
1974 photographer and painter
1980 Worked in Paris, as freelance photographer /France/
1987 Bursary, Centre National Des Arts Plastique – Serigraphy /France/

One Man Exhibitions:
1988 Liget Gallery Budapest, /Hungary/ "photo"
1990 Liget Gallery Budapest, /Hungary/ "photo "
1992 Nádasdy Fortess in Sárvár, /Hungary/ "paintings"
Óbuda Society Gallery in Zichy Castle, Budapest /Hungary/ "paintings"
István Gózon Culture Centre in Kisunhalas /Hungary/ "photo"
National Theatre, photo exibition Budapest, /Hungary/
1994 Bolt Gallery, "Kamilla SZIJ–DETVAY,"Budapest, /Hungary/ "photo"
1996 Óbuda Society Gallery, Budapest /Hungary/ "paintings–photo"

Group Exhibitions:
1974 Gutenberg Cultur Center", photo nude" – Budapest /Hungary/
1986 Liget Gallery "II. International Photo Pportfolio" – Budapest /Hungary/
1987 Del Bello Gallery, "Second Annual Innternational Miniature Art Exhibition" Toronto/Canada/
1988 Del Bello Gallery, "Third Annual Innternational Miniature Art Exhibition" Toronto /Canada/
1989 "Hungarian Workshops" – Szombathely /Hungary/
1990 Del Bello Gallery,"Fifth Annual Innternational Miniature Art Exhibition" Toronto/Canada/
1990 L'Institut Europeen D'Art – Paris /France/
1991 EKE Society Photos, Kaposvár /Hungary/
Del Bello Gallery, "Sixth Annual Innternational Miniature Art Exhibition" Toronto/Canada/
"Hungarian Workshops," Szombathely, /Hungary/
1992 "Az idegen szép" Budapest /Hungary/
1994 Bolt Gallery, Budapest, /Hungary/
1996 Budapest "Art Expo" /Hungary/
International Contemporary Photo Exibition, "Concept" /Zagrab/
1997 Bolt Gallery "Animals" Budapest, /Hungary/
"Photo Week"Budapest, /Hungary/
1998 Bolt Gallery "Image and Text" Budapest /Hungary/
Pesti Vigadó Gallery "AKT" Budapest /Hungary/
Photobiennale in Esztergom "Technic Archial " /Hungary/
"Contemporary Hungaryan Photography" Kiskunhalas, /Hungary/
Bolt Gallery "Contemporary Hungaryan Photography" Budapest /Hungary/
1999 "Photo Week – XXSmall" Budapest, /Hungary/

Publications :
1992 "Magyar Narancs" /Hungary/
1992 "Newspaper" Sárvár /Hungary/
1993 "Műhelynaplő" Kiskunhalas, /Hungary/
1994 "Footográfia" magazine, /Hungary/
1997 "Balkon" page 40. /Hungary/
1998 "Fotóművészet" page 13. /Hungary/
1998 "Budapest WHERE." Page 39. /Hungary/
1998 "HORIZON Magazine". /Hungary/
1998 "AKT" Poster. /Hungary/
1998 "Balkon" page 34. /Hungary/

Catalgues:
1990 Del Bello Gallery, Fifth Annual Innternational Miniature Art Exhibition – /Toronto/ Canada
1994 sept. Bolt Gallery /Hungary/
1994 dec. Bolt Gallery /Hungary/
1996 International Contemporary Photo Exibition, "Concept" /Zagrab/
1996 Óbuda Society Gallery , Budapest /Hungary/ – individual exhibition
1997 agust. "Les Animaux" Bolt, /Hungary/
1998 jan "Image and Text" Bolt, /Hungary/
1998 Photobiennale in Esztergom "Technic Archial" page 53,80. /Hungary/
1999 april "XXSmall" Bolt /Hungary/

Books:
1999 "Erotics and Sexuality in Hungarian Art" .
BODYpunter the Still-Life Painter by Károly SZŰCS /page 83/
Published by Leage of Non-Profit Art Space Budapest /Hungary/
1999 Michel + Michéle AUER
Histoires d' œuf
Ides et Calendes

I THOUGHT ... THAT ...

by

Jenő Dósa

Vernisage 13 January 18.30 at Institut Français de Budapest

1011 Budapest, Fő utca 17. Tel.: 202-1133

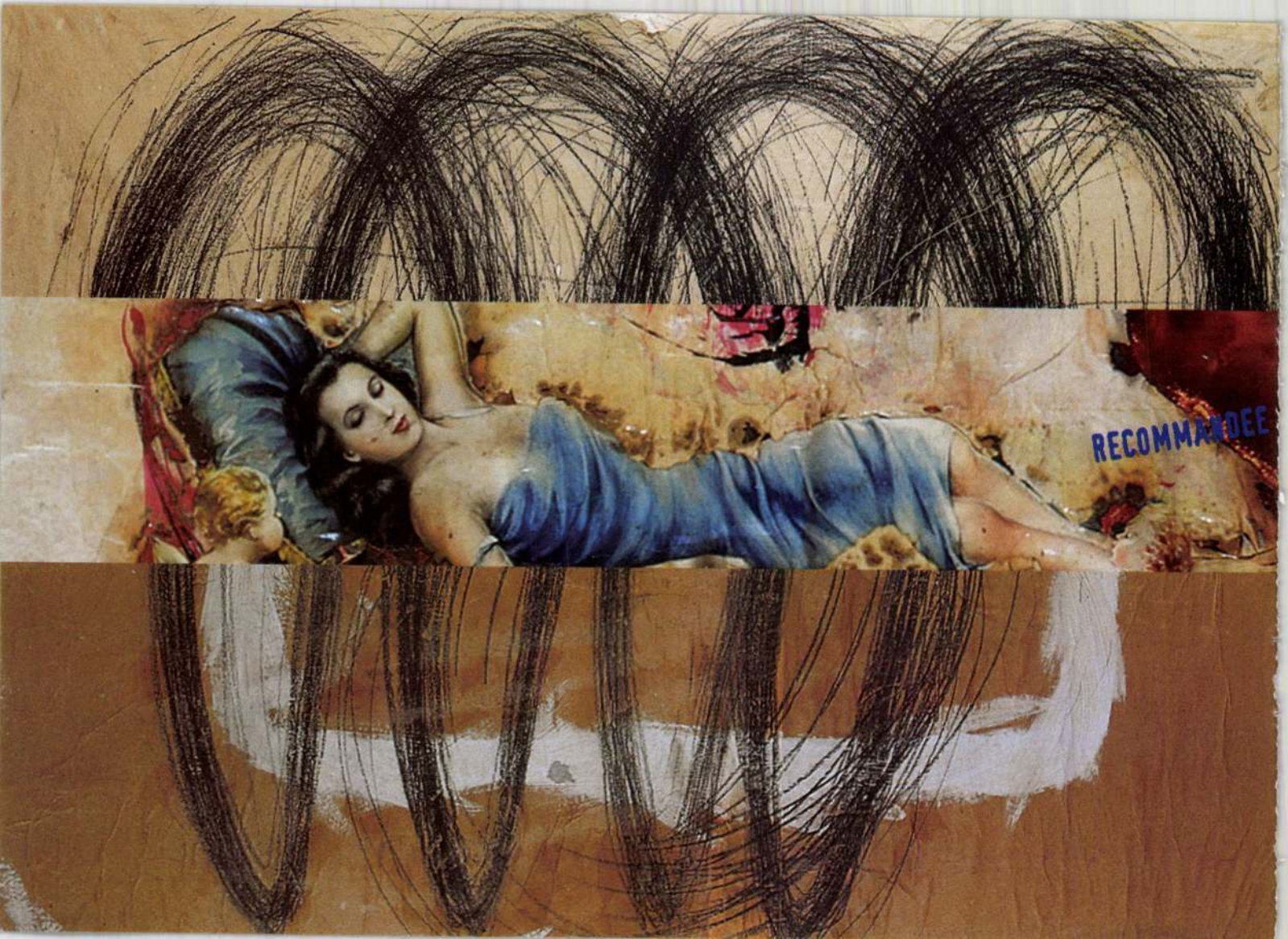
RECOMMANDEE

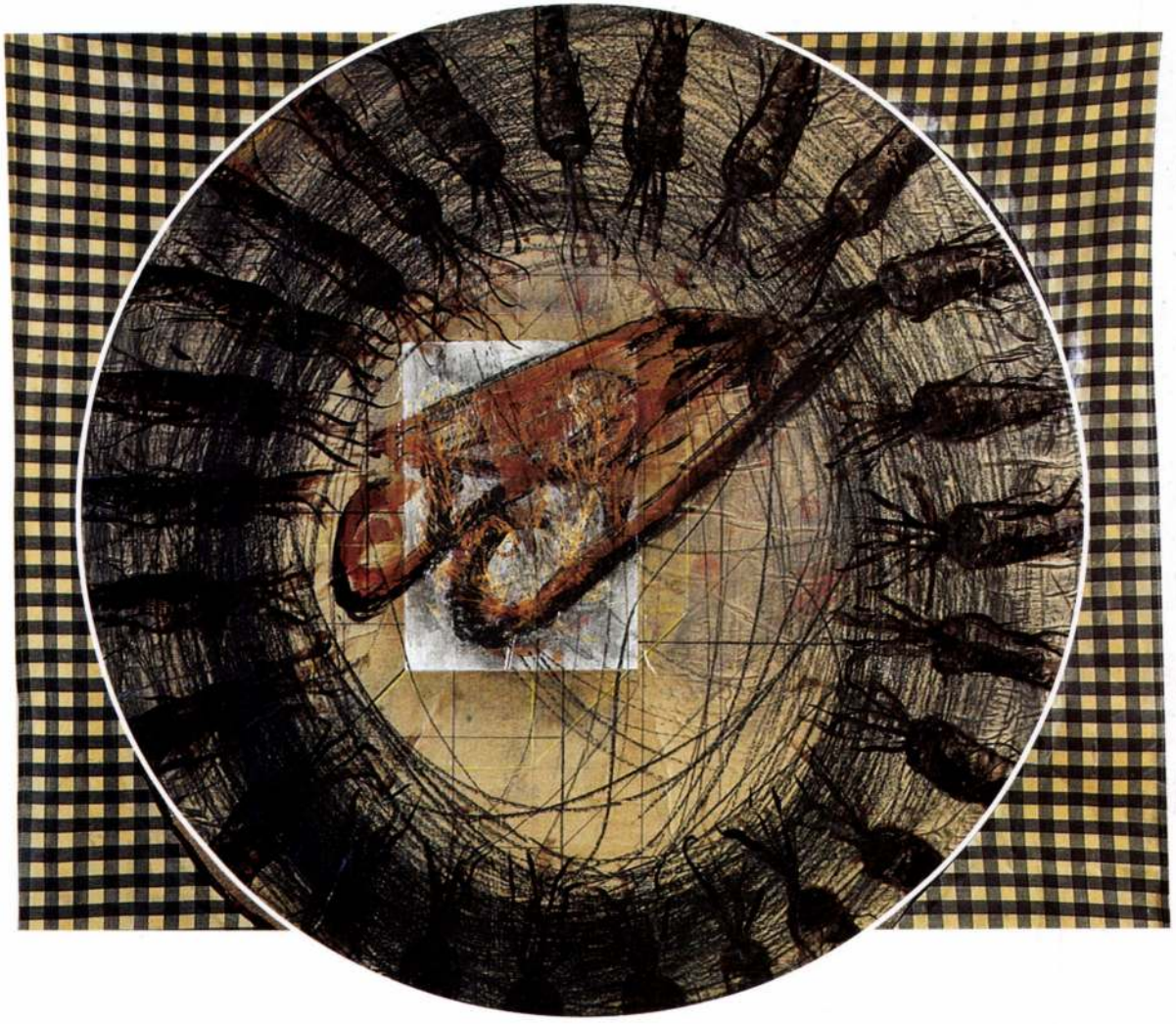

antillon sans valeur

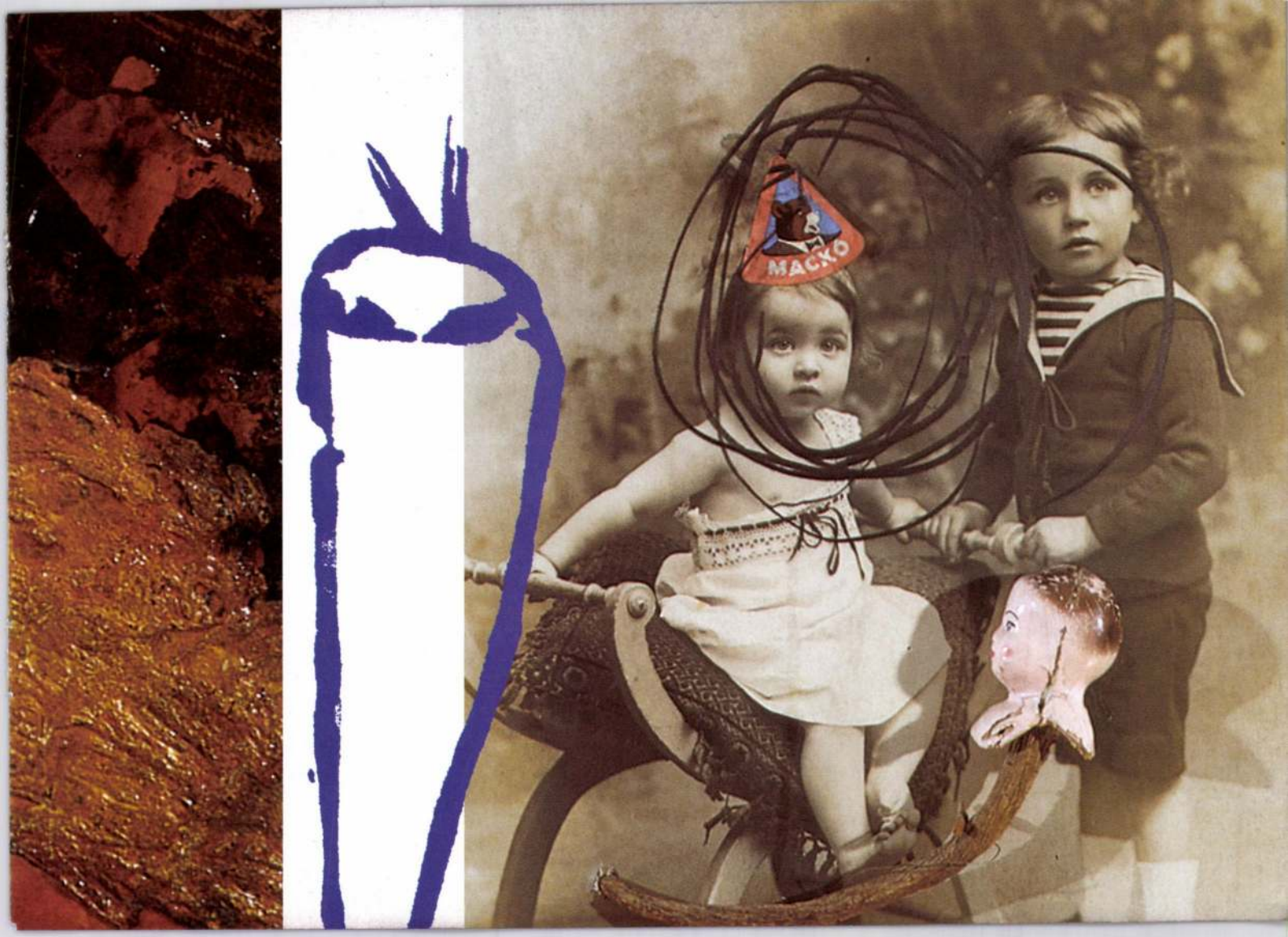
MACKO

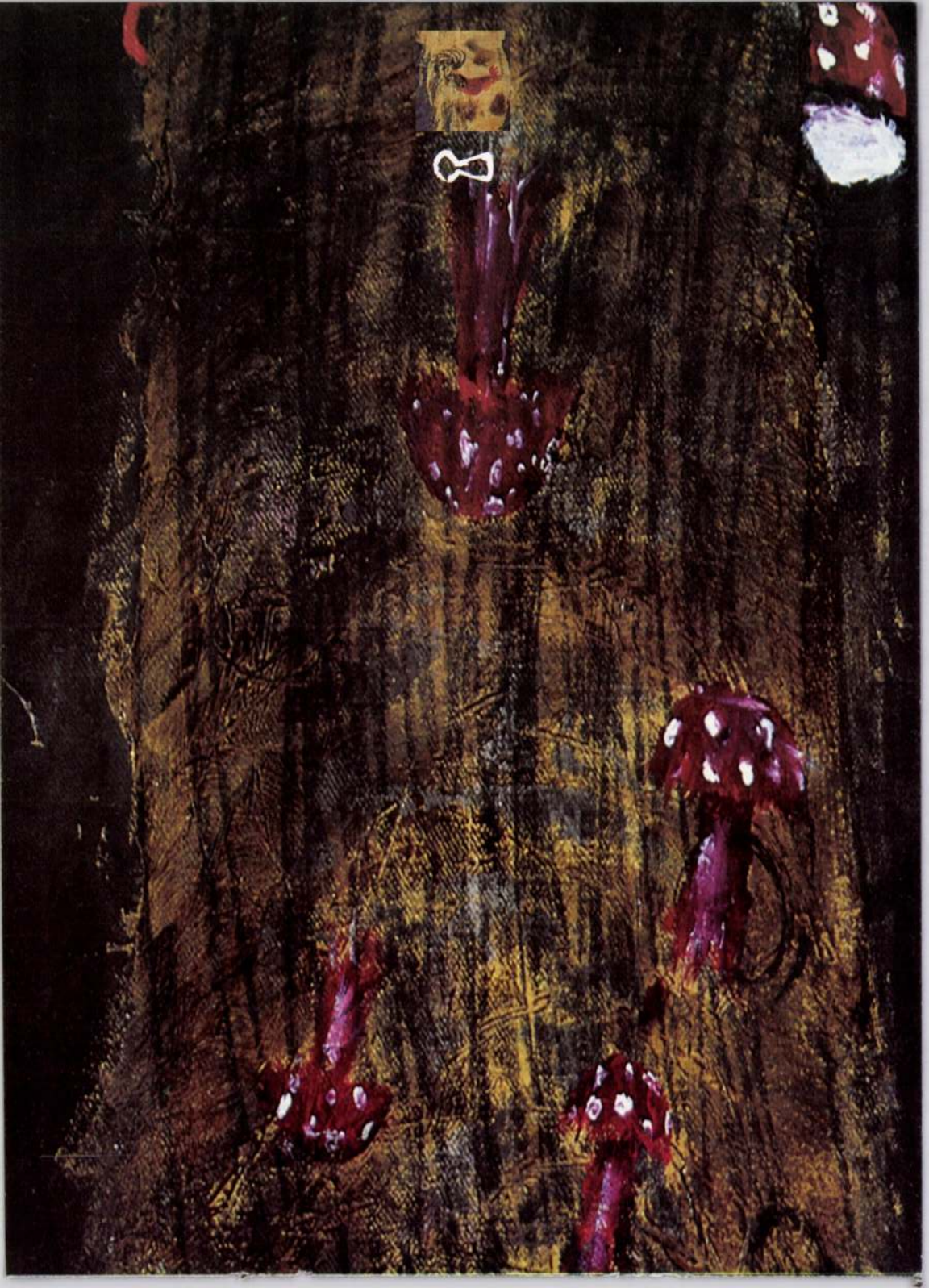

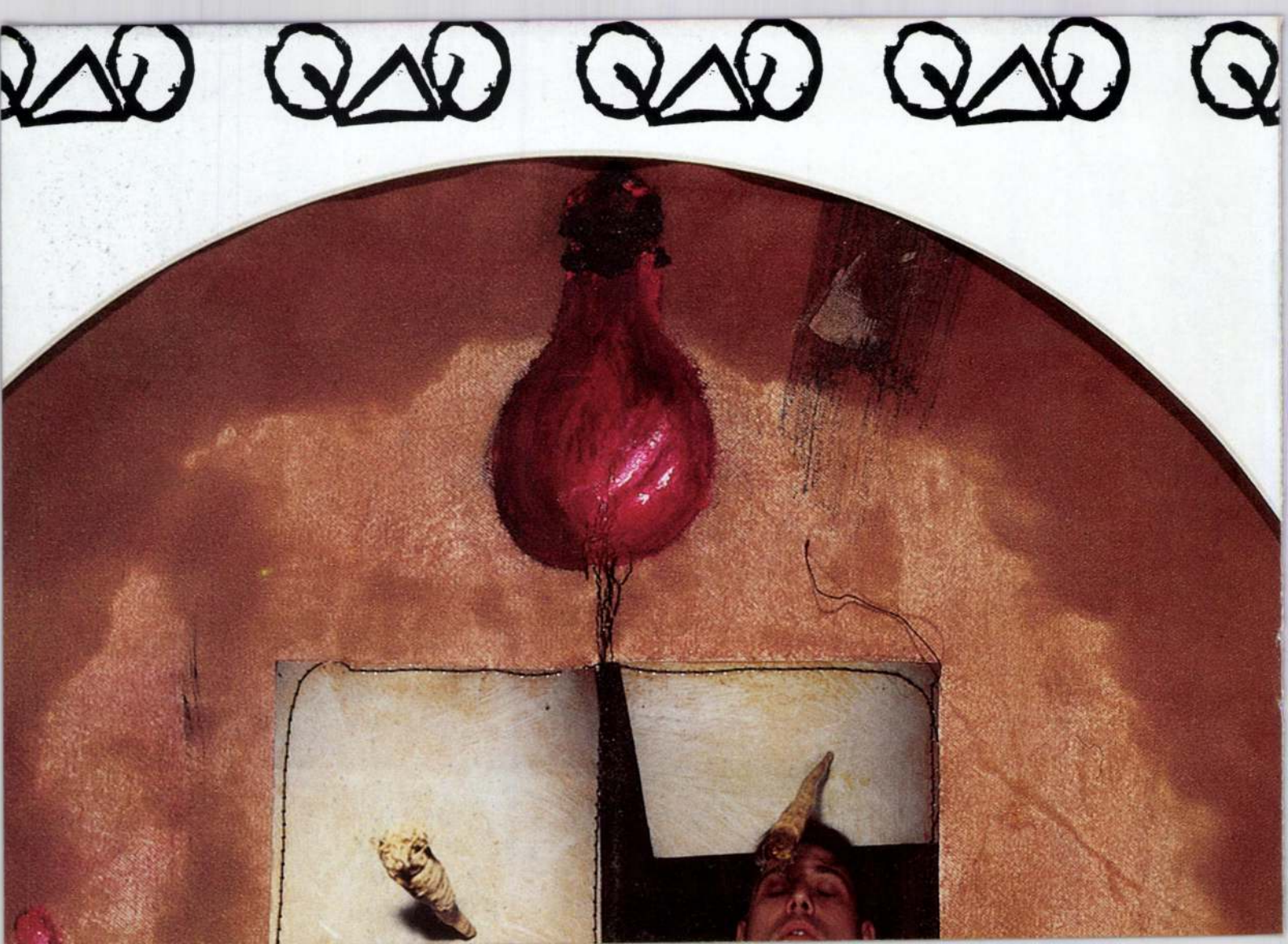

Mennyire szeretlek

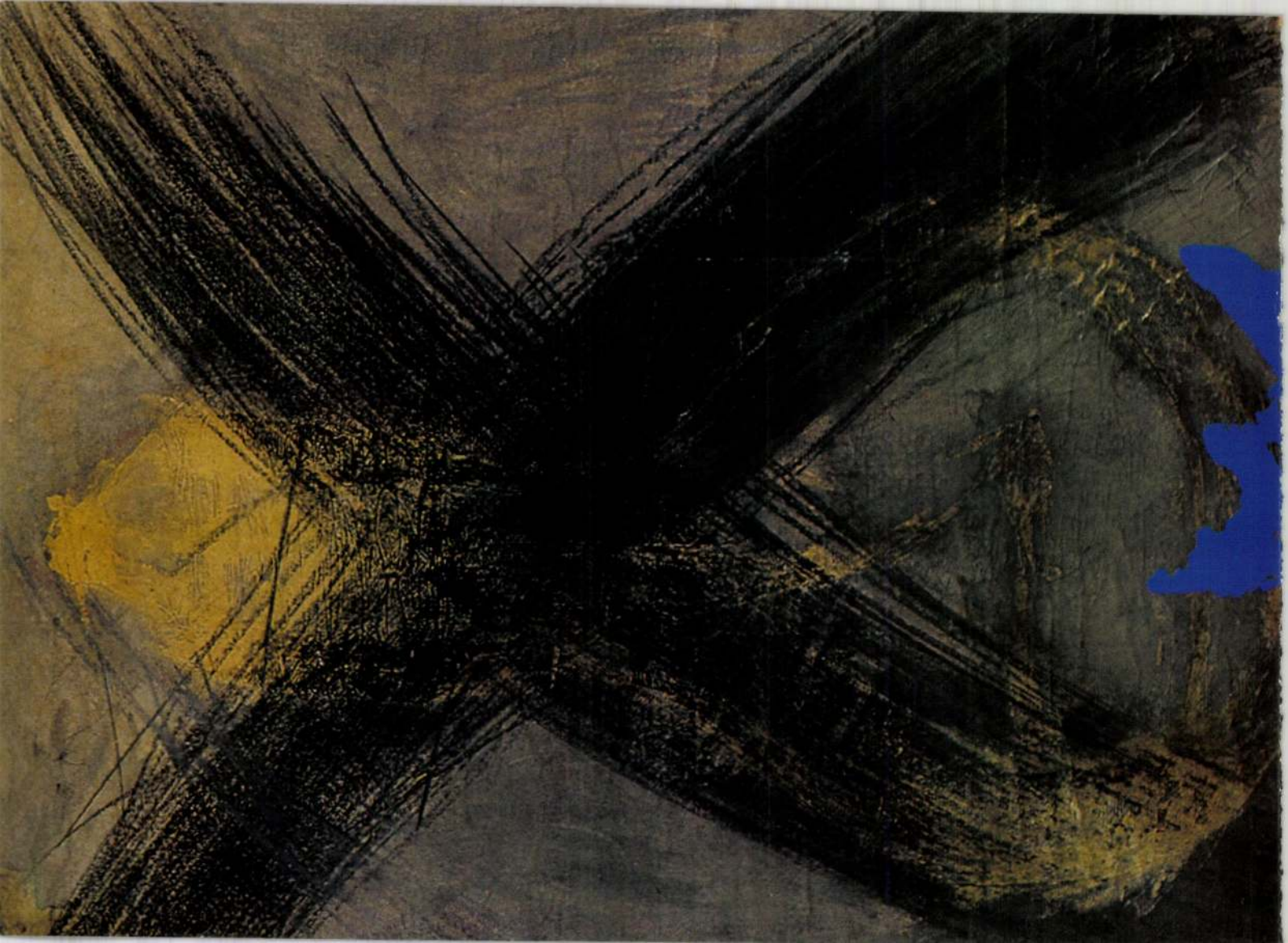

13 JAN. 2008

BOLT GALÉRIA
Judit HANGYÁL · H-1066 Budapest, Weiner Leo u. 8
tel/fax: (361) 312 1603 · By appointment
e-mail: bolt@c3.hu · web: http:// www.c3.hu/~bolt

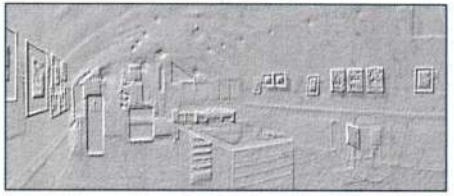

Book by Jenő Detvay
Design by Balázs Czeizel
Prepress by Timp Kft.
Printed by HTSART Press
1014 Budapest, Cziráki út 26. Tel: 403 4437

SPONSORS
Fővárosi Közgyülés Kulturális Bizottsága / Budapest City Council Cultural Committee
c3 Kulturális és Kommunikációs Központ / c3 Cultural and Communications Center
HTSART Kiadó és nyomda / HTSART press
Klima 2000 Kft.
Arktisz Stúdió
Francia Intézet

The Outside Series No. 3.
Organised by Institut Français and Bolt Gallery
Special thanks to Buby

A Bolt Galéria kiadványai / Published by Bolt Gallery
ISBN 963 9009 26 1 · ISSN 1218–456 x
Készült 500 példányban / printed in 500 copies

© 2000 by Bolt Galéria · All rights reserved.

1

4

2

5

3

6

7

10

13

16

19

22

8

11

14

17

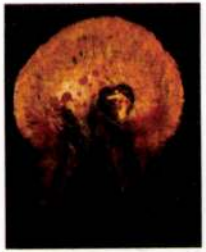

20

23

9

12

15

18

21

24

25

1. ***La maison dieu*** *(Tower)* 59x43, 1992
2. ***Le Mat*** *(The Fool)* 59x43, 1992
3. ***Le Jugement*** *(The Judge)* 59x43, 1991
4. ***L'Amoureux*** *(The Lovers)* 59x43, 1991
5. ***L'Hermite*** *(The Hermit)* 59x43, 1992
6. ***Három cm*** *(Three centimeter)* 63x58, 1991
7. ***Angyalok*** *(Angels)* 60x60, 1992
8. ***Paye*** *(Payed)* 60x50, 1992
9. ***Iránytű*** *(Campass)* ø38, 1990
10. ***Le Monde*** *(The World)*59x43, 1990
11. ***Jancsi és Juliska*** *(John and Julia)*, 45x36, 1991
12. ***Azt hittem, hogy*** *(I thought ... that ...)* 59x43, 1990
13. ***Grandeur Naturelle*** *(The original size)* 165x72, 1991
14. ***Mókuskám*** *(My little dove)* 112x60, 1990
15. ***Cím nélkül*** *(Untitled)*, 131x124, 1990
16. ***Répakör*** *(Carrot Circle)*, 101x94, 1991
17. ***Hogyan mondjam el Neked... I.*** *(How can I tell to you... I.)*, 82x82, 1992
18. ***Hogyan mondjam el Neked...II.*** *(How can I tell to you... II.)*, 82x82, 1992
19. ***Teriték*** *(Laid Table)*, 136x129, 1990
20. ***Miki egér és én*** *(Miky Mouse and me)* 110x90, 1992
21. ***Vörös kereszt*** *(Red Cross)* 100x67, 1990
22. ***Mon petit coeur*** *(My little heart)*, 88x121, 1991
23. ***Cím nélkül*** *(Untitled)* 130x190, 1989
24. ***Fehér répa asztallal*** *(White Carrot with table)* 59x43, 1992
25. ***Spirál*** *(Spiral)*, 102x139, 1990

PUBLISHER
BOLT
FOTOGALÉRIA
Budapest 2000

Detvay Jenő

DETVAY Jenő és SZLÁVIK András közös kiállítása

Óbuda Társaskör Galéria : 1992 május 5 - június 7

DETVAY JENO KIALLITASANAK MEGNYITOJA : 1992 május 5-én 18h
helye : Óbuda Pince Galéria, 1033 Bp. Fő tér 1 (Zichy kastély).

SZLÁVIK ANDRÁS KIALLITASANAK MEGNYITOJA : 1992 május 5-én 19h
helye : Óbuda Társaskör Galéria, 1036 Bp. Kiskorona utca 7.

Megnyitók után az alkotók minden vendéget szeretettel várnak az Óbuda Társaskör Galériába.

A kiállítás megtekinthető : kedd-péntek / 14h-18h
szombat, vasárnap / 13-18h

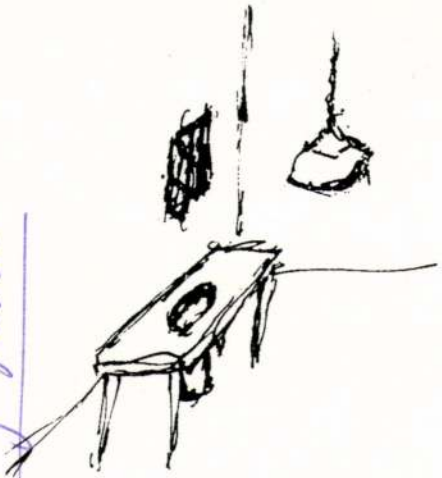

Detvay Jenő

Naplóképek

Detvay Jenő kiállítása az Óbudai Pincegalériában

Budapest III., Fő tér 1. Zichy-kastély

Megnyitó

1996. november 12-én 18-19 óra között

Megtekinthető

1996. december 1-ig

Nyitva:

K-SZ-CS-P 14-18-ig, SZ-V 10-18-ig,
hétfőn zárva

Támogatók:
Nemzeti Kulturális Alap,
Fővárosi Képzőművészeti Alap,
HTSART

DETVAY JENŐ

MEGHIVÓ : BOLT GALÉRIA GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

1996 dec 19 - 1997 jan 1o

LÁSD : BARTA ZSOLT PÉTER

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA
1036 Budapest, Kiskorona u. 7.

JENŐ
by Jenő Detvay

Bolt Galéria · *The Outside Series No. 4.*

Megnyító: 2000. április 18. 19 órakor
Megtekinthető: hétfő kivételével naponta 14–18 óráig
Nyitva: 2000. május 14-ig

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága · Nemzeti Kulturális Alapprogram · Fotóhónap 2000 · c3 Kulturális és Kommunikációs Központ · HTSART Kiadó és nyomda · Klima 2000 Kft. · Arktisz Stúdió

DETVAY JENO

INSTITUT FRANÇAIS DE BUDAPEST

Robert Lacombe
Directeur adjoint de l'Institut Français

a le plaisir de vous inviter

au vernissage de l' exposition de

Jenő Detvay

intitulée
Technique mixte

le jeudi 13 janvier 2000
à 18 h30
à l'Institut Français

Le vernissage sera accompagné
d'un récital du saxophoniste Gábor Roskó.

L'exposition est ouverte jusqu'au 6 février 2000,
du lundi au vendredi de 9h à 21h, le samedi de 9h à 13h.

Institut Français, 1011 Budapest, Fő u. 17.

Robert Lacombe,
a Francia Intézet igazgatóhelyettese

tisztelettel meghívja Önt

Detvay Jenő

Vegyes technika
című kiállítására

amely 2000. január 13-án csütörtökön
18 óra 30-kor nyílik
a Francia Intézetben

A kiállításmegnyitón közreműködik
Roskó Gábor, szaxofonon.

A kiállítás megtekinthető 2000. február 6-ig,
hétfőtől péntekig 9–21,
valamint szombaton 9–13 óra között,

Francia Intézet, 1011 Budapest, Fő u. 17.

DETZKY JÚLIA

DETZKY JÚLIA

1921-ben született Budapesten. Az Iparművészeti Iskola Kerámia-kisplasztika szakán végzett. 1948-tól belsőépítész. Természethű akvarelleket készít.

Művészetbarátok 2003 kiállítása a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 – NOV. 15.

DETVAY JENŐ"

8 MAGYAR HÍRLAP 1999. június. 17.

Bezárt a Bolt, de tovább árusítja a fotókat

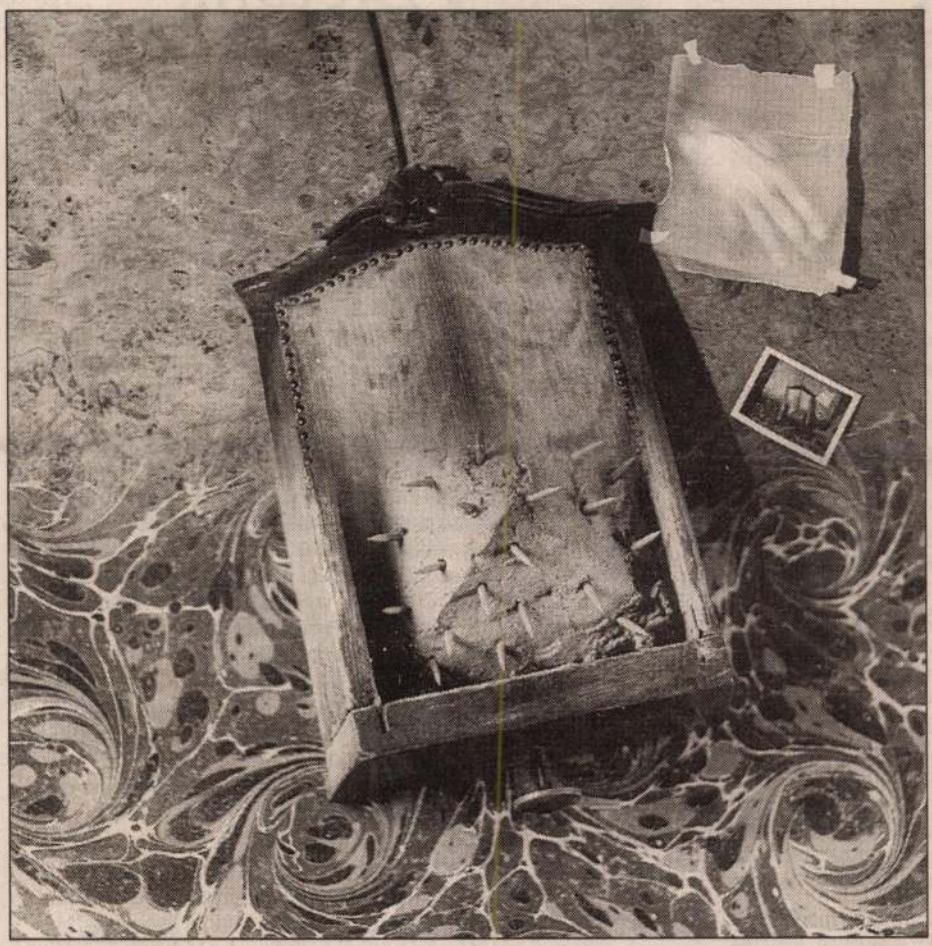

Bányai Péter és Drégely Imre alkotása, a Common Works '98 is megvásárolható

Valaminek a végét és remélhetőleg valami másnak a kezdetét is jelenti a Bolt Galéria gyűjteményét bemutató tárlat a budapesti Francia Intézetben. Ez a most bezárni kényszerülő fotógaléria igyekezett a legrégebben meghonosítani a fővárosban a mai magyar fényképek műtárgyként való bemutatását és adásvételét.

Detvay Jenő, aki maga is fotóművész, több évig Franciaországban élt, majd hazatérve, 1994 szeptemberében vágott bele a műkereskedelembe a józsefvárosi Leonardo da Vinci utcában.

A pincehelyiség az első pillanattól fogva sok gondot jelentett a tulajdonosnak, nem is annyira a nedves falak miatt – bár az is károkat okozott –, hanem inkább az üzlet helye miatt. Eleintę Detvay pusztult vidékéhez hasonlóan – amit a beköltöző alkotók művésznegyeddé emeltek –, ez a józsefvárosi rész is civilizálttá, sőt talán vonzóvá is válhatna. Ám ez illúziónak bizonyult. Amiként az is, hogy a kerülettől vagy a fővárostól szép szavakon túl hathatósabb támogatást kapna.

A működési költségeket maga fedezte, a katalógusok és propagandaanyagok előállításához pályázati pénzekért folyamodott. Évekig sikeresen.

A fotográfia és egyéb művészeti ágak kölcsönhatásait, a fényképezés megújítását kereső, nem elsősorban a tradicionális fényképi ízlést követő művészek csatlakoztak a galériához. Minden nehézség ellenére beindulhatott volna az üzlet. De a műgyűjtői érdeklődés meglehetősen gyenge hagyományok és divat híján csak lassan és nehezen indulhat be a fotó műkereskedelme, ám a valóság a vártnál is több nehézséget rejtett. A Bolt galéria működése financiális okok miatt egyre nehezebbé vált. Végül bezárni kényszerült, ám tulajdonosa, Detvay Jenő nem adta fel a terveit. Mostantól fogva, egyebek között a Budapest Galériában, a Trafóban, a Liget Galériában, az Óbudai Társaskörben állítja majd ki anyagait, a kereskedést pedig a lakásán, egy „szobagalériában" folytatja. Nem tett le arról sem, hogy reprezentatív könyvben mutassa be az általa jelentősnek tartott hazai fotóművészeket.

Bízik abban, hogy legalább a jövő évezredben Budapesten is képes lesz megél-

ja

szségügy bármely to-
déséről.
n lényegtelen, hogy a
ási rendszer kötelező
itáson alapszik-e, vagy
di biztosító nyújtja-e a
ellátást akkor, ha az
gyi rendszert nem a
ásban már másutt mű-
i törvények szabályoz-
gészségügyben jelenleg
yesíthetők a valódi ér-
m számolhatók el a
továbbképzés reális
sem az amortizáció és
rt tisztázatlan, hogy ki
sználó (a beteg vagy az
gy érthető, miért nem
meg a költséghaté-
alapján finanszírozott,
sabb betegellátás. E
özelítését segítené egy
daságilag és szakmai-
ően korlátozott (ellen-
ységes gyógyítási piac
, amely azonos felté-
szektorsemlegesen fo-
az egészségügyi vállal-
. Amíg a kötelező
gyi biztosítás nem az
npolgárok és a biztosí-
ött írásban megkötött
erződések alapján jön
g továbbra is tisztázat-
elyzet.
mális ellátási standar-
esítő csomagokat csak
ezésre álló pénzügyi
m a vágyak alapján le-
llítani. De ez nem az
akmai szervezeteinek,
neglévő vagy későbbi
)nak a feladata. Ter-
n mindezt lehetetlen
jól felkészült és kel-
izetett, arra alkalmas
gyi és gazdasági szak-
özös munkája nélkül.
észültek a biztosítási
akkor azok ismeretéz orvosi kar és képvitheti el, hogy milyen
s gazdasági feltételekn jogi szabályozással
zakemberrel hajlandó
gy képtelen?) vállalni
yógyító tevékenységeeket ma a társadalom
anul csak rajtuk kér
jelenleg hatályos tör-

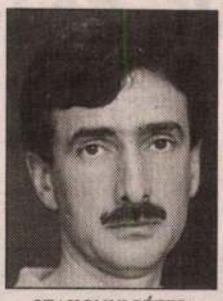

Életünk a foci

SZAKONYI PÉTER

Hétvégén meccsre járok. Barátaim fejcsóválva fejezik ki nemtetszésüket. Mazochistának, sőt néhányan egyenesen őrültnek tartanak azért, hogy a mai magyar foci vergődését szemlélem testközelből, ráadásul fiaimat is kiteszem egy kis csetepaté vagy rendőri fegyelmezés lehetőségének. Talán igazuk van, mégis érdemes kijárni a Hungária körútra, elruccanni Vácra, Fehérvárra, Nyíregyházára vagy éppen Diósgyőrbe. Mert hát érdekes dolgokat lát és hall az ember a stadionokban.

A váciban például megjelenik egy felnyírt hajú fiú az MTK-tábort az üres lelátórésztől elválasztó kerítés mellett. Vigyorogva és komótosan egy német zászlót csomóz a drótkerítésre, amelyre jól láthatóan az SS feliratot pingálták. Mutatványát rendőri erők nem akadályozzák meg, csak néhány jobb érzésű biztonsági őr szól neki tétován. Odébb tessékelik a fiút, aki néhány méternyire megismétli a csomózást, majd amikor onnan is elküldik, a szektor távoli végében fejezi be az ügyet, s lengeti a zászlót – immár az övéi között. Szemben a váci keménymag az inzultus és a közben bekapott gól hevületében „Mocskos zsidók" skandálásba kezd, és füstbombákat dobál. A meccs végén meg, amúgy ráadásképp, egy kicsit meg is kergetik a kék-fehér sálat viselő néhány tucat fiatalt. Egy kis rugdosódás meg boksz – egyelőre.

S ez így megy minden meccsen. Évekkel ezelőtt talán csak a Fradi és Újpest szurkolói gágogtak és libáztak a rangadókon, ma viszont már nincs olyan pálya – még az ősemtékás szurkolók szerint eddig legnormálisabbnak tartott Fáy utca sem –, ahol ne üvöltenék teli szájból rasszista mondataikat a mélyen tisztelt nézők. Tulajdonképpen még szerencsésnek is mondhatom magunkat, hiszen a most zárult idényben még kődobálás, autófeltörés és ülőtépkedés sem fordult elő az MTK hazai mérkőzésein…

Ha így nézzük, valóban mazochizmus az utcahosszal bajnokságot nyert csapatnak szurkolni, s kisebbfajta csoda az, hogy az ország legtávolabbi szélébe is elkíséri néhány száz lelkes szurkoló a kékeket.

„De ilyenkor mit mondasz a gyerekeknek?" – kérdezik barátaim, hallván a vad történeteket. A válasz, addig, amíg a csapat nyer, roppant egyszerű: ők kiabálnak, mi pedig gólokat rúgunk! Ez az igazi válasz, visszakiabálni értelmetlen. Vagy a vastaps, mellyel a kék-fehér drukkerek elnyomják – ha tudják – a mocskolódást. Nem mondom, hogy kellemes, de az azért jó, hogy még mindig van mit mutatni a gyerekeknek – legalábbis a Hungária körúton. Jó – vagy legalábbis jobb – játékot, tetszetős cseleket, tehetséges futballistákat és igazi szurkolókat. Nem balhét kereső vad suhancokat, hanem olyan jó érzésű, ősz hajú drukkereket, akik még látták focizni a nagyokat is: Sándor Csikart, Hidegkutit és Albert Flórit. Ők még emlékeznek a nagy gólokra, a tömött lelátókra és arra, hogyan kell egy csapatot buzdítani, s szerencsére ezt el is mondják a lelkes „kék-fehér" fiataloknak.

Más stadionokban az élet egyáltalán nem a fociról szól, bár a pályalátogató szurkolónak és a tévé előtt ülő egyszerű állampolgárnak úgy tűnhet, arról szól, csakis arról. Pedig dehogy. Van, aki az ötvenes éveket emlegeti – de ez a hasonlat sántít. Akkor ugyanis a lerobbant pályák, odakozmált ételek, kopott ruhás emberek legalább focit láttak, méghozzá nagy focit. Nemzetközi szintű játék már nincs, helyette viszont tucatjával akadnak a futball népszerűségébe kapaszkodó politikusok, akik az árvízhelyzet, a mezőgazdasági támogatások és más fontos dolgok helyett életcéljuknak tekintik, hogy sütkérezzenek a bőrgolyó glóriájának sugárzásában. És sajnos a tömegek is egyre inkább másra használják

DETZKY Júlia iparművész

MN 1996. okt. 11.

DETZKY JULIA iparművész Régmúlt-közelmúlt című kiállítása ma délután fél hatkor nyílik meg a Kispesti Vigadó Kaszinójában (Budapest XIX., Fő u. 42.). A tárlat október 25-ig tekinthető meg.

Dekry Julia

Amikor Budapest malomváros volt...

Az alapítási lázat számos feltétel szerencsés egybeesése váltotta ki

Százhatvan évvel ezelőtt, szeptember 22-én kezdte meg működését a pesti József Hengermalom, a XIX. század második felében világhírűvé vált budapesti malomipar első modern üzeme.

A magyar gabonaexport nehézségei (egyenetlen minőség, drága szállítás, vámrendszer, növekvő konkurencia) ösztönözték arra a birtokosokat, hogy terményüket liszt formájában értékesítsék. A vízi- és szárazmalmokban őrölt durva liszt azonban nem felelt meg erre a célra, ráadásául nagy nedvességtartalma miatt hosszabb ideig eltartani sem lehetett. Angliai tapasztalatai nyomán kezdeményezte Széchenyi István gróf előbb Sopronban (1835-ben), majd Pesten részvénytársaság alapítását gőzgéppel működtetett malom építésére.

Gőzgépet ekkor már évtizedek óta alkalmaztak az angol, illetve amerikai és német malmokban, ám ezek továbbra is malomkövekkel őrölték a gabonát. A svájci Frauenfeldben 1835-ben kezdte meg működését az első hengermalom, amelyben az acélhengerek sikeresen helyettesítették a malomköveket. A hengermalmok száraz eljárással eltarthatóbb, ráadásul sokkal finomabb lisztet állítottak elő, elterjedésük azonban – a drága karbantartás miatt – csak lassan haladt. Az alakuló pesti részvénytársaságot Széchenyi győzte meg, hogy – Európában ötödikként – az új technikával rendezzék be az épülő nagymalmot.

Az iparág az 1860–1870-es években a világ élvonalába került, Budapest pedig a világ legnagyobb malomipari központja volt.

A József nádorról elnevezett hengermalom 1839–1841 között épült fel a későbbi Margit híd pesti hídfőjétől délre, a mai Stollár Béla utcánál. A molnárcéh hiába mozgatott meg minden követ a modern konkurens munkájának megakadályozására: a malom 1841-től két hengeren, száraz lisztőrléssel napi 17 tonna lisztet állított elő – annyit, mint Pest-Buda hagyományos malmai együttesen. 30 lóerős gőzgépe – amelyhez Tokodról szállították a szenet – felállításakor a legnagyobb volt az országban.

A hengermalom részvényeinek többségét a berendezéseket szállító svájci cég birtokolta; a többit pesti termény-nagykereskedők és nagybirtokos arisztokraták (köztük Széchenyi István és Batthyány Lajos gróf) jegyezték. A svájciak a pesti malmot referenciamunkának tekintették, s remélték, hogy Magyarországon több üzemet építhetnek majd. Ám a hengermalom, működésének első évtizedében, nem igazolta a részvényesek várakozását. A még nem teljesen kiforrott technika miatt drága volt az önköltség, így csak a mintegy négyszáz pest-budai és környéki hajómalom gyengébb minőségű, de olcsóbb lisztjével állta a versenyt. Meszszebbre, netán külföldre szállítani drága volt és körülményes, a modern közlekedési hálózatnak ugyanis még a csírái is alig léteztek. Az elsők közé tartozó hazai részvénytársaság eleinte a korabeli kamatnak megfelelő, legfeljebb 5 százalékos osztalékot tudott fizetni a befektetőknek.

A hengermalom fontos szerepet játszott a budapesti gépipar születésében is. A szükséges javításokra gondolva építettek egy gépműhelyt és egy öntödét, ahol aztán külső megrendelők számára is készítettek különböző gépeket és szerszámokat, sőt itt készültek a Lánchíd egyes vaselemei is. Az 1847-ben önálló vállalattá vált üzemet a szabadságharc idején fegyvergyártásra rendezték be a honvédsereg felszerelése céljából. Itt készültek azok a vassajtók is, amelyekkel a Kossuth-bankókat nyomták.

A malomnak a Ganz-birodalom születéséhez is volt köze. A svájci Ganz Ábrahám a hengermalom gépműhelyének hívására érkezett Pestre, ahol az öntöde felállításával és vezetésével bizonyította szakértelmét. Innen kiválva alapította meg vállalkozását 1845-ben a Vízivárosban. Az 1870-es években az időközben nagyvállalattá nőtt Ganz-gyár meghálálta a születéséhez kapott segítséget. Ganz utódjának, Mechwart Andrásnak új típusú hengerszéke világhírűvé tette a magyar őrlést. A magyar malomipar elsőként alkalmazhatta a gyár kéregöntéssel készült különleges keménységű malomhengereit, s így jelentős technikai előnyre tett szert, malomipari gépgyártásunk pedig vezető pozíciót vívott ki a világban.

Az első géperejű pesti malom csak bő évtized után talált követőkre – a túlparton. Az 1850-es évek közepén gyors egymásutánban négy gőzmalom épült a budai Duna-parton: kettő a Fő utcában (a Bomba, ma Batthyány térnél, illetve a Király fürdő mellett), kettő pedig Újlakon. Az egyéni vállalkozók által épített budai malmok azonban a régi technikát alkalmazták, azaz kövekkel őrölték a gabonát.

A budapesti malomalapítási lázat – amely a következő évtizedben is folytatódott – számos feltétel szerencsés találkozása váltotta ki. Az abszolutizmus évtizedeiben birodalmi méretekben kiépült az egységes belső piac, és a nyugati tartományok iparosodása hatalmas keresletet támasztott az alapvető élelmiszerre. A magyar mezőgazdaság erre reagálva jelentősen növelte a gabonatermelést a termőterület kiterjesztésével (amit főleg az ekkor folyó nagy vízszabályozási munkák tettek lehetővé). A gőzhajózás rohamos bővülése, a vasútépítés előrehaladása megteremtette a gyors, biztonságos és olcsó szállítás technikai feltételeit nagyobb távolságokra is. A pest-budai malmok főleg a különböző lisztfajták szétválasztásában törekedtek tökéletességre (hétféle minőséget hoztak forgalomba). Ennek meg az alapanyagnak – az acélos magyar búzának – köszönhetően tett szert vezető pozícióra a magyar liszt az európai piacon. A hengermalom legfinomabb, úgynevezett nullás lisztjéért Londonban 6-7 százalékkal többet adtak, mint más malmok legjobb termékéért.

Az 1860-as években a budapesti malomipar nemzetközi szinten is számottevő kapacitást épített ki. Sorra jelentek meg a nagymalmok a Lipótvárosban. A

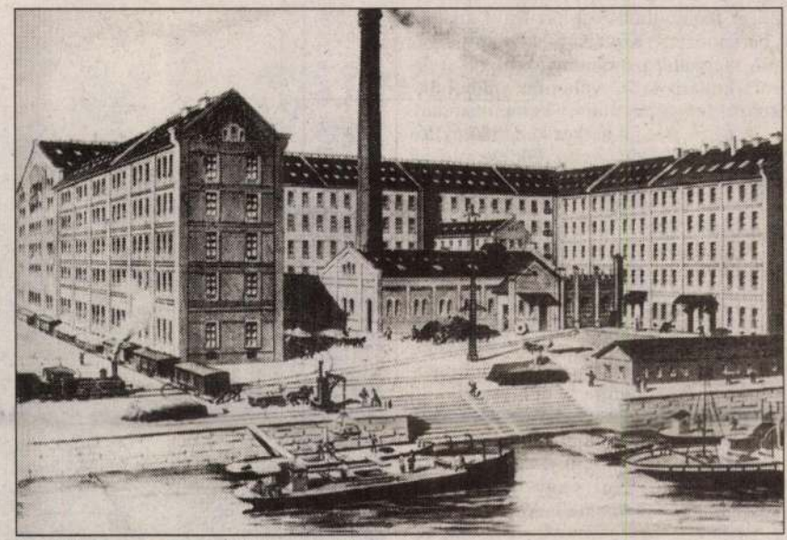

Pesti hengermalom a XIX. században

jó megközelíthetőség: az időközben kiépült pesti rakpartok és a „vasútfő", a Nyugati pályaudvar elődjének közelsége, az olcsó telekárak tették vonzóvá a városrészt. A másik pesti „malomnegyed" kialakulása a Soroksári út mellett a Concordia Rt. 1866-os alapításával kezdődött.

Malomiparunk az 1860–1870-es években tehát a világ élvonalába került, Budapest pedig a világ legnagyobb malomipari központja volt a kilencvenes évekig (ekkor szorult a második helyre az amerikai Minneapolis mögött). Magyarország búzatermésének harmadát őrölték lisztté a pesti malmok, és közben feldolgoztak nagy mennyiségű balkáni importgabonát is. Termékeik zöme a Monarchia piacain talált vevőre, de Bécs, Berlin, Párizs és London pékjei és háziasszonyai is magyar lisztet vettek, ha valami nagyon finomat akartak sütni. (Brazíliába is eljutott a „világ legjobb lisztjének" tartott magyar termék!)

A fővárosban 1870-ben 14 gőzmalom működött, ahol 3000 munkást foglalkoztattak. 1873-ban 2,7 millió, 1912-ben, a csúcsponton 9 millió mázsa gabonát dolgoztak fel. A kimagasló eredményeket nemcsak a közeli Alföld búzájának, hanem az élenjáró technikának és az állandó innovációnak is köszönhették. Mivel Mechwart hengerszéke tökéletes megoldást kínált a malomkövek helyettesítésére, az 1870-es évek második felében a nagymalmok kicserélték berendezéseiket.

A budapesti malmok szerepe a magyarországi lisztttermelésben a századforduló előtti években kezdett gyengülni, a tulajdonosok ugyanis növekvő mértékben vidékre, a termőhelyek közelébe helyezték át a termelést. A decentralizációt az állam gazdaságpolitikája is elősegítette. Az igazi csapás azonban a Monarchia szétesésével, hatalmas garantált piacának elvesztésével érte a budapesti malomipart: 1925-ben kapacitásának csak egyötödét tudták kihasználni, ezért ezek az üzemek sorra szűntek meg: 1913-ban 13, 1929-ben már csak 6 malomban őröltek. Épületeiket lebontották, s a lipótvárosi malomnegyed utolsó nyomai is eltűntek.

Fónagy Zoltán

Kovátsműhely örömzenével

A könnyű műfaj ismert zeneszerzőit hívja meg most induló zenés, beszélgetős sorozatába *Kováts Kriszta* színésznő. A Komédium Színház Kávézójában „berendezett" Kovátsműhelyben pályáról, meghatározó élményekről, sikerekről, kudarcokról, valamint műhelytitkokról faggatják majd a komponistákat.

A hétfő este fél hétkor kezdődő nyitóest vendége: *Dés László*. Október 15-én *Lerch István*, november 26-án *Gallai Péter* és december 17-én *Szörényi Levente* látogat el a Komédiumba.

A műsorban a Kovátsműhely nevű zenekar (Kováts Kriszta mellett *Révész Richárd, Horváth György* és *Dörnyei Gábor)* a szerzők dalait is eljátssza. Minden alkalommal elhangzik a színésznő valamelyik dalának feldolgozása, sőt a vendég erre az alkalomra írt új műve is.

A zeneszerzőket a nézők is kérdezhetik. Az érdeklődők előre elküldhetik kérdéseiket a Komédium Színházba (V., Tüköry utca 5.) vagy e-mailben: kovatsmuhely@freemail címre.

Sz. K.

A Havanna lakótelep napjai

Ma kezdődnek a XVIII. kerületben a hagyományos Havanna-lakótelepi napok. A hónap végéig tartó rendezvénysorozatban lesznek – egyebek mellett – sportprogramok, koncertek, vetélkedők, tánc- és színházi előadások.

Harmadszor rendezik meg a ma kezdődő Havanna-lakótelepi napokat a közösségi házban és környékén. A programsorozat a helyi iskolások váltófutóversenyével indul reggel kilenc órakor, majd közbiztonsági bemutatóval és fórummal folytatódik. A kerületi vállalkozók és a dél-pesti régiók vezetőinek eszmecseréjét a Brass on Brass Dixieland együttes színesíti. A keddi irodalmi napon Kedvenc olvasmányom címmel aszfaltrajzversenyt tartanak, utána szabadtéri bábelőadáson elevenednek meg For[illegible] mester kalandjai. Fél tizenkettő-

Gazdag életút

Detzky Júlia festőművész tárlata Gyömrőn

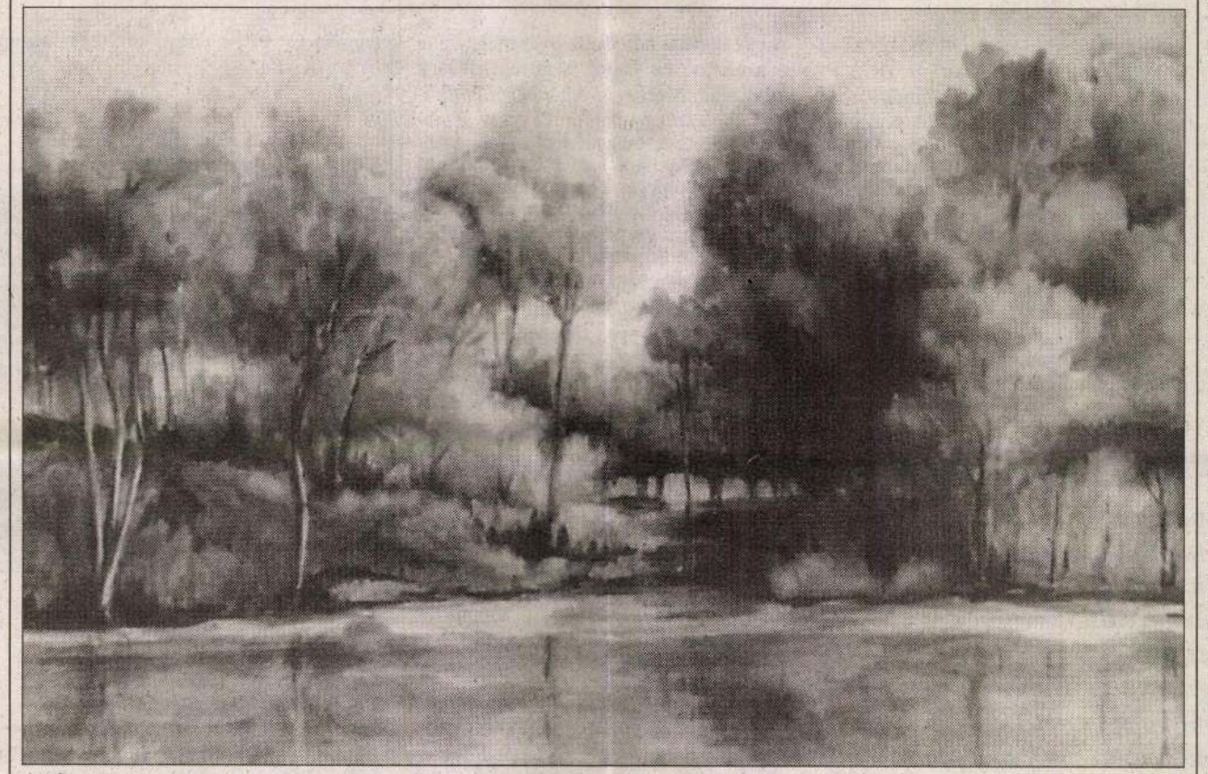

A tó

Pest megye meghatározó művészi műhelye Gyömrő, ahonnan már sokan országos hírnévre is szert tettek. E kör egyik kiemelkedő egyénisége az idén nyolcvanéves Detzky Júlia festőművész, akinek életmű-kiállítása ezekben a napokban látható a helyi Petőfi Sándor Művelődési Házban.

Gyerekkora óta él Gyömrőn. A csendes Attila utcai házban ma is aktívan dolgozik. Ha hívatlanul kopogtat az ember, akkor sem találja sohasem tétlenségben. Dolgozik szorgalmasan, képeket fest vagy batikol Julika – így nevezi őt mindenki az ifjú városban. Ahol megjelenik, megérdemelt tisztelet övezi. Otthona egyben a műterme is, ahol nyitva áll az ajtaja mindenki előtt.

Korábban a kisplasztika állt közel a szívéhez, aztán – hogy megélhetése legyen – átképezte magát belsőépítésznek. Három évtizedig művelte ezt a szakmát különböző vállalatoknál, kisebb-nagyobb sikerrel. Aztán eljött a nyugalomba vonulás ideje. Aki azonban hozzá van szokva a pörgéshez, sohasem tud nyugodtan ülni a fotelben. Mert ő sem ilyen típusú, kezébe vette az ecsetet. Textilre festett gyönyörű, míves mintákat, embereket, jeleneteket. Az ősi keleti kultúrák különösen felkeltették érdeklődését. Ezek jelrendszerét ötvözte saját világával, így születtek meg a saját alkotások.

A hagyományos akvarellezést sem veti meg, mert mint mondja, ebben a műfajban is lehet szép dolgokat készíteni. Az alapokat az egykori kiváló festőnél, Diósi Antalnál tanulta a főiskolán. Ott találkozott olyan híres művészekkel is, mint Domanovszky Endre, Orbán Antal, Simay Imre, Ohmann Béla és Kacziány Antal, vagy a neves építész, Kaesz Gyula. Utóbbi nevét ma szakközép- és szakmunkásképző iskola is őrzi Zuglóban.

Szenvedélyes turista, ha csak teheti, járja az országot. Megfestette a nagy magyar várakat, a történelmi emlékhelyeket, a híres műemlékeket. A szűkebb táj szeretete is megjelenik képein.

Detzky Júlia tárlata szeptember 30-ig látogatható a gyömrői művelődési házban, naponta reggel kilenc órától este hatig.

G. J.

Paletta

CSÖMÖRI ŐSZ. Három napig tartanak a Csömöri Őszi Napok rendezvényei. A szeptember 28. és 30. között zajló események közül kiemelkedik a pénteki bor- és sajtbemutató, a Palota Fotóstúdió gyűjteményes kiállítása. Szombat délután öt órakor kezdődik a szüreti mulatság, este kilenc órától pedig a zárt körű bál a kertbarátkör szervezésében.

SZÉCHENYI ISTVÁN gróf születésének 210. évfordulója alkalmából rendeznek történelmi ünnepi délutánt szeptember 25-én Isaszegen. Érdeklődni lehet dr. Tóthné Pacs Veránál a 28/493-171-es telefonszámon.

SVÁB BÁLLAL, kulturális műsorral, felvonulással tartja meg a szüreti mulatságot szeptember 29-én Pilisborosjenő. A részletekről a művelődési házban, a 26/336-377-es telefonszámon adnak felvilágosítást.

PALÓCFÖLD népi kulturális örökségét is megismerhetik, akik a drégelypalánki szüretre ellátogatnak. A szeptember 29-i eseményen a felvonulás és a szokásos mulatság mellett hagyományőrző néptánccsoportok mutatkoznak be. Részletek a művelődési házban, Pásztor Zsoltnénál a 35/367-364-es telefonszámon.

ŐSZI KÓRUSTALÁLKOZÓ lesz Biatorbágyon. A szeptember 29-i fesztiválról felvilágosítás kapható a faluházban a 23/310-636-os telefonszámon.

FÚVÓSTALÁLKOZÓT rendez Százhalombatta. A VI. Százhalombattai Fúvósfesztiválon, amelyre szeptember 29-re és 30-ra várják a látogatókat, térzene és zenés felvonulás is szórakoztatja majd a közönséget. Információ Szentesi Istvánnál és Pallai Zsuzsannánál a 30/913-2895-ös telefonszámon.

SZÍNHÁZMŰSOR

Kolibri Színház: A két Lotti (10). **Komédium Színház Kávézó:** Kovátsműhely. Vendég: Dés László (7). **Korona Pódium:** Európainak lenni – Márai-est (7 – Kálmán György-bérl.). **Merlin Színház:** Frank McGuiness (fél 8 – bem. ea. – a Merlin Reduced Shakespeare Company ea.). **MU Színház:** Mafly (8).